

Incipit epistola sancti Ieronimi ad praesulum p[ro]vincie de s[an]ctis diuine hystorie libris.

Inter ambrasius michi tua munuscula p[re]frens. dedit simul et summas litteras:

que a principio amicitiar[um] fidei probate iam fidei et ueteris amicitie p[re]ferebant. Vera enim illa necessitudo est. et in xpi glorio copulata; qua non utilitas rei familiaris. non presentia tantu[m] corporum. non subdola et palpans adulatio. sed dei timor et diuina[n]a[m] scripturay[um] studia conciliat.

Legimus in ueterib[us] historijs quidam lustrasse prouincias. nouos adisse populos. maria transisse. ut eos quos ex libris nouerant. coram quoq[ue] uiderent. Sicut p[er]tagoras. memphiticis uates. sic plato egyptum et architan tarentinum. camq[ue] oram ytalie que in claud magna grecia dicebatur. a bonosissime pagrauit; ut qui theus magister erat et potens cuiusq[ue] doctrinas achademie gymnasia p[ro]sonabant. fieret peregrinus atq[ue] discipulus. malens aliena ueracunde discere. quam sua imprudenter ingerere. Deniq[ue] dilitteras quasi toto fugientes orbem p[er]sequitur. captus a pyratis et uindictatus. etiam tyranno crudelissimo pruit. ductus captiuus

unctus et seruus. Tamen quia philosophus. maior emente se fuit. Ad tyrum liuui lacteo eloquentie fonte manante. de ultimis hys panie galliarum q[ue] fimb[is] quosdam uenisse nobiles legimus; et quos ad contemplationem sui roma non traxerat. unius hominis fama p[er]duxit. Habuit illa etas iudicium omnib[us] seculis celebrandum q[ue] miraculu[m]. ut urbem tantam ingressi. aliud extra urbem quererent. Apollonius siue ille magus ut uulgus loquitur. siue philosophus ut p[er]tagoras tradunt; intrauit p[ro]p[ri]as. p[er]transiit caucasu[m] albanos. scitas. massagetis. opulentissima india regna penetrauit. et ad extremu[m] latissimo phison amne transmissio. puenit ad bragmanas. ut hircam in throno sedente aureo. et de tantali fonte potante. inter paucos discipulos. de natura. de morib[us]. de cursu dierum et hyder. audiret docentem. Inde p[er] elamitas. babilonios. chaldeos. medos. assyrios. parthos. syros. phenices. arabes. palestinos. reuersus alexandriam. p[er]xit ethiopiam. ut gymnosophistas et famosissima solis uentam uideret in sabulo. Inuenit ille uir ubiq[ue] quod disceret. et semper proficiens. semper se melior faceret. Scripsit sup[er] hoc plenissime octo uoluminib[us] philostatus.

Quid loquar de seculi hominib[us]. curruantibus ap[er]tas doctrinis et magister uentis.

7.

qui de conscientia tanti in se hof
pitis loquebatur. an experimentū
queritis eius qui in me loquitur
xpc; post damascum arabiamq;
lustratam. ascenderit ierosolimā
ut uideret petrū. et mansit apud
eum dieb; quidecim. hoc enī myste
rio ebdoadis. et ogdoadis. futurus
gentiū predicator. instruendus e
rat. rursusq; post annos quatuor
decim assumpto barnaba et tyro
exposuit cum aplis euangelium.
ne forte inuacuum curreret aut cu
currisset. Habet enim nescio quid
latentis energie. inue uocis actus.
et in aures discipuli de actoris ore
transmissa. fortius sonant. Unde
et eschimes cum rochi exularet. et
legeretur illa demostenis oratio q̄
adūsus eum habuerat. mirantib;
cunctis atq; laudantib; suspirās
ait. Quid si ipam audisset besti
am: sua uerba resonante. **III**

Dec hoc dico quod sit aliquid i
me tale. qel uel possis a me
audire uel uelis discere: sed quo
ardor tuus et discendi studiū. etiā
absq; nobis p se probari debeant.
Ingeniū docile. et sine doctore. lau
dabile est. Non quid inuenias.
sed quid queras consideramus.
Mollis cera et ad formandū faci
lis: etiam si artificis et plaste of
sent manus. tamen uirtute rōū
est: quicquid esse potest. Paulus
apls ad pedes gamalielis legem
moysi et prophetas didicisse se
gloratur: ut armatus spūalib;

telis. potea diceret confident. Ar
ma enim milicie non carnalia
sunt. sed potentia deo. ad destructio
nē inuentionū: cogitationes destru
entes. et omnē altitudinem extol
lentē. et adūsus scientiā dei. et cap
tuans omnē intellectū ad obedi
endū xpo. et parati subiugare om
nē inoedientā. Timotheum scri
bit a infantia sacris litteris eru
ditū: et hortatur ad studiū lectio
nis: et negligat grām que data sit
ei. p̄positionē manus presbiterū.
Tyr precipit ut inter ceteras uirtu
tes si quem breui sermone depinx
it. sentiam quoq; in eo eligat sc̄p
tū. obrimentē inquit eum qui
sua doctrinā est fidelem sermonē.
et potens sit exhortari i doctrina
sua. et contradicentes reuincere.

Sancta quippe rusticitas **III**
solum sibi prodest: et quantū
edificat ex uite merito eccliam xpi:
tantū nocet si destruentib; non re
sistat. Malachias ppheta imo per
malachiam dñs: interroga ait sa
cerdotes legem. In tantum sacerdo
tis officū est: interrogatū respon
dere de lege. Et in deuteronomio le
gimus. Interroga patrem tuū et an
untiabit tibi: seniores tuos et di
cent tibi. In psalmo quoq; centesi
mo decimo octauo. Cantabiles in
rant iustificationes tue: in loco
pigrinationis mee. Et in descrip
tione uisiti uiri. cum eū arbori uite
dauid que est in paradiso compara
ret: inter ceteras uirtutes. hoc etiā

intulit. In lege dñi uolunta ei: et
in lege eius meditabitur die a nocte.
Daniel in fine sacratissime uisionis.
iustos aut fulgere quasi stella: et in
telligentes id est doctos quasi firma
mentū. **I**udes quantum mer se
distent iusta rusticitas: et docta iu
sticia. **A**lii stellis: alii celo compan
tur. Quāquā iuxta hebraicam ue
ritatē: utriūq; de eruditis posse in
telligi. Ita enī apud eos legimus.
Qui autē docti fuerint. fulgebunt
quasi splendor firmamēti: et quā ad
iusticiā erudiūt multos. q̄si stee i
petuas et nitates. **C**ur paulus a
postolus uas electionis. **H**enpe
qua uas legis: et scripturarū. **H**ic
erat armariū. **P**harisei stupen i
doctrina dñi: et mirantur in petro
et iohāne quomodo legem sciant.
cū littās non didicerint. **Q**ui enī
enī alijs exercitatio et cotidiana
lege meditatio tribuere solet: illi
sp̄s s̄s suggerebat. **E**t erant iuxta
q̄l scriptum ē. docibiles deo. **D**uo
cum annos saluator impleuāt: et
templo sedens. de questionib; legi
mīrogans. magis docet. cū prouide
ter mīrogat. **N**isi forte rusticū pe
trū. rusticū dicimus et iohem: que
uterq; dicere potat. **E**t si impiū
sermone: nō tamen scientia. **I**ohes
rusticus. piscator indoctus. **E**t unde
illa uox obsecro: in p̄ncipio erat iu
bum. et uerbū erat apud dñm. et d̄s
erat iūbum. **L**ogos et hoc grece:
multa significat. **N**am et iūbum ē
et ratio et supputatio: et causa uni

cuusq; rei. p̄ quā sunt singula que
subsistunt. **Q**ue uniuersa recte intel
ligimus in xp̄o.

Hoc doctus plato nesciuit: hoc de
mostenes eloquens ignorauit. **P**
dam inq̄t sapiām sapientiū: et pru
dentiā prudentiū reprobabo. **V**era
sapientia: p̄dit falsam sapiām. **E**t
quāq̄m stulticia p̄dicationis i cruce
fit: tamen paulus sapiām loquitur
inter p̄fectos. **S**apiām autē nō seli
hūus. nec p̄ncipum seculi istius qui
destruuntur: s; loq̄mur dei sapiām
in mysterio absconditā. quā p̄desti
nauit d̄s ante seclā. **D**ei sapiētia xp̄e
est. **X**p̄c enī: dei uirtus. et dei sapien
tia est. **H**ec sapiētia i mysterio ab
scondita est. **D**e qua et nom̄ psal
mi titulus p̄notatur. pro occultis
fili; in quo sunt om̄s thesauri sa
pientie et scientie dei absconditi. **E**t
qui i mysterio absconditus erat: p̄
destinatus ē ante seclā. **P**redestinat
autē: et p̄figuratus i lege et p̄phetis.
Unde et p̄phete appellabantur ui
dentes: quia uidebāt eū quē ceteri
nō uidebant. **A**brahā uidit dies ei:
et letatus ē. **A**piebantur celi ezechiel:
qui p̄p̄o peccatorū clausi erant.
Reuēla inq̄t dauid oculos meos: et
considerabo mirabilia de lege tua.
Lex enī sp̄ualis est: et reuelatione o
pus ē ut intelligatur. ac reuelata fa
cie dei gl̄am cōtemplentur. **L**iber in
apocalypsi septe sigillis signatus
ostenditur: quē si tederis homini
scienti littās ut legat. respondebit
tibi. **N**on possū. **S**ignatus est enī.

Quantum hodie putant se nosse litte-
ras. tenet signatum librum nec aperire
possunt; nisi ille reserauerit qui habet
clauem claudis: qui aperit et nemo
claudit. claudit et nemo aperit. In
actibus apostolorum sanctus eunuchus imo sanctus
uir. sic enim eum sancta scriptura cognomi-
nat: cum legisset ysaiam prophetiam interro-
gatur a philippo. Putas ne intelligis
que legis? Respondit quod. Quomodo
possim; nisi aliquis me docuerit. Ego
ut de me interim loquar. nec sanctior
sum hoc eunuchus nec studiosior; qui
de ethiopia id est de extremis mundi
finibus uenit ad templum. reliquit aulam
regiam. et tantus amator diuine
scientie fuit. ut etiam in uehiculo sa-
cras litteras legisset. Et tamen cum librum te-
neret. et uerba domini in cogitatione con-
ciperet. lingua uoluerit. labiis personaret.
ignorabat eum quem in libro nesciens
ueniatur. Venit philippus; ostendit
ei istum; qui clausus latebat in li-
tera. Mira doctoris uirtus. Eadem
hora credidit eunuchus; baptizatus.
fidelis et sanctus: ac fit magister de dis-
cipulo. plus in deserto fonte ecclesie. quam
in aurato synagoge templo reperit.

Hec a me perstricta sunt bre-
uiter; neque enim epistolae angu-
stia euagari longius poteratur: ut
intelligeres te in scripturis sacris sine
primo et monstrante semitam. non posse
ingredi. Taceo de grammaticis. retho-
ricis. philosophis. geometricis. dya-
leticis. musicis. astronomicis. astro-
logis medicis; quorum scientia morta-
libus satis uel utilissima est: et in tres

partes dividitur. id est in doctrinam. ra-
tionem usum. Ad minores artes ueni-
am. que non tam lingua quam manu
administrantur. Agricole. centurii.
fabri metallorum. lignorumque cesores. la-
narumque et fustiones. et ceteri qui ua-
riam suppellectilem et uilia opuscula fa-
bunt. absque doctore quod cupiunt esse
non possunt. Ad medicorum est permittunt
mei. tractant fabula fabrum. So-
la scripturarum ars est. quam sibi passim
omnes uendicant. Scribimus indocti
etque poemata passim. Hanc garru-
lanus. hanc delirus senex. hanc so-
pita uobulus. hanc uniuersi presumunt.
Lerant. docent antequam discant. Alii
alueto suppelio grandia uerba truci-
uertes. inter mulierculas de sacris
litteris philosophantur. Alii discunt. ph-
idoro a feminis. quod uiros doceant. Et
parum hoc sit. quadam facilitate uer-
bis imo audacia. edisserunt aliis. quod
non intelligunt. Taceo de meis simi-
bus; qui si forte ad scripturas sacras
post seculares litteras uenerint. et ser-
mone composito aures populi mulserint.
quicquid dixerint. hoc legem dei putant.
Hec sacre dignantur quod prophete. quod
populi senserint; sed ad sensum suum inco-
grua aptant testimonia: quasi gran-
de sit. et non uiciosissimum dicendi ge-
nus. deprauare sententias. et ad uo-
luntatem suam scripturam trahere repu-
gnantem. Quasi non legerimus home-
ro centonas. et uirgilio centonas; ac
si non etiam maronem. sine christo possi-
mus dicere christianum. quia scripserit.
iam redit et uirgo. redeunt saturnia

regna iam noua pgenies celo dimur-
tatur alto. Et patrem loquentē ad fi-
liū. Hare mee uires. mea magna po-
tentia solus. Et post ūba saluatoris
in cruce. Talia pstabat memrans.
fixus q̄ manebat. Quercilia sunt
hec. et circulatorū ludo similia. do-
cere q̄d ignores. immo ut et c̄ sto-
macho loquat. nec hoc quidem sci-
re. quod nescias. **VII**

Quidelicet manifestissima est ge-
nesis. in qua de creatura mūdi.
de exordio generis humani. de diu-
sione terre. de confusione linguaꝝ.
de descensione usq; ad egyptum scri-
bitur hebreoꝝ. Patet exodus cum
decem plagis. cum decalogo. cū m̄-
sticis diuinis q̄ p̄ceptis. In p̄mptis
est leuiticus liber. in quo singula
sacrificia. imo singule pene sillabe
et uestes aaron. et totus ordo leui-
ticus. spirant celestia sacramenta.
Numeri uero. nonne totius arif-
metice et p̄phetie balaam. et qua-
draginta duarū mansionū p̄ here-
mū mysteria continent. Deutero-
nomiū uero secunda lex. et euange-
lice legis p̄figuratio; nonne sic ea
habet que priora sunt. ut tamē no-
ua sint omnia de ueteribus. Huc
usq; moyses. huc usq; pentatheuc.
quib; quinq; uerbis loqui se uelle
ap̄ls in ecclesia gloriatur. Job ex-
emplar patientie; que nō mysteria
suo sermone complectitur. Prosa
incipit; ūsa labitur; pedestri ser-
mone finitur. Omnes q̄ leges dya-
letice; p̄positione. assumptione. cō-

firmatione. conclusionē determinat. **3**
Singula in eo ūba; plena sūt sen-
sib; . Et ut de ceteris sileam; resur-
rectionē corporum sic prophetat. ut
nullus de ea uel manifestus uel
cautius scripserit. Scio inq̄t qd̄
redemptor m̄s uiuit. et in nouissi-
mo die de terra surrecturus sum;
et rursum circumdabor pelle mea.
et in carne mea uidebo dñm. Quē
uisurus sum ego ip̄e. et oculi mei
conspicuri sunt; et non alius. Re-
posita est hec spes mea; ī sinu meo.
Ueniam ad iherosolimaue; qui ty-
pū dñi non solū in gestis. uerum
et ip̄o nomine p̄fert. Transi iorda-
nem. hostiū regna subuertit; diui-
dit terrā uictori populo; et per sin-
gulas urbes. uiculos. montes. flu-
mina. torrentes. atq; confinia. ec-
clesie celestis q̄ ierusalem sp̄ualia
regna descripsit. In iudiciū libro;
quot principes popli. tot figure
sunt. Ruth moabitis. ysare explet
uaticiniū. dicentis. Emitte agnū
dñe dñātozem terre; de petra deser-
ti ad montē filie syon. Samuel in
heli mortuo et in occisione saul;
ueterem legem abolitam mōstrat.
Porro in sadoch atq; dauid; noui
sacerdotū. noui q̄ imperij sacrame-
ta testatur. Malachim idest terci-
us et quartus regum liber. a salo-
mone usq; ad iechoniam. et ab ihe-
roboam filio nabath. usq; ad osee
qui ductus est in assyrios; regnū
iuda et regnū describit israel. Si
historiam respicias. ūba simplicia

sunt: si in litteris sensum latentē.
ecclie paucitas et hereticorū contra
eccliam bella narrantur. **Duodeci**
pphete in unius uoluminis angul
tias coartati: multo aliud quam
sonat in lictā pfigurant. **Osee** cre
bro nominat effraym. samariā. io
seph. iezrahel. et uxorem fornicariā.
et fornicationis filios. et adulterā
cubiculo clausam mariti. multo
tempore sedere uiduam: et sub uel
te lugubri ad se uiri reditū presto
lari. **Johel** filius facuel describit
terram duarū tribuū. erica. brico.
locusta. rubigine uastante cōsūp
tam: et post eūisionem prioris po
puli. effusum in spm scm̄ super ser
uos dei et ancillas. idest sup cen
tum uiginti credentium nomina.
in cenaculo syon. **Qui** centum ui
ginti ab uno usq; ad quindecim
paulatim et p incrementa surgen
tes: qñdecim graduū numerū effi
ciunt: qui in psalterio mystice con
tinentur. **Amos** pastor et rusticus.
et tuborū mora distringens. paucis
uerbis explicari nō potest. **Quis**
enī digne exprimat. tria ⁊ quatuor
scelera damasci. gaze. et tyri. et y
dumee. filiorū amon et moab. et in
septimo octauoq; gradu. iuda et
isrl. **Hic** loquitur ad uaccas pin
gues que sunt in monte samarie:
et ruituram domū maiorem mino
remq; testatur. **Ipsē** cernit fictorē
locuste: et stantem dñm sup mu
rum litum uel adamantinum: et
uncinū pomorū attrahentē suppli

cia peccatorū: et famem in trā nō
famen panis. neq; sitim aque. sed
audiendi uerbum dei. **Abdias** qui in
terpñatur seruus dñi. pronat cōtra
edon: et sanguineum terrenūq;
frēn. fratris quoq; iacob. semper e
muli. hasta pcutit spiritali. **Jonas**
colimba pulcherrima. naufragio
suo passionem dñi pfigurans. mun
dum ad penitentiam reuocat: ⁊ sub
nomine ninuē salutē gentib; nun
tia. **Nycheas** de morasthim coheres
xp̄. uastationē annuntiat filie la
tonis: et obsidionem ponit contra
em: quia maxillam pculserit iudi
es isrl. **Naum** consolator orbis. in
cepit ciuitatem sanguinū: ⁊ post
uersionē illius loquitur. **Ecce** sup
nontes. pedes euangelizantis: et
innūtiantis pacem. **Abacuc** lucta
tor fortis et rigidus. stat sup custo
diam suam: et figit gradum super
munitionē: ut xpm in cruce contem
pletur et dicat. **Operuit** celos gloria
eius: et laudis eius plena est terra.
Splendor eius ut lux erit: cornua ī
manib; eius. ibi abscondita est for
titudō eius. **Sophomas** speculator.
et archanoꝝ dñi cognitor. audit
clamorem a porta piscium: et eui
latum a secunda: et contritionem
a collib;. **Indicit** quoq; ululatum
habitatorib; pile: quia conticuit
omnis populus chanaan: disperse
runt uniuersi qui inuoluti erant
argento. **Aggeus** festiuus ⁊ letus.
qui seminauit in lacrimis ut in
gaudio meteret: destructum tem

plum edificat: deum q̄ patrem in
ducit loquentē. Adhuc unum mo
dicumq; et ego cōmouebo celum et
terram. mare et aridam; et mouebo
omnes gentes: et ueniet desiderat̄
cunctis gentib; Zacharias memor
dñi sui. multiplex in p̄phetia; ihm̄
sordidus uestib; indutum. ⁊ lapidem
oculor̄ septem. candelabrum q̄ au
reum cū totidem lucernis quor̄ uo
lus. duas quodq; oliuas a sinistris
lampadis cernit et a dextris: uox
equos rufos. nigros. uarios. albes.
et dissipatas quadrigas ex effri
ym. et equum de iherusalem. pat
perem regem uaticinetur. et pred
cet sedentem sup pullum filiū aſi
ne ſubiugalis. Malachias apert
et in fine omnium p̄phetarum de ab
iectione iſrl et uocatione gentium.
nō est michi ait uoluntas in uobis
dicit dñs exercituum: et munus
non ſuſcipiam de manu ur̄a. Ab
ortu enim ſolis uſq; ad occaſum.
magnum eſt nomen meū in gentib;
et in omni loco ſacrificatur et offer
tur nomini meo oblatio munda.
Iſaiam. iheremiam. ezechiel. et
daniel. quis poteſt uel intelligere
uel exponere: Quor̄ primus nō p̄
phetiam uidetur michi tētere: ſed
euangelium. Secundus uirgā ni
ceam. et ollam ſuccenſam ā facie
aquilonis. et pardum ſpoliatum
ſuis colorib;: et quadruplex diuer
ſis metris neſcit alphabetum. Ter
cius p̄ncipia et finem tantis habet
obſcuritatib; inuoluta: ut apud

4
hebreos ip̄e partes cum exordio ge
neſeos. ante annos triginta non
legantur. Quartus uero qui et ex
tremus inter quatuor p̄phas. tem
por̄ conſcius. et totius mundi phi
loſophicus: lapidem preciſum de
monte ſine manib; et omnia reg
na ſubiuentem. claro ſermone p̄
nuntiat. Dauid ſymonides noſter.
pindarus. et alcheus. flaccus quoq;
catullus. et ſerenus. xpm̄ lira per
ſonat: et in decacordo pſalterio.
ab inferis excitat reſurgentē. Sa
lomon pacificus et amabilis dñi.
mores corrigit. naturam docet. ec
cleſiam iungit et xpm̄: ſanctar̄ q̄
nuptiar̄ dulce canit ep̄thalami
um. Heſter in ecclie typo. populu
liberat de periculo: et interfecto a
man qui interpretatur iniquitas: par
tes conuiuii et diem celebrem mit
tit in poſteros. Paralipomenon li
ber unus instrumenti ueteris. ep̄
thome. tantus ac talis eſt: ut abſ
q; illo ſiquis ſcientiam ſcripturar̄
ſibi uoluerit arrogare. ſeipm̄ irri
deat. Per ſingula quippe nomina
iuncturas q; uerbor̄. et p̄termiſſe
in regum libris tanguntur hiſto
rie. et innumerabiles explicantur
euangelii queſtiones. Eſdras et
neemias adiutor uidelicet et cōſo
lator a dño. in uno uolumine ar
tantur: inſtaurant templū. muros
extruunt ciuitatis. Omnis q; illa
turba populi redeuntis ī patriam.
et deſcriptio ſacerdotū. leuitarū.
iſrahelis. pſelitorū. ac p̄ ſingulas

familias muroꝝ et turrium opera
diuisa: aliud in cortice preferunt.
aliud retinent in medulla. Cernis
me scripturaruꝝ amore raptum. ex
cessisse modum epistole: et tamen
non impleſſe quod uolui. Audiu
mus tantum quid noſſe. quid ci
pere debeamus: ut et nos quoq;
poſſimus dicere. Concupiuit aia
mea deſiderare iuſtificationes tu
as: in omni tempore. Ceterum il
lud ſocraticum impletur i nobis.
Hoc tantum ſcio: qd' neſcio. Tan
gam et nouum breuiter testamen
tum. Matheus. marcus. lucas. et
iohannes. quadriga domini. et
uerum cherubin quod interpreta
tur ſcientie plenitudo: per totum
corpus oculati ſunt. Scintille emi
cant. diſcurrunt fulgura. pedes ha
bent reſtos. et in ſublime tenden
tes. terga pennata. et ubiq; uoli
tantia: tenent ſe mutuo. ſibiq; p
plexi ſunt. et quaſi rota in totam
uoluuntur. et pergunt quocumq;
eos flatus ſpiritus ſancti duxerit.
Paulus apłs ad ſeptem ſcribit
ecclias: octaua enim ad hebreos
a plerisq; extra numeruꝝ ponitur.
Timotheum inſtruit et tituꝝ. phi
lemonẽ pro fugitiuo famulo deſi
catur. Super quo melius tacere
puto. quam pauca ſcribẽ. Actus
apłoꝝ nudam quidem ſonare ui
dentur hystoriam. et naſcentis ec
cleſie infantiam texere. Sed ſi no
uerimus ſcriptoꝝ eoz lucam eẽ
medicum. cuius laus eſt in euan

geli: animadũtimus pariter omnia
uerba illius. anime languentis eẽ
medicina. Iacobus. petrus. iohãnes.
uidas. ſeptem epistolae ediderunt.
tam myſticas quam ſuccinctas. et
breues pariter ac longas: breues in
uerbis. longas in ſentencijs: ut ta
tus ſit qui non in earum lectione
cecitat. Apocalypſis iohãnis: tot
habet ſacramenta quot uerba. Pa
rum dixi: et pro merito uoluminis.
omnis laus inferior eſt. In uerbis ſin
gulis: multiplices latent intelligẽ
te. Oro te frater kariffime in hec
uiuere. iſta meditari: nichil aliud
iſſe. nichilq; querere. Nonne tibi
uidetur: iam hic in terris. regni ce
leſtis habitaculum. Nolo offenda
ris in ſcripturis ſanctis. ſimplicita
te ⁊ quaſi uilitate uerboꝝ: que uel
uicio interpretum uel de induſtria ſic
prolate ſunt. ut ruſticam contionem
facilius inſtruerent: et in una ea
demq; ſententia. aliter doctus. alio
ſentiret indoctus. Non ſum tam pe
tulans et hebes: ut hec me noſſe pol
licear. et eozum fructus carpere in
terra: quoz radices i celo fixe ſunt.
Sed uelle fateor: ſed enim me pro
fiteor: magiſtrum tenuens. comite
ſpondeo. Verenti datur. puſſanti a
peritur: querens inuenit. Diſcarni
in terris: quozum nobis ſcientia pſe
ueret in celo. Obuijs te manib; exci
piam: et ut inepte aliquid ac de
ermagore tumiditate effundam:
quicquid queſieris. tecum ſcire co
nabor.

Habes hic amantissimū tuū fra-
trem eusebium; qui litterarū
tuarum michi gratiam duplicavit:
referens honestatem morum tuorū
contemptum seculi. fidem amicitie.
amorem xp̄i. Nam prudentiam et
eloquii uenustatem: etiam absq̄
illo. ipsa epistola p̄ferbat. Festina
queso te: et herenti in salo nauici-
le. funem magis p̄scide q̄m solve.
Nemo renuntiaturus seculo: bene
potest uendere. que contempsit ut
uenderet. Quicquid in sumptu
de tuo uileris: pro lucro computa.
Antique dictum est. Auaro deest
tam quod habet. quam quod non
habet. Credenti: totus mundus
diuiciarum est. Infidelis autē: et-
iam obolo indiget. Sic iuuanus
quasi nil habentes: et omnia possi-
dentes. Victus atq̄ uestitus: diui-
cie xp̄ianorum. Si habes in potesta-
te rem tuam uende: si nō habes. pi-
ce. Tollenti tunicam: et pallium re-
linquendum est. Nisi scilicet tu sem-
per recreans. et diem de die tra-
hens. caute et p̄detentiam tuas pos-
sessiunculas uendideris. nō habet
xp̄s unde alat pauperes suos. To-
tum deo dedit: qui seipsum obtulit.
Apostoli. tantum nauem et recia
reliquerunt. Vidua duo era misit
in gazophilatium: et p̄fertur credi-
diuicijs. Facile contempsit omnia:
qui se semper cogitat moriturum.
**Explicit epistola s̄ci ihonimi. In-
cipit prologus sancti iheronimi
presbiteri in penthathecum.**

Desiderii mei desidera-
tas accepi epistolas;
qui quodam p̄lagio
futuroꝝ cum danielle
sortitus est nomen:
obsecrans ut translatum ī latinā
linguam de hebreo sermone pencha-
theucum nostroꝝ auribꝫ traderem.
Periculosum opus certe. et obrecta-
torum meoꝝ lactatibꝫ patens; qui
me asserunt in septuaginta incep-
tum suggillationē noua pro ueteri
bus uidere. ita ingenū quasi unū
probantes: cum ego sepissime testa-
tus sim. me pro uili portione in ta-
bernaculo dei. offerre que possim.
nec opes alterius. alioꝝ paup̄tate
fedarī. Quod ut auderem. orige-
nis me studium prouocauit; qui
editioni antique translationē theo-
tonis miscuit. asterisco et obelo.
id est stella et ueru omne opus dis-
tinguens: dum aut illucescere facit
que minus ante fuerant. aut sup-
flua queq̄ uigulat et confodit. et
maxime que euangelistarum et
apostoloꝝ auctoritas. p̄mulgauit.
In quibꝫ multa de ueteri testam̄to
legimus. que in n̄ris codicibꝫ non
habentur; ut est illud. ex egypto
uocauī filium meum. et q̄m naza-
reus uocabitur. et uidebunt in quē
compunxerunt. et flumina de uen-
tre eius fluent aque uiue. et que
nec oculus uidit nec auris audiuit
nec in cor hominis ascendit que p̄-
parauit deus diligentibus se: et
multa alia que propriū sintagma

desiderant. Interrogemus ergo eos:
ubi hec scripta sunt. Et cum dicere
non potuerint: de libris hebraicis
proferamus. Primum testimonium
est in osee. secundum in ysai. tertium
in zacharia. quartum in proubis:
quintum etque in ysai. Quod multi
ignorantes. apocryforum deliramen-
ta sectantur: et hiberas neuas. li-
bris authenticis preferunt. Causas
erroris: non est meum exponere. Ju-
dei. prudenti factum esse dicunt
consilio: ne ptolomeus unius dei
cultor. etiam apud hebreos duplicem
diuinitatem comprehenderet. Quod
maxime idcirco faciebant: quia in
platonis dogma cadere uidebatur.
Denique ubicumque sacratum aliquod
scriptura testatur de patre et filio
et spiritu sancto: aut aliter inter-
pretati sunt. aut omnino tacuerunt:
ut et regi satisfacerent. et archani
fidei non uulgarent. Et nescio quis
primus auctor septuaginta cellu-
las alexandrie. mendacio suo ex-
truxerit: quibus diuini eadem scrip-
titarint: cum aristus eiusdem pro-
lomei. hyperapistes. et non multo
post tempore iosephus. nichil tale
retulerint: sed in una basilica con-
gregatos contulisse scribant. non
prophetasse. Aliud est enim uatem:
aliud esse interpretem. Ibi spiritus
uentura predicit: hic erudicio et
uoborum copia ea que intelligit trans-
fert. Nisi forte putandus est tullius.
economicum xenofontis. et pla-
tonis pythagoram. et demosthenis

prothesifontem. afflatus rethorico
spiritu translulisse: aut aliter de
eisdem libris per septuaginta inter-
pres. aliter per apostolos. spiritus sanctus
testimonia texuit: ut quod illi ta-
cuerunt. huius scriptum esse mentiti
sint. Quid igitur? Dampnamus
ueteres. Minime. Sed post priorum
studia: in domo domini quod possu-
mus laboramus. Illi interpretati sunt
ante aduentum christi: et quod nescie-
bant dubius protulere sententias.
Hos post passionem et resurrectio-
nem eius. non tam prophetiam
quam historiam scribimus. Alii
enim audita: aliter uisa narrant.
Quod melius intelligimus: meli-
us et proferimus. Audi igitur emu-
le: obrectator auscultat. Non damp-
no. non reprehendo septuaginta: sed
confidenter cunctis illis apostolos
prefero. Per istorum os. christus michi
sonat: quos ante prophetas inter-
spiritalia carismata positos lego:
in quibus ultimam pene gradum in-
terpreses tenent. Quid inuore tor-
queris? Quid imperitorum animos
contra me concitas? Sicubi in trans-
latione tibi uideo errare: interroga
hebreos: diuisarum urbium ma-
gistros consule. Quod illi habent
de christo: tui codices non habent. Ali-
ud est si contra se postea ab aposto-
lis usurpata testimonia probaue-
runt: et emendatiora sunt exem-
plaria latina quam greca. greca
quam hebraea. Verum. hec contra
inuidos. Nunc te deprecor desideri

karissime: ut quia me tantū opus
subire fecisti. et a genesi exordium
capere. orationibz iuues quo possim
eodem spiritu quo scripti sunt libri.
in latinum eos transferre sermone.

Explicit prologus. ~ ~ ~ ~ ~

6

LAIBES
BIBLIOTHEK
BOSSGARDEN

In principio
creavit
deus caelum et
terram.
Incipit liber genesis.
Terra autem erat inanis et uacua;
et tenebre super faciem abyssi: et
spiritus dei ferebatur super aquas.
Dixitque deus: Fiat lux. Et facta
est lux. Et uidit deus lucem quod
esset bona: et diuisit lucem a tene-
bris. Appellauitque lucem diem: et
tenebras noctem. Factumque est ues-
pere et mane: dies unus. Dixit quoque
deus: Fiat firmamentum in medio a-
quarum: et diuidat aquas ab aquis.
Et fecit deus firmamentum: diui-
sitque aquas que erant sub firma-
mento. ab his que erant super fir-
mamentum. Et factum est ita. Vo-
cauitque deus firmamentum celum.
Et factum est uespere et mane: dies
secundus. Dixit uero deus. Congre-
gentur aque que sub celo sunt in lo-
cum unum: et appareat arida. Factum
que est ita. Et uocauit deus aridam
terram: congregationesque aquarum
appellauit maria. Et uidit deus quod
esset bonum. Et ait. Germinet terra
herbam uirentem et facientem semen.
et lignum pomiferum faciens fructum
iuxta genus suum: cuius semen in
semetipso sit super terram. Et factum
est ita. Et protulit terra herbam ui-
rentem. et afferentem semen iuxta
genus suum: lignumque faciens fruc-
tum. et habens unumquodque sementem
secundum speciem suam. Et uidit deus
quod esset bonum. Factumque est uespe-
re et mane: dies tertius. Dixit autem
deus. Fiant luminaria in firmame-
nto celi: et diuidant diem ac noctem.

et sunt in signa et tempora. et dies 7
 annos. et luceant in firmamento ce-
 li. et illuminent terram. Et factum
 est ita. **F**ecit q; deus duo magna lu-
 minaria. luminare maius ut pre-
 esset diei. et luminare minus ut p-
 e-er nocti. Et stellas. Et posuit eas i
 firmamento celi. ut lucerent super
 terram. et p-essent diei ac nocti. et
 diuiderent lucem ac tenebras. Et
 uidit deus quod esset bonu. Et fac-
 tum est uespere et mane dies quar-
 tus. **D**ixit etiam deus. Producant
 aque reptile anime uiuentis. et uo-
 latile sup terram. sub firmamento
 celi. **C**reauit q; deus cete grandia. et
 omne animã uiuentem atq; mota-
 bilem. quam produxerant aque in
 species suas. et omne uolatile secū-
 dum genus suū. Et uidit deus qd'
 esset bonum. benedixit q; eis dicens.
Crescite et multiplicamini. et reple-
 te aquas maris. auēs q; multipli-
 centur sup terram. Et factum est
 uespere et mane. dies quintus. **D**ix-
 it quoq; deus. Producat terra ani-
 mã uiuentem in genere suo. uimera
 et reptilia. et bestias terre. secundū
 species suas. **F**actum q; est ita. Et
 fecit deus bestias terre iuxta species
 suas. et iumenta et omne reptile
 terre in genere suo. Et uidit deus
 quod esset bonum. Et ait. **F**acia-
 mus hominē ad ymaginē et si-
 militudinē nrām. et prelit piscib;
 maris. et uolatilib; celi. et bestis.
 uniuersq; terre. omniq; reptili qd'
 mouetur in terra. Et creauit deus

hominē ad ymaginē et similitudi-
 nē suam. ad ymaginem di creauit
 illum. masculū et feminā creauit
 eos. **B**enedixit q; illis d's. et ait.
Crescite et multiplicamini et reple-
 te terram. et subicite eam. et domi-
 namini piscib; maris. et uolatilib;
 celi. et uniuersis animantibus que
 mouentur sup terram. **D**ixit q; d's.
Ecce dedi uobis omnē herbam affe-
 rentem semen sup terram. et uniu-
 sa ligna que habent in semet ipsis
 sementem generis sui. ut sint uo-
 bis in escam. et cunctis animanti-
 bus terre. omniq; uolucris celi. et uni-
 uersis que mouentur in terra. et in
 quib; est anima uiuens. ut habeāt
 ad uescendum. Et factum est ita.
Vidit q; deus cuncta que fecerat.
 et erant ualde bona. Et factum est
 uespere et mane. dies sextus. **I**

Dixit. pfecti sunt celi et terra. et
 omnis ornatus eorū. **C**ompleuitq;
 deus die septimo opus suum qd' fe-
 cerat. et requieuit die septimo ab
 uniuerso opere quod patrarat. Et
 benedixit diei septimo. et sanctifi-
 cauit illum. quia in ipō cessauit
 ab omni opere suo. quod creauit
 deus ut faceret. **I**ste generationes
 celi et terre quando create sūt. in
 die quo fecit dñs deus terram et
 celum. et omne irrigulū agri ante
 quam oriretur in terra. omnemq;
 herbam regionis prius quam ger-
 minaret. **N**on enim pluerat dñs
 deus sup terram. et homo nō erat
 qui operaretur terram. sed fons

ascendebat e terra. irrigans uniuersam superficiem terre. Formauit igitur dominus deus hominem de limo terre; et inspirauit in faciem eius spiraculum uite: et factus est homo in anima uiuentem. Plantauerat autem dominus deus paradysum uoluptatis a principio: in quo posuit hominem quem formauerat. Produxitque dominus deus de humo omne lignum pulchrum uisui. et ad uescendum suauis: lignum etiam uite in medio paradisi: lignumque scientie boni et mali. Et fluminus egrediebatur de loco uoluptatis: ad irrigandum paradysum. Qui inde diuiditur: in quatuor capita. Nomen unius phison. Ipse est qui circuit omnem terram euilach. ubi nascitur aurum: et aurum terre illius optimum est. Ibi quoque inuenitur bdellium: et lapis onichimus. Et nomen fluminis secundo gyon. Ipse est qui circuit omnem terram ethiopiae. Nomen uero fluminis tertium tygris. Ipse uadit contra assyrios. Fluminis autem quartus: ipse est eufrates. Tulit ergo dominus deus hominem: et posuit eum in paradiso uoluptatis: ut operaretur et custodiret illum. Precepitque ei dicens. Ex omni ligno paradisi comedere: de ligno autem scientie boni et mali ne comedas. In quacumque enim die comederis ex eo: morte morieris. Dixit quoque dominus deus. Non est bonum hominem esse solum: faciamus ei adiutorium simile sibi. Formatis igitur dominus deus de humo cunctis animantibus terre: et uniuersis uola-

tilibus celi: adduxit ea ad adam: ut uideret quid uocaret ea. Omne enim quod uocauit adam anime uiuentis: ipsum est nomen eius. Appellauitque adam nominibus suis cuncta animalia: et uniuersa uolatilia celi: et omnes bestias terre. Ade uero non inueniebatur adiutor similis eius. Inmisit ergo dominus deus soporem in adam. Cumque obdormisset: tulit unam de costis eius: et repleuit carnem pro ea. Et edificauit dominus deus costam quam tulerat de adam: in mulierem: et adduxit eam ad adam. Dixitque adam. Hoc nunc os ex ossibus meis: et caro de carne mea. Hec uocabitur uirago: quoniam de uiro sumpta est. Quamobrem relinquet homo patrem suum et matrem: et adheret uxori sue: et erunt duo in carne una. Erat autem uterque nudus. adam scilicet et uxor eius: et non erubescabant.

Sed et serpens erat callidior cunctis animantibus terre: que fecerat dominus deus. Qui dixit ad mulierem. Cur precepit uobis deus: ut non comederetis ex omni ligno paradisi? Cui respondit mulier. De fructu lignorum que sunt in paradiso uescimur: de fructu uero ligni quod est in medio paradisi precepit nobis deus ne comederemus. et ne tangeremus illud: ne forte moriamur. Dixit autem serpens ad mulierem. Nequaquam morte moriemini. Scit enim deus. quod in quocumque die comederitis ex eo. apertur oculi uestri: et eritis sicut dei: scientes

... Hic dicit igitur
... lignum
... oculis
... fructu
... uero suo
... oculi
... esse
... fieri
... dicitur
... merita
... uero
... ligni
... adam
... uocem
... et
... mori
... induc
... nisi
... con
... adam
... son
... et
... com
... am
... comed
... comed
... et
... con
... cal
... con
... con
... con

bonū et malum. Et dicit igitur mulier quod bonū esset lignum ad uescendum. et pulchrum oculis. aspectuque delectabile; et tulit de fructu illius. et comedit. deditque uiro suo. Qui comedit. Et aperti sunt oculi amboꝝ. Cumque cognouissent se esse nudos; consueuerunt folia ficus. et fecerunt sibi pizomata. Et cum audissent uocem dñi dei deambulantis in paradiso ad auram post meridiem. abscondit se adam et uxor eius a facie dñi dei. in medio ligni paradisi. Vocauitque dñs dñs adam. et dixit ei. Ubi es. Qui ait. Vocem tuam audiui in paradiso; et timui eo quod nudus essem. et abscondi me. Cui dixit deus. Quis enim indicauit tibi quod nudus es. nisi quod ex ligno de quo preceperam tibi ne comederes comediisti. Dixitque adam. Mulier quam dedisti michi sociam; dedit michi de ligno. et comedi. Et dixit dñs deus ad mulierem. Quare hoc fecisti. Que respondit. Serpens decepit me. et comedi. Et ait dñs dñs. ad serpentem. Quia fecisti hoc. maledictus es inter omnia animantia. et bestias terre. Super pectus tuum gradietur. et terram comedes cunctis diebus uite tue. Inimicitias ponam inter te et mulierem. et semen tuum et semen illius. Ipsa conteret caput tuum. et tu insidiaberis calcaneo eius. Mulieri quoque dixit. Multiplicabo erumpnas tuas. et conceptus tuos. In dolore paries filios. et sub uiri potestate eris. et ipse dominabitur tui.

Ade uero dixit. Quia audisti uocem uxoris tue. et comediisti de ligno ex quo preceperam tibi ne comederes. maledicta terra in opere tuo. In laboribus comedes ex ea. cunctis diebus uite tue. Spinas et tribulos germinabit tibi. et comedes herbas terre. In sudore uultus tui uesceris pane tuo. donec reuertaris in terram de qua sumptus es. quia puluis es. et in puluere reuerteres. Et uocauit adam nomen uxoris sue euam. eo quod mater esset cunctoꝝ uiuentium. Fecit quoque dñs dñs ad eam et uxori eius tunicas pelliceas. et induit eos. Et ait. Ecce adam factus est quasi unus ex nobis. sciens bonum et malum. Hunc ergo uidere ne forte mittat manum suam. et sumat etiam de ligno uite et comedat. et uiuat in eternum. Cmisit eum dñs deus de paradiso uoluptatis. ut operaretur terram de qua sumptus est. Creauitque adam. et collocauit ante paradisum uoluptatis. cherubim. et flammeum gladium atque infacilem. ad custodiendam uiam ligni uite.

Adam uero cognouit. **III**
euam uxorem suam. Que concepit. et peperit cayn dicens. Possedi hominem pro deum. Rursumque peperit fratrem eius abel. Fuit autem abel pastor ouium. et cayn agricola. Factum est autem post multos dies. ut offerret cayn de fructibus terre munera domino. Abel quoque obtulit de primogenitis gregis sui. et de adipibus eorum. Et respexit

dñs ad abel. et ad munera eius:
 ad cayn uero et ad munera illius
 non respexit. Iratus q; est cayn ue
 hementer: et concidit uultus ei.
Dixit q; dñs ad eum. Quare ira
 tus es. Et cur concidit facies tua:
 Homme si bene egeris recipies. Si
 autem male: statim in foris pec
 catum aderit. Sed sub te erit ap
 peritius eius: et tu dominaberis
 illius. Dixit q; cayn ad abel frēm
 suū. Egrediamur foras. Cum q;
 eēt in agro: consurrexit cayn ad
 uersus abel frēm suum: et interfe
 cit eum. Et ait dñs ad cayn. Ubi
 est abel frater tuus. Qui respon
 dit. Nescio. Nunquid custos frīs
 mei sum. Dixit q; ad eum. Quid
 fecisti. Vox sanguinis fratris tui
 clamat ad me de terra. Hunc igitur
 maledictus eris super terram:
 que aperuit os suum. et suscepit
 sanguinē fratris tui de manu tua.
 Cum operatus fueris eam: non
 dabit tibi fructus suos. Uagus
 et profugus eris sup terrā. Dixit
 q; cayn ad dñm. Maior est iniqui
 tas mea: quā ut ueniam merear.
 Ecce eicis me hodie a facie terre:
 a facie tua abscondar: et ero ua
 gus et profugus in ira. Omnis
 igitur qui inuenerit me: occidet
 me. Dixit q; ei dñs. Nequaquam
 ita fiet: sed omnis qui occiderit
 cayn. septuplū punietur. Posuit
 dñs signū in cayn: ut non eum
 interficeret omnis qui inuenisset
 eum. Egredius q; cayn a facie do

mini: habitauit in terra profugus
 ad orientalem plagam eden. Cog
 nouit autē cayn uxorem suā. Que
 concepit: et peperit enoch. Et edi
 ficauit ciuitatem: uocauit q; no
 men eius ex nomine filii sui enoch.
 Porro enoch genuit irad. et irad
 genuit mauiael. et mauiael genu
 it matufael. et matufael genuit
 lamech. Qui accepit uxores duas.
 Nomen uni ada: et nomen alteri
 sella. Genuit q; ada iabel: qui fuit
 pater habitantiū in tentorijs atq;
 pastor. Et nomen frīs eius uibal.
 ipse fuit pater canentiū in cythara
 et organo. Sella quoq; genuit tu
 balcayn: qui fuit malleator et fa
 ber in cuncta opera eris et ferri.
 Soror uero tubalcayn: noema.
Dixit q; lamech uxoriū suis: ade
 et selle. Audite uocem meā uxores
 lamech. auscultate sermonē meū:
 qm occidi uirum in uulnus meū:
 et adolescentulū in liuorem meū.
 Septuplū ultro dabitur de cayn:
 de lamech uero septuagies septies.
 Cognouit quoq; adhuc adam uxo
 rem suam: et peperit filium: uoca
 uit q; nomen eius seth. dicens. Po
 suit michi dñs semen aliud p abel:
 quē occidit cayn. Sed et seth natus
 est filius: quē uocauit enos. **I**ste
 cepit inuocare nomen dñi. **V**
Hic est liber generationis adam:
 in die qua creauit dñs hōiem.
 Ad similitudinē dei fecit illum:
 masculū et feminā creauit eos. **B**
 benedixit illis: et uocauit nomen

eorum adam: in die qua creati sunt.
 Uixit autem adam centum triginta
 annis: et genuit ad similitudinē
 et ymaginem suam: uocauitque no-
 men eius seth. Et facti sunt dies
 adam postquam genuit seth. octin-
 genti anni: genuitque filios et filias.
 Et factum est omne tempus quod
 uixit adam. anni nongenti trigin-
 ta: et mortuus est. Dixit quoque seth
 centum quinquē annis: et genuit
 enos. Uixitque seth postquam genu-
 it enos. octingentis septem annis:
 genuitque filios et filias. Et facti
 sunt omnes dies seth. nongentorum
 duodecim annorum: et mortuus est.
 Uixit uero enos nonoginta annis:
 et genuit caynan. Post cuius ortū
 uixit octingentis quidecim annis:
 et genuit filios et filias. Facti que sunt
 omnes dies enos. nongentorum
 quinquē annorum: et mortuus est. Dixit
 it quoque caynan septuaginta an-
 nis: et genuit malalehel. Et uixit
 caynan postquam genuit malalehel
 octingentis quadraginta annis:
 genuitque filios et filias. Et facti
 sunt omnes dies caynan. nōgenti
 decem anni: et mortuus est. Uixit
 autem malalehel sexaginta quinquē
 annis: et genuit iared. Et uixit
 malalehel postquam genuit iared.
 octingentis triginta annis: et ge-
 nuit filios et filias. Et facti sunt
 omnes dies malalehel. octingenti
 nonoginta quinquē anni: et mortu-
 us est. Dixitque iared centum sexa-
 ginta duobus annis: et genuit enoch.

Et uixit iared postquam genuit enoch.
 octingentis annis: et genuit filios
 et filias. Et facti sunt omnes dies
 iared. nongenti sexaginta duo anni:
 et mortuus est. Porro enoch uixit
 sexaginta quinquē annis: et genuit
 matusalem. Et ambulauit enoch
 cum deo. Et uixit enoch postquam
 genuit matusalem trecentis annis:
 et genuit filios et filias. Et facti
 sunt omnes dies enoch: trecenti
 sexaginta quinquē anni. Ambula-
 uitque cum deo: et nō apparuit. quia
 tulit eum deus. Dixit quoque ma-
 tusalem centum octoginta septē
 annis: et genuit lamech. Et uixit
 matusalem postquam genuit la-
 mech. septingentis octoginta duo
 bus annis: et genuit filios et filias.
 Et facti sunt omnes dies matusa-
 lem. nongenti sexaginta nouem
 anni: et mortuus est. Uixit autem
 lamech centum octoginta duobus
 annis: et genuit filium. Vocauit
 que eum noe: dicens. Iste consolabi-
 tur nos ab operibus et laboribus ma-
 nuū nrarū: in terra cui maledixit
 dñs. Dixitque lamech postquam ge-
 nuit noe quingentis nonoginta
 quinquē annis: et genuit filios et
 filias. Et facti sunt omnes dies
 lamech. septingenti septuaginta
 septem anni: et mortuus est. Noe
 uero cū quingentorum esset annorum: ge-
 nuit sem. cham. et iaphet. **VI**
 Omnesque cepissent homines multi-
 plicari super terram. et filias
 procreassent: uidentes filii dei

9

Dura in 6.

filias hominū quod eēt pulchre:
 acceperunt uxores sibi ex omnib;
 quas elegerant. Dixit q; d's. Non
 pmanebit spiritus m's in homine
 in eternū: quia caro est. Erunt q;
 dies illius: centum uiginti annoz.
Gigantes autem erant sup terrā:
 in dieb; illis. Postquā enī ingressi
 sunt filij dei ad filias hominū: ille
 q; genuerunt: isti sunt potentes a
 seculo. uiri famosissimi. Videns au
 tem deus qd' multa malicia homi
 nū esset in terra. et cuncta cogita
 tio cordis intenta esset ad malum
 omni tempore: penituit eū quod
 hōiem fecisset in terra. Et p̄cauens
 in futurū. et tactus dolore cordis
 intrinsecus. delebo inquit hominē
 quem creauī a facie terre: ab ho
 mine usq; ad animantia. a reptili
 usq; ad uolucres celi. Penitet enim
 me fecisse eos. Noe uero iuenit gra
 tiam coram dño. Hec sunt genera
 tiones noe. Noe uir iustus atq; p
 fectus fuit: in generationib; suis.
 Cum deo ambulauit: et genuit
 tres filios. sem. cham. et iaphet.
 Corrupta est autem terra coram
 deo: et repleta est iniquitate. Cūq;
 uidisset deus terrā esse corruptam.
 omnis quippe caro corruerat ui
 am suam sup terrā: dixit ad noe.
 Finis uniuerse carnis uenit corā
 me. Repleta est terra iniquitate a
 facie eoz: et ego dispdam eos cū
 terra. fac tibi archam de lignis
 leuigatis. Mansiunculas ī archa
 facies: et bitumine limes intrinse

cus. et extrinsecus: et sic facies eam.
 Trecentoz cubitoz erit longitudo
 arche: quinquaginta cubitoz latitu
 do: et triginta cubitoz altitudo il
 lius. Fenestrā in archa facies: et
 in cubito consumabis similitatem
 eius. Ostium autē arche: pones
 in latere deorsum. Cenacula et tri
 stega facies in ea. Ecce ego adducā
 diluuij aquas sup terram: et mēfi
 ciam omnē carnem in qua spiritus
 uite est subter celum: et uniuersa
 que in terra sunt consumentur. Po
 nam q; fedus meū tecum: et ingre
 dieris archam tu et filij tui. uxor
 tua et uxores filioz tuoz tecum.
 Et ex cunctis animaantib; uniuise
 carnis bina induces in archam. ut
 uiuant tecum: masculini sexus et
 femini. De uolucib; iuxta ge
 nus suū. et de iumentis in genere
 suo. et ex omni reptili terre scdm
 genus suū. bina de omnib; ingre
 dientur tecū: ut possint uiuē. Tol
 les igitur tecum ex omnibus escis
 que mandi possunt. et cōportabis
 apud te: et erunt tam tibi quam
 illis in cibum. Fecit ergo noe oīa
 que p̄cepto illi deus. **VII**

Dixit q; dñs ad eum. Ingredere
 tu et omnis domus tua in
 archam. Te enī iustū uidi coram
 me: in generatione hac. Ex omib;
 animantib; mūdis tolles septena
 et septena. masculū et feminā. De
 animantib; uero imundis duo ⁊
 duo. masculū et feminā. Sed et
 de uolatilib; celi septena ⁊ septena

masculū et feminā: ut saluent se-
 men sup faciem uniuſe terre. Ad
 hūc enim et post dies septem ego
 pluuiam sup terram quadraginta
 dieb; et quadraginta noctib;: et
 delebo omnē substantiā quā feci
 de superficie terre. Fecit ergo noe oīa
 que mandauerat ei dñs. Eratq; sex-
 centoz annoz: quando diluuij aq̄
 iundauerunt sup terram. Et in-
 gressus est noe et filij eius. uxor ei
 et uxores filiorum eius cum eo in
 archam: ppter aquas diluuij. De
 animantib; quoq; mūdīs et imū-
 dis. et de uolucrib; et ex omni qd̄
 mouetur sup terram duo et duo ī-
 gressa sunt ad noe in archam. mas-
 culus et femina: sicut preceperat
 dñs noe. Cumq; transissent septē
 dies: aque diluuij iundauerūt sup
 terram. Anno sexcentesimo uite
 noe. mense secundo. decimo septimo
 die mensis. rupti sunt omīs fontes
 abyssi magne. et catharacte celi ap-
 te sunt: et facta est pluuija sup ter-
 ram quadraginta dieb; et quadra-
 ginta noctib;. In articulo diei illi
 ingressus est noe. et sem. et cham.
 et iaphet filij eius. uxor illius et
 tres uxores filiorum eius cum eis
 in archam: ipi et omne animal
 scclm̄ genus suū. uniuſa q; iūnta
 in genere suo. et omne quod moue-
 tur sup terram in genere suo: cun-
 ctumq; uolātile secundum genus
 suū. Uniuſe aues omnes q; uolu-
 cres ingressę sunt ad noe ī archam.
 bina et bina: ex omni carne ī qua

erat spiritus uite. Et que ingressa
 sunt. masculus et femina ex omni
 carne introierunt sicut p̄ceperat ei
 deus. Et inclusit eum dñs defouſ.
 factum q; est diluuiū quadragin-
 ta dieb; sup terram: et multiplica-
 te sunt aque. et eleuauerūt archam
 in subline a terra. Vehemēter in-
 undauerunt: et omnia repleuerūt
 in superficie terre. Porro archa fere-
 batur sup aquas: et aque p̄ualue-
 runt nimis sup terram. Operi q;
 sunt omnes montes excelsi: sub u-
 niuſo celo. Quindecim cubitis al-
 tior fuit aqua: sup montes quos
 operuerat. Consumpra q; est om-
 nis caro que mouebatur sup terrā:
 uolucrū. animantū. bestiar; om-
 niū q; reptaliū que reptant super
 terram. Uniuſi homines et cūcta
 in quib; spiraculū uite est in trā:
 mortua sunt. Et deleuit omnem
 substantiā que erat sup terrā ab
 homine usq; ad pecus. tam reptile
 quā uolucres celi: et deleta sunt
 de terra. Remansit autem solus
 noe et que cum eo erant ī archa.
 Obtinueruntq; aque diluuij ter-
 ram: centum quinquaginta dieb;.

Recordatus est autē **VIII**
 deus noe cunctoz q; animan-
 tuū. et omniū uimentoz que e-
 rant cum eo in archa: et adduxit
 sp̄m sup terram: et iminute sunt
 aque. et clausi sunt fontes abyssi.
 et catharacte celi: et phibite sunt
 pluuię de celo. Reuſe q; sunt aque
 de terra. euntes et redeuntes: et

ceperunt minui. post centum quin-
quaginta dies. Requieuitque archa
mense septimo uicesima septima die
mensis. super montes armenie. At
uero aque ibant et decredebant:
usque ad decimum mensem. Decimo
enim mense prima die mensis. appa-
ruerunt cacumina montium. Cumque
transissent quadraginta dies. ape-
riens noe fenestram arche quam fece-
rat. emisit coruam. Qui egrediebatur:
et non reuertebatur donec siccaren-
tur aque super terram. Emisit quoque
columbam post eum. ut uideret si
iam cessassent aque super faciem
terre. Que cum non inuenisset ubi
requiesceret pes eius. reuersa est ad
eum in archam. Aque enim erant
super uniuersam terram. Extenditque
manum. et apprehensam intulit in
archam. Expectatis autem ultra
septem diebus aliis. rursus dimi-
sit columbam ex archa. At illa uenit
ad eum ad uespam. portans ramum
olive uirentibus folijs in ore suo. In-
tellexit ergo noe. quod cessassent
aque super terram. Expectauitque ni-
hilominus septem alios dies. et
emisit columbam. Que non est reuersa
ultra ad eum. Igitur sexcentesimo
primo anno primo mense. prima die
mensis. imminute sunt aque super
terram. Et aperiens noe reatum ar-
che. aspexit. uiditque quod exsiccata
esset superficies terre. Mense secundo
septima et uicesima die mensis:
arefacta est terra. Locutus est autem
deus ad noe. dicens. Egredere de

archa tu et uxor tua. filij tui et uxo-
res filiorum tuorum tecum. Cunctaque a-
nimantia que sunt apud te ex omni
carne. tam in uolatilibus quam in
bestiis et uniuersis reptilibus que
reptant super terram. educ tecum. et
ingredimini super terram. Crescite et
multiplicamini super eam. Egredius
est ergo noe et filij eius. uxor illius
et uxores filiorum eius cum eo. Sed
et omnia animantia. et uimeta et
reptalia que reptant super terram.
secundum genus suum. egressa sunt de
archa. Edificauit autem noe alta-
re domino. et tollens de cunctis pecori-
bus et uolucris mundis. obtulit
holocausta super altare. Odoratus
que est dominus odorem suauitatis. Et
ait ad eum. Nequaquam ultra male-
dicam terre propter homines. Sensus
enim et cogitatio humani cordis. in
malum prona sunt ab adolescentia sua.
Non igitur ultra percutiam omnem
animam uiuentem. sicut feci. Cunctis
diebus terre. sementis et messis. fri-
gus et estus. estas et hiemps. nox et
dies. non requiescent. **IX.**

Benedixitque deus noe et filijs
eius. et dixit ad eos. Crescite
et multiplicamini et replete terram.
et terror uestrae ac tremor sit super cun-
cta animalia terre. et super omnes
uolucres celi. cum uniuersis que
mouentur in terra. Omnes pisces
maris manus uestrae traditi sunt. et
omne quod mouetur et uiuit. erit
nobis in cibum. Quasi olera uestrae
terrae tradidi uobis omnia. excepto

quod carnem cum sanguine non comedatis. Sanguine enim animarum vestrarum: requiram de manu cunctarum bestiarum: et de manu hominis. De manu viri et fratris eius: requiram animam hominis. Quicumque effuderit sanguinem humanum: fundetur sanguis illius. Ad ymaginem quippe dei: factus est homo. Vos autem crescite et multiplicamini: et ingredimini super terram: et implete eam. Hec quoque dixit deus ad noe: et ad filios eius cum eo. Ecce ego statuam pactum meum vobiscum: et cum semine vestro post vos: et ad omnem animam viventem que est vobiscum: tam in volucribus quam in uimentis et pecudibus terre: cunctis que egressa sunt de archa: et uniuersis bestiis terre. Statuam pactum meum vobiscum: et nequaquam ultra infringetur omnis caro aquis diluuii: neque erit deinceps diluuium dissipans terram. Dixit quoque deus. Hoc est signum federis quod do inter me et uos: et ad omnem animam viventem que est vobiscum: in generationes sempiternas. Arcum meum ponam in nubibus: et erit signum federis inter me et inter terram. Cumque obduxero nubibus: celum: apparebit arcus meus in nubibus: et recordabor federis mee vobiscum: et cum omni anima uiuente que carne uegetat: et non erunt ultra aque diluuii ad delendam uniuersam carnem. Erunt quoque arcus meus in nubibus: et uidebo illum: et recordabor federis sempiterni:

quod pactum est inter deum et inter omnem animam uiuentem uniuerse carnis que est super terram. Dixit quoque deus ad noe. Hoc erit signum federis: quod constitui inter me et omnem carnem super terram. Erant igitur filii noe qui egressi sunt de archa: sem: cham: et iaphet. Porro: cham ipse est pater chanaan. Tres isti sunt filii noe: et ab his disseminatum est omne hominum genus super uniuersam terram. Cepit quoque noe uir agricola exercere terram: et plantauit uineam. Bibens quoque uinum: inebriatus est: et nudatus in tabernaculo suo. Quod cum uidisset cham pater chanaan uerenda patris sui esse nudata: nuntiavit duobus fratribus suis foris. At uero sem et iaphet pallium impoluerunt humeris suis: et incedentes retrosum: operuerunt uerenda patris sui. Facies quoque eorum auerse erant: et patris uirilia non uiderunt. Eugilans autem noe ex uino: cum didicisset que fecerat filius suus minor: ait. **Maledictus** chanaan: seruus seruorum erit fratribus suis. Dixit quoque. **Benedictus** dominus deus sem: sit chanaan seruus eius. Dilatet deus iaphet et habitet in tabernaculis sem: sit quoque chanaan seruus eius. Dixit autem noe post diluuium trecentis quinquaginta annis: et impleti sunt omnes dies eius: nonagintorum quinquaginta annorum et mortuus est.

Hec generationes filiorum noe: sem: cham: et iaphet. **Flari** quoque

64

sunt eis filij post diluuiū. Filij
iaphet: gomer. et magog. et ma
day. iauan. et tubal. et mosoch.
et thiras. Porro filij gomer: asce
nez et riphac. et thogorma. Filij
autem iauan: elysa. et tharsis.
cechum. et dodanum. Ab his diui
se sunt in sule gentium i regioni
bus suis: unusquisque secundū lin
guam et familias in nationibus
suis. Filij autē cham: chus. et mel
raim. et phur. et chanaan. Filij
chus: saba. et euila. et sabacha. et
regma. et sabachaca. Filij regma:
saba. et dadan. Porro chus: genu
it nemroth. Ipse cepit potens ēē
in terra: et erat robustus uenator
coram dño. Ab hoc exiit prohibi
um: quasi nemroth robustus ue
nator coram dño. Fuit autē prin
cipū regni eius: babilon. arath.
et archath. et calanne in terra
sennaar. De terra illa egressus ē
assur. et edificauit ninuēn et pla
teas ciuitatis: et chale. resen que
inter ninuēn et chale: hec est ci
uitas magna. At uero melraim:
genuit ludim. et anamin. et laa
bim. neptim. et phercusim. et
chellum. De quibus egressi sunt
philistim: et chathurim. Cha
naan autē genuit sydonem pri
mogenitū suum: et cheum. et iebu
seum. et amorreum. gergeseum.
eueum. et aracheum. sineum. et
aradium. samaritem. et amathe
um. Et per hos: disseminati sunt
populi chananeorum. Facti que sunt

termini chanaan. uenientibus a sy
done geraram usque gazam: donec
ingrediaris sodomā et gomozram.
et adamam. et seboim usque lesa.
Hi sunt filij cham: in cognatio
nibus et linguis. et generationibus.
terris que et gentibus suis. De sem
quoque nati sunt patre omnium fili
orum heber: fratre iaphet maiore.
Filij sem: elam. et assur. et arphax
ar. et luth. et aram. Filij aram:
hus. et hul. et iether. et mes. At
uero arphaxat genuit sale. de quo
ortus est heber. Nati que sunt heber:
filij duo. Nomen unum phaleg: eo
quod in diebus eius diuisa sit terra.
Et nomen fratris eius iectan. Qui
iectan: genuit elmodad. et saleph.
et asarmoth. iare. et adhuram. et
uzal. et deda. et ebal. et abimāhel.
saba. et ophir: et euila. et iobab.
Omnes isti: filij iectan. Et frā
est habitatio eorum: de messā pgen
tibus usque sephar montē orientāle.
Isti filij sem: secundum cognationes
et linguas et regiones in gentibus
suis. Hec familie noe: iuxta po
pulos et nationes suas. Ab his
diuise sunt gentes in terra: post
diluuuium. **XI**
erat autē terra labij unius:
et sermonū eorumdem. Cumque pro
fiscerentur de oriente: inuene
runt campū in terra sennaar: et
habitaerunt in eo. Dixitque alter
ad proximū suū. Venite faciamus
lateres: et coquamus eos igni.
Habueruntque lateres pro saxis: et

bitumen pro cemento. Et dixerūt.
 Venite faciamus nobis ciuitatē.
 et turrem cuius culmen ptingat
 ad celum: et celebremus nomen
 nrm. ante quā diuidamur ī uni
 ūſas terras. Descendit autē dñs;
 ut uideret ciuitatem et turrē quā
 edificabant filij adam. Et dixit.
 Ecce unus est popl's: et unum est
 labium omnibz. Ceperunt qz hoc
 facere. nec desistēt a cogitationibz
 suis: donec eas opere compleant.
 Venite igitur descendamus et cō
 fundamus ibi linguam eoz: ut n̄
 audiat unusquisqz uocem pximi
 sui. Atqz ita diuisit eos dominus
 ex illo loco in uniuſas terras: ⁊ ces
 sauerunt edificare ciuitatem. Et
 idcirco uocatū est nomen ei babil:
 quia ibi confusum est labiū uniu
 se terre. Et inde dispſit eos domi
 nus: sup faciem cunctar regionū.
 Hec generationes sem. Sem āno
 rum erat centum quando genuit
 arphaxat: biennio post diluuiū.
 Dixit qz sem postquam genuit ar
 phaxat quingentis annis: et ge
 nuit filios et filias. Porro arphax
 at uixit triginta quinqz annis: et
 genuit sale. Uixit qz arphaxat p̄
 quam genuit sale. trecentis tribus
 annis: et genuit filios et filias.
 Sale quoqz uixit triginta annis:
 et genuit heber. Uixit qz sale post
 quam genuit heber quadringen
 tis tribz annis: et genuit filios et
 filias. Uixit autem heber triginta
 quatuor annis: et genuit phalech.

Et uixit heber postquā genuit pha
 lech quadringentis triginta ānis:
 et genuit filios et filias. Uixit qz
 phalech triginta annis: et genuit
 reu. Uixit qz phalech postquā ge
 nuit reu ducentis nouem annis: ⁊
 genuit filios et filias. Uixit autē
 reu triginta duobz annis: et genu
 it saruch. Uixit quoqz reu postquā
 genuit saruch ducentis septē an
 nis: et genuit filios et filias. Uix
 it uero saruch triginta annis: et
 genuit nachor. Uixit quoqz saruch
 postquā genuit nachor ducentis
 annis: et genuit filios ⁊ filias. Uix
 it autem nachor uiginti nouē an
 nis: et genuit thare. Uixit qz na
 chor postquā genuit thare centū
 decem et nouem annis: et genuit
 filios et filias. Uixitqz thare sep
 tuaginta annis: et genuit abram.
 et nachor. et aran. Hec sunt autē
 generationes thare. Thare genu
 it abram. nachor. et aran. Porro
 aran: genuit loch. Mortuus qz est
 aran ante thare patrem suum. in
 terra natiuitatis sue: in hur chal
 deoz. Duxerunt autem abram et
 nachor uxores. Nomen uxoris a
 bram saray: et nomen uxoris na
 chor melcha. filia aran. patris mel
 che. et patris iesche. Erat autem
 saray sterilis: nec habebat liberos.
 Tulit itaqz thare abram filium
 suū. et loch filiū aran filium filij
 sui. et saray nutum suam uxorem
 abram filij sui: et eduxit eos de
 hur chaldeoz. ut irent in terram

chanaan. Veneruntque usque aran et habitauerunt ibi. Et facti sunt dies thare ducentorum quingentorum annorum: et mortuus est in aran. **XII**

Dixit autem dominus ad abram. Egredere de terra tua. et de cognatione tua. et de domo patris tui: et ueni in terram quam monstrauero tibi. Faciamque te in gentem magnam. et benedicam tibi. et magnificabo nomen tuum: erisque benedictus. Benedicam benedicientibus tibi. et maledicam maledicentibus tibi: atque in te benedicentur uniuerse cognationes terre. Egredius est itaque abram sicut preceperat ei dominus: et iuit cum eo loth. Septuaginta quingentorum annorum erat abram: cum egredieretur de aran. Tulitque saray uxorem suam. et loth filium fratris sui. uniuersamque substantiam quam possederant. et animas quas fecerant in aran. et egredi sunt ut irent in terram chanaan. Cumque uenissent in eam: pertransiuit abram terram usque ad locum sychem. et usque ad conuallē illustrem. Chananeus autem tunc erat in terra. Apparuitque dominus abram: et dixit ei. Semini tuo dabo terram hanc. Qui edificauit ibi altare domino: qui apparuit ei. Et inde transgrediens ad montem qui erat contra orientem berthel. tetendit ibi tabernaculum suum. ab occidente habens berthel. et ab oriente hay. Edificauit quoque ibi altare domino: et inuocauit nomen eius. Prexitque abram uadens.

et ultra progrediens: ad meridiem. Facta est autem fames in terra. Descenditque abram in egyptum: ut peregrinaretur ibi. Preualuerat enim fames in terra. Cumque prope esset ut ingrederetur egyptum: dixit saray uxori sue. Noui quod pulchra sis mulier. et quod cum uiderint te egyptii. dicturi sunt. uxor ipsius est: et interficient me. et te reseruant. Dic ergo obsecro te quod soror mea sis: ut bene sit in propter te. et uiuat anima mea ob gratiam tuam. Cum itaque ingressus esset abram egyptum: uiderunt egyptii mulierem quod esset pulchra nimis. Et nuntiauerunt principes pharaoni: et laudauerunt eam apud illum. Et sublata est mulier: in domum pharaonis. Abram uero bene uisus sunt: propter illam. Fueruntque ei oues et boues. et asini et serui: et famule. et asine. et camelus. Flagellauit autem dominus pharaonem maximis plagis. et domum eius: propter saray uxorem abram. Vocauitque pharao abram: et dixit ei. Quid nam est quod fecisti michi: Quare non indicasti michi: quod uxor tua esset: Quam ob causam dixisti sororem tuam esse: ut tollerem michi eam in uxorem? Hunc igitur ecce conuix tua: accipe eam. et uade. Precepitque pharao super abram uiris: et deduxerunt eum et uxorem illius. et omnia que habebat. **XIII**

Ascendit ergo abram de egypto

Ami in 5^a l. 56.

to. ipse et uxor eius. et omnia que habebat. et loth cum eo: ad australem plagam. Erat autem diues ualde: in possessione argenti et auri. Reversus quoque est per iter quo uenit a meridie in bethel. usque ad locum ubi prius fixerat tabernaculum in bethel et hay. in loco altaris quod fecerat prius: et inuocauit ibi nomen domini. Sed et loth qui erat cum abram. fuerunt greges ouium. et armenta. et tabernacula: nec poterat eos capere terra. ut habitaret simul. Erat quippe substantia eorum multa: et non quibant habitare communiter. Unde et facta est rixa: inter pastores gregum abram. et loth. Eo autem tempore: chanaanus et ferezeus habitabant in illa terra. Dixit ergo abram ad loth. Ne queso sit iurgium inter me et te. et inter pastores meos et pastores tuos: fratres enim sumus. Ecce uniuersa terra coram te est: recede a me obsecro. Si ad sinistram ieris: ego dexteram tenebo. Si tu dexteram elegeris: ego ad sinistram pergam. Eleuatis itaque loth oculis. uidit omnem circa regionem iordanis: que uniuersa irrigabatur antequam subiret dominus sodomam et gomorrham: sicut paradisus domini. et sicut egiptus uementibus in segor. Elegit quoque sibi loth regionem circa iordanem: et recessit ab oriente. Diuisusque sunt alterutrum a fratre suo. Abram habitauit in terra chanaan: loth uero moratus est in oppidis que erant

circa iordanem. et habitauit in sodomis. Homines autem sodomite pessimi erant: et peccatores coram domino nimis. Dixit quoque dominus ad abram: postquam diuisus est loth ab eo. Leua oculos tuos: et uide a loco in quo nunc es. ad aquilonem et meridiem. ad orientem et occidentem. Omne terram quam conspicias. tibi dabo et semini tuo usque in sempiternum: faciam quoque semen tuum. sicut puluerem terre. Siquis possit hominum numerare puluerem terre: semen quoque tuum numerare poterit. Surge ergo et pambula terram in longitudinem et latitudinem suam: quia tibi daturus sum eam. Nouens igitur abram tabernaculum suum: uenit et habitauit iuxta conuallem mabre. que est in ebron. Edificauitque ibi altam

Here domino. **XIII.**
 Actum est autem in illo tempore: ut amraphel rex sennaar. et arioch rex ponti. et chodorlaomor rex elamitarum. et chadal rex gentium: iniret bellum contra bara regem sodomorum. et contra berfa regem gomorre. et contra sennaab regem adame. et contra semeber regem seboim. contra quoque regem bale. ipsa est segor. Omnes hi conuenerunt in uallem situestre: que nunc est mare salis. Duodecim enim annis seruerunt chodorlaomor: et tercio decimo anno recesserunt ab eo. Igitur anno quattodecimo uenit chodorlaomor et reges qui cum eo erant: percusseruntque raphaim in asharoch. et charnaim et zuzim

66
cū eis. et enim in sauhe charia
thaim. et chorreos ī montib; seir:
usq; ad campestra pharam. que
est in solitudine. Reuersi q; sunt.
et uenerūt usq; ad fontē mesphar:
ip̄a est chades. Et percussit om
nem regionē amalechitarum. et
amorreum qui habitabat ī asalon
thamar. Et egressi sunt rex sodo
moz et rex gomorre. rexq; adame
et rex seboim. necnō et rex bale
que est segor. et direxerūt aciem
contra eos in ualle siluestri. scilicet
adūsus chodorlaomor regem ela
mitar. et thadal regem gentium.
et amraphel regem sennaar. et
arioch regem ponti; quatuor regē
adūsus quinq;. Vallis autem sil
uestris. habebat puteos multos
bituminis. Itaq; rex sodomoz et
rex gomorre terga uerterunt. cec
deruntq; ibi. et qui remanserant.
fugerunt ad montē. Tulerūt autē
omnē substantiā sodomozū et go
morre. et uniuersa que ad cibum pri
nent. et abierunt. necnō et loth et
substantiā eius. filiū fr̄is abram.
qui habitabat in sodomis. Et ecce
unus qui euaserat. nuntiauit a
bram hebreo. qui habitabat ī con
ualle mābre amorrei fr̄is escol. et
fr̄is aner. Hy enī pepigerāt fedus
cū abram. Qd' cum audisset abram.
captum uidelicet loth fr̄em suū;
numerauit expeditos iunaculos
suos. trecentos decem et octo. et p
secutus est eos usq; dan. Et diui
sus socijs. irruit super eos nocte.

Percussitq; eos. et psecutus ē eos
usq; hobā que est ad leuam dama
sci. Rediitq; omnē substantiā.
et loth fr̄em suū cum substantia illi
us. mulieres quoq; et populū.
Egressus est autem rex sodomoz
in occursum eius. postquā reūsus
est a cede chodorlaomor et regum
qui cum eo erant. in ualle sauhe
que est uallis regis. At uō melchi
sodech rex salem proferens panem
et uinū. erat enim sacerdos dei al
tissimi. benedixit ei. et ait. Bene
dictus abram deo excelso. qui crea
uit celum et terram. et b̄ndictus
d̄s excelsus. quo protegente hostes
in manib; tuis sunt. Et dedit ei
decimas ex omnib;. Dixit autem
rex sodomoz ad abram. Da michi
animas. cetera tolle tibi. Qui res
pondit ei. Leuo manū meam ad
d̄m deum excelsū. possessorem
celi et terre; qd' a filo subtegmī
usq; ad corrigiam calige. non acci
piam ex omnib; que tua sūt. ne
dicas ego ditauī abram. excepti
his que comederunt iuuenes. et
partib; utroz qui uenerūt meū.
Haner. escol. et mābre. Ili accipiet
partes suas. **XV**
Hys itaq; transactis. factus ē
sermo domini ad abram p uisio
nem dicens. Noli timere abram.
Ego protector tuus sū. et merces
tua magna nimis. Dixitq; abram.
Domine d̄s quid dabis m̄. Ego
uadam absq; liberis. et filius pro
curatoris domus mee. iste damasc

elizer. **A**ddidit q; abram. **N**ich
 autem nō dedisti semen: et ecce uer
 naculus mīs heres meus erit. **S**ta
 timq; sermo domini factus est ad
 eum: dicens. Non erit hic heres tu
 us: sed qui egredietur de utero tuo.
 ipm habebis heredem. **E**duxit q;
 eum foras: et ait illi. **S**uspice celū:
 et numera stellas si potes. **E**t dixit
 ei. **S**ic erit semen tuū. **C**redidit abra
 deo: et reputatum est illi ad iustici
 am. **D**ixitq; ad eum. **E**go dñs qui
 eduxi te de hur chaldeoz: ut darem
 tibi terram istam: et possideres eā.
At ille ait. **D**ñe deus. unde scire
 possum; qd' possessurus sim eam?
Et respondit dñs. **S**ume inquit
 michi uaccam triennē: et capram
 trimā: et arietem annoz trium:
 turturem quoq; et colūbam. **Q**ui
 tollens unūsa hec: diuisit ea p me
 dium: et utraq; partes contra se
 altriussecus posuit. **A**ues autem
 nō diuisit. **D**escenderunt q; uolu
 cres sup cadauera: et abigebat eas
 abram. **C**umq; sol occumberet: so
 por irruit sup abram: et horror ma
 gnus eo tenebrosus inuasit eum.
Dictumq; est ad eum. **S**cito pre
 noscens. qd' pegrinum futurū sit
 semen tuū in terra nō sua: et subi
 cient eos seruituti: et affligēt qua
 dringentis annis. **D**eruntamen
 gentem cui seruituri sunt: ego iu
 dicabo: et post hec egredientur cū
 magna substantia. **T**u autē ibis
 ad patres tuos in pace: sepultus ī
 senectute bona. **G**eneratione autem

quarta: reuertentur huc. **S**ecundum
 enī complete sūt iniquitates amore
 ozum: usq; ad p̄sens tempus. **C**um
 ergo occubisset sol: facta est caligo
 tenebrosa: et apparuit clibanus fu
 migans: et lampas ignis transiēs
 inter diuisiones illas. **I**n die illo pe
 pigit dñs fedus cū abram: dicens.
Semini tuo dabo terram hanc a
 fluuio egypti usq; ad fluuū mag
 nū eufraaten. **C**ineos. et cenezeos. et
 cethmoneos. et etheos. et pherez eos.
 raphan quoq; et amorreos. et chana
 neos. et gergeseos. et iebuseos. **XVI**
Habitat saray uxor abram nō genuer
 rat liberos: sed habens ancillam e
 giptiam nomine agar: dixit mari
 to suo. **E**cce conclusit me dñs: ne
 parerem. **I**ngredere ad ancillā meā:
 si forte saltem ex illa suscipiā filios.
Cumq; ille acquiesceret deprecanti:
 tulit agar egyptiam ancillā suam.
 post annos decem quā habitare ce
 perant in terra chanaan: et dedit
 eam uiro suo uxorem. **Q**u ingressus
 est ad eam. **A**t illa concepit se
 uidens: desperit dñam suā. **D**ixit
 itaq; saray ad abram. **I**nq; agis
 contra me. **E**go dedi ancillā meam
 in sinū tuū: que uidens quod con
 ceperit: despectu me habet. **I**udicet
 dñs: inter me et te. **C**ui respondens
 abram. ecce ait ancilla tua ī manu
 tua est: utere ea ut liber. **A**ffligēte
 igitur eam saray: fugā inuit. **C**ūq;
 inuenisset eam angelus dñi iuxta
 fontem aque in solitudine: qui est
 in uia sur in deserto: dixit ad illā.

de

Agar ancilla saray. unde uenis; et quo uadis. Que respōdit. A facie saray dñe mee. ego fugio. Dixitq; ei angelus domini. Reuertere ad dñam tuam. et humiliare sub manu ipsius. Et rursum. Multiplians inquit multiplicabo semē tuū. et nō numerabitur pre multitudine. Ac deinceps. Ecce ait. concepisti. et paries filium; uocabisq; nomen eius hyfmael. eo quod au dieris dñs afflictionē tuam. Sic erit fetus homo. Manus eius contra omīs; et manus omnū contra eum. et e regione unūsoꝝ fratꝝ suoz figet tabernacula. Vocauit autem nomen dñi qui loq̄batur ad eam. tu deus qui uidisti me. Dixit enī. Profecto hic uidi posteroꝝ uidentis me. Propterea appellauit puteum illum. puteum uiuentis et uidentis me. Ipse est inter chades et barad. Peperitq; agar abre filiū; qui uocauit nomen eius hyfmael. Octoginta et sex annoꝝ erat. quando peperit ei agar hyfmaelem. **XVII**

Postquā uero nonaginta et nouem annoꝝ esse ceperat. apparuit ei dñs. Dixitq; ad eum. Ego deus omnipotens. Ambula coram me. et esto pfectus. Bonāq; fedus meū inter me et te. et multiplicabo te uehementē nimis. Cecidit abram pronus i faciem. Dixitq; ei deus. Ego sum. et pactū meū tecum. erisq; pater multaz gentū. Nec ultra uocabitur nomen

tuū abram. sed appellaberis abraham. quia patrem multaz gentū constitu te. faciāq; te crescere uehementissime. et ponam in gentib; reges q; ex te egredientur. Et statuam pactū meum intē me et te. et inter semen tuū post te. in generationib; suis federe sempiterno. ut sim deus tuus. et seminis tui post te. Daboq; tibi et semini tuo terram pegrinationis tue. omnē terrā chanaan in possessionē eternam. eroq; deus eoz. Dixit iterū deus ad abraham. Et tu ergo custodies pactum meū. et semen tuū post te in generationib; suis. Hoc est pactum meū qd̄ obseruabitis inter me et uos. et semen tuū post te. Circūcidetur ex uobis omne masculinū. et circumcidetis carnē preputij urī. ut sit in signum federis inter me et uos. Infans octo dieꝝ. circumcidetur in uobis. Omne masculinū in genationib; urīs. tam in aculus quā empticus circūcidetur. et qui cumq; non fuerit de stirpe urā. Cuiq; pactum meū in carne urā. in fedus eternū. Masculus cuius pputij caro circumcisa non fuerit. delebitur anima illa de populo suo. quia pactū meū irritum fecit. Dixit quoq; deus ad abraham. Saray uxorem tuā nō uocabis saray. sed saram. Et benedicam ei. et ex illa clabo tibi filiū. cui benedicturus sum. Cuiq; in nationes. et reges populoz orientur ex eo. Cecidit abrahā in faciē.

et risit. dicens in corde suo. Putas
 ne centenario nasceretur filius; et sara
 nonogenaria pariet. Dixit qz ad
 dñm. Utinā hysmael uiuat coram
 te. Et ait deus. Sara uxor tua pa
 riet tibi filium. uocabis qz nomen
 eius ysaac. Et constituam pactum
 meū illi in fedus sempiternū. et se
 mini eius. post eum. Sup hysmael
 quoqz exaudiui te. Ecce benedicam
 ei. et augebo. et multiplicabo eum
 ualde. Duoderim duces generabit.
 et faciam illū in gentem magnam.
 Pactum uero meū statuā ad ysaac.
 quē pariet tibi sara tempore isto. i
 anno altero. Cumqz finitus esset
 sermo loquentis cū eo. ascendit dñs
 ab abraham. Tulit autē abraham
 hysmaelem filiū suum. et om̄s uer
 naculos domus sue. uniuersosqz q̄s
 emerat. cunctos mares ex om̄ibz ui
 ris domus sue. et circūcidit carnē
 p̄puci eoz statim in ip̄a die. sicut
 preceperat ei dñs. Abraham nono
 ginta nouem erat annoz. quando
 circumcidit carnem p̄puci sui. et
 hysmael filius suus tredecim ānos
 impleuerat. tempore circumcisionis
 sue. Eadem die circūcisus ē abrahā
 et hysmael filius eius. et om̄s uiri
 domus illius. tam inaculi quam
 emptici. et alienigene. pariter cir
 cumcisi sunt. **XVII**

Apparuit autē ei dñs in cōual
 le mābre. sedenti in hostio ta
 bernaculi sui. in ip̄o feruore diei.
 Cumqz eleuasset oculos. apparue
 runt ei tres uiri stantes prope eū.

Quos cū uidisset. cucurrit i occur
 sum eoz de hostio tabernaculi sui.
 Et adorauit in terra. et dixit. Dñe
 si inueni grām in oculis tuis. ne tū
 seas seruū tuū. Sed afferam pauxil
 lum aque. et lauentur pedes ur̄i.
 et requiescite sub arbore. Ponamqz
 buccellam panis. et cōfortetur cor
 ur̄m. Postea transibitis. Idcirco
 enī declinastis ad seruū ur̄m. Qui
 dixerunt. Fac ut locutus es. Festina
 uit abraham in tabernaculum ad
 saram. dixit qz ei. Accelera. tria
 sata simile cōmisce. et fac subcine
 ricios panes. Ipse uero ad armentū
 cucurrit. et tulit inde uitulū te
 nerrimū et optimū. dedit qz pue
 ro. Qui festinauit. et corit illum.
 Tulit quoqz butirum et lac. et ui
 tulū quē coxerat. et posuit corā
 eis. Ipse uero stabat iuxta eos. sū
 arbore. Cumqz comedissent. dixe
 runt ad eum. Vbi est sara uxor tua.
 Ille respondit. Ecce in tabernaculo
 est. Cui dixit. Reuertens ueniā ad
 te tempore isto uita comite. et ha
 bebis filiū sara uxor tua. Quo au
 dito. sara risit post hostium taber
 naculi. Erant autem ambo senes.
 prouecteqz etatis. et desierāt sare
 fieri muliebria. Que risit occulte
 dicens. Postquā consenui. et dñs
 meus uetulus est. uoluptati ope
 ram dabo. Dixit autem dñs ad
 abrahā. Quare risit sara dicēs.
 num uere paritura sum anus. Nū
 quid deo est quicquam difficile.
 Juxta conductū reuertar ad te. hoc

6e
eodem tempore uita comite: et ha-
bebit sara filium. Regauit sara dicens.
non risi: timore perterrita. Dominus autem
Non est inquit ita: sed risisti. Cum
ergo surrexissent inde uiri: direxe-
runt oculos contra sodomam: et
abraham simul gradiebatur dedu-
cens eos. Dixitque dominus. Num celare
potero abraham que gesturus sum:
cum futurus sit in gentem magna-
m ac robustissimam: et benedicente sint
in illo omnes nationes terre. Scio
enim quod precepturus sit filius tuus.
et domum suam post se: ut custodiat
uiam domini: et faciant iustitiam et
iudicium: ut adducat dominus propter
abraham omnia que locutus est ad
eum. Dixit itaque dominus. Clamor so-
domorum et gomorreorum: et multiplicatus
est: et peccatum eorum aggrauatum est
nimis. Descendam et uidebo utrum
clamorem qui uenit ad me opere
compleuerint: an non est ita: ut
sciam. Conuerteruntque se inde: et
abierunt sodomam. Abraham uero
adhuc stabat coram domino. Et appro-
pinquans ait. Numquid perdes
iustum cum impio? Si fuerint quin-
quaginta iusti in ciuitate: peribunt
simul: et non parces illi loco propter
quinquaginta iustos si fuerint in eo?
Absit a te ut hanc rem facias: et
occidas iustum cum impio: fiatque
iustus sicut impius. Non est hoc
tuum: qui iudicas omnem terram.
Nequaquam facies iudicium. Dixitque
dominus ad eum. Si inuenio sodomis
quinquaginta iustos in medio ciui-

tatis: dimittam omni loco propter eos.
Respondens abraham: ait. Quia
semel cepi loquar ad dominum meum:
cum sim puluis et cinis. Quid si mi-
nus quinquaginta iustis quinque fue-
rint? Delebis propter quadragin-
ta quinque uniuersam urbem? Et
ait. Non delebo: si inuenero ibi qui-
draginta quinque. Rursumque locu-
tus est ad eum. Si autem quadra-
ginta ibi inuenti fuerint: quid
facies? Ait. Non potuiam propter
quadraginta. Ne queso inquit in-
digneris domine: si loquar. Quid si
ibi inuenti fuerint triginta? Res-
pondit. Non faciam: si inuenero
ibi triginta. Quia semel ait cepi:
loquar ad dominum meum. Quid si iuen-
ti fuerint ibi uiginti? Dixit. Non
interficiam: propter uiginti. Ob-
secro inquit ne irascaris domine: si lo-
quar adhuc semel. Quid si inuenti
fuerint ibi decem? Dixit. Non dele-
bo propter decem. Abiit autem dominus.
postquam cessauit loqui ad abraham:
et ille reuersus est in locum suum.

Ueneruntque duo angeli. **XIX.**
Sodomam uespere: sedente loth
uespere in foribus ciuitatis. Qui cum
uidisset eos: surrexit: et iuit obuiam
eis: et adorauit pronus in terram:
et dixit. Obsecro domini. declinate in
domum pueri ustri: et manete ibi. La-
uate pedes uestrum: et mane perficite
minum in uiam uestram. Qui dixerunt.
Nimium: sed in platea manebimus?
Compulit illos opido: ut diuertere-
rent ad eum. Ingressisque domum il-

ius: fecit conuiuū. **C**oxit azima:
 et comederunt. **P**rius autem quā
 irent cubitū: uiri ciuitatis uallaue
 runt domū a puero usq; ad senem.
 omnis popl's simul. **D**ocauerūt q;
 loth: et dixerunt ei. **H**bi sunt uiri
 qui introierunt ad te nocte. **E**duc
 illos huc: ut cognoscamus eos. **E**
 gressus ad eos. **L**oth. post tergum
 accludens hostiū: ait. **N**olite queso
 frēs mei: nolite malum hoc facere.
Habeo duas filias. que necdum cog
 nouerunt uirū: educam eas ad uos.
 et abutimini eis sicut uobis placue
 rit: dum modo uiris istis nichil fa
 ciatis mali. quia ingressi sunt sub
 umbra culminis mei. **A**t illi dixē.
Recede illuc. **E**t rursus. **I**ngressus
 es inquit ut aduena: numquid
 ut iudices. **T**e ergo ipm magis q;
 hos affligemus. **S**im q; faciebant
 loth uehementissime. **I**am q; prope
 erat ut effringerēt fores: et ecce mise
 runt manū uiri. et introduxerunt
 ad se loth. **C**lauserunt q; hostiū: et
 eos qui erant foris percusserunt ceci
 tate a minimo usq; ad maximū.
 ita ut hostiū inuenire nō possent.
Dixerunt autē ad loth. **H**abes hic
 tuorū quēpiam; generū. aut filios.
 aut filias. **O**mīs qui tui sūt. educ
 de urbe hac. **D**elebimus enī locum
 istum: eo qd increuerit clamor eorū
 coram dño: qui misit nos ut pcla
 mus illos. **E**gressus itaq; loth lo
 cutus est ad generos suos q; accep
 turi erant filias eius: et dixit. **S**ur
 gite et egredimini de loco isto: qā

delebit dñs ciuitatē hanc. **E**t uisus
 est eis quasi ludens loqui. **C**um
 esset mane: cogebant eum angeli
 dicentes. **S**urge et tolle uxorem tu
 am et duas filias quas habes: ne
 et tu pariter pereas in scelere ciui
 tatis. **D**issimulante illo: apphen
 derunt manū eius et manū uxori
 ac duarum filiarū eius: eo qd par
 ceret dñs illi. **E**t eduxerunt eum:
 posuerunt q; extra ciuitatē. **I**bi q;
 locuti sunt ad eū: dicentes. **S**alua
 aīam tuam. **N**oli respicere post
 tergum. nec stes in omni circa re
 gione: sed in monte saluū te fac
 ne et tu simul pereas. **D**ixit q; loth:
 ad eos. **Q**ueso dñe mi qā inuenit
 seruus tuus grām corā te. et mag
 nificasti misericordiam tuā quam
 fecisti mecū ut saluares aīam me
 am: nec possum in monte saluari.
 ne forte apprehendat me malū et
 moriar: est ciuitas hic iuxta ad q;
 possum fugere parua. et saluabor
 in ea. **N**umquid non modica est?
Et uiuet anima mea. **D**ixit q; ad
 eum. **E**cce etiam in hoc suscepi pre
 ces tuas: ut nō subitā urbem
 pro qua locutus es. **I**festina et sal
 uare ibi: quia nō potero face quicq;
 donec ingrediaris illuc. **I**deiro uo
 catum est nomen urbis illi segor.
Sol egressus est super terram: et
 loth ingressus est segor. **I**gitur plu
 uit dñs super sodomā et gomorrā
 sulphur et ignem a dño de celo: et
 subuertit ciuitates has. et omnē
 circa regionē. uniuersos q; habita

21
tores urbium. et cuncta terre iuren-
tia. Respiciens q; uxor eius post se-
uerfa est in statuam salis. Abrahā
uero confurgens mane. ubi stetit
prius cum dño: intuitus ē sodomā.
et gomorrā. et uniuersam terram re-
gionis illius. Viditq; ascendente
faullam de terra. quasi fornacis
fumū. Cum enī subuerteret deus
ciuitates regionis illius. recorda-
tus est abrahę. et liberauit loth de
subiutione urbium in quib; habita-
uerat. Ascenditq; loth de segor. et
mansit in monte. due quoq; filie
eius cū eo. Timuerat enī manere ī
segor. Et mansit in spelunca. ipse
et due filie eius. Dixitq; maior
ad minore. Pater n̄r senex est. et
nullus uiroz remansit in terra qui
possit ingredi ad nos iuxta morem
uniuise terre. Veni inebriemus eū
uino. dormiamus q; cum eo. ut
seruare possimus ex patre nostro se-
men. Dederunt itaq; patri suo bi-
bere uinū nocte illa. et ingressa ē
maior. dormiuitq; cū patre. At ille
nō sensit nec quando accubuit fili-
a. nec quando surrexit. Altera q; die
dixit maior ad minorem. Ecce
dormiui heri. cū patre meo. Dem̄
ei bibere uinū etiam hac nocte. et
dormies cū eo. ut saluemus semē
de patre n̄ro. Dederūt 7 illa nocte
patri suo uinū. Ingressa q; minor
filia. dormiuit cum eo. Et nec tūc
quidem sensit quando concubuerit.
uel quando illa surrexit. Conce-
perunt ergo due filie loth. de pa-

tre suo. Peperit q; maior filiū. et
uocauit nomen eius moab. Ipse
est pater moabitay. usq; in p̄sen-
tem diem. Minor quoq; peperit fi-
lium. et uocauit nom̄ eius āmon.
id est filius populi mei. Ipse est pat̄
ammonitay. usq; hodie. **XX**

Profectus inde abrahā in terrā
australem. habitauit inē
chades et sur. et peregrinatus est in
geraris. Dixit q; de sara uxore sua.
Soroꝝ mea est. Misit ergo abimelech
rex gerare. et tulit eam. Venit autē
deus ad abimelech p̄ sompniū noc-
te. et ait illi. Cu morieris propter
mulierem quā tulisti. habet enī
uirum. Abimelech uero. non reti-
gerat eam. Et ait. Dñe. num gen-
tem ignorantē. et iustā interficias.
Nonne ipse dixit michi. soroꝝ mea
est. et ipsa ait. frater meus est. In
simplicitate cordis mei 7 mūdicia
manuū meay. feci hoc. Dixit q; ad
eum. Et ego scio qd̄ simplici corde
feceris. et ideo custodiui te ne pec-
cares in me. et nō dimisi ut tange-
res eam. Nunc igitur redde uxorem
uiro suo quā propheta est. et ora-
bit pro te. et uiues. Si autē nolue-
ris reddere. scito qd̄ morte morieris.
tu et omnia que tua sūt. Statimq;
de nocte confurgens abimelech
uocauit omnes seruos suos. et lo-
cutus est uniuersa uerba hec in au-
rib; eoz. Timuerunt q; om̄es uiri
ualde. Vocauit autē abimelech
etiam abrahā. et dixit ei. Quid
fecisti nobis. Quid peccauimus

in te. quia induxisti sup me et sup
regnum meum peccatum grande. Que
non debuisti facere. fecisti nobis.
Rursusque exprobatans ait. Quid
uidisti ut hoc faceres. Respondit
abraham. Cogitavi mecum dicens.
forsitan non est timor dei in loco
isto. et interficient me propter uxorem
meam. Alias autem et uere soror
mea est filia patris mei et non ma-
tris mee filia. et dixi eam in uxo-
rem. Postquam autem eduxit me deus
de domo patris mei. dixi ad eam.
Hanc misceliam facies mecum. In
omni loco ad quem ingrediemur.
dices quod frater tuus sum. Tulit
igitur abimelech oues et boues
et seruos et ancillas. et dedit abra-
ham. Reddiditque illi saram uxorem
suam. et ait. Terra coram uobis
est. ubicumque tibi placuerit habi-
ta. Sare autem dixit. Ecce mille
argenteos dedi fratri tuo. Hoc erit
tibi in uelamen oculorum ad omnes
qui tecum sunt. et quocumque prexe-
ris. memento te de pharisam. Dican-
te autem abraham. sanauit deus abimelech
et uxorem ancillasque ei.
et pepererunt. Concluserat enim
deus omnem uulniam domus abimelech.
propter saram uxorem abraham.

Usitauit autem dominus. **XI**
saram sicut promiserat. et
impleuit que locutus est. Conceptit
que et peperit filium in senectute sua.
tempore quo predictauerat ei deus. Vo-
cauitque abraham nomen filii sui
quem genuit ei sara. ysaac. Et cir-

cum cecidit eum octauo die sicut prece-
perat ei deus. cum centum esset annorum.
Hac quippe etate patris. natus est
ysaac. Dixitque sara. Risum fecit
michi deus. Quicumque audierit. con-
ridebit michi. Rursumque ait. Quis
auditurus crederet abraham quod
sara lactaret filium quem peperit ei
iam sem. Creuit igitur puer. et
ablactatus est. fecitque abraham
grande conuiuium. in die abla-
ctationis eius. Cumque uidisset sara
filium agar egyptie ludentem cum ysaac.
dixit ad abraham. Ecce ancilla haec
et filium eius. Non enim erit heres
filius ancille. cum filio meo ysaac.
Dixitque accepit hoc abraham. pro filio
suo. Cui dixit deus. Non tibi uide-
atur asperum. super puero et super
ancilla tua. Omnia que dixerit
tibi sara audi uocem eius. quia
in ysaac uocabitur tibi semen. Sed
et filium ancille faciam in gentem
magna. quia semen tuum est. Sur-
rexit itaque abraham mane. et col-
lens panem et utrem aque impo-
suit scapule eius. tradiditque pue-
rum. et dimisit eam. Que cum a-
bisset. errabat in solitudine ber-
sabee. Cumque consumpta esset aqua
in utre. abiicit puerum sub unam
arborem que ibi erat. et abiit. Se-
ditque e regione procul. quantum
potest arcus iacere. Dixit enim. Non
uidebo morientem puerum. Et sedens
contra. leuauit uocem suam et fle-
uit. Exaudiuit autem dominus uocem
pueri. Vocauitque angelus domini agar

de celo: dicens. Quid agar agis? Nolite timere. Crauidiuit enim dñs uocem pueri: de loco i quo est. Surge et tolle puerū et tene manum ei: quia in gentē magnā faciam eū. Aperuitq; oculos eius dñs. Que uidens puteum aque. abijt. et impleuit utrem: deditq; puero bibere: et fuit cum eo. Qui creuit: et moratus est in solitudine. factusq; est iuuenis sagittarius: habitauitq; in deserto pharan. Et accepit illi mater sua uxorem: de tra egypti. Eodem tempore dixit abimelech. et phicol pnceps exercitus eius: ad abraham. Deus tecum est: in uniuersis que agis. Jura ergo p dñm ne noceas michi et posteris meis. Striptiq; mee: sed iuxta misericordiam quam feci tibi facias michi. et tere in qua usatus es aduena. Dixitq; abraham. Ego iurabo. Et increpauit abimelech: propter puteū aque que in abstulerant serui illius. Responditq; abimelech. Nesciui quis fecerit hanc rem. sed et tu non indicasti michi: et ego non audiui pter hodie. Tulit itaq; abraham oues et boues: et dedit abimelech. Percusseruntq; ambo fedus. Et statuit abraham septem agnas gregis seorsum. Cui dixit abimelech. Quid sibi uolunt septē agne iste; quas stare fecisti seorsum? At ille. Septem inq; agnas accipies de manu mea: ut sint in testimoniu michi: qm̄ ego fodi puteū istum. Idcirco uocatus ē locus ille

berlabee: quia ibi uterq; iurauit. et inierunt fedus pro puteo iuranti. Surrexit autē abimelech et phicol pnceps exercitus eius: reuerti q; sunt in terram palestinoꝝ. Abrahā uo plantauit nemus in berlabee. et inuocauit ibi nomen dei eterni: et fuit colonus terre palestinoꝝ diebus multis. **XXII**

Que postquā gesta sunt: temptauit deus abraham. et dixit ad eum. Abraham. Ille respondit. Assum. At illi. Tolle filiū tuum unigenitū quem diligis ysaac: et uade in terram uisionis. atq; i holocaustū ibi offer eum super unū montiū que monstrauero tibi. Igitur abraham de nocte confurgens. strauit asinū suum: ducens secū duos iuuenes. et ysaac filiū suū. Cumq; concidisset ligna in holocaustum: abijt ad locum que pcepit ei dñs. Die autē tercio: eleuatis oculis uidit locū procul. Dixitq; ad pueros suos. Expectate hic cū asino: ego et puer illuc usq; prope rantes. postquā adorauerimus. reuertemur ad uos. Tulit q; ligna holocausti: et imposuit sup ysaac filiū suū. Ipse uero portabat i manibus: ignem et gladium. Cumq; duo pgerent simul: dixit ysaac patri suo. Pater mi. At ille respondit. Quid uis fili? Ecce inquit ignis et ligna: ubi est uictima holocausti? Dixit abraham. Ds prouidebit sibi uictimā holocausti: fili mi. Pergabant ergo pariter: uene

runtq; ad locum quē ostenderat ei
 dñs. In quo edificavit altare: et desu-
 per ligna composuit. Cumq; colli-
 gasset ysaac filiū suum: posuit eū
 in altari sup struem lignoz. Exten-
 ditq; manum. et arripuit gladiū:
 ut imolaret filiū suum. Et ecce an-
 gelus dñi de celo clamavit dicens.
 Abrahā. abrahā. Qui respondit.
 Assum. Dixitq; ei. Non extendas
 manū tuam sup puerū: necq; faci-
 as illi quicquā. Func cognovi qd
 timeas deum: et non peperisti fi-
 lio tuo unigenito propter me. Leva-
 vit abrahā oculos: iudicq; post
 tergum arrietem inter uepres heren-
 tem cornibz. Quē assumens: obtri-
 lit holocaustū pro filio. Appellavit
 q; nomen loci illius: dñs uidet. In-
 de usq; hodie dicitur: in monte do-
 minus uidebit. Vocavit autē ange-
 lus dñi abrahā secundo de celo: di-
 cens. Per memetipm iuravi dicit
 dñs. quia fecisti rem hanc. et non
 peperisti filio tuo unigenito propt̄
 me: benedicam tibi. et multiplica-
 bo semen tuū sicut stellas celi. et ue-
 lut arenam que est in litore maris.
 Possidebit semen tuū portas muni-
 corū suoz: et benedicentur ī semine
 tuo omnes gentes terre: quia obe-
 disti uoci mee. Reuisus est abrahā
 ad pueros suos: abieruntq; versa-
 bec simul: et habitauit ibi. Hys
 itaq; gestis nuntiātū est abrahā
 qd melcha quoq; genuisset filios
 nachoz fratri suo: hys p̄mogenitū.
 et buz fr̄em eius. chamuelq; parce

syroz et cased. et azau. pheldaf q̄q;
 et iedlaph. ac batuel. De quo nata
 est rebecca. Octo istos genuit mel-
 cha: nachoz fratri abrahā. Con-
 cubina uero illius nomine roma:
 peperit thabee. et gaon. et chaas

Cet maacha. **XXIII**
 Ixit autem sara centū uiginti
 septem annis: et mortua est in ciui-
 tate arbēe. que est ebron. in tra cha-
 naan. Venitq; abrahā: ut plange-
 ret. et fletet eam. Cumq; surrexisset
 ab officio funeris: locutus est ad fi-
 lios hech. dicens. Aduena sum et
 pegrinus apud uos. Date m̄ uis se-
 pulchri uobiscū: ut sepeliā mortuū
 meū. Responderuntq; filij hech: di-
 centes. Audi nos dñe. Princeps
 dei es apud nos: in electis sepul-
 chris n̄ris sepeli mortuū tuū. Aul-
 lus q; prohibere te poterit: quin ī
 monumento eius sepelias mortuū
 tuū. Surrexit abrahā et adorauit
 populū terre. filios uidelicet hech:
 dixitq; ad eos. Si placet aīe uestre
 ut sepeliā mortuū meū: audite
 me. et intercedite p̄ me apud ephron
 filiū seor: ut det michi speluncam
 duplicem quā habet ī extrema par-
 te agri sui. Pecunia digna tradat
 michi eam coram uobis: in posses-
 onē sepulchri. Habitabat autem e-
 phron: in medio filioz hech. Res-
 ponditq; ephron ad abrahā cūctis
 audientibz: qui ingrediebātur por-
 tam ciuitatis illius. dices. Nequa
 quā ita fiet dñe n̄: sed magis au-
 sculta qd loquor. Agrum trado

81 tibi et speluncā que in eo est: p̄sen-
 tibus filiis populi mei. Sepeli mor-
 tuū tuū. Adorauit abrahā coram
 populo terre: et locutus ē ad ephron
 circumstante plebe. Queso ut au-
 dias me. Dabo pecuniā pro agro.
 Suscipe eam: et sic sepeliā mortu-
 um meū in eo. Respondit ephron.
 Dñe mi audi me. Terra quā postu-
 las: quadringentos argenti siclos
 ualet. Istud est precū: inter me et
 te. Sed quantū est hoc? Sepeli mor-
 tuum tuū. Quod cū audisset abra-
 ham: appendit pecuniā quā e-
 phron postulauerat audientib; fi-
 liis hech, quadringentos siclos ar-
 genti. et probate monete publice.
 Confirmatus q; est ager quondā
 ephronis in quo erat spelunca du-
 plex. respiciens mābre. tam ipse
 quā spelunca. et omnes arbores
 eius in cunctis terminis eius per-
 circuitū. abrahe in possessionem:
 uidentib; filiis hech. et cūctis q̄
 intrabant portam ciuitatis illius.
 Atq; ita sepeliuit abrahā saram
 uxorem suam ī spelunca agri du-
 plici: que respiciebat mābre. Hec
 est ebron. in terra chanaan. Et
 confirmatus est ager et antrum
 quod erat in eo. abrahe in posses-
 sionē monumti: a filiis hech. **XIII**

Erat abraham senex dierūq;
 multorū: et dñs in cunctis be-
 nedixerat ei. Dixit q; ad serūū seni-
 orem domus sue: qui p̄erat om̄ib;
 que habebat. Done manū tuā
 subter femur meū. ut adiurem

te p̄ dñm dñm celi et terre: ut nō
 accipias uxorem filio meo de fi-
 liab; chananēorū inter quos habi-
 to: sed ad terrā et ad cognationē
 meā proficiscaris. et inde accipi-
 as uxorem filio meo ysaac. Res-
 pondit seruius. Si noluerit mul-
 er uenire meū in terrā hāc. num
 reducere debeo filiū tuū ad locum
 de quo tu egressus es. Dixit abra-
 ham. Caue nequando reducas il-
 luc filiū meum. Dñs celi q̄ tulit
 me de domo patris mei et de t̄ra
 natiuitatis mee. qui locutus ē mi-
 chi et iurauit dicens. Semini tuo
 dabo terrā hanc: ip̄e mittet ange-
 lum suū coram te. et accipies inde
 uxorem filio meo. Si autē nolue-
 rit mulier sequi te. non teneberis
 iuramento: filiū tantū meū ne
 reducas illuc. Posuit ergo serui
 manū sub femore abraham dñi
 sui. et iurauit illi sup sermone
 hoc. Tulit q; decem camelos de
 grege dñi sui. et abiit. ex omnib;
 bonis eius portans secū. Profec-
 tus q; prexit mesopotamiā: ad
 urbem nachor. Cumq; camelos fe-
 cisset accumbere extra opidū iuxta
 puteum aque uespere. eo tempore
 quo solent mulieres egredi ad hau-
 riendam aquā: dixit. Dñe deus
 dñi mei abraham. occurre michi
 hodie obsecro. et fac misericordiam cū
 dño meo abrahā. Ecce ego sto
 prope fontē aque: et filie habita-
 torū huius ciuitatis egredientur
 ad hauriendā aquā. Igitur puella

cui dixerō. inclina ydriam tuā. ut bibam. et illa responderit bibe. qm̄ et camelis tuis dabo potum. ip̄a est quā preparasti seruo tuo ysaac. Et p̄ hoc intelligam. quod feceris misericordiam. cum dño meo. **F**ecit dum intra se uerba compleuerat. et ecce rebecca egrediebatur filia batuel filij melche uxoris nachor fratris abraham. habens ydriam in scapula sua. puella decora nimis. uirgo q̄ pulcherrima. et incognita uiro. **D**escenderat autē ad fontem. et impleuerat ydriam. ac reuertebatur. **O**ccurrit q̄ ei seruus. et ait. **P**auxillū michi aque ad sorbendum p̄be de ydria tua. **Q**ue respondit. **B**ibe dñe mi. **C**eleritq̄ deposuit ydriam sup̄ ulnam suā. et dedit ei potum. **C**umq̄ ille bibisset. adiecit. **Q**uin et camelis tuis hauriam aquā. donec cuncti bibant. **E**ffundens q̄ ydriam in canalibz. recurrit ad puteū ut hauriret aquā. et hausit eam omnibz camelis dedit. **I**lle autē contemplantur eam tacitus. scire uolens utrū prosperū fecisset dñs iter suū an non. **P**ostquā ergo biberāt cameli. protulit uir in aures aureas appendentes siclos duos. et armillas tōndem. pondo sicloy decē. **D**ixit q̄ ad eam. **C**uius es filia. **I**ndicamichi. **E**st in domo patris tui locus ad manendū. **Q**ue respōdit. **F**ilia batuelis sum filij nachor quē peperit melcha. **E**t addidit dicens. **P**aleax quoq̄ et feni plurimū est

apud nos. et locus spatiosus ad manendū. **I**nclinauit se homo. et adorauit dñm̄ dicens. **B**enedictus dñs deus dñi mei abraham. qui non abstulit misericordiam et ueritatē suam a dño meo. et recto me itinere p̄duxit in domū fratris dñi mei. **C**ucurrit itaq̄ puella. et nuntiavit in domū matris sue om̄ia que audierat. **H**abebat autē rebecca fr̄em. nomine laban. **Q**ui festinans egressus est ad hominē. ubi erat fons. **C**umq̄ uidisset iāures et armillas in manibz sororis sue. et audisset cuncta uerba refēntis. hec locutus est michi homo. uenit ad uirum qui stabat iuxta camelos et prope fontē aque. **D**ixit q̄ ad eum. **I**ngredere benedictē domini. **C**ur foris stas. **P**reparauī domū. et locum camelis. **I**ntroduxit q̄ eum in hospiciū. ac destravit camelos. **D**edit q̄ paleas et fenum. et aquā ad lauandos pedes cameloy. et uiroy qui uenerāt cum eo. **E**t appositus est in cōspectu eius panis. **Q**ui ait. **N**on comedam. donec loquar sermones meos. **R**espondit ei. **L**oquere. **A**t ille. **S**eruus inq̄ abraham sum. et dñs benedixit dño meo ualde. **M**agnificatus q̄ est. et dedit ei oues et boues. argentū et aurum. seruos et ancillas. camelos et asinos. et peperit sara uxor dñi mei filium dño meo in senectute sua. **D**edit q̄ illi om̄ia que habuāt. **E**t adiurauit me dñs meus. dicens.

69

Non accipies uxorem filio meo de filiabus chananeorum in quorum terra habito: sed ad domum patris mei properas. et de cognatione mea accipies filio meo uxorem. Ego uero respondi domino meo. Quod si noluerit uenire mecum mulier: Dominus ait in cuius conspectu ambulo. mittet angelum suum tecum. et diriget uiam tuam: accipiesque uxorem filio meo de cognatione mea. et de domo patris mei. Innocens eris a maledictione mea: cum ueneris ad propinquos meos. et non dederint tibi. Veni ergo hodie ad fontem: et dixi. Domine deus domini mei abraham. si direxisti uiam meam in qua nunc ambulo. ecce sto iuxta fontem aque. et uirgo que egredietur ad hauriendam aquam audierit a me. da michi pauculum aque ad bibendum ex ydria tua. et dixeris michi. et tu bibe. et camelis tuis hauriam: ipsa est mulier quam preparauit dominus filio domini mei. Dum hec mecum tacitus uoluere: apparuit rebecca ueniens cum ydria quam portabat in scapula. Descenditque ad fontem: et hausit aquam. Et ait ad eam. Da michi paululum bibere. Que festinans deposuit ydriam de humero: et dixit michi. Et tu bibe: et camelis tuis potum tribuam. Bibi: et adaquauit camelos. Interrogauique eam: et dixi. Cuius es filia? Que respondit. Filia batuelis sum filii nachor:

que peperit illi melcha. Suspendi itaque in aures ad ornandam faciem eius: et armillas posui in manibus eius. Pronusque adorauit dominum. benedicens domino deo domini mei abraham: qui produxit me recto itinere. ut sumerem filiam fratris domini mei filio eius. Quam obrem si facitis misericordiam et ueritatem cum domino meo: indicate michi. Si autem aliud placet. et hoc dicite michi: ut uadam ad dexteram siue ad sinistram. Responderunt laban et batuel. A domino egressus est sermo. Non possumus extra placitum et quietum aliquid loqui tecum. In rebecca coram te est. Tolle eam. et proficiscere: et sit uxor filii domini tui: sicut locutus est dominus. Quod cum audisset puer abraham: adorauit in terra dominum. Prolati suntque uasis argenteis et aureis ac uestibus: dedit ea rebecca pro munere. fratribus quoque eius et matri: dona obtulit. Inuitoque conuiuio uescentes pariter et bibentes: manserunt ibi. Surgens autem mane. locutus est puer. Dimitte me: ut uadam ad dominum meum. Responderunt frater eius et mater. Maneat puella saltem decem dies apud nos: et postea proficiscetur. Nolite autem me retinere: quia dominus direxit uiam meam. Dimitte me: ut properam ad dominum meum. Dixerunt. Vocemus puellam: et queramus ipsius uoluntatem. Cumque uocata uenisset: sciscitati sunt. His ire cum homine

isto. Que ait. **A**d adam. Dimiserit ergo eam. et nutricem illi. seruumq; abraham et comites eius. impre-
cantes prospera. sorori sue. atq; dicentes. Soror nra es. crescas in mille milia. et possideat sem tuu portas inimicoy suoy. Igitur rebecca et puella ipsius. ascensis camelis. secute sunt iuru. Qui festinus re-
uertebatur ad dnm suu. Co tempore ysaac deambulabat p uiam que ducit ad puteu. cuius nomen est uiuentis et uidentis. Habitabat eni in terra australi. et egressus fuerat ad meditando in agro. in clinata iam die. Cumq; eleuasset oculos. uidit camelos uenientes procul. Rebecca quoq; conspecto ysaac. descendit de camelo. Et ait ad pueru. Quis est ille homo qui uenit p agrum i occursum nobis? Dixitq; ei. Ipse est dñs meus. At illa tollens cito palliu. operuit se. Seruus aute. cuncta que gesserat. narrauit ysaac. Qui introduxit eam in tabernaculu sare matris sue. et accepit eam uxorem. Et i tantu dilexit eam. ut dolorem q; ex morte matris accidat. temparet.

Abraham uo aliam **A**d uxorē nomine cethu-
ram. que peperit ei zamram. et iexan. et madan. et madian. et iel boch. et sue. Jexan quoq; genuit laba et dadan. filij dadan. fue-
runt assurim et lathusim. et loo min. At uero ex madian ortus e epha et opher. et enoch. et abida.

et heldaa. Omnes isti filij cethure. **D**editq; abraham cuncta que posse-
derat ysaac. filius autem concu-
binay largitus est munera. Et separauit eos ab ysaac filio suo. dum adhuc ipse uiueret. ad pla-
gam orientalem. Fuerunt aute dies uite abrahe. centum septua-
ginta quinq; anni. et deficiens mortuus est in senectute bona. p-
uecteq; etatis et plenus dierum. Congregatus q; est ad populū suū. Et sepelierunt eū ysaac et hysmael filij sui in spelunca du-
plici. que sita est in agro ephron filij seor ethei. e regione mambre. quam emerat a filijs hech. Ibi se-
pultus est ipse. et sara uxor sua. Et post obitum illius. benedixit dñs ysaac filio eius. qui habitabat iuxta puteu nomine uiuentis et uidentis. Hec sunt generationes hysmael filij abraham. que peperit ei agar egyptia famula sare. et hec nomina filioy eius in uocabu-
lis et generationib; suis. Primo genitus hysmaelis. nabaioth. Deinde cedat et abdeel. et maptan. masma quoq; et duma. et masse-
dad. et themā. et ur. et naphis. et cethma. Isti sunt filij hysmael. et hec nomina p castella et opida eoy. duodecim pncipes tribuum suaru. Et facti sunt anni uite hysmael. centum triginta septem. Deficiens q; mortuus est. et appo-
situs est ad poplū suū. Habitauit aute. ab euila usq; sur. que respici-

cit egyptū. introeuntib; assyrios.
Coram cunctis frīb; suis obiit.
Hec quoq; sunt generatōes ysaac
filij abrahā. Abrahā genuit
ysaac. Qui cum eēt quadraginta
annor; duxit uxorem rebeccam
filiam batuel syri de mesopotāni
a sororem labān. Despicatus q; ē
ysaac dñm pro uxore sua: eo qđ
sterilis eēt. Qui exaudiuit eū:
et dedit conceptum rebecca. Sed
collidebantur in utero eius par
uuli. Que ait. Si sic michi futu
rum erat; quid necesse fuit con
cipere. Prexit q; ut consuleret do
minū. Qui respondens ait. Due
gentes in utero tuo sunt: et duo
populi ex uentre tuo diuidentur.
Popl's q; popl'm superabit: et
maior minor seruiet. Jam temp'
pariendi aduenerat: et ecce ge
mini in utero eius reperi sūt. Qui
p̄mus egressus est. rufus erat: et
totus in morem pellicis hispida.
Vocatumq; est nomen eius esau.
Protinus alter egrediens. plantā
fratris tenebat manu. et idcirco
appellauit eū iacob. Sexagenari
us erat ysaac: quando nati sunt
pariuuli. Quib; adultis. factus
est esau uir gnarus uenandi. et
homo agricola. Iacob autē uir
simplex: habitabat ī tabernacu
lis. Ysaac amabat esau eo qđ de
uenationib; eius uesceretur: et
rebecca diligebat iacob. Coxit
autē iacob pulmentū. Ad quem
cū uenisset esau de agro lassus:

ait. Da michi de coctione hac tu
fa: quia oppido lassus sum. Quā
ob causam: uocatum est nomen
eius edom. Cui dixit iacob. Vende
michi p̄mogenita tua. Ille respon
dit. Cui morior. Quid michi pro
derunt p̄mogenita. Ait iacob. Ju
ra ergo michi. Iurauit esau: et uen
didit p̄mogenita. Et sic accepto
pane et lentis edulio. comedit et
bibit: et abiit. p̄uipendens quod
p̄mogenita uendidisset. **XVI**

Orta autem fame sup̄ terram
post eam sterilitatem que
acciderat in dieb; abrahā: abiit
ysaac ad abymelech regē palestri
noz in gerara. Apparuit q; ei dñs:
et ait. Ne descendas in egyptum:
sed quiesce in terra quā dixerō tibi.
et pegrinare in ea: erōq; tecum. et
benedicam tibi. Tibi enī et semi
ni tuo dabo uniuersas regiones has:
complens iuramentū qđ sp̄pon
di abrahā patri tuo. Et multipli
cabo semen tuū sicut stellas celi:
daboq; posteris tuis uniuersas re
giones has. Et b̄ndicentur in se
mine tuo omnes gentes terre: eo
quod obedierit abrahā uoci mee.
et custodierit p̄cepta et mandata
mea. et ceremonias leges q; serua
uerit. Mansit itaq; ysaac in ge
raris. Qui cū interrogaretur a uir'
loci illius sup̄ uxore sua: respon
dit. Soror mea est. Timuerat enī
cōfiteri quod sibi sociata esset con
iugio: reputans ne forte interfice
rent eū p̄pter eius pulchritudinē.

Cumq; ptransissent dies plurimi. et ibi demoraretur: pspiciens abymelech palestinor rex p fenestra. uidit eum iocantem cum rebecca uxore sua. Et accersito ait. Pspiciuum est: qd uxor tua sit. Cur mritus es sororem tuā esse. Respondit. Timui ne morerer ppter eam. Dixitq; abymelech. Quare imposuisti nobis. Potuit coire quispiā de populo cū uxore tua: et induxeris sup nos grande peccatū. Precepitq; omni populo dicens. Qui tetigerit hominis huius uxorem: morte morietur. Seminauit autē ysaac in terra illa: et inuenit in ipso anno centuplū. Bndixitq; ei dñs: et locupletatus est homo. et ihabat proficiens atq; succrescens: donec magnus uehementer effectus est. Habuit quoq; possessionē ouium et armentor: et familie plurimū. Ob hoc inuidentes ei palestin. omīs puteos quos foderant serui patris illius abrahā illo tempore obstruxerūt implentes humo: in tantū ut ipse abymelech diceret ad ysaac. Recede a nobis: qm potentior nrī factus es ualde. Et ille discedens ut ueniret ad torrentē gerare. habitaret q; ibi: cursū fodit alios puteos quos foderant serui patris sui abrahā: et quos illo mortuo olim obstruxerant philistinim. Appellauit q; eos hysdem nominib;: quib; ante pater uocauerat. Foderunt in torrente: et repererunt aquā uiuam. Sz et ibi

iurgū fuit pastoz gerare adūsūm pastores ysaac: dicentiū. Nostra est aqua. Quā obrem. nom̄ putei ab eo quod acciderat: uocauit calumpniā. Foderunt et alium: pro illo quoq; rixati sunt. Appellauit q; eum inimicitias. Profectus inde. fodit aliū puteū: pro quo non contenderunt. Itaq; uocauit nom̄ eius latitudo: dicens. Hūc dilatauit nos dñs: et fecit crescere super terram. Ascendit autē ex illo loco i bersabee: ubi apparuit ei dñs in ipsa nocte dicens. Ego sum deus abrahā patris tui. Noli timere: quia ego tecum sum. Et benedicam tibi. et multiplicabo semen tuū: propter seruū meū abrahā. Itaq; edificauit ibi altare: et inuocato noīe domini. extendit tabernaculū. Precepit q; seruis suis: ut foderent puteum. Ad quē locum cū uenissent de geraris abymelech et ochozat amicus illius. et phicol dux militum: locutus est eis ysaac. Qd uenistis ad me. hoīem quē odistis: et expulistis a uobis. Qui responderunt. Vidimus tecum eē dominū: et idcirco nūc diximus. Sit iuramentū inter nos. et ieamus fedus: ut nō facias nobis quicquā mali. sicut ⁊ nos nichil tuorū attigimus. nec fecimus qd te lederet: sed cū pace dimisim⁹ auctum benedictione dñi. Fecit ergo eis conuiuū. Et post cibū et potum surgentes mane: iurauerunt sibi mutuo. Dimisitq; eos

ysaac pacifice: in locū suū. Ecce autē uenerunt in ipso die serui ysaac. annūtiantes ei de puteo quē foderant: atq; dicentes. In uenimus aquā. Unde appellauit eū habundantiā: et nomen urbi impositū est berſabee. usq; in presentē diem. Esau uero quadragenarius duxit uxores. uidith filia beeri ethel. et basemath filiam elon eiusdem loci: que ambe offenderant animū ysaac et rebecca.

Senuit autē ysaac: **XXVII** et caligauerūt oculi eius. et uidere nō poterat. Vocauit q; esau filiū maiorem: et dixit ad eū. fili mi. Qui respondit. Assū. Cui pater. Vides inquit qd' senuerim: et ignorem diem mortis mee. Sume arma tua pharetrā et arcum: et egredere foras. Cuiq; uenatu aliquid apprehenderit. fac michi inde pulmentū sicut uelle me nō sit: et affer ut comedam: et benedicat tibi anima mea ante quā moriar. Quod cum audisset rebecca. et ille abiisset in agrum ut uisione patris impleteret: dixit filio suo iacob. Audiu patre tuū loquentē cum esau fratre tuo: et dicentē ei. Affer michi de uenatione tua. et fac cibos ut comedā: et benedicam tibi coram dño ante quā moriar. Hūc ergo fili mi acquiesce consilijs meis: et p̄gens ad gregem affer michi duos edo optimos. ut faciam ex eis escas patri tuo: quib; libenter uelatur.

Quas cū intuleris et comederit: benedicat tibi prius quā moriatur. Cui ille respondit. Nosti qd' esau frater meus homo pilosus sit: et ego leuis. Si attrectauerit me pater meus et senserit: timeo ne putet sibi me uoluisse illudere: et inducat sup me maledictionē pro benedictione. Ad quē mater. In me sit ait ista maledictio fili mi: tantū audi uocem meam. et pergens affer que dixi. Abijt et attulit: deditq; matri. Parauit illa cibos sicut nouerat uelle patrem illius: et uestib; esau ualde bonis quas apud se habebat domi. induit eum. Pelliculasq; hedoz circumdedit manib;: et collinuda protexit. Deditq; pulmentū: et panes quos coxerat tradidit. Quib; illatis: dixit. Pater mi. At ille respondit. Audio. Q's es fili mi. Dixitq; iacob. Ego sū esau p̄mogenitus tuus: feci sicut p̄cepisti michi. Surge. sede. et comedē de uenatione mea: ut benedicat michi anima tua. Rursum ysaac ad filiū suū. Quom̄ inq; tam cito inuenire potuisti fili mi. Qui respondit. Volūtas dei fuit: ut cito michi occurreret qd' uolebam. Dixitq; ysaac. Accede huc ut tangam te fili mi: et probem utrum tu sis filius m̄s esau. an non. Accessit ille ad patre: et palpato eo dixit ysaac. Vox quidē uox iacob est: sed manus manus sunt esau. Et nō cognouit eum:

quā pilose manus similitudinē
maioris expresserant. **B**ndicens
ergo illi: ait. Tu es filius meus e
sai. Respondit. Ego sum. Et ille.
Affer inquit michi cibos de uena
tione tua fili mi: ut bndicat tibi
anima mea. Quos cū oblatos co
medisset: obtulit etiā uinū. Quo
hausto: dixit ad eū. Accede ad me:
et da michi osculū fili mi. Accessit:
et osculatus est eum. Statimq; ut
sensit uestimentoy illius fragran
tiam: bndicens ait. Ecce odor filij
mei: sicut odor agri cui benedixit
dñs. **D**et tibi deus de roze celi: et
de pinguedine terre: habundantiā
frumenti: uini: et olei: et seruiant
tibi popli: et adorent te trib; . **E**sto
dñs fractū tuoy: et iacruentur añ
te filij matris tue. **Q**ui maledixe
rit tibi: sit ille maledictus: et qui
benedixerit tibi: bndictionib; reple
atur. **D**ixit ysaac sermonē impleue
rat: et egresso iacob foras: uenit
esai. **C**octos q; de uenatione cibos:
intulit patri dicens. Surge pater
mi: et comede de uenatione filij tui:
et benedicat michi aīa tua. **D**ixit
q; illi ysaac. Quis enī es tu? **E**ui
respondit. Ego sum filius tuus p
mogenitus esai. **E**xpauit ysaac
stupore uehementi: et ultra quā
credi potest admirans ait. Quis
igitur est ille qui ductū captam
uenationē attulit michi: et come
di ex omnib; prius quā tu ueniret?
Benedixi q; ei: et erit benedictus.
Auditis esai sermonib; patris.

irrugit clamore magno: et con
sternatus ait. **B**enedic etiam et in
pater mi. **Q**ui ait. Venit german
tuus fraudulententer: et accepit bene
dictionē tuam. **A**t ille subiunxit.
Iuste uocatum est nom̄ eius iacob:
suplantauit enī me en̄ altā uice.
Primogenita mea ante tulit: et
nūc secundo surripuit benedictio
nē meam. **R**ursūq; ad patrē. **A**um
quid nō reseruasti ait et michi bñ
dictionē. **R**espondit ysaac. **D**ñm
tuū illum constitui: et omnes fr̄es
eius seruituri illius sbugauit. **F**ru
mento et uino: stabiliui eum. **E**t
tibi fili mi posthec ultra quid faci
am. **C**ui esai. **H**um unam tantū
inquit bndictionem habes pater:
Nichi quoq; obsecro ut bndicas.
Cumq; euulatu magno fleret: mo
tus ysaac dixit ad eum. **I**n pingue
dine terre et in roze celi desuper: erit
benedictio tua. **D**ives in gladio: et
fratri tuo serues. **T**empus q; ueni
et cum excutias et soluias uigum
euis de ceruicib; tuis. **O**derat ergo
semp esai iacob: pro bndictione
qua benedixerat ei pater. **D**ixit q;
in corde suo. **V**enient dies luctus
patris mei: et occidā iacob fr̄em
meū. **A**unciata sunt hec rebecca.
Que mittens et uocans iacob fi
lium suū: dixit ad eum. **E**cce esai
frater tuus: minatur ut occidat te.
Hunc ergo fili audi uocem meā:
et consurgens fuge ad laban fra
trem meum i aran. **H**abitabis q;
cum eo dies paucos: donec requi

est: furor fratris tui. et cesserit indignatio eius: obliuiscaturque eorum que fecisti in eum. Postea mittam te et adducam te inde huc. Cur utique orobabor filio in una die? Dixit quoque rebecca ad ysaac. Tedeo me uite mee: propter filias hec. Si acceperit iacob uxorem de stirpe huius terre: nolo uiuere. **XVII**

Vocauit itaque ysaac iacob et benedixit: precepitque et dicens. Noli accipere coniugem de genere chanaan: sed uade et proficiscere in mesopotamiam syrie ad domum batuel patris matris tue: et accipe tibi inde uxorem de filiabus laban auunculi tui. Deus autem omnipotens benedicat tibi: et crescere te faciat atque multiplicet: ut sis in turbas populorum: et det tibi benedictiones abraham: et semini tuo post te: ut possideas terram peregrinationis tue: quam pollicitus est auro tuo. Cumque dimisisset eum ysaac: profectus uenit in mesopotamiam syrie: ad laban filium batuel syri fratrem rebecca matris sue. Videns autem elau quod benedixisset pater suus iacob: et misisset eum in mesopotamiam syrie ut inde uxorem duceret: et quod per benedictionem precepisset ei dicens. non accipies coniugem de filiabus chanaan: quod quod obediens iacob patribus: isset in syriam: probans quod quod quod non libenter aspiceret altas chanaan pater suus: uenit ad hysmaelem: et duxit uxorem absque

his quas pius habebat. melech filiam hysmael filii abraham sorore nabaroth. Igitur egressus iacob de berlabee: pergebat aran. Cumque uenisset ad quendam locum: et uellet in eo requiescere post solis occubitum: tulit de lapidibus qui iacebant: et supponens capiti suo dormiuit in eodem loco. Viditque in sompno scalam stantem super terram: et cacumen eius tangens celum: et angelos quoque dei ascendentes et descendentes per eam: et dominum in iuxta scale dicentem sibi. Ego sum dominus deus abraham patris tui: et dominus ysaac. Terram in qua dormis tibi dabo: et semini tuo: eritque semen tuum quasi puluis terre. Dilataberis ad orientem et occidentem: septentrionem et meridiem: et benedicentur in te et in semine tuo cuncte tribus terre: et ero custos tuus quicumque preperis: et reducam te in terram hanc: nec dimittam nisi compleueris uniuersa que dixi. Cumque euigilasset iacob de sompno: ait. Vere dominus est in loco isto: et ego nesciebam. Dauensque: quam terribilis inquit est locus iste. Non est hic aliud nisi domus dei: et porta celi. Surgens ergo mane: tulit lapidem quem supposuerat capiti suo: et erexit in titulum fundens oleum desuper. Appellauitque nomen urbis bethel: que pius lura uocabatur. Sicut etiam uotum dicens. Si fuerit dominus mecum: et custodierit me in uia per quam ambulo: et dederit

michi panes ad uescendū. et uesti-
mentū ad induendū. reuersusq;
fiero prospere ad domū patris mei;
erit michi dñs in dñm. et lapis iste
quē erexi in titulū. uocabitur do-
mus dei. cunctozq; que dederis
michi. decimas ⁊ hostias offeram

Patri. **XLIX**
Profectus ergo iacob. uenit
in terrā orientalem. Et uidit pu-
teum in agro. tresq; greges ou-
um accubantes iuxta eū. Nam
ex illo adaquabantur pecora. et
os eius grandi lapide claudeba-
tur. Fluisq; erat ut cunctis ou-
ib; congregatis deuoluerent lapi-
dem. ⁊ reiectis gregib; rursū sup
os putei ponerent. Dixitq; ad
pastores. fratres unde estis? Qui res-
ponderunt. De aran. Quos inter-
rogans; nūquid ait nobis laban
filii nachor? Dixerūt. Nouimus.
Sanus ne est inquit. Habet inq;
uir. Et ecce rachel filia ei uenit.
cum grege suo. Dixitq; iacob. Ad-
huc multū diei superest. nec est
adhuc tempus ut reducantur ad
caulas greges. Date ante potum
ouib; et sic ad pastum eas redu-
cite. Qui responderūt. Non possu-
mus. donec omnia pecora congre-
gentur. et amoueamus lapidem
de ore putei. ut adaquemus gre-
ges. Adhuc loquebantur. et ecce
rachel ueniebat cū ouib; patris sui.
Nam gregem ipsa palcebat. Quā-
cum uidisset iacob et sciret conso-
brinā suā. ouesq; laban auunculi

ZZ
sui. amouit lapidem quo puteus
claudebatur. Et adaquato grege.
osculatus est eam. Eleuataq; uoce
fleur. et indicauit ei qd' frater
ēet patris eius. et filius rebecca.
At illa festinans. nūciavit patri
suo. Qui cū audisset uenisse iacob
filii sororis sue. cucurrit obuiam.
Complexusq; est eū et in oscula-
ruens. duxit in domū suam. Au-
ditis autē causis itineris. respon-
dit. Os meū es. et caro mea. Et
postquā expleti sunt dies mensis
unius. dixit ei. Num quia frater
meus es. gratis serues mī. Dic
quid mercedis accipias. Habebat
uero duas filias. Maioris
lyā. minor appellabatur rachel.
Sed lyā lippis erat oculis. rachel
uero decora facie. ⁊ uenusto aspec-
tu. Quā diligens iacob. ait. Ser-
uiam tibi pro rachel filia tua mi-
nore. septem annis. Respondit
laban. Melius ē ut tibi eam dem-
quā uiro alteri. Mane apud me.
Seruiuit igitur iacob pro rachel
septem annis. et uidebantur illi
pauci dies p' amoris magnitudi-
ne. Dixitq; ad laban. Da michi
uxorem meā. quia tempus imple-
tum est. ut ingrediar ad eā. Qui
uocatis multis amicoy turbis
ad conuiuū. fecit nuptias. Et
uespere filiā suā lyā introduxit
ad eum. dans ancillā filie. zel-
phā nom. ne. Ad quā cū ex mo-
te. iacob fuisset ingressus. facto
mane uidit lyā. Et dixit ad

de

sozerū suū. Quid est qđ facere uoluisti. Nonne pro rachel seruiui tibi. Quare imposuisti m. Respondit laban. Non est i loco nro consuetudinis: ut minores ante tradamus ad nuptias. Imple ebdomada dierum huius copule: et hanc quoq; dabo tibi p opere quo seruiturus es in septē annis alijs. Acqueuit placito: et ebdomada transacta. rachel dixit uxorem: cui pater seruam balam dederat. Tandemq; potitus optatis nuptijs. amorem sequentis priorū pretulit: seruies apud eum septem annis alijs. Videns autē dñs qđ despiceret hā. aperuit uulua eius: sorore sterili pmanente. Que conceptū genuit filiū: uocauitq; nomen eius ruben. dicens. Vidit dñs humilitatē meam: nūc amabit me uir meus. Rursumq; concepit et peperit filiū: et ait. Quā audiuit dñs haberi me contemptū: dedit etiam istū michi. Vocauitq; nomen eius symeon. Concepit tertio: et genuit aliū. Dixitq; Nūc quoq; copulabitur m maritus meus: eo qđ pepererim ei tres filios. Et idcirco appellauit nomē ei leui. Quarto concepit. et peperit filium: et ait. Nōdo confitebor dño. Et ob hoc uocauit nomē ei iudam. Cessauitq; parē.

Cernens autē rachel qđ infecunda eet: u. sorori. Fecit aut marito suo B. ch libos:

alioqñ mouat. Cui iratus respondit iacob. Num pro deo ego sum: qui priuaui te fructu uentris tui. At illa. Habeo inq; famulā balā: ingredi ad illam. ut pariat sup genua mea. et habeam ex illa filios. Deditq; illi balam in coniugium. Que ingressa ad se uiro concepit: et peperit filiū. Dixitq; rachel. Iudicauit m dñs: et exaudiuit uocem meam: dans michi filiū. Et idcirco appellauit nomen illi dan. Rursumq; bala concipiens: peperit alterū. Pro quo ait rachel. Comparauit me dñs cum sorore mea: et inualui. Vocauitq; nomē eius neptalim. Sentiens hā qđ parē desisset: zephā ancillam suā marito tradidit. Qua post cōceptum edente filiū: dixit. Felicitet. Et idcirco uocauit nomē eius gad. Peperit quoq; zepha alterū. Dixitq; hā. Hoc pro beatitudine mea. Beatam quippe me dicent mulieres. Propterea appellauit eū aser. Egredius autē ruben tempe mellis triticee in agrū: reperit mandragoras. Quas matri hē detulit. Dixitq; rachel. Da michi partem de mandragoris filij tui. Illa respondit. Parum ne tibi uideatur quod p̄pueris maritū michi: nisi etiā mandragoras filij mei tuis. At rachel. Dormiat tecū hac nocte: pro mandragoris filij tui. Rediit q; ad uespam de agro iacob. egressa est in occursum eius hā: et ait. Ad me inquit intrabis: quia

mercede conduxit te. pro mandrago-
 ris filij mei. Dormiuit cu ea. nocte
 illa. Et exaudiuit d's p'ces eius. Co-
 cepitq; et peperit filium qntum.
 et ait. Dedit d's mercedem m'. qia
 dedi ancillam mea uro meo. Appel-
 lauitq; nom illius ysachar. Rursu
 ha concipiens. peperit sextum fili-
 um. et ait. Ditauit me d'ns dote
 bona. etiam hac uice. Nacu erit
 maritus meus. eo qd' genuerim
 ei sex filios. Et idcirco appellauit
 nomen eius zabulon. Post quem
 peperit filia nomine dinam. Re-
 cordatus quoq; d'ns rachelis. ex-
 audiuit eam. et aperuit uuluum
 illius. Que concepit. et peperit
 filiu. dicens. Abstulit d's opprobri-
 um meum. Et uocauit nom illius
 ioseph. dicens. Addat michi d'ns
 filiu alteru. Hato aut ioseph. dix-
 it iacob facero suo. Dimitte me. ut
 reuertar in patriam et ad terra mea.
 Da michi uxores et liberos meos. p
 quib; seruiui tibi. ut abeam. Tu
 uero nosti seruitute. qua seruiui ti-
 bi. Ait ei laban. Inuenia gram in
 conspectu tuo. Experimto didici.
 qd' benedixerit michi d's prop' te.
 Constitue mercedem tua. quam
 dem tibi. At ille respodit. Tu nosti
 quomodo seruiuerim tibi. et quanta
 in manib; meis fuit possessio tua.
 Modicu habuisti ante qua uenite.
 et nuc diues effectus es. bndixitq;
 tibi d'ns. ad introitu meu. Iustum
 est igitur. ut aliquando prouide-
 am etia domui mee. Dixitq; laban.

Quid dabo tibi. At ille ait. Nichil
 uolo. Sed si feceris quod postulo.
 iterum pascam et custodiam peco-
 ra tua. Circa om's greges tuos. et
 separa cunctas oues uarias. et spar-
 so uellere. Et qd'cumq; rufum et
 maculosum uariuq; fuerit. tam
 in ouib; qua in capris. erit merces
 mea. Respondebitq; michi cras
 uulticia mea. quando placiti tem-
 pus aduenerit coram te. Et omnia
 que no fuerint uaria et maculo-
 sa et rufa tam in ouib; qua in ca-
 pris. furti me argues. Dixitq; la-
 ban. Gratum habeo qd' petis. Et
 separauit in die illa capras et oues.
 hircos et arietes. uarios atq; ma-
 culosos. Cunctu autē gregem uni-
 colorem. idest albi et nigr uelleris.
 tradidit in manu filioy suoy. et
 posuit spatium itineris trium dier
 inter se et generu. qui pascebant
 reliquos greges eius. Tollens er-
 go iacob uirgas populeas. uirides.
 et amigdalinas. et ex platanis. ex
 parte decorticauit eas. Detrahitis
 q; corticib; in his que expoliata
 fuerant. candor apparuit. Illa uo
 que integra erant. uiridia pman-
 serunt. Atq; in hunc modu. color
 effectus est uariis. Posuitq; eas
 in canalib; ubi effundebatur aq;
 ut cu uenissent greges ad biben-
 du. ante oculos haberent uirgas.
 et in aspectu ear conciperet. factu
 q; est ut in ipso calore coitus oues
 intuerentur uirgas. et parerent
 maculosa et uaria. et diuerso co-

loze respisa. Diuisitq; gregem iacob: et posuit uirgas ante oculos arietū. Erant autem alba queq; et nigra laban. cetera uero iacob: separatis inter se gregibz. Igitur quando pmo tempore ascendebant oues. ponebat iacob uirgas i canalibz: aquarū ante oculos arietum et ouū: ut in eaz cōtemplatione conciperent. Quando uō serotina erat admissura. et conceptus extremus: nō ponebat eas. facta q; sunt ea que erant serotina laban: et que pmi temporis iacob. Ditatus q; est homo ultra modū: et habuit greges multos. ancillas et seruos. camelos et asinos. **XL**

Postquā autē audiuit uerba filioz laban dicentū. tulit iacob omnia que fuerant patris nri. et de illius facultate ditatus. factus est inclitus. animadūctio quoq; faciem laban. qd' non esset erga se sicut heri et nudius tertius. maxime sibi dicente dño. reuētere ad terrā patrum tuoz. et ad generationē tuā. eroq; tecū: misit et uocauit rachel et lyam i agrū: ubi pascebat greges. Dixit q; eis. Uideo faciem patris ur̄i: qd' nō sit erga me sicut heri et nudius tertius. Ds autē patris mei: fuit meū. Et ipse nostis: quod totis uiribz meis seruiērim patri ur̄o. Sed pater ur̄ circūuēnit me. et mutauit mercedem meā decem uicibz: et tamen nō dimisit eū d's. ut noceret m̄. Si q̄ndo dixit.

uarie erunt mercedes tue: pariebant om̄s oues uarios fetus. Quando uero econtrario ait. alba queq; accipies pro mercede: om̄s greges alba pepererūt. Tulit q; deus substantiam patris ur̄i: et dedit m̄. Postquā enī conceptus ouium tempus adueniat: leuaui oculos meos. et uidi in sompnis. ascendentes mares sup feminas. uarios et maculosos: et diuisorum color. Dixit q; angelus dñi ad me: i sompnis. Iacob. Et ego respondi. Assum. Qui ait. Leua oculos tuos: et uide uniuersos masculos ascendentes super feminas. uarios. resp̄os atq; maculosos. Vidi enī omnia: que fecit tibi laban. Ego sum deus bechel: ubi unxisti lapidem. et uotum uouisti m̄. Nunc ergo surge: et egredere de terra hac. reuertens i terrā natiuitatis tue. Responderunt rachel et lya. Numquid habemus residui quicquā in facultatibz: et hereditate domus patris nri: Nonne quasi alienas reputauit nos. et uendidit. comedit q; precū nrm̄. Sed d's tulit opes patris nri: et nobis eas tradidit. ac filijs nris. Unde omnia que p̄ cepit tibi dñs. fac. Surrexit itaq; iacob. et impositis liberis et cōiugibz suis sup camelos. abiit: tulit q; omnē substantiā et greges. et quicquid in mesopotamia acquisierat: p̄gens ad ysaac patre suū in terram chanaan. Eo tempore iterat laban ad condendas oues:

et rachel furata est ydola patris
sui. Noluit q̄ iacob confiteri soce-
ro suo: q̄d fugeret. Cumq; abisset
tam ip̄e quam omnia que iuris
eius erant. et amne transmissio p̄-
geret contra montē galaad: nun-
ciatum est laban die tercio. quod
fugeret iacob. Qui assūptis fra-
trib; suis. p̄secutus est eum dieb;
septem: et comprehendit eū in mon-
te galaad. Vidit q; in sompnis: di-
centem sibi dñm. Caue. ne quicq;
aspereloquaris: cōtra iacob. Jā q;
iacob extenderat in monte taber-
naculi: cū ille consecutus eū cū
frīb; suis. in eodem mōte galaad
fixit tentoriū. Et dixit ad iacob.
Quare ita egisti: ut clam me a-
bigeres filias meas. quasi capti-
uas gladio. Cur ignorante me
fugere uoluisti: nec indicare m̄.
ut prosequerer te cum gaudio. et
canticis et tympanis et cythara.
Non es passus: ut oscularer fili-
os meos. ac filias. Stulte opatus
es. Et nūc quidem ualet manus
mea reddere tibi malū: sed d̄s pa-
tris tui heri dixit m̄. Caue ne lo-
quaris cū iacob quicq; durius.
Esto. Ad tuos ire cupiebas: et de-
siderio tibi erat domus patris tui.
Cur furatus es deos meos. Respō-
dit iacob. Quod inscio te p̄fectus
sum: timui ne uolenter auferres
filias tuas. Quod autē furti me
arguis: apud quēcūq; inueneris
deos tuos: necetur coram fratrib;
nr̄is. Scrutare quicq; apud me

tuorū inueneris: et aufer. Hec di-
cens ignorabat q̄d rachel furata
esset ydola. Ingressus itaq; laban
tabernacula iacob. et lye. et utiq;
famule: nō inuenit. Cūq; irass;
tentoriū rachelis: illa festinans
abscondit ydola subter stram̄ica
cameli: et sedit desup. Scrutan-
tiq; omne tentoriū. et nichil iue-
nienti: ait. Ne irascatur dñs me-
us. q̄d coram te assurgere nequeo:
quia iuxta consuetudinē feminarū
nunc accidit michi. Sic delusa sol-
licitudo querentis est. Tumensq;
iacob: cū iurgio ait. Quā ob cul-
pam meā. et ob quod peccatū sic
exarsisti post me. et scrutatus es
omnē supellectilem meā. Quid
inuenisti de cuncta substantia
domus tue. Pone hic coram frīb;
meis. et frīb; tuis: et iudicent in
me et te. Idcirco uiginti annis fui
tecum. Oues tuę. et capre steriles
nō fuerunt: arceres gregis tui nō
comedi: nec captum a bestia of-
tendi tibi. Ego dampnū omne
reddebam: quicq; furto pierat
a me exigebas. Die noctuq; estu-
urgebar et gelu: fugiebatq; sop-
nus ab oculis meis. Sic p̄ uigin-
ti annos in domo tua seruiui tibi:
quatuordecim pro filiab;: et sex
pro gregib; tuis. Immutasti q; q;
mercedem meā: clerē uicib;: Jusi
d̄s patris mei abraham. et timor
ysa ac affuisset m̄: forsitan nudū
modo me dimisisses. Afflictionē
meam et laborem manūū mearū

respexit d's: et arguit te heri. **R**el-
pondit ei laban. Filie et filij. et
greges tui. et omnia que cernis:
mea sunt. Quid possum facere
filijs et nepotib; meis. **H**eni ergo
et icamus fedus: ut sit testimoni-
um inter me et te. Tulit itaq; ia-
cob lapidem: et erexit illum i ti-
tulum. **D**ixit q; fr'ib; suis. **A**fferte
lapides. **Q**ui congregantes fece-
runt tumulu: et comederu sup
eum. **Q**ue uocauit laban tumu-
lu testis. et iacob aceruū testimo-
ni: uterq; iuxta pprietate lingue
sue. **D**ixit q; laban. **T**umulus iste
testis erit inter me et te hodie. **E**t
idcirco appellatum est nomen ei
galaad: idest tumulus testis.
Interueatur d'ns et iudicet nos qn-
do recesserimus a nobis: si afflix-
eris filias meas. et si introduxere
alias uxores sup eas. **N**ullus ser-
monis nri testis est: absq; deo q
psens respicit. **D**ixit q; rursus
ad iacob. **E**n tumulus hic. et la-
pis que erexi: int me et te testis
erit. **T**umulus inqua iste et la-
pis: sint in testimoniū. **S**i aut
ego transiero illum. pgens ad te.
aut tu pterieris. malum in cogi-
tans: deus abrahā. et d's nachor.
iudicet inter nos. d's patris eoy.
Jurauit ergo iacob: p timorem
patris sui ysaac. **I**mmolatis q;
uictimis i monte. uocauit fr'es
suos ut ederent pane. **Q**ui cu
comediissent: manserunt ibi. **L**a-
ban uo de nocte cōsurgens. oīcu

latus est filios et filias suas: et
benedixit illis: reuisus q; est in
locum suum. **XVII**

Iacob quoq; abiit itinere quo cepe-
rat. **F**uerunt q; et obuiam angeli
dei. **Q**uos cu uidisset: ait. **C**ast-
dei sunt hec. **E**t appellauit nomē
loci illius manaim: idest castra.
Asiit autē et nuntios ante se. ad
esau frēm suū in terra seyr regio-
nis edom. **P**cepit q; eis dicens. **S**ic
loquimini d'no meo esau. **H**ec di-
xit frater tuus iacob. **A**puđ laban
pgrinatus sum. et fui usq; in p-
sentem diem. **H**abeo boues et asi-
nos. oues. et seruos atq; ancillas.
Aitro q; nunc legationē ad do-
minū meū: ut inueniā grām i
conspectu tuo. **R**euisi sunt nuntij
ad iacob: dicentes. **V**enimus ad
esau frēm tuū: et ecce properat i
occursum tibi. cu quadringētis iu-
ris. **T**imuit iacob ualde: et p-
ritus diuisit populu qui secū erat.
greges quoq; et oues. et boues et
camelos. in duas turmas. dicens.
Si uenerit esau ad unā turmā. et
pculerit eam: alia turma que re-
liqua est saluabitur. **D**ixit q; ia-
cob. **D**eus patris mei abrahā.
et d's patris mei ysaac. d'ne qui
dixisti michi reuicere in terrā tuā
et in locum natiuitatis tue. et be-
nefaciā tibi. minor sum cunctis
miserationib; tuis. et uitate tua
quā explesti seruo tuo: i baculo
meo transiui iordanē istum. et
nunc cu duab; turmis regredior:

erue me de manu fratris mei. de manu esau. quia ualde eum timeo. ne forte ueniens percussat matrem cum filiis. Tu locutus es quod bene michi faceres; et dilatares senem meum sicut harenam maris: que per multitudinem numerari non potest. Cumque dormisset ibi nocte illa: separauit de his que habebat munera esau fratri suo; capras ducenas. hircos uiginti. oues ducenas. et arietes uiginti. camelos fetas cum pullis suis triginta. uaccas quadraginta. et tauros uiginti. asinas uiginti et pullos earum decem: et misit per manus seruorum suorum singulos secundum greges. Dixitque pueris suis. Antecedite me: et sit spatium inter gregem et gregem. Et precepit priori dicens. Si obuuium habueris fratrem meum esau. et interrogauerit te cuius es. aut quo uadis. et cuius sunt ista que sequeris: respondebis. Serui tui iacob. Munera misit domino meo esau. Ipse quoque post nos uenit. Similiter dedit mandata secundo ac tertio. et cunctis qui sequebantur greges: dicens. Hisdem uerbis loquimini ad esau: cum inueneritis eum. Et addetis. Ipse quoque seruus tuus iacob: iter nostrum insequitur. Dixit enim. Placabo illum muneribus que precedunt: et postea uidebo illum. Forsitan propiciabitur mihi. Precesserunt itaque munera ante eum: ipse uero mansit nocte illa in castris. Cumque mature surrexisset: tulit

duas uxores suas. et totidem famulas cum undecim filiis: et transiit uadum iaboch. Traductisque omnibus que ad se pertinebant: remansit solus. Et ecce uir luctabatur cum eo: usque mane. Qui cum uidisset quod eum superare non posset: tetigit neruum femoris eius: et statim emarcuit. Dixitque ad eum. Dimitte me: iam enim ascendit aurora. Respondit. Non dimittam te: nisi benedixeris michi. At ergo. Quod nomen est tibi? Respondit. Iacob. At ille. Nequaquam inquit iacob appellabitur nomen tuum: sed israel. Quia si contra dominum fortis fuisti: quoniam tomagis contra homines preualebis? Interrogauit eum iacob. Dic michi quo appellaris nomine. Respondit. Cur queris nomen meum? Et benedixit ei: in eodem loco. Vocauitque iacob nomen loci illius phanuel: dicens. Uidi dominum facie ad faciem: et salua facta est anima mea. Ortusque est ei statim sol: postquam transgressus est phanuel. Ipse uero claudicabat pede. Quia ob causam non comedit filii israel neruum: qui emarcuit in femore iacob. usque in presentem diem: eo quod tetigerit neruum femoris eius. et obstupuerit. **XXVII**

Eleuans autem iacob oculos suos. uidit uenientem esau: et cum eo quadringentos uiros. Diuisitque filios lyae et rachel. ambarumque famularum. et posuit utraq; ancillam et liberos earum in principio: lyam uero in secundo loco et filios eius.

64
rachel autē et ioseph nouissimos.
Et ipse p̄grediens adorauit pronus
in terram septies: donec appropi-
quaret frater eius. Currens itaq;
esau obuiā fratri suo: amplexa-
tus est eum. Stringens q; eius
collum et osculans: fleuit. Leua-
tis q; oculis. uidit mulieres et
paruuolos eay: et ait. Quid sibi
uolunt isti: et si ad te p̄tinent?
Respondit. Paruuoli sunt: quos
donauit mi deus seruo tuo. Et ap-
propinquantes ancille. et filij ea-
rum: incuruati sūt. Accessit q; q;
lya: cū liberis suis. Et cū similiter
adorassent: extremi rachel et io-
seph adorauerūt. Dixit q; esau.
Que nam sunt iste turme. quas
obuiā habui. Respondit. Et in-
uenire grām coram dño meo. At
ille. Habeo aut plurima frat mi:
sint tua tibi. Dixit iacob. Noli
ita obsecro. Sed si inueni grām i
oculis tuis: accipe munusculū de
manib; meis. Sic enī uidi faciē
tuam: quasi uiderim uultū dei.
Esto michi propicius: et suscipe
b̄ndictionem quā attuli tibi. et
quā donauit michi d̄s tribuens
omnia. Dixit fr̄s compellente susci-
piens: ait. Gradiamur simul: et
ero socius itineris tui. Dixit q;
iacob. Noli dñe mi qd̄ paruulos
habeam teneros. et oues ac bo-
ues fetas mecū: quas si plus i
ambulando fecero laborare: mo-
rientur una die cuncti greges.
Precedat dñs m̄s ante seruum

suū: et ego sequar paulatī uesti-
gia eius. sicut uidero paruulos me-
os posse: donec ueniam ad meū
dñm in seyr. Respondit esau. Oro
te: ut de poplō qui mecū est. saltē
socij remaneant uie tue. Non est
inquit necesse. Hoc uno indigeo:
ut inueniā grām in cōspectu tuo
dñe mi. Reuersus ē itaq; illo die
esau itinere quo uenerat: in seyr.
Et iacob uenit in socoth. Vbi edi-
ficata domo. et fixis tentorijs: ap-
pellauit nom̄ loci illius socoth id
est tabernacula. Transiuit q; in
salem urbem sichimor: que est in
terra chanaan. post quā reuersus ē
de mesopotamia syrie: et habita-
uit iuxta oppidū. Emit q; partē
agri in quo fixerat tabernacula.
a filijs emor patris sichem: centū
agnus. Et erecto ibi altari: inuo-
cauit sup̄ illud. fortissimū dñm isrl̄.
Egressa est autem **XVIII**
adina filia lye: ut uideret mu-
lieres regionis illius. Quā cū ui-
disset sichem filius emor euei. p̄n-
ceps terre illius: admauit et ra-
puit. et dormiuit cū illa: ut oppri-
mens uirginē. Et conglutinata
est aīa eius cū ea. Tristēq; blan-
dicys delinuit. Et p̄gens ad emor
patrem suū: accipe michi inquit
puellā hanc coniugem. Qd̄ cum
audisset iacob absentib; filijs. et
in pastu pecorū occupatis: filius
donec redirent. Egresso autē emor
patre sichem ut loqueretur ad ia-
cob: ecce filij eius ueniebant de

agro. Auditoq; qd' acciderat irati sunt ualde; eo quod fedam rem eet opatus in isrl: et uolata filia iacob rem illicitam petrasset. Locutus est itaq; emor ad eos: et dixit. Sicheu filii mei adhesit aia filie ure. Date eam illi uxorem: et iungamus uicissim connubia. Filias uras tradite nobis; et filias nras accipite: et habitate nobiscum. Terra in potestate ura est: exerce te negociamini. et possidete eam. Sed et sicheu ad patre et ad frs eius ait. Inuenia gram coram uobis: et quecuq; statueritis dabo. Augere dotem: et munera postulare. Libens tribua qd' petieritis: tantum date michi puella hanc uxorem. Responderunt filij iacob sicheu et patri eius in dolo: seuu entes ob stupru sororis. No possu mus facere qd' petitis. nec dare sororem nrām homini in circūciso: qd' illicitum est et nefaru apud nos. Sed in hoc ualebimus federa ri. Si esse uolueritis nrī similes. et circūcidatur in uobis omnis masculini sexus: tunc dabimus et accipiemus mutuo filias nras ac uras. et habitabimus uobiscum: erimus q; unus popl's. Sin autē circūcidi nolueritis: tollemus fili am nrām. et recedemus. Placuit oblatio eoy. emor et sicheu filio et: nec distulit adolescens. qn statim qd' petebatur expleret. Amabat enī puella ualde: et ipe erat incli tus in omni domo patris sui. In

gressi q; portam urbis: locuti sunt ad populū. Viri isti pacifici sunt: et uolunt habitare nobiscū. Rego cientur in terra. et exerceant eam: que spaciola et lata. indiget cultu rib; filias eoy accipiemus uxores: et uras illis dabimus. Unum est: quo differretur tantū bonū. Si circū cidamus masculos nostros. ritum gentis mutantēs: et substantia eoyum et pecora. et cuncta que pos sident. ura erunt. Tantū in hoc ac quiescamus: et habitates simul unū efficiemus popl'm. Assensu sūt omnes: circumcisis cunctis marib;. Et ecce die tercio. quando grauissi mus uulnerū dolor est: arreptis duo iacob filij symeon et leui frs dne gladijs. ingressi sunt urbem confidenter. Interfectis q; omnib; masculis. emor et sicheu pariter necauerunt: tollentes dinam de domo sicheu sororem suā. Quib; egressis. irruerunt sup occisos ceti filij iacob: et depopulati sunt ur bem in ultionē stupri. Ques eoy. et armenta. et asinos. cuncta q; uastantes. que in domib; et in a gis erant: paruulos quoq; et uxores eoy duxerunt captiuas. Quib; patratis audacter: iacob dixit ad symeon et leui. Turbastis me: et odiosum me fecistis chananeis et pherezeis. habitatorib; terre huius. Nos pauci sumus: illi con gregati pcutient me: et delebor ego et domus mea. Responderūt. Numqd' ut scorto abuti debuere

64

sorore nostra. **XXV**
Hterea locutus est deus ad iacob.
Surge et ascende bechel. et habi-
ta ibi: facq; altare dño qui appa-
ruit tibi. quando fugiebas et au-
frēm tuum. iacob uero cōuocata
omni domo sua: ait. Abicite deos
alienos qui in medio ur̄i sunt: et
mundamini. ac mutate uestimē-
ta ur̄a. Surgite. et ascendamus
in bechel. ut faciamus ibi altare
dño. qui exaudiuit me in die tri-
bulationis mee. et fuit locus iti-
neris mei. Dederunt ergo ei om-
nes deos alienos quos habebāt.
et in aures que erant in aurib; e-
oz. At ille infodit ea subter tere-
bintū. que est post urbē sichēm.
Cumq; profecti ēent: terror dei ī-
uasit omnes p̄ circuitū ciuitates.
et non sunt ausi p̄sequi receden-
tes. Venit igitur iacob luzam q̄
est in terra chanaan cognom̄to
bechel. ip̄e et omnis popl̄s cum
eo. Edificauit q; ibi altare. et ap-
pellauit nomen loci domus dei.
Ibi enī apparuit ei d̄s. cum fuge-
ret frēm suū. Eodem tēpore mor-
tua est delbora nutrix rebecca. et
sepulta ad radices bechel. subter
quercū. Vocatumq; est nomen lo-
ci. quercus fletus. Apparuit aut̄
iterum d̄s iacob. postquā reūsus
est de mesopotamia syrie: b̄ndixit
q; ei dicens. Non uocaberis ultra
iacob: sed isrl̄ erit nom̄ tuum. Et
appellauit eum israel. Dixitq; ei.
Ego d̄s omnipotēs. Cresce. et mul-

tiplicare. Gentes et popl̄i nationū
ex te erunt. et reges de lumbis tuis
egredientur. Terramq; quam dedi
abraham et ysaac dabo tibi. et se-
mini tuo post te. Et recessit ab eo.
Ille uero erexit titulū lapideum ī
loco. quo locutus fuerat ei deus.
libans sup eum libamina. et ef-
fundens oleum. uocans q; nomē
loci bechel. Egrediens autem inde.
uenit uerno tempore ad terrā que
ducit effratam. In qua cū parturi-
ret rachel. ob difficultatē partus.
perichitari cepit. Dixitq; ei obste-
trix. Noli timere. quia et hunc ha-
bebis filiū. Egrediente autem aīa
p̄ dolore. et imminente iam morte.
uocauit nomen filii sui bēnom. id
est filius doloris mei. Pater uero
appellauit eū beniamin. id est fi-
lius dextere. Mortua est ergo ra-
chel. et sepulta in uia que ducit
effratam. hec est bechleem. Cre-
uitq; titulum. sup sepulchrū eius.
Hic est titulus monumēti rachel.
usq; in p̄sentem diem. Egrediens
inde. fixit tabernaculū transur-
rem gregis. Cumq; habitaret in
illa regione. abiit ruben. et dormi-
uit cum bala. concubina patris
sui. Quod illum minime latuit.
Erant aut̄ filij iacob duodecī. Fi-
lij iye. p̄mogenitus ruben. et syme-
on. et leui. et iudas. et ysachar. et
zabulon. filij rachel. ioseph. et
beniamin. filij bale ancille rache-
lis. dan. et neptalim. filij zelphe
ancille iye. gad. et aser. Hy filij

iacob: qui nati sunt ei in mesopo-
tania syrie. Venit etiam ad ysaac
patrem suum in mambre civitatem
arbee. hec est hebron: in qua pere-
grinatus est abraham et ysaac. Et
completi sunt dies ysaac: centum
octoginta annorum. Consumptusque
etate mortuus est: et appositus est
populo suo senez et plenus dierum.
Et sepelierunt eum: esau et iacob
filius sui.

Hec sunt autem generationes esau:
ipse est edom. Esau accepit uxores
de filiabus chanaan: ada filiam
elom ethei. et oolibama filiam ane-
a. filiam sebeon euethi. basemath
quoque filiam hysmael sorore na-
baioth. Perierit autem ada. eli-
phaz. Basemath. genuit rahuel.
Oolibama edidit hieus: et hielon.
et chore. Hy filii esau: qui nati
sunt ei in terra chanaan. Tulit
autem esau uxores suas. et filios
et filias. et omnem animam domus
sue. et substantiam et pecora et
cuncta que habere poterat in terra
chanaan: et abiit in alteram re-
gionem. recessitque a fratre suo ia-
cob. Divites enim erant valde: et
simul habitare non poterant. nec
sustinebat eos terra pegrinatōis
eorum. pro multitudine gregum. Ha-
bitavitque esau in monte seyr: ipse
est edom. Hec autem sunt generati-
ones esau patris edom. in monte
seyr: et hec nomina filiorum eius.
Eliphaz: filius ada uxoris esau.
Rahuel quoque: filius basemath.

uxoris eius. Fueruntque filii eliphaz:
theman. omar. sepho. et gatham.
et cenez. Erat autem thanna con-
cubina eliphaz. filii esau: que pe-
perit ei amalech. Hy sunt filii ada
uxoris esau. filii autem rahuel:
naath. et zara. semma et meza.
Hy filii basemath: uxoris esau.
Isti quoque erant filii oolibama
filie ana. filie sebeon uxoris esau.
quos genuit ei: hieus. et hielon.
et chore. Hy duces filiorum esau. Fi-
lii eliphaz primogeniti esau: dux
theman. dux omar. dux sepho.
dux cenez. dux chore. dux gatha.
dux amalech. Hy filii eliphaz in
terra edom: et hy filii ada. Hy
quoque filii rahuel filii esau: dux
naath. dux zara. dux semma.
dux meza. Hy autem duces ra-
huel: in terra edom. Isti filii ba-
semath: uxoris esau. Hy autem
filii oolibama uxoris esau: dux hi-
eus. dux hielon. dux chore. Hy du-
ces oolibama filie ana. uxoris e-
sau. Isti sunt filii esau. et hy duces
eorum: ipse est edom. Isti filii seyr
horrei habitatores terre: lothan.
et sobal. et sebeon. et anan. et di-
son. et eser. et disan. Hy duces hor-
rei. filii seyr: in terra edom. Facti
sunt autem filii lothan: horri et
hemān. Erat autem soror lothan:
thanna. Et isti filii sobal: aluan.
et maneech. et ebal. seph. et onan.
Et hy filii sebeon: achara. et ana.
Iste est ana qui invenit aquas ca-
lidas in solitudine: cum pasceret

Quod cum patri suo et fratribus retulisset: increpauit eum pater: et dixit. Quid sibi uult hoc sompniū quod uidisti? Num ego et mater tua. et fratres tui. adorabimus te super terram? Inuidebant igitur ei fratres sui: pater uero rem tacitus considerabat. Cumque fratres illius in pascendis gregibus patris morarentur in sicheim: dixit ad eum israel. Fratres tui pascunt oues in sicheimis: ueni mittam te ad eos. Quo respondente. presto sum: ait. Vade et uide. si cuncta prospera sint erga fratres tuos et pecora: et renūtia michi quid agatur. Missus de ualle hebron: uenit in sicheim. Inuenitque eum uir errantem in agro: et interrogauit quid quereret. At ille respondit. Fratres meos quero: indica michi ubi pascant greges. Dixitque ei uir. Reverserū de loco isto. Audiuī autem eos dicentes. eamus in dothaim. Perrexit ergo ioseph post fratres suos: et inuenit eos in dothaim. Qui cum uidissent eum procul. antequam accederet ad eos: cogitauerunt illum occidere: et mutuo loquebantur. Ecce sompniator uenit. Venite occidamus eum. et mittamus in cisternā ueterem: dicemusque. fera pessima deuorauit eum. Et tunc apparebit: quid illi profint sompnia sua. Audiens hoc ruben. nitentur liberare eum de manibus eorum: et dicebat. Non interficiamus animam eius. nec

effundamus sanguinem: sed proicit eum in cisternā hanc que est in solitudine: manusque uestras seruate innoxas. Hoc autem dicebat: uolens eum eripere de manibus eorum. et reddere patri suo. Confestim igitur ut uenit ad fratres: nuda uerunt eum tunica talari et polimita: miseruntque in cisternam que non habebat aquā. Et sedentes ut comederent panem. uiderunt hyismaelitas uatores uenire de galaad: et camelos eorum portantes aromata. et resinam. et stactem. in egyptū. Dixit ergo uidas fratribus suis. Quid nobis prodest. si occiderimus fratrem nostrum: et celauerimus sanguinem ipsius? Melius est ut uenundetur hyismaelitis: et manus nostre non polluantur. Fratrem enim et caro nostra est. Acque uerunt fratres sermonibus eius: et pretereuntibus madianitis negotiatoribus: extra hentes eum de cisterna. uendiderunt eum hyismaelitis uiginti argenteis. Qui duxerunt eum in egyptū. Reuersusque ruben ad cisternā: non inuenit puerum. Et scissis uestibus: pergens ad fratres suos. ait. Puer non comparet: et ego quo ibo? Tulerunt autem tunicam eius: et in sanguinem hedi que occiderant tinxerunt. mittentes qui ferrent ad patrem: et dicerent. Hanc inuenimus: uide utrum tunica filii tui sit an non. Quā cum agnouisset pater: ait. Tunica filii mei est. Fera pessima comedit eum: bestia

deuorauit ioseph. Scissis q̄ uesti-
 bus. inducus est cilicio. lugens fi-
 lium multo tempore. Cōgregatis
 autē cunctis liberis eius. ut leni-
 rent dolorem patris noluit cōso-
 lationē recipere. **¶** Dixit. Descen-
 dam ad filium meū lugens in in-
 fernū. Et illo pseuerante ī fletu.
 madianei uendiderūt ioseph in
 egipto. phutaphari eunucho pha-
 raonis. magistro milicie. **¶ XVII**

Eo tempore descendens uidas
 a fr̄ibus suis. diuertit ad ui-
 tum odollamitē nomine yran.
 Vidit q̄ ibi filiam hominis cha-
 nanei. uocabulo sue. Et uxore
 accepta. ingressus est ad eam.
 Que concepit et peperit filium.
 uocauit q̄ nomen ei her. Rursum
 concepto fetu. natum filiū no-
 minauit onam. Tercū quoq̄
 peperit. que appellauit sela. Et
 nato. parere ultra cessauit. De-
 dit autē uidas uxorem p̄moge-
 nito filio suo her. nōie thamar.
 fuit quoq̄ her p̄mogenitus ui-
 de. nequā in conspectu domini.
 et ab eo occisus ē. Dixit ergo ui-
 das ad onam filiū suū. Ingredere
 ad uxorem fr̄is tui. et sociare illi.
 ut suscites semen fratri tuo. Ille
 sciens nō sibi nasci filios. introi-
 ens ad uxorem fr̄is sui. semen
 fundebat in terrā. ne tibi fr̄is
 nomine nascētur. Et idcirco
 percussit eum dñs. quod rem de-
 testabilem faceret. Quā obrē-
 dixit uidas thamar uirui sue.

Esto uidua in domo patris tui.
 donec crescat sela filius m̄is. Ti-
 mebat enī. ne et ipse moreretur.
 sicut fr̄is eius. Que abiit. et ha-
 bitauit ī domo patris sui. Quo-
 luitis autē multis dieb. mortua
 est sue uxor uide. Qui post luctū
 consolatione suscepta. ascendebat
 ad tonsores ouiu suarum. ipse et
 yras opilio gregis odollamita. ī
 tampnas. Hunciatum q̄ est tha-
 mar. qd̄ socer illius ascenderet ī
 tampnas. ad tondendas oues.
 Que depositis uiduitatis uestib.
 assumpsit testrū. Et mutato ha-
 bitu. sedit in biuio itineris quod
 dicit tampnā. eo quod creuisset
 sela. et nō eum accepisset maritū.
 Quā cum uidisset uidas. suspi-
 catus est esse meretricē. Opuerat
 enī uultū suū. ne cognosceretur.
 Ingrediensq̄ ad eam. ait. Dimit-
 te me. ut coeam tecū. Nesciebat
 enī. quod uirui sua esset. Qua
 respondente. quid michi dabis.
 ut fruaris concubitu meo. dixit.
 Mittam tibi hedum de gregib.
 Rursumq̄ illa dicente. parat qd̄
 uis si dederis m̄i arrabonē. donec
 mittas qd̄ polliceris. ait uidas.
 Quid tibi uis pro arrabonē dari.
 Respondit. Anulū tuum et ar-
 millam. et bacilū quem manu
 tenes. Ad unū igitur coitum. cō-
 cepit mulier. Et surgens abiit.
 Depositoq̄ habitu que assump-
 serat. induta est uiduitatis uel-
 tib. Nescit autem uidas hedū p̄

Ad
pastorem suū odollamitē: ut reciperet pignus quod dederat mulieri. Qui cum nō inuenisset eam: interrogauit homines loci illius. Vbi ē mulier: que sedebat in uiuio. Respondentibus cunctis. non fuit in loco isto meretrix: reūsus est ad iudam. et dixit ei. Non inueni eam. Sed et homines loci illius. dixerunt in. nūquam ibi sedisse fornicum. At iudas. Habeat sibi. certe mendacij arguere nos non poterit. Ego nisi hecū que promiserā: et tu nō inuenisti eam. Ecce autē post menses tres: nuntiauerūt iude dicentes. Fornicata est thamar nurus tua: et uidetur uterus illius intumescē. Dixit iudas. Producite eam: ut comburatur. Que cū educeretur ad penā: misit ad locerū suū dicens. De uero cuius hec sunt: concepi. Cognosce cuius sit amulus. et armilla. et baculus. Qui agnitis numeris: ait. Iustior me est: quia nō tradidi eam sēla filio meo. Attamen ultra nō cognouit eam. Instante autē partu: apparuerūt gemini in utero. Atque in ipsa effusione infantū. unus protulit manū: in qua obstetrix ligauit coccinū dicens. Iste egredietur prior. Illo uero retrahente manū: egessus est alter. Dixitque mulier. Quare diuisa est propter te maceria. Et ob hanc causam: uocauit nomen eius phares. Postea egessus est frater eius in cuius manu erat

30
coccinū: quem appellauit zaram. **AVIX**
Sicut ioseph ductus est in egyptū. Emitque eum phutiphar eunuchus pharaonis. princeps exercitus. uir egyptius: de manu hyssinaelitarū. a quibus pductus erat. Fuitque dñs cum eo: et erat uir in cunctis prospere agens. Habebatque in domo dñi sui. Qui optime nouerat esse dñm cū eo. et omnia quę gereret. ab eo dirigi in manu illius. Inuenitque ioseph gratiam coram dño suo: et ministrabat ei. A quo ppositus omnibus: gubernabat creditam sibi domum: et uniuersa que ei tradita fuerant. Benedixitque dñs domui egypti propter ioseph: et multiplicauit tam in edibus: quā in agris cunctā eius substantiā. Nec quicquid aliud nouerat: nisi panē quo uescebatur. Erat autē ioseph pulchra facie: et decorus aspectu. Post multos itaque dies. iniecit domina sua oculos in ioseph: et ait. Dormi mecum. Qui nequaquam acquiescens operi nefario: dixit ad eam. Ecce dñs meus omnibus in traditis. ignorat quid habeat in domo sua: nec quicquid est quod in mei potestate non sit. uel nō tradiderit michi: preter te que uxor eius es. Quomodo ergo possum hoc malū facere: et peccare in dñm meū. Huiusmodi uerbis per singulos dies. et mulier molestata erat adolescenti: et ille recusabat stuprū. Accidit autem ut

quadā die intraret ioseph do-
 mū. et operis quippiā absq; ar-
 bitris faceret: at illa apphensa
 lacrima uestimenti eius. diceret.
 Dormi meū. Qui relicto ī ma-
 nu eius pallio fugit: et egessus
 est foras. Cumq; uidisset muli-
 er uestem ī manib; suis. et se ēē
 contemptā: uocauit homines
 domus sue: et ait ad eos. En in-
 trodixit uirum hebreum: ut
 illuderet nobis. Ingressus ē ad
 me: ut coiret meū. Cumq; ego
 subclamassē. et audisset uocem
 meā: reliquit palliū quod tene-
 bam. et fugit foras. In argumē-
 tum ergo fidei. retentiū pallium
 ostendit marito reuerti domū:
 et ait. Ingressus est ad me seruus
 hebreus. quē adduxisti: ut illu-
 deret michi. Cumq; audiss; me
 clamare. reliquit palliū et fugit
 foras. His auditis dñs et nimis
 credulus uerbis coniugis: iratus
 est ualde. Tradiditq; ioseph ī
 carcerem. ubi uincti regis custo-
 diebantur: et erat ibi clausus.
 fuit autē dñs cum ioseph: et
 misertus illius. dedit ei grām ī
 conspectu pñcipis carceris. Qui
 tradidit ī manu ipius uniuersos
 uinctos qui in custodia tenebā-
 tur: et quicquid fiebat sibi ipso erat:
 nec nouerat aliquid. cunctis ei
 creditis. Dñs enī erat cū illo: et
 omnia eius opa dirigebat. **XL**

His ita gestis: accidit ut pec-
 carent duo eunuchi. pincer-

na regis egypti et pistoz. dño suo.
 Iratus q; contra eos pharao. nam
 alter pinceris perat alter pisto-
 rib;: misit eos in carcerē pñcipis
 militū: in quo erat uinctus et
 ioseph. At custos carceris tradi-
 dit eos ioseph: qui et ministra-
 bat eis. Aliquantulū temporis
 fluxerat: et illi in custodia tene-
 bantur. Uiderūt q; ambo somp-
 niū nocte una: iuxta interpretati-
 onē congruam sibi. Ad quos cum
 introisset ioseph mane. et uidisset
 eos tristes. sciscitatus est dicens.
 Cur tristior est hodie solito faci-
 es ustra? Qui responderunt. Somp-
 niū uidimus: et nō est qui interpre-
 tetur nobis. Dixitq; ad eos ioseph.
 Numquid nō dei est interpretatio?
 Referte michi: quid uideritis.
 Narrauit pōr ppositus pinceris
 tū: sompniū suū. Videbā coram
 me uitam. in qua erant tres pagi-
 nes. crescere paulatim gēmas: et
 post flores uuas maturescere: ca-
 licemq; pharaonis ī manu mea.
 Tuli ergo uuas. et expressi in ca-
 licem quē tenebam. et tradidi
 poculum pharaoni. Respondit
 ioseph. Hec est interpretatio somp-
 ni. Tres pagines. tres adhuc di-
 es sunt. post quos recordabitur
 pharao magisteru tuū: et resti-
 tuet te in gradum pristinū. da-
 bis q; ei calicem iuxta officium
 tuū: sicut antea facere consueue-
 ras. Tantū memō mei cū bene-
 tibi fuerit: et facies meū niam.

ut suggeras pharaoni. ut educat
me de isto carcere. quia furto sub
latus sum de terra hebreoy: & hic
innocens in lacum missus sum.
Videns pistoy magister. quod
prudenter sompnum dissoluit.
ser: ait. Et ego uidi sompniū. qd
haberem tria canistra farine su
per caput meū. et i uno canistro
qd erat excelsius. portare me om
nes cibos qui sunt arte pistona:
aues qz comedere ex eo. Respon
dit ioseph. Hec est interpretatio
sompny. Tria canistra. tres ad
huc dies sunt. post quos aufet
pharao caput tuū. ac suspendet
te in cruce. et lacerabunt uolu
cres carnes tuas. Exinde dies
tercius natalicius pharaonis
erat. Qui faciens grande conu
uium. pueris suis. recordatus ē
inter epulas magistri pincernay.
et pistoy pncipis. Restituit qz al
terum i locum suū. ut porrigeret
ei poculū. alterum suspendit in
patibulo. ut coniectoris ueritas
probaretur. Et tamen succeden
tibz prosperis. ppositus pincerna
rū oblitus ē interpretis sui. **XII**

Post duos annos uidit pharao
sompniū. Putabat se stare
sup flumiū. de quo ascendebant
septem boues pulchre. & crasse ni
mis. et pascebantur in locis palu
stribz. Alie quoqz septem emerge
bant de flumine sede confecteqz
macie. et pascebantur i ipsa am
nis ripa. in locis uberrimis uiren

31
tibz. Deuorauerūt qz eas. quāti mi
ra species et habitudo corporū erat.
Exprofactus pharao. rursū dor
miuit. et uidit sompniū alterū.
Septē spice pullulabāt in culmo
uno. plene atqz formose. Alie qz
totidem spice tenues. et percusse
urecline. oriebantur. deuorantes
omniū priorū pulchritudinē. Cui
galans pharao post quietē. et fco
mane pauore pteritus. misit ad
coniectores egypti. cunctos qz sapi
entes. Et accersitis. narrauit sop
niū. nec erat qui interpretaretur.
Tunc demū reminiscens pincerna
tū magister. ait. Confiteor pecca
tum meū. Iratus rex seruis suis.
me & magistrū pistoy retrudi uel
sic in carcerem pncipis militum.
ubi una nocte uterqz uidimus &
sompniū. pflagium futuroy. Erat
ibi puer hebreus. eiusdem ducis
militū famulus. Cui narrantes
sompnia. audiuius quicquid
postea rei probauit euentus. Ego
enī redditus sum officio meo. &
ille suspensus est i cruce. Protin
ad regis imperiū. eductū de car
cere ioseph toronderūt. ac ueste
mutata obrulerūt ei. Cui ille ait.
Uidi sompnia. nec est qui edisse
rat. que audiui te prudentissime
conicere. Respondit ioseph. Absqz
me. dō respondebit prospera pha
raoni. Narrauit ergo pharao. qd
uiderat. Putabam me stare sup
ripam fluminis. et septem boues
de amne conscendere pulchras in

Dixit quoque rex ad ioseph. Ego sum pharao: absque tuo imperio non mouebit quisquam manum aut pedem. in omni terra egypti. Veritatem quoque nomen illius: et uocauit eum lingua egyptiaca saluatorem mundi. Dedit quoque illi uxorem. asenem filiam phutipharis sacerdotis helyopoleos. Egressus est itaque ioseph ad terram egypti. Triginta autem erat annorum. quando stetit in conspectu regis pharaonis: et circiuit omnes regiones egypti. Venit quoque fertilitas. septem annorum: et in manipulos redacte segetes. congregate sunt in horrea egypti. Omnis etiam frugum habundantia: in singulis urbibus condita est. Tanta quoque fuit multitudo tritici. ut arenae maris coequaretur: et copia mensuram excederet. Nati sunt autem ioseph filii duo. ante quam ueniret fames: quos ei peperit asenem filiam phutipharis sacerdotis helyopoleos. Vocauit quoque nomen primogeniti manasses: dicens. Obluisci me fecit deus omnium laborum meorum: et domus patris mei. Nomen quoque secundi appellauit effraym: dicens. Crescere me fecit deus in terra paupertatis mee. Igitur transactis septem annis ubertatis qui fuerant in egypto: ceperunt uenire septem anni inopiae. quos praedixerat ioseph: et in uniuerso orbe fames prevaluit. In cuncta autem terra egypti: erat fames. Qua esuriente: clama-

uit populus ad pharaonem alimenta petens. Quibus ille respondit. Ite ad ioseph: et quicquid uobis dixerit. facite. Crescebat autem cotidie fames: in omni terra. Aperuit quoque ioseph uniuersa horrea: et uendebat egyptiis: nam et illos oppresserat fames. Omnes quoque prouintiae ueniebant in egyptum. ut emerent escas: et malum inopiae temperarent. **XLI** **H**ydriens autem iacob quod alimentera uenderentur in egypto: dixit filius suus. Quare negligitis? Audiuimus quod triticum uenundetur in egypto. Descendite. et emite nobis necessaria: ut possimus uiuere. et non consumamur inopia. Descendentes igitur fratres ioseph decem. ut emerent frumenta in egypto. beniamin domi retento a iacob. qui dixerat fratribus eius ne forte in itinere quicquam paciantur mali: ingressi sunt terram egypti cum aliis qui pergebant ad emendum. Erat autem fames in terra chanaan. et ioseph princeps egypti: atque ad illius nutum frumenta populis uendebantur. Cumq; adorassent eum fratres sui et agnouisset eos: quasi ad alienos durius loquebatur: interrogans eos. Unde uenistis? Qui responderunt. De terra chanaan: ut emamus uictum necessaria. Et tamen fratres ipse cognoscens: non est agnitus ab eis. Recordatus quoque sompniorum que aliquando uiderat: ait ad eos. Explo ratores estis: ut uideatis infirmo-

ra terre uenistis. Qui dixerunt. Nō est ita dñe: sed serui tui uenerūt. ut emerent cibos. Om̄s filij unius uiri sumus. Pacifici uenimus: n̄ quicquā famuli tui machinant̄ mali. Quibz ille respondit. Alit̄ est. Immunita terre huius considerare uenistis. Et illi. Duodecim inquit serui tui fr̄es sumus: filij uiri unius in terra chanaan. Minimus cū patre n̄ro est: alius nō est sup̄. Hoc est ait qđ locutus sūt. exploratores estis. Jam nūc experimentū ur̄i capiam. Per salutem pharaonis: nō egrediemini hinc donec ueniat frater ur̄ minimus. Mittite e uobis unū: ut adducat eum. Vos autē eritis ī uinculis: donec probentur que dixistis. utrū falsa an uera sint. Alioquin: p̄ salutē pharaonis exploratores estis. Tradidit ergo illos custodie: tribus diebz. Die autē tercio educti de carcere: ait. Facite qđ dixi: et uiuetis. Deum enī timeo. Si pacifici estis: frater ur̄ unus ligetur in carcere. Vos autē abite. et ferte frumenta que emistis ī domos ur̄as: et fr̄em ur̄m minimū ad me adducite: ut possim ur̄os probare sermones. et non moriamini. fecerunt ut dixerat. Et locuti sunt adinuicē. Merito hec patimur: quia peccauimus ī fr̄em n̄r̄m. uidentes angustias anime illius dum deprecaretur nos: et nō audiuimus. Et idcirco uenit super nos ista tribulatio. C quibus

unus ruben ait. Numquid non dixi uobis. nolite peccare in puerū: et nō audistis me: Cui sanguis eius exquiratur. Resciebant autē qđ intelligeret ioseph: eo qđ interpretem loqueretur ad eos. Auertitqz se parūper: et fleuit. Et reuersus: locutus est ad eos. Tollensqz symeon et ligans illis presentibz. iussit ministris ut implerēt saccos eoz̄ tritico: et reponerēt pecunias singuloz̄ in sacculis suis: datis supra cibarijs ī uia. Qui fecerunt ita. At illi portātes frumenta ī asinus suos: profecti sūt. Apertoqz unus sacco. ut daret iumento pabulū in diuersorio: cōtemplatus pecuniā in ore sacculi: dixit fr̄ibz suis. Reddita est michi pecunia: en̄ habetur in sacco. Et obstupefacti turbatiqz: dixerunt mutuo. Quid nam est hoc. qđ fecit nobis deus: Ueneruntqz ad iacob patrem suū in terra chanaan: et narrauerunt ei omnia que accidissent sibi dicentes. Locutus est nobis dñs terre dure: et putauit nos exploratores esse prouincie. Cui respondimus. Pacifici sumus: nec uilas molimur insidias. Duodecim fr̄es: uno patre geniti sumus. Unus nō est sup̄: minor cum patre moratur in terra chanaan. Qui ait nobis. Sic probabo: qđ pacifici estis. fr̄em ur̄m unū dimitte te apud me: et cibaria domibz ur̄is necessaria sumite. et abite.

... non...
... qui...
... possit...
... meriti...
... si...
... reperi...
... penur...
... dicit...
... me...
... super...
... boni...
... mali...
... rube...
... si...
... Trade...
... tibi...
... dicit...
... frater...
... reman...
... in terra...
... carnis...
... XLII...
... omni...
... Coni...
... dicit...
... Reim...
... illi...
... dicit...
... uenit...
... faciem...
... adduc...
... cum...
... patre...
... Sin...
... dicit...
... dicit...
... dicit...

frēm q̄ ur̄m minimū adducite ad me. ut sciam q̄d non sitis exploratores; et istum qui tenetur in uinculis recipere possitis: ac deinceps. que uultis emendi habeatis licentiam. Hys dictis. cū frumta effunderent singuli. reperierunt in ore sacculorū ligatas pecunias. Exteritisq; simul omnib; dixit pater iacob. Absq; liberis me eē fecistis. Joseph non est super; symeon tenetur in uinculis: beniamin aufertis. In me hec mala omnia reciderunt. Cui respondit ruben. Duos filios meos interfice: si nō reducere illum tibi. Trade illū in manu mea: et ego eum tibi restituiam. At ille. Non descendet inq̄d filius nris uobiscum. Frater eius mortuus est: ipse solus remansit. Si q̄d ei adūsū acciderit in terra ad quā p̄gitis: deducetis canos meos cū dolore ad inferos. **XLIII.**

Iterum fames omnē terrā uehementer p̄mebat. Consumptisq; cibis quos ex egipto deculerāt: dixit iacob filius suis. Reuertimini: et emite nobis paucillū escarū. Respondit iudas. Denuntiavit nobis uir ille sub testificatione iurandi: dicens. Non uidebitis faciem meam: nisi frēm ur̄m minimū adduxeritis uobiscum. Si ergo uis eum mittere uobiscū: p̄gemus pariter: et ememus tibi necessaria. Sin autē non uis: nō ibimus. Vir enim ut sepe diximus: denūtiavit nobis dicens. Non uidebitis faciem meā: absq;

frē ur̄o minimo. Dixitq; eis isrl. In meā hoc fecistis miseriam: ut indicaretis ei et aliū uos habere frēm. At illi responderunt. Interrogauit nos homo p̄ ordinē nostrā progeniē: si pater uiuere. et si haberemus frēm: et respondimus ei consequent̄ iuxta id quod fuerat sciscitatus. Numq̄d scire poteramus q̄d dicturus esset: adducite uobiscū frēm ur̄m: Judas quoq; dixit patri suo. Mitte puerum mecum ut proficiamus: et possimus uiuere: ne moriamur nos et paruuli nr̄i. Ego suscipio puerū: de manu mea require illū. Nisi reduxero et tradidero eum tibi: ero peccati in te reus. omni tempore. Si nō incessisset dilatio: iā uice altera uenisset. Igitur isrl pat̄ eorū: dixit eis. Si sic necesse est: facite quod uultis. Sumite de optimis terre fructib; in uasis ur̄is. et deferre uiro munera: modicū resinę. et mellis. et storacis. et stactes. et therebinti. et amigdalārū. Pecuniamq; duplicē ferre uobiscū: et illam quā inuenistis in sacculis reportate: ne forte errore sc̄m sit. Sed et frēm ur̄m tollite: et ite ad ur̄ū. Deus autē meus om̄ps faciat uobis eū placabilem; et remittat uobiscū frēm ur̄m quem tenet: et hunc beniamin. Ego autē quasi orbatus absq; liberis ero. Tulerunt ergo uiri munera. et pecuniā duplicem: et beniamin. Descenderūtq; in egiptū: et steterūt

coram ioseph. Quos cum ille vidisset et beniamin simul: precepit dispensatori domus sue dicens. Introduc viros domum; et occide victimas. et instrue conuiuium: quoniam hodie mecum sunt comesturi meridie. Fecit ille sicut fuerat imperatum: et introduxit viros domum. Ibique exterriti: dixerunt mutuo. Propter pecuniam quam retulimus prius in sacris nostris introducti sumus: ut deuoluat in nos calumpniam. et uolent subiciat seruituti. et nos et asinos nostros. Quam obrem in istis foribus accedentes ad dispensatorem: locuti sunt. Oramus domine: ut audias. Jam ante descendimus: ut emeremus escas. Quibus emptis. cum uenissemus ad diuersorium aperuimus sacculos nostros: et inuenimus pecuniam in ore saccorum: quam nunc eodem pondere reportauimus. Sed et aliud attulimus argentum: ut emamus que necessaria sunt. Non est in nostra conscientia: quis eam posuerit in marsupijs nostris. At ille respondit. Pax uobiscum. Nolite timere. Deus uir et deus patris uiri: dedit uobis thesauros in sacculis uestris. Nam pecuniam quam dedistis michi: probatam ego habeo. Eduxitque ad eos symeon. Et introductis domum attulit aquam: et lauerunt pedes suos: deditque pabula asinis eorum. Illi uero parabant munera: donec intruderetur ioseph meridie. Audierat

enim quod ibi comesturi essent panem. Igitur ingressus est ioseph domum suam: obtuleruntque ei munera tenentes in manibus: et adorauerunt proni in terram. At ille clementer reualutatis eis: interrogauit eos dicens. Saluus ne est pater uir senex; de quo dixeratis mihi? Adhuc uiuit? Qui responderunt. Sospes est seruus tuus pater uir: adhuc uiuit. Et incuruati: adorauerunt eum. Attollens autem oculos ioseph. uidit beniamin fratrem suum uterinum: et ait. Iste est frater uir paruulus: de quo dixeratis mihi? Et rursum. Deus inquit misereatur tui fili mi. Festinauitque. quia commota fuerat uiscera eius super fratre suo: et erupiebant lacrimae. Et introiens cubiculum: fleuit. Rursumque lota facie: egressus tenuit se. et ait. Ponite panes. Quibus appositis seorsum ioseph et seorsum fratribus. egyptijs quoque qui uelcebantur simul seorsum. Illicitum est enim egyptijs comedere cum hebreis. et prophetam putant huiusmodi conuiuium: sederunt ergo coram eo primogenitus iuxta primogenita sua. et minimi iuxta etatem suam. Et mirabantur nimis: sumptis partibus: quas ab eo acceperant. Maiorque pars uenit beniamin: ita ut quinque partibus excederet. Biberuntque: et inebriati sunt cum eo. **XLIII**

Precepit autem ioseph dispensatori domus sue: dicens. Imple saccos eorum frumento quantum possent

capere: et pone pecuniā singulorū
in sūmitate sacci. Ciphum autē
meū argenteū. et precū qđ dedit
trici: pone in ore sacci minoris.
factū qđ est ita. Et orto mane: di
missi sunt cū asinis suis. Jamq; ur
bem exierant: et processerāt paulu
lū. Tūc ioseph accersito dispensato
re domus: surge inq; psequere uirō.
et apphensis dicit. Quare reddi
distis malū pro bono? Ciphus
quē furati estis. ipse est in quo bi
bit dñs meus: et in quo augurari
solet. Pellimā rem fecistis. fecit il
le ut uislerat. et apphensis. p ordi
nē locutus est. Qui responderunt.
Quare sic loquitur dñs noster: ut
serui tui tantū flagitij commise
runt. Pecuniā quam inuenimus
in sūmitate saccorū: reportauimus
ad te de terra chanaan. Et quomū
consequens est. ut furati simus de
domo dñi tui aurū uel argenteū.
Apud quēcūq; fuerit inuentū ser
uorū tuorū quod queris. moriatur:
et nos serui erimus dñi nri. Qui
dixit eis. fiat iuxta urām senten
tiam. Apud quēcūq; fuerit iuen
tum: ipse sit seruus mī. Vos autē
immori eritis. Itaq; festinato de
ponentes in terra saccos: aperue
runt singuli. Quos scrutatus. in
cipiens a maiore usq; ad minimū.
inuenit ciphū in sacco beniamin.
At illi scissis uestib;: oneratis qđ
tursum asinis: reuersi sunt ī opi
dum. Primusq; uidas cū frīb;us
ingressus est ad ioseph. Hecclum

enī de loco abierat. Omnes qđ ante
eum corruerūt pariter in terrā.
Quib; ille ait. Cur sic agere uo
luistis. An ignoratis. quod non
sit similis mei in augurandi sci
entia? Cui uidas. Quid responde
bimus inq; dñō meo: uel quid lo
quemur. aut uiste poterimus ob
tendere. Deus inuenit iniquitatē
seruorū tuorū. En omīs serui sumus
dñi mei. et nos. et apud quem in
uentus est ciphus. Respondit io
seph. Absit a me: ut sic agā. Q
furatus est ciphum: ipse sit ser
uus meus. Vos autē abite liberi:
ad patrem urām. Accedens autē
propius uidas: confidenter ait.
Oro dñe mi. loquatur seruus tu
us uerbū in aurib; tuis: et ne iras
caris famulo tuo. Tu es enī post
pharaonē dñs meus. Interrogasti
prius seruos tuos. Habetis patrē
aut frēm? Et nos respondimus
tibi dñō meo. Est nobis pater se
nex: et puer paruulus qui in se
nectute illius natus est. cui ute
rinus frater est mortuus: et ipm
solum habet mater sua. Pater
uero. tenere diligit eū. Dixistiq;
seruus tuus. Adducite eū ad me:
et ponam oculos meos super illū.
Suggestimus dñō meo. Non po
test puer relinquere patrem suū.
Si enī illum dimiserit. morietur.
Et dixisti seruus tuus. Nisi uenit
frater ur̄ minimus uobiscū. nō
uidebitis amplius faciem meā.
Cū ergo ascendissent ad famulū

44
tuū patre nrm: narrauimus ei
omnia que locutus est dñs nrs.
Et dixit pater nr: Reuertimini: et
emite nobis paru tritici. Cui dixi-
mus. Ire non possumus. Si frat
nr minimus descenderit nobiscū:
proficiscemur simul. Alioqn. illo
absente: nō audemus uidere fa-
ciem uiri. Ad que ille respondit.
Vos scitis: quod duos genuerit
michi uxor mea. Egredius est u-
nus: et dixistis. Bestia deuora-
uit eum: et huc usq; non compā-
ret. Si tuleritis et istū: et aliqd
ei in uia contigerit: deducetis
canos meos cū merore ad infos.
Igitur si intrauero ad seruu tuū
patre nrm. et puer defuerit. cū
anima illius ex huius aīa pen-
deat. uiderit q; eum non esse no-
biscū: morietur: et deducet fa-
muli tui canos eius cum dolore
ad inferos. Ego proprie seruus
tuus sum: qui in meam hūc rece-
pi fidem. et sponondi dices. Nisi
reduxero eum: peccati reus ero ī
patrem meū omni tempore. Na-
nebo itaq; seruus tuus pro pue-
ro in ministeriū dñi mei: et puer
ascendat cū frīb; suis. Non enī
possum redire ad patre absente
puero: ne calamitatis que opif-
sura est patre meū testis assistam.

Non se poterat ultra
cohibere ioseph: multis co-
ram astantib; . Unde p̄cepit ut
egredierentur cuncti foras: et
nullus intesset alienus agnitio-

ni mutue. Cleuauit q; uocem cū
fletu: quā audierūt egypti. om-
nisq; domus pharaonis. Et dixit
frīb; suis. Ego sum ioseph. Adh̄
pater meus uiuit. Nec poterant
respondere frēs: nimio timore p-
territi. Ad quos ille clementer.
Accedite inquit ad me. Et cum
accessissent prope: ego sum ait
ioseph frater ur̄ que uendi distis
in egyptū. Nolite pauere: nec du-
rum uobis esse uideatur qd̄ uen-
didistis me in his regionib;. Pro
salute enī ur̄a: misit me d̄s ante
uos in egyptū. Bienniu est quod
cepit esse fames in terra: et adhuc
quinq; anni restant. quibus nec
arari poterit. nec meti. Premisitq;
me deus: ut reseruemini super ter-
ram. et escas ad uiuendū habere
possitis. Non ur̄o consilio sed dei
uoluntate huc missus sum: qui
fecit me quasi patre pharaonis. et
dñm uniuerse domus eius. ac p̄-
cipem ī omni terra egypti. Festina-
te et ascendite ad patrem meū:
et dicetis ei. Hec mandat filius
tuus ioseph. D̄s me fecit dñm u-
niuse terre egypti. Descende ad me.
ne moreris: et habita in t̄ra ges-
sen. eris q; iuxta me tu et filij tui.
et filij filioꝝ tuoz. oues tue et arim-
ta tua. et uniuersa que possides. i-
biq; te pascam. adhuc enī quinq;
anni residui sūt famis: ne et tu
pereas et domus tua. et omnia que
possides. En oculi ur̄i et oculi frīs
mei beniamin uident: qd̄ os meū

loquatur ad uos. **F**ugiate patri meo uniuersam gloriam meam: et cuncta que uidistis in egypto. **F**estinate: et adducite eum ad me. **C**umque amplexatus recidisset in collum beniamin fratris sui. fleuit: illo quoque flente similiter super collum eius. **O**sculatusque est ioseph omnes fratres suos: et plorauit per singulos. **P**ost que: ausi sunt loqui ad eum. **A**udiamusque est: et celebri sermone uulgatum in aula regis. **V**enerunt fratres ioseph. **E**t gaudius est pharao: atque omnis familia eius. **D**ixitque ad ioseph: ut imperet fratribus suis dicens. **O**nerantes iumenta uestra in terram chanaan: et tollite inde patrem uestrum et cognationem: et uenite ad me. **E**t ego dabo uobis omnia bona egypti: ut comedatis medullam terre. **P**recipe etiam ut tollant plaustra de terra egypti: ad subuersionem paruulorum suorum et coniugum: ac dicit. **T**ollite patrem uestrum: et propate quantumcuius uenientes: nec dimittatis quicquam de suppellectili uestra: quia omnes opes egypti uestra erunt. **F**ecerunt filii israel: ut eis mandatum fuerat. **Q**uis dedit ioseph plaustra secundum pharaonis imperium: et cibaria in itinere. **S**ingulisque profertur iussit binas stolas. **B**eniamin uero dedit trecentos argenteos cum quibus stolis optimis: tantumdem pecunie et uestitum mittens patri suo: addens eis asinos decem: qui subueherentur ex omnibus diuicijs egypti: et totidem

asinas: triticum in itinere panesque portantibus. **S**umisit ergo fratres suos: et proficiscentibus ait. **H**erascamini in uia. **Q**ui ascendentibus ex egypto: uenerunt in terram chanaan ad patrem suum iacob: et mirauerunt ei dicentes. **J**oseph uiuit: et ipse dominatur in omni terra egypti. **Q**uo audito iacob: quasi de grau sompno euigilans: tamen non credebat eis. **I**lli autem econtra referebant omnem ordinem rerum. **C**umque uidisset plaustra: et uniuersa que miserat: reuixit spiritus eius: et ait. **S**ufficit michi: si adhuc filius meus ioseph uiuit. **V**adam et uidebo illum: ante quam moriar.

Profectusque israel cum **XLVI** omnibus que habebat: uenit ad puteum iuramenti. **E**t mactatis ibi uictimis deo patris sui ysaac: audiuit eum per uisionem nocte uocantem se: et dicentem sibi. **J**acob. iacob. **C**ui respondit. **E**cce assium. **A**it illi deus. **E**go sum fortissimus deus patris tui. **N**oli timere. **D**escende in egyptum: quia in gentem magnam faciam te ibi. **E**go descendam tecum illuc: et ego inde adducam te reuertentem. **J**oseph quoque ponet manum suam super oculos tuos. **S**urrexit iacob: a puteo iuramenti. **T**uleruntque eum filii cum paruulis et uxoribus suis in plaustris que miserat pharao ad portandum senem: et omnia que possederat in terra chanaan. **V**enitque in egyptum cum omni semine suo: filii eius et nepotes: filie.

et cuncta simul progenies. Hec sunt autē nomina filioꝝ isrl. qui ingressi sunt in egyptū: ipse cū liberis suis. Primogenitus ruben. filij ruben: enoch. et phallu. et elrom. et charmi. filij symeon: iemichel. et iamin. et ahot. et iachin. et sabar. et saul filius chanaanitidis. filij leui: gerson. chaath. et merari. filij iuda: her. et onan. et sela. et phares. et zara. Mortui sunt autē her et onan: in terra chanaan. Natiq; sunt filij phares: elrom. et amul. filij ysachar: thola. et phua. et iob. et semrom. filij zabulon: sarech. et elon. et iahel. Hy filij iye q̄s genuit in mesopotamia syrie: cū dina filia sua. Omnes anime filioꝝ eius et filiarū: triginta tres. filij gad: sephion. et aggi. sumi. et elebon. veri. et arodi. et areli. filij aser: iāne. et iesua. et iesui. et veria. Sara quoq; soror eoz. filij veria: heber. et melchiel. Hy filij zelphe. quam dedit laban iye filie sue: et hos genuit iacob: sedecim aīas. filij rachel uxoris iacob: ioseph et beniamin. Natiq; sunt ioseph filij in terra egypti. quos genuit ei asenec filia phutipharis sacerdotis helyopoleos: manasses. et effraym. filij beniamin: bela. et belchor. et asbel. gera. et naaman. et iehi. et ros. mophim. zophim. et ared. Hy filij rachel. quos genuit iacob: omnes anime quatuordecim. filij dan

usin. filij neptalim: iasiel. et gumi. et ieser. et salem. Hy filij bale quā dedit laban rachel filie sue: et hos genuit iacob. Omnes anime septem. Cuncteq; anime que ingressę sunt cum iacob in egyptū. et egressę de femore illius absq; uxozib; filioꝝ: sexaginta sex. filij autem ioseph qui nati sunt ei in terra egypti: anime due. Omnes anime domus iacob que ingressę sunt egyptum: fuere septuaginta. Misit autem iudam ante se ad ioseph ut nuntiaret ei: et ille occurreret in gessen. Quo cum puenisset: uncto ioseph curru suo. ascendit obviam patri ad eundem locum. Videns q; eum. irruit sup collum eius: et inter amplexus fleuit. Dixit q; pater ad ioseph. Jam letus moriar: quia vidi faciem tuam. et supstitem te relinquo. At ille locutus est ad frēs suos: et ad omnē domū patris sui. Ascendam et nūtiabo pharaoni: dicamq; ei. Frēs mei et domus patris mei. qui erant in terra chanaan. uenerunt ad me: et sunt uiri pastores ouū. curamq; habent alendoz gregum. Pecora sua et armenta. et omnia que habere potuerunt: adduxerunt secum. Cumq; uocauerit uos. et dixerit qd est opus ur̄m: respondebitis. Viri pastores sumus seruitui ab infancia nr̄a usq; in p̄sens: et nos et patres nr̄i. Hec autē dicetis. ut habitare possitis in tra

gessen: quia detestantur egyptii
 omnes pastores ouiu. **XLVII**
Egressus ergo ioseph: nūciauit
 pharaoni dicens. Pater meus et
 frēs. oues eoz et armēta. et cuncta
 que possident. uenerunt de terra
 chanaan: et ecce consistunt i tra
 gessen. Extremos quoq; fratrum
 suoz qnq; uiros: statuit corā rege.
 Quos ille interrogauit. Quid
 habetis operis? Responderunt.
 Pastores ouiu sumus serui tui:
 et nos et patres nri. Ad peregr
 nandū in terrā tuam uenimus:
 qm̄ non est herba gregibz seruoꝝ
 tuoꝝ. ingrauescente fame in regio
 ne chanaan. Petimus q; ut esse
 nos uibeas seruos tuos in terra
 gessen. Dixit itaq; rex ad ioseph.
 Pater tuus et frēs tui. uenerunt
 ad te. Terra egypti i conspectu tuo
 est: in optimo loco fac habitare e
 os. et trade eis terrā gessen. Quod
 si nosti esse in eis uiros industrios:
 constitue illos magistrōs pecoru
 meoz. Post hec introduxit ioseph
 patrem suū ad regem: et statuit
 eū coram eo. Qui bñdicens illi et
 interrogatus ab eo. quoz sūt dies
 annoꝝ uite tue: respondit. Dies
 pegrinationis uite mee centū tri
 ginta annoꝝ sunt paru et mali:
 et nō puenerunt usq; ad dies pa
 trū meoz. quibz pegrinati sūt. Et
 benedicto rege: egressus est foras.
 Ioseph uero patri et frīb; suis de
 dit possessionē in egypto i optimo
 terre. solo ramesses. uti p̄ceperat

pharao: et alebat eos omnēq; do
 mū patris sui. p̄bens cibaria sin
 gulis. In toto enī orbe panis deē
 rat: et oppresserat fames terram:
 maxime egypti et chanaan. Quibz
 omnē pecuniā congregauit. pro
 uenditione frumētū: et tulit eam
 in erariū regis. Cumq; defecisset
 emptoribz pecū: uenit cuncta
 egyptus ad ioseph. dicens. Da no
 bis panes. Quare morimur corā
 te deficiente pecuniā? Quibz ille
 respondit. Adducite pecora uŕa:
 et dabo uobis pro eis cibos: si pre
 ciū non habetis. Que cū adduxis
 sent: dedit eis alimenta. p̄ equis
 et ouibz. et bobz. et asinis. Susten
 tauit q; eos illo anno: pro cōmu
 tatione pecoz. Venerūt q; anno se
 cundo: et dixerunt ei. Non celam
 dñm nrm: qd̄ deficiente pecuniā.
 et pecora simul defecerūt. Nec clam
 te est: qd̄ absq; corporibz. et terra.
 nichil habeamus. Cur ergo moue
 mur te uidente? Et nos et terra
 nra: tui erimus. Eme nos i serui
 tutē regiā: et prebe semina: ne
 peunte cultore terra redigatur i
 solitudinē. Emit igitur ioseph
 omnē terrā egypti: uendentibus
 singulis possessiones suas. p̄ mag
 nitudine famis. Subiecit q; eam
 pharaoni. et cunctos poplōs eius.
 a nouissimis terminis egypti. us
 q; ad extremos fines eius. preter
 terrā sacerdotū que a rege tradita
 fuerat eis: quibz et statuta ciba
 ria ex horreis publicis p̄bebantur:

et idcirco non sunt compulsi uendē
possessiones suas. Dixit ergo io
seph ad populos. En ut uos cernitis:
eo uos et terrā uŕam pharao possi
det. Accipite semina. et seruite agro:
ut fruges habē possitis. Antam
partem regi dabitis: quatuor re
liquas pmitto uobis in sementē.
et in cibos familijs et libis uŕis.
Qui responderūt. Salus nŕa in
manu tua est. Respiciat nos tā
tum dñs nŕ: et leti seruiemus re
gi. Ex eo tempore usq; in pŕsente
diem. in uniuersa terra egypti
quinta pars regibus soluitur: et
factū est quasi in legē: absq; tra
sacerdotali. que libera ab hac cō
ditione fuit. Habitauit q; isrl̄ i
egypto. idest in terra gessen: et
possedit eam. auctus q; ē: et mul
tiplicatus nimis. Et uixit in ea:
decem et septem annis. Facti q;
sunt om̄s dies uite illius: centum
quadraginta septē annoꝝ. Cūq;
appropinquare cerneret mortis
diem: uocauit filiū suū ioseph. et
dixit ad eum. Si inueni gr̄am i
conspectu tuo. pone manū tuā
sub femore meo. et facies in mise
ricordiam et ueritatē. ut nō sepe
lias me in egypto: sed dormiā cū
patrib; meis: et auferas me de tŕa
hac. condas q; in sepulchro maio
rū. Cui respondit ioseph. Ego fa
ciam qd' uulisti. Et ille. Jura ergo
inquit michi. Quo iurante: adora
uit israel deum. conuŕsus ad lec
tuli caput. **XLVIII**

His ita transactis: nūciatū
est ioseph. qđ egrotaret pa
ter eius. Qui assumptis duob; fi
lius. manasse. et effraym: ire prex
it. Dictum q; est seni. Ecce filius
tuus ioseph uenit ad te. Qui cō
fortatus sedit in lectulo. Et in
gresso ad se ait. Deus om̄s ap
paruit michi in lūza que est in
terra chanaan: benedixit q; m̄ et
ait. Ego te augebo et multipli
cabo. et faciam in turbas poploꝝ:
dabo q; tibi terrā hanc. et semini
tuo post te. in possessionē sempitē
nam. Duo ergo filij tui qui nati
sunt tibi in terra egypti. antequā
huc uenirem ad te: mei erūt. Ef
fraym. et manasses: sicut ruben et
simeon reputabūtur michi. Reli
quos autē quos genueris post eos.
tui erunt: et nomine fratru suoz
uocabūtur in possessionib; suis.
Michi enī quando ueniebam de
mesopotamia: mortua est rachel
in terra chanaan. in ipso itinere.
Erāt enī uernū tempus: et igre
diebar effratam. Et sepelii eā
iuxta uiam effrate: que alio no
mine appellatur bethleem. Si
dens autem iacob filios eius: dixit
ad eū. Qui sunt isti? Respondit.
filij mei sunt: quos donauit m̄
deus in hoc loco. Adduc inquit eos
ad me: ut bñdicam illis. Oculi
enī isrl̄ caligabant pre nimia se
nectute: et clare uidere nō potat.
Applicatos q; ad se. deosculatus et
circumplexus: dixit ad filiū. Nō

sum fraudatus a conspectu tuo: insup ostendit michi deus semen tuu. Cumq; tulisset eos ioseph de gremio patris. adorauit pronus in terra. et posuit effraym ad dexteram sua. idest ad sinistra isrl: manassen uo in sinistra sua. ad dexteram scilicet patris. Applicuit q; ambos ad eum. Qui extendes manu dexteram. posuit sup caput effraym minoris fris; sinistram aute sup caput manasse qui maior nati erat: comutans manus. **Benedixit** q; ioseph filio suo: et ait. **Deus** i cuius conspectu ambulauerunt patres mei abrahā & ysaac. d's qui pascit me ab adolescentia mea usq; in p'sente diem. angelus qui eruit me de cunctis malis. benedicat pueris istis; et inuocetur sup eos nomen meum. nomina quoq; patru meoꝝ abraham et ysaac: et crescant in multitudine sup terra. Videns aute ioseph qd posuisset pater suus manu dexteram sup caput effray: grauitate accepit. Et apphensam patris manu. leuare conatus est de capite effraym: et transferre sup caput manasse. Dixit q; ad patre. Non ita conuenit pater: quia hic est pmogenitus. Pone dexteram tuam: sup caput ei. Qui reuens ait. Scio fili mi: scio. **Et iste** quidem erit in poplos. et multiplicabitur: sed frater eius unior. maior illo erit: et semen eius crescet i gentes. **Benedixit** q;

eis in ipso tempore: dicens. In te benedicetur isrl: atq; dicitur: fiat tibi deus: sicut effraym. et sicut manasse. Constituit q; effraym ante manassen. Et ait ad ioseph filiu suu. En ego morior: et erit deus uobiscu: reducet q; uos ad terra patrum uoꝝ. Do tibi partem una extra fris tuos: quam tuli de manu amorrei. in gladio et arcu meo. **XLIX**

Cocauit aute iacob filios suos: et ait eis. **Cogregamini**: ut annuntiem que uentura sunt uobis. in dieb; nouissimis. **Cogregamini**. et audite filii iacob: audite isrl patrem urm. Ruben primogenitus mis; tu fortitudo mea: et principiu doloris mei. Prius i donis: maior impio. Effusus es sicut aqua; non crescas: quia ascendisti cubile patris tui. et maculasti stratu eius. Symeon et leui fris: uasa iniquitatis bellantia. In consiliu eoz no ueniat aia mea: et in cetu illoꝝ non sit gla mea: quia in furore suo occiderunt uirum. et in uoluntate sua suffoderunt muru. **Maledictus** furor eoz quia prinax: et indignatio illoꝝ quia dura. **Diuidam** eos in iacob: et dispagam eos i isrl. **Juda**: te laudabunt fris tui. **Manu** tue in ceruicib; inimicoꝝ tuoꝝ: adorabunt te filii patris tui. **Catulus** leonis iuda. **Ad pdam** fili mi ascendisti: requiescens accubui ut leo. et quasi leena. **Quis** susci

tabit eum. Non auferetur sceptrum de iuda. et dux de femore ei: donec ueniat qui mittendus est: et ipse erit expectatio gentium. Iugans ad uineam pullum suum: et ad uicem o fili mi asinam suam. Lauabit uino stolam suam: et sanguine uive pallium suum. Pulchritudo oculi eius uino: et dentes eius lacte candidiores. Babilon in litore maris habitabit: et in statione nauium: pringens usque ad sydonem. Machar asinus fortis. ac cubans inter terminos: uidit requiem quod esset bona. et terram quod optima: et supposuit humerum suum ad portandum. factusque est tributis seruens. Dan iudicabit populum suum: sicut et alie tribus in israel. fiat dan coluber in uia. cerastes in semita: mordens ungulas equi: ut cadat ascensor eius retro. Salutare tuum expectabo domine. Gad accinctus preliabitur ante eum: et ipse accingetur retrorsum. Aser pinguis panis eius: et delicias prebebit regibus. Neptalim. ceruus emissus: et dans eloquia pulchritudinis. filius accrescens ioseph. filius accrescens: et decorus aspectu. filie discurre runt super murum: sed exaspauerunt eum. et uirgati sunt. inuideruntque illi: habentes iacula. Sedio in forti artus eius: et dissoluta sunt uincula brachiorum. et manuum illius. per manum potentis iacob. Inde pastor egressus est: lapis israel. Deus

pater tuus erit adiutor tuus. et omnipotens benedicet tibi benedictionibus celi desuper: benedictionibus abyssi iacentis deorsum: benedictionibus uberum et uilue. Benedictiones patris tui confortate sunt benedictionibus patrum eius: donec uenerit desiderium collium eternorum. Fiant in capite ioseph: et in uicem nazarei inter fratres suos. Benjamin lupus rapax: mane comedet predam. et uespere diuidet spolia. Omnes hi in tribubus israel duodecim. Hec locutus est eis pater suus. Benedixitque singulis benedictionibus propriis: et precepit eis dicens. Ego congregor ad populum meum. Sepelire me cum patribus meis in spelunca duplici. que est in agro ephron ethel contra mare. in terra chanaan: quam emit abraham cum agro ab ephron ethel. in possessionem sepulchri. Ibi sepelierunt eum: et saram uxorem eius. Ibi sepultus est ysaac: cum rebecca coniuge. Ibi et lya condita iacet. Finitisque mandatis quibus filios instruebat: collegit pedes suos super lectulum. et obiit: appositusque est ad populum suum.

Quod cernens ioseph: ruit super faciem patris flens. et deosculans eum. Precepitque seruis suis medicis: ut aromatibus condirent patrem. Quibus uisita explentibus: transierunt quadraginta dies. Iste quippe mos erat cadauerum conditorum. Fleuitque eum egyptus

tus: septuaginta diebus. Et expleto planctus tempore. locutus est ioseph ad familiam pharaonis. Si inueni gratiam in conspectu uro. loquimini in auribus pharaonis: eo quod pater meus adiurauerit me dicens. **C**u morior: in sepulchro meo quod fodi michi in terra chanaan sepelies me. Ascendam igitur et sepeliarum patrem meum: ac reuertar. **D**ixitque ei pharaon. Ascende et sepeli patrem tuum: sicut adiuratus es. **Q**uo ascendente: ierunt cum eo omnes senes domus pharaonis. cuncti que maiores nati terre egypti. domus ioseph cum fratribus suis: absque paruulis et gregibus. atque armentis que dereliquerat in terra gessen. **H**abuitque i comitatu currus et equites: et facta est turba non modica. **V**eneruntque ad aream achad: que sita est trans iordane. **U**bi celebrantes exequias planctu magno atque uehementi: impleuerunt septem dies. **Q**uod cum uidissent habitatores terre chanaan: dixerunt. **P**lanctus magnus est iste egyptus. **E**t idcirco appellauerunt nomen loci illius: planctus egypti. **F**ecerunt ergo filii iacob: sicut preceperat eis. **E**t portantes eum in terra chanaan sepelierunt in spelunca duplici: quam emerat abraham cum agro in possessione sepulchri ab ephron etheo. contra faciem mabre. **R**euisusque est ioseph in egyptum cum fratribus suis et omni comitatu: sepulto patre:;

Quo mortuo. timentes fratres eius et mutuo colloquentes. ne forte memor sit iniurie quam passus est. et reddat nobis malum omne quod fecimus: mandauerunt ei. **P**ater tuus precepit nobis ante quam moreretur: ut hec tibi uerbis illius diceremus. **O**bscuro ut obliuiscaris sceleris fratrum tuorum: et peccati atque malicie quam exercuerunt in te. **H**os quoque oramus: ut seruo dei patri tuo dimittas iniquitatem hanc. **Q**uibus auditis: fleuit ioseph. **V**eneruntque ad eum fratres sui: et proni in terram adorauerunt: et dixerunt. **S**erui tui sumus. **Q**uibus ille respondit. **N**olite timere. **H**um dei possumus resistere uoluntati. **V**os cogitastis de me malum: et deus uertit illud in bonum: ut exaltaret me sicut in presentia uestra: et saluos faceret populos multos. **N**olite metuere. **E**go pascam uos: et paruulos uros. **C**onsolatusque est eos: et blande ac leniter est locutus. **E**t habitauit in egypto cum omni domo patris sui. **D**ixitque centum et decem annis: et uidit filios effraym usque ad tertiam generationem. **F**ilij quoque machir filij manasse: nati sunt in genibus ioseph. **Q**uibus transactis: locutus est fratribus suis. **P**ost mortem meam deus uisitabit uos: et ascendere faciet de terra ista ad terram quam iurauit abraham. ysaac. et iacob. **C**umque adiuuasset eos atque dixisset.

domina LXXXVII

deus uisitabit uos. asportate uobiscū ossa mea de loco isto; mortuus est: expletis centū decem uite sue annis. Et conditus aromati bus: repositus est in loculo in egypto. **Explicit liber genesis. Incipit liber exodi.**

Et sunt nomina filiorū isrl: qui ingressi sunt egyptum cū iacob. singuli cū domib; suis in

troierunt: ruben. symeon. leui. iudas. ysachar. zabulon. ⁊ beniamin. dan. et neptali. gad. ⁊ aser. Erant igitur omnes anime eorū qui egressi sunt de femore iacob: septuaginta. Joseph autē: ī egypto erat. Quo mortuo et uniuersis frībus eius omniq; cognatione sua: filij isrl creuerunt et quasi germinantes multiplicati sunt: ac roborati nimis impleuerunt terrā. Surrexit interea rex nouus sup egyptū; qui ignorabat ioseph: et ait ad poplū suū. Ecce popl's filiorū isrl: multus et fortior nobis est. Venite sapienter opprimamus eum; ne forte multiplicetur. ⁊ si ingruerit contra nos bellū addatur inimicis nrīs: expugnatisq; nobis egrediatur e terra. Preposuit itaq; eis magistros operum: ut affligerent eos onerib;. Edificauerunt q; urbes tabernaculorū pharaoni: phiton. et ramesse. Quantoq; opprimebant eos: tan

to magis multiplicabant ⁊ crescebant. Oderant q; filios isrl egypti. et affligebant illudentes eis; atq; ad amaritudinē pducebant uitā eorū operib; duris luti et lateris: omni q; famulatu. quo in tē ope rib; pmebantur. Dixit autem rex egypti obstetricib; hebreorū. quāz una uocabatur sephora. altera phua: p̄cipiens eis. Quando obstetricabitis hebreas. et partus tempus aduenerit: si masculus fuerit interficite illū: si femina. reseruate. Timuerunt autē obstetrices deum; et nō fecerunt iuxta preceptū regis egypti: sed conseruabant mares. Quib; ad se accessit: rex ait. Quid nam est hoc qd' facere uoluistis; ut pueros seruarietis. Que responderūt. Nō sunt hebreę: sicut egyptię mulieres. Ipse enī obstetricandi habet sciētiam: et p̄us quā ueniamus ad eas. pariunt. Bene ergo fecit d's obstetricib;. Et creuit popl's: confortatus q; est nimis. Et quia timuerunt obstetrices dñi: edificauit illis domos. Precepit autē pharao omni populo suo: dicens. Quicqd' masculini sexus natū fuerit. in flumen proiciat: quicqd' feminei. reseruate. **II**

Egressus post hec uir de domo leui: et accepit uxorem sicutis sue. Que concepit: et peperit filiū. Et uidens eum elegantē: abscondit trib; mensib;. Cumq; iam celare nō posset. sumptis si

... et timore tam
... potest: un
... expone in ca
... hūmānis: itāce p
... et considerant am
... autē defecit d
... ut lauaret in
... pelle eius gra dū
... mem aliter. Aut tū
... p̄cipiens i papirone: m
... mulat; suis. Et alla
... crenens q; in ca
... p̄cipiens: misera t
... hebreorū d' h
... Dis inquit ut
... uenit tibi hebreā
... que nutre possit i
... p̄cipiens. Bate p̄
... uocauit mami
... dicitur a filia phā
... p̄cipiens puerū sūm
... tibi dabo mem
... p̄cipiens mulier: ⁊ u
... aduēti q; tradidit
... p̄cipiens. Que illa adp
... uenit filij: uocauit
... moysen. dices. Quia
... eum. In dieb; illis
... uenit moyses. egisse
... dicit afflictionem
... p̄cipiens p̄cipiens
... et uenit fratrū: suis
... uenit huc atq; u
... in aduēti: p̄cipiens
... dicitur zabulo. Et
... dicitur: conspēctus
... dicit q; q; qu
... mā. Et nare p̄cipiens

cellam cirpeam. et liniuit eam bitumine ac pice; posuitq; intus infantulū. et exposuit eū in ca recto ripe fluminis: stante paul sozore eius. et considerante euen tum rei. Ecce autē descendebat filia pharaonis. ut lauaretur in flumine: et puella eius gradiebā tur p crepidinem aluei. Quē cū uidisset ficellam i papirione: mi sit unā e famulab; suis. Et alla tam aperiens. cernens q; in ea pariuilū uagientē: miserta ei' ait. De infantib; hebreoy est hic. Cui sozor pueri. Vis inquit ut uadam. et uocem tibi hebream mulierem; que nutrire possit i fantulū. Respondit. Vade. Per rexit puella: et uocauit matrē eius. Ad quā locuta filia pharaonis. accipe inq; puerū istum. & nutri michi: ego tibi dabo merce dem tuā. Suscepit mulier. & nu truit puerū: adultū q; tradidit filie pharaonis. Quē illa adop tavit in locum filij: uocauit q; nomen eius moysen. dicens. Quia de aqua tuli eum. In dieb; illis. postquā creuerat moyses. egitius ad frēs suos uidit afflictionem eoy: et uirū egyptiū pucientem quendā ex hebreis fratrib; suis. Cūq; circūspexisset huc atq; illuc. et nullū adesse uidisset: pculū egyptiū abscondit sabulo. Et e gressus die altero: conspexit duos hebreos rixantes. Dixit q; ei: qui faciebat iniuriā. Quare pcuris

proximū tuū. Qui respondit. Es te constituit pncipem & iudicem sup nos. Num occidere me tu uis. sicut heri occidisti egyptiū. Ti nuit moyses: et ait. Quomodo palam factū est ūbum istud. Au diuit q; pharao sermonē hunc: & querebat occidere moysen. Qui fugiens de conspectu eius. mora tus est in terra madian: et sedit iuxta puteū. Erant autē sacerdo ti madian septē filie; que uenerūt ad hauriendam aquā: et ipletis canalib; adaquare cupiebāt gre ges patris sui. Supuenere pasto res: et eiecerunt eas. Surrexit q; moyses: et defensis puellis. ada quauit oues eay. Que cum reū tissent ad raguel patrem suum: dixit ad eas. Cur uelocius ueni stis solito. Responderunt. Vir egyptius liberauit nos: de manu pastoy. Insup et hausit aquā no biscū: potumq; dedit ouib;. At ille. Vbi est inquit. Quare dimi sistis hominē. Vocate eum: ut comedat panē. Iurauit ergo moy ses: qd' habitaret cū eo. Accepitq; sephoram filiā eius uxore. Que peperit ei filiū: quē uocauit ger san. dicens. Aduena fui in terra aliena. Alterū uero peperit: quē uocauit eliezer. dicens. Deus enī patris mei. adiutor meus: et eri puit me de manu pharaonis. p multū uero temporis: mortuus ē rex egypti. Et ingemiscientes filij isrl' propter opera: uociferati sūt.

Ascenditque clamor eorum ad dominum ab operibus; et audiuit gemitum eorum: ac recordatus est federis quod pepigerat cum abraham. ysaac. et iacob. Et respexit dominus filios israel: et cognouit eos. **III**

Moyses autem pascebat oves iethro soceri sui: sacerdotis madian. Cumque minasset gregem ad interiora deserti: uenit ad montem dei oreb. Apparuitque ei dominus in flamma ignis de medio rubi: et uidebat quod rubus arderet et non combureretur. Dixit ergo moyses. Vadam et uidebo uisionem hanc magnam: quare non comburatur rubus. Cernens autem dominus quod properaret ad uidendum. uocauit eum de medio rubi: et ait. Moyses. moyses. Qui respondit. Assit. At ille. Non appropies inquit huic. Solue calciamentum de pedibus tuis. Locus enim in quo stas: terra sancta est. Et ait. Ego sum deus patris tui: deus abraham. et deus ysaac. et deus iacob. Abscondit moyses faciem suam: non enim audebat respicere contra dominum. Cui ait dominus. Uidi afflictionem populi mei in egipto: et clamorem eius audiui: propter duriciam eorum qui presunt operibus. Et sciens dolorem eius. descendi ut liberem eum de manibus egyptiorum: et educa de terra illa in terram bonam et spatiosam. in terram que fluit lacte et melle: ad loca chananei. et ethei. amorrei et ferezei. euei

et iebusei. Clamor ergo filiorum israel uenit ad me: uidique afflictionem eorum qua ab egyptiis opprimuntur. Sed ueni mittam te ad pharaonem: ut educas populum meum filios israel de egipto. Dixitque moyses ad dominum. Quis ego sum ut uadam ad pharaonem: et educam filios israel de egipto? Qui dixit ei. Ego ero tecum. Et hoc habebis signum: quod miserim te. Cum e duxeris populum meum de egipto: immolabis deo super montem istum. Ait moyses ad deum. Ecce ego uadam ad filios israel: et dicam eis. Deus patrum uestrorum: misit me ad uos. Si dixerint michi. quod est nomen eius: quid dicam eis? Dixit dominus ad moysen. Ego sum qui sum. Ait. Sic dices filijs israel. Qui est: misit me ad uos. Dixitque iterum uersus ad moysen. Hec dices filijs israel. Dominus deus patrum uestrorum. deus abraham. et deus ysaac. et deus iacob: misit me ad uos. Hoc nomen michi est in eternum: et hoc memoriale meum in generatione et generatione. Vade. congrega seniores israel: et dices ad eos. Dominus deus patrum uestrorum apparuit michi. deus abraham. et deus ysaac. et deus iacob: dicens. Uisitans uisitauit uos: et uidi omnia que acciderunt uobis in egipto. Et dixi. ut educam uos de afflictione egypti in terram chananei. et ethei. et amorrei. ferezei. et euei. et iebusei: ad terram fluentem

lacte et melle. Et audient uocem tuā. Ingredieris q̄ tu et seniores isrl̄ ad regem egypti: et dices ad eum. Dñs d̄s hebreorū: uocauit nos. Iuimus uiam trium dierū p̄ solitudinē: ut imolemus dño deo nro. Sed ego scio qd̄ nō dimittet uos rex egypti ut eatis: nisi p̄ manū ualidam. Extendā enī manū meam: et p̄cutiam egyptum in cunctis mirabilib; meis. que facturus sum ī medio eorū. Post hec dimittet uos. Daboq; gr̄am populo huic: coram egyptiis. Et cū egrediemini. nō exhibitis uacui; sed postulatib; mulier a uicina sua et ab hospita sua. uasa argentea et aurea. ac uestes. ponetis q̄ ea sup̄ filios et filias ur̄as: et spoliabitis egyptum.

Respondens moyses: ait. Nō credent michi. neq; audient uocē meam: sed dicent. Non apparuit tibi dñs. Dixit ergo dñs ad eum. Quid est qd̄ tenes in manu tua? Respondit. Virga. Ait dñs. Projice eam in terram. Projecit. Et uisa est in colubū: ita ut fugeret moyses. Dixit q; dñs. Extende manū tuam: et apphēde caudam eius. Extendit et tenuit: uisa q; est in uirgā. Et credant inq̄ quod apparuerit tibi dñs deus patrum tuorū: d̄s abrahā. et d̄s ysaac. et deus iacob. Dixit q; dñs rursū. Mitte manū tuam in sinū tuum. Quā cū misisset in sinū: protulit leprosam instar niuis. Retrahe ait ma-

nū in sinū tuū. Retrahit. Et protulit iterū: et erat similis carni relique. Si nō crediderint inq̄ tibi. neq; audierint sermonē signi prioris: credent uōbo signi sequentis. Quod si nec duob; quidē his signis crediderint. neq; audierint uocem tuā: sume aquā fluminis. et funde eam sup̄ aridam: et q̄cūq; haueris de fluuio. uertetur in sanguinē. Ait moyses. Obsecro dñe: nō sum eloquens ab heri et nudius tertius. Et ex quo locutus es ad seruū tuū: impeditioris et tardioris lingue sum. Dixit dñs ad eū. Quis fecit os hominis? Aut quis fabricatus est mutū et surdum: uidentē et cecum? Nonne ego? Perge igitur: et ego ero ī ore tuo: docebo q; te quid loquaris. At ille. Obsecro inq̄ dñe: mitte quē missurus es. Iratus dñs in moysen: ait. Aaron frater tuus leuices. scio qd̄ eloquens sit. Ecce ipse egredietur in occursum tuū: uidens q; te letabitur corde. Loquere ad eum. et pone uerba mea in ore eius: et ego ero in ore tuo et in ore illius: et ostendam uobis quid agere debeatis. Ipse loquetur pro te ad poplū. et erit os tuū: tu autē eris ei in his que ad dñm p̄tinent. Virgam quoq; hanc sume ī manu tua: in qua facturus es signa. Abiit moyses: et reuersus est ad iethro socerum suū. Dixit q; et. Radam et reuertar ad fr̄es meos in egyptum: ut

uideam si adhuc uiuunt. Cui ait iethro. Vade in pace. Dixit ergo dñs ad moysen i madian. Vade ⁊ reuere in egyptu: mortui eni sunt om̄s qui querebāt aiām tuam. Tulit moyses uxorem suā et filios suos: et impo-
 suit eos sup asinū. Reuēsus q̄ ē in egyptū: portans uirgam dei i manu sua. Dixit q̄ ei dñs re-
 uenti in egyptū. Vide ut om̄ia ostenta que posui in manu tua facias: coram pharaone. Ego indurabo cor eius: et nō dimittet poplū. Dices q̄ ad eū. Hec dicit dñs. Filius meus p̄mogenitus isrl̄. Dixi tibi. Dimitte filiū meū: ut seruiat michi. Et noluisse dimittere eū. Ecce ego infliciam filiū tuū p̄mogenitū. Cumq̄ esset in itinere in diuiso-
 rio: occurrit ei dñs. et uolebat occidere eū. Tulit ilico sephora acutissimā petra: et circūcidit p̄putiū filii sui. Tetigit q̄ pedes eius: et ait. Sponsus sanguinū tu michi es. Et dimisit eū post quā dixerat sponsus sanguinū tu in es: ob circūcisionē. Dixit autē dñs ad aaron. Vade in occursum moysi in desertū. Qui p-
 rexit ei obuiam. i montem dei: et osculatus est eū. Narrauitq̄ moyses aaron omnia uerba dñi pro quib; miserat eū: et signa que mandauerat. Venerūt q̄ simul: et congregauerūt cunctos seniores filioꝝ isrl̄. Locutusq̄ ē

aaron omnia ūba que dixerat dñs ad moysen. et fecit signa coram poplō: et credidit popl̄s. Au-
 dierunt q̄ qd̄ uisitallet dñs fili-
 os isrl̄. et qd̄ respexisset afflictio-
 nē eorū: et prou adorauerūt.

Post hec ingressi sūt moyses et aaron: et dixerunt pharaoni. Hec dicit dñs d̄s isrl̄. Di-
 mitte poplū meū: ut sacrificet michi in deserto. At ille respōdit. Quis est dñs. ut audiam uocem eius; et dimittā isrl̄. Nescio do-
 minū: et isrl̄ nō dimittā. Dixe-
 runt. D̄s hebreorū uocauit nos. ut eamus uiam triū dierū in solitudinē: et sacrificemus dño deo n̄ro: ne forte accidat nobis pestis aut gladius. At ad eos rex egypti. Quare moyses et aaron sollicitatis poplū ab operib; suis. Ite ad onera ūra. Dixit q̄ pharao. Multus est ppl̄ isrl̄. Si-
 detis qd̄ turba succreuerit; qui-
 to magis si dederitis eis requiē ab operib;. Precepit ergo i die illo prefectis operū et exactorib; populi: dicens. Nequaquā ulc̄ dabit̄ paleas poplō ad confi-
 ciendos lateres sicut prius: sed ip̄i uadant et colligant stipulā. et mensurā laterū quā prius fa-
 ciebant ip̄onētis sup eos: nec mi-
 nuētis quicquā. Jacant enī: et idcirco uociferantur dicētes. Ca-
 mus et sacrificemus deo nostro. Opprimantur operib; et expleant ea: ut non acquiescant uerbis

mendacibz. Igitur egressi pfecti
operu et exactores ad populu:
dixerunt. Sic dicit pharao. No
do uobis paleas. Ite et colligite
sicubi inuenire potueritis: nec
minuetur quicqua de opere ur̄o.
Disyllusq; est popls p omne ter
ram egypti: ad colligandas pale
as. Prefecti quoq; operu: insta
bant dicentes. Complete opus
ur̄m condie: ut prius facere sole
batis: quando dabantur uobis
palee. Flagellatiq; sunt qui pree
rant operibz filioz isrl: ab exacto
ribz pharaonis. dicentibz. Quare
no impletis mensura lateru sic
prius. nec heri nec hodie. Vene
runt q; ppositi filioz isrl: et uoci
ferati sunt. ad pharaone dicetes.
Cur ita agis contra seruos tuos:
palee no dantur nobis: et lateres
simuliter impantur. En famuli
tui flagellis cedimur: et iniuste
agitur contra poplm tuu. Et ait.
Vacatis ocio: et idcirco dicitis.
Camus et sacrificemus dno. Ite
ergo: et opamini. Palee non da
buntur uobis: et reddetis cosue
tum numeru lateru. Videbatq;
se ppositi filioz isrl in malu: eo
quod diceretur eis. no minuetur
quicqua de lateribz p singulos
dies. Occurreruo q; moyfi et aarō
qui stabant ex aduerso. egredien
tes a pharaone: et dixerunt ad
eos. Videat dñs et iudicet: qm
fecere fecistis odorem nr̄m corā
pharaone: et seruis eius: et pbu

istis et gladiu. ut occideret nos.
Reuisus q; moyses ad dñm: ait.
Dñe cur afflixisti poplm istum:
Quare misisti me. Ex eo enim
quo ingressus sum ad pharaone.
ut loquerer in noie tuo: afflixit
poplm tuu. et non liberaisti eos.

Dixit q; dñs ad moysen. **VI**
Hunc uidebis que facturus
sum pharaoni. Per manu enim
fortem dimictet eos: et in manu
robusta eiciet illos de terra sua.
Locutus q; est dñs ad moysen di
cens. Ego dñs. qui apparui abra
ham. ysaac. et iacob. in deo omni
potente: et nomen meū adonaj.
no indicaui eis. Pepegit q; cū eis
fcdus: ut darem illis terrā cha
naan. terrā pegrinationis eoz i
qua fuerunt aduene. Ego audi
ui gemitu filioz isrl. quo egyptij
oppresserunt eos: et recordatus
sum pacti mei. Ideo dic filijs isrl.
Ego dñs qui educam uos de er
gastulo egyptioz: et erua de ser
uitute. ac redimā in brachio ex
tento. et iudicys magnis: et assu
mā uos in in poplm. et ero ur̄ dñs.
Et scietis quod ego sum dñs dñs
ur̄: qui eduxerim uos de ergastu
lo egyptioz. et induxerim i terrā
sup quam leuaui manu meam.
ut darem eam abrahā. ysaac. et
iacob: daboq; illam uobis possi
dendam. Ego dñs. Narrauit ergo
moyses omnia filijs isrl. Qui no
acquieuerūt ei: prop̄ angustia
sp̄s. et opus durissimu. Locutq;

est dñs ad moysen: dices. Ingre-
dere et loquere ad pharaonē regē
egypti: ut dimittat filios isrl' de
terra sua. Respondit moyses: co-
ram dño. Ecce filij isrl' non me
audiunt; et quomodo audiet pha-
rao. p̄sertim cū sim incircūcisus
labijs. Locutus q̄ est dñs ad mo-
ysen et aaron. et dedit mandatū
ad filios isrl' et ad pharaonē regē
egypti: ut educerent filios isrl' de
terra egypti. Isti sunt p̄ncipes do-
moy: p̄ familias suas. Filij ruben
p̄mogeniti isrl'is: enoch. et phal-
lu. esrom et charmi. Hec cognati-
ones ruben. Filij symeon: iamu-
el. et iamin. et aod. et iachin. et
soer. et saul filius chananitidis.
Hec progenies symeon. Et hec
nomina filioꝝ leui p̄ cognatōes
suas: gerson. et chaath. ⁊ merari.
Anni autē uite leui: fuerūt cen-
tum triginta septem. Filij gerson:
lobeni et semei p̄ cognationes
suas. Filij chaath: amram. et y-
suar. et hebron. et oziel. Anni q̄q̄
uite chaath: centū triginta tres.
Filij merari: mooli et musi. Hec
cognationes leui: p̄ familias su-
as. Accepit autē amram uxorem
iocabeth patrualem suā: que pe-
perit ei aaron et moysen. Fuerūtq̄
anni uite amram: centum trigi-
ta septem. Filij quoq̄ ysuar: cho-
re ⁊ napheg. et zechri. Filij quoq̄
oziel: misael et ellaphan. ⁊ sechri.
Accepit autē aaron uxorem ely-
sabeth filiam aminadab. sorore

naason: que peperit ei nadab. et
abiu. et eleazar. et ythamar. Filij
quoq̄ chore: aser. et elcana. ⁊ abia-
sab. Hec sunt cognationes chorei
tarū. At uero eleazar filius aarō.
accepit uxorem de filiab; phutiel:
que peperit ei phinees. Hy sunt
p̄ncipes familiarū leuiticarū: per
cognationes suas. Iste est aaron
et moyses: quib; precepit dñs. ut
educerent filios isrl' de terra egyp-
ti p̄ turmas suas. Hy sunt qui lo-
cuntur ad pharaonem regē egyp-
ti: ut educant filios israel de e-
gypto. Iste moyses et aaron: i die
qua locutus est dñs ad moysen
in terra egypti. Et locutus ē dñs
ad moysen: dicens. Ego dñs. Loq̄-
re ad pharaonē regem egypti: oia
que loquor tibi. Et ait moyses co-
ram dño. En incircūcisus labijs sū.
quom̄ audiet me pharao. VII

Dixit q̄ dñs ad moysen. Ecce
constitui te dñm pharaonis:
et aaron frater tuus erit p̄p̄ha tu-
us. Tu loqueris ei om̄ia que man-
do tibi: et ille loquetur ad pharao-
nē. ut dimittat filios isrl' de t̄ra
sua. Sed ego indurabo cor eius;
et multiplicabo signa et ostenta
mea in terra egypti: et nō audiet
uos. Inmittāq̄ manū meā sup
egyptum: et educam exercitū ⁊ po-
pulū meū filios isrl' de t̄ra egypti.
p̄ iudicia maxima. Et scient egyp-
tj quia ego sum dñs: qui extende-
rim manū meā sup egyptum: et
eduxerim filios isrl' de medio eoz.

Fecit itaq; moyses et aaron: sicut precepat dñs. ita egerunt. Erat autem moyses octoginta annorū. et aaron octoginta trium: quando locuti sunt ad pharaonē. Dixitq; dñs ad moysen et aaron. Cū dixerit vobis pharao. ostendite signa: dices ad aaron. Tolle uirgā tuā. et proice eam coram pharaone: ac uertatur in colubrū. Ingressi itaq; moyses et aaron ad pharaonem: fecerūt sicut precepat dñs. Tulitq; aaron uirgam coram pharaone: et seruis eius: que uisa est i colubrū. Vocauit autē pharao sapientes et maléficos: et fecerunt etiā ipi p incantationes egyptiacas. et archana quedā. similiter. Proiecerunt q; singuli uirgas suas: que uise sunt in dracones. Sed deuorauit uirga aaron uirgas eorū. Induratumq; est cor pharaonis. et nō audiuit eos: sicut preceperat dñs. Dixit autē dñs ad moysen. Ingrauatū est cor pharaonis: nō uult dimittere poplū. Vade ad eū mane. Ecce egredietur ad aq̄s: et stabis in occursum eius sup ripam fluminis: et uirgam que conuersa est in draconē tolles in manu tua. dices q; ad eum. Dñs d̄s hebreorū misit me ad te: dices. Dimitte poplū meū ut sacrificet in deserto: et usq; ad p̄sens audire noluit. Hec igitur dicit dñs. In hoc scies: quod dñs sim. Ecce percussam uirga que i manu mea est aquā fluminis: et uertetur in

languinē. Pisces quoq; qui sunt i fluuio morientur: et cōputrescēt aque: et affligentur egyptij bibentes aquā fluminis. Dixit quoq; dominus ad moysen. Sic ad aaron. Tolle uirgam tuā. et extende manū tuam sup aquas egypti: et sup fluuios eorū et riuos ac paludes et om̄s lacus aquarū: ut uertantur i sanguinē: et sit cruor in omni terra egypti. tam in ligneis uasis quam in saxeis. Fecerunt q; ita moyses et aaron: sicut preceperat dñs. Et eleuans uirgā: percussit aquā fluminis coram pharaone et seruis eius. Que uisa est i sanguinē: et pisces qui erant in flumine mortui sunt. Computruitq; fluuius: et nō poterant egyptij bibere aquā fluminis. Et fuit sanguis in tota terra egypti. Fecerunt q; similiter malefici egyptiorū incantationib; suis: et induratum est cor pharaonis. nec audiuit eō sicut precepat dñs. Auertit q; se. et ingressus est domū suam: nec apposuit cor etiā hac uice. Fecerunt autē om̄s egyptij p circuitū fluminis aquā. ut biberent: nō enī poterant bibere de aqua fluminis. Impletq; sūt septem dies: postq̄m percussit dñs fluuiū.

Dixit quoq; dñs ad moysen. Ingredere ad pharaonē: et dices ad eum. Hec dicit dñs. Dimitte poplū meum: ut sacrificet m̄. Sin autē nolueris dimittere: ecce ego percussam om̄s

terminos tuos ranis. et ebulliet
 fluuius ranas. Que ascendent ⁊
 ingredientur domū tuam. et cubi-
 culū lectulū tuū. et sup stratū tuū.
 et in domos seruoꝝ tuoꝝ. et in po-
 pulū tuū. et in furnos tuos. et in
 reliquias ciboꝝ tuoꝝ. Et ad te et
 ad poplū tuū. et ad om̄s seruos
 tuos. incrabunt rane. Dixit qꝫ
 dñs ad moysen. Dic ad aaron.
 Extende manū tuam sup fluui-
 os. et sup riuos ac palūdes. et e-
 duc ranas sup terrā egypti. Et
 extendit aaron manū super aq̄s
 egypti. et ascenderunt rane. ope-
 ruerūt qꝫ terrā egypti. fecerunt
 autē et malefici p̄ incantationes
 suas similiter. eduxerunt qꝫ ra-
 nas sup terrā egypti. Vocauit autē
 pharao moysen et aaron. ⁊ dixit.
 Orate dñm ut auferat ranas a
 me. ⁊ a poplō meo. et dimittam
 poplū. ut sacrificet dño. Dixit
 qꝫ moyses pharaoni. Constitue
 michi quando deprecer pro te. ⁊
 pro seruis tuis. et pro poplō tuo;
 ut abigantur rane a te. ⁊ a domo
 tua. et tantū in flumine remane-
 ant. Qui respondit. Cras. At ille.
 Juxta ūbum tuū inq̄t faciam; ut
 scias qm̄ nō est sicut dñs d̄s nr̄.
 et recedent rane a te et a domo
 tua. et a seruis tuis. et a poplō
 tuo. Tantū in flumine remane-
 bunt. Egredi qꝫ sunt moyses et
 aaron a pharaone. Et clamauit
 moyses ad dñm pro spon̄siōe ra-
 narū. quā condixerat pharaoni.

Fecit qꝫ dñs iuxta ūbū moysi. et
 mortue sunt rane de domibz. et de
 uillis. et de agris. Congregauerūt qꝫ
 eas in imētos aggeres. et cōpu-
 truit terra. Videns autē pharao
 qd̄ data esset requies. ingraua-
 uit cor suū. et non audiuit eos. si-
 cut p̄ceperat dñs. Dixit qꝫ dñs ad
 moysen. Loquere ad aaron. Ex-
 tende uirgam tuam et p̄cite puluerē
 terre. et sint scinifes in uniuersa
 tra egypti. fecerunt qꝫ ita. Et ex-
 tendit aaron manū. uirgam te-
 nens; p̄cussit qꝫ puluerem terre.
 et facti sunt scinifes in hominibz
 et in iumentis. Om̄s puluis t̄re
 ūsus est in scinifes. p̄ totam terrā
 egypti. fecerunt qꝫ similiter male-
 fici incantationibz suis. ut educe-
 rent scinifes. et non potuerunt.
 Erant qꝫ scinifes tam in hominibz
 quā in iumentis. Et dixerunt male-
 fici ad pharaonē. Dignus dei est
 hic. Induratū qꝫ est cor pharaonis.
 et nō audiuit eos sicut p̄ceperat
 dñs. Dixit quoqꝫ dñs ad moysen.
 Consurge diluculo. ⁊ sta coram
 pharaone. egredietur enī ad aq̄s.
 et dices ad eum. Hec dicit domi-
 nus. Dimitte poplū meū. ut sa-
 crificet m̄. Quod si nō dimiseris
 eū; ecce ego imittam in te et i ser-
 uos tuos. et in poplū tuū. et in
 domos tuas omne genus muscay.
 et implebūtur om̄s domus egypti
 oꝝ muscis diuī genis. et uniuersa
 terra in qua fuerint. Faciā qꝫ mi-
 rabilem in die illa terrā gessen. in

qua popl's meus est. ut nō sint
 ibi muscæ: ut scias quia ego do-
 minus i medio terre. Ponamq;
 diuisionē: inter populū meū et
 inter popl'm tuū. Cras erit signū
 istud. Fecit q; dñs ita. Et uenit
 musca grauissima i domos pha-
 raonis et seruoꝝ eius: et i omnē
 terrā egypti. Corruptaq; est tra:
 ab huiusmodi muscis. Vocauitq;
 pharao moysen et aaron: et ait
 ad eos. Ite: sacrificate deo urō in
 terra hac. Et ait moyses. Nō po-
 test ita fieri. Abhominatōes enī
 egyptioꝝ: imolabimus dño dō nro.
 Quod si mactauerimus ea que
 colunt egypti coram eis: lapidib;
 nos obruent. Nam trium dieꝝ
 p̄gemus in solitudinē: et sacrifi-
 cabimus dño nro: sicut precepit
 nobis. Dixitq; pharao. Ego dimit-
 tam uos: ut sacrificetis dño deo
 urō in deserto. Verūtamen longi-
 ne abeatis. Rogate pro me. Et
 ait moyses. Egredius a te orabo
 dñm: et recedet musca a pharao
 ne. et a seruis et a poplō eius cras.
 Verūtamen noli ultra fallere: ut
 nō dimittas popl'm sacrificare
 dño. Egredius q; moyses a pharao
 ne: orauit dñm. Qui fecit iuxta
 ūbum illius: et abstulit muscas
 a pharaone. et a seruis et a poplō
 eius. Non sup̄fuit ne una quidem.
 Et ingrauatū ē cor pharaonis:
 ita ut ne hac quidem uice dimit-
 teret populū. **IX.**

Dixit autē dñs ad moysen.

Ingredere ad pharaonē: et loquere
 ad eū. Hec dicit dñs d's hebreoꝝ.
 Dimittite popl'm meū: ut sacrifi-
 cet michi. Sed si adhuc tenuis: et
 retines eos: ecce manus mea erit
 sup̄ agros tuos. sup̄ equos et asi-
 nos et camelos. et boues et oues.
 pestis ualde grauis. Et faciet do-
 minus mirabile inter possessiones
 isrl' et possessiones egyptioꝝ: ut
 nichil omnino pereat ex his que
 p̄tinent ad filios isrl'. Constitu-
 it q; dñs tempus: dicens. Cras
 faciet dñs uerbū istud in terra.
 Fecit ergo dñs ūbum hoc altera
 die: mortua q; sunt omnia ani-
 mantia egyptioꝝ. De animalib;
 uero filioꝝ israel: nichil om̄ino
 perit. Et misit pharao ad uiden-
 dum: nec erat quicq̄m mortuū
 de his que possidebant isrl'. In-
 grauatū q; est cor pharaonis:
 et nō dimisit popl'm. Et dixit do-
 minus ad moysen et aaron. Tol-
 lite plenas manus cineris de ca-
 mino: et spargat illū moyses in
 celum coram pharaone: sit q; pul-
 uis sup̄ omnē terrā egypti. Erunt
 enī in hominib; et uimentis ulce-
 ra. et uesicæ turgentes: in uniuersa
 terra egypti. Tulerūt q; cinerē de
 camino: et steterūt coram phara-
 one: et sparsit illū moyses in celū.
 Facta q; sunt ulcera uesicaz tur-
 gentiū in hominib; et uimentis:
 nec poterant malefica stare corā
 moysē. propt̄ ulcera que in illis
 erant. et in omni terra egypti. In

durauit q̄ dñs cor pharaonis. et
 nō audiuit eos: sicut locutus est
 dñs ad moysen. Dixit quoq; dñs
 ad moysen. Mane cōsurge. et sta
 coram pharaone: et dices ad eū.
 Hec dicit dñs dñs hebreorū. Di
 mitte poplū meū ut sacrificet in:
 quia in hac uice mittā omēs pla
 gas meas sup cor tuum. et sup ser
 uos tuos. et sup poplū tuū: ut sci
 as qđ non sit similis mei ī omni
 terra. Hunc enī extendens manū.
 percussit te et poplū tuū peste: pe
 ribus q̄ de terra. Idcirco autem po
 suit te. ut ostendā in te fortitudi
 nē meā: et narretur nomen meū
 ī omni terra. Adhuc retines popu
 lū meū: et non uis eū dimittere.
 En pluuiam hac ip̄a hora cras grā
 dinem multā nimis: qualis nō
 fuit in egipto. a die qua funda
 ta est usq; in p̄sens temp̄. Mitte
 ergo iam nunc. et congrega ui
 uenta tua. et omnia que habes
 in agro. Homines enī et iumēta.
 et uniuersa que iuenta fuerit fo
 ris. nec congregata de agris. ceci
 derit q; sup ea grandō: morientur.
 Qui timuit uerbū dñi de seruis
 pharaonis: fecit confugere ser
 uos suos et iumēta ī domos. Qui
 autē neglexit sermonē domini:
 dimisit seruos suos et iumēta in
 agris. Et dixit dñs ad moysen.
 Extende manū tuā in celum: ut
 fiat grandō in uniuersa t̄ra egipti.
 sup homines et sup iumēta. et sup
 omnē herbam agri in t̄ra egipti.

Extendit q; moyses uirgā in celū:
 et dñs dedit conitrua. et grandinē.
 ac discurrētia fulgura sup terrā.
 Pluit q; dñs grandinē super terrā
 egipti: et grandō et ignis mixta
 pariter ferebantur. Tante q; fuit
 magnitudinis: quanta ante nū
 quā apparuit in uniuersa t̄ra egipti.
 ex quo gens illa condita ē. Et
 percussit grandō ī omni t̄ra egipti
 cuncta que fuerunt in agris: ab
 homine usq; ad iumentū. Cūctāq;
 herbam agri percussit grandō: et om
 ne lignū regionis confregit. Tan
 tum in t̄ra gessen ubi erant filij is
 rael: grandō non cecidit. Misit q;
 pharao. et uocauit moysen et aa
 ron: dicens ad eos. Peccauit etiā
 nūc. Dñs uultus: ego et poplū n̄s
 impi. Orate dñm ut desinant to
 nitrua dei et grandō: ut dimittā
 uos: et nequaquā hic ultra mane
 atis. Aus moyses. Cū egressus fue
 ro de urbe. extendā palmas meas
 ad dñm: et cessabunt conitrua. et
 grandō nō erit: ut scias quia dñs
 est terra. Noui autem: qđ et tu et
 serui tui. necdū timeatis dñm dñm.
 Linū ergo et ordeum lesum. est:
 eo qđ ordeum ēēt uirens. et linum
 iam folliculos germinaret. Trici
 cū autē et far non sunt lesa: quia
 serotina erant. Egressus q; moyses
 a pharaone ex urbe. tetendit ma
 nus ad dñm: et cessauerunt toni
 trua et grandō: nec ultra stillauit
 pluuiā sup terrā. Hic autem
 pharao qđ cessasset pluuiā et grādo

et contraria. auxit peccatū; et igna-
uatiū est cor eius et seruoꝝ eius. ⁊
induratiū nimis: nec dimisit fi-
lios isrl' sicut p̄ceperat dominus
per manū moysi. **X**

Et dixit dñs ad moysen. Ingre-
dere ad pharaonē. Ego enim
induraui cor eius et seruoꝝ illius.
ut faciam signa mea hec in eo; et
narres in aures filij tui ⁊ nepotiū
tuoz quotiens contriuerim egypci-
os. et signa fecerim i eis: ⁊ sciat
quia ego dñs. Intraerūt ergo moy-
ses et aaron ad pharaonē: et dixe-
runt ei. Hec dicit dñs d̄s hebreoz.
Usq; quo nō uis subici michi. Di-
mitte poplū meū: ut sacrificet
michi. Sin autē resistis. et nō uis
dimittere eum; ecce ego inducā
cras locustam in fines tuos. que
operiat sup̄ficiem t̄re. nec qcquā
eius appareat: sed comedatur qd'
residuiū fuit grandini. Corrodet
enī omnia ligna que germinat
in agris. et implebunt domos tu-
as et seruoꝝ tuoz et omniū egyp-
tioꝝ; quantā nō uiderūt patres
tui et auī. ex quo orti sunt super
terrā: usq; in p̄sentem diem. Au-
tū q; se: et egressus est a pharao-
ne. Dixerunt autē serui pharao-
nis ad eum. Usq; quo patiemur
hoc scandalū. Dimitte hominē:
ut sacrificent dño deo suo. Nōne
uides qd' perierit egyptus. Reuo-
cauerunt q; moysen ⁊ aaron ad
pharaonē. Qui dixit eis. Ite: sa-
crificate dño deo ur̄o. Qui nam

sunt qui ituri sunt. **A**it moyses.
Cū paruulis nr̄is et senib; perge-
mus: cū filijs et filiab; cū ouib;
et armentis. Est enī sollempnitas
dñi dei nr̄i. Et respondit pharao.
Sic dñs sit uobiscū: quomodo er-
go dimittā uos et paruulos ur̄os.
Cui dubiū est. qd' pessime cogite-
tis. Non fiet ita. Sed ue tantū
uiri: et sacrificate dño. Hoc enī
et ipi petistis. Statimq; electi
sunt de conspectu pharaonis. Di-
xit autē dñs ad moysen. Exte-
nde manū tuam sup̄ terrā egypti ad
locustam. ut ascendat super eam:
et deuoret omnē herbam que resi-
dua fuit grandini. Et extendit
moyses uirgam sup̄ terrā egypti:
et dñs induxit uentū urentē to-
ta illa die ac nocte. Et mane f̄o:
uentus urens leuauit locustas.
Que ascenderunt sup̄ uniuersam
terrā egypti: et sederunt i cunctis
finib; egyptioꝝ innumerabiles:
quales ante illud tempus nō fue-
runt et nec postea future sūt. O-
peruerūt q; uniuersam sup̄ficiem
terre: uastantes omnia. Deuorata
est igitur herba terre. et quicquid
pomoz in arborib; fuit: que ḡndo
dimiserat. Nichil q; oīno urens
relictū est in lignis et herbis t̄re:
in cuncta egypto. Quamobrem
festinus pharao uocauit moysen
et aaron: et dixit eis. Peccaui in
dñm dñm ur̄m: et i uos. Sed nūc
dimittite mē peccatū etiam hac
uice: et rogate dñm dñm ur̄m. ut

aufferat a me mortē istā. Egillus
 q̄ est moyses de conspectu pha-
 raonis: et orauit dñm. Qui fla-
 re fecit uentū ab occidente uehe-
 mentissimū: et arreptā locustā
 proiecit in mare rubrum. Non
 remansit neq; una quidē: in cun-
 ctis finib; egypti. Et indurauit
 dñs cor pharaonis: nec dimisit
 filios isrl̄. Dixit autem dñs ad
 moysen. Extende manū tuā in
 celum: et sint tenebre sup terrā
 egypti. tam dense ut palpāri que-
 ant. Extenditq; moyses manū
 in celum: et facte sunt tenebre
 horribiles in uniuersa terra egyp-
 ti. Trib; dieb; nemo uidit fratrem
 suū: nec mouit se de loco in quo
 erat. Ubicumq; autē habitabāt
 filii isrl̄: lux erat. Vocauit q; pha-
 rao moysen et aaron: et dixit eis.
 Ite sacrificate dño. Oues tantū
 uitē et armenta remaneant: par-
 uuli ur̄i eant uobiscū. At moysen.
 Hostias quoq; et holocausta
 dabis nobis: que offeramus dño
 deo nostro. Cuncti greges p̄gent
 nobiscū. Non remanebit ex eis
 ungula. que necessaria sunt in
 cultum domini dei nr̄i: p̄sertim
 cū ignoremus quid debeat imo-
 lari. donec ad ipm locum puenia-
 mus. Indurauit autem dñs cor
 pharaonis: et noluit dimittere
 eos. Dixit q; pharao ad moysen.
 Recede a me. caue ne ultra uide-
 as faciem meā. Quocumq; die
 apparueris m̄: morieris. Respō-

dit moyses. Ita fiat: ut locutus es.
 Non uidebo ultra faciem tuam.

Et dixit dñs ad moysen. **XI**
 Adhuc una plaga tangam
 pharaonem et egyptū: et post hec
 dimitter uos: et exire compellet.
 Dices ergo omni plebi: ut postu-
 let ut ab amico suo. et mulier a
 uicina sua. uasa argentea et au-
 rea. Dabit autē dñs grām populo
 suo: coram egyptiis. fuit q; moy-
 ses magnus ualde in tra egypti:
 coram seruis pharaonis et omni
 populo. Et ait. Hec dicit dñs. He-
 dia nocte egrediar in egyptū: et
 morietur omne p̄mogenitū in tra
 egypti. a p̄mogenito pharaonis
 qui sedet in solio eius. usq; ad p̄-
 mogenitū ancille que est ad mo-
 lam: et omnia p̄mogenita iume-
 torū. Erat q; clamor magnus in
 uniuersa terra egypti: qualis nec
 antea fuit. nec postea futurus ē.
 Apud autē omnes filios isrl̄. nō
 mucriet canis ab homine usq; ad
 pecus: ut sciatis quanto mira-
 culo diuidat dñs egyptios et isrl̄.
 Descendent q; omnes serui tui
 isti ad me: et adorabunt me di-
 centes. Egredere tu et omnis po-
 pulus qui subiectus ē tibi. Post
 hec egrediemur. Et exiit a pha-
 raone: iratus nimis. Dixit autē
 dñs ad moysen. Non audiet uos
 pharao: ut multa signa fiant i
 terra egypti. Moyses autē et aa-
 ron fecerunt omnia ostenta que
 scripta sūt: coram pharaone. Et

induravit dñs cor pharaonis: nec dimisit filios israel de terra sua.

Dixit quoq; dñs ad **XII** moysen et aaron: in tra egypti. Mensis iste uobis principium mensu: primus erit in mensib; anni. Loquimini ad uniuersu cetum filioꝝ isrl: et dicite eis. Decima die mensis huius: tollat unq; agnũ p familias et domos suas. Sin autẽ minor est numerus ut sufficere possit ad uescendum agnũ: assumet uicinu suũ qui uinctus est domui eius. iuxta numerũ animarũ que sufficere possint ad esum agni. Erat autẽ agnus absq; macula: masculus anniculus. Juxta quẽ ritum tolletis et hedum: et seruabitis eũ usq; ad quartadecimã diem mensis huius. Immolabit q; eum uniuersa multitudo filioꝝ isrl: ad uesperũ. Et sument de sanguine: ac ponent sup utrũq; postem. et in supliminariũ; domoꝝ. in quib; comedet illum. Et edent carnes nocte illa assas igni: et azimos panes cũ lactucis agrestib;: Nõ comedetis ex eo crudum quid. nec coctum aqua: sed assum tantũ igni. Caput cũ pedib; eius et intestinis uorabitis: nec remanebit ex eo q;cquã usq; mane. Siquid residuum fuerit: igni comburetis. Sic autẽ comedetis illum. Renes uos accingetis: et calciamenta habebitis in pedib;. tenentes baculos in manib;: et comedetis festi-

nantes. Est enĩ phasẽ: idest transitus dñi. Et transibo p terrã egypti nocte illa: pcutiamq; omne primogenitũ in terra egypti ab hoĩe usq; ad pecus: et in cunctis dñs egypti faciam iudicia. ego dñs. Erat autẽ sanguis uobis in signũ in edib; in quib; eritis: et uidebo sanguinẽ et transibo uos: nec erit in uobis plaga disperdens. quando pussero terram egypti. Habebitis autẽ hanc diem in monumentũ: et celebrabitis eam sollempnẽ dño in genationib; uris. cultu sempiterno. Septem dieb; azima comedetis. In die pmo: nõ erit fermentũ in domib; uris. Qui cũq; comederit fermentatũ. pibit anima illa de isrl: a pmo die usq; ad diem septimũ. Dies pma erit sancta atq; sollempnis: et dies septima eadem festiuitate uenabilis. Nichil operis facietis in eis. exceptis his que ad uescendũ pntinent: et obseruabitis azima. In eadem enĩ ipsa die: educam exercitum urũ de terra egypti. Et custodietis diem istum in genationib; uris: ritu perpetuo. Primo mese. quartadecima die mensis. ad uespam comedetis azima: usq; ad diem uicesimã primã eiusdẽ mensis ad uespam. Septem diebus: fermentatũ nõ inuenietur in domib; uris. Qui comederit fermentatũ. peribit aĩa eius de cetu isrl: tam de aduenis quã de indigenis terre. Omne fermentatũ nõ come-

54

detis. In cunctis habitatōib; ur̄is: edetis azima. Vocavit autē moy ses om̄s seniores filioꝝ isrl̄: et dixit ad eos. Ite. tollentes animal p̄ familias ur̄as imolate phasē. Fasciculiꝝ q̄ ysopi tingite i sanguine qui est in limine: et aspygate ex eo sup̄liminare et utriq; postē. Nul lus ur̄m egrediatur ostiū domus sue: usq; mane. Transibit enī do minus: p̄cutiens egyptios. Cūq; uiderit sanguinē in sup̄liminari ⁊ in utroq; postē: transcendet ostiū: et nō sinet p̄cussorem ingredi do mos ur̄as et ledere. Custodi ubū istud: legitimū tibi et filiis tuis usq; in eternū. Cumq; introieritis terrā quā dñs daturus est uobis ut pollicitus est: obseruabitis ceri monias istas. Et cū dixerit uobis filij ur̄i. que est ista religio: dicetis eis. Hic̄tima transitus domini est: quando transiit sup̄ domos filioꝝ isrl̄ in egypto p̄cutiens egyptios. et domos ur̄as liberans. Incuruatus q; popl̄s: adorauit. Et egressi filij isrl̄: fecerunt sicut p̄ceperat dñs moy si et aaron. Factū est autē in noctis medio. p̄cussit dñs omne p̄mogenitū in terra egypti. a p̄moge nito pharaonis qui sedebat i solio eius usq; ad p̄mogenitū captiue que erat in carcere: et omne p̄mo genitū uumentoy. Surrexitq; pha rao nocte ⁊ om̄s serui ei: cunctaq; egyptus: et ortus ē clamor magn⁹ in egypto. Neq; enī erat domus: in qua nō iaceret mortuus. Vocatis

q; moyse ⁊ aaron nocte: ait. Surge te. egredimini a popl̄o meo: et uos et filij isrl̄. Ite imolare dñō: sicut di citis. Oues ur̄as et armenta assu mite ut pecceratis: et abeuntes be nedicate in. Itegebant q; egyptij popl̄m isrl̄. de terra exire uelocit̄: dicentes. Om̄s mouemur. Tulit igitur popl̄s consplam farinā an te qm̄ fermentaretur: et ligans i pallis posuit sup̄ humeros suos. Fecerunt q; filij isrl̄ sicut p̄ceperat moy ses: et peccerunt ab egyptijs uasa argentea et aurea. uestemq; plurimā. Dedit autē dñs gr̄am popl̄o coram egyptijs ut comoda rent eis: et spoliauerūt egyptios. Profecti q; sunt filij isrl̄ de ramesse in sochor sexcenta fere milia pedi tum uiroy absq; paruulis. S; et uulgus promiscuū et innum̄abile ascendit cū eis: oues et armēta et animantia diuisi generis mul ta nimis. Coxerunt q; farinam quā dudū consplam de egypto tu lerant: et fecerunt subcinericios panes azimos. Neq; enī poterāt fermentari cogentib; exire egypti is. et nullā facere sinentib; morā: nec pulmenti quicqm̄ occurrerat p̄parare. Habitatio autem filioꝝ isrl̄ qua manserāt i egypto: fuit quadringentoy triginta annoꝝ. Quib; expletis: eadem die egres sus est omnis exercitus domini de terra egypti. Hec̄ est ista obserua bilis domini: quando eduxit eos de terra egypti. Hanc obseruare

isrl̄ filij isrl̄: in p̄mogenit̄
 q; moyse ⁊ aaron nocte: ait. Surge
 te. egredimini a popl̄o meo: et uos
 et filij isrl̄. Ite imolare dñō: sicut di
 citis. Oues ur̄as et armenta assu
 mite ut pecceratis: et abeuntes be
 nedicate in. Itegebant q; egyptij
 popl̄m isrl̄. de terra exire uelocit̄:
 dicentes. Om̄s mouemur. Tulit
 igitur popl̄s consplam farinā an
 te qm̄ fermentaretur: et ligans i
 pallis posuit sup̄ humeros suos.
 Fecerunt q; filij isrl̄ sicut p̄ceperat
 moy ses: et peccerunt ab egyptijs
 uasa argentea et aurea. uestemq;
 plurimā. Dedit autē dñs gr̄am
 popl̄o coram egyptijs ut comoda
 rent eis: et spoliauerūt egyptios.
 Profecti q; sunt filij isrl̄ de ramesse
 in sochor sexcenta fere milia pedi
 tum uiroy absq; paruulis. S; et
 uulgus promiscuū et innum̄abile
 ascendit cū eis: oues et armēta
 et animantia diuisi generis mul
 ta nimis. Coxerunt q; farinam
 quā dudū consplam de egypto tu
 lerant: et fecerunt subcinericios
 panes azimos. Neq; enī poterāt
 fermentari cogentib; exire egypti
 is. et nullā facere sinentib; morā:
 nec pulmenti quicqm̄ occurrerat
 p̄parare. Habitatio autem filioꝝ
 isrl̄ qua manserāt i egypto: fuit
 quadringentoy triginta annoꝝ.
 Quib; expletis: eadem die egres
 sus est omnis exercitus domini de
 terra egypti. Hec̄ est ista obserua
 bilis domini: quando eduxit eos
 de terra egypti. Hanc obseruare

debeant omnes filii israel: in generationibus suis. Dixit quoque dominus ad moysen et aaron. Hec est religio phase. Omnis alienigena non comedet ex eo. Omnis autem seruus empticius circumcidetur: et sic comedet. Aduena et mercenarius: non comedent ex eo. In una domo comedetur: nec efferetis de carnibus eius foras: nisi os illius confringetis. Omnis ceterus filiorum israel: faciet illud. Quod si quis peregrinorum in urbem uoluerit intrare coloniam: et facere phase domini: circumcidetur prius omne masculinum eius: et tunc rite celebrabit: eritque sicut indigena terre. Si quis autem circumcisus non fuit: non uellectur ex eo. Eadem lex erit indigene: et colono qui peregrinatur apud uos. Ifeceruntque omnes filii israel sicut preceperat dominus moysi et aaron: et in eadem die eduxit dominus filios israel de terra egypti per turmas suas.

Locutus est dominus ad moysen: dicens. Sanctifica michi omne primogenitum: quod aperit uulua in filiis israel: tam de hominibus quam de uimentis. Hea sunt enim omnia. Et ait moyses ad populum. Memoretur dies huius in qua egressi estis de egypto: et de domo seruitutis: quoniam in manu forti eduxit uos dominus de loco isto: ut non comedatis fermentatum panem. Hodie egredimini: mense nouarum frugum. Cumque te introduxerit dominus in terram chananei et ethei et amorrei et euiei et iebusei: quam iurauit

patribus tuis ut daret tibi terram fluentem lacte et melle: celebrabis hunc morem sacrorum mense isto. Septem diebus uelceris azimis: et in die septimo erit sollempnitas domini. Azima comedetis septem diebus. Non apparebit apud te aliquid fermentatum: nec in circuitibus finibus tuis. Narrabisque filio tuo in die illo: dicens. Hoc est quod fecit dominus michi: quando egressus sum de egypto. Et erit quasi signum in manu tua: et quasi monumentum ante oculos tuos: et ut lex domini semper sit in ore tuo. In manu enim forti: eduxit te dominus de egypto. Custodies huiusmodi cultum statuto tempore: a diebus in dies. Cumque introduxerit te dominus in terram chananei sicut iurauit tibi et patribus tuis: et dederit eam tibi: sepabis omne quod aperit uulua domino: et quod primitiuum est in pecoribus tuis. Quicquid habueris masculini sexus: consecrabis domino. Primogenitum asini: mutabis oue. Quod si non redemeris: interficies. Omne autem primogenitum hominis de filiis tuis: precio redimes. Cumque interrogauerit te filius tuus cras: dicens. quid est hoc: respondebis ei. In manu forti eduxit nos dominus de terra egypti: de domo seruitutis. Nam cum induratus esset pharao: et uolleret nos dimittere: occidit dominus omne primogenitum in terra egypti: a primogenito hominis usque ad primogenitum iumentorum. Idcirco immolo domino omne

et uidete magnalia domini: que
 facturus est hodie. Egypcios enī
 quos nunc uidetis: nequaquā
 ultra uidebitis usq; in sempiternū.
 Dñs enī pugnabit pro uobis: et
 uos tacebitis. Dixitq; dñs ad
 moysen. Quid clamas ad me?
 Loquere filiis isrl: ut proficiscā
 tur. Tu autem eleua uirgā tuā.
 et extende manū tuā sup mare;
 ⁊ diuide illud: ut gradientur fi
 lii isrl in medio mari per siccum.
 Ego autē indurabo cor egypcioꝝ:
 ut psequantur uos. Et glorifica
 bor in pharaone ⁊ in omni exer
 citu eius: et in currib; et equitib;
 illius. Et scient egypci quia ego
 sum dñs: cū glificatus fuero in
 pharaone ⁊ in currib; ac in equi
 tib; eius. Tollens q; se angl's dei
 qui pcedebat castra isrl. abiit p
 eos: et cum eo pariter columpna
 nubis. Priora dimittens. post
 tergum stetit: inter castra egyp
 tioꝝ et castra isrl. Et erat nubes
 tenebrosa et illuminans noctem:
 ita ut ad se inuicem toto noctis
 tempore accedere nō ualerēt. Cūq;
 extendisset moyses manū sup ma
 re: abstulit illud dñs flante uen
 to uehementi et urenti tota nocte.
 et uertit in siccū. Diuisa q; est a
 qua: et ingressi sunt filij isrl per
 mediū sicci maris. Erat enī aqua
 quasi murus: a dextra eoz ⁊ leua.
 Persequentesq; egypci. ingressi
 sunt post eos: omnis equitatus
 pharaonis. currus ei⁹ et equites:

47
 p mediū maris. Jamq; aduenat
 uigilia matutina. Et ecce respi
 ciens dñs sup castra egypcioꝝ p
 columpnā ignis et nubis. inter
 fecit exercitū eoz; et subuertit
 rotas curruū: ferebanturq; in p
 fundū. Dixerunt ergo egypci. Fu
 gamus israelem: dñs enim pug
 nat pro eis contra nos. Et ait do
 minus ad moysen. Extende manū
 tuā sup mare: ut reuertantur aq
 ad egypcios. sup currus et equites
 eoz. Cumq; extendisset manū mo
 yses contra mare: reuersum est pmo
 diluculo ad priorem locū. fugen
 tib; q; egypcijs. occurrerunt aque:
 et inuoluit eos dñs in medijs flu
 ctib;. Reuise q; sunt aque. et ope
 tuerūt currus et equites cuncti
 exercitus pharaonis: qui sequentes
 ingressi fuerant mare: nec unius
 quidem supsiuit ex eis. Filij autē
 isrl prexerunt p mediū sicci ma
 ris: et aque eis erant quasi pro
 muro a dextris et a sinistris. Libe
 raueruntq; dñs in die illo israelem. de
 manu egypcioꝝ: et uiderūt egyp
 tios mortuos sup litus maris. et
 manū magnā quā exercuerat do
 minus contra eos. Timuitq; po
 pls dñm: et crediderunt dño et
 moysi seruo eius. Tūc cecinit moy
 ses et filij isrl carmen hoc domi
 no: et dixerunt. **XV**

Cantemus dño: gloriose enī
 magnificatus est: equū et
 ascensorem proiecit i mare. Fortitu
 do mea et laus mea dñs: et factus

est in salutē. **I**ste est deus m̄s
 et gloriāficabo eum: deum patris
 mei et exaltabo eū. **D**ñs q̄ si uir
 pugnatōr om̄p̄s nom̄ eius: curtus
 pharaonis et exercitū eius precit
 in mare. **C**lecti p̄ncipes eius sub
 merſi sunt in mari rubro: abyſſi
 operuerunt eos: descenderunt ī
 profundū quasi lapis. **D**extera
 tua dñe magnificata est in forti
 tudine: dextera tua dñe percussit
 inimicū: et in multitudine glorie
 tue deposuisti om̄s adūſarios me
 os. **S**uſiſti iram tuā que deuora
 uit eos sicut stipulam: et in sp̄u
 furoris tui congregate sūt aque.
Sterit unda fluens: congregate
 sunt abyſſi in medio mari. **D**ixit
 inimicus. **P**ersequar et comprehen
 dam: diuidam spolia: implebitur
 aīa mea. **C**uaginabo gladiū meū:
 interficiet eos manus mea. **F**lauit
 sp̄s tuus. et operuit eos mare: sub
 merſi sunt quasi plumbū in aq̄s
 uehementibz. **Q**uis similis tui ī
 fortibz dñe. **Q**uis similis tui mag
 nificus in sanctitate: robilis atq̄
 laudabilis et faciens mirabilia.
Extendisti manū tuam: et deuo
 rauit eos terra. **D**ux fuisti in mīa
 tua: poplō quē redemisti. **E**t por
 tasti eum in fortitudine tua: ad
 habitaculū sc̄m tuū. **A**scenderūt
 poplī et irati sunt: dolores obri
 nuerūt habitatores philistym.
Tunc conturbati sunt principes
 edom. robustos moab obrinuit tre
 mor: obriguerunt om̄s habitato

res chanaan. **I**rruat sup eos for
 mido et pavor: in magnitudine
 brachy tui. **S**hiant immobiles quasi
 lapis: donec p̄transeat ppl̄s tuus
 dñe: donec p̄transeat popl̄s tuus
 iste quem possedisti. **I**ntroduces
 eos et plantabis in monte heredi
 tatis tue: firmissimo habitaculo
 tuo qd̄ operatus es dñe. **S**anctua
 riū tuū dñe qd̄ firmauerūt manus
 tue: dñs regnabit in eternū et ul
 tra. **I**ngressus est enim equus pha
 rao cum curribz et equitibz eius
 in mare: et reduxit sup eos dñs
 aquas maris. **F**ilij autem israel
 ambulauerūt p̄ siccum: ī medio
 eius. **S**umpsit ergo maria prophe
 tes soror aaron tympanū ī manu
 sua: egressę q̄ sunt mulieres om̄s
 post eam. **C**ū tympanis et choris:
 quibz p̄cinebāt. dicens. **C**antem̄
 dño: gloriose enī honorificatus
 est: equū et ascensorem proiecit
 in mare. **T**ulit autē moyses isrl̄
 de mari rubro: et ingressi sunt ī
 desertū sur. **A**mbulauerūt q̄ tribz
 diebz p̄ solitudinē: et nō inuenie
 bant aquā. **E**t uenerunt in ma
 rath. **N**ec poterāt bibere aquas
 de marath: eo quod eēt amare.
Unde ꝛ congruū loco nom̄ impo
 suit: uocans illud mara. idest a
 maritudine. **E**t murmurauit po
 pulus contra moysen: dices. **Q**uid
 bibemus. **A**t ille clamauit ad dō
 minū. **Q**ui ostendit ei lignum.
Qd̄ cum misisset ī aquas: ī dul
 cedine uerse sunt. **I**bi constituit ei

... iudica: et de temp
 ... quod nō est co
 ... et obediens manū
 ... obediens q̄ omnia p̄
 ... sanctū languorū
 ... rō inducam sup
 ... dñs: sanare eius
 ... in helym: ubi car
 ... aquar: et sepa
 ... Et caltra mēran
 ... aquas. **XVI**
 ... sunt de helym. Et
 ... mulierū su
 ... sū. qd̄ et tunc
 ... q̄nto dēmo die
 ... postquam egressi
 ... p̄p̄ri. **E**t murmur
 ... congregato filiorū
 ... et aaron: in locū
 ... ad eos filij isrl̄
 ... et tenuis per mani
 ... p̄p̄ri: quando sed
 ... carnū: et om̄e
 ... in lacu erat. **C**ur
 ... in desertum (sūd)
 ... om̄e multitudinē
 ... autē dñs ad moysen
 ... uobis panes de ce
 ... popl̄s: et colligat
 ... p̄ singulos dies: ut
 ... ambulet ī tem
 ... die autē sexto panes
 ... et sic dupl̄i qua
 ... p̄ singulos dies
 ... moyses et aaron: ad
 ... et sepe faceret
 ... uos de tra rōp̄:

precepta atq; iudicia: et ibi temptavit eū dicens. Si audieris uocē dñi dei tui. et quod rectum est coram eo feceris. et obedieris mandatis eius. custodieris q; omnia precepta illius: cunctū languorē quē posui in egypto. nō inducam sup te. Ego enim dñs: sanator tuus. Venerunt autē in helym: ubi erāt duodecim fontes aquar. ⁊ septuaginta palme. Et castra metati sunt iuxta aquas. **XVI**

Profecti q; sunt de helym. Et uenit omnis multitudo filioꝝ isrl in desertum sin. qđ est inter helym et synai: quōdecimo die mensis secundi. postquam egressi sunt de terra egypti. Et murmurauit omnis congregatio filioꝝ isrl contra moysen et aaron: in solitudine. Dixerunt q; ad eos filij israel. Utinā mortui essemus per manū dñi in terra egypti: quando sedebamus sup ollam carniū: et comedebamus panē in saturitate. Cur induxistis nos in desertum istud: ut occideretis omnē multitudinē fame? Dicit autē dñs ad moysen. Ecce ego pluam uobis panes de celo. Egrediatuꝝ popl's. et colligat que sufficiunt p singulos dies: ut temptem eū. utū ambulet i lege mea. an non. Die autē sexto parēt quod inferant: et sit duplū quā colligere solebant p singulos dies. Dixerunt q; moyses et aaron: ad omnes filios isrl. Vespere scietis qđ dñs eduxerit uos de t̄ra egypti:

et mane uidebitis gl'am dñi. **A**udiu enim murmur uŕm: contra dominū. Nos uero quid sumus; quā multastis contra nos. Et ait moyses. Dabit dñs uobis uespere carnes edere. et mane panes in saturitate; eo qđ audierit murmurationes uŕas: quib; murmurati estis contra eum. Nos enim quid sumus? Nec contra nos est murmur uŕm: sed contra dñm. Dicit q; moyses ad aaron. Dic uniuerse congregationi filioꝝ isrl. Accedite coram domino: audiuit enim murmur uŕm. Cumq; loqueretur aaron ad omnē cetum filioꝝ isrl: respexerunt ad solitudinē. Et ecce gloria dñi apparuit in nube. Locutus est autem dñs ad moysen: dicens. Audiui murmuraciones filioꝝ israel. Loquere ad eos. Vespere comedetis carnes: et mane saturabimini panib;: scietis q; qđ ego sum dñs deus uŕ. Factum est ergo uespere: et ascendens coturnix operuit castra. Mane quoq; ros iacuit per circuitum castror. Cumq; operuisset superficies terre: apparuit in solitudine minutū et quasi pilo consū. in similitudinē pruinē sup t̄ram. **Q**uod cum uidissent filij israel: dixerunt ad inuicē. Manhu. Quod significat. Quid est hoc? Ignorabant enim: quid esset. Quibus ait moyses. Iste est panis: quē dedit dñs uobis ad uescendū. Hic est sermo: quē precepit uobis dñs. Colligat ex eo unūq;sq; quantū suffi-

84
 cio ad uescendū: gomor p capita
 singula. Juxta numerū animarū
 uray. qui habitant i tabernaculo:
 sic collectis. fecerunt q; ita filij isrl:
 et collegerunt alius plus alius
 minus. Et mensi sunt ad mēsurā
 gomor. Nec qui plus collegerat
 habuit amplius; nec qui minus
 parauerat. reperit minus: sed sin
 guli iuxta id quod edere poterant
 congregarunt. Dixit q; moyses
 ad eos. Nullus relinquat ex eo: i
 mane. Qui nō audierūt eum; s;
 dimiserūt quidā ex eis usq; mane:
 et scatere cepit uermib; atq; com
 putruit. Et iratus est contra eos
 moyses. Colligebant autē mane
 singuli: quantū sufficere poterat
 ad uescendū. Cumq; incaluisset
 sol: liquefiebat. In die uō sexta
 collegerunt cibos duplices: idest
 duo gomor. p singulos homines.
 Venerunt autē omnes principes
 multitudinis: et narrauerūt moy
 si. Qui ait eis. Hoc est qd locut'
 est dñs. Requies sabbati: sancti
 ficata est dño. Cras qd cūq; ope
 randū est facite: et que coqūda
 sunt coquite. Quicqd autem reli
 quū fuerit: reponite usq; i mane.
 fecerūt q; ita ut pceperat moyses:
 et nō computruit. neq; uermis in
 uentus ē in eo. Dixit q; moyses.
 Comedite illud hodie. Quia sab
 batū est domini: non inuenietur
 hodie in agro. Sex dieb; colligite;
 in die autem septimo sabbatū est
 domini: idcirco non inuenietur.

Uent septima dies: et egressi de
 poplo ut colligerent. nō inueniūt.
 Dixit autem dñs ad moysen. Ut
 q; quo nō uultis custodire māda
 ta mea: et legem meā? Videte qd
 dñs dederit uobis sabbatū: et p
 ter hoc tribuerit uobis die sexto
 cibos duplices. Maneat unq; q;
 apud semetipm: nullus egredi
 atur de loco suo die septimo. Et
 sabbatizauit popls die septimo.
 Appellauit q; domus isrl. nomen
 eius: man. Qd erat quasi semē
 coriandri. album: gustus q; ei:
 quasi simile cū melle. Dixit autē
 moyses. Iste est sermo: que prece
 pit dñs. Imple gomor ex eo. et cu
 stodiatur in futuras retro genā
 tiones: ut nouerint panem quo
 alui uos in solitudine: quando
 educti estis de tra egypti. Dixit q;
 moyses ad aaron. Sume uas u
 nū: et mitte ibi man quantū po
 test capere gomor. et repone corā
 dño ad seruandū in generatio
 nes uras: sicut pcepit dñs moy
 si. Posuit q; illud aaron i taber
 naculo reseruandū. Filij autem
 isrl comederunt man quadragin
 ta annis: donec uenirent i terrā
 habitabilem. Hoc cibo alij sūt:
 usq; quo tangerent fines tre cha
 naan. Gomor autem decima
 pars est ephi. **XVII**

Situr profecta omnis multitu
 do filioy isrl de deserto syn per
 mansiones suas. iuxta sermonē
 dñi: castra metati sunt in ra

Uent nō erat aqua ad be
 uenda. Qui uingant uo
 uat. Da uobis aqua:
 Quis rēpōdit moy
 uingantū contra mē
 uat dñm. Sicut er
 pro aqua penuria: et
 uat contra moysen. Et
 uat exierit fecit de egypt
 uat nos et libos nros
 uat. Ciamant autē
 uat dicens. Quis fa
 uat: Ad huc uat:
 uat. Sicut autē dñs ad
 uat poplin: et sume
 uat: isrl: et uingam
 uat uat tolle i manu
 uat. In ego scabo uat
 uat uat uat. Sicut
 uat uat ex ea aqua
 uat. Fecit moyses tra:
 uat: isrl. Et uat uat
 uat loci tempiano. pte
 uat: et quia temp
 uat. dicens. Cū ne
 uat: an non. Sicut autē
 uat pugnauit contra isrl
 uat. Dixit q; moyses: ad
 uat uat: et egressus pug
 uat maledi tras: et ego
 uat collis. habens ur
 uat nati mea. Fecit uat
 uat uat moyses: et pugna
 uat maledi. Moyses autē
 uat uat: ascenderunt sup
 uat collis. Cumq; leuaret
 uat natus: uat uat isrl:
 uat uat uat uat: su

raphidim. Vbi nō erat aqua ad bi-
 bendū populo. Qui uirgatus con-
 tra moysen: ait. Da nobis aquā:
 ut bibamus. Quib; respōdit moy-
 ses. Quid uirgamini contra me:
 Cur temptatis dñm. Sitiuit er-
 go popl's ibi pro aque penuria: &
 murmurauit contra moysen. di-
 cens. Cur nos exire fecisti de egip-
 to: ut occideres nos et libōs nrōs
 ac uimenta. siti. Clamauit autē
 moyses ad dñm: dicens. Quid fa-
 ciam poplō huic. Adhuc paulū:
 et lapidabit me. Ait autē dñs ad
 moysen. Antecede popl'm; & sume
 tecum de seniorib; isrl. et uirgam
 qua percussisti fluuiū tolle ī manu
 tua: et uade. En ego stabo coram
 te ibi: supra petram oreb. Percuti-
 es q; petram: et eribit ex ea aqua:
 ut bibat popl's. Fecit moyses ita:
 coram seniorib; isrl. Et uocauit
 nomen illius loci temptatio. pp̄
 uirgū filioꝝ isrl: et quia temp-
 tauerunt dñm. dicentes. Est ne
 d's in nobis: an non. Venit autē
 amalech: et pugnauit cōtra isrl
 in raphidim. Dixit q; moyses: ad
 iosue. Elige uiros & egressus pug-
 na contra amalech cras: et ego
 stabo in uertice collis. habens uir-
 gam dei ī manu mea. Fecit iosue
 ut locutus erat moyses: et pugna-
 uit contra amalech. Moyses autē
 et aaron et hur: ascēderunt sup
 uerticem collis. Cumq; leuaret
 moyses manus: uincebat israhel.
 Sin autē paululū remisisset: su-

perabat amalech. Manus autē
 moysi erant graues. Sumentes
 igitur lapidem. posuerunt subter
 eum: in quo sedit. Aaron autē et
 hur sustentabant manus ei: ex
 utraq; parte. Et factum est ut
 manus ipius nō lassarentur: us-
 q; ad occasum solis. Fugauit q;
 iosue amalech: & popl'm eius: in
 ore gladij. Dixit autem dñs ad
 moysen. Scribe hoc ob monimen-
 tum in libro: et trade in auribus
 iosue. Delebo enī memoriā ama-
 lech: sub celo. Edificauit q; moy-
 ses altare: et uocauit nomen ei
 dñs exaltatio mea. dicens: q̄
 manus soly dñi et bellū dei. erit
 contra amalech. a generatione
 in generationem. **XVIII**

Quoniamq; audisset iethro sacer-
 dos madian cognatus moy-
 si. omnia que fecerat d's moysi &
 isrl populo suo. eo qd' eduxisset
 dñs isrl de egipto: tulit sephorā
 uxorem moysi quā remiserat. et
 duos filios eius. Quoz unus uo-
 cabatur gersan. dicente patre. ad-
 uena fui in terra aliena: alter uo
 eliezer: d's enī ait patris mei ad-
 iutor meus. et eruit me de gladio
 pharaonis. Venit ergo iethro
 cognatus moysi. et filij ei' & uxor
 eius. ad moysen in desertum: ubi
 erat castra metatus. iuxta montē
 dei. Et mandauit moysi: dicens.
 Ego cognatus tuus iethro uenio
 ad te: et uxor tua. et duo filij tui
 cum ea. Qui egressus in occursum

04 cognati sui adorauit: et osculat^r
 est eum. Salutauerunt q^{ue} se inui-
 cem: u^{er}bis pacificis. Cūq^{ue} intras-
 set tabernaculū; narrauit moy-
 ses cognato suo cuncta que fecat
 deus pharaoni et egyptiis. p^{ro}pter
 isrl: uniuersum q^{ue} laborem qui acci-
 disse eis in itinere. quo libarant
 eos dñs. Letatus est iethro sup
 omnib^{us} bonis. que fecerat dñs
 isrl: eo quod eruisset eū de ma-
 nu egyptioy. Et ait. Benedictus
 dñs qui liberauit uos de manu
 egyptioy. et de manu pharaonis:
 qui eruit poplū suū de manu
 egypti. Nunc cognoui quia mag-
 nus dñs super omnes deos: eo qd
 supbe egerunt contra illos. Stul-
 lit ergo iethro cognatus moysi
 holocausta et hostias deo. Bene-
 runt q^{ue} aaron et omnes seniores
 isrl: ut comederent panē cū eo.
 coram deo. Altera autē die sedit
 moyses ut iudicaret pplm: qui
 assistebat moysi. de mane usq^{ue}
 ad uesperā. Quod cū uidisset
 cognatus eius. omnia scilicet q̄
 agebat in poplō: ait. Quid est
 hoc quod facis in plebe. Cur so-
 lus sedes; et omnis popl^{us} presto-
 latur de mane usq^{ue} ad uesperā.
 Cui respondit moyses. Venit ad
 me popl^{us}: querens sententiā di.
 Cūq^{ue} acciderit eis aliqua dif-
 ceptatio; ueniunt ad me ut iu-
 dicem inter eos: et ostendam p̄-
 cepta dei et leges eius. At ille. Nō
 bonam inq^{ue} rem facis. Stulto

labore consumeris: tu et ppl^{us} iste
 qui tecum est. Ultra uires tuas
 est negociū: solus illud sustinere
 nō poteris. Sed audi u^{er}ba mea et
 consilia: et erit dñs tecū. Esto tu
 poplō in his que ad dñm p^{er}tinent.
 ut referas que dicuntur ad eum;
 ostendas q^{ue} populo ceremonias z
 ritum colendi: uiamq^{ue} p^{er} quā in-
 gredi debeant. et opus qd^{am} facere.
 Prouide autē de omni plebe uiros
 potentes et timentes deum. ī qui-
 bus sit ueritas. et qui oderint
 auariciam; et constitue ex eis tri-
 bunos. et centuriones. et q̄nqua-
 genarios. et decanos: qui iudicēt
 poplū omni tempore. Quicq^{ue}
 autē manus fuerit referāt ad te.
 et ipi minora tantūmodo iudi-
 cent: leuius q^{ue} sit tibi paritō ī
 alios onere. Si hoc feceris; imple-
 bis imperiū dei. et p̄cepta eius po-
 teris sustentare: et omnis hic po-
 pulus reuertetur cum pace ad loca
 sua. Quib^{us} auditis: moyses fe-
 cit omnia que ille suggesserat.
 Et electis uiris strenuis de cun-
 cto isrl: constituit eos principes
 popli. tribunos. et centuriones. z
 q̄nquagenarios. z decanos. Qui
 iudicabant plebem: omni temp^{ore}.
 Quicq^{ue} autē grauius erat. refe-
 rebant ad eum: facilioz tantū-
 modo iudicantes. Dimisit q^{ue} cog-
 natū suum. Qui reu^{er}sus: abiit
 in terram suam. **XIX**

Mense tercio egressio isrl de
 terra egypti: in die hac uene-

tunt in solitudine synai. Nam profecti de raphidim. et puenientes usq; in desertum synai: castrametati sunt in eodem loco. Ibiq; isrl' fixit tentoria: e regione montis. Moyses autē: ascendit ad deum. Vocauit q; eū dñs de monte: et ait. Hec dices domui iacob: et annuntiabis filijs isrl'. Hos ipsi uidistis que fecerim egyptijs; quomodo portauerim uos super alas aquilarū: et assumpserim in. Si ergo audieritis uocem meam. et custodieritis pactum meū: eritis michi in peculiū de cūctis populis. Hea est enī omnis terra: et uos eritis michi in regnū sacerdotale. et gens sancta. Hec sunt uerba: que loqueris ad filios isrl'. Venit moyses: et conuocatis maiorib; natiui popli. exposuit omnes sermones. quos mandauerat dñs. Respondit q; uniuersus popl's simul. Cuncta que locutus est dñs: faciemus. Cumq; retulisset moyses uerba popli ad dñm: ait ei dñs. Jam nūc ueniam ad te in caligine nubis; ut audiāt me popl's loquentem ad te: et credat tibi imperpetuū. Hinc aut ergo moyses ūba populi: ad dñm. Qui dixit ei. Vade ad popl'm: et sanctifica illos hodie et cras. Lauent q; uestimta sua: et sint parati in diem tertium. In die enī tertio: descendet dñs corā omni plebe sup montē synai. Constitues q; terminos populo p circuitū: et dices. Cauete ne ascen-

dans in montē: nec tangatis fines illius. Omnis qui tetigerit montē: morte morietur. Manus nō tangent eum: sed lapidib; opprimetur: aut confodietur iaculis. Sive uimentū fuit sive homo: non uiuet. Cum ceperit clangere bucina: tunc ascendant ī montē. Descendit q; moyses de monte ad popl'm: et sanctificauit eum. Cumq; lauissent uestimta sua: ait ad eos. Estote parati in diem tertiu: ne appropinquetis uxorib; uis. Jam aduenerat dies tertius. et mane inclarauerat: et ecce ceperunt audiri tonitrua et micare fulgura. et nubes densissima operire montē: clangorq; bucinę uehementius pstrepebat. Timuit popl's: qui erat in castris. Cumq; eduxisset eos moyses in occursum dei. de loco castrorū: steterunt ad radices montis. Totus autē montē synai fumabat; eo qd' descendisset dñs sup eum in igne: et ascenderet fumus ex eo quasi de fornace. Erat q; mons omnis terribilis; et sonitus bucinę paulatī crescebat in maius: et prolixius tendebatur. Moyses loquebatur: et dñs respondebat ei. Descendit q; dominus sup montē synai. in ipso montis uertice: et uocauit moysē. in cacumen eius. Quo cū ascendisset: dixit ad eum. Descende. et contestare popl'm: ne forte uelint transcendere terminos ad uidentū dñm: et pereat ex eis plurima

multitudo. Sacerdotes quoque qui accedunt ad dominum sanctificentur: ne peccent eos. Dixitque moyses ad dominum. Non poterit vulgus ascendere: in montem synai. Tu enim testificatus es: et iussisti. dicens. Pone terminos circa montem: et sanctifica illum. Cui ait dominus. Vade. descende: ascendesque tu et aaron tecum. Sacerdotes autem et populus ne transeant terminos; nec ascendant ad dominum: ne forte interficiat illos. Descendit moyses ad populum: et omnia narrauit eis.

Locutusque est dominus: **XX** cunctos sermones hos. Ego sum dominus deus tuus: qui eduxi te de terra egypti. et de domo seruitutis. Non habebis deos alienos: coram me. Non facies tibi sculptile; neque omnem similitudinem que est in celo desuper. et que in terra deorsum: nec eorum que sunt in aquis sub terra. Non adorabis ea: neque coles. Ego sum dominus deus tuus fortis zelotes; visitans iniquitatem patrum in filios. in tertiam et quartam generationem eorum qui oderunt me: et faciens misericordiam in milia. his qui diligunt me. et custodiunt precepta mea. Non assumes nomen dei tui: inuani. Nec enim habebit in fonte dominus eum: qui assumpsit nomen domini dei sui frustra. Memoro: ut diem sabbati sanctifices. Sex diebus operaberis: et facies omnia opera tua. Septimo autem die sabbati domini dei tui. non facies

omne opus. tu et filius tuus et filia tua. et seruus tuus et ancilla tua: iumentum tuum. et aduena qui est intra portas tuas. Sex enim diebus fecit deus celum et terram et mare et omnia que in eis sunt: et requieuit die septimo. Idcirco benedixit dominus diei sabbati: et sanctificauit eum. Honora patrem tuum et matrem tuam: ut sis longeuus super terram. quam dominus deus tuus dabit tibi. Non occides. Non mechaberis. Non furtum facies. Non loqueris contra proximum tuum falsum testimonium. Non concupisces domum proximi tui; nec desiderabis uxorem eius: non seruum non ancillam. non bouem non asinum. nec omnia que illius sunt. Cunctus autem populus uidebat uoces et lampades. et sonitum bucinę montemque fumantem: et perterriti ac pauore concussi. steterunt procul. dicentes moysi. Loquere tu nobis: et audiemus. Non loquatur dominus nobis: ne forte moriamur. Et ait moyses ad populum. Nolite timere. Ut enim probaret uos uenit deus: et ut terror illius esset in uobis. et non peccaretis. Stetitque populus delonge: moyses autem accessit ad caliginem in qua erat deus. Dixitque preterea dominus ad moysen. Hec dices filiis israel. Vos uidistis quod de celo locutus sum uobis. Non facietis mecum deos argenteos: nec deos aureos facietis uobis. Altare de terra facietis mihi: et offeretis super eo holocausta et pacifica uestra.

oues uas et boues: in omni loco
in quo memoria fuerit nominis mei.
Veniam ad te: et benedicam tibi.
Quod si altare lapideum feceris
michi: non edificabis illud de sectis
lapidibus. Si enim leuaueris cultrum
tuum super eo: polluetur. Non ascen-
des per gradus ad altare meum: ne
reueletur turpitudine tua. **XXI**
Hec sunt iudicia: que propones
eis. Si emeris seruum hebreum;
sex annis seruiet tibi: in septimo
egredietur liber gratis. Cum quali
ueste intrauerit: cum tali exeat.
Si habens uxorem: et uxor egre-
dietur simul. Si uero dominus dedit
illi uxorem et pepererit filios et fi-
lias; mulier et liberi eius erunt
domini sui: ipse uero erit cum uestitu
suo. Quod si dixerit seruus. dili-
go dominum meum: et uxorem ac liberos.
non egrediar liber: offerat enim do-
minus dominus eius. et applicabitur ad
hominem et postes. perforabitque aurem
eius subula: et erit ei seruus in
seculum. Si quis uendiderit filiam
suam in famulam: non egredietur
sicut ancille exire consueuerunt. Si
displicuerit oculis domini sui. cui tra-
dita fuerit: dimittet eam. Populo
autem alieno uendendi non habebit
potestatem: si spreuerit eam. Si
autem filio suo desponderit eam:
iuxta morem filiarum faciet illi. Ad
si alteram ei acceperit: prouide-
bit puelle nuptias. et uestimenta:
et pretium pudicitie non negabit.
Si tria ista non fecerit: egredietur

gratis absque pecunia. Qui percussit
hominem. uolens occidere: morte
morietur. Qui autem non est
insidiatus. sed deus illum tradidit
in manus eius: constituam tibi
locum quo fugere debeat. Si quis
de industria occiderit proximum
suum et per insidias; ab altari meo
auellatur eius: ut morietur. Qui per-
cussit patrem suum et matrem:
morte morietur. Qui maledixit
patri suo uel matri: morte mori-
atur. Qui furatus fuerit hominem.
et uendiderit eum: conuictus morte
morietur. Si rixati fuerint
uiri. et percussit alter proximum
suum lapide uel pugno. et ille mor-
tuus non fuerit sed iacuerit in lec-
tulo; si surrexerit et ambulauit
foris super baculum suum. innocens
erit qui percussit: ita tamen ut
operas eius et impensas in medi-
cos. restituat. Qui percussit ser-
uum suum uel ancillam uirga. et
mortui fuerint in manibus eius:
criminosus reus erit. Si autem uno
die uel duobus supuixerint: non
subiacebit pene: quia pecunia il-
lius est. Si rixati fuerint uiri. et
percussit quis mulierem pregnantem.
et abortiuum quidem fecerit sed ipsa
uixerit: subiacebit dampno. quan-
tum expecterit maritus mulieris.
et arbitri iudicauerint. Si autem
mors eius fuerit subsecuta: red-
det animam pro anima. oculum pro
oculo. dentem pro dente. manum
pro manu. pedem pro pede. adustio

nē pro aduisione. uulnus p uul
nere. luorem pro luore. Si pui
ferit quispiā oculū serui sui aut
ancille. et luscōs eos fecerit: di
mitteret libōs pro ocūlo quē eruit.
Dentem quoq; si excusserit ser
uo uel ancille sue: similit̄ dimit
tet eos liberos. Si bos cornu pe
cierit uirum aut mulierē. et mor
tui fuerint: lapidib; obruetur.
et nō comedentur carnes ei: dñs
q; bouis innocens erit. Qd si bos
cornūpeta fuit ab heri et nudius
tercius; et contestati sunt dñm
eius. nec reclusit eum. occideritq;
uirum aut mulierē: et bos lapi
dib; obruetur. et dñm illius occi
dent. Quod si precū ei fuerit im
positū: dabit pro anima sua q̄
quid fuerit postulatus. Filium
quoq; et filiam si cornu percussit:
simili sententię subiacebit. Si
seruū ancillamq; inuaserit: tri
ginta siclos argenti dabit dño:
bos uero lapidib; opprimetur. Si
quis aperuerit cisternam ⁊ fode
rit. et non operuerit eam; cecide
ritq; bos uel asinus in eam: pre
cū iumentōꝝ reddet dñs cisterne.
Quod autē mortuū est: ipsius
erit. Si bos alienus bouem alte
rius uulnerauit. et ille mortuus
fuerit: uendent bouem uiuū. et
diuident precū. Cadauer autē
mortui: inter se dispicient. Si autē
sciebat qd bos cornūpeta eēt ab
heri et nudius tertius. ⁊ nō custo
diuit eum dñs suus; reddet bouē

pro boue: et cadauer integrū acci
piet.
Siquis furatus **XVII** pier.
fuerit ouem aut bouem ⁊ occi
derit uel uendiderit: q̄ncq; boues p
uno boue restituet: et q̄tuor oues
pro una oue. Si effringens fur do
mū siue suffodiens. fuit inuētus.
et accepto uulnere mortuus fuit:
percussor non erit reus sanguinis.
Quod si orto sole hoc fecerit: homi
cidū perpetrabit: et ip̄e morietur.
Si non habuerit quod pro furto
reddat: uenundabitur. Si inuentū
fuerit apud eū quod furatus est.
uiuens. siue bos. siue asinus. siue
ouis: duplū restituet. Si leserit
quispiam agrū uel uineam. ⁊ di
miserit iumentū suū ut depasca
tur aliena: quicquid optimū habu
erit in agro suo uel in uinea. pro
dampni estimatione restituet. Si
egressus ignis inuenerit spicas. ⁊
comphenderit aceruos frugū siue
stantes segetes i agris: reddet dāp
nū qui ignem succenderit. Si q̄s
comendauerit amico pecuniam.
uel uas in custodiam; et ab eo q̄
susceperat. furto ablata fuerint:
si inuenitur fur. duplum reddet.
Si latet fur. dñs domus applica
bitur ad deos; et iurabit qd nō ex
tenderit manū in rem pximi sui
ad perpetrandā fraudem tam in
boue quā in asino. et oue ac umū
to. uel uestimento: et quicquid
dampnū inferre potest. Ad deos:
utriusq; causa pueniet. Et si illi
iudicauerint: duplum restituet

proximo suo. Si quis comendauerit proximo suo asinum bouem ouem et omne iumentum ad custodiam et mortuum fuerit. aut debilitatum uel captum ab hostibus. nullusque hoc uiderit; uisurandum erit in medio: quod non extenderit manum ad rem proximi sui. Suscipietque dominus iuramentum: et ille reddere non cogetur. Quod si furto ablatum fuerit: restituet dampnum domino. Si comestum a bestia; proferat ad eum quod occisum est: et non restituet. Qui a proximo suo quicquam horum mutuam postulauerit. et debilitatum aut mortuum fuerit domino non presente: reddere compelletur. Quod si in presentia fuerit dominus; non restituet: maxime si conductum uenerat. pro mercede operis sui. Si seduxerit quis uirginem necdum desponsatam. dormieritque cum ea; dormabit eam: et habebit eam uxorem. Si pater uirginis dare noluerit: reddet pecuniam iuxta modum dotis. quam uirgines accipere consueuerunt. Maleficos non pacieris uiuere. Qui coierit cum uiuimento: morte moriatur. Qui inmolat dijs occidetur: preter domino soli. Aduenam non contristabis: neque affliges eum. Aduene enim et ipsi fuistis in terra egypti. Vidue et pupillo non nocebitis. Si leseritis eos. uociferabuntur ad me. et ego audiam clamorem eorum; et indignabitur furor meus. percitiamque uos gladio: et erunt uxores uite uidue. et filij uiri pupilli. Si pecuniam mutuam

dederis populo meo pauperi. qui habitat tecum; non urgebis eum quasi exactor: nec usuris opprimes. Si pignus a proximo tuo acceperis uestimentum. ante solis occasum reddes ei. Ipse enim est solum quo operitur indumentum carnis eius: nec habet aliud in quo dormiat. Si clamauerit ad me. exaudiam eum: quia misericors sum. Dijs non detrahes: et principi populi tui non maledices. Decimas tuas et primitiuas: non tardabis offerre. Primogenitum filiorum tuorum: dabis michi. De bobus quoque et ouibus: similiter facies. Septem diebus sic cum matre sua: die octaua reddes illum michi. Viri sancti eritis mihi. Carne que a bestijs fuerit gustata. non comedetis: sed proicietis canibus.

Non suscipies uocem mendacium. Hec unges manum tuam: ut pro impio dicas falsum testimonium. Non sequeris turbam: ad faciendum malum. Hec in iudicio plurimorum acquiesces sententiae: ut a uero deues. Pauperis quoque miseraberis in negotio. Si occurreris boui inimici tui aut asino erranti: reduc eum. Si uideris asinum odientis te iacere sub onere; non pertransibis: sed subleuabis cum eo. Non declinabis: in iudicio pauperis. Mendacium fugies. In fontem et iustum non occides: quia auctor impij. Ne accipias munera; quia etiam execrant prudentes: et subuertunt uerba iustorum. Peregrino molestus

eos de conspectu uro. Non inibis cu
eis fedus: nec cu dijs eoru. Non
habitent in terra tua: ne forte pec
care te faciant in me. si serueris
dys eoz: quod tibi certe erit in
scandalum. **XIII**

Moyfi quoq; dixit. Ascende ad
dnm tu et aaron. nadab et abiu.
et septuaginta senes ex israel: et
adorabis procul. Solusq; moy
ses ascendat ad dnm: et illi non
appropinquabunt: nec popls ascen
det cum eo. Venit ergo moyses:
et narrauit plebi omnia uba dñi
atq; iudicia. Responditq; cuctus
popls: una uoce. Omnia uba dñi
que locutus est: faciemus. Scrip
sit autē moyses uniuersos sermones
dñi. Et mane confurgens edifica
uit altare ad radices mōris: et duo
decim titulos. p duodecim tribus
isrl. Misit q; iuuenes de filijs isrl:
et obtulerunt holocausta. imola
uerunt q; uictimas pacificas dño.
uitulos duodecim Tulit itaq; moy
ses dimidiam partem sanguinis:
et misit in crateras. Partem autē
residuam: fudit sup altare. Allu
mens q; uolumen federis: legit au
diente poplo. Qui dixerūt. Omnia
que locutus est dñs faciemus: et
erimus obedientes. Ille uō sumptū
sanguinē respicit in poplm: et ait.
Hic est sanguis federis: quod pepi
git dñs uobiscū. sup cunctis sermo
nib; hys. Ascenderunt q; moyses et
aaron. nadab et abiu. et septuagi
ta de seniorib; isrl: et uiderūt deum

13

isrl. Sub pedib; eius. quasi opus
lapidis saphirini: et quasi celum
cū serenū est. Nec sup eos qui pro
cul recesserant de filijs isrl: misit
manū suam. Viderunt q; dñm: et
comederunt ac biberunt. Dixit
autē dñs ad moysen. Ascende ad
me in montē et esto ibi: daboq; ti
bi tabulas lapideas et legem ac
mandata que scripsi: ut doceas
filios isrl. Surrexerunt moyses et
iosue minister eius. Ascendensq;
moyses in montē dei: seniorib; ait.
Expectate hic: donec reuertamur
ad uos. Habetis aaron et hur uo
biscū: siquid natum fuit questio
nis. referetis ad eos. Cūq; ascen
disset moyses. operuit nubes mon
tem: et habitauit glā dñi super
synai. tegens illum nube sex dieb;.
Septimo autē die: uocauit eum
de medio caliginis. Erat autē spe
cies glorie dñi. quasi ignis ardens
sup uertice montis: in conspectu
filioz isrl. Ingressus q; moyses me
diū nebule: ascendit in montē. Et
fuit ibi quadraginta dieb;: et qua
draginta noctib;. **XV**

Locutus q; est dñs ad moysen.
dicens. Loquere filijs israel:
ut tollant michi pmitias. Ab om
ni homine qui offert ultroneus:
accipietis eas. Hec sūt autē: que
accipe debetis. Aurum et argentū
et es. iacinctū et purpurā. coctūq;
bis tinctū et bissum; pilos caprar.
et pelles arietū rubricatas. pelles
q; iacinctinas. et ligna sethim. et

oleum ad luminaria cōcinnanda aromata in unguentū. ⁊ thymā mata boni odoris. lapides onichinos. et gēmas ad ornandū ephorac rationale. **F**acient q; in scūarium; et habitabo ī medio eorū: iuxta omnē similitudinē tabernaculi qd' ostendam tibi. et omnium uasorū in cultū eius. **S**icq; facies illud. **A**rcham de lignis sechim compingite; cuius longitudo habeat duos et semis cubitos. latitudo cubitū et dimidiū. altitudo similiter cubitū ac semissem. **E**t deaurabis eam auro mundissimo. intus et foris. **F**acies q; supra. coronā auream p̄ circuitū. et quatuor circulos aureos. quos pones p̄ quatuor arche angulos. **D**uo circuli sint in latere uno: et duo in altero. **F**acies quoq; uectes de lignis sechim. et operies eos auro: induces q; per circulos qui sunt in arche laterib; ut portetur in eis. **Q**ui semp̄ erunt in circulis: nec unquā extrahentur ab eis. **P**ones q; in archam. testificationē quā dabo tibi. **F**acies et propiciatorū: de auro mundissimo. **D**uos cubitos et dimidiū tenebit longitudo ei: semissem et cubitū latitudo. **D**uos quoq; cherubin aureos et productiles facies: ex utraq; parte oraculi. **C**herub unus sit in latere uno: et alter in altero. **U**trūq; latus propiciatorū tegant: expandentes alas. et operientes oraculum.

Respiciant q; se mutuo uis uultib; in propiciatorū. quo operienda est archa: in qua pones testimonū quod dabo tibi. **J**ude p̄cipiam et loquar ad te. supra propiciatorū scilicet ac de medio duorum cherubin. qui erunt sup archam testimonū: cuncta que mandabo p̄ te filiis isrl'. **F**acies et mensā de lignis sechim. habentē duos cubitos longitudinis; et in latitudine cubitū. et in altitudine cubitū ac semissem: et mau. **r**abis eam auro purissimo. **f**aci. **e**s q; illi labium aureū p̄ circuitū; et ipsi labio coronā interrasilem. altam quatuor digitis: et sup illam. alteram coronam aureolam. **Q**uatuor quoq; circulos aureos p̄parabis: et pones eos in quatuor angulis eiusdem mensē. p̄ singulos pedes. **S**ubter coronā erunt circuli aurei: ut intrantur uectes p̄ eos. et possit mensa portari. **P**os q; uectes facies de lignis sechim: ⁊ circuitabis auro. ad subuehendā mensā. **P**arabis et acetabula ac phialas. thuribula. et ciathos ā quib; offerenda sunt libamina: ex auro purissimo. **E**t pones sup mensam panes propositionis: in conspū meo semp̄. **F**acies et candelabrū ductile de auro mundissimo: hastile ei⁹ et calamos. ciphos et sperulas. ac lilia ex ipso procedentia. **S**ex calami egredientur de laterib;: tres ex uno latere. et tres ex altero. **T**res cipi quasi in nucis modū p̄ cala-

mos singulos: speruleq; simul et
 lilii. Et tres similiter cypri instar
 nucis in calamo altero: speruleq;
 et lilii. Hoc erit opus sex calamoꝝ:
 qui producendi sunt de hastili. In
 ipso autē candelabro erunt quatuor
 cypri in nucis modū: speruleq; per
 singulos et lilia. Et sperula sub
 duob; calamus p̄ tria loca: q̄ simul
 sex fiunt procedentes de hastili uno.
 Et sperule igitur et calami ex ipso
 erunt: uniuersa ductilia: de auro
 purissimo. Facies et lucernas sep-
 tem; et pones eas sup candelabrū:
 ut luceant ex adūso. Emunctoria
 quocq; et ubi ea que emuncta sunt
 extinguantur: fiant de auro puris-
 simo. Omne pondus candelabru cū
 uniuersis uasis suis: habebit talentū
 auri mundissimi. Inspice: et fac.
 scdm exemplar quod tibi i monte
 monstratū est. **XVI**

Tabernaculū uero ita fiet. Decē
 cortinas de bisso retorta: et ia-
 cincto ac purpura coccoq; bis tinc-
 to: uariatas opere plumario facies.
 Longitudo cortine unius habebit
 uiginti octo cubitos: latitudo qua-
 tuor cubitoꝝ erit. Unius mensure
 fient uniuersa tentoria. Quinq; cor-
 tine sibi iungentur mutuo: et alie
 quinq; nexu simili coherebūt. An-
 sulas iacinctinas in lateribus ac
 sūmitatib; facies cortinarum: ut
 possint inuicē copulari. Quingē-
 nas ansulas cortina habebit: in
 utraq; parte ita insertas: ut ansa
 contra ansam ueniat: et altera

alteri possit aptari. Facies et quin-
 quaginta circulos aureos; quib;
 cortinarū uela iungenda sunt: ut
 unū tabernaculū fiat. Facies ⁊ sa-
 ga ciliuina undecim: ad operiendū
 tectum tabernaculi. Longitudo
 sagi unius habebit triginta cubi-
 tos: et latitudo quatuor. Equa erit
 mensura sagor omnium. Equib; qn-
 q; iunges seorsum: et sex sibi mu-
 tuo copulabis: ita ut sextum sagū
 in fronte tecti duplices. Facies et
 quinquaginta ansas in ora sagi
 unius: ut conuungi cū altero q̄at;
 et quinquaginta ansas in ora sagi
 alterius: ut cū altero copuletur:
 quinquaginta fibulas eneas qbz
 iungantur anse: ut unū ex omnib;
 operimentū fiat. Quod autē sup
 fuerit in sagis que parantur recto
 idest unū sagū quod amplius ē:
 ex medietate eius operies postiora
 tabernaculi: et cubitus ex una par-
 te pendebit: ⁊ alter ex altera: qui
 plus est in sagor longitudine: u-
 trumq; latus tabernaculi pregens.
 Facies et operimentū aliud recto:
 de pellib; arctum rubricatis: et
 sup hoc rursum aliud operimentū
 de iacinctinis pellib;. Facies et ta-
 bulas stantes tabernaculi de lig-
 nis sethim: que singule denos cu-
 bicos in longitudine habeant: et
 in latitudine singulos ac semisse.
 In laterib; tabule due in castratu-
 re fiant: quib; tabula alteri tabu-
 le connectatur. Atq; in hūc modū
 cuncte tabule parabuntur. Quaz

vinginti erunt in latere meridiano: quod uergit ad austrum. Quibus quadraginta bases argenteas fundes: ut binae bases singulis tabulis per duos angulos subiciantur. In latere quoque secundo tabernaculi quod uergit ad aquilonem uinginti tabule erunt: quadraginta habentes bases argenteas. Binae bases: singulis tabulis supponentur. Ad occidentalem uero plagam tabernaculi facies sex tabulas: et rursus alias duas. que in angulis erigantur. post tergum tabernaculi. Erunt quoque conuincte a deorsum usque sursum: et una omnes compago retinebit. Duabus quoque tabulis que in angulis ponende sunt: similis uinctura seruabit. Et erunt simul tabule octo. base earum argentee sedecim: duabus basibus per unam tabulam supputatis. Facies et uectes de lignis sethim quinque ad continendas tabulas in uno latere tabernaculi. et quinque alios in altero: et eiusdem numeri ad occidentalem plagam: qui mittentur per medias tabulas. a summo usque ad summum. In primis quoque tabulas de aurabis. et fundes in eis anulos aureos. per quos uectes tabulata continentur: quos operies laminis aureis. Et eriges tabernaculum: iuxta exemplum quod tibi in monte monstratum est. Facies et uelum de iacincto et purpura. coccoque bis tincto et bisso rectora. opere plumario et pulchra uarietate contextum;

quod appendes ante quatuor columnas de lignis sethim: que ipse quidem de aurate erunt. et habebunt capita aurea. sed bases argenteas. Insetur autem uelum per circulos. intra quod pones archam testimonij: et quo sanctuarium et sanctuarij sanctuarium diuidentur. Pones et propiciatorium super archam testimonij in sancta sanctorum. mensamque extra uelum: et contra mensam candelabrum in latere tabernaculi meridiano. Mensa enim stabit: in parte aquilonis. Facies et tentorium in introitu tabernaculi. de iacincto et purpura. coccoque bis tincto et bisso rectora: opere plumario. Et quinque columnas de aurabis lignorum sethim. ante quas duceatur tentorium: quarum erunt capita aurea. et bases eneae. **XVII**

Facies et altare de lignis sethim: quod habebit quinque cubitos in longitudine. et totidem in latitudine id est quadratum. et tres cubitos in altitudine. Cornua autem per quatuor angulos ex ipso erunt: et operies illud ere. Facies quoque in usus eius lebetas ad suscipiendos cineres: et forcipes atque fuscimulas et ignium receptacula. Omnia uasa que erigere fabricabis. Craticulamque in modum retis eneam: per cuius quatuor angulos erunt quatuor anuli eneae: quos pones super aridam altaris. Erigetur quoque craticula: usque ad altaris medium. Facies et uectes altaris de lignis sethim duos: quos operies laminis eneis. et induces

p circulos: erunt q; in utroq; latere
 altaris ad portandū. Non solidū
 sed mane et concavū intrinsecus.
 facies illud: sicut tibi in mōte mō
 stratū est. Facies et atrium taber
 naculi: in cuius plaga australi cō
 tra meridiem erunt tentoria de bisso
 retorta. Centū cubitos unū latus
 tenebit in longitudine: et colūpnas
 uiginti cū basib; totidem eneis: q̄
 capita cū celaturis suis habebunt
 argentea. Similiter in latere aqu
 lonis plongū. erunt tentoria cen
 tum cubitoꝝ; columpne uiginti et
 bases enee eiusdem numeri: et ca
 pita eay cū celaturis suis argētea.
In latitudine uō atrij qd̄ respicit
 ad occidentē: erunt tentoria p̄ q̄n
 quaginta cubitos. et columpne de
 cem. bases q; totidem. **I**n ea quoq;
 atrij latitudine que respicit ad o
 rientem: q̄nquaginta cubiti erūt.
In quib; quindecim cubitoꝝ; tento
 ria lateri uno deputabuntur: co
 lumpneq; tres. et bases totidem.
Et in latere altero erunt tentoria.
 cubitos obrinentia quiddecim: co
 lumpnas tres et bases totidem. **I**n
 introitu uō atrij fiet tentoriū cu
 bitoꝝ; uiginti: ex iacincto ⁊ purpu
 ra. cocco q; bis tincto et bisso re
 torta. opere plumario. Colūpnas ha
 bebūt quatuor: cū basib; totidem.
Omnēs columpne atrij p̄ circūcū.
 uestite erunt argenti laminis: ca
 pitib; argenteis. et basib; eneis.
In longitudine occupabit atrium
 cubitos centū: in latitudine quin

quaginta. Altitudo: q̄nq; cubitoꝝ;
 erit. Fiet q; de bisso retorta: et ha
 bebit bases eneeas. Cuncta uasa ta
 bernaculi in om̄s usus et cerimo
 nias. tam parillos eius qm̄ atrij:
 ex ere facies. **P**recipe filijs isrl̄ ut
 afferant tibi oleum de arborib; oli
 uarū purissimū. piloq; concūsum:
 ut ardeat lucerna semp in taber
 naculo testimonij. extra uelū qd̄
 oppansum ē testimonio. **E**t colloca
 bunt eam aaron et filij eius: ut
 usq; mane luceat coram dño. **P**er
 petuus erit cultus p̄ successores
 eoz: a filijs israel. **XVII**

Applica quoq; ad te aaron fra
 trem tuū cum filijs suis de
 medio filioꝝ; isrl̄. ut sacerdotio fū
 gantur michi. aaron. nadab. et
 abiu. eleazar. et ythamar. Facies
 q; uestem scām aaron fratri tuo:
 in glām et decorem. **E**t loqueris
 cunctis sapientib; corde quos re
 pleui spū prudentie. ut faciant
 uestes aaron: in quib; sanctifica
 tus. ministret michi. **H**ec autem
 uestimenta erunt: que facient.
 Rationale. ⁊ suphumerale. tuni
 cam et lineam strictam. cydarim
 et bältheum facient; uestimēta
 sancta aaron fratri tuo et filijs
 eius: ut sacerdotio fungātur m̄.
Accipient q; aurum. et iacinctū.
 et purpurā: coccū q; bis tinctū. ⁊
 bissum. **F**acient autē suphume
 rale de auro et iacincto ac purpu
 ra coccoq; bis tincto. et bisso re
 torta: opere polimito. **D**uas

oras unctas habebit i utroq; la-
tere summatum: ut in unū rede-
ant. Ipsa q; textura. et cuncta ope-
ris uarietas: erit ex auro et ia-
cincto ac purpura. coccoq; bis tin-
cto. et bisso retorta. Sumes q; du-
os lapides onichinos; et sculpes i
eis nomina filioꝝ isrl. Sex nomi-
na in lapide uno. et sex reliqua
in altero: iuxta ordinem natui-
tatis eoz. Opere sculptoris. et ce-
latura gemarū. sculpes eos no-
minib; filioꝝ isrl. inclusos auro
atq; circūdatos: et pones i utroq;
latere suphumeralis. memoriale
filij israel. Portabit q; aaron
nomina eoz coram dño. sup utrū-
q; humerū. ob recordationē. Fa-
cies et uncinos ex auro; et duas
catenulas auri purissimi. sibi
inuiçē coherentes: quas inseres
uncinis. Rationale quoq; iudi-
cij facies opere polimito. iuxta
texturā suphumeralis: ex auro.
iacincto. et purpura. coccoq; bis
tincto. et bisso retorta. Quadran-
gulu erit et duplex. Mensuram
palmi: habebit tam in longitu-
dine quam latitudine. Pones q; q;
in eo: quatuor ordines lapidum.
In pmo uersu: erit lapis sardius.
et topazius. et smaragdus. In se-
cundo: carbunculus. saphirus. et
iaspis. In tercio: ligurius. achā-
tes. et amethystus. In quarto: cri-
solitus. onichinus. et berillus. In-
clusi auro erunt p ordines suos:
habebūt quoq; nomina filioꝝ isrl.

Duodecim nōib; celabuntur; sin-
guli lapides nominib; singuloꝝ:
p duodecim tribus. Facies in ratio-
nali catenas sibi inuicem cohe-
rentes ex auro purissimo: et duos
anulos aureos. quos pones i utra-
q; rationalis sumitate. Cathe-
nas q; aureas unges anulis q;
sunt in marginib; eius: et ipsaz
catenaz extrema. duob; copu-
labis uncinis. i utroq; latere sup-
humeralis qd rationale respicit.
Facies et duos anulos aureos:
quos pones in summatib; ratio-
nalis. et in oris que e regione sūt
suphumeralis. et posteriora eius
aspiciunt. Nec non et alios duos
anulos aureos qui ponendi sunt
in utroq; latere suphumeralis de-
orsum. qd respicit contra faciem
iuncture inferioris: ut aptari pos-
sit cū suphumerali. et stringatur
rationale anulis suis cum anulis
suphumeralis iuxta iacinctina.
ut maneat iunctura fabrefacta:
et a se inuicē rationale et suphu-
merale nequeant separari. Porta-
bit q; aaron nomina filioꝝ isrl. in
rationali iudicij sup pectus suū.
quando ingredietur sanctuariū:
memoriale coram dño in eternū.
Pones autē in rationali iudicij
doctrinā et ueritatē. que erunt i
pectore aaron qñdo ingredietur
coram dño. et gestabit iudiciū fi-
lioꝝ isrl in pectore suo in conspēu
dñi semp. Facies et tunicam sup-
humeralis totā iacinctinā; in cui

medio supra. erit capicū. et ora p
 girum eius textilis. sicut fieri solet
 in extremis uestiū partib; ne fa
 cile rūpatur. Deorsum uō ad pedes
 eiusdem tunice p circuitum. quasi
 mala punica facies ex iacincto et
 purpura et cocco bis tincto. mixta
 in medio tintinnabilis; ita ut
 tintinnabilū sit aureum ⁊ malū
 punicū. rursūq; tintinnabilū ali
 uō aureū. et malū punicū. Et uesti
 etur ea aaron in officio ministerij;
 ut audiatur sonitus qñdo ingre
 ditur et egreditur sanctuariū in
 conspectu dñi. et nō moriatur. **Fa**
 cies et lamina de auro purissimo:
 in qua sculpes opere celatoris. scñ
 dño. Ligabis q; eam uitra iacinctu
 na: et erit sup thyāram. iminens
 fronti pontificis. Portabit q; aarō
 iniquitates eorū. que obtrulerint et
 sanctificauerint filij isrl: in cūctis
 munerib; et donarijs suis. Erat autē
 lamina semp in fronte eius: ut pla
 catus sit ei dñs. **Stringes** q; tunica
 billo: et thyāram bislinā. **Facies** et
 baltheum opere plumarij. Porro fi
 lijs aaron tunicas lineas parabis.
 et baltheos ac thyāras: in glam ⁊
 decorem. **Besties** q; hys omib; aaron
 frēm tuū: et filios eius cū eo. **Et**
 cūctoz consecrabis manus; scifi
 cabis q; illos: ut sacerdotio fungā
 tur michi. **Facies** et feminalia li
 nea ut operiant carnē turpitudinē
 sue a renib; usq; ad femora; ⁊ uten
 tur eis aaron et filij eius quando
 ingredientur tabernaculum testi

monij. uel qñdo appropinquāt ad
 altare ut ministrent in scūario:
 ne iniquitatis rei moriantur. **Legi**
 timū sempiternū erit aaron: et se
 mini eius post eum. **XLIX**
Sed et hoc facies: ut michi in
 sacerdotio consecrentur. **Tolle**
 utulū de armento. et arietes duos
 imaculatos; panes q; azimos. ⁊ cru
 stulam absq; fermento. que conspla
 sunt oleo: lagana quoq; azima oleo
 lita. **De simila** triticea cūcta faci
 es: et posita in canistro offeres. **Si**
 tulū autē ⁊ duos arietes. et aaron
 ac filios eius: applicabis ad ostiū
 tabernaculi testimonij. **Cūq;** laue
 ris patre cū filijs suis aqua: indues
 aaron uestimentijs suis idest linea
 et tunica. et sup humerali et ratio
 nali. qd; constringes baltheo. **Et**
 pones thyāram in capite eius. et la
 minā sanctā sup thyāram: et oleū
 unctionis fundes sup caput eius:
 atq; hoc ritu consecrabitur. **Filios**
 quoq; illius applicabis. et indues
 tunicis lineis. cinges q; baltheo; aa
 ron scilicet ⁊ liberos eius. **Et impo**
 nes eis mitras. erunt q; sacerdotes
 mei: religione ppetua. **Postquam**
 intiaueris manus eorū. applicabis
 et utulū coram tabernaculo testi
 monij. **Imponent** q; aaron et filij
 eius manus sup caput ei: et mac
 tabis eū in conspectu dñi. iuxta
 ostium tabernaculi testimonij.
Sumptū q; de sanguine utuli. po
 nes sup cornua altaris digito tuo:
 reliquū autē sanguinem. fundes

iuxta basim eius. Sumes et adipem totū qui operit intestina. et reticulū iecoris ac duos renes. et adipem qui sup eos est: et offeres incensum sup altare. Carnes uero uituli et corium et simū cōbures foris extra castra: eo quod pro peccato sit. Vnū quoq; arietem sumes: sup cuius caput ponent aaron et filij eius manus. Quē cū mactaueris: tolles de sanguine eius. et fundes circa altare. Ip̄m autē arietem: secabis ī frustra. Lota q; intestina eius ac pedes. pones sup concisas carnes. et sup caput illius: et offeres totum arietem ī incensū sup altare. Oblatio est dño: odor suauissimus uictime dñi. Tolles quoq; arietem alterū: sup cuius caput aaron et filij eius ponēt manus. Quē cum imolaueris. sumes de sanguine ip̄ius: et pones sup extremū dextre auricule aaron et filioꝝ eius. et sup pollices manuꝝ eoz et pedis dextri: fundes q; sanguinē sup altare p̄ circuitū. Cumq; tuleris de sanguine qui est sup altare. et de oleo unctionis: aspyges aaron et uestes eius. filios. et uestimenta eoz. Consecratis q; et ip̄is et uestib; tolles adipem de ariete. et caudam et aruinā que operit uitalia. ac reticulum iecoris. et duos renes atq; adipem qui sup eos est. armū q; dextrū. eo quod sit aries consecrationis: tortam panis unius.

crustulā consp̄sam oleo: laganiū de canistro azimoz. qđ positū est in conspectu dñi. Pones q; omnia sup manus aaron et filioꝝ eius: et sanctificabis eos. eleuans coram dño. Suscipies q; unūsa de manibus eoz; et incendes sup altare in holocaustū odorem suauissimū in conspectu dñi: quia oblatio eius est. Sumes quoq; pectusculū de ariete quo iniciatus est aaron. sanctificabis q; illud eleuatū coram dño: et cedit in partem tuā. Sanctificabis q; pectusculū consecratum. et armū quē de ariete separasti. quo iniciatus est aaron et filij eius: cedent q; in partem aaron et filioꝝ eius iure perpetuo. a filiis israel: quia p̄mitiua sunt et inicia de uictimis eoz pacificis. que offerunt dño. Vestem autē scām qua utitur aaron. habebūt filij eius post eum: ut ungantur in ea. et cōsecrentur manus eoz. Septē dieb; utetur illa qui pontifex pro illo fuerit constitutus de filiis eius: et qui ingredietur tabernaculū testimonij. ut ministret sanctuario. Arietem autē consecrationis tolles: et coques carnes eius in loco sancto: quib; uestetur aaron et filij eius. Panes quoq; qui sunt in canistro. in uestibulo tabernaculi testimonij comedent: ut sit placabile sacrificiū: et sanctificentur offerentiū manus. Alienigena nō uestetur ex eis: q̄a scā sunt. Qđ si remanserit de carnib;

consecratis siue de panibus usque ma-
ne: combures reliquias igni. Non
comedentur: quia sanctificata sunt.
Omnia que precepi tibi facies: super
aaron et filios eius. Septem diebus
consecrabis manus eorum: et utculum pro
peccato offeres pro singulis diebus ad
expiandum. Mundaabis quoque altare cum
immolaueris expiationis hostiam:
et unges illud in sanctificatione. Sep-
tem diebus expiabis altare et sanctifi-
cabis: et erit sanctum sanctorum. Omnis
qui tetigerit illud: sanctificabitur.
Hoc est quod facies in altari. Agnos
agniculos duos. pro singulis diebus
iugiter: unum agnum mane: et alte-
rum uespere. Decimam partem simile
confuse oleo tincto. quod habeat
mensuram quartam partem hynt: et
unum ad libandum eiusdem mensure
in agno uno. Alterum uero agnum offe-
res ad uespem. iuxta ritum ma-
tutine oblationis. et iuxta ea que
diximus in odorem suauitatis: sa-
crificium domino oblatione perpetua in
generationes ueras. ad ostium taber-
naculi testimonij coram domino: ubi
constituam ut loquar ad te. Ibi quoque
precipiam filiis israel: et sanctificabitur
altare in gloria mea. Sanctificabo
et tabernaculum testimonij cum
altari. et aaron cum filiis eius:
ut sacerdotio fungantur michi.
Et habitabo in medio filiorum israel.
Ero quoque eis deus: et scient quia ego
dominus deus eorum. qui eduxi e-
os de terra egypti: ut manerem
inter illos. ego dominus deus eorum.

Facies quoque altare
ad adolendum thymiama de
lignis sethim. habens cubitum lon-
gitudinis. et alterum latitudinis.
id est quadrangulum: et duos cubi-
tos in altitudine. Cornua ex ipso
procedunt. Vestes quoque illud auro
purissimo: tam craticulam eius
quam parietes pro circuitu eius. et cor-
nua. Facies quoque ei coronam aureolam
pro girum: et duos anulos aureos
sub corona pro singula latera. ut mit-
tantur in eos uectes: et altare por-
tetur. Ipsi quoque uectes facies de
lignis sethim: et inaurabis. Po-
nes quoque altare contra uelum. quod
ante archam pendet testimonij
coram propitiatorio. quod regitur
testimonium: ubi loquar tibi. Et
adolebit incensum super eo aaron
suauiter fragrans. Mane quando co-
pones lucernas incendet illud: et
quando collocat eas ad uesperum.
uret thymiama sempiternum. coram
domino in generationes ueras. Non
offeretis super eo thymiama com-
positionis alterius. nec oblationem
et uictimam: nec liba libabitis. Et
deprecabitur aaron super cornua eius
semel pro anno in sanguine quod ob-
latum est pro peccato: et placabitur
super eo in generationibus ueris.
Sanctum sanctorum erit domino. Locutus
quoque est dominus ad moysen dicens. Quando
tuleris summam filiorum israel: iuxta
numerum dabunt singuli precium
pro animalibus suis domino: et non erit
plaga in eis cum fuerit recensita.

Hoc autē dabit omnis: qui tñsit ad nomen. Dimidiū sicti: iuxta mensurā templi. Sictus: uiginti habet obolos. Media pars sicti: offeretur dño. Qui habetur in numero a uiginti annis et sup: dabit precū. Diues non addet ad mediū sicti: et paup nich̄ minuet. Susceptāq; pecuniā que collata est a filijs isrl: trades in usus tabernaculi testimonij: ut sit monumentū eorū coram dño. et propicietur animab; eorū. Locut⁹ q; est dñs ad moysen: dicens. Facies et labiū eneam cū basi sua ad lauandū: pones q; illud int̄ tabernaculū testimonij ⁊ altare. Et missa aqua lauabunt in eo aaron et filij eius manus suas ac pedes. quando ingressuri sunt tabernaculū testimonij: et qñdo accessuri ad altare ut offerant i eo thymiamā dño: ne forte mouantur. Legitimū sempiternū erit ipsi: et semini eius p̄ successiones. Locutus q; est dñs ad moysen: dicens. Sume tibi aromata. prime mirre et electe quingentos siclos. et cinnamomi mediū id est ducentos qñquaginta siclos. calami similiter ducentos qñquaginta; cassie quoq; qñgentos siclos in pondere sanctuarij: olei de oliuetis mensurā hyn. facies q; unctionis oleū sc̄m unguentū: compositū opere unguentarij. Et unges ex eo tabernaculū testimonij et archam testam̄ti. mēsamq;

cū uasis suis. candelabrū et utensilia eius; altaria thymiamatis et holocausti: et uniuersam suppellectilem que ad cultum eorū pertinet. Sanctificabis q; omnia: et erunt sancta sanctorū. Qui tetigerit ea: sc̄ficabitur. Aaron et filios eius unges: sc̄ficabis q; eos ut sacerdotio fungantur in. Filij quoq; isrl dices. Hoc oleū unctionis sanctū erit michi: in generationes ur̄as. Caro hominis non ungetur ex eo: et iuxta compositionem eius. nō faciens aliud: quia sanctificatū est. ⁊ sc̄m uobis erit. Homo quicūq; tale composuerit. et dederit ex eo alieno: exterminabitur de pp̄o suo. Dixit q; dñs ad moysen. Sume tibi aromata stacten. ⁊ onicham. et galbanū boni odoris. et thus lucidissimū. Quales ponderis: erunt omnia. Facies q; thymiamā compositū ope unguentarij. mixtū diligent. et purum: et sanctificatione dignissimū. Cumq; i tenuissimū puluerem uniuersa contideris; pones ex eo coram testimonio tabernaculi: in quo loco apparebo tibi. Sc̄m sanctorū erit uobis thymiamā. Talem compositionē nō facietis in usus ur̄os: quia sc̄m est dño. Homo quicūq; fecerit simile. ut odore illius p̄fruat: peribit de poplis suis.

Locutus q; est dñs ad moysen: dicens. Ecce uocaui ex

nomine beseleel. filium huius filij huius
 de tribu iuda: et implevit eum spiritu
 dei. sapientia et intelligentia et sci-
 entia. in omni opere ad excogitan-
 dum fabre quicquid fieri potest
 ex auro et argento et ere. marmo-
 re et gemis. et diversitate lignorum.
 Deditque ei socium. ooliab. filium
 achisamech de tribu dan. et in cor-
 de hominis eruditi posuit sapien-
 tiam. ut faciant cuncta que prece-
 pi tibi: tabernaculum federis. et ar-
 cham testimonij. et propitiatorium
 quod super eam est. et cuncta uasa ta-
 bernaculi. mensamque et uasa eius.
 candelabrum purissimum cum uasis
 suis. et altaria thymiamatis et ho-
 locausta. et omnia uasa eorum. labium
 cum basi sua. uestes sanctas in ministe-
 rio aaron sacerdoti et filijs eius:
 ut fungantur officio suo in sacris:
 oleum unctionis. et thymiamata aro-
 matum in sanctuario. Omnia que prece-
 pi tibi: facient. Et locutus est do-
 minus ad moysen: dicens. Loquere
 filijs israel: et dices ad eos. Videte
 ut sabbatum meum custodiatis: quia
 signum est inter me et uos in genera-
 tionibus uestris: ut sciatis quia ego
 dominus qui sanctifico uos. Custodite
 sabbatum meum: sanctum enim est uo-
 bis. Qui polluerit illud: morte
 monetur. Qui fecerit in illo opus:
 peribit anima illius de medio populi
 sui. Sex diebus facietis opus. In
 die septimo: sabbatum est requies
 sancta domino. Omnis qui fecerit o-
 pus in hac die: morietur. Custodi-

diant filij israel sabbatum: et celebrent
 illud in generationibus suis. Factum
 est sempiternum inter me et filios israel:
 signumque perpetuum. Sex enim diebus
 dominus fecit celum et terram: et in
 septimo ab opere cessauit. Dedit
 quoque moysi completis huiusmodi
 sermonibus in monte synai duas ta-
 bulas testimonij lapideas: scriptas
 digito dei.

Uidens autem populus quod moram
 faceret descendendi de monte
 moyses: congregatus aduersus aa-
 ron ait. Surgens. fac nobis deos:
 qui nos precedant. Non enim hunc
 uiro qui nos eduxit de terra egypti:
 ignoramus quid acciderit. Dixit
 quoque ad eos aaron. Tollite aureas
 aureas de uxoribus filiorumque et filiarum
 uestrarum auribus: et afferte ad me. Fe-
 cit populus que iusserat: deferens
 in aures ad aaron. Quas cum ille
 accepisset: formauit opere fusio-
 rio: et fecit ex eis uitulum con-
 flabilem. Dixerunt quoque. Hi sunt di-
 tu israel: qui te eduxerunt de terra
 egypti. Quod cum uidisset aaron:
 edificauit altare coram eo: et pro-
 conis uoce clamauit dicens. Cras
 sollempnitas domini est. Surgentesque
 mane: obtulerunt holocausta et
 hostias pacificas. Et seduit populus
 comedere et bibere: et surrexerunt
 ludere. Locutus est autem dominus ad
 moysen. Vade. descende: peccauit
 populus tuus quem eduxisti de terra
 egypti. Recesserunt cito: de uia
 quam ostendisti eis. Feceruntque sibi

uitulū conflabilem. et adoraueſt:
atq; imolantes ei hostias. dixe-
runt. Isti sunt dy tui isrl: qui te
eduxerunt de terra egypti. Cur
sumq; ait dñs ad moysen. Terno.
qđ popl's iste dure ceruicis sit.
Dimitte me ut irascatur furor
meus contra eos. et deleam eos:
faciam q; te in gentem magnā.
Moyses autē orabat dñm deum
suum: dicens. Cur dñe irascatur
furor tuus contra popl'm tuū;
quē eduxisti de terra egypti. ī for-
titudine magna et in manu ro-
busta. Ne queso dicant egyptij.
callide eduxit eos: ut interficeret
in montib; et deleter e tra. Quies-
cat ira tua: et esto placabilis su-
per nequitia popli tui. Recordā-
te abraham ysaac et isrl seruoꝝ
tuoz: quib; iurasti p̄ remetiꝝm
dicens. Multiplicabo sem̄ ur̄m
sicut stellas celi: et uniuersam ter-
ram hanc de qua locutus sū. da-
bo semini uſo: et possidebitis eā
semp. Placatus q; est dñs: ne fa-
ceret malū quod locutus fuerat
adūsus populū suū. Et reuſus ē
moyses de monte: portans duas
tabulas testimonij in manu. sc̄p-
tas ex utraq; parte. ⁊ factas ope-
dñi. Scriptura quoq; dei: erat
sc̄ulpta in tabulis. Audiens aū
iosue tumultū popli uociferātis:
ait ad moysen. Ululatus pugne
auditur in castris. Cui respon-
dit. Non est clamor adhortanti-
um ad pugnā: neq; uociferatio

compellentū ad fugā: sed uocem
cantantū ego audio. Cūq; appo-
pinquasset ad castra: uidit uitu-
lum et choros. fratus q; ualde. pro-
iecit de manu tabulas: et confre-
git eas ad radices montis. Acci-
piens q; uitulū quē fecerāt: com-
bussit. et contriuit usq; ad pulue-
rem. Quē sparsit in aqua: et de-
dit ex ea potum filijs isrl. Dixit
q; ad aaron. Quid tibi fecit hic
popl's; ut induceres sup eū. pecca-
tū maximū. Cui ille respondit.
Ne indignetur dñs nſ. Tu enī
nosti popl'm istum: qđ pronus sit
ad malū. Dixerunt nich. Fac
nobis deos: qui p̄cedant nos. Huc
enī moysi qui eduxit nos de tra
egypti: nescimus quid acciderit.
Quib; ego dixi. Quis ur̄m ha-
bet aurum. Tulerūt et dederūt
michi: et proieci illud in ignem.
egressus q; est hic uitulus. Vidēs
ergo moyses popl'm qđ ēēt nuda-
tus; spoliauerat enī eum aaron
propter ignominia sordis. et int̄
hostes nudū constituerat: ⁊ stans
in porta castror; ait. Siquis est
dñi: iungatur michi. Congrega-
ti q; sunt ad eū: omnes filij leui.
Quib; ait. Hec dicit dñs dſ isrl.
Ponat uir gladiū sup femur su-
um. Ite ⁊ redite de porta usq; ad
portam p̄ mediu castror;: et occi-
dat unusquisq; fr̄em et amicu ⁊
proximū suū. Fecerunt filij leui
uxtra sermone moysi. Ceterūt
q; in illo die: quali uiginti tria

milia hominū. Et ait moyses. Consecrasti manus uas hodie dño. unusquisq; in filio et in fratre suo ut datur uobis benedictio. Facto autē die altero: locutus est moyses ad poplū. Peccastis peccatū maximū. Ascendam ad dñm: si quo modo eū quiuero deprecari pro scelere uro. Reuersus q; ad dñm: ait. Obsecro. peccauit popl's iste peccatū magnū: fecerunt q; sibi deos aureos. Aut dimitte eis hāc noxam: aut si non facis. dele me de libro tuo quē scripsisti. Cui respondit dñs. Qui peccauerit in: delebo eū de libro meo. Tu autē uade: et duc poplū istum quo locutus sum tibi. Angl's nīs pcedet te. Ego autē: in die ultionis uisitabo et hoc peccatū eorū. Percussio ergo dñs poplū: pro reatu uicili quem fecerat aaron.

XVII
Locutus q; est dñs ad moysen. Uade. ascende de loco isto tu et popl's tuus quē eduxisti de tra egypti: in terrā quā iuravi abrahā ysaac et iacob dicens. Semini tuo dabo eam. Et mittam pcursores tuos anglm; ut eiciam chanaanēū et amorreū. et etheū et pherezeū. et euēū et iebuseū. et intres in terrā fluentem lacte et melle. Non enī ascendā tecū. q̄a popl's dure ceruicis est: ne forte dispiciam te in uia. Audiens ppls sermonē hunc pessimū. luxit: et nullus ex more indutus ē cultu suo. Dixit q; dñs ad moysen. Loquere

79
filys isrl'. Popl's dure ceruicis es: semel ascendam ī medio tuo. et delebo te. Jam nūc depone ornatū tuū: ut sciam quid faciam tibi. Deposuerūt ergo filij isrl' ornatū suū: a monte oreb. Moyses quoq; tollēs tabernaculū: tetendit extra castra procul. uocauit q; nomē eius: tabernaculū federis. Et omnis ppls qui habebat aliquā questioē: egrediebatur ad tabernaculū federis extra castra. Cūq; egrediretur moyses ad tabernaculū: surgebat uniuersa plebs. et stabat unusq; in ostio papilionis sui. Aspicebant q; tergum moysi: donec ingrederetur tentoriū. Ingresso autē illo tabernaculū federis: descendebat columpna nubis. et stabat ad ostiū. Loquebatur q; cū moyse: cernentib; uniuersis qd' columpna nubis stare ad ostiū tabernaculi. Stabant q; ipsi: et adorabant p fores tabernaculorū suorū. Loquebatur autē dñs ad moysen facie ad faciem: sicut loqui solet homo ad amicum suū. Cūq; ille reuēteretur in castra: minister eius iosue filius nun puer nō recedebat de tabernaculo. Dixit autē moyses ad dñm. Precipis ut educam ppls istum. et nō indicas michi quē missurus sis meū: p̄sertim cum dixeris noui te ex nomine. et inuenisti grām coram me. Si ergo inueni gratiā in consp̄u tuo. ostende michi faciem tuā: ut sciam te. et inueniā grām ante oculos tuos.

os. Respice populum tuum: gentem hanc. Dixit quod dominus. Facies mea precedet te: et requiem dabo tibi. Et ait moyses. Si non tu ipse praecedes: ne educas nos de loco isto. In quo enim scire poterimus ego et populus tuus. inuenisse nos gratiam in conspectu tuo: nisi ambulaueris nobiscum: ut glorificemur ab omnibus populis qui habitant super terram. Dixit autem dominus ad moysen. Et uerbum istud quod locutus es faciam. Inuenisti enim gratiam coram me: et te ipsum noui ex nomine. Qui ait. Ostende michi gratiam tuam. Respondit. Ego ostendam omne bonum tibi: et uocabo in nomine domini coram te. Et miserebor cui uolueris: et clemens ero in quem michi placuerit. Rursumque ait. Non poteris uidere faciem meam. Homo enim uidebit me homo et uiuet. Et iterum. Ecce inquit est locus apud me: et stabis supra petram. Cumque transibit gloria mea: ponam te in foramine petre. et protegam dextera mea donec transeam. Tollamque manum meam: et uidebis postero ra mea: faciem autem meam. uidere non poteris. **XVII**

Ac deinceps. Praecepit autem tibi duas tabulas lapideas in stat prior: et scribe super eas uerba que habuerunt priores tabule quas fregisti. Esto patus mane. ut ascendas statim in montem synai: stabis quod mecum super uerticem montis. Nullus ascendat tecum:

nec uideatur quisquam per totum montem. Boues quoque et oues non pascantur e contra. Excidit ergo duas tabulas lapideas: quales antea fuerant. Et de nocte consurgens ascendit in montem synai sicut et praeeperat dominus: portans secum tabulas. Cumque descendisset dominus per nubem: stetit moyses cum eo. inuocans nomen domini. Quo transeunte coram eo: ait. Dominator domine deus. misericors et clemens. patiens et multae miserationis ac uerus. qui custodis misericordiam in milia. qui auferis iniquitatem et scelera atque peccata. nullusque apud te per se innocens est: qui reddis iniquitatem patrum filiis et nepotibus: in tertia et quarta progeniem. Festinusque moyses curuatus est pronus in terram: et adorans ait. Si inueni gratiam in conspectu tuo domine. obsecro ut gradiaris nobiscum: populus enim dure ceruicis est: et auferas iniquitates nostras atque peccata. nosque possideas. Respondit dominus. Ego in uobis pactum. Videntibus cunctis signa faciam que nunquam uisa sunt super terram. nec in ullis gentibus: ut certat populus iste in cuius es medio opus domini terribile. quod facturus sum. Obserua cuncta: que hodie mandauit tibi. Ego ipse etiam ante faciem tuam amorreum. et chanaanem. et etheum: pherezeum quoque et eueum. et iebuseum. Caue ne unquam cum habitatoribus terre illius iungas amicitias: que tibi sunt

in ruinā. Sed aras eorū destrue; cōfringe statuas: lucos q̄ succide. **N**oli adorare dñm alienū. **D**ñs. zelotes nomen eius: dñs est emulatoꝝ. **N**e uideas pactū cū hominibz illaz regionū; ne cū fornicati fuerint cum dys suis. et adorauerint simulacra eorū: uocet te quispiā. ut comedas de imolatis. **N**ec uxorem de filiabz earū accipies filijs tuis: ne postq̄m ipse fuerint fornicate. fornicari faciant et filios tuos in deos suos. **D**eos conflaciles non facies tibi. **S**ollempnitatē azimorū custodies. **S**eptem diebz uesceris azimis. sicut p̄cepi tibi: in tempore mensis nouorū. **M**ense enī uerni temporis. egressus es de egypto. **O**mne quod aperit uulua generis masculini: meū erit. **D**e cunctis animantibz tam de bobus quā de ouibz: meū erit. **P**rimogenitū asini: redimes oue. **S**im autē nec pretiū pro eo dederis: occidetur. **P**rimogenitū filiorū tuorū redimes: nec apparebis ī conspectu meo uacuis. **S**ex diebz opaberis: die septimo cessabis a rare ⁊ metere. **S**ollempnitatē ebdomaday facies tibi in prinitus frugum messis tue triticee: et sollempnitatē quando redeunte āni tempore cuncta conduntur. **T**ribus temporibz anni: apparebit omne masculinū tuum in conspectu omnipotentis domini dei isrl. **C**um enī tulerō gentes a facie tua. et dilatauero terminos tuos; nullus insidiabitur terre tue: as

cendente te. et apparente in conspectu domini dei tui. idest in diebus azimorum fermentū non sit in domo tua ter in anno. **N**on immolabis super fermento sanguinē hostie mee: neq̄ residuebit mane de uictima sollempnitatis phase. **P**rimicias frugū terre tue: offeres in domū domini dei tui. **N**on coques hedum in lacte matris sue. **D**ixit q̄ dominus ad moysen. **S**cribe tibi uerba hec: quibus et tecum. et cum israel pepigi fedus. **F**uit ergo ibi cū domino quadraginta dies. et quadraginta noctes: panem non comedit. et aquam non bibit. **E**t scripsit in tabulis: uerba federis decem. **C**umq̄ descenderet moyses de monte synai. tenebat duas tabulas testimonij: et ignorabat qd̄ comuta esset facies sua. ex cōfortio sermonis dei. **V**identes autem aaron et filij israel comutā moysi faciem: timuerunt prope accedere. **V**ocati q̄ ab eo: reuerfi sunt tam aaron quā principes synagoge. **E**t postquam locutus est: uenerunt ad eum etiam omnes filij israel. **Q**uibus precepit cuncta que audierat a domino: in monte synai. **I**mpletisq̄ sermonibz: posuit uelamen sup faciem suam. **Q**uod ingressus ad dñm. et loquens cū eo. aufererat donec exiret: et tunc loquebatur ad filios israel. omnia que sibi fuānt impata. **Q**ui uidebant faciem

egredientis moysi esse cornuta:
sed operiebat ille rursus faciem
suam. si quando loq̄batur ad eos.

Sicut congregata **XXXV**

omni turba filiorum israel: dixit
ad eos. **H**ec sunt que dominus iussit
fieri. **S**ex diebus facietis opus.
Septimus dies erit uobis sanctus:
sabbatum et requies domini. **Q**ui fe-
cerit opus in eo: occidetur. **N**on
succendetis ignem in omnibus ha-
bitaculis uestris: pro die sabbati.
Et ait moyses ad omnem cateruam
filiorum israel. **I**ste est sermo quem pre-
cepit dominus: dicens. **S**eparate a
pud uos primitias domino. **O**mnis
uoluntarius et proxi animi offe-
rat eas domino. aurum et argentum
et es. iacinctum et purpuram. coc-
cumque bis tinctum. et billum: et
pilos caprarum. et pelles arietum
rubricatas et iacinctinas. ligna
sethim. et oleum ad luminaria
concinuanda. et ut conficiatur
unguentum. et thymiana suaui-
simum: lapides onichinos. et gem-
mas ad ornatum suphumeralis et
rationalis. **Q**uis uerum est sa-
piens. ueniat. et faciat quod dominus
imperauit: tabernaculum scilicet
et tectum eius atque operimentum.
anulos et tabulata cum uectibus.
paxillos et bases. archamque et
uectes. propiciatorium et uelum
quod ante illud operanditur. insam
cum uectibus: et uasis et propo-
sitionis panibus. candelabrum ad lu-
minaria sustentanda. uasa ille

et lucernas et oleum ad nutrimenta
ignium. altare thymiamatis et uectes.
et oleum unctionis et thymiana
ex aromatibus. tentorium ad ostium
tabernaculi. altare holocausti et
craticulam eius eneam cum uectibus
et uasis suis. labrum et bases eius.
cortinas atrii cum columpnis et ba-
sibus. tentorium in foribus uestibuli.
paxillos tabernaculi et atrii cum
funiculis suis: uestimenta quorum
usus est in ministerio sanctuarii.
uestes aaron pontificis ac filiorum
eius. ut sacerdotio fungantur mi-
cisti. **E**gressa quoque omnis multitudo
filiorum israel de conspectu moysi: obtu-
lit mente promptissima atque deuota
primitias domino. ad faciendum
opus tabernaculi testimonium. **Q**ui-
quid ad cultum et ad uestes sanctas
necessarium erat. uiri cum mulieribus
probuerunt: armillas et in aures
anulos et dextralia. **O**mnne uas
aureum: in donaria domini sepatum
est. **S**iquis habuit iacinctum et
purpuram coccumque bis tinctum.
billum et pilos caprarum. pelles a-
rietum rubricatas et iacinctinas.
argenti et eris metalla. obtulerunt
domino: ligna quoque sethim in uarios
usus. **S**ed et mulieres docte dede-
runt que neuerant: iacinctum pur-
puram. et uermiculum. ac billum. et
pilos caprarum: sponce propria
cuncta tribuentes. **P**rincipes uero
obtulerunt lapides onichinos et gem-
mas. ad suphumerale et rationale.
aromata quoque et oleum ad luminaria

concurranda. et ad parandum unguentū. ac thymiana odoris suavissimi componendū. Omnes uiri et mulieres mente deuota obtulerunt donaria: ut fierent opa que uisserat dñs p manu moysi. Cuncti filij israel: uoluntaria domino dedicauerūt. Dixit q̄ moyses ad filios isrl. Ecce uocauit dñs ex nomine. beseleel filiū hurī filij hur. de tribu uida: impleuit q̄ eū spū dei. sapientia et intelligentia et scientia. omni doctrina ad exco gitandū et faciendū opus i auro et argento et ere. sculpendis q̄ lapidibz. et opere carpentario. Quicquid fabre adinueniri potest: dedit in corde eius. Boliab quoq̄ filiū achisamech: de tribu dan. Ambo erudiuit sapientia: ut faciāt opa abietarij. polimitarij ac plumarij. de iacincto ⁊ purpura. coccoq̄ bis tincto et bisso: et texant omnia ac noua queq̄ reperiant.

Fecit ergo beseleel **XXXVI** et ooliab. et omnis uir sapiēs quibz dedit dñs sapientiā ⁊ intellectum. ut scirent fabre operari. que in usus sanctuarij necessaria sunt: et que p̄cepit dñs. Cumq̄ uocasset eos moyses. et omnē eruditum uirū cui dederat dñs sapientiā. et qui sponte sua se obtulerant ad faciendū opus: tradidit eis uniuersa donaria filioꝝ israel. Qui cū instarent operi cotidie: mane uota popl̄s offerebat. Unde artifices uenire compulsi: dixerūt

moysi. Plus offert popl̄s: qm̄ necessarium est. Iussit ergo moyses: p̄conis uoce cantari. Hec uir nec mulier quicqm̄ ultra offerat: in opere sanctuarij. Sicq̄ cessatum est a muneribz offerendis: eo qd̄ oblata sufficerent. et sup̄habundarent. Fecerunt q̄ omnes corde sapientes ad explendū opus tabernaculi. cortinas decem de bisso torta et iacincto. et purpura cocco q̄ bis tincto: opere uario. et arte polimita. Quarū una habebat in longitudine uiginti octo cubitos: in latitudine quatuor. Una mensura: erat omnium cortinarū. Coniunxit q̄ cortinas quinque altam alteri: et alias quinque sibi inuicem copulauit. Fecit et ansas iacinctinas in ora cortine unius ex utroq̄ latere: et in ora cortine alterius similiter: ut contra se inuicē uenirent anse. ⁊ mutuo ungerentur. Unde ⁊ quinquaginta fudit circulos aureos. qui morderent cortinarū ansas: et fieret unū tabernaculū. Fecit et saga undecim de pilis caprarū: ad operiendū tectū tabernaculi. Unū sagum i longitudine habebat cubitos triginta: et in latitudine cubitos quatuor. Unius mensure erant omnia saga. Quorū quinque iunxit seorsū: et sex alia sepatim. Fecit q̄ ansas quinquaginta in ora sagi unius. et quinquaginta i ora sagi altius. ut sibi inuicem ungerentur: et sibi las eneas quinquaginta quibz

necteretur rectū. et unū palliū ex omnib; sagis fieret. Fecit et opto rū tabernaculi de pellib; arietū rubicatis: aliud q; desuper uelamentū de pellib; iacinctinis. Fecit et tabulas tabernaculi de lignis sethim. stantes. Decem cubitoū erat longitudo tabule unius: et unū ac semis cubitū latitudo retinebat. Hinc in castrature erant p singulas tabulas: ut altera alteri ungeretur. Sic fecit i omnib; tabulis tabernaculi. C quib; uiginti ad plagam meridianā erāt contra austrū: cū quadraginta basib; argenteis. Due bases sub una tabula ponebantur. ex utraq; angulor parte: ubi in castrature laterū in angulis terminabātur. Ad plagam quoq; tabernaculi que respicit ad aquilonem. fecit uiginti tabulas cū quadraginta argenteis basib;: duas bases per singulas tabulas. Contra occidentem uero idest ad eam partem tabernaculi que mare respicit. fecit sex tabulas; et duas alias p singulos angulos tabernaculi retro: que iuncte erant a deorsum usq; sursum. et in unā compagem paritē ferebantur. Ita fecit ex utraq; parte p angulos; ut octo ēent simul tabule. et haberent bases argenteas sedecim: binas scilicet bases sū singulis tabulis. Fecit et uectes de lignis sethim quinq; ad cōtinentas tabulas unius lateris tabernaculi: et qnq; alios ad alterius

lateris tabulas coaptandas: et extra hos qnq; alios uectes ad occidentalem plagam tabernaculi. contra mare. Fecit quoq; uectem alium: qui p medias tabulas ab angulo usq; ad angulū pueniret. Ipa autem tabulata deaurauit: fuis basib; eoz argenteis. Et circulos eoz fecit aureos. p qs uectes induci possent: quos et ipos aureis laminis operuit. Fecit et uelum de iacincto et purpura. iumiculo ac bisso retorta. opere polimitario uariū atq; bis tinctum; et quatuor columpnas de lignis sethim: quas cū capitib; deaurauit. fuis basib; eaz argenteis. Fecit et tentoriū in introitu tabernaculi ex iacincto purpura. iumiculo bissoq; retorta. opere plumarij; et columpnas qnq; cū capitib; suis. quas operuit auro: bases q; eaz fudit eneas.

Fecit autē beseleel et archam de lignis sethim. habentem duos semis cubitos in longitudine: et cubitū ac semissem in latitudine. Altitudo quoq;: unius cubiti fuit et dimidiy. Vestruitq; eam auro purissimo: intus ac foris. Et fecit illi coronā aureā p girum. conflans qtuor anulos aureos p quatuor angulos eius: duos anulos i latere uno. et duos in altero. Uectes quoq; fecit de lignis sethim. quos uestruit auro: et quos misit i anulos qui erant in laterib; arche. ad portandū eā.

Fecit et propiciatoriu idest oraculu
 de auro mundissimo. duoz cubitoz
 et dimidij in longitudine. ⁊ cubiti
 ac semis in latitudine; duos etiā
 cherubin ex auro ductili. quos po
 suit ex utraq; parte propiciatorij.
 cherub unū in sumitate unius
 partis. et cherub alterū in sumi
 tate partis alterius: duos cheru
 bin in singulis sumitatib; propi
 ciatorij. extendentes alas ⁊ regen
 tes propiciatoriu. seq; mutuo et
 illud respicientes. Fecit et insam
 de lignis sechim. in longitudine
 duoz cubitoz. et i latitudine uni
 cubiti: que habebat i altitudine
 cubitu ac semissem. Circūceditq;
 eam auro mūdissimo; et fecit illi
 labiu aureum p girum: ipsiq; la
 bio. coronā auream interra silem
 quatuor digitor. et sup eandem
 alterā coronā. Fecit et quatuor
 circulos aureos; quos posuit in
 quatuor angulos p singulos pede
 mense contra coronā: misit q; in
 eos uectes. ut possit msa portari.
 Ipsos quoq; uectes fecit de lignis
 sechim: et circūcedit eos auro. Et
 uasa ad diuisos usus mense; ace
 tabula. phialas. et cyatos. et thu
 ribula ex auro puro: in quib; offe
 renda sunt libamina. Fecit ⁊ can
 delabru ductile de auro mundissi
 mo; de cuius uecte. calami. cypri.
 sperule ac lilia procedebant: sex i
 utroq; latere. Tres calami ex par
 te una: et tres ex altera. Tres ci
 phi in modū nucis p calamos sin

gulos: speruleq; simul et lilia. ⁊
 tres cypri instar nucis in calamo
 altero: speruleq; simul et lilia. C
 qui erat opus sex calamoz: qui
 procedebant de stipite candelabru.
 In ipso autem uecte erant quatuor
 cypri in nucis modū. sperule q; p
 singulos et lilia: et sperule sub
 duob; calamis p loca tria: qui si
 mul sex sunt calami. pcedentes
 de uecte uno. Et sperule igitur et
 calami ex ipso erant: uniuersa ducti
 lia ex auro purissimo. Fecit et lu
 cernas septem cū emundozys suis.
 et uasa ubi ea que emuncta sunt
 extinguantur: de auro mundissi
 mo. Talentū auri. appendebat can
 delabru: cū omnib; uasis suis. Fecit
 et altare thymiamatis de lignis se
 chim. habens p quadrū singulos
 cubitos. et in altitudine duos: e
 cuius angulis procedebāt cornua.
 Vestruit q; illud auro mundissi
 mo: cū craticula ac parietib; ⁊ cor
 nib; . Fecit q; ei coronā aureolam p
 girum; et duos anulos aureos sub
 corona p singula latera: ut mittan
 tur in eos uectes. et possit altare
 portari. Ipsos autē uectes fecit de
 lignis sechim: et operuit laminis
 aureis. Composuit et oleū ad scī
 ficationis unguentū: et thymia
 ma de aromatib; mundissimis. o
 pere pigmentarij. XXXVII

Fecit et altare holocausti de lig
 nis sechim. quinq; cubitoz p
 quadrū. et trium in latitudine;
 cuius cornua de angulis pcedebant:

lateralis tabula
 tra hos quos
 centralen plagam
 contra mare
 altum: qui p
 angulo usq; ad
 ipa autem rami
 fisis basid: et
 culos eoz: im
 indua polm: q
 ms lamina p
 lum de lamina
 culo ac bellu
 rano uacuo
 quatuor: colum
 thum: quas
 fisis basid: et
 et rami
 li ex iaculo
 bulloq; rami
 columpnas ip
 quas operuit
 fuisse eras
Lter autem dicitur
 de lignis sechim
 duos semis cubitos in la
 titudine: et cubiti ac dimidij
 cubiti in longitudine: et
 eam auro purissimo: et
 foveis. Et fecit et coronā
 p girum: et duos anulos
 aureos p singula latera
 duos anulos i latere
 in altero uectes: et
 nis sechim: et quos
 et quos msa: et
 in laterib; am d

operuit q̄ illud laminis eneis. Et in usus eius parauit ex ere uasa diuersa: lebetas. forcipes. fuscinulas. uncinos. et igniū receptacula. Craticulam q̄ eius in modū retis fecit eneam. et subter eam ī altaris medio arulam. fuis quatuor anulis p̄ totidem reiaculi sumitates: ad immittendos uectes ad portandū. Quos et ip̄os fecit de lignis sethim. et operuit laminis eneis: induxit q̄ in circulos qui ī altaris laterib; eminebant. Ip̄m autē altare nō erat solidū: sed caui ex tabulatis. et inuis uacū. Fecit et labrū eneū cū basi sua. de speculis mulierū que excubabant in ostio tabernaculi: et atrium in cuius australi plaga erant tentoria de bisso rectora cubitoꝝ centū: columpne enee uiginti cū basibus suis. Capita columpnarū et tota operis celatura: argentea. C̄ que ad septentrionalē plagam: tentoria. columpne. bases q̄ et capita columpnarū: eiusdem mēsure et operis ac metalli erant. In ea uero plaga que occidentē respicit. fuerunt tentoria cubitoꝝ quinquaginta: columpne decem cū basibus suis enee. et capita columpnarū celata argentea. Porro contra orientem: quinquaginta cubitoꝝ parauit tentoria. C̄ quib; quidecim cubitos columpnarū trium cū basibus suis. unū tenebat latus; et ī parte altera que inter utraq; introitū tabernaculi facit: quidecim

eque cubitoꝝ erant tentoria. colūpne tres. et bases totidem. Cuncta atrii tentoria: bisso rectora texuerat. Bases columpnarū fuere enee: capita autē earū cum cunctis celaturis suis argentea. Sed et ipsas columpnas atrii: uestiuit argēto. Et in introitu eius ope plumario fecit tentoriū: ex iacincto. purpura. umicilo. ac bisso rectora. Quod habebat uiginti cubitos in longitudine; altitudo uō q̄nq; cubitoꝝ erat: iuxta mensurā quā cuncta atrii habebant tentoria. Columpne autē in ingressu fuere quatuor cū basibus eneis: capita q̄ earū et celature argentee. Paxillos quoq; tabernaculi et atrii p̄ girum: fecit eneos. Hec sunt instrumenta tabernaculi testimonij. que enumerata sunt iuxta p̄ceptum moysi. in ceremony leuitarū p̄ manū yehamar filij aaron sacerdotis; que besele el filius huri filij hur. de tribu uida. dño p̄ moysen iubente compleuerat. iuncto sibi socio ooliab filio achisamech de tribu dan: q̄ et ip̄e artifex lignoꝝ egregius fuit. et polimitarius atq; plumari. ex iacincto. purpura umicilo et bisso. Omne aurū qd' expensum est in opere sanctuarij. et qd' oblatum est in donarijs uiginti nouē talentoz fuit: et septingentozū triginta sicloꝝ ad mēsuram scāri. Oblatū est autē ab hys qui transierūt ad numerū a uiginti annis et supra: de sexcentis trib;

milibus; et quingentis quinquaginta ar-
matoy. fuerunt preterea centum ta-
lenta argenti: e quibus conflata sunt
bases sanctuarij. et introitus ubi
uelum pendet. Centum bases facte
sunt de talentis centum: singulis ta-
lentis per bases singulas supputatis.
De mille autem septingentis et sep-
tuaginta quibus fecit capita colu-
narum: quas et ipsas uestiuit ar-
gento. Cris quoque oblata sunt ta-
lenta septuaginta duo milia. et
quadringenti supra sicut; e quibus
fise sunt bases in introitu taber-
naculi testimonij; et altare eneum
cum craticula sua. omniaque uasa que
ad usum eius pertinent. et bases
atru tam in circuitu quam in in-
gressu eius: et parilli tabernaculi
atque atrij per girum.

De iacincto uero et purpura.
umiculo ac bisso. fecit uestes
quibus indueretur aaron quando
ministrabat in sanctis. sicut precepit
dominus moysi. fecit igitur suphu-
merale de auro. iacincto et purpura.
coccoque bis tincto. et bisso retorta:
opere polimitatio. Incidit quoque bra-
cteas aureas. et extenuauit in fila
ut possent torqueri cum priorum colorum
subregmine: duasque oras sibi in-
uicem copulatas. in utroque latere
summitatum. et baltheum ex hisdem
coloribus: sicut preceperat dominus moy-
si. Parauit et duos lapides onichi-
nos astrictos et inclusos auro. et
sculptos arte gemmaria nominibus
filiorum israel. Posuitque eos in lateribus

62
suphumeralis. in monumentum filiorum
israel: sicut preceperat dominus moysi.
fecit et rationale opere polimito
iuxta opus suphumeralis. ex auro.
iacincto. purpura. coccoque bis tinc-
to et bisso retorta. quadrangulum
duplex mensure palmi: et posuit
in eo gemmarum ordines quatuor.
In primo uersu. erat sardius. topa-
zium. smaragdus. in secundo. car-
bunculus. saphirus. iaspis. in tertio.
ligurius. achates. ametistus. in
quarto. crisolitus. onichinus et be-
rillus: circumdati et inclusi auro per
ordines suos. Ipsi quoque lapides duode-
cim sculpti erant nominibus duo-
decim tribuum israel: singuli per nomina
singulorum. Fecerunt in rationali et
cathenulas sibi inuicem coheren-
tes de auro purissimo: et duos un-
cinos. totidemque anulos aureos.
Porro anulos posuerunt in utroque
latere rationalis: e quibus pende-
rent due cathene auree: quas in-
seruerunt uncinis. qui in suphu-
meralis angulis eminebant. Hec
et ante et retro ita conueniebant
sibi. ut suphumale et rationale
mutuo neclerentur stricta ad
baltheum. et anulis fortius copula-
ta: quos ungebat iuxta iacincti-
na. ne laxe fluerent. et a se inuicem
mouerentur: sicut precepit dominus
moysi. fecerunt quoque tunicam
suphumeralis totam iacinctinam et
capitulum in superiori parte contra me-
dium. oramque per girum capituli texti-
lem deorsum autem ad pedes mala

moyses: omnia que preceperat dominus. Igitur mense primo anni secundi in prima die mensis: collocatum est tabernaculum. Crevit quoque illud moyses: et posuit tabulas ac bases et uestes. Statuit quoque columnas: et expandit tectum super tabernaculum: imposito desuper operimento: sicut dominus imperat. Posuit et testimonium in archa subductis infra uestibus: et oraculum desuper. Cumque intulisset archam in tabernaculum: appendit ante eam uelum: ut expleret dominus uisionem. Posuit et mensam in tabernaculo testimonij ad plagam septentrionalem extra uelum: ordinatis coram propositionis panibus: sicut preceperat dominus moysi. Posuit et candelabrum in tabernaculo testimonij: e regione mense in parte australi: locatis per ordinem lucernis: iuxta preceptum domini. Posuit et altare aureum sub tecto testimonij contra uelum: et adoleuit super eo incensum aromaticum: sicut uulserat dominus. Posuit et tentorium in introitu tabernaculi: et altare holocausti in uestibulo testimonij: offerens in eo holocaustum et sacrificia: ut dominus imperat. Labrum quoque statuit inter tabernaculum testimonij et altare: implens illud aqua. Laue runt quoque moyses et aaron ac filij eius manus suas ac pedes: cum ingrederentur tectum federis et accederent ad altare: sicut preceperat dominus. Crexit et atrium per girum tabernaculi

et altaris: ducto in introitu eius tentorio. Postquam cuncta perfecta sunt: operuit nubes tabernaculum testimonij: et gloria domini inpleuit illud. Nec poterat moyses ingredi tectum federis nube operiente omnia: et maiestate domini choruscante: quia cuncta nubes operuerat. Si quando nubes tabernaculum deserebat: proficiscebantur filij israel per turmas suas. Si pendebat desuper: manebat in eodem loco. Hubes quippe domini incubabat per diem in tabernaculo: et ignis in nocte: uidentibus populo israel: per cunctas mansiones suas.

Explicit lib' exodi. Incipit liber leuitici.

Dei. Scavit autem moysen et locutus est ei dominus de tabernaculo testimonij: dicens. Loquere filij israel: et dices ad eos. Homo qui obrulerit ex uobis hostiam deo de pecoribus: id est de bobus et ouibus: offerens uictimas: si holocaustum fuerit eius oblatio ac de armamento: masculinum imaculatum offeret ad ostium tabernaculi testimonij: ad placandum sibi dominum. Pones quoque manus super hostie caput: et acceptabilis erit: atque in expiationem eius proficiens. Immolabit quoque utulum coram domino. Et offerent filij aaron sacerdotis sanguinem eius: fidentes per altaris circuitum: quod est ante ostium tabernaculi. Detracta quoque

cio tuo. In omni oblatione: offes sal. **S**in autē obtuleris munus pmitiarū frugum tuarū domino de spicis adhuc uirentibz. torrebis eas igni. et confringes in mozem farris: et sic offeres pmitias tua dño. fundens super ea oleum. et thus imponens: quia oblatio domini est. De qua adolebit sacerdos in memoriā muneris: parte farris fracti. et olei. ac totum thus.

Quod si hostia pacificorū fuerit eius oblatio. et de bobz uoluerit offerre. marem siue feminā: immaculata offeret coram dño. Ponet qz manū sup caput uictime sue. que imolabitur in introitu tabernaculi. Fundent qz filij aaron sacerdotis sanguinē p circuitū altaris. et offerent de hostia pacificorū in oblationem dño. adipem qui operit uitalia. et quicqd pinguedinis est intrinsecus. duos renes cū adipe quo reguntur illa. et reticulū iecoris cum renunculis. adolebunt qz ea sup altare in holocaustū. lignis igne supposito: in oblationem suauissimi odoris dño. Si uo de ouibz fuerit eius oblatio et pacificorū hostia: siue masculū siue feminā obtulerit. immaculata erunt. Si agnū obtulerit coram dño; ponet manū sup caput uictime sue: que imolabitur i uestibulo tabernaculi testimonij. Fundent qz filij aaron sanguinem ei p altaris circuitū; et offerent de

pacificorū hostia sacrificiū dño. adipem et caudam totā cum renibz. et pinguedinē que operit uentrē. atqz uniuersa uitalia. et utrūqz renunculū cū adipe qui est iuxta illa: reticulū qz iecoris cū renunculis. Et adolebit ea sacerdos sup altare: in pabulū ignis et oblationis dño. Si caprā fuerit eius oblatio. et obtulerit eam dño; ponet manū suam sup caput eius. imolabit qz eam in introitu tabernaculi testimonij. et fundent filij aaron sanguinē eius per altaris circuitū. Tollent qz ex ea in pabulū ignis dñici. adipem qui operit uentrē. et qui tegit uniuersa uitalia; duos renunculos cū reticulo quod est sup eos iuxta illa. et aruinā iecoris cum renunculis: adolebit qz ea sup altare sacerdos in alimoniam ignis et suauissimi odoris. Omnis adeps. dñi erit iure perpetuo. in generationibz et cunctis habitaculis uris: nec sanguinē nec adipem omnino comedetis.

Locutus qz est dñs ad moysen: dicens. Loqre filijs isrl. Anima cū peccauerit pignorantia. et de uniuersis mandatis domini que pcepit ut nō fierēt. quippiam fecerit: si sacerdos qui est unctus peccauerit. delinquere faciens poplū. offeret pro pccō suo utiulum immaculatū dño. et adducet illū ad ostiū tabernaculi testimonij coram dño. ponetqz manū sup caput eius: et imolabit eum

rangens cornua altaris holocausti. reliquū fundet ad basim ei. Omne aut adipem auferens. sicut aufri solet de uictimis pacificor. adolebit sup altare. in odorem suauitatis domino. Rogabit q; pro eo: et dimitteatur ei. Sim autē de pecorib; obrulerit uictimā pro p̄ccō. ouem scilicet imaculatam; ponet manū sup caput eius: et imolabit eam ubi solent holocaustor hostie cedi. Sumet q; sacerdos de sanguine eius digito suo. et rangens cornua altaris holocausti. reliquū fundet ad basim eius; omnē quoq; auferēs adipem sicut auferi solet adeps arietis qui imolatur pro pacificis: et cremabit sup altare in incensum dñi. Rogabit q; pro eo et pro p̄ccō eius: et dimitteatur illi.

Si peccauerit anima. et audierit uocem iurantis. testis q; fuit qd' aut ipse uidit. aut cōscius est: nisi indicauerit. portabit iniquitatē suam. Anima que tetigerit aliquid imundū. siue quod occisum a bestia est. aut p se mortuū. aut qdlibet aliud reptile; et oblita fuerit imundicie sue: rea ē. et deliquit. Et si tetigerit quicqm. de imundicia hōis iuxta omnē impunitatē qua pollui solet. oblita q; cognouerit postea: subiacebit delicto. Anima que iurauerit. et prulerit labijs suis ut uel male quid faceret uel bene. et idipm iuramento et sermone firmauerit; oblita q; postea intellexerit delictū suum:

agat penitentiā pro p̄ccō. et offād de gregib; agnam siue caprā. Orabit q; pro eo sacerdos et pro p̄ccō ei. Sin autē nō potuit offerre pecus: offerat duos turtures. uel duos pullos columbar dñi. unū pro peccato. et alterū in holocaustū: dabit q; eos sacerdoti. Qui primū offerens pro peccato. retorquet caput eius ad pennulas; ita ut collo hereat. et nō penitus abrupatur: et asperget de sanguine eius parietē altaris. Quicquid autē reliquū fuerit. faciet distillari ad fundamentū eius: quia pro p̄ccō est. Alterū uō adolebit in holocaustum: ut fieri solet. Rogabit q; pro eo sacerdos et pro peccato eius: et dimitteatur ei. Ad si nō quiuerit manus eius duos offerre turtures. aut duos pullos columbe: offeret pro p̄ccō. simile partem ephi decimā. Non mittet in eam oleū. nec thuris aliquid i ponet: quia pro p̄ccō est. Tradet q; eam sacerdoti. Qui plenū ex ea pugillū hauriens: cremabit sup altare in monumentū eius qui obtulit. rogans pro illo et expians: reliquam uō partem ipse habebit in munere. Locutus q; est dñs ad moysen: dicens. Anima si pruaricans ceremonias p errorem. in his que dño sunt sc̄ificata. peccauit; offeret pro delicto suo arietē imaculatū de gregib; qui emi potest duob; sc̄elis iuxta pondus sc̄iary. ipm q; qd' intulit dampni restituet: et quintam partē ponet sup. tradens

60

sacerdoti. Qui rogabit p eo. offerēs arietem. et dimittetur ei. Anima que peccauerit p ignorantia. fecit qz unū ex his que dñi lege prohibentur; et peccati rea intellexerit iniquitatē suam. offeret arietem imaculatū de gregibz sacerdoti. iuxta mensuram estimationē qz pcc̄i. Qui orabit pro eo quia nesciens fecerit; et dimittetur ei. quia per errorem deliquit in dño. Locutusqz est dñs ad moysen. dicens. Anima que peccauerit. et contempto dño negauerit proximo suo depositū quod fidei eius creditū fuerat. ul u aliquid extorsit. aut calumpniā fecerit. siue rem pditā inuenit. et inficians insup peiterauerit. et quodlibet aliud ex pluribz fecerit. in quibz peccare solēt homines; conuicta delicti. reddet omnia que p fraudem uoluit obtinere integra. et quintā insup partem. addet dño cui dampnū intulerat. Pro peccato autē suo offeret arietem imaculatū de grege; et dabit eū sacerdoti. iuxta estimationē mensurāqz delicti. Qui rogabit pro eo coram dño; et dimittetur illi. pro singulis que faciendo peccauit. **VI**

Locutus qz est dñs ad moysen. dicens. Precipe aaron et filijs eius. Hec est lex holocausti. Cremabitur in altari tota nocte usqz mane. Ignis ex eodem altari erit. Vestietur sacerdos tunica et feminalibz lineis; tollet qz cineres qz

uorans ignis exussit. et ponēs iuxta altare. spoliabitur p̄oribz uestimentis. indutus qz alijs effēt eos extra castra. et in loco mundissimo usqz ad fauillam consumi faciet. Ignis autē in altari semp ardebit; quē nutriet sacerdos. subiciens ligna mane p singulos dies. et imposito holocausto desup adolebit pacificoz adipēs. Ignis est iste perpetuus. qui nūquā deficiet in altari. Hec est lex sacrificij et libamentoz. que offerent filij aaron coram dño et corā altari. Tollet sacerdos pugillū simile que cōspersa est oleo. et totum thus qd sup simila positū est. adolebit qz illud in altari. in monumentū odoris suauissimi dño. Reliquā autē partem simile comedet aaron cū filijs suis absqz fermento. et comedet in loco scō atrij tabnaculi. Ideo autē nō fermentabitur. quia pars eius in dño offeretur incensū. Sēc sanctoz erit. sicut pro pcc̄o atqz delicto. Mares tantū stirpis aaron. comedent illud. Legitimū ac sempiternū est in generationibz ur̄is. de sacrificijs dñi. Omnis qui tetigerit illa. sc̄ificabitur. Et locutus est dñs ad moysen. dicens. Hec ē oblatio aaron et filioz eius. quā offerre debent dño. in die unctōis sue. Decimā partem ephr offerēt simile in sacrificio sempiterno. mediu eius mane. et mediu uespere. que in sarragine oleo confusa. friget. Offeret autē eam calidam i

suauissimi dñi...
 in altari...
 offeret...
 dñs...
 locutus...
 dicens...
 anima...
 peccauerit...
 offeret...
 arietem...
 imaculatū...
 mensuram...
 estimationē...
 pcc̄i...
 qui orabit...
 pro eo...
 quia nesciens...
 fecerit...
 dimittetur...
 ei...
 quia per...
 errorem...
 deliquit...
 in dño...
 locutus...
 qz est...
 dñs...
 ad moysen...
 dicens...
 precipe...
 aaron...
 et filijs...
 eius...
 hec est...
 lex...
 holocausti...
 cremabitur...
 in altari...
 tota nocte...
 usqz...
 mane...
 ignis...
 ex eodem...
 altari...
 erit...
 vestietur...
 sacerdos...
 tunica...
 et feminalibz...
 lineis...
 tollet...
 qz cineres...
 qz

odorem suauissimū dño. sacerdos
qui patri iure successerit: et tota
cremabitur i altari. Omne enim
sacrificiū sacerdotū. igne cōsume-
tur: nec quisquā comeder ex eo. Lo-
cutus q; est dñs ad moysen: dicens.
Loquere aaron et filijs eius. Ista
est lex hostie pro p̄ccō. In loco ubi
offertur holocaustū: immolabi-
tur coram dño. Sc̄m sanctorū est.
Sacerdos qui offert. comeder eā
in loco sancto: in atrio tabnaculi.
Quicquid tetigerit carnes eius: sc̄i-
ficabitur. Si de sanguine illi uestis
fuerit aspsa: lauabitur i loco
sc̄o. Vas autem fictile i quo cocta
est: confringetur. Qd si uas eneū
fuerit: defricabitur. et lauabitur
aqua. Omnis masculus de genere
sacerdotali. uescetur carnib; suis:
quia sc̄m sanctorū est. Hostia enī
que ceditur pro p̄ccō. cui sanguis
infertur in tabnaculū testimonij
ad expiandū. in sc̄uario: nō come-
detur: sed comburetur igni. Hec
quoq; est lex hostie p̄ delicto. Sc̄a
sanctorū est. Idcirco ubi imolabitur
holocaustum: mactabitur ⁊ uicti-
ma p̄ delicto. Sanguis eius: p̄ gi-
rum fundetur altaris. Offerent ex
ea caudam. et adipem qui operit
uitalia: duos renunculos. et pin-
guedinē que iuxta illa est. renicu-
lūq; iecoris cū renunculis: et ado-
lebit ea sacerdos sup altare. Incen-
sum est dñi pro delicto. Omnis mas-
culus de sacerdotali genere. i loco sc̄o
uescetur his carnib;: q̄a sc̄m sc̄oꝝ

67
est. Sicut pro p̄ccō offertur hostia:
ita et pro delicto. Vtriusq; hostie:
lex una erit. Ad sacerdotē qui eam
obtulit: pertinet. Sacerdos qui
offert holocausti uictimā: habebit
pellem eius. Et omne sacrificiū si-
mile. qd coquitur in clibano. et qd
quid in craticula uel in sartagine
preparatur: sacerdotis eius erit a q̄
offertur: siue oleo conspersa siue
arida fuerint. Cūctis filijs aaron:
equa mēsurā p̄ singulos diuidetur.
Hec est lex hostie paci-
ficorū: que offertur dño. Si
pro gr̄ay actione fuerit oblatio. of-
ferent panes absq; fermento conspsos
oleo: et lagana azima uncta oleo.
coctam q; simila. et collitidas. olei
admixtione conspsas: panes quoq;
fermentatos cum hostia gr̄ay que
imolatur pro pacificis. Ex quib;
unus p̄ primitijs offertur dño: et
erit sacerdotis qui fundet hostie
sanguinē. Cuius carnes eadem
comedentur die: nec remanebit ex
eis quicquā usq; mane. Si uero ul-
sponte quispiā obtulerit hostiam:
eadem similiter edetur die. Si
siquid in crastinū remanserit: uel
si licitū est. Quicquid autē tertius
inuenere dies: ignis absumet. Si
quis de carnib; uictime pacificorū
die tertio comederit. irrita fiet ob-
latio. nec proderit offerenti: quin
potius quecūq; anima tali se edu-
lio contaminauit: p̄uaticationis
rea erit. Caro que aliqd tetigerit
imundū nō comedetur: sed combu-

Cumq; scificans aspisset altare
 septem uicib; unxit illud et omnia
 uasa eius: labiū quoq; cum basi
 sua sanctificauit oleo. Et sidens
 sup caput aaron: unxit eū et cōse
 crauit. Filios quoq; eius oblatos
 uestiuit tunicis lineis: et cinxit bal
 theo: imposuit q; mitras. ut uisse
 rat dñs. **O**brulit et utulū pro p̄cto.
Cūq; sup caput eius posuissent
 aaron et filij eius manus suas. i
 molauit eū: hauriens sanguinē:
 et tincto digito. tetigit cornua al
 taris p̄ girum. **Q**uo expiatio et scī
 ficatio: fudit reliquū sanguinē ad
 fundamenta eius. **A**dipem uero
 qui erat sup uitalia et reticulū ie
 coris. duos q; renunculos cū arui
 nulīs suis. adoleuit sup altare: in
 tulū cū pelle. carnib; et fimo. cre
 mans extra castra: sicut p̄cepit
 dñs. **O**brulit et arietem in holocau
 stū. **S**up cuius caput cum impo
 suissent aaron et filij eius manus
 suas: imolauit eum: et fudit san
 guinē eius p̄ altaris circuitū. **S**pin
 q; arietem in frustra concidens. ca
 put eius et artus et adipem adole
 uit igni: lotis prius intestinis et
 pedib;. **T**otum q; simul arietē in
 cendit sup altare: eo qd esset holo
 caustū suauissimi odoris domino:
 sicut p̄cepit ei. **O**brulit et arie
 tem scdm. in consecrationē sacerdo
 tū: posuerunt q; sup caput illius
 aaron et filij eius. manus suas.
Que cum imolasset moyses: su
 mens de sanguine tetigit extremū

auricule dextre aaron. et pollicem
 manus eius dextre. similiter et pe
 dis. **O**brulit et filios aaron. **C**ūq;
 de sanguine arietis imolati reti
 gisset extremū auricule singulorū
 dextre. et pollicem manus ac pedis
 dextri: reliquū fudit sup altare p̄
 circuitū. **A**dipem uō et caudā. om
 nē pinguedinē que opit intestina.
 reticulū q; iecoris et duos renes
 cū adipib; suis. et armo dextro: se
 parauit. **T**ollens aut de canistro
 azimoz qd erat coram dño panē
 absq; fermento. et collitidam con
 sptam oleo. **L**aganūq; posuit sup
 adipes et armū dextrū. tradens si
 mul omnia aaron et filijs ei. **Q**ui
 postqm leuauerūt ea coram dño.
 rursum suscepta de manib; eoz ado
 leuit sup altare holocausti: eo qd
 consecrationis eet oblatio: in odo
 rem suauitatis sacrificij dño. **T**u
 lit et pectusculū. eleuans illud co
 ram dño. de arietē consecratis in
 partem suā: sicut p̄cepit ei dñs.
Assumens q; unguentū et sangui
 nē qui erat in altari: aspersit sup
 aaron et uestimta eius. et sup filios
 illius ac uestes eoz. **C**ūq; scificasset
 eos in uestitu suo: p̄cepit eis dices.
Coquite carnes ante fores tabna
 culi: et ibi comedite eas. **P**anes
 quoq; consecratis edite. qui positi
 sunt in canistro: sicut p̄cepit in do
 minus dicens. **A**aron et filij eius
 comedent eos. **Q**uicqd aut reliquū
 fuerit de carne et panib;: ignis ab
 sumet. **D**e ostio quoq; tabernaculi

deinceps egressi: bñdixerunt poplo.
 Apparuit q; gl'a dñi omni multitu
 dini: et ecce egressus ignis a dño.
 deuorauit holocaustum et adipēs
 qui erant sup altare. Quod cū ui
 dissent turbe: laudauerunt dñm.
 ruentes in facies suas. **X**

Arreptis q; nadab et abiu filij
 aaron thuribulis. imposuerunt
 ignem et incensū de sup. offerentes
 coram dño ignē alienū: quod eis
 p̄ceptum nō erat. Egressus q; ignis
 a dño. deuorauit eos: et mortui sūt
 coram dño. Dixit q; moyses ad aa
 ron. Hoc est quod locutus est dñs.
 Sanctificabor in hys qui appropin
 quant in: et in conspectu omnis po
 puli glorificabor. Qd̄ audiens. ta
 cuit aaron. Vocatis autē moyses
 misaēle et elisaphan filijs oziel.
 patris aaron: ait ad eos. Ire. et
 tollite frēs uos de conspū sc̄iarij.
 et asportate extra castra. Confessi
 q; p̄gentes tulerunt eos sicut iace
 bant. uestitos lineis tunicis: et e
 iecerunt foras. ut sibi fuāt impa
 tum. Locutus est moyses ad aarō:
 et ad eleazar atq; ithamar. filios
 eius. Capita ur̄a nolite nudare: et
 uestimenta nolite scindere: ne for
 te moriamini. et sup omnē cetum
 oratur indignatio. Fratres ur̄i et
 omnis domus isrl̄: plangant in
 cendiū. qd̄ dñs suscitauit. Vos au
 tē nō egrediemini fores tabnaculi.
 Alioqn̄ peribitis. Oleū quippe sc̄e
 unctionis: est sup uos. Qui fece
 runt om̄ia: iuxta p̄ceptū moysi.

Dixit quoq; dñs ad aaron. Vinū et
 omne quod inebriare potest. nō bi
 betis tu et filij tui qñdo intrabitis
 in tabernaculū testimonij. ne mo
 riamini: quia p̄ceptum est sempi
 ternū in gen̄ationes ur̄as: et ut ha
 beatis scientiam discernendi inter
 sc̄m et p̄phanū. inter pollutum et
 mūdum. doceatis q; filios isrl̄ oīa
 legitima mea. que locutus ē dñs
 ad eos p̄ manū moysi. Locutus q;
 est moyses ad aaron: et ad eleazar
 et ithamar filios eius. qui erant
 residui. Tollite sacrificiū quod re
 mansit de oblatione dñi: et come
 dite illud absq; feruō iuxta alta
 re: quia sc̄m sanctorū est. Comedets
 autē in loco sc̄o qd̄ datum est tibi et
 filijs tuis de oblationib; dñi: sicut
 p̄ceptum est in. Pectus sc̄iuli quoq;
 quod oblatū est et armū qui sepa
 tus est: edētis in loco mūdissimo.
 tu et filij tui et filie tue tecū. Tibi
 enī ac liberis tuis reposita sūt de
 hostijs salutarib; filioꝝ israel: eo
 qd̄ armū et pectus et adipēs qui
 cremantur in altari eleuauerunt
 coram dño. et p̄tineant ad te et
 ad filios tuos lege p̄petua. sicut
 p̄cepit dñs. Inter hec hircum qui
 oblatu fuerat pro p̄cō cū quere
 ret moyses: exultū reperit. Iratus q;
 contra eleazar et ithamar filios
 aaron qui remanserāt: ait. Cur
 nō comedistis hostiā pro p̄cō in
 loco sc̄o. que sancta sanctorū est: et
 data uobis ut portetis iniquita
 tem multitudinis. et rogetis p̄ ea ī

erit. Qui tetigerit morticina eorum: polluetur usque ad uesperum. Et qui portauerit huiusmodi cadauera. lauabit uestimenta sua. et imundus erit usque ad uesperum: quia omnia hec imunda sunt uobis. Hec quoque inter polluta reputabuntur: de his que mouentur in terra. Mustela et mus et cocodrillus. singula iuxta genus suum: migale et cameleon et stello ac lacerta et talpa. Omnia hec imunda sunt. Qui tetigerit morticina eorum imundus erit usque ad uesperum. Et super quod ceciderit quicquam de morticinis eorum: polluetur. Tam uas ligneum et uestimentum quam pelles et cilicia. et in quocumque sit opus tingentur aqua: et polluta erunt usque ad uesperum: et sic postea mundabuntur. Vas autem fictile in quo horum quicquam intro ceciderit polluetur: et idcirco frangendum est. Omnis cibus quem comedens si fusa fuerit super eum aqua: imundus erit. Et omne liquens quod bibitur de uniuerso uase: immundum erit. Et quicquid de morticinis huiusmodi ceciderit super illud: imundum erit. Siue clibani siue circopedes. destruentur: et imundi erunt. Fontes uero et cisternae et omnis aquarum congregatio: munda erit. Qui morticinum eorum tetigerit: polluetur. Si ceciderit super sementem: non polluet eam. Si autem quispiam aqua sementem perfuderit. et postea morticinis tacta fuerit: ilico polluetur. Si mortuum fuerit animal quod licet uobis comedere: quod cadau-

eius tetigerit. imundus erit usque ad uesperum. Et qui comederit ex eo quicquam siue portauerit. lauabit uestimenta sua: et imundus erit usque ad uesperum. Omne quod reptat super terram: abhominabile erit. nec assumetur in cibum. Quicquid super pedus quadrupes graditur: et multos habet pedes. siue per humum trahitur: non comedetis: quia abhominabile est. Nolite contaminare animas uestras: nec tangatis quicquam eorum: ne imundi sitis. Ego enim sum dominus deus uestrus. Sancti estote: quoniam ego sanctus sum. Ne polluatis animas uestras: in omni reptili quod mouetur super terram. Ego enim sum dominus. qui eduxi uos de terra egypti: ut essem uobis in dominum. Sancti eritis: quia ego sanctus sum. Ista est lex animantium ac uolucrum. et omnis anime uiuentis que mouetur in aqua et reptat in terra: ut differentias noueritis mundi et imundi: et sciatis quod comedere et respicere debeatis. Locutusque est dominus ad moysen: dicens. Loquere filiis israel: et dices ad eos. Mulier si suscepto semine peperit masculum: imunda erit septem diebus: iuxta dies separationis menstruae: et die octauo circumcidetur infanculus. Ipsa uero: triginta tribus diebus manebit in sanguine purificationis sue. Omne sanctum non tangeret nec ingrediatur in sanctarium: donec impleatur dies purgationis sue. Si uero autem femina peperit: imunda erit duabus

locum lepre humiliore carne reli-
qua. et pilos uersos in candorem:
contaminabit eum. Plaga enim le-
pre: orta est in ulcere. Quod si pi-
lus coloris est pristini. et cicatrix
subobscura. et uicina carne non
est humilior: recludet eum septem
dieb;. Et si quidem creuerit: adiu-
dicabit eum lepre. Sin aut stete-
rit in loco suo: ulceris e cicatrix:
et homo mundus erit. Caro et ci-
tis qua ignis exusserit et sanata
albam siue rufam habuerit cica-
tricem: considerabit eam sacerdos.
Et ecce si uersa est in albozem. et
locus eius est reliqua cute humi-
lior: contaminabit eum: quia
plaga lepre in cicatrice orta est.
Quod si piloy color non fuerit i-
mutatus. nec humilior plaga in
carne reliqua. et ipsa lepre species
fuerit subobscura: recludet eum
septem dieb;: et die septimo con-
templabitur. Si creuerit in cute
lepra: contaminabit eum. Sin aut
in loco suo candor steterit. non sa-
tis clarus: plaga combustionis
est. et ideo mundabitur: quia
cicatrix est combusture. Vir siue
mulier in cuius capite uel barba
germinauerit lepra: uidebit eos
sacerdos. Et si quidem humilior
fuerit locus carne reliqua. et capil-
lus flauus solitoq; subtilior: con-
taminabit eos: quia lepra capitis
est. ac barbe. Sin autem uiderit lo-
cum macule equalem uicine car-
ni. et capillu nigrum: recludet eum

septem dieb;: et die septimo in-
tuebitur. Si no creuerit macula.
et capillus sui coloris est. et locus
plage carni relique equalis: rade-
tur homo absq; loco macule: et i-
cludetur septem dieb; alijs. Si die
septimo uisa fuerit stensse plaga
in loco suo. nec humilior carne re-
liqua: mundabit eum: lotisq; uesti-
bus mundus erit. Sin autem post e-
mundatione rursus creuerit ma-
cula in cute: non queret amplius
utru capillus in flauu colorem sit
comutatus: quia apte imundus
est. Porro si steterit macula. et ca-
pilli nigri fuerint: nouit hoem
esse sanatu: et confidenter eum pro-
nunciet mundu. Vir et mulier in
cuius cute candor apparuerit: in-
tuebitur eos sacerdos. Si dephen-
derit subobscuru albozem lucere
in cute: sciat non esse lepram. sed
macula coloris candidi. et hoem
mundu. Vir de cuius capite ca-
pilli fluunt: caluus ac mundus
est. Et si a fronte ceciderint pili:
recaluaster et mundus e. Sin aut
in caluicio siue in recaluatione
albus uel rufus color fuerit exor-
tus et hoc sacerdos uiderit: condep-
nabit eam: haut dubie lepre q
orta est in caluitio. Quiq; ergo
maculatus fuerit lepra. et separa-
tus ad arbitriu sacerdotis: habe-
bit uestimenta sua diluta. caput
nudum. os ueste contactu: conta-
minatu ac sordidum se clamabit.
Omni tempore quo leprosus e. et

lictio ad sacerdotē pertinet hostia.
 Sancta scōy est. Assumens q̄ sacer
 dos de sanguine hostie que immo
 lata est pro delicto. ponet super ex
 tremū auriculę dextre ei qui mun
 datur. et sup pollices manus dex
 tre et pedis; et de olei sextario mit
 tet in manū suam sinistram. tin
 getq̄ digitū dextrum in eo. et as
 pget septies contra dñm. Quod
 autē reliquū est olei i leua manu.
 fundet sup extremū auriculę dex
 tre eius qui mūdatur; et sup pol
 lices manus ac pedis dextri. et su
 per sanguinē qui fusus est pro de
 licto. et sup caput eius. Rogabit
 q̄ pro eo coram dño. et faciet sacri
 ficiū pro p̄cto. Tunc imolabit ho
 locaustū; et ponet illud in altari
 cū libamentis suis. et homo rite
 mundabitur. Et si pauper est. et
 nō potest manus eius inuenire
 que dicta sunt. sumet agnū pro
 delicto ad oblationē. ut roget p̄
 eo sacerdos; decimā q̄ partem si
 mile consperse oleo in sacrificiū.
 et olei sextariū. duos q̄ turtures
 siue duos pullos columbe. quoz
 sit unus pro p̄cto. et alter i holo
 caustū. offeret q̄ ea die octauo
 purificationis sue sacerdoti. ad
 ostiū tabernaculi testimonij. corā
 dño. Qui suscipiens agnū pro de
 licto. et sextarium olei. leuabit si
 mil. Imolato q̄ agno de sangui
 ne eius ponet sup extremū auri
 cule dextre illius qui mundatur.
 et sup pollices manus eius ac pe

dis dextri. Olei uō partē. mittet
 in manū suam sinistram. In quo
 tingens digitū manus dextre. as
 pget septies contra dñm; tanger
 q̄ extremū dextre auriculę illius
 qui mūdatur. et pollices manus
 ac pedis dextri: in loco sanguinis
 qui effusus est p̄ delicto. Reliquā
 autē partem olei que est i sinistra
 manu: mittet sup caput purifica
 ti. ut placet pro eo dñm. Et turtu
 rem siue pullū columbe offeret: u
 nū pro delicto et alterū in holo
 caustū. cū libamentis suis. Hoc ē
 sacrificiū leprosi: qui habere nō
 potest omnia i emundatione sui.
 Locutus q̄ est dñs ad moysen et
 aaron: dicens. Cū ingressi fueri
 tis terrā chanaan. quam ego da
 bo uobis in possessionē: si fuerit
 plaga lepre in edibz. ibit cuius ē
 domus nuntiāns sacerdoti. et
 dicet. Quasi plaga lepre. uide
 tur in esse in domo mea. At ille
 p̄cipiet ut efferant uniuersa de
 domo. prius quā ingrediatur eā
 et uideat. utrum lepra sit: ne i
 munda fiant omnia que in do
 mo sunt. Intrabit q̄ postea ut cō
 sideret domus lepram. Et cū ui
 derit in parietibz illius q̄si ualli
 culas pallore siue rubore deformes.
 et humiliores superficie reliqua: e
 gredietur ostiū domus. et statim
 claudet eam. septem diebz. Reu
 sus q̄ die septima: considerabit
 eam. Si inuenit creuisse leprā.
 uidebit erui lapides i quibz lepra

Adhuc...
 egressus e...
 pam esse...
 qui purificat...
 duos passer...
 ritum est...
 obisq̄ et yfop...
 scilicet immol...
 fiet: sup an...
 autem unū...
 cocto et yfop...
 passeris immol...
 Manu qui mūdatur...
 ut tunc purg...
 ferem unū...
 Cūq̄ lauat unū...
 sua. radet unū...
 lauabitur...
 gredietur...
 ut maneat...
 un septē die...
 de capillos...
 supra. ac to...
 Et ions tur...
 die octauo...
 imacillatos...
 absq̄ macula...
 uide in sacrificiū...
 oleo: et seorsum...
 Cūq̄ sacerdos...
 nē stantur...
 dño. in olio...
 tollit agnū...
 lictio. olei q̄...
 ante dñm...
 ubi imolati...
 holocausti...
 stat erui...

talis est. nō lotis ante manib; la-
 uabit uestimenta sua: et lotus a-
 qua imundus erit usq; ad uespe-
 rum. Vas fictile qd' tetigerit. con-
 fringetur: uas autē ligneū laua-
 bitur aqua. Si sanatus fuit qui
 huiusmodi sustinet passionem;
 numerabit septē dies post emūda-
 tionē suā: et lotus uestib; ac toto
 corpore in aquis uiuentib;. erit
 mundus. Die autē octauo sumet
 duos turtures aut duos pullos
 columbe; et ueniet in conspū do-
 mini. ad ostiū tabnaculi testimo-
 ny: dabit q; eos sacerdoti. Qui fa-
 ciet unū pro pccō: et alterū in ho-
 locaustū. Rogabit q; pro eo corā
 dño: ut emundetur a fluxu semi-
 nis sui. Vir de quo egredietur se-
 men coitus. lauabit aqua omne
 corpus suū: et imundus erit usq;
 ad uesperū. Vestem et pellem quā
 habuerit. lauabit aqua: et imun-
 da erit usq; ad uesperū. Mulier cū
 qua coierit. lauabitur aqua: et
 imunda erit usq; ad uesperū. Mu-
 lier que redeunte mense patitur
 fluxum sanguinis: septem dieb;
 sepabitur. Omnis qui tetigerit e-
 am: imundus erit usq; ad uespe-
 rū. Et locus in quo dormierit uel
 sederit dieb; sepationis sue: pol-
 luetur. Qui tetigerit lectū eius. la-
 uabit uestimenta sua: et ipse lotus
 aqua imundus erit usq; ad uespe-
 rū. Omne uas sup quod illa sederit.
 quisq; attigerit. lauabit uestimta
 sua: et lotus aqua. pollutus erit

usq; ad uesperū. Si uir coierit cū
 ea tempore sanguinis mēstrualis;
 imundus erit septem dieb;: et om-
 ne stratum ī quo dormierit. pollue-
 tur. Mulier que patitur multis
 dieb; fluxū sanguinis nō in tēpo-
 re mēstruali. uel que post mēstru-
 um sanguinē fluere non cessat: q;
 diu huic subiacet passioni. imun-
 da erit. quasi si sit in tempore mē-
 struo. Omne stratum in quo dor-
 muerit. et uas in quo sederit: pol-
 lutū erit. Quicūq; tetigerit eam.
 lauabit uestimenta sua: et ipse lo-
 tus aqua. imundus erit usq; ad
 uesperū. Si stererit sanguis. et
 fluere cessauerit: numābit septē
 dies purificationis sue. Et octauo
 die: offeret pro se sacerdoti duos
 turtures uel duos pullos colūbe.
 ad ostiū tabernaculi testimoniy.
 Qui unū faciet pro pccō. et alte-
 rum ī holocaustū: rogabit q; pro
 ea coram dño. et p fluxu imundi-
 tie eius. Docebitis ergo filios isrl:
 ut caueant imundicias et nō mo-
 riantur in sordib; suis. cū pollue-
 rint tabernaculū qd' est inter eos.
 Ista est lex eius qui patitur fluxū
 seminis. et qui pollutur coitu: et
 que in mēstruis temporib; sepa-
 tur. uel que uigi fluit sanguine:
 et hominis qui dormierit cū ea.
Locutus q; est dñs ad **XVI**
 moysen post mortē filioꝝ duo-
 rū aaron. quando offerentes ignē
 alienū interfecti sunt: et pcepit ei
 dicens. Loqre ad aaron frēm tuū.

obtulit holocaustū suū ac ple-
 bis; rogabit tam pro se quā pro po-
 pulo: et adipem qui oblatuſ est p-
 peccatis adolebit sup altare. Ille
 uero qui dimiserit caprū emissa
 riu. lauabit uestimenta sua ⁊ cor-
 pus aqua: et sic ingredietur in
 castra. Vitulū autem et hircum
 qui pro p̄cto fuerant imolati. et
 quorū sanguis illatus est ut i sc̄a
 rio expiatio completeretur; asporta-
 bunt foras castra: et cōburent ig-
 ni. tam pelles q̄m carnes eorū et
 simū. Et quicumq; combussit ea.
 lauabit uestimenta sua et carnē
 aqua: et sic ingredietur castra. C-
 rit q; hoc uobis legitimū sempit-
 nū. Mense septimo decima die
 mensis affligetis aīas uīas: nul-
 lum q; facietis opus. siue indige-
 na siue aduena qui pegrinantur
 inter uos. In hac die expiatio erit
 uīr atq; mundatio: ab omībz pec-
 catis uīis coram dño mūdabim-
 ni. Sabbatū enī requietionis est:
 et affligetis annuas religione p-
 petua. Expiabit autem sacerdos
 qui unctus fuerit: et cuius man-
 uitate sunt ut sacerdotio fūga-
 tur pro parte suo. Indueturq; stola
 linea. et uestib; sanctis; ⁊ expiabit
 sanctuarū et tabnaculū testimo-
 niū atq; altare: sacerdotes quoq; ⁊
 unūsum poplū. Cūq; hoc uobis
 legitimū sempiternū: ut oretis p
 filijs isrl: et pro cunctis p̄ctis eorū.
 semel in anno. Fecit igitur aaron:
 sicut p̄parat dñs moysi. **XVII**

Et locutus est dñs ad moysen:
 dicens. Loquere aaron et fili-
 is eius. et cunctis filijs isrl: dicens
 ad eos. Iste est sermo: quē manda-
 uit dñs dicens. Homo quilibet
 de domo isrl: si occiderit bouē aut
 ouem siue capram. in castris uel
 extra castra. et non obtulerit ad
 ostiū tabnaculi oblationem dño:
 sanguinis reus erit. Quasi sāgu-
 nem fuderit: sic peribit de medio
 popli sui. Ideo sacerdoti offerre de-
 bent filij isrl: hostias suas. quas
 occidunt in agro; ut sc̄ificentur do-
 mino ante ostiū tabnaculi testi-
 mony: et imolent eas hostias pa-
 cificas dño. Sfunderq; sacdos san-
 guinē sup altare dñi. ad ostiū ta-
 bernaculi testimoniy: et adolebit
 adipem i odorem suauitatis dño.
 Et nequaquam ultra immolabunt
 hostias suas demonib;: cū quib;
 fornicati sunt. Legitimū sempiter-
 nū erit illis: et posteris eorū. Et
 ad ipos dices. Homo de domo isrl:
 et de aduenis qui pegrinantur a-
 pud uos. qui obtulerit holocaus-
 tū siue uictimā. et ad ostiū taber-
 naculi testimoniy non adduxerit
 eam ut offeratur dño: interibit
 de poplo suo. Homo quilibet de
 domo isrl: ac de aduenis qui pegri-
 nantur inter uos. si comederit san-
 guinē. obfirmabo faciem meā cō-
 tra aīam illius: et dispdam eam
 de poplo suo: quia anima carnis
 in sanguine est. Et ego dedi illū
 uobis ut sup altare meū expietis

menstrua nō accedes: nec reuela-
 bis fedtatem eius. Cū uxore proxi-
 mi tui nō corbis: nec seminis com-
 mixtione cōmaculaberis. De semi-
 ne tuo nō dabis ut consecretur ydo-
 lo moloch: nec pollues nomen dei
 tui. Ego dñs. Cū masculo non cō-
 misceberis coitu femineo: quia ab-
 hominatio est. Cum omni pecore
 nō corbis: nec maculaberis cū eo.
 Mulier nō succumbet uimero nec
 miscebitur ei: quia scelus est. Ne
 polluamini in omnib; his quibus
 contaminare sunt uniuēse gentes.
 quas ego etiam ante conspectum
 ur̄m. e quib; polluta est terra; cui
 ego scelera uisitabo: ut euomat
 habitatores suos. Custodite legi-
 tima mea atq; iudicia: ut non fa-
 ciatis ex omnib; abhominatōnib;
 istis. tam indigena quā colonus
 qui pegrinantur apud uos. Om-
 nes enim execrationes istas fece-
 runt accole terre. qui fuerūt ante
 uos: et polluerunt eam. Cauete
 ergo ne et uos similiter euomat.
 cum paria feceritis: sicut euomu-
 it gentem que fuit ante uos. Om̄is
 anima que fecerit de abhominatio-
 nib; his quippiā: peribit de medio
 populi sui. Custodite mādata mea.
 Nolite facere que fecerūt hy qui
 fuerunt ante uos: et ne polluamini

Locutus est dñs ad moysen:
 dicens. Loqre ad omnē cetū
 filioꝝ israel: et dices ad eos. Sancti
 estote: quia ego sc̄us sum dñs d̄s ur̄.

Unusquisq; matrē suam ⁊ patrē
 timeat. Sabbata mea custodite.
 Ego dñs deus ur̄. Nolite conuerti
 ad ydola: nec deos conflatiles faci-
 etis uobis. Ego dñs deus ur̄. Si
 imolaueritis hostiam pacificoꝝ
 dño: ut sit placabilis. eo die quo
 fuerit imolata comedetis eam. et
 die altero. Quicqd autē residuū
 fuerit in diem tertiu: igne cōbu-
 retis. Siquis post biduum come-
 derit ex ea; prophanus erit. et im-
 pietatis reus. portabitq; iniqui-
 tatem suam. quia sc̄m domini pol-
 luit: et peribit anima illius de
 poplō suo. Cum messueris legetes
 terre tue. nō tondebis usq; ad so-
 lum sup̄ficiem terre. nec remanē-
 tes spicas colliges; neq; in uinea
 tua racemos et grana decidentia
 congregabis: sed pauperib; et pe-
 grinis carpenda dimittes. Ego
 dñs deus ur̄. Non facietis furtū.
 Non mentiemini: nec decipiat
 unusquisq; proximu suū. Non p-
 iurabis in nomine meo: nec pollu-
 es nomen dei tui. Ego dñs. Non
 facies calumpniā proximo tuo:
 nec ui opprimes eū. Non morabi-
 tur opus mercennary tui apud
 te: usq; mane. Nō maledices sur-
 do. nec coram ceco pones offendi-
 culū; sed timebis dñm d̄m tuū:
 quia ego sum dñs. Non facies qd
 iniquū est: nec iniuste iudicabis.
 Non consideres psonam paupis:
 nec honores uultū poteris. Iuste
 proximo tuo iudica. Nō eris crimi-

14d

nator: nec susurro in plis. **N**o
stabis contra sanguinē proximi
tui. Ego dñs. Ne oderis fratrem
tuū in corde tuo; sed publice argue
eum: ne habeas sup illo peccatū.
Non queres ultionē: nec memor
eris iniurie cuiū tuor. Diliges
amicū tuū: sicut teipm. Ego do
minus. Leges meas custodite. Ju
menta tua nō facies coire cum al
terius generis animantib; Agrū
nō seres diuiso semine. Vestē que
ex duob; terra est non indueris.
Homo si dormierit cum muliere
coitu seminis. que sit ancilla. et
am nobilis et tam precio nō re
dempra nec libertate donata; ua
pularunt ambo et nō morientur:
quia nō fuit libera. **P**ro delicto
autē suo: offeret dño ad ostium
tabernaculi testimonij arietem.
Grabatq; pro eo sacerdos. et pro
delicto eius coram dño: et rep
pitiabitur ei. dimitteturq; pec
catū. **Q**uando ingressi fueritis
terram. et plantaueritis in ea
ligna pomifera: auferetis ipu
tia eor. **P**oma que germinant
imunda erunt uobis: nec edētis
ex eis. **Q**uarto autē anno: omnis
fructus eor sanctificabitur: lau
dabilis dño. **Q**uinto autē anno
comedetis fructus: congregātes
poma que proferunt. Ego dñs de
us ūr. **N**on comedetis carnē cū
sanguine. **N**on augurabimini:
nec obseruabitis sompnia. **N**eq;
in rotundū rōdebitis comā: nec

radetis barbam. **E**t sup mortuos nō
incidetis carnes ūras: neq; figuras
aliquas et stigmata facietis uobi.
Ego dñs. **N**e prostituas filiā tuā:
et contaminetur ira et impleatur
pauilo. **S**abbata mea custodite:
et sanctuariū meū metuite. **E**go
dñs. **N**e declinetis ad magos: nec
ab ariolis aliquid sciscitemini. ut
polluamini p eos. Ego dñs deus
ūr. **C**oram cano capite consurge:
et honora psonam senis: et time
dñm dñm tuū. Ego sum dñs. **S**i
habitauerit aduena in terra ūra.
et moratus fuerit inter uos. nō ex
probretis ei: sed sit intē uos quasi
indigena: et diligetis eum quasi
uos met ipos. **F**uistis enī et uos
aduene: in terra egypti. **E**go dñs
dñs ūr. **N**olite facere iniquū aliquid
in iudicio: in regula. in pondere. in
mensura. **S**tratera iusta. et equa
sunt pondera: iustus modius. equū
q; sextarius. **E**go dñs dñs ūr: qui
eduxi uos de terra egypti. **C**ustodi
te omnia pcepta mea et uniuersa
Locutus q; est dñs ad **XX**
moysen: dicens. **H**ec loquere
filijs isrl. **H**omo de filijs isrl et de
aduens qui habitant in israh. si
quis de semine suo dederit ydolo
moloch. morte moriatur. **P**opls
terre lapidabit eum; et ego ponā
faciem meā contra illū. succidāq;
illū de medio popli sui: eo qd de
derit de semine suo moloch. et cō
taminauit sanctuariū meū. ac pol

luerit nomen sem meū. **Q**uod si ne-
gligens popl's terre. et quasi pui-
pendens imperiū meū. dimiserit
hōiem qui dederit de semine suo
moloch. nec uoluerit eum occidere:
ponā faciem meā sup illū hōiem
et cognationē eius. succidam q;
ipm. et omnes qui consenserunt
ei ut fornicarentur cum moloch.
de medio popli sui. Anima que de-
clinauerit ad magos et arolos. et
fornicata fuerit cum eis: ponam
faciem meā contra eam. et interfi-
ciam illā de medio popli sui. **S**ci-
ficamini et estote sancti: qā ego
scūs sum dñs d's ur. Custodite pre-
cepta mea. et facite ea: qā ego sum
dñs qui sanctifico uos. **Q**ui male-
dixerit patri suo aut matri: morte
moriatur. **Q**ui patri matriq; ma-
ledixerit: sanguis eius sit sup eū.
Si mechatus quis fuit cum uxore
alterius. et adulteriū ppetrauit
cum uxore proximi sui: morte mo-
riatur et mechus et adulterā. **Q**ui
dormuerit cū nouerca sua. et reue-
lauit ignominia pat's sui: mor-
te moriantur ambo. **S**anguis eor:
sit sup eos. **S**i quis dormuerit cū nuru
sua: uterq; moriatur: quia scelus
operati sunt. **S**anguis eor: sit sup
eos. **Q**ui dormuerit cū masculo co-
itu femineo uterq; opatus ē nefas:
morte moriantur. **S**anguis eorū:
sit sup eos. **Q**ui supra uxorem filiā
duxerit matrē eius. scelus opatus
est. **V**iuus ardebit cū eis: nec rema-
nebit tantū nefas i medio ur̄i. **E**

cū uumento et pecore coierit. morte
moriatur: pecus quoq; occidite.
Mulier que succubuerit cuilibet ui-
umento: simul interficietur cum eo.
Sanguis eor: sit sup eos. **E**t acce-
perit sororem suam. filiā patris
sui uel filiam matris sue. et uide-
rit turpitudinē eius. illa q; conspe-
xerit fratris ignominia: nefariam
rem opati sunt. **O**ccidentur ambo i
conspectu popli sui. eo qd turpitu-
dinē suā mutuo reuelauerint: et
portabunt iniquitatē suam. **Q**ui
coierit cū muliere in fluxu mēstruo.
et reuelauerit turpitudinem eius
ipā q; aperuerit fontem sanguinis
sui: interficientur ambo de medio
popli sui. **T**urpitudinē matris
et amite tue: nō discopnes. **Q**ui
hoc fecerit ignominia carnis sue
nudauit: portabit ambo iniqui-
tatem suā. **Q**ui coierit cū uxore
patris uel auunculi sui: et reuela-
uerit ignominia cognationis sue:
portabunt ambo peccm suū: absq;
liberis morientur. **E**t duxerit uxo-
rem fratris sui: rem facit illicitā.
Turpitudinē fratris sui reuela-
uit: absq; liberis erunt. **C**ustodite
leges meas atq; iudicia. et facite
ea: ne et uos euomat tra quā in-
traturi estis et habitaturi. **N**olite
ambulare in legitimis nationū:
quas ego expulsiurus sū ante uos.
Omnia enī hec fecerunt: ⁊ abho-
minatus sū eas. **V**obis autem lo-
quor. **P**ossidete terrā eorū quam
dabo uobis in hereditatem: terrā

habet: et contaminare non debet
 sanctuarium meum. Ego dominus qui sanctifico eos. Locutus est ergo moyses
 ad aaron et filios eius. et ad omne israel: cuncta que sibi fuerant
 imperata.

Locutus est dominus ad moysen:
 dicens. Loquere ad aaron et
 ad filios eius. ut caueant ab his
 que consecrata sunt filiorum israel: et
 non contaminent nomen sanctifica-
 torum in. que ipsi offerunt. Ego dominus.
 Dic ad eos: et ad posteros eorum. Om-
 nis homo qui accesserit de stirpe
 vestra ad ea que consecrata sunt. et
 que obtulerunt filij israel domino.
 in quo est immundicia: peribit co-
 ram domino. Ego sum dominus. Homo de
 semine aaron qui fuerit leprosus
 aut patiens fluxum seminis: non
 uelcetur de his que sanctificata sunt
 michi: donec sanetur. Qui rengerit
 immundum super mortuo et ex quo
 egreditur semen quasi coitus. et qui
 tanget reptile. et quodlibet immundum.
 cuius tactus est sordidus: immundus
 erit usque ad uesperum: et non uel-
 cetur his que sanctificata sunt. Sed cum
 lauerit carnem suam aqua et occu-
 buerit sol. tunc mundatus uelcetur
 de sanctificatis: quia cibus illius est.
 Morticinum et captum a bestia non
 comedet: nec polluetur in eis. Ego
 dominus. Custodient precepta mea: ut
 non subiaceant peccato. et moriantur
 in sanctuario cum polluerint illud. Ego
 dominus qui sanctifico uos. Omnis a-
 lienigena: non comedet de sanctifica-

tis. Inquilinus sacerdotis et mien-
 narius: non uelcentur ex eis. Quae
 autem sacerdos emerit. et qui inacu-
 lus domus eius fuerit: hi comedent
 ex eis. Si filia sacerdotis cuiuslibet
 ex populo nupta fuerit: de his que
 sanctificata sunt et de puris non
 uelcetur. Si autem uidua uel re-
 pudata et absque liberis reuera fue-
 rit ad domum patris sui: sicut puel-
 la consueuerat. aletur cibis patris
 sui. Omnis alienigena: comedendi
 ex eis non habet potestatem. Qui
 comederit de sanctificatis per igno-
 rantiam: addet quintam partem cum
 eo quod comedit. et dabit sacerdoti
 in sanctuario. Nec contaminabitur sancti-
 ficata filiorum israel que offeruntur domino:
 ne forte sustineant iniquitatem de-
 licti sui. cum sanctificata comederint.
 Ego dominus qui sanctifico eos. Locutus
 est dominus ad moysen: dicens. Loquere
 ad aaron et filios eius. et ad omnes
 filios israel: dicesque ad eos. Homo
 de domo israel. et de aduenis qui
 habitant apud eos. qui obtulerit
 oblationem suam uel uota soluens.
 uel sponte offerens: quicquid illud
 obtulerit in holocaustum domini.
 ut offeratur pro uos: maculatus im-
 maculatus erit. ex bobus ex ouibus
 et ex capris. Si maculam habuerit.
 non offeretis: neque erit acceptabi-
 le. Homo qui obtulerit uictimam
 pacificorum domino. uel uota soluens
 uel sponte offerens. tam de bobus
 quam de ouibus: immaculatum offeret.
 ut acceptabile sit. Omnis macula

ternū: in generationib; ur̄is. cunctis
 q; habitaculis ur̄is. Numerabitis
 ergo ab altero die sabbati. in quo
 obrulstis manipulū primiciarū
 septem ebdomadas plenas. usq;
 ad altam diem expletionis ebdoma
 de septime. id est quinquaginta di
 es: et sic offeretis nouū sacrificiū
 dño ex omnib; habitaculis ur̄is:
 panes primiciay duos de duab;
 decimis simile fermentate. quos
 coquetis in p̄nicias dño. Offere
 tisq; cū panib; septem agnos im
 maculatos annucilos. et utulū
 de armento unū. et arietes duos;
 et erunt in holocausto cū libamen
 tis suis: in odorem suauissimū do
 mino. Facietis et hircum pro p̄cto:
 duosq; agnos annucilos hostias
 pacificoz. Cūq; eleuauerit eos sa
 cerdos cum panib; p̄niciay corā
 dño: cedent in usum eius. Et uo
 cabitis hunc diem celeberrimū:
 atq; sanctissimū. Omne opus ser
 uile nō facietis in eo. Legitimū
 sempiternū erit: in cunctis habi
 taculis et generationib; ur̄is. Post
 quā autē messueritis segetem t̄re
 ur̄e. nō secabitis eam usq; ad solū;
 nec remanentes spicas colligētis:
 sed pauperib; et pegrinis dimitte
 tis eas. Ego dñs deus ur̄. Locutus
 q; est dñs ad moysen: dicens. Loq̄
 re filys isrl̄. Mense septimo. p̄ma
 die mensis. erit uobis sabbatum
 memoriale clangentib; tubis: et
 uocabitur sc̄in. Omne opus serui
 le nō facietis in eo: et offeretis

holocaustū dño. Locutusq; est do
 minus ad moysen: dicens. De
 cimo die mensis huius septimi;
 dies expiationū erit. celeberrimū:
 et uocabitur sc̄is. Affligetisq; a
 nimas ur̄as in eo: et offeretis ho
 locaustū dño. Omne opus nō fa
 cietis in tempore diei huius: q̄a
 dies propiciationis est: ut propi
 cietur uobis dñs d̄s ur̄. Omnis a
 nima que afflicta non fuerit die
 hoc: peribit de poplis suis. Et que
 operis quippiam fecerit: delebo
 eam de populo suo. Nichil ergo
 operis facietis in eo. Legitimū
 sempiternū erit uobis: in cunctis
 generationib; et habitaculib; ur̄is.
 Sabbatū requietionis est: affli
 getis animas ur̄as. Die nono me
 sis: a uespere usq; ad uesperū cele
 brabitis sabbata ur̄a. Et locutus
 est dñs ad moysen: dicens. Loq̄re
 filys isrl̄. A quindecimo die me
 sis huius septimi: erunt ferie ta
 bernaculoz. septē dieb; dño. Dies
 p̄mus. uocabitur celeberrimū: atq;
 sc̄issimus. Omne opus seruale
 nō facietis in eo: et septē di
 eb; offeretis holocausta do
 mino. Dies quoq; octauus erit ce
 leberrimus atq; sanctissimus: et
 offeretis holocaustū dño. Est enī
 ceterus atq; collecte. Omne opus ser
 uile nō facietis i eo. Hec sūt ferie
 dñi: quas uocabitis celeberrimas
 atq; sanctissimas. Offeretisq; in
 eis oblationes dño. holocausta et
 libamta iuxta ritū unicuiq; diei;

exceptis sabbatis domini. donisque
uiris. et que offeritis ex uoto. uel que
sponte tribuitis domino. A quododeci
mo ergo die mensis septimi. quando
congregaueritis omnes fructus terre
uere. celebrabitis ferias domini septem
diebus. Die primo et die octauo. erit
sabbatum id est requies. Sumetisque
uobis die primo fructus arborum
pulcherrime. spatulasque palmarum
et ramos ligni densarum frondium. et
salices de torrente. et letabimini
coram domino deo uero. celebrabitisque
sollemnitatem eius. septem diebus.
per annum. Legitimum sempiternum erit.
in generationibus uiris. Mense septi
mo festa celebrabitis. et habitabi
tis in umbraculis. septem diebus.
Omnis qui de genere israel est ma
nebit in tabernaculis. ut discant
posterum uerum quod in tabernaculis
habitare fecerim filios israel. cum
educerem eos de terra egypti. Ego
dominus deus uerum. Locutusque est moy
ses super sollemnitatem domini.
ad filios israel.

Et locutus est dominus ad moysen.
dicens. Precipe filiis israel
ut afferant tibi oleum de oli
uis purissimum ac lucidum. ad con
cinnandas lucernas iugiter ex
uelum testimonij. in tabernaculo fede
ris. Ponetque eas aaron a uespere
usque in mane coram domino. cultu ri
tuque perpetuo. in generationibus
uiris. Super candelabrum mundissi
mum ponentur semper. in conspectu
domini. Accipies quoque simillam et

coques ex ea duodecim panes. qui
singuli habebunt duas decimas. Quod
senos alterutroque super mensam puris
simam coram domino statues. et pones
super eos thus luadissimum. ut sint
panes in monumentum oblationis
domini. Per singula sabbata muta
buntur coram domino. suscepti a filiis
israel federe sempiterno. Cruntque aa
ron et filiorum eius. ut comedant eos
in loco sancto. quia sanctum sanctorum est de
sacrificium domini iure perpetuo. Ecce
autem egressus filius mulieris israeli
tidis. quem pepererat de uiro egyptio
inter filios israel. uirgatus est in
castris cum uiro israelita. Cum blas
phemasset nomen domini. et maledixisset
ei. adductus est ad moysen. Voca
batur autem mater eius salumeth.
filia dabri. de tribu dan. Mise
runtque eum in carcerem. donec nos
sent quid iuberet dominus. Qui locu
tus est ad moysen. dicens. Educ
blasphemum extra castra. et ponat
omnes qui audierunt manus suas
super caput eius. et lapidet eum
uniuersus populus. Et ad filios israel
loqueris. Homo homo qui male
dixerit deo suo. portabit peccatum
suum. Et qui blasphemauerit nomen
domini. morte moriatur. Lapidibus ob
ruet eum. omnis populi multitudo.
Siue ille ciuis. siue peregrinus fue
rit. qui blasphemauerit nomen
domini. morte moriatur. Qui percus
serit et occiderit hominem. morte
moriatur. Qui percusserit animal.
reddet uicarium. id est animam pro

aia. Qui irrogauerit maculam cui
libet cuius suoz: sicut fecit sic fiet
ei. fracturam pro fractura; oculum
pro oculo: dentem pro dente resti-
tuet. Qualem inflixerit maculam:
talem sustinere cogetur. Qui per-
cussit iumentum: reddet aliud.
Qui percussit hominem: punietur.
Equum iudicium sit inter uos. siue
paganus siue cuius peccauerit:
quia ego sum dominus deus uester. Locu-
tusque est moyses ad filios israel. et
eduxerunt eum qui blasphemauerat.
extra castra: ac lapidibus oppres-
suerunt. Feceruntque filii israel:
sicut precepit dominus moysi.

Locutusque est dominus ad moysen
in monte synai: dicens. Loquere
filij israel: et dices ad eos. Quando
ingressi fueritis terram quam ego
dabo uobis: sabbatizetis sabba-
tum domini. Sex annis seres agrum
tuum: et sex annis putabis uineam
tuam: colligesque fructus eius. Sep-
timo autem anno: sabbatum erit
terre requietionis domini. Agrum non
seres: et uineam non putabis. Que
sponte gignit humus. non metes:
et uias primitiarum tuarum quasi in
uindemia non colliges. annus enim
requietionis terre est: sed erunt
uobis in cibum. tibi et seruo tuo.
et ancille tue et mercenario tuo. et
aduenie qui peregrinatur apud te.
Iumentis et pecoribus tuis omnia
que nascuntur prebunt cibum. Nu-
merabis quodque tibi septem ebdoma-
das annorum. id est septem septies. que

simul faciunt annos quadraginta
nouem: et clanges bucina mense
septimo. Et die decima. mensis pro-
ciationis tempore: in uniuersa
terra uestra. Sanctificabisque annum
quingagesimum: et uocabis remis-
sionem cunctis habitatoribus terre tue.
Ipse est enim iubilus. Reuertetur ho-
mo ad possessionem suam: et unusquisque
rediet ad familiam pristinam: quia
iubilus est. et quingagesimus an-
nus. Non seretis neque metetis ne-
sponte in agro nascencia: et primi-
tias uindemie non colligetis ob sancti-
ficationem iubilus: sed statim abla-
ta comedetis. Anno iubilus: rede-
ant omnes ad possessiones suas. An-
do uendes quippiam cui tuo uel
emes ab eo. ne contristes fratrem tu-
um: sed iuxta numerum annorum iu-
bilus emes ab eo: et iuxta suppu-
tationem frugum uendet tibi. Quanto
plures anni remanserint post iu-
bileum: tanto crescet et pretium. Et
quanto minus temporis numeraueris:
tanto minus et emptio constabit.
Tempus enim frugum uendet
tibi. Nolite affligere contribules
uestros. sed timeat unusquisque dominum
suum: quia ego dominus deus uester. Facite
precepta mea. et iudicia mea custo-
dite. et implete ea: ut habitare
possitis in terra absque ullo pauore:
et gignat uobis humus fructus
suos. quibus uescamini usque ad sa-
turitatem. nullius impetum formi-
dantes. Quod si dixeritis quid co-
medemus anno septimo si non

seuerimus neq; collegerim fruges
 nras: dabo benedictione mea uo-
 bis anno sexto. et faciet fructus
 trium annoz. Seretisq; anno oc-
 tauo: et comedetis fruges uetes
 usq; ad nonu annu. Donec noua
 nascantur: edetis uetera. Terra
 quoq; no uendetur in perpetuu
 quia mea est: et uos aduene et co-
 loni mei estis. Unde cuncta regio
 possessionis ure: sub redemptio-
 nis conditione uendetur. Si atte-
 nuatus frater tuus uendiderit
 possessiunculā suam. et uoluit
 ppinquus eius: potest redimere
 quod ille uendiderat. Sin autē
 non habuerit proximu. et ipse p-
 cum ad redimendu potuerit in-
 uenire: computabuntur fructus ex
 eo tempore quo uendidit. et qd
 reliquit est reddet emptori: sicq;
 recipiet possessionē suam. Quod
 si non inuenerit manus ei ut red-
 dat pretiu: habebit emptor quod
 emerat usq; ad annu iubileum.
 In ipso enī omnis uenditio redibit
 ad dnm: et ad possessorem pristi-
 nu. Qui uendiderit domu intra
 muros urbis: habebit licentiā re-
 dimendi. donec unus annus im-
 pleatur. Si nō redemerit. 7 anni
 circulus fuerit euolutus: emptor
 possidebit eam et posteri eius in
 perpetuu: et redimi non poterit
 etiam in iubileo. Si autē in uilla
 fuerit domus que muros nō ha-
 bet: agroꝝ iure uendetur. Si ante
 redempta nō fuerit: in iubileo

reueretur ad dnm suu. Cetero leuitay
 que in urbib; sunt semp possunt
 redimi. Si redempte non fuerint.
 in iubileo reuertentur ad dnos: qā
 domus urbū leuitay pro possessio-
 nib; sunt inter filios isrl. Suburbā-
 na autē eoz nō ueneent quia pos-
 sessio sempiterna est. Si attenua-
 tus fuerit frater tuus et infirmus
 manu. et suscepis eum quasi ad-
 uenā et pegrinu. et uixerit tecū:
 ne accipias ab eo usuras. nec am-
 plius quā dedisti. Time dnm dnm
 tuū: ut uiuere possit frater tuus a-
 pud te. Pecuniam tuā non dabis
 ei ad usuram: et frugum supha-
 bundantiā non exiges. Ego dñs
 dñs ur qui eduxi uos de tra egypti:
 ut darem uobis terrā chanaan: et
 eē deus ur. Si pauprate compul-
 sus uendiderit se tibi frater tuus:
 nō eum oppmes seruitute famulo-
 rī: sed quasi mercenarius et co-
 lonus erit. Usq; ad annu iubileū
 opabitur apud te: et postea egre-
 dietur cū liberis suis. et reuertetur
 ad cognationē. et ad possessionem
 patrum suoz. Mei enī serui sunt:
 et ego eduxi eos de terra egypti.
 Non uenient conditionē seruoꝝ.
 Ne affligas eum p potentia: sed
 meruito dnm dnm tuū. Seruus et
 ancilla sint uobis de nationib;
 que in circuitu urō sunt. et de ad-
 uenis qui pegrinantur apd uos:
 uel qui ex his nati fiunt in tra
 urā. Hos habebitis famulos. et
 hereditatio iure trāsmittetis ad

... ac possidetis
 ... uos filios
 ... potest
 ... manus
 ... annu
 ... iubileū
 ... tra egypti
 ... dñs dñs ur
 ... xvi
 ... nō dabis
 ... usuras
 ... dnm dnm
 ... tuū
 ... serui
 ... sunt
 ... uobis
 ... de nationib;
 ... que in
 ... circuitu
 ... urō sunt
 ... et de ad-
 ... uenis
 ... qui pegrinantur
 ... apd uos
 ... uel qui ex
 ... his nati
 ... fiunt in tra
 ... urā
 ... Hos habebitis
 ... famulos
 ... et hereditatio
 ... iure trāsmittetis
 ... ad

posteror: ac possidebitis in eternū.
Fres autē uros filios isrl: ne op-
 primatis p potentā. Si ualue-
 rit apud uos manus aduene atq;
 pegrini. et attenuatus frat tuus
 uendiderit se ei. aut cuiqm de stir-
 pe eius. post uenditionem potest
 redimi. Qui uoluerit ex frīb; suis
 redimat eū: et patruus et patruelis.
 et consanguineus et affinis. Sin
 autē et ipse potuerit. redimet se. sup-
 putatis dūtaxat annis a tempore
 uenditionis sue usq; in annū uibi-
 leum: et pecunia qua uenditus
 fuerat iuxta annoꝝ numerū. 7 ra-
 tione mercennary supputata. Si
 plures fuerint anni qui remanent
 usq; ad uibileum: scdm hoc reddet
 et precū. Si pauci. ponet rationē
 cum eo iuxta annoꝝ numerū; et
 reddet emptorū quod reliquū est:
 annoꝝ quib; ante seruiuit mercedi-
 bus imputatis. Non affliget eum
 uolenter: in conspectu tuo. Ad si
 p hec redimi nō potuerit: anno ui-
 bileo egredietur cū libis suis. Mei
 enī sunt serui filij isrl: quos eduxi
 de terra egypti. Ego dñs deus ur̄.

Non facietis ydolū et **XXVI**
 sculptile: nec titulos erigētis:
 nec insignē lapidem ponētis in tra-
 uā ut adoretis eū. Ego enī sum do-
 minus d̄s ur̄. Custodite sabbata
 mea: et pauete ad scūarium meū.
 Ego dñs. Si in pceptis meis am-
 bulaueritis. et mandata mea custo-
 dieritis. et feceritis ea: dabo uobis
 pluuiā temporib; suis. et tra gin-

guet germen suū: et pomus arbores
 replebūtur. Apphendet messū tritu-
 ra uindemiā: et uindemia occupa-
 bit sementē. Et comedētis panem
 ur̄m in saturitate: et absq; pauore
 habitabitis in terra ur̄a. Dabo pa-
 cem in finib; ur̄is. Dormietis. et nō
 erit qui exterreat. Auferam malas
 bestias: et gladius nō transibit ter-
 minos ur̄os. Persequemini inimi-
 cos ur̄os: et corruent coram uobis.
 Persequuntur quinq; de ur̄is centum
 alienos: et centū ex uobis decem
 milia. Cadent inimici ur̄i gladio:
 in conspectu ur̄o. Respiciam uos:
 et crescere faciam. Multiplicabim-
 ni: et firmabo pactū meū uobiscū.
 Et comedētis uetustissima ueterū:
 et uetera nouis supuenientib; pro-
 ciētis. Bonam tabernaculū meum
 in medio ur̄i: et nō abiciet uos aīa
 mea. Ambulabo inter uos et ero
 ur̄ deus: uos q; eritis michi popl̄s.
 Ego dñs deus ur̄. qui eduxi uos de
 terra egyptoꝝ ne seruiretis eis: et
 qui confregi cathenas ceruicū ur̄ay.
 ut incederetis erecti. Quod si non
 audieritis me. nec feceritis omnia
 mandata mea. et si spreueritis le-
 ges meas. et iudicia mea contemp-
 seritis. ut nō faciatis ea que a me
 constituta sunt. et ad irritum pdu-
 catis pactum meū: ego quoq; hec
 faciam uobis. Visitabo uos uelocit̄
 in egestate et ardore: qui conficiat
 oculos ur̄os. et consumat animas
 ur̄as. Frustra serētis sementē: que
 ab hostib; deuorabitur. Bonam fa-

ciem meā contra uos: et corrueris
 coram hostib; uris. et subiciemini
 his qui oderunt uos. Fugietisq;:
 nemine psequente. **S**in autē nec
 sic obedieritis michi; addam corre
 ctiones uras septuplū propt̄ p̄c̄ta
 ura: et conteram sup̄biam diuitie
 ur̄e. **D**aboq; celum uobis desuper
 sicut ferrū: et terrā eneam. **C**onsumetur
 in cassum labor ur̄. **N**on p
 feret terra germen: nō arbores po
 ma p̄beunt. **S**i ambulaueritis ex
 aduerso michi. nec uolueritis audi
 re me: addam plagas uras usq; in
 septuplū propter p̄c̄ta ura. **C**ur
 tamq; in uos bestias agri. que cō
 sumant et uos et pecora ura: ⁊ ad
 paucitatē cuncta redigant: deser
 tet; sicut uie ur̄e. **Q**uod si nec sic
 uolueritis recipere disciplinā. sed
 ambulaueritis ex aduerso michi;
 ego quoq; contra uos adūsus ince
 dam. et p̄cutiam uos septies p̄pter
 peccata ura: inducamq; sup̄ uos
 gladiū. ultorem federis mei. **C**ūq;
 confugeritis in urbes. mittā pesti
 lentiam ī medio ur̄i. **E**t trademini
 hostiū manib; postquā cōfregero
 bacilū panis ur̄i: ita ut decem
 mulieres in uno clibano coquant
 panes: et reddant eos ad pondus.
Et comedetis: et nō saturabimini.
Sin autē nec p̄ hec audieritis me.
 sed ambulaueritis contra me: ⁊ ego
 incedam adūsus uos ī furore con
 trario. **E**t corripiam uos septem
 plagis p̄pter peccata ura: ita ut
 comedatis carnes filioꝝ ur̄oꝝ ⁊ fi

liaꝝ ur̄aꝝ. **D**estruā excelsa ur̄a: et
 simulacra ur̄a confringā. **C**adentis
 inter ruinas ydoloꝝ ur̄oꝝ: et abho
 minabitur uos aīa mea. in tantū
 ut urbes ur̄as redigam in solitu
 dinē. et deserta faciam sanctuaria
 ur̄a: nec recipiam ultra odorem
 suauissimū. **D**ispdamq; terrā uel
 tram: et stupebunt sup̄ ea inimici
 ur̄i. cū habitatores illius fuerint.
Vos autē dispdam in gentes: et e
 uaginabo post uos gladium. **E**ritq;
 terra ur̄a deserta: et ciuitates dirute.
Tunc placebunt t̄re sabbata sua:
 cunctis dieb; solitudinis sue. **Q**ū
 do fueritis in terra hostili. sabbati
 zabit et requiescet in sabbatis soli
 tudinis sue: eo qd̄ non requieuerit
 in sabbatis ur̄is. quando habitaba
 tis in ea. **E**t qui de uobis remanse
 rint: dabo pauorem ī cordib; eoz;
 in regionib; hostiū. **T**errebit eos
 sonitus folij uolantis: et ita fugi
 ent quasi gladiū. **C**adent nullo p̄
 sequente: et corruent singuli super
 fr̄es suos. quasi bella fugientes. **N**e
 mo ur̄m: inimicis audebit resistē.
Peribitis inter gentes: et hostilis
 uos terra consumeret. **Q**uod si et de
 his aliqui remanserint. tabescent
 in iniquitatib; suis in t̄ra inimicoꝝ
 suoz; et propter p̄c̄ta patrū suoz; ⁊
 sua affligentur: donec cōfiteantur
 iniquitates suas et maloꝝ suoz;
 quib; p̄uicati sunt in me. et am
 bulauerūt ex adūsus michi. **A**mbu
 labo igitur et ego contra eos. et in
 ducam illos in terrā hostile: donec

erubescat in circumcisa mens eorum. Et tunc orabunt pro impietatibus suis: et recordabor federis mei quod pepigi cum iacob. et ysaac. et abraham. Terre quoque memor ero; quae cum relicta fuerit ab eis. complacet sibi in sabbatis suis: patiens solitudinem propter illos. Ipsi uero rogabunt pro peccatis suis: eo quod abiecerint iudicia mea. et leges meas despererint. Arramen etiam cum essent in terra hostili non penitus abiecti eos; nec sic desperi ut consumerentur: et irritum facerem pactum meum cum eis. Ego sum dominus deus eorum; et recordabor federis mei pristini. quando eduxi eos de terra egypti in conspectu gentium: ut essem deus eorum. Ego dominus deus. Haec sunt precepta atque iudicia. et leges quas dedit dominus inter se et filios israel in monte synai: per manum moysi. **XXVII**

Locutusque est dominus ad moysen: dicens. Loquere filiis israel: et dices ad eos. Homo qui uotum fecerit. et sponderit deo animam suam: sub estimatione dabit precium. Si fuerit masculus a uicesimo anno usque ad sexagesimum annum: dabit quinquaginta siclos argenti. ad mensuram saecularium. Si mulier: triginta. A quinto autem anno usque ad uicesimum. masculus dabit uiginti siclos: femina decem. Ab uno mense usque ad quintum annum. pro masculo dabuntur quingenti sicli: pro femina tres. Sexagena

tius et ultra masculus dabit quingenti siclos: femina decem. Si pauper fuerit et ad estimationem redire non ualebit; stabit coram sacerdote: et quantum ille estimauerit et uiderit eum posse redire. tantum dabit. Animal autem quod immolari potest domino si quis uouerit: sanctum erit: et mutari non poterit. id est nec melius malo nec peius bono. Quod si mutauerit: et ipsum quod mutatum est. et illud pro quo mutatum est. consecratum erit domino. Animal imundum quod immolari domino non potest. si quis uouerit: adducetur ante sacerdotem. Qui diiudicans utrum bonum uel malum sit: statuet precium. Quod si dare uoluerit is qui offert: addet supra estimationem. quintam partem. Homo si uouerit domum suam. et sanctificauerit domino: considerabit eam sacerdos utrum bona an mala sit: et iuxta precium quod ab eo fuerit constitutum. ueniundabitur. Si autem ille qui uouerit uoluerit redimere eam: dabit quintam partem estimationis supra. et habebit domum. Quod si agrum possessionis suae uouerit et consecrauerit domino: iuxta mensuram sementis estimabitur precium. Si triginta modis ordi fecerit terra: quinquaginta siclis argenti uendet. Si statim ab anno incipientis iubilaei uouerit agrum: quantum ualere potest. tantum estimabit.

18
Sin autē post aliquantum tempo-
ris; subputabit sacerdos pecuni-
am. iuxta annorum qui reliqui sūt
numerū. usq; ad iubileum: & de-
trahetur ex precio. Quod si uolu-
erit redimere agrum ille qui uo-
uerat; addet quintā partem es-
timate pecunie: et possidebit e-
um. Sin autē redimere noluerit.
sed alteri cui libet fuerit uenim-
datus; ultra eum qui uouerat
redimere nō poterit: quia cum
iubilei uenerit dies. sanctificat-
erit dño. et possessio consecrata
ad uis p̄tinet sacerdotum. Si
ager emptus et si de possessione
maior. sanctificatus fuerit dño;
subputabit sacerdos iuxta anno-
rum numerū usq; ad iubileum
preciū: et dabit ille qui uouerat
eum dño. In iubileo autē. reūte-
tur ad priorem dñm: qui uendi-
derat eum. et habuerat ī sortem
possessionis sue. Omnis estima-
tio. siclo scūary ponderabitur. Si
clius uiginti obolos habet. p̄mo
genita que ad dñm p̄tinent: ne-
mo sanctificare poterit. & uouere.
Sive bos siue ouis fuerit: dñi sūt.
Quod si imundum animal est.
redimet qui obtulit iuxta estima-
tionē suam: et addet quintā par-
tem precij. Si redimere noluerit:
uendetur alteri quicumcumq; fue-
rit estimatum. Omne qd̄ dño cō-
secratur. siue homo fuerit siue a-
nimal siue ager: nō uendetur neq;
redimi poterit. Quicquid semel

fuert consecratum sc̄m scōy erit
dño; et omnis consecratio que of-
fertur ab homine non redimetur:
sed morte morietur. Om̄s decime
terre siue de frugib; siue de pomis
arborum dñi sunt: et illi sanctifi-
cantur. Siquis autē uoluerit redi-
mere decimas suas: addet quin-
tam partem eay. Omnium deci-
marum bouis et ouis et capre que
sub pastoris uirga transeunt: q̄
quid decimū uenerit. sanctifica-
bitur dño. Non eligetur nec bo-
num nec malum: nec altero cō-
mutabitur. Siquis mutauerit;
et qd̄ mutatum est. et pro quo mu-
tatum ē sc̄ficabitur dño: et non
redimetur. Hec sunt p̄cepta que
mandauit dñs moysi ad filios
isrl̄: in monte synai. **Explicit lib-
leuiticus. Incipit liber numeroy.**

locutus ē dñs ad
moysen in deserto
synai. in tabnacu-
lo federis. primo
die mensis secūdi.
anno altero egres-
sionis eoy ex egipto: dicens. Tol-
lite summā uniuerse congregati-
onis filioy isrl̄ p̄ cognationes et
domos suas et nomina singuloy.
quicquid sexus est masculini a ui-
cesimo anno et supra oīum uiroy
fortium ex isrl̄: et numerabitis
eos p̄ turmas suas. tu et aaron.
Cruntq; uobiscum p̄ncipes tri-
buum ac domoy in cognationib;
suis: quoy ista sunt nomina. De

ruben: elisur filius sedeur. **De symeon:** salamihel filius surisaddai. **De uida:** naason fili' aminadab. **De ysachar:** nathanael fili' suar. **De zabulon:** elyab filius elon. **filioz autē ioseph de ephraim:** ely sama filius amuid. **De manasse:** gamaliel filius phadassur. **De beniamin:** abidan filius gedeonis. **De dan:** aizerer filius amisladdai. **De aser:** phagiel filius ochran. **De gad:** elisaph filius duel. **De neptalim:** aira filius enan. **Hij nobilissimi principes multitudinis. p tribus et cognationes suas. et capita exercitus isrl. quos tulerunt moyses et aaron cum omni uulgi multitudine. et congregauerunt pmo die mensis secundi; recensentes eos p cognationes et domos ac familias et capita et nomina singuloy a uicesimo anno ⁊ supra: sicut precepit dñs moyse. Numeratiq; sunt in deserto synai.** **De ruben pmo genito isrlis p generationes et familias ac domos suas et nomina capitum singulorum; et omne qd' sexus est masculini. a uicesimo anno ⁊ supra pcedentium ad bellum: quadraginta sex milia qingenti.** **De filiis symeon. p generationes suas et familias ac domos cognationū suay. recensiti sunt p nomina et capita singuloy. omne qd' sexus est masculini a uicesimo anno et supra pcedentium ad bellum.**

quingenta nouem milia trecēti. **De filiis gad. p generationes et familias ac domos cognationū suay. recensiti sunt p nomina singuloy a uiginti annis et supra omnes qui ad bella procederent: quadraginta qinq; milia sexcēti quingenta.** **De filiis uida. per generationes et familias ac domos cognationū suay p nomina singuloy. a uicesimo anno et sup. omnes qui poterant ad bella pcedere. recensiti sunt septuaginta quatuor milia sexcēti.** **De filiis ysachar. p generationes et familias ac domos cognationū suay p nomina singuloy a uicesimo anno et supra. omnes qui ad bella pcederent. recensiti sunt qnquaginta quatuor milia quadringēti.** **De filiis zabulon. p genatio nes et familias ac domos cognationū suay. recensiti sunt per nomina singuloy a uicesimo anno et supra. omnes qui poterant ad bella procedere: qnquaginta septem milia quadringenti.** **De filiis ioseph filioz effraim. p generationes et familias ac domos cognationū suay. recensiti sunt per nomina singuloy a uicesimo anno et supra. omnes qui poterant ad bella procedere: quadraginta milia qingenti.** **Porro filioz manasse. p generationes ⁊ familias ac domos cognationū suay. recensiti sunt p nomina singuloy a uiginti annis et supra. omnes qui**

poterant ad bella procedere: tri-
 ginta duo milia ducenti. De fi-
 liis beniamin p generationes et
 familias ac domos cognationū
 suay. recensiti sunt per nomina
 singuloy a uicesimo anno ⁊ sup.
 omnes qui poterant ad bella p
 cedere: triginta quinq; milia
 quadringenti. De filijs dan. p
 generationes et familias ac do-
 mos cognationū suay. recensiti
 sunt nominib; singuloy a uice-
 simo anno et supra. omnes qui
 poterant ad bella pcedere: sexa-
 ginta duo milia septingēti. De
 filijs aser. p generationes et fa-
 milias ac domos cognationū
 suay. recensiti sunt per nomina
 singuloy a uicesimo anno ⁊ sup.
 omnes qui poterant ad bella p
 cedere: quadraginta milia ⁊ mil-
 le quingenti. De filijs neptalim.
 p generationes et familias ac do-
 mos cognationū suay. recensiti
 sunt nominib; singuloy a uicesi-
 mo anno et supra. omnes qui po-
 terant ad bella procedere: quinq;
 ginta tria milia quadringenti.
 Hy sunt quos numerauerūt moy-
 ses et aaron et duodecim pncipes
 isrl: singulos p domos cognatio-
 nū suay. fueruntq; omnes filij
 isrl p domos et familias suas a
 uicesimo anno et supra. qui pote-
 rant ad bella procedere: sexcēta
 tria milia uiroy quingenti quin-
 quaginta. Leuite autem in tri-
 bu familiay suarum: nō sunt

numerati cum eis. **L**ocutusq; est dñs ad moysen.
 dicens. Tribum leui noli
 numerare; nec ponas sūnam e-
 orū cum filijs isrl: sed constitues
 eos sup tabernaculū testimonij
 et cuncta uasa eius. et quicquid
 ad ceremonias p̄tinet. ipsi por-
 tabunt tabernaculum et omnia
 utensilia eius; et erunt in minis-
 terio ac p girum tabnaculi me-
 tabuntur. Cum proficiscendum
 fuerit. deponent leuite tabnaculū
 cum castra metanda: erigent.
 Quisq; externoy accesserit: occi-
 detur. Metabuntur aut castra
 filij isrl: unusquisq; p turmas ⁊
 cuneos atq; exercitum suū. Por-
 ro leuite p girum tabnaculi fi-
 gent tentoria; ne fiat indigna-
 tio sup multitudinē filioy isrl: ⁊
 excubabunt in custodia tabna-
 culi testimonij. Fecerunt q; filij
 isrl: iuxta omnia que precepit
 dñs moysi. Locutusq; est dñs
 ad moysen et aaron: dices. Sin-
 guli p turmas. signa atq; ueril-
 la. et domos cognationū suarū.
 metabuntur filij isrl: p girum
 tabernaculi federis. Ad orientē
 uidas figet tentoria: p turmas
 exercitus sui. Critq; princeps eorū
 naalon filius aminadab: et oīs
 de stirpe eius sūma pugnancū.
 septuaginta quoy milia. sexcentū.
 Juxta eum castra metati sūt de
 tribu ysachar: quoy princeps
 fuit nathanael filius suar. Et

numerati p generationes
 filios beniamin p generationes
 familias ac domos cognationū
 suay. recensiti sunt per nomina
 singuloy a uicesimo anno ⁊ sup.
 omnes qui poterant ad bella p
 cedere: triginta quinq; milia
 quadringenti. De filijs dan. p
 generationes et familias ac do-
 mos cognationū suay. recensiti
 sunt nominib; singuloy a uice-
 simo anno et supra. omnes qui
 poterant ad bella pcedere: sexa-
 ginta duo milia septingēti. De
 filijs aser. p generationes et fa-
 milias ac domos cognationū
 suay. recensiti sunt per nomina
 singuloy a uicesimo anno ⁊ sup.
 omnes qui poterant ad bella p
 cedere: quadraginta milia ⁊ mil-
 le quingenti. De filijs neptalim.
 p generationes et familias ac do-
 mos cognationū suay. recensiti
 sunt nominib; singuloy a uicesi-
 mo anno et supra. omnes qui po-
 terant ad bella procedere: quinq;
 ginta tria milia quadringenti.
 Hy sunt quos numerauerūt moy-
 ses et aaron et duodecim pncipes
 isrl: singulos p domos cognatio-
 nū suay. fueruntq; omnes filij
 isrl p domos et familias suas a
 uicesimo anno et supra. qui pote-
 rant ad bella procedere: sexcēta
 tria milia uiroy quingenti quin-
 quaginta. Leuite autem in tri-
 bu familiay suarum: nō sunt

omnis numerus pugnatorum eius: quinquaginta quatuor milia. quadringenti. In tribu zabulon: princeps fuit eliab. filius helon. Omnis de stirpe eius exercitus pugnatorum: quinquaginta septem milia. quadringenti. Omnes qui in castris iude adnumerati sunt: fuerunt centum octoginta sex milia. quadringenti. Et per turmas suas primi egredientur. In castris filiorum ruben ad meridiana[m] plagam: erit princeps elisur filius sedeur. Et cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt: quadraginta sex milia. quingenti. Juxta eum castra metati sunt de tribu symeon: quorum princeps fuit salamihel filius sursaddai. Et cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt: quinquaginta novem milia. trecenti. In tribu gad: princeps fuit elisaph filius duel. Et cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt: quadraginta quinque milia. sexcenti quinquaginta. Omnes qui recensiti sunt in castris ruben: centum quinquaginta milia et mille quadringenti quinquaginta. Per turmas suas: in secundo loco proficiant. Levabitur autem tabernaculum testimonii: per officia leuitarum et turmas eorum. Quomodo erigetur: ita et deponetur. Singuli per loca sua et ordines suos proficiant. Ad occidentalem plagam erunt castra filiorum effraim: quorum pri-

nceps fuit elisama filius amuid. Cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt: quadraginta milia. quingenti. Et cum eis tribus filiorum manasse: quorum princeps fuit gamaliel filius phadassur. Cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt: triginta duo milia. ducenti. In tribu filiorum beniamin: princeps fuit abidan filius gedeonis. Et cunctus exercitus pugnatorum eius qui recensiti sunt: triginta quinque milia. quadringenti. Omnes qui numerati sunt in castris effraim: centum octo milia. centum. Per turmas suas: tertiis proficiant. Ad aquilonis partem castrametati sunt filii dan: quorum princeps fuit aizer filius amissaddai. Cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt: sexaginta duo milia. septingenti. Juxta eum fixerunt tentoria de tribu aser: quorum princeps fuit phagiel filius ochran. Cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt: quadraginta milia. et mille quingenti. De tribu filiorum neptalim: princeps fuit atra filius enan. Cunctus exercitus pugnatorum eius: quinquaginta tria milia quadringenti. Omnes qui numerati sunt in castris dan: fuerunt centum quinquaginta septem milia. sexcenti. Nouissimi proficiantur. Hic numerus filiorum israel per domos cognationum suarum et turmas diuisi

exercitus: sexcenta tria milia
quingenti quinquaginta. Leuite
autē non sunt numerati inter fi-
lios isrl: sic enim p̄cepit deus
moysi. feceruntq; filii isrl: iuxta
omnia que precepat dñs. Castra
merati sunt p̄ turmas suas: et
profecti p̄ familias ac domos

Hec sunt generatōes aaron
et moysi. in die qua locutus est
dñs ad moysen in monte synai:
et hec nomina filioꝝ aaron. Pri-
mogentus eius: nadab. Deinde:
abiu. et eleazar. et ithamar. Hec
nomina filioꝝ aaron sacerdotum
qui uncti sunt: et quoz replete
et consecrate manus ut sacerdo-
tio fungerentur. Mortui sunt
nadab et abiu cū offerrent igne
alienum in conspectu dñi in de-
serto synai: absq; libis. Functiq;
sunt sacerdotio eleazar et itha-
mar: coram aaron patre suo.
Locutusq; est dñs ad moysen:
dicens. applica tribum leui. et
fac stare in conspectu aaron sa-
cerdotis: ut ministrent ei et ex-
cubent et obseruent quicquid ad
cultum p̄tinet multitudinis co-
ram tabernaculo testimonij: et
custodiant uasa tabernaculi. ser-
uantes in ministerio eius. Da-
bisq; dono leuitas aaron et fili-
is eius: quib; traditi sunt a filij
isrl. Aaron autē ⁊ filios eius: cō-
stitues sup̄ cultum sacerdotij. Ex-
ternus qui ad ministrandum ac-

cesserit: mouetur. Locutusq; est
dñs ad moysen: dicens. Ego tuli
leuitas a filijs isrl pro omni p̄mo-
genito qui aperit uulua in filijs
isrl: eruntq; leuite mei. Neum ē
enim omne p̄mogentū. Ex quo
percussi primogenitos in terra e-
gypti: sanctificauī in quicquid pri-
mū nascitur in isrl. Ab homine
usq; ad pecus: mei sūt. Ego dñs.
Locutusq; est dñs ad moysen in
deserto synai: dicens. Numerā
filios leui p̄ domos patrum suoꝝ
et familias: omnem masculin. ab
uno mense et supra. Numerauit
moyses ut precepat dñs et inue-
ti sunt filij leui per nomina sua:
gerson et caath et merari. Filij
gerson: lobeni et semer. Filij ca-
ath: amram et gessaar. ebion et
oziel. Filij merari: mooli et mu-
si. De gerson fuerūt familie due:
lobenitica et semetitica. Quatu-
numeratus est popl̄s sexus mas-
culini ab uno mense et sup̄: sep-
tem milia quingenti. Hy post
tabernaculum metabuntur ad
occidentem: sub p̄ncipe eliasaph
filio iahel. Et habebunt excubias
in tabernaculo federis: ipm̄ tab-
naculi et opimentum eius. tento-
rium qd̄ trahitur ante fores recti
federis. et cortinas atrij. tentori-
um quoq; qd̄ appenditur in in-
troitu atrij tabernaculi. et quicquid
ad ritum altaris p̄tinet: funes
tabernaculi et omnia utensilia
eius. Cognatio caath: habebit

populos. amramitas. ⁊ iessaaritas.
 et hebronitas. et ozielitas. Hec
 sunt familie caathitay. recensite
 p nomina sua; om̄s generis mas-
 culini ab uno mense et sup̄. octo
 milia sexcenti. Habebūt excubias
 sc̄iarij. et castra metabūtur ad
 meridianam plagam. Princepsq;
 eoz erit elysaphan: filius ozihel.
 Et custodient archam. n̄samq;
 et candelabrum. altaria et uasa
 sc̄iarij in quib; ministratur: et
 uelum. cunctamq; huiuscemodi
 suppellectilem. Princeps aut̄ p̄
 apum leuitay eleazar filius aa-
 ron sacerdotis: erit sup̄ excubito-
 res custodie sc̄iarij. At uero de
 merari. erunt populi moolite et
 musite. recensiti per nomina sua.
 om̄s generis masculini ab uno
 mense et supra: sex milia ducēti.
 Princeps eoz: suriel filius abia-
 hiel. In plaga septentrionali: ca-
 stra metabuntur. Erunt sub custo-
 dia eoz tabule tabnaculi. ⁊ uectes
 et columpne ac bases eaz. et oīa
 que ad cultum huiuscemodi perti-
 nent: columpneq; atrij p̄ circui-
 tum cū basib; suis. et paxilli cum
 funib;. Castra metabuntur ante
 tabernaculū federis id est ad ori-
 entalem plagam moyses et aarō
 cum filijs suis: habentes custodi-
 am sc̄iarij in medio filiorū isrl̄.
 Quisq; alienus accesserit: mori-
 etur. Omnes leuite quos num̄a-
 uerunt moyses et aaron iuxta p̄-
 ceptum dñi. p̄ familias suas in

genere masculino a mense uno ⁊
 supra: fuerunt uiginti duo mi-
 lia. Et ait dñs ad moysen. Hu-
 mera p̄mogenitos sexus mascu-
 lino de filijs isrl̄ a mense uno et
 supra: et habebis summā eoz.
 Tollesq; leuitas m̄. pro omni p̄-
 mogenito filioz isrl̄. ego sū dñs:
 et pecora eoz pro uniuersis pri-
 mogenitis pecoz filioz isrl̄. Re-
 censuit moyses sicut preceperat
 dñs primogenitos filioz isrl̄: ⁊
 fuerunt masculi p̄ nomina sua
 a mense uno et supra. uiginti duo
 milia. ducenti. septuaginta tres.
 Locutusq; est dñs ad moysen:
 dicens. Tolle leuitas pro p̄moge-
 nitis filioz isrl̄. et pecora leuitay
 pro pecorib; eoz: eruntq; leuite
 mei. Ego sum dñs. In pretio aut̄
 ducentoz septuaginta trium. q̄
 excedunt numerum leuitay de
 primogenitis filioz isrl̄: accipie
 quinq; siclos p̄ singula capita.
 ad mensuram sc̄iarij. Siclus ha-
 bet obolos uiginti. Dabisq; pe-
 cuniam aaron et filijs eius: pre-
 cium eoz qui supra sunt. Tulit
 igitur moyses pecuniam eoz q̄
 fuerunt amplius. et quos rede-
 merant a leuitis pro primoge-
 nitis filioz isrl̄. mille trecentoz
 sexaginta quinq; sicloz. iuxta
 pondus sc̄iarij: et dedit eam
 aaron et filijs eius. iuxta ubi
 qd̄ precepat sibi dñs. **III**
Locutusq; est dñs ad moysen
 et aaron: dicens. Tolle sū

Ma

mam filioꝝ caath de medio leuitarū p̄ domos et familias suas. a tricesimo anno ⁊ sup̄ usq̄ ad quinquagesimū annū: oīum qui ingrediuntur ut stent ⁊ ministrent in tabernaculo federis. Hic est cultus filioꝝ caath. Tabernaculū federis et sc̄m sc̄oꝝ ingredientur aaron et filij eius quando mouenda sunt castra; et deponent uelum qđ p̄ndet ante fores: inuoluentq̄ eo archam testimonij. Et operient rursus uelamine iacinctinay pellium; extendentq̄ desup̄ pallium totum iacinctinū: et inducent uestes. Mensam quoq̄ propositionis inuoluent iacinctino pallio: et ponent cum ea thuribula et mortariola. cyathos et crateras. ad liba fundenda. Panes semper in ea erunt. Extendentq̄ desup̄ pallium coccineum; quod rursus operient uelamento iacinctinay pellium: et inducent uestes. Sument ⁊ pallium iacinctinum; quo operient candelabrum. cū lucernis et forcipib; suis. et emūctorijs et cunctis uasis olei que ad concinnandas lucernas necessaria sunt: et super omnia ponent operimentū iacinctinay pellium. et inducent uestes. Necnon et altare aureum inuoluet iacinctino uestimento; et extendent desup̄ operimentū iacinctinay pellium: inducētq̄ uestes.

Omnia uasa quib; ministratur in sc̄uario inuoluet iacinctino pallio; et extendent desup̄ operimentum iacinctinay pellium: inducentq̄ uestes. Sed et altare mundabunt cinere; et inuoluent illud purpureo uestimēto: ponentq̄ cum eo omnia uasa quibus in ministerio eius utuntur id est ignium receptacula. fuscumilas ac tridentes. uncinos et batilla. Cuncta uasa altaris operient simul uelamine iacinctinay pellium: et inducent uestes. Cumq̄ inuoluerint aaron et filij eius sc̄arium et omnia uasa eius in comotione castrorū; tunc intrabunt filij caath ut portent inuoluta. et n̄ tangant uasa sc̄arij: ne moriantur. Ista sunt onera filioꝝ caath in tabernaculo federis: sup̄ quos erit eleazar filius aaron sacerdotis. Ad cuius p̄inet curam oleū ad concinnandas lucernas. ⁊ cōpositionis incensum. et sacrificiū qđ semper offertur; et oleum unctionis. et quicquid ad cultū tabernaculi p̄inet: omniūq̄ uasorū que in sc̄uario sunt. Locutusq̄ est dñs ad moysen ⁊ aaron: dicens. Nolite p̄dere pplm caath de medio leuitarum; sed hoc facite eis ut uiuant: et nō moriantur si tetigerint sc̄a sc̄oꝝ. Aaron et filij eius intrabunt; ipsiq̄ disponent opa singlorū: et diuident quid portare quis debe-

at. Alii nulla curiositate uideant que sunt in scuario prius quam inuoluantur: alioquin morientur. Locutusque est dominus ad moysen: dicens. Tolle summam etiam filiorum gerson: per domos et familias ac cognationes suas. A triginta annis et supra usque ad annos quinquaginta: numera omnes qui ingrediuntur et ministrant in tabernaculo federis. Hoc est officium familie gersonitarum: ut portent cortinas tabernaculi et tectum federis: opimentum aliud: et super omnia uelamen iacinctiuum: tentoriumque quod pendet in introitu federis tabernaculi: cortinas atrii: et uelum in introitu quod est ante tabernaculum. Omnia que ad altare pertinent: funiculos et uasa ministerii: iubente aaron et filius eius portabunt filii gerson: et scient singuli cui debeant oneri mancipari. Hic est cultus familie gersonitarum in tabernaculo federis: eruntque sub manu ythamar filii aaron sacerdotis. Filios quoque merari per familias et domos patrum suorum recensabis a triginta annis et supra usque ad annos quinquaginta: omnes qui ingrediuntur ad officium ministerii sui: et cultum federis testimonii. Hec sunt onera eorum. Portabunt tabulas tabernaculi et uectes eius: columnas et bases earum: columnas quoque atrii per circuitum: cum basibus et paxillis et funibus suis.

Omnia uasa et suppellectile ad numerum accipient: sicutque portabunt. Hoc est officium familie meraritarum: et ministerium in tabernaculo federis: eruntque sub manu ythamar filii aaron sacerdotis. Recensuerunt igitur moyses et aaron et principes synagoge filios caath per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et supra usque ad annum quinquagesimum: omnes qui ingrediuntur ad ministerium tabernaculi federis: et inuenti sunt duo milia septingenti quinquaginta. Hic est numerus populi caath: qui intrat in tabernaculum federis. Hos numerauit moyses et aaron: iuxta sermonem domini: per manum moysi. Numerati sunt et filii gerson per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et supra usque ad annum quinquagesimum: omnes qui ingrediuntur ut ministrarent in tabernaculo federis: et inuenti sunt duo milia sexcenti triginta. Hic est populus gersonitarum: quos numerauerunt moyses et aaron iuxta uerbum domini. Numerati sunt et filii merari per cognationes et domos patrum suorum: a triginta annis et supra usque ad annum quinquagesimum: omnes qui ingrediuntur ad explendos ritus tabernaculi federis: et inuenti sunt tria milia ducenti. Hic est numerus filiorum merari: quos recensuerunt moyses

non es polluta deserto mariti thyro: non nocebunt te aque iste amarissime in quas maledicta congeffi. **S**in autē declinasti a uiro tuo atq; polluta es. et concubisti cum altero uiro: hys maledictionibus subiacebis. **D**et te dñs in maledictionē: exemplumq; cunctorum in populo suo. **P**utrescat femur tuū: et tumens uterus tuus distumpatur. **I**ngrediantur aque maledictę in uentrem tuum: et utero tumescente putrescat femur. **E**t respondebit mulier. Amen. amen. **S**cribetq; sacerdos in libello ista maledicta; et delebit ea aquis amarissimis in quas maledicta congeffit: et dabit ei bibere. **Q**uas cum exhauerit. tollet sacerdos de manu eius sacrificiū zelotypie: et eleuabit illud coram dño. imponetq; sup altare. ita dumtaxat. ut p̄us pugillum sacrificij tollat de eo quod offertur. et incendat sup altare: et sic potum det mulieri aquas amarissimas. **Q**uas cū biberit; si polluta est. et concupit uiro adulterij rea. p̄transibunt eā aque maledictionis. et inflato uentre computrescet femur. **C**ritq; mulier in maledictionē. et in exemplum omni populo. **Q**uod si polluta non fuerit. erit innoxia: et faciet liberos. **I**sta est lex zelotypie. **S**i declinauerit mulier a uiro suo et si polluta fuerit. maritusq; zelotypie sp̄u concitatus adduxerit

eam in conspectu dñi. et fecit ei sacerdos iuxta oīa que scripta sunt: maritus absq; culpa erit. et illa recipiet iniquitatem suā. **L**ocutusq; est dñs ad **M**oysem: dicens. **L**oquere ad filios isrl: et dices ad eos. **U**ir siue mulier cum fecerint uotum ut scificentur. et se uoluerit dño consecrare: uino omniq; qd inebriare potest abstinēbunt. **A**cetum ex uino et ex qualibet alia potione. et quicquid de uua exprimitur: non bibent. **U**uas recentes siccasq; non comedent: cunctis diebus quibus ex uoto dño consecrantur. **Q**uicquid eē potest ex uinea ab uua passa usq; ad acinum: nō comedent. **O**mnino tempore separationis sue. no uacula non transibit sup caput eius: usq; ad completum diem quo dño consecratur. **S**cūs erit: crescente cesare capitis eius. **O**mnino tempore consecrationis sue. sup mortuū non ingredietur: nec super patris quidem et matris. fratris sororisq; funere contaminabitur: quia consecratio dei sui sup caput eius. **O**mnibus diebus separationis sue: scūs erit dño. **S**in autē mortuus fuerit subito quispiam coram eo: polluetur caput consecrationis eius. **Q**uod rader ilico in eadem die purgationis sue: et rursus septima. **I**n octauo autē die offeret duos turtures uel duos pullos colū

be sacerdoti: in introitu federis
testimonij. facietq; sacerdos u-
num pro peccō. et alterum i ho-
locaustum: et deprecabitur p eo.
quia peccauit sup mortuo. Sā-
ficabitq; caput eius in die illo;
et consecrabit dño dies separa-
tionis illius. offerens agnū an-
niculum pro peccō. ita tamē ut
dies priores iriti fiant: qm pol-
luta est scificatio eius. Ista est
lex consecrationis. Cum dies q̄s
ex uoto decreuerat complebūtur.
adducet eum ad ostium tabna-
culi federis; et offeret oblationē
eius dño. agnum anniculū im-
maculatum in holocaustum. et
ouem anniculam imaculatam
pro peccato. et arietem imacula-
tum hostiam pacificā: canistrū
quodq; panum azimoy qui con-
spersi sunt oleo. ⁊ lagana absq;
fermento uncta oleo ac libami-
na singuloy. Que offeret sacer-
dos coram dño: et faciet tam p
peccato qm in holocaustū. Arie-
tem uero immolabit hostiā pa-
tificam dño: offerens simul ca-
nistrum azimoy. et libamina
que ex more debentur. Tunc ra-
detur nazareus ante ostium ta-
bernaculi federis: cesarie cōse-
crationis sue. Tolletrq; capillo
eius. et ponet sup ignem qui
est suppositus sacrificio pacifi-
corum; et armū coctum arietē.
torramq; absq; fermento unā
de canistro. et laganiū azimū

unū: et tradet in manib; naza-
rei. postq̄m rasum fuerit caput
eius. Susceptaq; rursum ab eo
eleuabit in conspectu dñi: ⁊ scī-
ficata sacerdotis erunt: sicut
pectusculū quod separari iustū
est. et fenuit. Post hec: potest
bibere nazareus uinum. Ista ē
lex nazarei. cum uouerit obla-
tionem suā dño tempore conse-
crationis sue: exceptis hys que
inuenit manus eius. Juxta qd̄
mente deuouerat: ita faciet ad
pfectionem scificationis sue. Lo-
cutusq; est dñs ad moysen: di-
cens. Loquere aaron et filys ei.
Sic benedicetis filys isrl: et di-
cetis eis. Benedicat tibi dñs:
et custodiat te. Ostendat dñs
faciem suam tibi: et misereatur
tui. Conuertat dñs uultū suū
ad te: et det tibi pacem. Inuoca-
bunt nomen meum super filios
israhel: et ego benedicam eis.

Factum est autē in VII
die qua compleuit moyses
tabernaculū et erexit illud. un-
xitq; et scificauit cum omnib;
ualis suis. altare similiter ⁊ ua-
sa eius; obtulerunt principes
isrl et capita familiay. q̄ erant
p singulos tribus. prefecti eoy
qui numerati fuerant. munia
coram dño: sex plaustra recta
cum duodecim bobus. Annum
plaustrum obtulerunt duo du-
ces: et unum bouem singuli.
Obtuleruntq; ea in conspectu

tabernaculi. **A**ut autē dñs ad moysen. **S**uscipe ab eis ut seruiant in ministerio tabnaculi: et trades ea leuitis iuxta ordinem ministerii sui. **I**taq; cū suscepisset moyses plaustra ⁊ boues. tradidit ea leuitis. **D**uo plaustrū et quatuor boues dedit filius gerson: iuxta id quod habebāt necessarium. **Q**uatuor alia plaustra et octo boues dedit filius merari scđm officia et cultum suū. sub manu ythamar filij aaron sacerdotis. **F**ilius autē caath nō dedit plaustra et boues: quia in scūario seruiunt. et onera ppris portant humeris. **I**gitur obtulerunt duces in dedicatione altaris die qua unctum est. oblationem suam: ante altare. **D**ixitq; dñs ad moysen. **S**inguli duces p singulos dies offerant munā: in dedicatione altaris. **P**rimo die obtulit oblationē suam naason filius aminadab: de tribu iuda. **F**ueruntq; in ea acetabulum argenteum pondo centum triginta siclos. fiala argentea habens septuaginta siclos. iuxta pondus scūary. utrumq; plenum simila conspersa oleo in sacrificiū; mortariolum ex decem siclis aureis. pleniū incenso: bouem de armento et arietem et agnum anniclin in holocaustum. hircumq; pro peccato. et in sacrificio pacificoy boues duos. arietesq; qñq;. hircos quinq;. agnos anniculos qñq;.

Hec est oblatio naason: filij aminadab. **S**ecundo die obtulit nathanael filius suar dux de tribu ysachar. acetabulū argenteum appendens centum triginta siclos. fialam argenteam habentem septuaginta siclos. iuxta pondus scūary. utrumq; pleniū simila conspersa oleo in sacrificio pacificoy boues duos. arietes quinq;. hircos quinq;. agnos anniculos quinq;. **H**ec fuit oblatio nathanael: filij suar. **T**ercio die princeps filioy zabulon. heliab filius helon. obtulit acetabulum argenteum. appendens centum triginta siclos. fialam argenteam habentē septuaginta siclos ad pondus sanctuarij. utrumq; plenum simila conspersa oleo in sacrificiū; mortariolum aureum appendens decē siclos. pleniū incenso: bouem de armento et arietem et agnum anniclin in holocaustū. hircumq; pro peccato. et in sacrificio pacificoy boues duos. arietes quinq;. hircos quinq;. agnos anniculos quinq;. **H**ec est oblatio heliab: filij elon. **D**ie quarto princeps filioy ruben. helisur filius sedeur. obtulit acetabulū argenteum appendens centum triginta siclos. fialam

agnos anniculos quinq;. Hec fuit oblatio gamathel: filii phadalur. Die nono princeps filiorum beniamin. abidan filius gedeonis. obtulit acetabulum argenteum appendens centum triginta siclos. phialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus scularum. utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium; mortariolum aureum appendens decem siclos. plenum incenso: bouem de armento et arietem et agnū anniculum in holocaustum. hircumque pro peccato. et in hostias pacificorum boues duos. arietes quinque. hircos quinq;. agnos anniculos quinq;. Hec fuit oblatio abidan: filii gedeonis. Die decimo princeps filiorum dan. ahiezer filius amissaddai. obtulit acetabulum argenteum appendens centum triginta siclos. phialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii. utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium; mortariolum aureum appendens decem siclos. plenum incenso: bouem de armento et arietem et agnū anniculum in holocaustum. hircumque pro peccato. et in hostias pacificorum boues duos. arietes quinq;. hircos quinq;. agnos anniculos quinq;. Hec fuit oblatio ahiezer filii amissaddai. Die undecimo princeps filiorum aser. phagiel filius ochran. obtulit acetabulum argenteum

appendens centum triginta siclos. phialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus scularum. utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium; mortariolum aureum appendens decem siclos. plenum incenso: bouem de armento et arietem. et agnū anniculum in holocaustum. hircumque pro peccato. et in hostias pacificorum boues duos. arietes quinq;. hircos quinq;. agnos anniculos quinq;. Hec fuit oblatio phagiel: filii ochran. Die duodecimo princeps filiorum neptalim. ahira filii henan obtulit acetabulum argenteum appendens centum triginta siclos. phialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus scularum. utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium; mortariolum aureum appendens decem siclos. plenum incenso: bouem de armento et arietem et agnū anniculum in holocaustum. hircumque pro peccato. et in hostias pacificorum boues duos. arietes quinq;. hircos quinq;. agnos anniculos quinq;. Hec fuit oblatio ahira: filii henan. Hec in dedicatione altaris oblata sunt a principibus israel: in die qua consecratum est. Acetabula argentea duodecim. phiale argenteae duodecim. mortariola aurea duodecim. ita ut centum triginta argenti siclos haberet unum acetabulum. et septuaginta siclos una phiala. id est in

cōmune uasoz omniū. ex argen-
 to sichi duo milia quadringenti
 pondere scīarij; mortariola au-
 rea duodecim. plena incenso. de
 nos siclos appendentia pondere
 scīarij id est simul auri sichi cen-
 tum uiginti; boues de armēto
 in holocaustum duodecim. arie-
 tes duodecim. agni anniculi duo-
 decim. et libamenta eozū. hirci
 duodecim pro peccō. hostia pa-
 cificoz boues uiginti quatuor.
 arietes sexaginta. hirci sexagi-
 ta. agni anniculi sexaginta.
Hec oblata sunt in dedicationē
 altaris: quando uentū ē. Cūq;
 ingrederetur moyses tabnacu-
 lum federis ut consuleret ora-
 culum; audiebat uocem loqn-
 tis ad se. de propiciatorio quod
 erat sup archam testimonij in-
 ter duo cherubin: unde et lo-
 quebatur ei. **VIII**
Locutusq; est dñs ad moy-
 sen: dicens. Loquere aaron: et
 dices ad eum. Cū posueris sep-
 tem lucernas: candelabrum in
 australi parte erigatur. Hoc i-
 gitur precepe: ut lucerne contra
 boream e regione respiciant. ad
 mensam panum propositionis.
 Contra eam partem quā cande-
 labrum respicit: lucere debebūt.
 Fecitq; aaron. et imposuit luc-
 nas sup candelabrum: ut prece-
 pat dñs moysi. Hec autem erat
 factura candelabri. Ex auro
 ductili: tam mediis stipes. qm

cuncta que ex utroq; calamoꝝ la-
 tere nascebantur. Juxta exemplū
 quod dñs ostendit moysi: ita o-
 peratus ē candelabrum. Et locu-
 tus est dñs ad moysen: dicens.
Tolle leuitas de medio filioꝝ isrl:
 et purificabis eos iuxta hunc ri-
 tum. Aspgantur aqua lustratio-
 nis: et radant omnes pilos car-
 nis sue. Cumq; lauerint uestimē-
 ta sua et mundati fuerint: tol-
 lant bouem de armentis. 7 liba-
 mentū eius. simulam oleo consp-
 sam. Bouem autē alterum de ar-
 mento accipies pro peccato: et
 applicabis leuitas coram taber-
 naculo federis: conuocata omni
 multitudine filioꝝ isrl. Cumq;
 leuite fuerint coram dño: ponēt
 filij isrl manus suas sup eos: et
 offeret aaron leuitas munus in
 conspectu dñi a filijs isrl. ut ser-
 uant in ministerio eius. Leuite
 quoq; ponent manus suas: sup
 capita bouum. Quib; unum fa-
 cies pro peccō. et alterum i holo-
 caustum dñi: ut depēctis p eis.
Statuēs q; leuitas in conspectu
 aaron et filioꝝ eius. et consecra-
 bis oblatos dño: ac separabis de
 medio filioꝝ isrl. ut sint mei: et
 postea ingredientur tabnacu-
 lum federis. ut seruant in. Sicq;
 purificabis et consecrabis eos i
 oblationē dñi: qm dono donati
 sunt in a filijs isrl. Pro p̄moge-
 nitis que aperunt omnem iud-
 uam in isrl: accepti eos. **Ita** sūt

omnia primogenita filiorum israel: tam ex hominibus quam ex ueneris. Ex die quo percussisti omne primogenitum in terra egypti: sanctificasti eos in. Et tulisti leuitas pro cunctis primogenitis filiorum israel: tradidistiq; eos dono. aaron et filius eius de medio populi: ut seruiant in pro israel in tabernaculo federis. et orent pro eis: ne sit in populo plaga. si ausi fuerint accedere ad sanctuarium. Feceruntq; moyses et aaron et omnis multitudo filiorum israel super leuitas: que preceperat dominus moysi. Purificatiq; sunt: et lauerunt uestimenta sua. Eleuauitq; eos aaron in conspectu domini. et orauit pro eis; ut purificati ingrederentur ad officia sua in tabernaculum federis coram aaron et filius eius: sicut preceperat dominus moysi de leuitis.

Et locutus est dominus **IX** ad moysen: dicens. Hec est lex leuitarum. A uiginti quinque annis et supra: ingrediantur ut ministrent in tabernaculo federis. Cumq; quinquagesimum annum etatis impleuerint: seruire cessabunt. Eruntq; ministri fratrum suorum in tabernaculo federis: ut custodiant que sibi fuerint commissa: opera aut ipsa non facient. Sic dispones leuitas: in custodiis suis. Locutusq; est dominus ad moysen in deserto synai. anno secundo postquam egressi sunt de terra egypti: in mense primo: dicens. Faciant filii israel phasem in tempore suo.

quartadecima die mensis huius ad uesperam: iuxta omnes ceremonias et iustificationes eius. Precepitq; moyses filius israel: ut facerent phasem. Qui fecerunt tempore suo. quartadecima die mensis ad uesperam: in monte synai. Juxta omnia que mandauerat dominus moysi: fecerunt filii israel. Ecce autem quidam imundi super animam hominis. qui non poterant facere pascha in die illo: accedentes ad moysen et aaron. dixerunt eis. Immundi sumus super animam hominis. Quare fraudamur. ut non ualeamus oblationem offerre domino in tempore suo. inter filios israel. Quibus respondit moyses. State ut consulam quid precipiat dominus de uobis. Locutusq; est dominus ad moysen: dicens. Loquere filius israel. Homo qui fuerit immundus super anima. siue in uia procul in gente uera: faciat phasem domino mense secundo quartadecima die mensis ad uesperam. Cum azimis et lactucis agrestibus comederit illud. Non relinquent ex eo quippiam usque mane: et os eius non confringet. Omne ritum phasem: obseruabunt. Si quis autem et mundus est. et in itinere non fuit. et tamen non fecit phasem: exterminabitur anima illa de populo suo. quia sacrificium non obtulit domino tempore suo. Peccatum suum ipse portabit. Peregrinus quoque et adue-

na si fuerit apud uos: faciat
phase dño. iuxta cerimonias et
iustificaciones eius. Preceptum
idem erit apud uos: tam adue
ne qm̄ indigene. Igitur die qua
erectum est tabernaculū: ope
ruit illud nubes. A uespere autē.
sup̄ tentorium erat quasi species
ignis: usq; mane. Sic fiebat ui
giter. Per diem operiebat illud
nubes: et p̄ noctem q̄si species
ignis. Cumq; ablata fuisset nu
bes. que tabernaculū p̄tegebat:
tunc proficiscebantur filij isrl̄.
Et in loco ubi stetit nubes: ibi
castra metabantur. Ad imperiū
dñi proficiscebantur: et ad impi
um illius figebant tabnaculū.
Cunctis dieb; quib; stabat nube
sup̄ tabernaculū: manebant in
eodem loco. Et si euenisset: ut mul
to tempore maneret super illud.
erant filij isrl̄ in excubijs dñi: et
nō proficiscebantur quotq; dieb;
fuisset nubes sup̄ tabernaculū.
Ad impium dñi erigebant ten
toria: et ad impium illius depo
nebant. Si fuisset nubes a uel
pere usq; mane. et statim dilu
culo tabernaculū reliquisset: p̄
ficiscebantur. Et si post diem et
noctem recessisset: dissipabant
tentoria. Si biduo aut uno m̄se
uel longiori tempe fuisset super
tabernaculū: manebāt filij isrl̄
in eodem loco. et nō proficiscebā
tur. Statim autē ut recessisset:
mouebant castra. P̄ uerbū dñi

figebant tentoria: et p̄bium illi
proficiscebantur. Erantq; in ex
cubijs dñi: iuxta imperium eū
per manum moysi. **X**
Locutusq; est dñs ad moy
sen: dicens. Fac tibi duas tubas
argenteas ductiles: quib; conuo
care possis multitudinē. quando
mouenda sunt castra. Cumq; in
crepueris tubis: congregabitur
ad te omnis turba ad ostium ta
bernaculi federis. Si semel clan
gueris: uenient ad te principes.
et capita multitudinis isrl̄. Si
autē prolixior atq; concisus clan
gor increpuerit: mouebunt cast
rum. qui sunt ad orientālē pla
gam. In sc̄do autē sonitu. et pari
ululatu tube: leuabūt tentoria
qui habitant ad meridiem. Et
iuxta hunc modum reliqui faci
ent: ululantib; tubis in p̄fectio
ne. Quando autē congregandus
est popl̄s. simplex tubar̄ clangor
erit: et non concise ululabunt.
Filij aaron sacerdotis: clangēt
tubis. Critq; hoc legitimū sem
piternū: in generationib; ur̄is.
Si exieritis ad bellum de terra
ur̄a. contra hostes qui dimicāt
aduersum uos. clangetis ululan
tib; tubis: et erit recordatio ur̄i
coram dño deo ur̄o. ut etiamini
de manib; inimicor̄ ur̄or̄. Si qui
do habebitis epulum et dies fes
tos et kalendas: canetis tubis
sup̄ holocaustis et pacis facis
uictimis: ut sint uobis in recor

datione dei uiri. Ego dñs ds ur.
 Anno scdo. mense scdo. uicesima
 die mensis. eleuata est nubes de
 tabernaculo federis; profectiq;
 sunt filij isrl' p turmas suas de
 deserto synai: et recubiunt nubes
 in solitudine pharan. Moueritq;
 castra primi iuxta impium dñi
 in manu moyfi filij uida p tur
 mas suas: quoz princeps erat
 naason filius aminadab. In tri
 bu filioz ysachar: princeps erat
 nachanael filius suar. In tribu
 zabulon: princeps erat eliab fi
 lius elon. Deposituq; est tab
 naculum: qd portantes egressi
 sunt filij gerson et merari. Pro
 fectiq; sunt et filij ruben p tur
 mas et ordinem suu: quoz pn
 ceptus erat elisur filius sedeur. In
 tribu aut filioz symeon: princeps
 fuit salamel filius surisaddai.
 Porro in tribu gad: erat prin
 ceptus elyasaph filius duhel. Pro
 fectiq; sunt et caathite: portan
 tes sciarium. Tam diu taber
 naculu portabatur: donec ue
 nirent ad erectionis locum. Mo
 uerunt et castra filij effraim p
 turmas suas: in quoz exercitu
 princeps erat elisama filius a
 miud. In tribu autem filioz ma
 nasse: princeps fuit gamaliel fi
 lius phadassur. Et in tribu beni
 amin: dux abidan filius geded
 nis. Nouissim castror omniu.
 profecti sunt filij dan p turmas
 suas: in quoz tribu princeps fuit

ariezer filius amisaddai. In tri
 bu aut filioz aser: erat princeps
 phagiel filius ochran. Et in tri
 bu filioz neptalim: princeps fuit
 ahira filius enan. Hec sunt cast
 et profectioes filioz isrl' per tur
 mas suas: qundo egrediebantur.
 Dixitq; moyses oliab filio ragu
 hel madianiti: cognato suo. Pro
 ficiscimur ad locum: quem dñs
 daturus e nobis. Veni nobiscum
 ut beneficiamus tibi: qia dñs
 bona promisit israeli. Cui ille
 respondit. Non uadam tecum:
 sed reuertar in terra meam in
 qua natus sum. Et ille. Noli in
 quit nos relinquere. Tu enim
 nosti in quib; locis p desertum
 castra ponere debeamus: et eris
 ductor nr. Cumq; nobiscu uenis:
 quicquid optimu fuerit ex opib;
 quas nobis daturus e dñs. dabi
 mus tibi. Profecti sunt ergo de
 monte dñi: uiam trium dierum.
 Archaq; federis dñi precedebat
 eos per dies tres: puidens castro
 rum locum. Nubes quoq; dñi sup
 eos erat p diem: cum incederent.
 Cumq; eleuaretur archa: dice
 bat moyses. Surge dñe & dissipen
 tur inimici tui: et fugiant qui
 oderunt te a facie tua. Cu aut
 deponeretur: aiebat. Reuertere
 dñe: ad multitudinē exercitus
 nterea. ortum est **XI** isrl'.
Inmurmur popli quasi dolentiu
 pro labore: contra dñm. Quod
 cum audisset: iratus est. Et ac

census in eos ignis dñi: deuora-
 uit extremā castrorū partem. Cū
 q̄ clamasset pl̄s ad moysen: o-
 rauit moyses ad dñm. et absor-
 tus est ignis. Vocauitq̄ nomen
 loci illius incensio: eo quod suc-
 census fuisset contra eos ignis
 dñi. **V**ulgus quippe pmiscuum
 qđ ascenderat cum eis flagrauit
 desiderio sedens et flens: iunc-
 tis sibi pariter filijs isrl̄. **E**t ait.
Quis dabit nobis ad uestendū
 carnes? **R**ecordamur piscium:
 quos comedebamus in egipto
 gratis. **I**n mentem nobis ueniūt
 cucumeres et pepōnes: porriq̄
 cepe et allia. **A**nima n̄ra arida
 est: nichil aliud respiciunt oculi
 n̄ri nisi manū. **E**rat autē manū
 quasi semen coriandri: coloris
 bdellij. **C**ircuibatq̄ popl̄s. et colli-
 gens illud frangebatur mola. siue
 terebat in mortario: coquens in
 olla. et faciens ex eo q̄si tortuas
 saporis q̄si panis oleati. **C**umq̄
 descenderet nocte super castra
 ros: descendebat pariter ⁊ manū.
Audiuit ergo moyses flentem po-
 pulū p̄ familias: et singulos p̄
 ostia tentorij sui. **I**ratusq̄ ē fu-
 roz dñi ualde. **S**ed et moysi. into-
 leranda res uisa est. **E**t ait ad
 dñm. **C**ur afflixisti seruū tuū?
Quare non inuenio grām co-
 ram te? **E**t cur imposuisti pon-
 dus uniuersi pl̄i huius super
 me? **H**umqđ ego concepi omnē
 hanc multitudinē uel genui

eam. ut dicas michi porta eos ī
 sinu tuo. sicut portare solet nu-
 trix infantulū. et defer in terrā
 pro qua iurasti patrib; eorum.
Inde in carnes. ut dem tante
 multitudini. **F**lent coram me:
 dicentes. **D**a nobis carnes: ut
 comedamus. **N**on possum solus
 sustinere omnē hunc pl̄m: q̄a
 grauis michi est. **S**in aliter tibi
 uideatur: obsecro ut interficias
 me. et inueniam grām in oculis
 tuis: ne tantis afficiar malis.
Et dixit dñs ad moysen. **C**on-
 grega michi septuaginta uiros
 de seniorib; isrl̄. quos tu nosti qđ
 senes populi sint ac magistri: ⁊
 duces eos ad ostium tabernacu-
 li federis. faciesq̄ ibi stare tecū:
 ut descendam et loquar tibi.
Et auferam de spiritu tuo. tra-
 damq̄ eis: ut sustentent tecū
 onus populi. et nō tu solus gra-
 ueris. **P**oplō quoq̄ dices. **S**acri-
 camini: cras comedetis carnes.
Ego enī audiui uos dicere. **D**s
 dabit nobis escas carniū. **B**ene
 nobis erat in egipto. **S**t det uo-
 bis dñs carnes. et comedatis nō
 uno die nec duob; uel q̄nc; aut
 decem. nec uiginti qđem s; usq̄
 ad mensem dierum: donec exeat
 p̄ nares ur̄as. et uicetur in nau-
 seam: eo qđ repuleritis dñm q̄
 in medio ur̄i est. et fleueritis co-
 ram eo. dicentes. **Q**uare egressi
 sumus ex egipto: **E**t ait moyses
 ad dñm. **S**excenta milia peditū

huius populi sunt. et tu dicis. Dabo eis esum carniuum mense integro. Numquid ouium aut boium multitudo cedetur. ut possit sufficere ad cibum. uel omnes pisces maris in unum congregabuntur. ut eos faciant. Cui respondit dominus. Numquid manus domini in ualida est. Jam nunc uidebis. utrum meus sermo opere compleatur. Venit igitur moyses. et narrauit populo uerba domini. congregans septuaginta uiros de senioribus israel. quos stare fecit circa tabernaculum. Descenditque dominus per nubem. et locutus est ad eum. auferens de spiritu qui erat in moyse. et dans septuaginta uiris. Cumque requieuisset in eis spiritus. prophauerunt. nec ultra cessauerunt. Remanserant autem in castris duo uiri. quorum unus uocabatur helidath. et alter medath. super quos requieuit spiritus. Nam et ipsi descripti fuerant. et non exierant ad tabernaculum. Cumque propharent in castris. cucurrit puer. et nuntiavit moyse. dicens. Helidath et medath prophetant in castris. Statim iosue filius nun minus ter moyse. et electus a pluribus ait. Domine mihi moyses. prohibe eos. At ille. Quid inquit emularis pro me. Quis tribuat ut omnes populi propheteret. et det eis dominus spiritum suum. Reuersusque est moyses. et maiores nati israel. in castra. Ventus autem egrediens

a domino. arreptas trans mare coturnices detulit. et dimisit in castra. itinere quantum uno die confici potest. ex omni parte castrorum per circuitum. Volabantque in aere. duobus cubitis in altitudine super terram. Surgens ergo populus toto illo die et nocte et die altero. congregauit coturnicum multitudinem. qui parum. decem choros. Et siccauerunt eas. per girum castrorum. Adhuc carnes erant in dentibus eorum. nec defecerat huiusmodi cibus. et ecce furor domini concitatus in populum. percussit eum plaga magna nimis. Vocatusque est ille locus. sepulchra concupiscentie. Ibi enim sepelierunt populum. qui desiderauerat. Egressi autem de sepulchris concupiscentie. uenerunt in aseroth et manserunt ibi. Locutaque est maria. **XII.** et aaron contra moysen. propter uxorem eius ethiopsam. et dixerunt. Num solum per moysen locutus est dominus. Nonne et nobis similiter est locutus. Quod cum audisset dominus. iratus est ualde. Erat enim moyses uermiculissimus. super omnes homines qui morabantur in terra. Statimque locutus est ad eum. et aaron et mariam. Egredimini uos tantum tres. ad tabernaculum federis. Cumque fuissent egressi. descendit dominus in columpna nubis. et stetit in introitu tabernaculi. uocans aaron et mariam.

Qui cum issent: dixit ad eos.
Audite sermones meos. Siquis
fuerit inter uos propheta dñi. in
uisione apparebo ei: uel p som
nium loquar ad illum. At non
talis seruus m̄s moyses: qui i
omni domo mea fidelissimus ē.
Ore enī ad os loquor ei: et pa
lam non p enigmata & figuras.
dñm uidet. Quare igitur non
timuistis. detrahete seruo meo
moysi: Iratusq; contra eos. abi
it. Hubes quoq; recessit: que e
rat sup tabernaculū. Et ecce
maria apparuit candens lepra:
quasi nix. Cumq; respexisset e
am aaron. et uidisset p̄fusam
lepra: ait ad moysen. Obsecro
dñe mi. non imponas nobis hoc
peccatum qd̄ stulte cōmisimus:
ne fiat hec quasi mortua. & ut
abortiuū qd̄ proicitur de uulua
matris sue. Ecce iam medium
carnis eius: deuoratum ē lep̄.
Clamauitq; moyses ad dñm:
dicens. Deus obsecro. sana eā.
Cui respondit dñs. Si pater
eius spuisset in faciem eius; nō
ne debuerat saltem septem diez
rubore suffundi. Separetur sep
tem dieb; extra castra: & postea
reuocabitur. Exclusa est itaq;
maria extra castra septem die
bus; et popl̄s non est motus de
loco illo: donec reuocata esset
maria. **XII**
Profectusq; est populus de
Paseroth: fixis tentorijs in deser

to pharan. Ibiq; locutus est dñs
ad moysen: dicens. Mitte uiros
qui considerent terram chanaan.
quam daturus sum filijs israel.
singulos de singulis tribub;: ex
principib;. Fecit moyses qd̄ dñs
imparat. de deserto pharan mi
tens principes uiros: quoz ista
sunt nomina. De tribu ruben:
semmua filium zecchur. De tri
bu symeon: salphath filiū huri.
De tribu uida: caleph filium ie
phonē. De tribu ysachar: igal
filium ioseph. De tribu effraim:
osee filium nun. De tribu bema
min: phalti. filium raphu. De
tribu zabilon: geddihel filium
sody. De tribu ioseph: tceptri
manasse: gaddi filii susy. De
tribu dan: ammiel filium ge
malli. De tribu aser: secur fili
um michael. De tribu neptalim:
naabi filium napsi. De tribu
gad: guel filium machi. Hec
sunt nomina uiroz: q̄s misit
moyses ad considerandā terrā.
Vocauitq; osee filiū nun: iosue.
Misit ergo eos moyses ad confide
randam terrā chanaan: et dixit
ad eos. Ascendite p meridiamam
plagam. Cumq; ueneritis ad mō
tes; considerate terram qualis
sit. et pplm qui habitator est ei?
utrum fortis sit an infirm; pau
ci numero uel plures: ip̄a terra
bona an mala. urbes quales. mu
rate an absq; muris. humus
pinguis an sterilis. nemorosa

an absq; arboribz. Confortami
 ni: et afferre nobis de fructibz
 terre. Erat aut tempus: qñdo
 iam p̄coque uive uesci possunt.
 Cumq; ascendissent: exploraue
 runt terram a deserto hyñ usq;
 rohob. intransibz emath. Ascen
 deruntq; ad meridiem; et uene
 runt in ebron: ubi erāt achiman
 et lisay et tolmay. filij enath.
 Nam ebron: septem annis ante
 thanum urbem egypti condita ē.
 Pergentesq; usq; ad torrentem
 botri. absiderunt palmitem cū
 uia sua: quem portauerunt in
 ueste duo uiri. De malis quoq;
 granatis et de ficis loci illius tu
 lerunt: qui appellatus est nehe
 leschol id est torrens botri: eo qđ
 botrum inde portassent filij isrl̄.
 Reuersiq; exploratores tre. post
 quadraginta dies. om̄i regione
 circūta; uenerunt ad moysen ⁊
 aaron et ad omnē cetum filioꝝ
 isrl̄ in desertum pharan: qđ est
 in chades. Locutiq; eis et omni
 multitudini. ostenderūt fructus
 terre: et narrauerunt dicentes.
 Venimus in terrā ad quam mi
 listis nos: que reuera fluit lacte
 et melle. ut ex hys fructibz cog
 nosci potest. Sed cultores fortis
 simos habet: et urbes grandes
 atq; muratas. Scirpem enath
 uidimus ibi. Amalech habitat
 in meridie. etheus et iebuseus ⁊
 amoreus in montanis: chana
 neus uō moratur iuxta mare. et

circa fluenta iordanis. Inter hec.
 caleb compescens murmur ppli
 qđ orebatur contra moysen: ait.
 Ascendamus et possideam ter
 ram: qm̄ poterimus obtinē eā.
 Alij uero qui fuerant cū eo: di
 cebant. Nequaquā ad hūc pplm̄
 ualemus ascendere: qā fortior
 nobis est. Detraxeruntq; terre
 qm̄ inspexerant. apud filios is
 rahel: dicentes. Terra quā lus
 trauius: deuorat habitatores
 suos. Ppls quem aspeximus:
 procere statute est. Ibi uidimus
 monstra quedam filioꝝ enath
 de genere giganteo: quibz com
 parati quasi locuste uidebamur.
 bitur uociferans **XIII**
 omnis turba. fleuit nocte illa:
 et murmurati sunt cōtra moy
 sen et aaron cuncti filij isrl̄. di
 centes. Utinam mortui eēmus
 in egypto: et non in hac uasta
 solitudine. Utinam peamus; et
 non inducat nos dñs in terram
 istam. ne cadamus gladio: ⁊ uxo
 res ac liberi n̄ri ducantur capti
 ui. Nonne melius est reuerti in
 egyptum? Dixeruntq; alter ad
 alterum. Constituamus nobis
 ducem: et reuicamur in egyptū.
 Quo audito: moyses et aaron
 ceciderunt proni in terrā. coram
 omni multitudine filioꝝ isrl̄. At
 uō iosue filius nun. et caleb fili
 iephone. qui et ipi lustrauāt
 terram. sciderunt uestim̄ta sua:
 et ad omnē multitudinē filioꝝū

isrl locuti sunt. Terra quā circuimus: ualde bona est. Si propicius fuerit dñs. inducet nos in eam: et tradet nobis humū lacte & melle manantē. Nolite rebelles ēē contra dñm; neq; timeatis poplū terre huius: quia sicut panem ita eos possumus deuorare. Recessit ab illis omne presidium; dñs nobiscum est nolite metuiere. Cūq; clamaret omnis multitudo. et lapidib; uellet eos opprimere: apparuit glā dñi sup tectum fedeteris cunctis filijs isrl. Et dixit dñs: ad moysen. Usq; quo detrahet michi popl's iste. Quo usq; non credent mī. in omnib; signis que feci coram eis. Feriam igitur pestilentia eos. atq; consumā: te autem faciam principem sup gentem magnā. et fortiozem quā hec est. Et ait moyses ad dñm. Ut audiant egyptij de quoz medio eduxisti poplū istum. et habitatores terre huius. qui audierūt quod tu dñe in poplō isto sis. et facie uidearis ad faciem. et nubes tua protegat illos. et in columpna nubis precedas eos p diem. et in columpna ignis per noctem; quod occideris tantam multitudinē quasi unū hoīem: et dicant. Non poterat introducere poplū istum in terrā p qua iurauerat: idcirco occidit eos ī solitudine. Magnificetur ergo

fortitudo dñi: sicut iurasti dicens. Dñe patiens & multe mie. auferens iniquitatē et scelera. nullumq; innoxiiū derelinquen. qui uisitas peccata patrum in filios. in terciā et quartā generationē; dimitte obsecro peccatum poplī tui huius. secundū magnitudinē misericordie tue. sicut propicius fuisti egredientib; de egypto usq; ad locum istū. Dixitq; dñs. Dimisi iuxta uerbū tuum. uiuo ego: et implebitur glā dñi uniuersa trā. Attamē omnes homines qui uiderunt maiestatem meā. et signa que feci in egypto et in solitudine. et temptauerunt me iam p decem uices. nec obedierunt uoci mee; non uidebunt terrā pro qua iuravi patrib; eoz: nec quisquā ex illis qui detrahit michi. intuebitur eam. Seruū meū Caleb qui plenus alio spū secutus est me. inducam in terrā hanc quam circuiuit: et semen eius possidebit eam. Quā amalechites et chanaanēus habitant in uallib;: cras mouete castra: et reuertimini in solitudinē p uiam maris rubri. Locutusq; est dñs ad moysen et aaron: dicēs. Usq; quo hec multitudo pestilima murmurat contra me. Querelas filioz isrl' audiui. Sic ergo eis. uiuo ego ait dñs: sicut locuti estis audiente me. sic faciā uobis. In solitudine hac: iace

bunt cadauera ur̄a. Omnes qui numerati estis a uiginti annis et supra: et murmurastis contra me. non intrabitis terram super qua leuauī manū meam ut habitare uos facerem: preter caleb filium iephonē. et iosue filium nūn. Paruulos autē ur̄os. de quibus dixistis qđ prede hostibz forent: introducam ut uideant terram. que uobis displicuit. Vestra cadauera iacebunt in solitudine. Filii ur̄i uagi erunt in deserto annis quadraginta; et portabūt fornicationē ur̄am. donec consumantur cadauera patrum ī deserto: iuxta numerū quadraginta dierum. quibz considerastis terrā. Annus pro die imputabitur. Et quadraginta annis recipietis iniquitates ur̄as. et scietis ultionē meam; qm̄ sicut locutus sum ita faciam omni multitudini huic pessime: que consurrexit aduersum me. In solitudine hac deficiet: et morietur. Igitur omnes uiri quos miserat moyses ad contemplandam terrā. et qui reuēsi murmurare fecerant contra eū omnē multitudinē. detrahentes terre qđ esset mala: mortui sunt atq; percussi in conspectu dñi. Iosue autē filius nūn. et caleb filius iephonē: uixerunt ex omnibz qui prexerant ad cōsiderandam terram. Locutus q; est moyses uniuersa uerba hec ad omēs filios isrl̄: et luxit popl̄s nimis.

Et ecce mane p̄mo surgentes. ascenderunt uerticem montis: atq; dixerunt. Parati sumus ascendere ad locum de quo dñs locutus est: quia peccauimus. Quibus moyses. Cur inquit transgredimini uerbum dñi. qđ uobis nō cederet in profym. Nolite ascendere; non enim est d̄s uobiscū: ne corruatis coram inimicis uestris. Amalechites et chananeus ante uos sunt. quoz gladio corruetis; eo quod nolueritis acquiescere dño: nec erit dñs uobiscū. At illi contenebrati: ascenderūt in uerticem montis. Archa autē testamenti dñi et moyses: non recesserunt de castris. Descendit q; amalechites et chananeus q̄ habitabant in monte: et percussit eos atq; concidens. persecutus est eos usq; hormā. **XV**

Locutus ē dñs ad moysen: dicens. Loquere ad filios israhel: et dices ad eos. Cum ingressi fueritis terram habitacionis ur̄e quam ego dabo uobis. et feceritis oblationem dño in holocaustū aut uictimā pacificā. uota soluentes uel sponte offerentes munera. aut in sollempnitatibz ur̄is adolentes odorem suauitatis dño de bobus siue de ouibz; offeret quicūq; immolauerit uictimā. sacrificium simile. decimā partem ephi conspsam oleo. qđ mensurā habebit quartam partem hyn: et uinum ad

93

fortitudo dñi
 uens. Dñe
 auferens
 nullumq; unum
 qui iustas pro
 filios. in terra
 ueracionē: dñi
 carum popl̄i
 magnitudinē
 propicius
 egypto usq; ad
 itz dñs. Dñi
 tuum. Anus
 gl̄a dñi uniuersa
 omnes homines
 maiestatem
 feci in egypto
 tempore
 uices. nec obtem
 non uidebunt
 rau patribz
 et illis qui
 nebitur
 leo qui plenis
 est me. uideat
 quam circum
 possidebit
 res et chanane
 uallibz: cras
 re uerentur
 am mans
 dñs ad moysen
 Moyses quo
 ma murmurat
 relas filioz
 etis. 2/ iuo ego
 aut estis
 uobis. In

liba fundenda eiusdem mēsure.
dabit in holocaustum siue i uic-
timā p agnos singulos. Et arie-
tis erit sacrificiū simile duarū de-
cimarū que conspersa sit oleo
tercie partis hyn: et unū ad li-
bamentū tercię partis eiusdem
mensure offeret. in odorem sua-
uitatis dño. Quando uero de-
bob; feceris holocaustū aut hos-
tiam. ut impleas uotum uel pa-
cificas uictimas. dabis p singu-
los boues. simile tres decimas
consperse oleo. qđ habeat medi-
um mensure hyn: et unum ad
liba fundenda eiusdem mēsure.
in oblationē suauiissimi odoris
dño. Sic facietis: p singulos bo-
ues et arietes et agnos ⁊ hedos.
Tam indigene quā peregrini:
eodem ritu offerent sacrificia.
Unum pceptum erit atq; iudici-
um: tam uobis quam aduenis
terre. Locutus ē dñs ad moysen:
dicens. Loquere filiis isrl: ⁊ di-
ces ad eos. Cum ueneritis i ter-
ram quā dabo uobis. et comede-
ritis de panib; regionis illius:
separabitis primitias dño de-
cibus ur̄is. Sicut de areis primi-
tias separabitis: ita et de pul-
mentis dabitis primitiua dño.
Quod si p ignorantia pretere-
ritis quicquam horū que locutus
est dñs ad moysen. et mandauit
peum ad uos a die qua cepit ui-
bere et ultra. oblitaq; fuerit fa-
cere multitudo. uiculum de ar-

mento offeret. holocaustū in odo-
rem suauiissimū dño. et sacrificiū
eius ac liba. ut ceremonie postu-
lant. hircumq; pro peccato: ⁊ ro-
gabit sacerdos pro omni multi-
tudine filioꝝ isrl. et dimittetur
eis qm̄ non sponte peccauerunt.
nichilominus offerentes incensū
dño pro se et pro peccato atq; er-
rore suo: et dimittetur uniuēse
plebi filioꝝ isrl: et aduenis qui
pgrinantur inter eos. qm̄ cul-
pa est omnis popli p ignorantia-
am. Quod si aīa una nesciens
peccauerit. offeret capram annu-
culam pro peccato suo: et depca-
bitur pro ea sacerdos. qđ infra
peccauerit coram dño. impetra-
bitq; ei ueniam: et dimittetur
illi. Tam indigenis qm̄ adueni:
una lex erit omniū. qui peccau-
erint ignorantes. Anima uō que
p supbiam aliquid commiserit:
siue cuius sit ille siue pgrinus:
qm̄ adūsum dñm rebellis fuit.
peribit de poplo suo. Verbū enī
dñi contempserit. et pceptum illi
fecit irritum: idcirco delebitur.
et portabit iniquitatem suam.
Factum ē autē cū essent filii isrl
in solitudine. et inuenissent ho-
minē colligentem ligna in die
sabbati: obtulerunt eū moysi et
aaron. et uniuēse multitudini.
Qui recluserunt eū in carcerem:
nescientes quid super eo facere
deberent. Dixitq; dñs ad moy-
sen. Morde moriatur homo iste:

obruat eum lapidibz; ois turba
 extra castra. Cumq; eduxissent
 eum foras; obruerunt eum lapi
 dibz; et mortuus est: sicut p̄cepe
 rat dñs. Dixit quoq; dñs ad mo
 ysen. Loquere filijs isrl. et dices
 ad eos. ut faciant sibi fimbrias
 p̄ angulos pallioy: ponentes in
 eis uittas iacinctinas. Quas cū
 uiderint. recordentur omnium
 mandatoy dñi; ne sequantur co
 gitationes suas. et oculos p̄ res
 uarias fornicantes: sed magis
 memores preceptoy dñi faciant
 ea. sintq; sancti deo suo. Ego
 dñs d̄s ur: qui eduxi uos de ter
 ra egypti. ut eēn d̄s ur. **XVI**

Ecce autē chore filius ysaar.
 filij caath. filij leui. ⁊ dathan
 atq; abiron filij eliab. hon quoq;
 filius pheleph de filijs ruben. sur
 rerunt contra moysen. alijq; fi
 lioy isrl. ducenti quinquaginta
 uiri. p̄ceres synagoge. ⁊ qui tem
 pore concily p̄ nomina uocabatur.
 Cumq; steterissent adūsūm moy
 sen et aaron: dixerunt. Sufficiat
 uobis quia omnis multitudo scōy
 est: et in ipsis est dñs. Cur eleua
 mini sup poplū dñi. Quod cum
 audisset moyses: cecidit pronus
 in faciem. Locutusq; est ad chore:
 et ad omnē multitudinē. Mane
 inquit notum faciet dñs qui ad
 se p̄tineant; et scōs applicabit si
 bi: et quos elegerit appropinqua
 bunt ei. Hoc igitur facite. Tolle
 lat unūq;q; thuribulū suum.

tu chore et omne conciliū tuum:
 et hausto cras igne ponite desup
 thimiama coram dño. Et quēcūq;
 elegerit: ipse erit sc̄is. Nultum
 erigimini. filij leui. Dixitq; rur
 sum ad chore. Audite filij leui.
 Num parum uobis est qd̄ sepa
 rit uos d̄s isrl' ab omni poplō. et
 unxit sibi ut secureris ei i cultu
 tabernaculi. et staretis coram fre
 quentia popli. et ministraretis
 ei. Idcirco ad se fecit accedere te
 et omnes fr̄es tuos filios leui. ut
 nobis etiam sacerdotiū uendice
 tis. et omnis globus tuus stet cō
 tra dñm. Quid est enim aaron.
 ut murmuretis contra eū. Ni
 sit ergo moyses: ut uocaret da
 than et abyron. filios eliab. Et
 responderunt. Non uenimus. Nū
 quid parum ē tibi quod eduxisti
 nos de terra que lacte et melle
 manabat. ut occideres i deserto.
 nisi et dñatus fueris n̄i. Reue
 ra induxisti nos in terram que
 fluit riuus lactis et mellis. et de
 disti nobis possessiones agroꝝ et
 uineay. An et oculos n̄ros uis e
 ruere. Non uenimus. Iratusq;
 moyses ualde: ait ad dñm. Ne
 respicias sacrificia eoy. Tu sc̄is
 quod nec asellum quidē unquā
 accepim ab eis: nec afflixerim
 quēpiam eoy. Dixitq; ad chore.
 Tu et omnis congregatio tua
 stete seorsum coram dño: et aa
 ron die crastino. sepatim. Tolle
 te singuli thuribula ur̄a. et po

mine aaron. ad offerendū incen-
 sum dño. ne paciatur sicut passus
 est chore. et omnis congregatio
 eius. loquente dño ad moysen.
 Murmuravit autē omnis multi-
 tudo filioꝝ isrl' sequenti die con-
 tra moysen et aaron. dices. Vos
 interfecistis poplū dñi. Cumqꝫ
 ouretur seditio. et tumultus in-
 cresceret. moyses et aaron fuge-
 runt ad tabernaculum federis.
 Quod postq̄m ingressi sunt. ope-
 ruit nubes tabernaculum. ⁊ ap-
 paruit glā dñi. Dixitqꝫ dñs ad
 moysen. Recedite de medio mul-
 titudinis huius: etiā nunc dele-
 bo eos. Cumqꝫ iacerent in terra:
 dixit moyses ad aaron. Tolle
 thuribulū. et hausto igne de al-
 tari. mitte incensum desuper: p-
 gens cito ad poplū. ut roges
 pro eis. Jam enī egressa est ira a
 dño. et plaga desēuit. Quod cū
 fecisset aaron. et cucurrisset ad
 mediam multitudinē quā iam
 uastabat incendiū: obtulit thi-
 miama. Et stans inter mortuos
 et uiuentes. pro poplō deprecatus
 est: et plaga cessauit. fuerunt
 autē qui percussi sunt quatuorde-
 cim milia hominū ⁊ septingenti:
 absqꝫ his qui pierant in seditio-
 ne chore. Reuersusqꝫ est aaron
 ad moysen ad ostium tabernacu-
 li federis: postq̄m quieuit interi-
 us.
Et locutus **XVII** tus.
 est dñs ad moysen: dicens.
 Loquere ad filios isrl'. et accipe

ab eis uirgas singulas p cogna-
 tiones suas. a cunctis principibꝫ
 tribuū uirgas duodecim: et uni-
 cuiusqꝫ nōmen supscribes uir-
 ge sue. Nomen autē aaron: erit
 in tribu leui. Et una uirga: ⁊
 cunctas eoz familias contine-
 bit. Ponesqꝫ eas in tabnaculo
 federis coram testimonio: ubi
 loquor ad te. Quem ex his ele-
 gero germinabit uirga eius: et
 cohibebo a me querimonias fili-
 orum isrl': quibꝫ contra uos mur-
 murant. Locutusqꝫ est moyses
 ad filios isrl': et dederunt ei om-
 nes principes uirgas. per singu-
 las tribus. fueruntqꝫ uirge duo-
 decim: absqꝫ uirga aaron. Quis
 cū posuisset moyses coram dño
 in tabernaculo testimoniu: sequē-
 ti die regressus inuenit germi-
 nasse uirgam aaron in domo
 leui: et turgentibꝫ gēmis eripe-
 rant flores. Qui folijs dilatati:
 in amigdalas deformati sunt.
 Protulit ergo moyses omnes uir-
 gas de conspectu dñi. ad cūctos
 filios isrl': uideruntqꝫ et recepe-
 runt singuli uirgas suas. Dix-
 itqꝫ dñs ad moysen. Refer uir-
 gam aaron in tabnaculū testi-
 moni. ut seruetur ibi in signū
 rebellium filioꝝ isrl': et quiescāt
 querele eoz a me. ne moriantur.
 Fecitqꝫ moyses: sicut precepit
 dñs. Dixerunt autē filij isrl':
 ad moysen. Ecce consumpti su-
 mus: omnes puimus. Quicūqꝫ

accedit ad tabernaculū dñi: mo-
ritur. Num usq; ad internecio-
nem cuncti delendi sumus.

Dixitq; dñs **XVIII**
ad aaron. Tu et filij tui et
domus patris tui tecum porta-
bitis iniquitatē sc̄iarij: et tu et
filij tui simul. sustinebitis pctā
sacerdotij ur̄i. Sed et fr̄es tuos
de tribu leui et sceptrum patris
tui sumes tecum: prestoz; sint.
et ministrent tibi. Tu autem et
filij tui: ministrabitis in taber-
naculo testimonij. Excubabūtq;
leuite ad preceptū tuum. et ad
cuncta opa tabernaculi: ita dū
taxat ut ad uasa sanctuarij et
ad altare non accedant: ne & illi
moriantur. et uos peatis simul.
Sint autē tecum. et excubent ī
custodijs tabernaculi: et in om̄ib;
cerimonijs eius. Alienigena nō
miscbitur uobis. Excubate in
custodiam sc̄iarij et in ministe-
rio altaris ne ouatur indigna-
tio sup filios isrl̄. Ego dedi uo-
bis fratres ur̄os leuitas de me-
dio filioꝝ isrl̄. et tradidi donum
dño: ut seruiant in ministerijs
tabernaculi eius. Tu autem et
filij tui: custodite sacerdotium
ur̄m. Et omnia que ad cultum
altaris p̄tinent. et intra uelum
sunt: per sacerdotes āministra-
buntur. Siquis externus acces-
serit: occidetur. Locutusq; ē dñs
ad aaron. Ecce dedi tibi custodi-
am primitiay meatū. Omnia

que sc̄ificantur a filijs isrl̄: tibi tra-
didi et filijs tuis. pro officio sacer-
dotali: legitima sempiterna. Hec
ergo accipies: de his que sancti-
ficantur et oblata sunt dño. Om-
nis oblato et sacrificiū et quicqd
pro peccato atq; delicto redditur
michi. et redit in sc̄a sc̄ozum: tu-
um erit et filioꝝ tuoꝝ. In sc̄iario
comedes illud. Nares tantum e-
dent ex eo: quia consecratum est.
Primitias autē quas uouerint
tibi et obtulerint filij isrl̄: dedi
tibi et filijs ac filiab; tuis. iure
perpetuo. Qui mūdus est in do-
mo tua: uescetur ex eis. Omnē
medullam olei et uini ac frumē-
ti. quicquid offerent primitiay
dño: tibi dedi. Uniusa frugum
micia que gignit humus. & dño
deportantur: cedent in usus tu-
os. Qui mundus est in domo
tua: uescetur eis. Omne qd ex
uoto reddiderint filij isrl̄: tuū
erit. Quicqd primū erumpet a
uulua cuncte carnis quam offe-
runt dño. siue ex hominib; siue
de pecorib; fuerit. tui iuris erit;
ita dumtaxat. ut pro hominis
p̄mogenito p̄cium accipias: & om-
ne animal quod imundum est.
redimi facias. Cuius redemptio
erit post unū mensem: siclis ar-
genti quinq; pondere sc̄iarij. Si-
clus uiginti obolos habet. Pri-
mogenitū autē bouis et ouis et
capree nō facies redimi. q̄a sc̄ifi-
cata sunt dño. Sanguinē tantū

eorum fundes super altare: et adipe
 pem adolebis in odorem suavis-
 simum domino. Carnes uero: in usum
 tuum cedent. Sicut pectusculum
 consecratum et armus dexter:
 tua erunt. Omnes primitias
 sciuarum quas offerunt filii israel
 domino: tibi dedi et filiis ac filiabus
 tuis iure perpetuo. Pactum sa-
 lus est sempiternum coram domino:
 tibi ac filiis tuis. Dixitque dominus
 ad aaron. In terra eorum nichil
 possidebitis: nec habebitis par-
 tem inter eos. Ego pars et here-
 ditas tua: in medio filiorum israel.
 Filii autem leui dedi omnes de-
 cimas filiorum israelis in possessione
 pro ministerio quo seruiunt in
 in tabernaculo federis; ut non acce-
 dant ultra filii israel ad tabernacu-
 lum federis. nec committant pec-
 catum mortiferum: solis filii
 leui michi in tabernaculo seruien-
 tibus; et portantibus peccata populi.
 Legitimum sempiternum erit: in
 generationibus uestris. Nichil ali-
 ud possidebunt. decimarum obla-
 tione contenti: quas in usus eorum
 et necessaria separavi. Locutusque
 est dominus ad moysen: dicens. Pre-
 cipe leuitis: atque denuntia. Cum
 acceperitis decimas a filiis israel
 quas dedi uobis. primitias earum
 offerre domino. id est decimam partem
 decime: ut reputetur uobis in
 oblatione primitiuorum. Tam de
 aereis quam de torcularibus; et uniu-
 sis quorum accipitis primitias of-

ferre domino: et date aaron sacerdo-
 ti. Omnia que offeritis ex decimis:
 et in donaria domini separatis: opti-
 ma et electa cuncta erunt. Dices
 que ad eos. Si preclara et meliora
 queque obtuleritis ex decimis: re-
 putabitur uobis quasi de area
 et torculari dederitis primitias.
 Et comedetis eas in omnibus lo-
 cis uestris. tam uos quam familie
 uestrae. quia precium est pro ministerio
 quo seruitis in tabernaculo testi-
 monij; et non peccabitis super hoc.
 egregia uobis et pingua reser-
 uantes: ne polluat oblationem
 filiorum israel. et moriamini. **XIX**

Locutusque est dominus ad moy-
 sen et aaron: dicens. Istra
 est religio uictime: quam consti-
 tuit dominus. Precipe filii israel ut
 adducant ad te uaccam rufam
 etatis integre. in qua nulla sit
 macula. nec portauerit iugum:
 traderisque eam eleazaro sacerdo-
 ti. Qui eductam extra castra.
 immolabit in conspectu omnium:
 et tingens digitum in sanguine
 eius. asperget contra fores taber-
 naculi. septem uicibus. Combu-
 retque eam cunctis uidentibus: tam
 pelle et carnibus eius. quam sangui-
 ne et fimo. flamma traditis. Lig-
 num quoque cedrinum et ysofum
 coccumque bistrinctum. sacerdos
 mittet in flammam que uaccam
 uorat; et tunc demum lotis uesti-
 bus et corpore suo ingredietur
 in castra: commaculatusque erit

diem; ut et nos et iumenta nra
 moriamur. Quare nos fecistis
 ascendere de egipto. et adduxistis
 in locum istum pessimum. qui feri
 non potest. qui nec ficum gignit
 nec uineas nec malagranata. in
 sup et aquam no habet ad bibe
 dum. Ingressusq; moyses et aa
 ron dimissa multitudine taber
 naculum federis. corruerunt pro
 ni in terra. clamaueruntq; ad
 dm. atq; dixerunt. Dne ds audi
 clamorem popli huius; et aperi
 eis thesaurum tuu. fontem aque
 uiue: ut faciat cesset murmu
 ratio eoz. Et apparuit gla dni
 sup eos. Locutusq; est dns ad
 moysen: dicens. Tolle uirgam. et
 congrega poplin tu et aaron fra
 ter tuus; et loquimini ad petra
 coram eis: et illa dabit aquas.
 Cumq; eduxeris aqm de petra:
 bibet omnis multitudo. et iumē
 ta eius. Tulit igitur moyses uir
 gam que erat in conspectu dni.
 sicut precepat ei: congregata et
 multitudo ante petram. Dix
 itq; eis. Audite rebelles et incre
 duli. Num de petra hac aqua
 uobis poterimus eicere. Cūq;
 moyses eleuasset manu percuti
 ens uirga bis silicem; egressse
 sunt aque largissime: ita ut po
 pulus biberet et iumēta. Dixitq;
 dns ad moysen et aaron. Quia
 non credidistis in ut scificaretis
 me coram filiis isrl: non intro
 ducetis hos populos in terram

qua dabo eis. Hec est aqua con
 traditionis ubi uirgati st filii
 isrl contra dnm: et scificatus e
 in eis. Misit interea nutios mo
 yses de chades ad regem edom:
 qui dicerent. Hec mandat frat
 tuus isrl. Nosti omnē laborem
 qui apphendit nos. quomodo
 patres nri descenderint in egipt
 tum. et habitauerimus ibi mul
 to tempore. afflixerintq; nos e
 gipti et patres nros; et quom
 clamauerimus ad dnm et exau
 dierit nos: miseritq; angelum
 qui eduxerit nos de egipto. Et
 ecce in urbe chades que est in
 extremis finib; tuis posita: ob
 secramus ut nobis transire lice
 at p terram tua. Non ibimus p
 agros nec p uineas; no bibemus
 aquas de puteis tuis; s; gradie
 mur uia publica. nec ad dextram
 nec ad sinistram declinantes: do
 nec transeamus terminos tuos.
 Cui respondit edom. Non tran
 sibitis p me: alioquin armatus
 occurram tibi. Dixeruntq; filii
 isrl. Per terram gradiemur uia;
 et si biberimus aquas tuas nos
 et pecora nra: dabimus qd ius
 tum est. Nulla erit in pctio diffi
 cultas: tantum uelociter transe
 amus. At ille respondit. Non
 transibitis. Statimq; est egress
 obuius cu infinita multitudine
 et manu forti: nec uoluit acqui
 escere despicanti. ut concederet
 transitum p fines suos. Quam

faciet in torrentibus arnon. **S**copuli torrentum inclinati sunt: ut requiescerent in arnon. et recumberent in finibus moabitari. **E**x eo loco apparuit puteus: super quo locutus est dominus ad moysen. **C**ongrega populum: et dabo et aquam. **T**unc cecinit israhel carmen istud. **A**scendat puteus concinebant: puteus quem foderunt principes. et parauerunt duces multitudinis in datore legis et in baculis suis. **D**e solitudine: mathana. **D**e mathana: nahalihel. **D**e nahalihel in bamoth. **B**amoth uallis est in regione moab. in uertice phalga: quod respicit contra desertum. **M**isit autem israhel nuntios ad seon regem amorreorum: dicens. **O**bscuro. ut transire liceat michi per terram tuam. **N**on declinabimus in agros et uineas: non bibemus aquas ex puteis. **V**ia regia gradiemur: donec transeamus terminos tuos. **E**t concedere noluit: ut transiret israhel per fines suos. **Q**uoniam potius exercitu congregato. egressus est obuiam in desertum: et uenit in iasa: pugnavitque contra eum. **A** quo percussus est: in ore gladii. **E**t possessa est terra eius ab arnon usque ieboc. **E**t filios amon: quia forti presidio tenebantur termini amonitarum. **T**ulit ergo israhel omnes ciuitates eius: et habitauit in urbibus amorrei: in esebon scilicet et uiculis eius. **V**erbs esebon fuit

seon regis amorrei: qui pugnavit contra regem moab: et tulit omnem terram que ditionis illius fuerat. usque arnon. **I**dcirco dicitur in prouerbio. **V**enite in esebon: edificetur et construatur ciuitas seon. **I**gnis egressus est de esebon. flamma de oppido seon: et deuorauit ar moabitam. et habitatores excelsorum arnon. **D**e tibi moab: peristi popule chamos. **D**edit filios eius in fugam. et filias in captiuitate: regi amorreorum. seon. **I**ugum ipsorum disperxit ab esebon usque dibon: lassique puenerunt in nophe et usque ad medaba. **H**abitauit itaque israhel: in terra amorrei. **M**isitque moyses: qui explorarent iazer. **C**uius ceperunt uiculis: et possederunt habitatores. **D**ereteruntque se: et ascenderunt per uiam basan. et occurrit eis og rex basan cum omni populo suo: pugnaturus in edrai. **D**ixitque dominus ad moysen. **N**e timeas eum: quia in manu tua tradidi illum: et omnem populum ac terram eius. **F**aciesque illi: sicut fecisti seon regi amorreorum. habitatori esebon. **P**ercusserunt igitur et hunc cum filijs suis. uniuersumque populum eius. usque ad innetionem: et possederunt terram. **P**rofectusque **XII** illius. castra metati sunt in campibus moab: ubi trans iordanem. iericho sita est. **V**idens autem balach filius sephor omnia que

pagrum. Quā cum uerbaret
 balaam et uellet ad semitam re-
 ducere; stetit angelus in angus-
 tys duarum maceriarū: quibz
 uinee cingebantur. Quē uidens
 asina unxit se parieti: et attri-
 uit sedentis pedem. At ille itm
 uerbabat et nichilominus ange-
 lus ad locum angustū transiens.
 ubi nec ad dexteram nec ad sini-
 stram poterat deuari: obuius
 stetit. Cumqz uidisset asina #
 stantem angīm: cecidit sub pe-
 dibz sedentis. Qui iratus: uehe-
 mentius cedebat fuste latera e-
 ius. Aperuitqz dñs os asine: et
 locuta est. Quid feci tibi. Cur
 percutis me ecce iam tñcio. Res-
 pondit balaam. Quia cōmeru-
 isti: et illulisti in. **Strinā** habere
 gladium: ut te pcuterem. Dix-
 itqz asina. Nonne animal tuū
 sum. cui sedere semp cōsueuisti.
 usqz in p̄sentem diem. Dic quid
 simile unquā fecerim tibi. At ille
 ait Nunquam. Protinus apuit
 dñs oculos balaam: et uidit an-
 gelum stantem in uia euagna-
 tum gladium in manu tenentē.
 Adorauitqz eum: pronus in ter-
 ram. Cui angelus. Cur inquit
 tñcio uerberasti asinam tuam.
 Ego ueni ut adūfacerer tibi: qā
 puerfa est uia tua. michiqz con-
 traria. Et nisi asina declinas-
 set a uia. dans locum resistenti:
 te occidisset: et illa uiueret.
 Dixit balaam. Peccau: nesci

ens qd tu stares contra me. Et
 nunc si displicet tibi ut uadam:
 reuertar. Ait angelus. **Uade** cū
 istis: sed caue ne aliud qm̄ p̄ce-
 pero tibi loquaris. Fuit igitur cū
 principibz. Quod cum audisset
 balach. egressus est in occursum
 eius in oppido moabitariū: quod
 situm ē in extremis finibz ammon.
 Dixitqz ad balaam. Nisi nunti-
 os: ut uocarem te. Cur non sta-
 tim uenisti ad me. An qā merce-
 dem aduentui tuo reddere neqō.
 Cui ille respondit. Ecce assum.
 Numqō aliud loqui potero. nisi
 qd deus posuit in ore meo. Per-
 rexerunt ergo simul: et uenerūt
 in urbem que in extremis finibz
 regni eius erat. Cūqz occidisset
 balach oues et boues: misit ad
 balaam et principes qui cum eo
 erant. munera. **Hanc** autē scō.
 duxit eum ad excelsa baal: et
 intuitus ē extremā partem ppli.
Dixitqz balaam. **XVII**
 ad balach. Edifica m̄ hic
 septem aras; et para totidem
 uitulos: et eiusdem numeri a-
 rietes. Cumqz fecisset iuxta ser-
 monē balaam: imposuerunt si-
 mul uitulū et arietem sup arā.
 Dixitqz balaam ad balach. **Sta**
 paulisper iuxta holocaustū tuū
 donec uadam; si forte occurrat
 m̄ dñs: et quodcūqz impauerit
 loquar tibi. Cumqz abisset uelo-
 citer: occurrat ei deus. Locutusqz
 est ad eum. balaam. Septem inqt

alium locum: si forte placeat deo. ut inde maledicas ei. Cumq; eduxisset eum sup uerticem mōtis phogor. qui respicit solitudinem: dixit ei balaam. **C**edifica in hic septem aras: et para totidem uitulos eiusdemq; numeri arietes. fecit balach ut balaam dixat: imposuitq; uitulos et arietes p singulas aras. **XVIII**

Quoniam uidisset balaam qd placeret dño ut bñdiceret israheli; nequaquam abiit ut ante prexerat ut augurium quereret: sed dirigens contra desertū uultum suum. et eleuans oculos. uidit isrl' in tentorijs comorantem p tribus suas. Et irruente in se spū dei: assumpta parabola ait. Dixit balaam filius beor. dixit homo cuius obturatus ē oculus; dixit auditor sermonū dei. qui uisionem omnipotentis intuitū est: qui cadit. et sic apuntur oculi eius. **Q**uā pulchra tabnacula tua iacob. et tentoria tua isrl': ut ualles nemorose. ut orti iuxta fluuios irrigui. ut tabernacula que fixit dñs. quasi cedri ppe aquas. **F**luet aqua de sicula eius: et semen illius erit in aquas multas. **T**olletur propter agag rex eius: et auferetur regnum illius. **D**s eduxit illum de egipto: cuius fortitudo similis ē rinocerōtis. **D**e uorabunt gentes hostes illius: ossaq; eorū confringent. et pforabunt sagittis. **A**ccubans dor-

miuit ut leo: et quasi leena. quā suscitare nullus audebit. **Q**ui benedixerit tibi: erit et ipse benedictus. **Q**ui maledixerit: in maledictionē reputabitur. **I**ratusq; balach contra balaam: complexis manib; ait. **A**d maledicendū inimicis meis uocaui te: quib; econtrario tercio bñdixisti. **R**euertere ad locum tuū. **D**ecreuerā quidem magnifice honorare te: sed dñs priuauit te honore disposito. **R**espondit balaam ad balach. **N**onne nuntius tuus quos misisti ad me. dixi. si dederit m' balach plenam domū suam argenti et auri. nō potero pterire sermonē dñi dei. ut uel boni qd uel mali pferam ex corde meo. sed quicquid dñs dixerit. hoc loquar. **U**erūtamen pergens ad popl'm meum. dabo tibi consilium: quid popl's tuus huic plo faciat extremo tempe. **S**umpta igitur parabola: rursus ait. **D**ixit balaam filius beor. dixit homo cuius obturatus est ocl's; dixit auditor sermonū dei. qui nouit doctrinam altissimi. et uisiones omnipotentis uidet: qui cadens apertos habet ocl's. **U**idebo eum sed nō modo: intuebor illum sed non prope. **O**rietur stella ex iacob: et confurget uirga de isrl'. **E**t pcutiet duces moab: uastabitq; omnes filios seth. **E**t erit ydumea possessio eius; hereditas seyr ceder inimicis su-

is: isrl' uero fortiter aget. De iacob erit qui dñetur: et perdat reliquias ciuitatis. Cūq; uidisset amalech: assumens parabolam. ait. Principiū gentiū amalech: cuius extrema pidentur. Vidit quoq; cineum: et assumpta parabola ait. Robustum ē qdem habitaculum tuū; sed si in perposueris nudum tuū. et fueris electus de stirpe cyn. quā diu poteris pmanere. Assur enim capiet te. Assumptaq; pabola: iterum locutus est. Heu quis uicturus est quando ista faciet d's. Venient in trientib; de yralia; supabunt assyrios. uastabūtq; hebreos: et ad extremū etiā ipsi peribunt. Surrexitq; balaam. & reuersus est in locum suum. balach quo uia qua ueniat rediit.

Morabatur autē eo **XXV** tempore isrl' in sechim. Et fornicatus est popl's cum filiab; moab: que uocauerunt eos ad sacrificia sua. At illi comederūt: et adorauerunt deos earū. Inicitatusq; est isrl' beelphegor. Et iratus dñs: dixit ad moysen. Tolle cunctos principes ppli. et suspende eos contra solem i patibulis: ut auitatur furor meus ab isrl'. Dixitq; moyses ad iudices isrl'. Occidat unusquisq; proximos suos: qui inicitati sūt beelphegor. Et ecce unus de filiis isrl' intrauit coram fribus suis ad scortum madianitem. uidete

moysē et omni turba filiorū isrl': qui flebant ante fores tabnaculi. Quod cū uidisset finees filius eleazari filij aaron sacerdotis. surrexit de medio multitudinis: et arrepto pugione ingressus ē post irum isrl'. tam in lupanar: et p fodit ambos simul irū scilicet et mulierem. in locis genitalib;. Cessauitq; plaga a filiis isrl': et occisi sunt uiginti quatuor milia hominū. Dixitq; dñs ad moysen. Finees filius eleazari filij aaron sacerdotis. auertit iram meam a filiis isrl': quā zelo meo comotus est contra eos. ut n̄ ipse delearem filios isrl' in zelo meo. Idcirco loquere ad eum. Ecce do ei pacem federis mei: et erit tā ipsi qm̄ semini illius pactum sacerdotij sempiternū: quia zelatus est pro deo suo. et expiauit scelus filiorū isrl'. Erat autē nomen uiri isrlite qui occisus ē cum madianitide. zamri filius salū: dux de cognatione et tribu symeonis. Porro mulier madianitis que patiter interfecta est: uocabatur chozbi filia sur nobilissimi principis madianitarū. Locutusq; est dñs ad moysen: dicens. Hostes uos sentiant madianite. et percute eos; quia et ipi hostiliter egerunt contra uos. et deceperūt infidijs p ydolum phogor & chozbi filiam ducis madian sororem suam: que percussa ē in die plage pro sacrilegio phogor. **XXVI**

Postquam noxiꝝ sanguis ef-
fusus est: dixit dñs ad moy-
sen et eleazarum filium aaron sa-
cerdotem. Numerate omnē sūmā
filioꝝ isrl' a uiginti annis ⁊ supra.
p domos et cognationes suas. tūc-
tosq; qui possunt ad bella proce-
dere. Locuti sunt itaq; moyses et e-
leazar sacerdos ī campēstrib; mo-
ab sup iordanem contra iericho.
ad eos qui erant a uiginti annis
et supra: sicut dñs impauerat.
Quoꝝ iste est numerus. Ruben:
p̄mogenitus isrl'. Huius filius e-
noch: a quo familia enochitay.
Et phallu: a quo familia phal-
lutarum. Et esron: a quo fami-
lia esronitarū. Et charmi: a quo
familia charmitarū. Hec sunt
familie de stirpe ruben: quaz nu-
merus inuentus est quadraginta
tria milia septingenti triginta.
Filius phallu: heliab. Hui' filij:
namihel. et dathan. et abyron.
Isti sunt dathan et abiron princi-
pes populi. qui surrexerunt cont̄
moysen et aaron in seditione cho-
re. quando adūsum dñm rebella-
uerunt: et aperiens terra os su-
um deuorauit chore. moꝝentib;
plurimis: quando combussit ig-
nis ducentos q̄nquaginta uiros.
Et sc̄m est grande miraculum:
ut chore peunte filij eius n̄ mo-
rerentur. Filij symeon: p̄cogna-
tiones suas. Hamuel: ab hoc fa-
milia namuelitarū. Jamin: ab
hoc familia iaminitay. Jachin:

101
ab hoc familia iachinitay. Zare:
ab hoc familia zareitarū. Saul:
ab hoc familia saulitarum. Hec
sunt familie de stirpe symeon:
quarum omnis numerus fuit ui-
ginti duo milia ducenti. Filij
gad: p̄ cognationes suas. Se-
phon: ab hoc familia sephoni-
tay. Aggi: ab hoc familia aggi-
tarum. Sumi: ab hoc familia
sumitarum. Ozni: ab hoc fami-
lia ornitarum. Heri: ab hoc fa-
milia heritarum. Arod: ab hoc
familia aroditarum. Ariel: ab
hoc familia arielitay. Iste sunt
familie gad: quarum om̄is nu-
merus fuit quadraginta milia
quingenti. Filij uida. her ⁊ onan:
qui ambo mortui sunt in terra
chanaan. Iheruntq; filij uida:
p̄ cognationes suas. Bela: a quo
familia selaitarum. Phares: a
quo familia pharesitarū. Zare:
a quo familia zareitay. Porro
filij phares: esrom. a quo fami-
lia esromitarū. Et amul: a quo
familia amulitarū. Iste sunt fa-
milie uide: quatum omnis nu-
merus fuit septuaginta milia
quingenti. Filij ysachar: p̄ cog-
nationes suas. Thola: a quo fa-
milia tholaitarum. Phua: a q̄
familia phuaitarum. Jasub: a
quo familia iasubitarū. Sem-
ram: a quo familia semramitay.
Hec sunt cognationes ysachar:
quaz numerus fuit sexaginta
quatuor milia trecenti. Filij za-

as suas: quoz numerus quadra-
 ginta quinq; milia quadringēti.
 Ista est summa filioꝝ isrl' qui re-
 censiti sunt: sexcenta milia et
 mille. septingenti triginta. **L**ocu-
 tusq; est dñs ad moysen: dices.
Istis diuidetur terra: iuxta nu-
 merū uocabuloꝝ in possessiones
 suas. **P**lurib; maiorem partem
 dabis: et pauciorib; minorem.
Singulis sicut nunc recensiti s̄.
 tradetur possessio: ita dūtaxat.
 ut fors terram tribub; diuidat
 et familijs. **Q**uidq; sorte conti-
 gerit: hoc uel plures accipiant
 uel pauciores. **H**ic quoq; est nu-
 merus filioꝝ leui: per familias
 suas. **G**erson: a quo familia ger-
 sonitarum. **C**aath: a quo fami-
 lia caachitarum. **M**erari: a quo
 familia meraritarū. **H**ec sūt fa-
 milie leui. **F**amilia lobni. fami-
 lia ebron. familia mooli. fami-
 lia musi. familia chore. **A**t uero
 caath: genuit amram. qui habu-
 it uxorem iochabeth filiam leui:
 que nata est ei in egipto. **H**ec ge-
 nuit uiro suo amram. filios: aa-
 ron et moysen. et mariā sororem
 eoz. **D**e aaron: orti sunt nadab.
 et abiu. et eleazar. et ythamar.
Quoz nadab et abiu mortui s̄:
 cum obtulissent ignem alienum
 coram dño. **F**ueruntq; om̄es qui
 numerati sunt uiginti tria mi-
 lia generis masculini. ab uno mē-
 se et supra: qui nō sunt recensiti
 inter filios isrl'. nec eis cū ceteris

data est possessio. **H**ic est nume-
 rus filioꝝ isrl': qui descripti sūt
 a moysē et eleazaro sacerdote:
 in campestrib; moab. sup iorda-
 nem contra iericho. **I**nter quos
 nullus fuit eoz qui ante nume-
 rati sunt a moysē et aaron: in
 deserto synai. **P**redixerat enim
 dñs: quod omnes morerentur
 in solitudine. **N**ullusq; reman-
 sit ex eis: nisi caled filius iepho-
 ne. et iosue filius nun. **WVI**

Accesserunt autem filie sal-
 phaad filij epher. filij ga-
 laad. filij machir. filij manasse
 qui fuit filius ioseph: quarum
 sunt nomina maala et noa et
 eglā et nielcha et therfa. **S**tete-
 runtq; coram moysē et eleazaro
 sacerdote et cunctis principib;
 populi ad ostium tabernaculi
 federis: atq; dixerunt. **P**ater
 noster mortuus est in deserto: n̄
 fuit in seditione que concitata ē
 contra dñm sub chore: sed in
 peccato suo mortuus ē. **H**ic nō
 habuit mares filios. **C**ur tolli-
 tur nomen illius de familia sua
 quia nō habet filium. **D**ate
 nobis possessionem: inter cog-
 natos patris nr̄i. **R**etulitq; mo-
 yses causam earū: ad iudicium
 dñi. **Q**ui dixit ad eum. **I**ustam
 rem postulatis filie salphaath.
Da eis possessionē. inter cogna-
 tos patris sui: et ei in heredita-
 tem succedant. **A**d filios aū isrl':
 loqueris hec. **H**omo cū mortuus

lendis aut id est in mensu exor
 dus. offeretis holocaustum dno;
 vitulos de armento duos. Arie
 rem unu. agnos anniculos septē
 immaculatos: et tres decimas si
 mile oleo consperse. in sacrificio p
 singulos vitulos. et duas decimas
 simile consperse oleo. p singulos
 arietes. et decima decime simile
 ex oleo. in sacrificio p agnos singu
 los. Holocaustu suauissimi odo
 ris atq; incensi est dno. Libame
 ra aut unu que p singulas fun
 denda sunt uictimas: ista erit.
 Media pars hyn p singulos ui
 tulos; tertia p arietem: quarta
 p agnum. Hoc erit holocaustu
 per omis menses: qui sibi anno
 uerente succedunt. Hircus qz
 offeretur dno pro peccatis i ho
 locaustum sempiternu: cum li
 bamentis suis. Mense autē pri
 mo quartadecima die mensis.
 phase dñi erit: et qntadecima
 die sollempnitas. Septē dieb;
 uelcentur azimis: quatū dies
 prima uenerabilis et sancta erit.
 Omne opus seruale: n̄ facietis
 in ea. Offeretisq; incensu holo
 caustum dno. vitulos de armento
 duos. arietem unu. agnos ani
 culos immaculatos septem; et sa
 crificia singulor ex simila que cō
 spersa sit oleo. tres decimas per
 singulos vitulos. et duas deci
 mas p arietem. et decimam deci
 me per agnos singulos id est p
 septem agnos. et hircum p pccō

unū ut expletur pro uobis: p̄ter
 holocaustum matutinu qd temp
 offeretis. Ita facietis p singulos
 dies septem dierum in fomite
 ignis. et in odorem suauissimū
 dno: qui surget de holocausto z
 de libationib; singulor. Dies q;
 septimus: celeberrimus et sc̄us
 erit uobis. Omne opus seruale
 non facietis in eo. Dies etiam
 primitiuor quando offeretis
 nouas fruges dno expletis eb
 domadib;: uenerabilis et sc̄a
 erit. Omne opus seruale: non
 facietis in ea. Offeretisq; holo
 caustum in odorem suauissimū
 dno. vitulos de armento duos.
 arietem unū. et agnos annicu
 los immaculatos septem; atq; in
 sacrificiis eor simile oleo consp
 se tres decimas p singulos uitu
 los. p arietem duas. p agnos de
 cimam decime. qui simul sunt
 agni septem. hircum quoq; qui
 mactatur pro expiatione: p̄ter
 holocaustu sempiternū et liba
 eius. Immaculata offeretis oīa:
 cū libationib; suis. **WIX**

Mensis etiam septimi prima
 dies: uenerabilis z sancta
 erit uobis. Omne opus seruale n̄
 facietis in ea: quia dies clango
 ris est et tubarum. Offeretisq; ho
 locaustum in odorem suauissimum
 dno. vitulu de armento unū. ari
 etem unum. agnos anniculos i
 maculatos septem: et in sacrifici
 is eor simile oleo consperse tres

tuordecim: sacrificiaq; et libami-
na singuloy p vitulos et arietes
et agnos rite celebrabitis. et hircum
pro peccato: absq; holocausto
sempiterno. sacrificioq; eius et li-
bamine. Die sexto offerentis vitu-
los octo. et arietes duos. agnos
anniculos imaculatos quatuorde-
cim: sacrificiaq; et libamina sin-
guloy p vitulos et arietes et ag-
nos rite celebrabitis. et hircum
pro peccato: absq; holocausto sem-
piterno. sacrificioq; eius et liba-
mine. Die septimo offerentis vitu-
los septem. arietes duos. agnos
anniculos imaculatos quatuorde-
cim: sacrificiaq; et libamina sin-
guloy p vitulos et arietes et ag-
nos rite celebrabitis. et hircum
pro peccato: absq; holocausto sem-
piterno. sacrificioq; eius et liba-
mine. Die octavo qui est celebra-
rimus. omne opus seruale no fa-
ciatis. offerentes holocaustu in
odoro suauissimu dno. vitulu
unum. arietem unum. agnos anni-
culos imaculatos septem: sacri-
ficiaq; et libamina singuloy p
vitulos et arietes et agnos rite
celebrabitis. et hircum pro peccato:
absq; holocausto sempiterno. sac-
rificioq; eius et libamine. Hec offe-
rentis dno in sollempnitatib; vris:
ppter uora et oblationes spontane-
as. in holocausto. in sacrificio. in
libamine et in hostiis pacificis.

Darrauit quoq; **AV**
moyses filius isrl: omnia

que ei dñs imparat. Et locutus
est ad pncipes tribuu filioy isrl.
Iste est sermo: que precepit dñs.
Siquis uiroy uotum dno uouerit.
aut se constrinxerit iuramento: no
faciet irritum uerbu suum: sed
omne qd promisit implebit. Mu-
lier si quippiam uouerit et se co-
strinxerit iuramento que est in
domo patris sui et in etate adh
puellari: si cognouerit pater uo-
tum qd pollicita est. et iuramen-
tu quo obligauit aiã suam. et
tacuerit: uoti rea erit. quicquid
pollicita est et iurauit: opere co-
plebit. Sin aut statim ut audie-
rit contradixerit pater: et uota
et iuramenta eius irrita erunt:
nec obnoxia tenebitur sponsioni.
eo quod contradixerit pater. Si
maritum habuerit et uouerit a-
liquid. et semel de ore eius ubi
egrediens aiã illius obligauit
iuramento: quo die audierit
uir et no contradixerit. uoti rea
erit: reddetq; qdcumq; promise-
rat. Sin aut audiens statim co-
tradixerit. et irritas fecerit polli-
citationes eius. uerbaq; quibus
obstrinxerat aiã suam: propi-
cius erit ei dñs. Vidua et repudi-
ata: quicquid uouerint reddent.
Uxor in domo uiri cum se uoto
constrinxerit et iuramento: si au-
dierit uir et tacuerit. nec contra-
dixerit sponsioni: reddet qdcuq;
promiserat. Sin autẽ eximplo
contradixerit: no tenebitur pro-

missionis rea. quia maritus cō-
tradixit: et dñs ei propicius erit.
Si uouerit et iuramento se con-
strinxerit. ut p ieiuniū uel cere-
rarum rerum abstinentiā affli-
gat aīam suam: in arbitrio ui-
ri erit. ut faciat siue nō faciat.
Quod si audiens uir tacuerit.
et in alteram diem distulerit
sententiā; quicquid uouerat atq;
promiserat reddet: quia statim
ut audiuit tacuit. Sin autē con-
tradixerit postqm̄ resciuit: por-
tabit ipse iniquitatem eius. Iste
sunt leges quas constituit dñs
moysi inter uirum et uxorem;
inter patrem et filiam que in
puellari adhuc etate est: ul̄ que
manet in parentis domo.

Locutusq; est dñs ad
moysen: dicens. Maledicere
prius filios isrl̄ de madianitis:
et sic colligeris ad popl̄m tuum.
Statimq; moyses. Armate in-
quit ex uobis uiros ad pugnam:
qui possint ultionem dñi expe-
tere de madianitis. Mille uiri
de singulis tribub; eligantur
ex isrl̄: qui mittantur ad bellū.
Dederuntq; millēnos de singu-
lis tribub; id est duodecim mi-
lia expeditoy ad pugna: quos
misit moyses cū sinees filio ele-
azari. sacerdotis. Basa q; scā
et tubas ad clangendū: tradi-
dit eis. Cumq; pugnasent cō-
tra madianitas atq; uicissent;
omnes mares occiderunt. et re-

ges eoy: em. et receim. et sur. et hur.
et rebe. quinq; p̄ncipes gentis. Ba-
laam quoq; filium beor: interfecerunt
gladio. Ceperuntq; mulieres
eoy et paruulos: omniaq; pecora
et cunctam supellectilem. Quicquid
habere potuerant despoliati sūt:
tam urbes qm̄ uiculos et castella
flamma consumpsit. Et tulerūt
p̄dam et uniuersa que cepant tam
ex hominib; qm̄ ex iumentis: et
adduxerunt ad moysen et ad e-
leazarum sacerdotem. et ad om-
nem multitudinem filioy isrl̄.
Reliqua etiā utensilia portauē-
runt ad castra in campestribus
moab iuxta iordanem: contra
iericho. Egressi sunt autē moyses
et eleazar sacerdos et omnes p̄n-
cipes synagoge. in occursum eoy:
extra castra. Iratusq; moyses p̄n-
cipib; exercitus tribunus et cen-
turionib; qui uenerant de bello:
ait. Cur feminas reseruastis. Hō-
ne iste sunt que decipiunt filias
isrl̄ ad suggestionē balaam. et p̄
uaticari fecerunt uos in dño sup
peccato phogor. unde et percussus
est popl̄s. Ergo cunctos interfi-
cite quicquid est generis masculini
etiā paruulos et mulieres que
nouerunt uiros in coitu. uigula-
te. Puellas autē et om̄s feminas
uirgines reseruate uobis: et ma-
nete extra castra septem dieb;.
Qui occiderit hōiem uel occisū
tetigerit: lustrabitur die tercio
et septimo. Et de om̄i p̄da siue

uestimentū fuerit siue uas ⁊ ali-
 quid in utensilia pparatum. de-
 capratū pellib; et pilis et ligno:
 expiabitur. Eleazar quoq; sacer-
 dos ad uiros exercitus qui pugna-
 uerant. sic locutus est. Hoc est p-
 ceptum legis: qd mandauit dñs
 moyli. Aurum et argentū. et es
 et ferrum. et stannū ⁊ plumbū.
 et omne quod potest transire p
 flammās: igne purgabitur.
 Quicqd aut ignem nō poterit
 sustinere: aqua expiationis scifi-
 cabitur. Et lauabitis uestimta
 urā die septimo: et purificati
 postea castra intrabitis. Dixit
 q; dñs ad moysen. Tolle sumā
 eorum que capta sunt ab hōie
 usq; ad pecus. tu et eleazar sa-
 cerdos. et principes uulgi: diui-
 desq; ex equo predam inter eos
 qui pugnauerunt et egressi sunt
 ad bellum. et inter omnē reliqm
 multitudinē. Et separabis par-
 tem dño ab hys qui pugnaueūt
 et fuerunt in bello. unam animā
 de quingentis. tam ex hominib;
 qm ex bob; et asinis et ouibus;
 et dabis eam eleazaro sacerdo-
 ti: quia primitie dñi sunt. Ex
 media quoq; parte filiorū isrl.
 accipies quinquagesimū caput.
 hominū et boum. et asinoy et o-
 uium. cunctorq; animantiū: et
 dabis ea leuitis qui excubant i
 custodia tabnaculi dñi. Fece-
 runtq; moyses et eleazar: sicut
 precepat dñs. Fuit autē preda

quā exercitus ceperat: ouū sex-
 centa septuaginta qncq; milia.
 boum septuaginta duo milia;
 asinoy sexaginta milia ⁊ mille.
 anime hominū sexus feminei
 que nō cognouerant uiros. tri-
 ginta duo milia. Dataq; ē me-
 dia pars hys qui in prelio fue-
 runt: ouium trecenta triginta
 septem milia quingente. Equib;
 in partem dñi supputate sunt
 oues sexcente septuaginta qncq;
 et de bobus triginta sex milib;
 boues septuaginta et duo: de a-
 sinis triginta milib; quingentis.
 asini sexaginta et unus. De a-
 nimab; hominū sedecim milib;
 cesserunt in partem dñi trigin-
 ta due anime. Tradiditq; moy-
 ses numerū primitiar; dñi elea-
 zaro sacerdoti. sicut ei fuat im-
 patum: ex media parte filiorū
 isrl. quam separauerat hys qui
 in prelio fuerant. De media uō
 parte que contigerat relique mul-
 titudini id est de ouib; trecentis
 triginta septem milib; quingen-
 tis. et de bobus triginta sex mi-
 libus. et de asinis triginta milib;
 quingentis. et de hominib; sede-
 cim milib; tulit moyses ququa-
 gesimū caput: et dedit leuitis q
 excubabant in tabnaculo dñi: si-
 cut precepat dñs. Cumq; acces-
 sissent principes exercitus ad mo-
 ysen. et tribuni centurionesq;
 dixerunt. Hos serui tui recensui-
 mus numerum pugnator; quos

habuimus sub manu nra: et ne unus quidem defuit. ob hanc causam offerimus in donatus dni singuli qd in preda auri potuimus inuenire; perichelides et armillas. anulos et dextralia ac muremulas: ut depreceris pro nobis dnm. Susceperuntq; moyses et eleazar sacerdos omne aurum in diuersis speciebus; ponere scilicet. sedecim milia septingenta quinquaginta siclos a tribunis et centurionibus. Unus quisq; eni quod in pda rapuerat: suum erat. Et susceptum intulerunt in tabernaculu testimonij: in monumentu filioy isrl cora dno.

Filiy aut ruben et gad habebant pecora multa: et erat illis in uumentis infinita substantia. Cumq; uia ser et galaad aptas alendis animalibus terras; uenerunt ad moysen et eleazarum sacerdotem et principes multitudinis: atq; dixerunt. Alstaroth et dibbon. et iazer. et nemra. efebbon. et eleale. et sabam. et nebo. et beon. terra qua percussit dñs in conspectu filioy isrl. regionis uberrime est ad pastum animalium: et nos serui tui habemus uimta plurima. Precamurq; si inuenim gram coram te: ut des nobis famulis tuis eam in possessionem. nec facias nos transire iordanem. Quibus respondit moyses. Num quid frēs ur̄i ibunt ad pugna.

et uos hic sedebitis. Cur subicitis mentes filioy isrl. ne transire audeant in locum que eis daturus est dñs. Nonne ita egerunt patres ur̄i. quando misi de cadef barne ad explorandam terram. Cumq; uenissent usq; ad ualle horri. iustrata omni regione. subiterunt cor filioy isrl: ut no intrarent fines quos eis dñs dedit. Qui iratus: iurauit dices. Si uidebunt homines isti qui ascenderunt ex egipto a uiginti annis et supra. terra qua sub iuramento pollicitus sum abraham. ysaac. et iacob. et noluerit sequi me: preter caleb filium rephone cenezem. et iosue filium nun. Isti impleuerunt uoluntatem meam. Iratusq; dñs aduersus isrl. circumduxit eum p desertu quadraginta annis: donec confumeretur uniuersa generatio. que fecerat malu in conspectu eius. Et ecce inquit uos surrexistis p patrib; ur̄is. increm̄ta et alumpni hominu peccatoru: ut augetis furorem dñi contra isrl. Qui si nolueritis sequi eum; in solitudine poplin derelinquet: et uos causa eritis necis omnium. At illi prope accedentes: dixerunt. Cuias ouiu fabricabimus. et stabula uumentoy: paruulis quoq; nris urbes munitas. Nos autem ipi armati et accincti pgenus ad plium ante filios isrl: donec introducamus eos ad loca sua.

Paruuli nri et quicqd habe pos-
 sumus. erunt in urbibz munitis.
 ppter habitatoz insidias. Non
 reuertemur in domos nras: usq;
 dum possideant filij isrl' heredi-
 tatem suam. Nec quicqm querim
 transiordanē: quia iam habem
 possessionē nrām in orientali eius
 plaga. Quibz moyses ait. Si fa-
 citis qd' promittitis. expediti per-
 gite coram dño ad pugnam; et
 omnis uir bellatoz armatus ior-
 danem transeat: donec subūtat
 dñs inimicos suos. et subūta-
 erit omnis terra. Tunc eritis incul-
 pabiles apud dñm et apud isrl':
 et obtinebitis regiones q̄s uultis
 coram dño. Sin autē qd' dicitis
 non feceritis: nulli dubium qm
 peccetis in dñm. Et scitote: qm
 peccm ur̄m apprehendet uos. C-
 dificate ergo urbes paruulis ue-
 stris. et caulas ac stabula ouibz
 et uumentis: et qd' polliciti estis
 implete. Dixeruntq; filij gad et
 ruben: ad moysen. Serui tui su-
 mus: faciemus qd' iubet dñs nr̄.
 Paruulos nros et mulieres. et pe-
 cora ac uumenta relinquemus ī
 urbibz galaad: nos autē famuli
 tui omnes expediti p̄gemus ad
 bellum. sicut tu dñe loq̄ris. Pre-
 cepit ergo moyses eleazaro sacer-
 doni et iosue filio nun. et princi-
 pibz familiay p̄ tribus isrl': et di-
 xit ad eos. Si transierit filij gad
 et filij ruben uobiscū iordanem
 omnes armati ad bellum coram

dño. et uobis fuerit terra s̄iecta:
 date eis galaad in possessionē.
 Sin autē noluerint transire uo-
 biscum in terrā chanaan: int̄
 uos habitandi accipiant loca.
 Responderuntq; filij gad et filij
 ruben. Sicut locutus est dñs ser-
 uis suis: ita faciemus. Ipsi ar-
 mati p̄gemus coram dño in ter-
 ram chanaan: et possessionem
 iam suscepisse nos confitemur
 transiordanē. Dedit itaq; moy-
 ses filiis gad et ruben. et dimi-
 die tribui manasse filij ioseph.
 regni seon regis amorrei. et reg-
 num og regis basan: et terram
 eoz cum urbibz suis per circuitū.
 Igitur extruxerunt filij gad. di-
 bon et astaroth et arder et roth.
 sopher et iazer. et uehaa et berth-
 nemra et bertharan urbes mu-
 nitas: et caulas pecoribz suis.
 Filij uero ruben edificauerunt
 esebon. et eleale. et chariathaim.
 et nabo. et baalmeon uersis no-
 minibz; sabbama quoq;: impo-
 nentes uocabula urbibz quas
 extruxerant. Porro filij machir
 filij manasse prexerunt in gala-
 ad: et uastauerunt eā. interfecto
 amorreo habitatore eius. Dedit
 ergo moyses terram galaad ma-
 chir filio manasse: qui habita-
 uit in ea. Jair autem filius ma-
 nasse abijt et occupauit uicos
 eius: quos appellauit auochiath
 id est uillas iair. Robe quoq; p̄-
 rexit et apprehendit chanath cu

uiculis suis: uocauitque eam ex
nominis suo. nobe. **XVII**
Hec sunt mansiones filiorum israel.
qui egressi sunt de egipto p
turmas suas in manu moysi et
aaron: quas descripsit moyses
iuxta castrorum loca. que domini uisui
one mutabant. Profecti igitur
de ramesse. mense primo. quinta
decima die mensis primi. altera
die phase. filii israel in manu ex
cella. uidentibus cunctis egiptus
et sepelientibus primogenitos quos
percussit dominus; nam et in dys e
oz exercuerat ultionem: castra
metati sunt in socoth. Et de socoth
uenerunt in ethan: que est in
extremis finibus solitudinis. In
de egressi uenerunt contra phi
airoth que respicit beelsephon:
et castra metati sunt ante mag
dalum. Profectique de phiairoth.
transierunt per medium mare in
solitudine; et ambulantes tribus
diebus per desertum ethan: castra me
tati sunt in mara. Profectique de
mara. uenerunt in helim. ubi e
rant duodecim fontes aquarum. et
palme septuaginta: ibique castra
metati sunt. Sed et inde egressi:
fixerunt tentoria super mare rubrum.
Profectique de mari rubro: castra
metati sunt in deserto syn. Unde
egressi: uenerunt in dephtha. Pro
fectique de dephtha: castra metati
sunt in halus. Egressique de ha
lus. in raphidim fixerunt tentoria:
ubi aqua populo defuit ad biben

dum. Profectique de raphidim: ca
stra metati sunt in deserto synai.
Sed et de solitudine synai egressi:
uenerunt ad sepulchra concupis
centie. Profectique de sepulchris con
cupiscentie: castra metati sunt in
aseroth. Et de aseroth: uenerunt
in rethma. Profectique de rethma:
castra metati sunt in remonpha
res. Unde egressi: uenerunt in
lemma. De lemma: castra meta
ti sunt in ressa. Egressi de ressa:
uenerunt in ceelatha. Unde pfe
cti: castra metati sunt in monte
sepher. Egressi de monte sepher:
uenerunt in arada. Inde proficis
centes: castra metati sunt in ma
celoth. Profectique de maceloth:
uenerunt in thaath. De thaath:
castra metati sunt in thare. Unde
egressi: fixerunt tentoria in mertha.
De mertha: castra metati sunt in
esmona. Profectique de esmona:
uenerunt in moseroth. Et de mo
seroth: castra metati sunt in ba
nerachan. Profectique de banera
chan: uenerunt in monte galgad.
Unde profecti: castra metati sunt
in ierebata. Et de ierebata: ue
nerunt in ebzona. Egressique de
ebzona: castra metati sunt in a
siongaber. Inde profecti. uenerunt
in desertum syn: hec est chades. C
gressique de chades: castra metati
sunt in monte hoz. in extremis
finibus terre edom. Ascenditque aa
ron sacerdos in montem hoz. ui
bente domino: et ibi mortuus est. an

no quadragesimo egressionis filior
 isrl' ex egipto. mense quinto. pma
 die mensis: cum eet annoꝝ centu
 uiginti trium. Audiuitqꝫ chana
 neus rex arad qui habitabat ad
 meridiem in terra chanaan: ue
 nisse filios isrl'. Et pfecti de mon
 te hoz: castra metati sunt in sal
 mona. Inde egressi: uenerunt in
 phimon. Profectiqꝫ de phimon:
 castra metati sunt in oboth. Et
 de oboth: uenerunt i teabarim.
 que est in finibꝫ moabitay. Pro
 fectiqꝫ de teabarim: fixere tento
 ria in debongad. Inde egressi: ca
 stra metati sunt i elmondeblacha
 im. Egressiqꝫ de elmondeblachaim:
 uenerunt ad montes abarim con
 tra nabo. Profectiqꝫ de montibꝫ
 abarim: transierunt ad campos
 tria moab supra iordanē. contra
 iericho. Ibiqꝫ castra metati sūt.
 de bethiesimon usqꝫ ad bellsathim:
 in planioribꝫ locis moabitarum.
 Ubi locutus est dñs: ad moysen.
 Precipe filijs isrl': et dic ad eos.
 Quando transieritis iordanē
 intrantes terrā chanaan: disper
 gite cunctos habitatores terre
 illius. Confringite utulos ⁊ sta
 tuas cōminuite: atqꝫ oīa excelsa
 uastate: mundantes terram. et
 om̄s inhabitantes in ea. Ego enī
 dedi uobis illam in possessionem:
 quā diuidetis uobis sorte. Plu
 ribꝫ dabitur latiore: et pauco
 ribꝫ angustiore. Singulis ut
 soꝝ ceciderit: ita tribuetur he

reditas. Per tribus et familias:
 possessio diuidetur. Sin aut no
 lueritis interficere habitatores
 terre: qui remanserint. erunt uo
 bis quasi clauis in oculis. ⁊ lancee
 in lateribꝫ. Et adūsabuntur uobi
 in terra habitationis uꝛe: et que
 quid illis facere cogitaueram. uo
 bis faciam. **XIII**
Locutusqꝫ est dñs ad moysen:
 dicens. Precipe filijs isrl': et dices
 ad eos. Cum ingressi fueritis ter
 ram chanaan. et in possessionē
 uobis sorte ceciderit: hys finibꝫ
 terminabitur. Pars meridiana
 incipiet a solitudine syn. que est
 iuxta edom: et habebit terminos
 contra orientem. mare salissi
 mū. Qui circuibunt australem
 plagam p ascensum scorpionis:
 ita ut transeant in senna: et per
 ueniant in meridiem. usqꝫ ad ca
 des barne. Vnde egredientur con
 finia ad uillam nomine addar:
 et tendent usqꝫ ad asemona. I
 biqꝫ p girum terminus ab asemo
 na usqꝫ ad torrentem egipti: et
 magni maris littoꝛe finietur. Pla
 ge aut occidentalis termini a ma
 ri magno incipient: et ipso fine
 claudentur. Porro ad septentrio
 nalem plagam. a mari magno t
 mini incipient. puenientes usqꝫ
 ad montem altissimū: a quo ue
 nient in emath. usqꝫ ad termino
 sedada. Ibuntqꝫ confinia usqꝫ ze
 phrona: et uillam enan. Hu erit
 terminus in parte aquilonis. Inde

metabuntur fines contra orientalem
plagam. de uilla enan usque sephama:
et de sephama descendent
termini in rebla. contra fontem.
Inde uenient contra orientem ad
mare tenereth. et tendent usque
ad iordanem: et ad ultimum. sal
sissimo claudentur mari. Hanc
habebitis terram per fines suos:
in circuitu. Precepitque moyses fi
lius israel: dicens. Hec erit terra
quam possidebitis forte: et quam
iussit dominus dari nouem tribubus.
et dimidie tribui. Tribus enim fi
liorum ruben per familias suas. et tri
bus filiorum gad iuxta cognationum
numerum. media quoque tribus ma
nasse. id est due et semis tribus:
acceperunt partem suam trans ior
danem contra iericho. ad orienta
lem plagam. Et ait dominus ad mo
ysen. Hec sunt nomina uirorum:
qui terram uobis diuident. Elea
zar sacerdos et iosue filius nun:
et singuli principes de tribubus
singulis. quorum ista sunt uocabu
la. De tribu iuda: caleb filius
iephone. De tribu symeon: sa
muel filius amuid. De tribu be
niamin: elidad filius caselon.
De tribu filiorum dan: uocci filius
iogli. filiorum ioseph. de tribu ma
nasse: haniel filius ephath. De
tribu ephraim: camuel filius sep
than. De tribu zabulon: helisa
phan filius pharnath. De tribu
ysachar: dur phaltiel filius ozan.
De tribu aser: abiud filius salo

mi. De tribu neptalim: phedael fi
lius amuid. Hi sunt: quibus prece
pit dominus. ut diuiderent filius israel
terram chanaan.

Hec quoque locutus est dominus ad
moysen in campibus moab
super iordanem: contra iericho. Pre
cipe filius israel: ut dent leuitis de
possessionibus suis urbes ad habi
tandum. et suburbana earum per cir
cuitum: ut ipsi in oppidis mane
ant. et suburbana sint pecoribus
ac iumentis: que a muris ciui
tatum forinsecus per circuitum mil
le passuum spacio tendentur. Con
tra orientem duo milia erunt cu
biti: et contra meridiem similiter
duo milia. Ad mare quoque quod res
picit occidentem. eadem mensura
erit: et septentrionalis plaga eque
li termino finietur. Eruntque ur
bes in medio: et foris suburbana.
De ipsis autem oppidis que leuitis
dabitis. sex erunt in fugiuorum
auxilia separata: ut fugiat ad
ea qui fuderit sanguinem: et ex
ceptis his alia quadraginta duo
oppida: id est simul quadraginta
et octo. cum suburbanis suis. Ip
seque urbes que dabuntur ex pos
sitionibus filiorum israel. ab his qui
plus habent plures auferentur:
et qui minus. pauiores. Singuli
iuxta mensuram hereditatis sue:
dabunt oppida leuitis. Ait dominus ad
moysen. Loquere filius israel: et di
ces ad eos. Quando transgressi
fueritis iordanem in terram chanaan:

decerunt que urbes ee debeant i
 presidia fugitiuoy. qui nolentes
 sanguine fuderint. In quib; cum
 fugerit pfugus. cognatus occisi
 eum occidere non poterit: donec
 stet in conspectu multitudinis. &
 causa illius iudicetur. De ipsis
 aut urbib; que ad fugitiuoy subsi
 dia separantur. tres erunt tris ior
 danem et tres in terra chanaan.
 tam filius isrl' qm aduenis atq; pe
 grinus: ut confugiat ad eas q no
 lens sanguine fuderit. Siq; fer
 ro percussit. et mortuus fuerit qui
 percussus est: reus erit homicidi.
 et ipse morietur. Si lapidem iecerit.
 et ictus occubuerit: similiter pu
 metur. Si ligno percussus interie
 rit: percussoris sanguine uindicabi
 tur. Propinquus occisi homicida
 interficiet: statim ut apprehende
 rit eum. interficiet. Si p odium
 quis homine impulerit. uel ierit
 quippiam in eum p insidias. aut
 cum ee inimicus. manu percussit;
 et ille mortuus fuerit: percussor.
 homicidi reus erit. Cognatus oc
 cisi. statim ut inuenerit eum: u
 gulabit. Quod si fortuitu & absq;
 odio et inimicitis quicqm hor
 fecerit. et hoc audiente poplo fuit
 comprobati. atq; me percussorem
 et ppinqui. sanguinis questio ue
 rilata: liberabitur innocens de
 manu ultoris: et reducetur p sen
 tentiam. in urbem ad quam con
 fugerat. Manebitq; ibi: donec la
 cerdos magnus qui oleo sancto

unctus e. monatur. Si interfecto
 extra fines urbium que exilib; de
 putate sunt fuerit inuentus. & p
 cussus ab eo qui ultor est sangui
 nis: absq; noxa erit qui eum occi
 derit. Debuerat eni pfugus: usq;
 ad mortem pontificis. in urbe resi
 dere. Postqm aut ille obierit: ho
 micida reuertetur in terra suam.
 Hec sempiterna erunt et legiti
 ma: in cunctis habitacoib; uris.
 Homicida: sub testib; punietur.
 Ad unius testimoniū: nullus co
 dempnabitur. Non accipietis pec
 uniam ab eo qui reus est sanguinis:
 statim et ipse morietur. Exules &
 profugi. ante mortem pontificis
 nullo modo in urbes suas reuerri
 poterunt: ne polluat is terram ha
 bitationis ue. que infontuū cruo
 re maculatur: nec aliter expiari
 potest. nisi peius sanguine qui
 alterius sanguine fuderit. Atq;
 ita emundabitur ura possessio:
 me comorante uobiscū. Ego enī
 sum dñs: qui habito in filiis isrl'.
Accesserunt aut **XXVI**
 et principes familiarum ga
 laad. filii machir. filii manasse.
 de stirpe filioy ioseph: locutiq; st
 moysi coram pncipib; isrl'. atq; di
 xerunt. Tibi dño nro pcepit dñs.
 ut terra sorte diuideres filijs isrl':
 et ut filiab; salphaad frīs nostri.
 dares possessione debitam patri.
 Quas si alterius tribus homines.
 uxores accepint; sequetur posses
 sio sua: et translata ad alia tribū.

sapientes et gnaros. et quoz cōuer-
satio sit probata in tribub; ur̄is.
ut ponam eos uobis p̄ncipes. Tūc
respondistis in. Bona res est: quā
uis facere. Tuliq; de tribub; ur̄is
uiros sapientes et nobiles. et con-
stitui eos principes. tribunos et
centuriones. et q̄nquagenarios ac
decanos: qui docerent uos singu-
la. Precepitq; eis dicens. Audite
illos: et q̄d iustum ē iudicate.
Sive cuius sit ille sive pegrinus:
nulla erit distantia p̄sonarū. Ita
paruum audietis ut magnum;
nec accipietis cuiusq̄m personā:
quia dei iudiciū est. Qd' si diffi-
cile uobis uisum aliquid fuerit.
referte ad me: et ego audiam. Pre-
cepitq; omnia: que facere debere-
tis. Profecti autē de oreb. transiui-
mus p̄ heremū terribilem et ma-
ximam quā uidistis; per uiam
montis amorrei: sicut p̄ceperat
dn̄s d̄s n̄r nobis. Cumq; uenisse-
mus in caedes barnē: dixi uobis.
Venistis ad montem amorrei:
quem dn̄s d̄s n̄r daturus ē uobī.
Uide terram quā dn̄s deus tuus
dat tibi. Ascende & posside eam: si-
cut locutus est dn̄s deus patrib;
tuis. Noli timere: nec quicquam
paucas. Et accessistis ad me om̄s:
atq; dixistis. Mittamus uiros q̄
considerent terram; et renūciant
p̄ quod iter debeamus ascendere:
et ad quas p̄gere ciuitates. Cūq;
michi sermo placuisset: misi ex
uobis duodecim uiros. singulos de

tribub; suis. Qui cū precessissent et
ascendissent in montana: uenerūt
usq; ad uallem botri. Et considera-
ta terra. sumentes de fructib; eiu'
ut ostenderent ubertatē. attulerūt
ad uos: atq; dixerunt. Bona est
terra: quam dn̄s d̄s n̄r daturus
est nobis. Et nolulistis ascendere;
sed increduli ad sermonē dn̄i dei
n̄ri murmurastis in tabnaculis
ur̄is: atq; dixistis. Odit nos do-
minus; et idcirco efluxit nos
de terra egypti: ut traderet in
manu amorrei. atq; deleteret. Qd'
ascendemus. Huncq; terruerūt
cor n̄r̄m. dicentes. Maxima mul-
tudo est. et nobis statura p̄ce-
rior: urbes magne. et ad celum
usq; murate. Filios enachim ui-
dimus ibi. Et dixi uobis. Noli-
te metuere: nec timeatis eos. Do-
minus d̄s qui ductor est ur̄. pro
uobis ip̄e pugnabit; sicut fecit
in egypto cunctis uidentib;: et ī
solitudine ip̄i uidistis. Portauit
te dn̄s d̄s tuus. ut solet homo
gestare paruulū filium suū in
omni uia p̄ quam ambulastis:
donec ueniretis ad locum istum.
Et nec sic quidem credidistis dn̄o
deo ur̄o. qui p̄cessit uos in uia. et
metatus est locum in quo tento-
ria figere deberetis: nocte osten-
dens uobis iter p̄ ignem. et die
p̄ columpnā nubis. Cumq; au-
disset dn̄s uocem sermonū ur̄oz:
iratus irauit. et ait. Non uide-
bit quispiam de hominib; genā

gigantes crederentur: et eent simi
 les filioꝝ enachim. Deniq; moa
 bite appellant eos enim. In seir
 autē prius habitauerunt horim.
 Quib; expulsis atq; deletis. habi
 tauerunt filij esau: sicut fecit isrl
 in terra possessionis sue. quam de
 dit illi dñs. Surgentes ergo ut
 transiremus torrentem zared:
 uenimus ad eum. Tempus autē
 quo ambulauimus de cades bar
 ne usq; ad transitum torrentis za
 red. triginta octo annoꝝ fuit; do
 nec consumeretur omnis genā
 tio hominū bellatoꝝ de castris. si
 cut irauerat dñs: cuius manus
 fuit adisum eos. ut interirent
 de castroꝝ medio. Postqñ autē
 uniuersi ceciderunt pugnatores:
 locutus est dñs ad me. dicens. Tu
 transibis hodie terminos moab.
 urbem nomine ar: et accedes in
 uicinia filioꝝ amon. Caue ne pu
 gnes contra eos: nec mouearis ad
 preliū. Non enī dabo tibi de tra
 filioꝝ amon: quia filius loth de
 di eam in possessionē. Terra gi
 gantum reputata est. et in ipsa
 olim habitauerunt gigantes. qñs
 amonite uocant zomim: popl's
 magnus et multus. et p̄cere lon
 gitudinis sicut enachim. Quos
 deleuit dñs a facie eorū; et fecit
 illos habitare pro eis. sicut fecerat
 filij esau qui habitant in seyr.
 delens horreos. et terram eoz illis
 tradens: quā possident usq; in
 presens. Cū eos quoq; qui habita

bant in aserim usq; gāzam: cap
 padoceꝝ expulerunt. Qui egressi
 de cappadonia deleuerūt eos: et ha
 bitauerunt pro illis. Surgite: et
 transite torrentē arnon. Ecce tra
 didi in manu tua seon regem ese
 bon amorreū: et terram eius. In
 cipe possidere: et cōmitte aduers'
 eum preliū. Hodie incipiam mit
 tere terrorem atq; formidinē tu
 am in poplōs qui habitant sub
 omni celo: ut audito noīe tuo
 paueant. et in morem parturi
 entū contremiscant. et dolore
 teneantur. Nisi ergo nuntios de
 solitudine cademoth ad seon re
 gem esebon: uerbis pacificis di
 cens. Transibimus p̄ terrā tuā:
 publica gradiemur uia. Non de
 clinabimus: neq; ad dexterā neq;
 ad sinistram. Alimenta p̄cio uende
 nobis ut uesteamur: aquā pecu
 nia tribue. et sic bibemus. Tantū
 est ut nobis concedas transitum.
 sicut fecerunt filij esau qui habi
 tant in seir. et moabite qui mo
 rantur in ar: donec ueniamus
 ad iordanē. et transeamū in terrā
 quam dñs d's n'r daturus est no
 bis. Noluitq; seon rex esebon dare
 nobis transitum: quia indura
 uerat dñs d's tuus spm eius. et ob
 firmauerat cor illius ut tradere
 tur in manus tuas. sicut nunc
 uides. Dixitq; dñs ad me. Ecce
 cepi tradere tibi seon: et terram
 eius. Incipe possidere eā. Egres
 susq; est seon obuiam nobis cū

011

omni populo suo ad pluu in iassa:
 et tradidit eum dñs dñs nñr nobis.
Percussimusq; eum: cum filijs
 et omni populo suo. **C**unctasq; ur
 bes in tempe illo cepimus: inter
 factis habitatorib; earu. uiris
 ac mulierib; et paruulis. Non
 reliquimus in eis quicqm: absq;
 uimentis que in partem uenere
 pdantium. et spolijs urbiu q's
 cepimus. **A**b aroer que est super
 ripam torrentis arnon. oppido
 quod in ualle situm est usq; ga
 laad: non fuit uicus et ciuitas.
 que nñas effugerit manus. **O**m
 nes tradidit dñs dñs nñr nobis:
 absq; terra filioy amon ad qua
 non accessimus. et cunctis que
 adiacent torrenti ieboch. et ur
 bib; montanis. uniuersisq; locis
 a quib; nos phibuit dñs dñs nñr.
Taq; conuersi: ascendim **III**
P iter basan. **E**gressusq; e og rex
 basan in occursum nobis cu plo
 suo: ad bellandum i edrai. **D**ixit
 q; dñs ad me. **N**e timeas eum:
 quia in manu tua traditus est.
 cum omni populo ac terra sua.
Faciesq; ei sicut fecisti seon regi
 amorreoy: qui habitauit in ese
 bon. **T**radidit ergo dñs dñs nñr in
 manib; nñis etiam og regem ba
 san: et uniuersum pplm eius. **P**er
 cussimusq; eos usq; ad interneci
 onem. uastantes cunctas ciuita
 tes illius uno tempe. **N**on fuit
 oppidum qd' nos effugeret: sexa
 ginta urbes. et omnē regionem

argob. regni og in basan. **C**uncte
 urbes erant munitę. muris por
 tisq; et uectib;: absq; oppidis in
 numeris. que nō habebant muro.
Et deleuimus eos sicut feceram'
 seon regi esebon: dispdentes om
 nem ciuitate. uirosq; ac muliere'
 et paruulos. **I**umeta autē 4 spolia
 urbium: diripimus. **T**ulimq;
 illo in tempe terram de manu
 duoy regum amorreoy qui erant
 trans iordanē. a torrente arnon
 usq; ad montē hermon. que sydo
 ny sarion uocant. et amorrei sa
 nur: om̄s ciuitates que site sunt
 in planitie. et uniuersam terram
 galaad et basan usq; selcha et e
 drai. ciuitates regni og in basan.
Solus quippe og rex basan: resti
 terat de stirpe gigantū. **E**t mon
 stratur lectus eius ferreus. qui
 est in rabach filioy amon: nouē
 cubitos habens longitudinis et
 quatuor latitudinis. ad mensurā
 cubiti. uirilis manus. **T**erramq;
 possedimus in tempe illo. ab aro
 er que est sup ripam torrentis ar
 non. usq; ad mediam partē mon
 tis galaad: et ciuitates illius de
 di ruben et gad. **R**eliquā autē
 partem galaad. et omnē basan
 regni og. tradidi medie tribui
 manasse: omnē regionē argob.
Cuncta basan: uocatur tra gi
 gantum. **J**air filius manasse
 possedit omnē regionem argob:
 usq; ad terminos gessuri et ma
 chati. **N**ocauitq; ex nomine suo

omni populo suo ad pluu in iassa:
 et tradidit eum dñs dñs nñr nobis.
 Percussimusq; eum: cum filijs
 et omni populo suo. Cunctasq; ur
 bes in tempe illo cepimus: inter
 factis habitatorib; earu. uiris
 ac mulierib; et paruulis. Non
 reliquimus in eis quicqm: absq;
 uimentis que in partem uenere
 pdantium. et spolijs urbiu q's
 cepimus. Ab aroer que est super
 ripam torrentis arnon. oppido
 quod in ualle situm est usq; ga
 laad: non fuit uicus et ciuitas.
 que nñas effugerit manus. Om
 nes tradidit dñs dñs nñr nobis:
 absq; terra filioy amon ad qua
 non accessimus. et cunctis que
 adiacent torrenti ieboch. et ur
 bib; montanis. uniuersisq; locis
 a quib; nos phibuit dñs dñs nñr.
 Taq; conuersi: ascendim
 P iter basan. Egressusq; e og rex
 basan in occursum nobis cu plo
 suo: ad bellandum i edrai. Dixit
 q; dñs ad me. Ne timeas eum:
 quia in manu tua traditus est.
 cum omni populo ac terra sua.
 Faciesq; ei sicut fecisti seon regi
 amorreoy: qui habitauit in ese
 bon. Tradidit ergo dñs dñs nñr in
 manib; nñis etiam og regem ba
 san: et uniuersum pplm eius. Per
 cussimusq; eos usq; ad interneci
 onem. uastantes cunctas ciuita
 tes illius uno tempe. Non fuit
 oppidum qd' nos effugeret: sexa
 ginta urbes. et omnē regionem
 argob. regni og in basan. Cuncte
 urbes erant munitę. muris por
 tisq; et uectib;: absq; oppidis in
 numeris. que nō habebant muro.
 Et deleuimus eos sicut feceram'
 seon regi esebon: dispdentes om
 nem ciuitate. uirosq; ac muliere'
 et paruulos. Iumeta autē 4 spolia
 urbium: diripimus. Tulimq;
 illo in tempe terram de manu
 duoy regum amorreoy qui erant
 trans iordanē. a torrente arnon
 usq; ad montē hermon. que sydo
 ny sarion uocant. et amorrei sa
 nur: om̄s ciuitates que site sunt
 in planitie. et uniuersam terram
 galaad et basan usq; selcha et e
 drai. ciuitates regni og in basan.
 Solus quippe og rex basan: resti
 terat de stirpe gigantū. Et mon
 stratur lectus eius ferreus. qui
 est in rabach filioy amon: nouē
 cubitos habens longitudinis et
 quatuor latitudinis. ad mensurā
 cubiti. uirilis manus. Terramq;
 possedimus in tempe illo. ab aro
 er que est sup ripam torrentis ar
 non. usq; ad mediam partē mon
 tis galaad: et ciuitates illius de
 di ruben et gad. Reliquā autē
 partem galaad. et omnē basan
 regni og. tradidi medie tribui
 manasse: omnē regionē argob.
 Cuncta basan: uocatur tra gi
 gantum. Jair filius manasse
 possedit omnē regionem argob:
 usq; ad terminos gessuri et ma
 chati. Nocauitq; ex nomine suo

basan auochair. id est uillas iair: usq; in presentem diem. Machir quoq; dedit galaad. Et tribub; ruben et gad. dedit terrā galaad usq; ad torrentem arnon: mediu torrentis et confinium usq; ad torrentem reboch qui est terminus filioꝝ amon. et planitiem solitudinis atq; iordanem. ⁊ terminos cenereth usq; ad mare deserti qd' est salissimu. ad radices montis phalga. contra orientē. Precepitq; uobis in tempore illo: dicens. Dñs d's ur' dat uobis terram hanc in hereditatem; expediti pcedite frēs urōs filios isrl. omnes uiri robusti. absq; uxorb; et paruulis ac iumentis. Nou enim qd' plura habeatis pecora; et in urbib; remanere debebunt quas tradidi uobis. donec requiem tribuat dñs frīb; urīs sicut uobis tribuit: et possideant etiā ipi terram. quā daturus est eis trans iordanem. Tunc reuertetur unusquisq; in possessionē suam: quam dedit uobis. Josue quoq; in tempore illo precepit: dicens. Oculi tui uiderunt que fecerit dñs d's ur' duob; hys regibus: sic faciet omnib; regnis ad que transiturus es. Ne timeas eos: dñs enim d's ur' pugnabit pro uobis. Precatusq; sum dñm in tempore illo: dicens. Dñe d's tu cepisti ostendere seruo tuo magnitudinē tuam: manūq; fortissimā. Neq; enim est alius d's uel in celo uel

in terra: qui possit facere opera tua. et comparari fortitudini tue. Transibo igitur. et uidebo terrā hanc optimā trans iordanem: et montē istum egregiū et libanū. Iratusq; est dñs michi ppter uos. nec exaudiuit me: sed dixit. Sufficit tibi. Nequaquā ultra loquaris de hac re: ad me. Ascende cacumen phalge: et oculos tuos circumfer ad occidentem ⁊ aquilonem. austrumq; et orientem: et aspice. Hec enim transibis iordanem istum. Precepe iosue ⁊ corrobora eum atq; conforta; quia ipse pcedet populū istum: et diuidet eis terram quā uisurus es. Mansimusq; in ualle: contra phanum phogor. IIII

Et nunc isrl' audi pcepta et iudicia que ego doceo te: ut faciens ea uiuas. et ingrediens possideas terram. quam dñs d's patrum urōꝝ daturus est uobis. Non addetis ad uerbum qd' uobis loquor: neq; auferetis ex eo. Custodite mandata dñi dei uestri: que ego precipio uobis. Oculi urī uiderunt omnia que fecit dñs contra beelphegor: quom' contriuerit omnes cultores eius de medio urī. Vos autē qui adheretis dño deo urō: uiuatis uniuersi usq; in presentem diem. Scitis qd' docuerim uos: pcepta atq; iusticias. Sicut mandauit m' dñs d's m's; sic facietis ea in terra quam possessuri estis: et ob

seruabitis. et implebitis opere.
Hec est enim ur̄a sapientia et intel-
lectus coram poplis: ut audiente
uniūsi p̄cepta hec. dicant. **E**n po-
pls sapiens et intelligēs: gens
magna. **H**ec est alia natio tam
grandis que habeat deos appro-
pinqnantes sibi: sicut d̄s noster
adest cunctis obsecrationib; nr̄is.
Que est enim alia gens sic in-
dita. ut habeat ceremonias ius-
taq; iudicia. et uniūsam legem
quam ego proponā hodie ante
oculos ur̄os: **C**ustodi igitur te
metip̄m et aīam tuā: sollicite.
Ne obliuiscaris uerbor; que uide-
runt oculi tui: et ne excidant de
corde tuo cunctis dieb; uite tue.
Docebis ea filios ac nepotes tu-
os; diem in quo stetit coram
dño deo tuo in ozēb; q̄ndo d̄s
locutus est m̄. dicens. **C**ongre-
ga ad me poplm ut audiat ser-
mones meos; et discat timere
me omni tempore quo uiuit in
terra: doceatq; filios suos. **E**t
accessistis ad radicem montis q̄
ardēbat usq; ad celum: erantq;
in eo tenebre nubes et caligo.
Locutusq; est d̄s ad uos: de me-
dio ignis. **V**ocem uerbor; eius au-
distis: et formam penitus non
uidistis. **E**t ostendit uobis pac-
tum suū quod p̄cepit ut facere-
tis: et decem uerba que scripsit
in duab; tabulis lapideis. **A**n-
chiq; mandauit in illo tempore
ut docerem uos ceremonias & u-

dicia: que facere deberetis in t̄ra
quam possessuri estis. **C**ustodite
igitur sollicite animas ur̄as. **N**ō
uidistis aliquā similitudinē. in
die qua locutus est d̄s uobis in
ozēb; de medio ignis; ne forte de-
cepti faciatis uobis sculptam si-
militudinē aut ymaginem mas-
culi uel femine. similitudinē om-
niū iumentor; que sunt sup ter-
ram. uel auium sub celo uolant-
um. atq; reptilium que mouent̄
in terra. siue piscium qui sub t̄ra
morantur in aquis: ne forte ocu-
lis eleuatis in celum uideas solē
et lunam et om̄ia astra celi. et
errore deceptus adores ea et co-
las. que creauit d̄s d̄s tuus in
ministerium cunctis gentib; que
sub celo sunt. **V**os aut; tulit d̄s
et eduxit de fornace ferrea egyp-
ti: ut haberet pplm hereditariū:
sicut est in p̄senti die. **I**ratusq; ē
d̄s contra me p̄pter sermones
ur̄os; et iurauit ut nō transirem
iordanem: nec ingrederer terrā
optimā quam daturus ē uobis.
Ecce morior in hac humo: nō t̄n-
sibo iordanem. **V**os transibitis:
et possidebitis terrā egregiam.
Cauete neq̄ndo obliuiscaris pacti
dñi dei tui qd̄ pepigit tecum; et
facias tibi sculptam similitudinē
eor; que fieri d̄s phibuit: quia
d̄s d̄s tuus ignis consumens ē.
d̄s emulatoz. **S**i genueritis filios
ac nepotes. et morati fueritis in
terra. deceptiq; feceritis uobis a-

liquam similitudine. patrautes
malum coram dño deo ur̄o. ut eū
ad iracundiā puocetis; testes in
uoco hodie celum et terrā. cito pi-
turos uos eē de terra: quam tran-
sito iordane possessuri estis. Non
habitabitis in ea longo tempore:
sed delebit uos dñs. atq; disperget
in om̄s gentes. Et remanebitis
pauci in nationib;: ad quas uos
ducturus est dñs. Ibiq; seruetis
dys qui hominū manu fabricati
sunt. ligno et lapidi: qui non ui-
dent nec audiunt. n̄ comedunt n̄
odorantur. Cumq; quesieris ibi
dñm dñm tuū. inuenies eum; si
tamen toto corde quesieris. & tota
tribulatione anime tue: postq̄m
te inuenerint oīa que predicta
sunt. Nouissimo aut̄ tempore reu-
teris ad dñm dñm tuū. et audies
uocem eius: quia d̄s misericors.
dñs d̄s tuus est. Non dimittet
te nec omnino delebit: neq; obli-
uiscetur pacti in quo iurauit pa-
trib; tuis. Interroga de dieb; an-
tiquis qui fuerunt ante te ex die
quo creauit d̄s h̄iēm sup̄ terrā.
a summo celo usq; ad summū eius;
si facta est aliquando huicemodi
res. aut unquā cognitum est ut
audiret popl̄s uocem dei loq̄ntis
de medio ignis. sicut tu audisti et
uidisti. si fecit d̄s ut ingrederetur
et tolleretur sibi gentem de medio
nationū. p̄ temptaciones signa
atq; portenta. p̄ pugnam et ro-
bustam manū. extentūq; brachiū

et horribiles uisiones. iuxta om̄ia
que fecit pro uobis d̄s ut̄ in egipto
uidentib; oculis tuis: ut scires qm̄
dñs ipse est d̄s. et non ē alius p̄ter
unū. De celo te fecit audire uocem
suam ut doceret te: et in t̄ra osten-
dit tibi ignem suū maximū. Et
audisti uerba illius de medio ig-
nis: quia dilexit patres tuos. et
elegit semen eorū post eos. Eduxit
q; te. precedens in uirtute sua &
magna ex egipto; ut deleteret nati-
ones maximas et fortiores te in
introitu tuo: et introduceret te.
daretq; tibi terram eaz in posses-
sionem. sicut cernis in p̄senti die.
Scito ergo hodie et cogita ī cor-
de tuo; qd̄ dñs ipse est d̄s in celo
sursum et in terra deorsum: et
non sit alius. Custodi precepta
eius atq; mandata que ego pre-
cipio tibi; ut bene sit tibi et filijs
tuis post te: et p̄maneat multo
tempe super terram. quam dñs
d̄s tuus daturus ē tibi. Tunc se-
parauit moyses tres ciuitates t̄ns
iordanem ad orientalem plagā;
ut confugiat ad eas qui occiderit
nolens proximū suum. nec fuit
inimicus ante unū et alterū di-
em. et ad harum aliquā urbium
possit euadere: bosor in solitudi-
ne que sita est in terra campestri
de tribu ruben. et rathoth in ga-
laad que est in tribu gad. et go-
lan in basan que est in tribu ma-
nasse. Ista est lex quā proposuit
moyses coram filijs israhel. & hec

testimonia et ceremonie atq; iudicia que locutus est ad filios isrl' quando egressi sunt de egypto. trans iordanem in ualle contra phanum phogor. in terra leon regis amorrei qui habitauit in e sebon. que percussit moyses. Filii quoq; isrl' egressi ex egypto possederunt terram eius et terram og regis basan. duoy regum amorroy qui erant trans iordanē ad solis ortum; ab arder que sita ē sup ripam torrentis arnon usq; ad montē seon qui est hermon: omnē planitiem trans iordanē ad orientalem plagam usq; ad mare solitudinis. et usq; ad radices montis phalga.

Uocauitq; moyses omnem isrl'em: et dixit ad eū. Audi isrl' ceremonias atq; iudicia: que ego loquor in aurib; uris hodie. Discite ea: et opere complete. Dñs dñs nr pepigit nobiscū fedus: in oreb. Non cum patrib; nostris inijt pactum: sed nobiscum qui in p'sentia sumus et uiuimus. Facie ad faciem locutus ē nobis in monte de medio ignis. Ego sequester et medius fui inter dñm et uos in tempore illo: ut annuntia rem uobis uerba eius. Timuistis enim ignem: et non ascendistis in montē. Et ait. Ego dñs deus tuus: qui eduxi te de terra egypti de domo seruitutis. Non habebis deos alienos in conspū meo. Non facies tibi sculptile: nec si

militudinē omnium que in celo sūt desup. et que in terra deorsum: et que uisuntur in aquis sub tra. Non adorabis ea: et non coles. Ego enim sum dñs dñs tuus dñs emulatoz; reddens iniquitatem patrum sup filios. in tertiam et quartā generationē hys qui oderunt me: et faciens miām in multa milia diligentib; me. et custodientib; pcepta mea. Non usurpabis nomen dñi dei tui frustra: quia non erit impunitus q; super re uana nom eius assumpserit. Obserua diem sabbati ut sanctifices eum: sicut pcepit tibi dñs dñs tuus. Sex dieb; operabis et facies omnia opera tua: septimus dies sabbati est id est requies dñi dei tui. Non facies in eo quicqm operis. tu et filius tuus et filia. seruus et ancilla et bos et asinus et omne uimentū tuū. et pegrinus qui est intra portas tuas: ut requiescat seruus tuus et ancilla tua. sicut et tu. Memeto qd et ipse serueris in egypto: et eduxerit te inde dñs deus tuus. in manu forti et brachio extento. Idcirco pcepit tibi: ut obseruares diem sabbati. Honora patrem tuum et matrem tuā sicut pcepit tibi dñs dñs tuus; ut longo uia tempore: et bene sit tibi in terra quam dñs dñs tuus daturus est tibi. Non occides. Neq; mechaberis. Furtumq; non facies. Nec loqueris contra primum tuum.

falsum testimoniū. Non concupisces uxorem proximi tui: nō domū non agrum. nō seruum nō ancillam. non bouem nō asinum. et uniuersa que illius sunt. Hec uerba locutus est dñs ad omnē multitudinem ur̄am in monte de medio ignis et nubis et caliginis uoce magna: nichil addens amplius. Et scripsit ea in duab; tabulis lapideis: quas tradidit m̄. Vos autē postquam audistis uocem de medio tenebrar; et montē ardere uidistis; accessistis ad me om̄s principes tribuū & maiores natu: atq; dixistis. Ecce ostēdit nobis dñs deus n̄r maiestatem et magnitudinē suam. Vocem ei audiuius de medio ignis: & p̄bauim; hodie qd̄ loquente deo cū homine iuxerit homo. Cur ergo moriemur. et deuorabit nos ignis hic maximus? Si enim audierimus ultra uocem dñi dei n̄r: moriemur. Quid est omnis caro ut audiat uocem dei uiuentis qui de medio ignis loquitur. sicut nos audiuius. et possit uiuere. Tu magis accede: & audi cuncta que dixerit dñs d̄s n̄r tibi. Loquetisq; ad nos: & nos audientes faciemus ea. Quod cum audisset dñs: ait ad me. Audiui uocem uerbor; populi huius: que locuti sunt tibi. Bene oīa sunt locuti. Quis det talem eos habere mentem. ut timeant me. & custodiant uniuersa mandata

mea in omni tempore. ut bene sit eis et filiis eor; in sempiternum. **F**acite: et dic eis. Reuertimini in tentoria ur̄a. Tu uō hic stam tecum; et loquar tibi om̄ia mā data et ceremonias atq; iudicia. que docebis eos: ut faciant ea ī terra quam dabo illis in possessionem. Custodite igitur et facite: que precepit dñs d̄s uobis. Non declinabitis neq; ad dexteram neq; ad sinistram; sed per uiam quam p̄cepit dñs n̄r ambulabitis. ut uiuatis. & bene sit uobis: et p̄tulerit dies in t̄ra possessionis ur̄e.

Hec sunt p̄cepta & ceremonie atq; iudicia. que mādauit dñs d̄s noster ut docerem uos. et faciatis ea in terra ad quam transgredimini possidendā; ut timeas dñm dñm tuum. et custodias omnia mandata & p̄cepta eius que ego precipio tibi et filiis ac nepotib; tuis cunctis dieb; uite tue: ut prolongentur dies tui. Audi isrl̄. et obserua ut facias; et bene sit tibi. et multiplice ris amplius: sicut pollicitus ē dñs d̄s patrum tuor; tibi terrā lacte et melle manantē. Audi isrl̄. Dñs d̄s n̄r: d̄s unus ē. Diliges dñm dñm tuum: ex toto corde tuo. et ex tota anima tua. et ex tota fortitudine tua. Crūt q; uerba hec que ego p̄cipio tibi hodie in corde tuo; et narrabis filiis tuis ea: et meditaberis

dijs alienis. Irasceturq; furor do-
 mini: et delebit te cito. Quin po-
 tuus hec facietis eis. Aras eorum
 subiciite. et confringite statuas;
 lucosq; succidite. et sculpalia cō-
 burite: quia popl's scūs es dño
 deo tuo. Te elegit dñs d's tuus.
 ut sis ei popl's peculiaris: de cun-
 ctis populis qui sunt sup terrā.
 Non quia cunctas gentes nume-
 ro uncebatis. uobis unctus est
 dñs et elegit uos. cū omnib; sitis
 popl's pauiores: sed qā dilexit
 uos dñs. et custodiuit iuramētū
 qd' iurauit patrib; uis. Eduxitq;
 uos in manu forti: et redemit de
 domo seruitutis. de manu pha-
 raonis regis egypti. Et scies qā
 dñs d's tuus ipse est d's fortis et
 fidelis. custodiens pactum & mi-
 sciam diligentib; se. et hys qui
 custodiunt precepta eius. ī mille
 genationes; et reddens odientib;
 se statim: ita ut disperdat eos et
 ultra nō differat. prius eis resti-
 tuens qd' merentur. Custodi ergo
 pcepta et ceremonias atq; iudi-
 cia: que ego mando tibi hodie ut
 facias. Si postquā audieris hec
 iudicia. custodieris ea et feceris;
 custodiet dñs d's tuus tibi pactū
 et miam quam iurauit patribus
 tuis. et diliget te & multiplicabit.
 benedicetq; fructui uentris tui &
 fructui terre tue. frumento tuo
 atq; uindemie. oleo et armentis.
 gregib; ouium tuar. sup terrā pro
 qua iurauit patrib; tuis ut daret

eam tibi. **B**ndictus eris: int' omīs
 poplos. Non erit apud te sterilis
 utriusq; sexus: tam in hominib;
 qm in gregib; tuis. Auferet dñs a
 te omnē languorem; et infirmita-
 tes egypti pessimas quas nouisti
 non inferet tibi: sed cunctis hostib;
 tuis. Deuorabisq; omnes poplos:
 quos dñs d's tuus daturus est
 tibi. Non parret eis oculus tuus;
 nec serues dijs eor: ne sint in
 ruinam tuam. Si dixeris in corde
 tuo. plures sunt gentes iste quā
 ego. quom potero delere eas. noli
 metuere; sed recordare que fecerit
 dñs d's tuus pharaoni & cunctis
 egypti. plagas maximas quā
 uiderunt oculi tui. et signa atq;
 portenta. manūq; robustam et
 extentum brachiū: ut educeret
 te dñs d's tuus. Sic faciet cun-
 ctis populis: quos metuis. Insup
 et cabrones mittet dñs d's tuus
 in eos: donec deleat omnes atq;
 disperdat. qui te fugerint & late-
 re potuerint. Non timebis eos: qā
 dñs deus tuus in medio tui est.
Ds magnus et terribilis. ipse
 consumet nationes has in cōspe-
 ctu tuo: paulatim. atq; ppartes.
 Non poteris delere eas pariter:
 ne forte multiplicentur contra te
 bestie terre. Dabitq; eos dñs d's
 tuus in conspectu tuo. & interficiet
 illos: donec penitus deleantur.
 Tradetq; reges eor in manus tu-
 as: et disperdes nomina eor sub
 celo. Nullus poterit resistere tibi:

donec conteras eos. Sculptilia eorum: igne combures. Non concupisces argentum et aurum de quibus facta sunt. neque assumes ex eis tibi quicquam ne offendas: propterea quia abhominatio est domini dei tui. Nec inferes quippiam ex ydolo in domum tuam: ne fias anathema sicut et illud est. Quasi spurritiam detestaberis; et uelut inquinamentum ac sordes abhominacioni habebis: quia anathema est.

Omnine mandatum quod ego precipio tibi hodie. caue diligenter ut facias: ut possitis uiuere et multiplicemini. ingressique possideatis terram pro qua iurauit dominus patribus uestris. Et recordaberis cuncti itineris per quod dominus adduxit te dominus deus tuus. quadraginta annis per desertum; ut affligeret te atque temptaret. et nota fierent que in animo tuo iurabantur: utrum custodires mandata illius annon. Afflixit te penuria; et dedit tibi cibum manna quod ignorabas tu et patres tui: ut ostenderet tibi quod non in solo pane uiuit homo. sed in omni uerbo quod egreditur ex ore domini. Vestimentum tuum quo operiebaris. nequaquam uetustate defecit. et pes tuus non est subrexitus. en quia dragesimus annus est: ut recogites in corde tuo. quia sicut erudit homo filium suum sic dominus deus tuus erudit te. ut custodias

mandata domini dei tui. et ambules in uis eius. et timeas eum. Dominus enim deus tuus introducet te in terram bonam. terram riuorum aquarumque et fontium. in cuius campis et montibus erumpunt fluminum abyssus; terram frumenti ordi ac uinearum. in qua ficus et mala granata et oliueta nascuntur. terram olei ac mellis. ubi absque ulla penuria comedes panem tuum. et rerum omnium habundantiam profueris. cuius lapides ferrum sunt. et de montibus eius erunt metalla foduntur: ut cum comederis et saturatus fueris. benedicas domino deo tuo. pro terra optima quam dedit tibi. Obserua et caue nequando obliuiscaris domini dei tui. et negligas mandata eius atque iudicia. et ceremonias quas ego precipio tibi hodie; ne postquam comederis et saturatus fueris. domos pulchras edificaueris et habitaueris in eis. habuerisque armenta bouum et ouium greges. argenti et auri cunctarumque rerum copiam. eleuetur cor tuum. et non reminiscaris domini dei tui qui eduxit te de terra egypti de domo seruitutis: et ductor tuus fuit in solitudine magna atque terribili. in qua erat serpens flatu adirens. et scorpio ac diptera. et nulle omnino aque. Qui eduxit tuos uiuos de petra durissima: et cibauit te manna in solitudine. quod nescierunt pa-

Le postquam... ad terram... et robur... terra... in cuius... flum... erumpunt... abyssus... frumenti... ordi... ac uinearum... ficus... mala... granata... oliueta... nascuntur... terra... olei... ac mellis... ubi absque... ulla penuria... comedes panem... tuum... et rerum omnium... habundantiam... profueris... cuius lapides... ferrum... sunt... de montibus... eius erunt metalla... foduntur... ut cum comederis... et saturatus fueris... benedicas domino deo tuo... pro terra optima... quam dedit tibi... Obserua... et caue nequando obliuiscaris... domini dei tui... et negligas mandata eius... atque iudicia... et ceremonias... quas ego precipio tibi hodie... ne postquam comederis... et saturatus fueris... domos pulchras edificaueris... et habitaueris in eis... habuerisque armenta bouum... et ouium greges... argenti et auri cunctarumque rerum copiam... eleuetur cor tuum... et non reminiscaris domini dei tui... qui eduxit te de terra egypti... de domo seruitutis... et ductor tuus fuit in solitudine magna... atque terribili... in qua erat serpens flatu adirens... et scorpio ac diptera... et nulle omnino aque... Qui eduxit tuos uiuos de petra durissima... et cibauit te manna in solitudine... quod nescierunt pa-

tres tui. Et postquam afflixit te ac probavit. ad extremum miseratus est tui. ne diceres in corde tuo. fortitudo mea et robur manus mee hec in omnia presterunt; sed recorderis domini dei tui quod ipse tibi vires prebuerit. ut impleret pactum suum super quod iuravit patribus tuis: sicut presens indicat dies. Si autem oblitus domini dei tui. secutus fueris deos alienos. coluerisque illos et adoraveris: ecce nunc predico tibi. quod omnino dispereas. Sicut gentes quas delebit dominus in introitu tuo ita et vos peribitis: si inobedientes fueritis voci domini dei vestri.

Audi israel. Tu transgredieris hodie iordanem. ut possideas nationes maximas et fortiores te. ciuitates ingentes et ad celum usque muratas. populum magnum atque sublimem filios enachim. quos ipse uidisti et audisti: quibus nullus potest ex aduerso resistere. Scies ergo hodie quod dominus deus tuus ipse transibit ante te. ignis deuorans atque consumens; qui conterat eos et deleat. atque disperdat ante faciem tuam uelociter: sicut locutus est tibi. Ne dicas in corde tuo cum deleuerit eos dominus deus tuus in conspectu tuo; propter iustitiam meam introduxit me dominus ut terram hanc possiderem: cum propter impietates suas iste deletere sint nationes. Neque enim propter iustitias tuas et equitatem cordis tui.

ingredieris ut possideas earum terras; sed quia ille egerunt impie. introeunte te deletere sunt: et ut compleret uerbum suum dominus. quod sub iuramento pollicitus est patribus tuis. abraham ysaac et iacob. Scito igitur quod non propter iustitias tuas dominus deus tuus dederit tibi terram hanc optimam in possessionem: cum durissime ceruicis sis populus. Memento et ne obliuiscaris: quomodo ad iracundiam prouocaueris dominum deum tuum in solitudine. Ex eo die quo egressus es ex egipto usque ad locum istum: semper aduersum dominum contendisti. Nam et in ore prouocasti eum. et iratus delere te uoluit; quando ascendi in montem ut acciperem tabulas lapideas: tabulas pacti quod pepigit uobiscum dominus. Et perseueravi in monte quadraginta diebus ac noctibus: panem non comedens et aquam non bibens. Deditque mihi dominus duas tabulas lapideas scriptas digito dei. et continentibus omnia uerba que uobis locutus est in monte de medio ignis: quando contio populi congregata est. Cumque transissent quadraginta dies et totidem noctes: dedit mihi dominus duas tabulas lapideas. tabulas federis. Dixitque mihi. Surge et descende hinc cito; quia populus tuus quem eduxisti de egipto. deserunt uelociter uiam quam demonstrasti eis: feceruntque sibi confla-

211
tile. Rursusque ait dominus ad me.
Cerno quod populus iste dure cer-
uicis sit. Dimitte me. ut conteram
eum. et deleam nomen eius de
sub celo: et constituam te super gen-
tem que hac maior et fortior sit.
Cumque de monte ardente descen-
derem. et duas tabulas federis
utraq; tenerem manu; uidisse
que peccasse uos domino deo uero. et
fecisse uobis uicium conflati-
lem. ac deseruisse uelociter uiam
eius quam uobis ostenderat: pro-
ieci tabulas de manibus meis. con-
fregique eas in conspectu uero. Et
proieci ante dominum sicut prius
quadraginta diebus et quadragi-
ta noctibus. panem non comedens
et aquam non bibens: propter omnia
peccata uera que gessistis contra
dominum. et eum ad iracundiam pro-
uocastis. Timui enim indignati-
onem et iram illius: qua aduersum
uos concitatus. delere uos uolu-
it. Et exaudiuit me dominus: etiam
in hac uice. Aduersum aaron quoque
uehementer iratus. uoluit eum
conterere: et pro illo similiter
deprecatus sum. Peccatum autem
uerum quod feceratis id est uicium
arripiens. igne combusti: et in
frusta comminuens omninoque in
puluerem redigens proieci in tor-
rentem qui de monte descendit.
In incendio quoque et in tempta-
tione et in sepulchris concupis-
centie. prouocastis dominum: et quando
misit uos de caedibus barne dicens:

ascendite. et possidete terram quam
dedi uobis. Et contempnistis im-
pium dominum dei uestrum: et non credidistis
ei. neque uocem eius audire uolu-
istis: sed semper fuistis rebelles. a
die qua nosse uos cepi. Et iacui
coram domino quadraginta diebus
et quadraginta noctibus: quibus eum
suppliciter deprecabar. ne deleteret
uos ut fuerat comminatus. Et o-
rans dixi. Domine deus ne disperdas
populum tuum. et hereditatem tuam
quam redemisti in magnitudine
tua: quos eduxisti de egipto in
manu forti. Recordare seruatorum
tuorum: abraham ysaac et iacob.
Ne aspicias duriciam populi huius.
et impietatem atque peccatum; ne
forte dicant habitatores terre de
qua eduxisti nos. non potuit dominus
introducere eos in terram quam
pollicitus est eis. et oderat illos.
idcirco eduxit ut interficeret eos
in solitudine: qui sunt populus tuus
et hereditas tua. quos eduxi-
sti in fortitudine tua magna. et
in brachio tuo extento. **X**
In tempore illo: dixit dominus ad me.
Dola tibi duas tabulas lapideas
sicut priores fuerunt: et as-
cende ad me in montem. Facies
que archam ligneam; et scribam
in tabulis uerba que fuerunt in
his quas ante confregisti: po-
nesque eas in archam. Feci igitur
archam de lignis sethim. Cumque
dolassetem duas tabulas lapideas
instar priorum: ascendi in montem.

habens eas in manib; **S**cripsitq; in tabulis iuxta id quod p[ro]ph[eta] scripserat. uerba decem que locutus e[st] d[omi]n[us] ad uos in monte de medio ignis. quando p[ro]p[ter] congregatus est: et dedit eas m[hi]. **R**euerfusq; de monte descendi: et posui tabulas in archam qua[m] feceram. que hucusq; ibi sunt: sicut in p[re]cepto d[omi]n[us]. **F**ily aut[em] isrl' castra mouerunt ex beroth filioz iacan in mosera: ubi aaron mortuus ac sepultus est. **P**ro quo sacerdotio functus e[st] filius ei' eleazar. **I**ude uenerunt in gadgad. **D**e quo loco profecti castra metati sunt in rethebatha: in terra aq[ui] rum atq; torrentiu[m]. **C**o tempe separaui tribum leui ut porta[re]t archam federis d[omi]n[us]; & staret coram eo in ministerio. ac b[en]diceret in no[m]i[n]e illius: usq; in p[re]sentem diem. **Q**ua[m]obrem non habuit leui partem neq; possessionem cu[m] fratrib; suis: quia ipse d[omi]n[us] possessio eius est: sicut promisit ei d[omi]n[us] d[omi]n[us] tuus. **E**go aut[em] steti in monte sicut prius: quadraginta dieb; ac noctib;. **E**t audiuitq; me d[omi]n[us] etia[m] hac uice: et te p[er]dere noluit. **D**ixitq; michi. **V**ade et p[re]cede popl[um]: ut ingrediat[ur] et possideat terra[m] qua[m] iuravi patrib; eor[um] ut traderem eis. **E**t nunc isrl' quid d[omi]n[us] deus tuus petit a te nisi ut timeas d[omi]n[um] d[omi]n[um] tuum. et ambules in iuris eius. et diligas eu[m]. ac serui

as d[omi]n[us] deo tuo in toto corde tuo et in tota anima tua. custodiasq; mandata d[omi]n[us] et cerimonias ei; quas ego hodie p[re]cipio tibi ut bene sit tibi. **E**n d[omi]n[us] dei tui celum est et celum celi: terra & omnia que in ea sunt. **E**t cu[m] patrib; tuis conglutinatus est d[omi]n[us]: et amauit eos. **E**legitq; semen eor[um] post eos id est uos de cunctis gentib;: sicut hodie comp[er]atur. **C**ircumcidite igitur p[re]putiu[m] cordis u[est]ri. et ceruicem ura[m] ne inducatis amplius: quia d[omi]n[us] deus u[est]ri ipse est d[omi]n[us] deor[um] et d[omi]n[us] d[omi]nantiu[m]. deus magnus et potens et terribilis: qui p[er]sonam si accipit nec minera. facit iudiciu[m] pupillo et uidue. amat pegrinu[m]. et dat ei uictum atq; uestitum. **E**t uos ergo amate pegrinos: quia et ipsi fuistis aduene in terra egypti. **D**ni[m] d[omi]n[um] tuu[m] timebis: et ei serues. **I**psi adherebis: iurabisq; in no[m]i[n]e illius. **I**ps[e] e[st] laus tua et d[omi]n[us] tuus: qui fecit tibi hec magnalia et terribilia. que uiderunt oculi tui. **I**n septuaginta animab; descenderu[n]t patres tui in egyptum: & ecce nu[n]c multiplicauit te d[omi]n[us] deus tuus sicut alstra celi.

Ama itaq; d[omi]n[um] d[omi]n[um] tuum. et obserua p[re]cepta eius et cerimonias. iudicia atq; ma[n]data. omni tempe. **C**ognoscite hodie que ignorant filij u[est]ri qui no[n] uiderunt disciplinam d[omi]n[us] dei u[est]ri.

mare occidentale: erunt termini ur̄i. Nullus stabit cōtra uos. Terrorem ur̄m et formidinē dabit dñs d̄s ur̄ sup omnē terram quam calcaturi estis: sicut locutus ē uobis. En propono in conspectu ur̄o hodie benedictionē & maledictionē; bñdictionem si obedieritis mandatis dñi d̄i ur̄i que ego hodie p̄cipio uobis: maledictionem si nō audieritis mādata dñi dei ur̄i. sed recesseritis de uia quam ego nūc ostendo uobis. et ambulaueritis post deos alienos quos ignoratis. Cum uero introduxerit te dñs d̄s tuus in terram ad quā pergis habitādam; pones benedictionem sup montem garizim. maledictionē sup montem hebal: qui s̄t trans iordanē post uiam que uergit ad solis occubitum. in terra chanaanē qui habitat ī campestrib; contra galgalam. que est iuxta uallem tendentē et intransantem procul. Vos enim transibitis iordanem. ut possideatis terrā quam dñs deus ur̄ daturus est uobis: et habeatis ac possideatis illam. Videte ergo ut impleatis ceremonias atq; iudicia: que ego hodie ponam in conspectu uestro. **XII**

Hec sunt p̄cepta atq; iudicia que facere debetis. in terra quā dñs d̄s patrum tuor̄ daturus ē tibi: ut possideas eam cunctis dieb; quib; sup humū gradie-

ris. Subūcite omnia loca in quib; coluerunt gentes quas possessuri estis. deos suos: super montes excelsos et colles. et subter omne lignum frondosū. Dissipate aras ear; et confringite statuas. Luos igne comburite: et ydola cōminuite. Dissipate nomina eor̄ de locis illis. Non facietis ita dño deo ur̄o; sed ad locum quem elegerit dñs d̄s ur̄ de cunctis tribub; ur̄is. ut ponat nomen suū ibi et habitet in eo. uenietis: et offeretis in loco illo holocausta & uictimas ur̄as. decimas et p̄mitias manūū ur̄ar; et uota atq; donaria. p̄mogenita bouum & ouium. Et comedetis ibi in conspectu dñi dei ur̄i: ac letabimini ī cunctis ad que miseritis manum uos et domus ur̄e: in quib; bñdixerit uobis dñs d̄s ur̄. Non facietis ibi que nos hic facimus hodie: singuli qd̄ sibi rectum uidetur. Neq; enim usq; in p̄sens tempus uenistis ad requiem et possessionē: quam dñs d̄s daturus est uobis. Transibitis iordanem. et habitabitis in terra quā dñs d̄s ur̄ daturus ē uobis; ut requiescatis a cunctis hostib; p̄ circuitum: et absq; ullo timore habitetis in loco quem elegerit dñs d̄s ur̄. ut sit nom̄ eius ī eo. Illuc omnia que p̄cipio confertis; holocausta et hostias. ac decimas et primitias manuum ur̄ar;: et quicquid precipiū est

in muneribus que uouistis domino. Ibi epulabimini coram domino deo uostro uos et filii ac filie uestrae: famuli et famulae uestrae. atque leuitae qui in uestris urbibus commorantur. Neque enim habet aliam partem et possessionem: inter uos. Caue ne offeras holocausta tua in omni loco quem uideris; sed in eo quem elegerit dominus in una tribu tua offeres hostias: et facies quaecumque praecipio tibi. Si autem comedere uolueris. et te esus carnum delectaueris: occide et comede iuxta benedictionem domini dei tui. quam dedit tibi. in urbibus tuis. Siue in mundum fuerit hoc est maculatum et debile. siue mundum hoc est in regnum et sine macula quod offerri licet; sicut capream et ceruum comedes: absque esu dumtaxat sanguinis. quem super terram quasi aquam effundes. Non poteris comedere in oppidis tuis decimam frumenti uini et olei tui. primogenita armentorum et pecorum. et omnia que uoueris et sponte offerre uolueris. et primitias manuum tuarum: sed coram domino deo tuo comedes ea in loco quem elegerit dominus deus tuus. tu et filius tuus ac filia. seruus et famula. atque leuitae qui manet in urbibus tuis. Et letaberis et reficietis coram domino deo tuo: in cunctis ad que extenderis manum tuam. Caue ne derelinquas leuitem: in omni tempore quo uersaris in terra. Quando

dilatauerit dominus deus tuus terminos tuos sicut locutus est tibi. et uolueris uesci carnibus: quas desiderat anima tua; locus autem quem elegerit dominus deus tuus ut sit nomen eius tibi. si procul fuerit. occides de armentis et pecoribus: que habueris. sicut praecipio tibi: et comedes in oppidis tuis ut tibi placet. Sicut comeditur caprea et ceruus: ita uesceris eis. Et mundus et immundus: in commune uescentur. Hoc solum caue: ne sanguinem comedas. Sanguis enim eorum: pro anima est. Et idcirco non debes animam comedere cum carnibus; sed super terram fundes quasi aquam: ut sit tibi bene et filius tuus post te. cum feceris quod placet in conspectu domini. Que autem sanctificaueris et uoueris domino. tolles; et uenies ad locum quem elegerit dominus: et offeres oblationes tuas. carnem et sanguinem. super altare domini dei tui. Sanguinem hostiarum fundes in altari: carnibus autem ipse uesceris. Obserua et audi omnia que ego praecipio tibi; ut bene sit tibi et filius tuus post te in sempiternum: cum feceris quod bonum est et placitum in conspectu domini dei tui. Quando dispenderit dominus deus tuus ante faciem tuam gentes ad quas ingredieris possidendas. et possideris eas atque habitaueris in terra earum; caue ne imiteris eas prout quomodo te fuerint introeunte subire.

et requiras ceremonias earum dicens: sicut coluerunt gentes iste deos suos. ita et ego colam. **N**o facies similiter: dño deo tuo. Omnis enim abominationes quas auisatur dñs. fecerunt dys suis: offerentes filios et filias. et comburentes igni. Quod p̄cipio tibi hoc tantū factu dño: nec addas quicquā nec minuias. **XII**

Si surrexerit in medio tui pphetes. aut quis sompniū uidisse se dicat. et p̄dixerit signum atq; portentum. et euenerit qd locutus est. et dixerit tibi. eamus ⁊ sequamur deos alienos quos ignoras et seruiamus eis; nō audies uerba pphete illius aut sompniatoris: quia temptat uos dñs d̄s ūr. ut palam sciat utrum diligatis eum an non. in toto corde et ī tota anima uſa. **D**ñm dñm ūrū sequimini. et ip̄m timere. **N**andata illius custodite: et audite uocem eius. **I**psi seruietis: et ip̄i adhibebitis. **P**ropheta autem ille aut fictor sompniū inſicietur: quia locutus est ut uos auiteret a dño deo ūrō. qui eduxit uos de terra egypti. et redemit de domo seruitutis; ut errare te faceret de uia quam tibi precepit dñs d̄s tuus: et auferes malum de medio tui. **S**i tibi uoluerit p̄suadere frater tuus filius matris tue aut filius tuus ul' filia tua. siue uxor que est in sinu tuo. aut amicus quem diligis ut aiām

tuam. clam dicens. eamus ⁊ seruiamus dys alienis. quos ignoras tu et patres tui cunctarum in circuitu gentiū que iuxta uel procul sunt ab initio usq; ad finem terre; nō acquiescas ei nec audias. neq; patcat ei oculus tuus ut miseraris et occultes eum: sed statim inſicies. **S**it primū manus tua sup eum: ⁊ post te omnis ppl̄s mittat manum. **L**apidib; obrutus necabitur; quia uoluit te abstrahere a dño deo tuo. qui eduxit te de terra egypti. de domo seruitutis: ut omnis isrl' audiens timeat. et nequaquā ultra faciat quippiam huius rei simile. **S**i audieris in una urbium tuarum quas dñs d̄s tuus dabit tibi ad habitandum. dicentes aliquos. egressi sunt filij behal de medio tui; et auiterunt habitatores urbis tue. atq; dixerunt. eamus ⁊ seruiamus dys alienis quos ignoratis: quere sollicitē. **E**t diligenter rei ueritate p̄specta si inueneris certum esse qd dicitur. et abominationē hanc opere p̄petratam; statim p̄cites habitatores urbis illius in ore gladii. et delebis eam. omniaq; que in illa sunt usq; ad pecora. **Q**uicquid etiā supellectilis fuerit. congregabis in medio platearū ei. et cum ip̄a ciuitate succendes: ita ut uniuersa consumas dño deo tuo: et sit tumulus sempiternus.

811
 Non edificabitur amplius. Et
 nō adheret de illo anathemate
 quicquā in manu tua; ut auer-
 tatur dñs ab ira furoris sui. et
 misereatur tui. multiplicetq; te
 sicut iuravit patrib; tuis: qñdo
 audieris uocem domini dei tui.
 Custodies omnia p̄cepta eius
 que ego p̄cipio tibi hodie: ut fa-
 cias quod placitum est in con-
 spectu dñi dei tui. **XIII**

Fili; estote dñi dei ur̄i. Non
 uos incidetis. nec facietis
 caluitiū sup mortuo; qm̄ popl̄s
 es sc̄us dño deo tuo. et te ele-
 git ut sis et in ppl̄m peculiare
 de cunctis gentib; que sūt sup
 terram. Ne comedatis que im-
 mūda sunt. Hoc ē animal quod
 comedere debetis. Bouem et o-
 uem et capram. ceruū. capream.
 bubalum. tragelaphum. pigar-
 gōn. origem. cameleopardalū;
 omne animal qd̄ in duas partes
 unguilam findit et ruminat:
 comedetis. De hys aut̄ que ru-
 minant et unguilam nō findunt;
 hec comedere nō debetis: came-
 lum. leporem. cirogrillum. quia
 ruminant et nō diuidunt ungu-
 lam: immūda erunt uobis. Sus
 quoq; qm̄ diuidit unguilam et
 nō ruminat: immūda erit. Car-
 nib; eor̄ nō uescemini. et cada-
 uera non tangetis. Hec comede-
 tis ex omnib; que morantur in
 aquis. Que habent pinnulas
 et squamas: comedite. Que

absq; pinnulis et squamis sunt.
 ne comedatis: quia immūda
 sunt. Omnes aues mundas co-
 medite; immundas ne comedatis:
 aquilam scilicet et gryphem et a-
 lietum. ycon et uulturem ac mil-
 uū iuxta genus suū. et om̄e cor-
 uini generis. structionē ac noctu-
 am et latum atq; accipitrem iux-
 ta genus suū. herodium et cignū
 et ybīn ac mergulū. porphyrio-
 nem et nicticoracem. onocrotalū
 et caladrum. singula in genere
 suo. upupam quoq; et uespertilio-
 nem. Et omne quod reptat: p̄-
 nulas habet. immūdū erit: nec
 comedetur. Omne qd̄ mundū ē:
 comedite. Quicqd̄ morticinū est:
 ne uescamini ex eo. Peregrino q̄
 intra portas tuas ē. da ut come-
 dat. aut uende ei: quia tu popl̄s
 sc̄us dñi dei tui es. Non coques
 hedum: in lacte matris sue. De
 cimā partem separabis de cūctis
 fructib; tuis qui nascuntur in tra-
 tua p̄ annos singulos; et comede
 in conspectu dñi dei tui. in loco
 quem elegerit. ut in eo nomen il-
 lius inuocetur. decimā frumenti
 tui. et uini et olei. et p̄mogenita
 de armentis et ouibus tuis: ut
 discas timere dñm dñm tuū om-
 ni tempore. Cum autē longior
 fuerit uia et locus que elegerit
 dñs d̄s tuus. tibiq; benedixerit.
 nec potueris ad eum hec cuncta
 portare. uendes omnia et in pec-
 um rediges; portabisq; i manu

tua. et proficisceris ad locum quem elegerit dominus deus tuus. et emes ex eadem pecunia quicquid tibi placuerit siue ex armentis siue ex ouibus. uinum quoque et siceram et omne quod desiderat anima tua: et comedes coram domino deo tuo. et epulaberis tu et domus tua. et leuita qui intra portas tuas est. **C**auere ne derelinquas eum: quia non habet aliam partem in possessione tua. Anno tertio separabis aliam decimam ex omnibus que nascuntur tibi eo tempore: et repones intra ianuas tuas. Venietque leuitus qui aliam non habet partem nec possessionem tecum. et pegrinus ac pupillus et uidua qui intra portas tuas sunt. et comedent et saturabuntur: ut benedicat tibi dominus deus tuus in cunctis operibus manuum tuarum que feceris. **S**eptimo autem **XV**o anno facies remissionem: que hoc ordine celebrabitur. Cui debetur aliquid. ab amico uel primo ac fratre suo repetere non poterit: quia annus remissionis est domini. A peregrino et aduena exiges: ciuem et propinquum repetendi non habes potestatem. Et omnino indigens et mendiculus non erit inter uos: ut benedicat tibi dominus in terra quam daturus est tibi in possessionem. Si tamen audieris uocem domini dei tui. et custodieris uniuersa que iussit. et que ego hodie precipio tibi: benedicet

tibi ut pollicitus est. sfenerabis gentibus multas: et ipse a nullo accipies mutuū. Dominaberis nationibus plurimis: et tui nemo dominabitur. Si unus de fratribus tuis qui morantur intra portas ciuitatis tue in terra quam dominus deus tuus daturus est tibi ad pauperem uenerit: non obdurabis cor tuum. nec contrahes manum: sed aperies eam pauperi. et dabis mutuū quo eum indigere prospexeris. **C**auere ne forte subrepat tibi impia cogitatio. et dicas in corde tuo. appropinquat septimus annus remissionis: et auertas oculos a paupere fratre tuo. nolens et quod postulat mutuū commodare: ne clamet contra te ad dominum. et fiat tibi in peccatū. sed dabis ei. **H**ec ages quippeam callide. in eorum necessitatibus subleuandis: ut benedicat tibi dominus deus tuus in omni tempore. et in cunctis ad que manū miseris. Non deerunt paupes in terra habitationis tue. Idcirco ego precipio tibi ut aperias manum fratri tuo egeno et pauperi: qui tecum usatur in terra. Cū tibi uenditus fuerit frater tuus hebreus aut hebraea. et sex annis seruerit tibi: in septimo dimittes eum liberum. Et quem libertate donaueris. nequaquam uacuum abire patieris: sed dabis uaticum de gregibus et de area et de torculari tuo. quibus dominus deus tuus benedixerit tibi. **M**emento quod et

tua. et leuites qui est intra portas tuas; et aduena ac pupillus et uidua qui morantur uobiscum: in loco quem elegerit dominus deus tuus ut habuerit nomen eius ibi. Et recordaberis quoniam seruus fueris in egypto: custodiesque et facies que precepta sunt. Sollemnitatemque tabernaculorum celebrabis per septem dies: quoniam colligeris de area et torculari fruges tuas. Et epulaberis in festiuitate tua. tu et filius tuus et filia. et seruus tuus et ancilla: leuites quoque et aduena. et pupillus et uidua qui intra portas tuas sunt. Septem diebus domino deo tuo festa celebrabis: in loco quem elegerit dominus. Benedicetque tibi dominus deus tuus in cunctis frugibus tuis. et in omni opere manuum tuarum: erisque in leticia. Tribus uicibus per annum apparebit omnne masculinum tuum in conspectu domini dei tui. in loco quem elegerit: in sollempnitate azimorum. et in sollempnitate ebdomadarum. et in sollempnitate tabernaculorum. Non apparebit ante dominum uacuus; sed offeret unusquisque secundum quod habuerit: iuxta benedictionem domini dei sui quoniam dederit ei. Iudices et magistrorum constitues in omnibus portis tuis quas dominus deus tuus dederit tibi. per singulas tribus tuas; ut iudicent populum tuum iusto iudicio: nec in alteram partem declinent. Non accipies personam nec munera; quia munera excitant oculos sapientium: et mutant uerba iustorum. Iuste

quod iustum est persequeris: ut uiuas. et possideas terram quam dominus deus tuus dederit tibi. Non plantabis lucum et omnem arborem iuxta altare domini dei tui; nec facies tibi atque constitues statuam: que odit dominus deus tuus. XVII

Non immolabis domino deo tuo bouem et ouem in quo est macula aut quippiam uitii: quia abhominatio est domino deo tuo. Cum reperti fuerint apud te intra unam portarum tuarum quas dominus deus tuus dabit tibi. uir aut mulier qui faciant malum in conspectu domini dei tui. et transgrediantur pactum illius ut uadant et seruiant dijs alienis et adorent eos. solem et lunam et omnem miliciam celi. que non precepta. et hoc tibi fuit nuntiatum; audiensque inquisieris diligenter. et uerum esse reppereris. et abhominatio facta est in israel: educes uirum ac mulierem que rem sceleratissimam perpetrarunt ad portas ciuitatis tue; et lapidibus obruentur. In ore duorum aut trium testium: probit qui interficietur. Nemo occidatur: uno contra se dicente testimonium. Manus testium prima interficiet eum; et manus reliqui populi extrema mittetur: ut auferas malum de medio tui. Si difficile et ambiguum apud te iudicium esse perspexeris. inter sanguinem et sanguinem. causam et causam. lepram et non lepram. et iudicium intra portas tuas ut

dens uerba uariari; surge & ascen-
 de ad locum quem elegerit dñs
 dñs tuus. ueniesq; ad sacerdotes
 leuitici generis. et ad iudicem
 qui fuerit illo tempore: queresq;
 ab eis. Qui indicabunt tibi iudi-
 tiu ueritatem: et facies qd̄cumq;
 dixerint qui p̄sunt loco quē elege-
 rit dñs. et docuerint te iuxta le-
 gem eius. Sequeris sententiam
 eoz: nec declinabis ad dextram
 uel ad sinistra. Qui aut̄ supbie-
 rit. nolens obedire sacerdotis im-
 perio. qui eo tempore ministrat do-
 mino deo tuo et decreto iudicis.
 mouetur homo ille: & aufēs ma-
 lum de isrl̄. Cunctusq; popl̄s au-
 diens timebit: ut nullus dēcep-
 s intumescat supbia. Cū ingressus
 fueris terram quā dñs d̄s tuus
 dabit tibi. et possederis eam ha-
 bitauerisq; in illa. et dixeris. cō-
 stituam sup me regem sicut ha-
 bent omnes p̄ circuitū natione:
 eum constitues. quem dñs d̄s
 tuus elegerit de numero fratru
 tuoz. Non poteris alius genti
 hōiem facere regem: qui non sit
 frater tuus. Cumq; fuerit con-
 stitutus. nō multiplicabit sibi
 equos; nec reducet popl̄m in e-
 giptum. equitatus num̄o sub-
 leuatus: presertim cū dñs p̄ce-
 perit uobis. ut nequaquā am-
 plius p̄ eandem uiam reitami-
 ni. Non habebit uxores pl̄imas.
 que illicitant animū eius: neq;
 argenti et auri imensa ponda.

Postq̄m aut̄ sederit in solio reg-
 ni sui; describet sibi deuteronomi-
 um legis huius in uolumine. ac-
 cipiens exemplar a sacerdotibz;
 leuitice tribus: et habebit secum.
 Legetq; illud omnibz diebz uite
 sue; ut discat timere dñm deum
 suum. et custodire uerba et ceri-
 monias eius: que in lege p̄cepta
 sunt. Nec eleuetur cor eius in su-
 pbiam sup fr̄es suos; neq; decli-
 net in partem dextram uel simi-
 tram: ut longo tempore regnet ip-
 se et filij ei sup isrl̄. **XVII.**

Non habebunt sacerdotes et
 leuite et om̄s qui de eadem
 tribu sunt partem et hereditatē
 cū reliquo poplo isrl̄: quia sacri-
 cia dñi et oblationes eius come-
 dent. et nichil aliud accipient de
 possessione fr̄m suoz. Dñs enim
 ipse est hereditas eoz: sicut locu-
 tus ē illis. Hoc erit iudiciū sacer-
 dotum: a populo. et ab hys qui
 offerunt uictimas. Siue bouem
 siue ouem imolauerint: dabunt
 sacerdoti armū ac uentriculū. p̄-
 mitias frumenti uini et olei. et
 lanaz partem ex ouiu tonsione.
 Ip̄m enim elegit dñs d̄s tuus de
 cunctis tribubz tuis: ut stet et
 ministret nomini dñi. ip̄e & filij
 eius in sempiternū. Si exierit le-
 uites de una urbium tuaru ex
 omni isrl̄ in qua habitat. et uo-
 luerit uenire desiderans locum
 quem elegerit dñs: ministrabit
 in nōie dñi dei sui sicut om̄s fr̄es

eius leuite. qui stabunt eo tempe
 coram dño. Partem ciborū ean
 dem accipiet quā et ceteri: excep
 to eo quod in urbe sua ex pāna
 et successione debetur. Quando
 ingressus fueris terram quā dñs
 ds tuus dabit tibi. caue ne imi
 tari uelis abhominaciones illaz
 gentiū: nec inueniatur in te qui
 lustret filium suū aut filiam du
 cens p ignem. aut qui ariolos scis
 citetur. et obseruet sompna atq;
 auguria. Nec sit maleficus neq;
 incantator; neq; phitones con
 sular nec diuinos: et querat a
 mortuis ueritatē. Omnia enim
 hec abhominatur dñs. et propter
 istiusmodi scelera delebit eos in
 introitu tuo. Perfectus eris et
 absq; macula cum dño deo tuo.
 Gentes iste quarum possidebis
 terrā. augures et diuinos audi
 unt: tu autē a dño deo tuo alit
 institutus es. Prophām de gen
 te tua et de fratrib; tuis. sicut me
 suscitabit tibi dñs ds tuus. ipm
 audies; ut peristi a dño deo tuo
 in oreb; quando contio congrega
 ta est: atq; dixisti. Ultra nō au
 diam uocem dñi dei mei. et ig
 nem hunc maximū amplius nō
 uidebo: ne moriar. Et ait dñs
 m. Bene omnia sunt locuti. Pro
 phetam suscitabo eis de medio
 frīm suoz. similem tui; et ponā
 uerba mea in ore eius: loquetq;
 ad eos omnia que pcep̄ero illi.
 Qui autē uerba eius que loq̄tur

121
 in nōie meo audire noluerit: ego
 ultor existam. Prophā autē qui
 arrogancia deprauatus uoluerit
 loqui in nōie meo que ego non pre
 cepi illi ut diceret; aut ex nomine
 alienoz deoz: interficietur. Ad si
 tacita cogitatione responderis.
 quomodo possum intelligere uer
 bum qd non ē locutus dñs: hoc
 habebis signum. Quod in nōie
 dñi prophā ille pdixerit et nō eue
 nerit; hoc dñs non est locutus. s;
 p timorem animi sui propheta
 confinxit: et ideo nō timebis eū.

Qum dispiderit **XIX.**
 dñs ds tuus gentes quaz
 tibi traditurus ē terram. et posse
 deris eam habitauerisq; in ur
 bib; eius et in edibus; tres ciuita
 tes separabis tibi in medio terre
 quam dñs ds tuus dabit tibi ī
 possessionē. sternens diligenter
 uiam. et in tres equalit; partes
 totam terre tue punctam diui
 des: ut habeat ē uicino qui ppter
 homicidium profugus est. quo
 possit euadere. Nec erit lex homi
 cide fugientis: cuius uita serua
 da est. Qui pcusserit proximum
 suū nesciens. et qui heri et nudi
 tertius nullum contra eum ha
 buisse odium compbat. sed a
 bilis cum eo simplicit; in siluam
 ad ligna cedenda. et in succisio
 ne lignoz securis fugerit manū.
 ferrumq; lapsum de manubrio
 amicum eius pcusserit et occide
 rit; hic ad unam supradictarū

urbium confugiet et uiuet. ne forsitan primus eius cuius effusus est sanguis dolore stimulat. psequatur et apprehendat eum si longior uia fuerit. et percussat animam eius qui non est reus mortis. quia nullum contra eum qui occisus est odium prius habuisse monstratur. Idcirco precipio tibi. ut tres ciuitates equalis inter se spatij diuidas. Cum autem dilatauerit dominus deus tuus terminos tuos sicut iurauit patribus tuis. et dederit tibi cunctam terram quam eis pollicitus est. si tamen custodieris mandata eius. et feceris que hodie precipio tibi. ut diligas dominum deum tuum. et ambules in uis eius omni tempore; addes tibi alias tres ciuitates. et super dictarum trium urbium numerum duplicabis. ut non effundatur sanguis innoxius in medio terre quam dominus deus tuus dabit tibi possidendam. ne sis sanguinis reus. Siquis autem odio habens proximum suum insidiatus fuerit uite eius. surgensque percussit illum et mortuus fuerit; fugitque ad unam de suprascriptis urbibus; mittent seniores ciuitatis illius. et arripient eum de loco effugij. tradentque in manu primi cuius sanguis effusus est. et morietur; nec misereberis eius: et auferes noxium sanguinem de israel. ut benedictio sit tibi. Non assumes et transferes terminos proximi tui. quos

fixerunt priores in possessione tua quoniam dominus deus tuus dabit tibi. in terra quam accipis possidendam. Non stabit testis unus contra alium quem quicquid illud peccati et facinoris fuerit. sed in ore duorum aut trium testium stabit omne uerbum. Si steterit testis mendax contra hominem. accusans eum peruersionis: stabunt ambo quorum causa est ante dominum in conspectu sacerdotum et iudicum. qui fuerit in diebus illis. Cumque diligentissime perscrutantes. inuenerint falsum testem dixisse contra fratrem suum mendacium; reddent ei sicut frater suo facere cogitauit: et auferes malum de medio tui. ut audientes ceteri timorem habeant. et nequaquam talia audeant facere. Non misereberis eius: sed animam pro anima. oculum pro oculo. dentem pro dente. manum pro manu. pedem pro pede exiges.

Si exieris ad bellum. **XX** contra hostes tuos. et uideris equitatum et currus. et maiorem quam tu habes aduersarij exercitus multitudinem; non timebis eos. quia dominus deus tuus tecum est. qui eduxit te de terra egypti. Appropinquante autem iam prelio. stabit sacerdos ante aciem: et sic loquetur ad populum. Audi israel. Vos hodie contra inimicos uros pugnam committitis: non pascet cor uestrum. Nolite metuere. nolite cedere. Nec formidatis eos;

quia dñs d's ūr in medio ur̄i
est: et pro uobis contra adūsa
nos dimicabit. ut eruat uos de
piculo. **D**uces quoq; p singu
las turmas audiente exercitu
pelamabunt. **Q**uis est homo q
edificauit domū nouam. et non
dedicauit eam. **M**adat et reuer
tatur in domum suā; ne forte
moriatur in bello: et alius dedi
cet illam. **Q**uis est homo qui
plantauit uineā. et necdū fecit
eam ēē cōmunem. et de qua uelci
omnib; liceat. **M**adat et reūta
tur in domū suam; ne forte mo
riatur in bello: et alius homo.
eius fungatur officio. **Q**uis est
homo qui despondit uxorem. et
nō accepit eam. **M**adat et reū
tatur in domū suam; ne forte
moriatur in bello: et alius ho
mo accipiat eam. **H**ys dictis. ad
dent reliqua: et loquentur ad p
plm. **Q**uis est homo formidolo
sus. et corde pauudo. **M**adat ⁊ re
ūtatur in domū suam; ne pauere
faciat corda fr̄m suorū: sicut
ipe timore pterritus est. **C**umq;
siluerint duces exercitus. ⁊ fine
loquendi fecerint: unusquisq;
suos ad bellandum cūneos pre
parabit. **S**i quando accesseris ad
expugnandā ciuitatem: offeres
ei primū pacem. **S**i receperint et
aperuerint tibi portas; cunctus
popl's qui in ea est saluabitur:
et seruet tibi sub tributo. **S**i
autē fedus inire noluerint. ⁊ ce

perino contra te bellum: oppug
nabis eam. **C**umq; tradiderit
dñs d's tuus illam ī manu tua;
pccies omne qd in ea generis
masculini est in ore gladii: abs
q; mulierib; et infantib; uimen
tis et ceteris que in ciuitate sūt.
Omnē pdam exercitus diuides:
et comedes de spolijs hostium
tuor. que dñs deus tuus dedit
tibi. **S**ic facies cunctis ciuitati
b; que a te procul ualde sunt:
et non sunt de hys urbib; quas
in possessionē accepturus es. **D**e
hys autē ciuitatib; que dabitur
tibi. nullum omnino pmittes
uiuere; sed interficies in ore gla
di. et heum uidelicet et amorre
um et chananeum. pherezeum
et eueum et rebuseum. sicut p̄
cepit tibi dñs d's tuus: ne forte
doceant uos facere cunctas ab
hominaciones quas ip̄i opari
sunt dys suis; et peccetis in do
minū dñm ūr̄m. **Q**uando obse
deris ciuitatem multo tempe. ⁊
munitionib; circumdederis ut ex
pugnes eam; nō succides ar
bores de quib; uelci potest. nec
securib; p circuitum debes uasta
re regionem: qm lignum ē ⁊ nō
homo; nec potest bellantiū con
tra te augere numerū. **S**i qua
autem ligna non sunt pomife
ra sed agrestia. et in ceteros ap
ta usus; succide et exstrue ma
chinas: donec capias ciuitatē
que contra te dimicat. **XXI**

Qvando inuentū fuerit in terra quā dñs d's tuus datus ē tibi. hominis cadauer occisi. et ignoratur cedis reus: egredientur maiores natu et iudices tui. et merientur a loco cadaueris singulari p circuitū spacia ciuitatū. Et quam uicinorem ceteris ēē psererit. seniores ciuitatis eius tollent uitulam de armento que nō traxit iugum. nec terram scidit uomerē; et ducent eam ad uallem aspam atq; saxosam. que nūquā arata est. nec sementē recepit: et cedent in ea ceruices uicule. Accedentq; sacerdotes filij leui. q's elegerit dñs d's tuus ut ministrent ei et bñdicant in nōie eius: et ad ūbum eoz omne negociū et quicquid mundū ul' immundum ē iudicetur. Et uenient maiores natu ciuitatis illius ad interfectum; lauabūtq; manus sup uitulam que in ualle percussa est: et dicent. Manus nre non effuderunt hūc sanguinē: nec oculi uiderunt. Propterea esto poplo tuo isrl' quē redemisti dñe: et nō reputes sanguinē innocentē in medio pli tui isrl'. Et auferetur ab eis: reatus sanguinis. Tu aut' alienus eris ab innocenti cruore qui fusus est: cū feceris que pcepit dñs. Si egressus fueris ad pugnā contra inimicos tuos. et tradiderit eos dñs d's tuus i manu tua. cap

tuosq; duxeris; et uideris i numero captiuoz mulierē pulchrā. et adamaueris eam. uoluerisq; habere uxorem: introduces eā in domū tuam. Que radet cesariem. et circumcidet unguēs. et deponet uestem in qua capta ē: sedensq; in domo tua flebit patrem et matrē suam uno mense. Et postea intrabis ad eam. dormiesq; cum illa: et erit uxor tua. Si autē postea non sederit in animo tuo: dimittes eam liberam. Nec uendere eam poteris pecunia. nec opprimere p potentiam: quia humiliasti eam. Si habuerit homo uxores duas. unā dilectam et alteram odiosam. genueritq; ei liberos. et fuit filius odiose primogenitus; uolueritq; substantiā inter filios suos diuidere: nō poterit filium dilectae facere primogenitū. et pferre filio odiose; sed filium odiose agnoscat primogenitū: dabitq; ei de his que habuerit. cuncta duplicia. Iste est enī principū liberoz eius: et huic debentur pmogeta. Si genuerit homo filiū contumacem et pteruum. qui non audiat patris ac matris impū. et coercitus obedire contempserit: apprehendent eum. et ducent ad seniores ciuitatis illius. et ad portam iudicij: dicentq; ad eos. filius n'r iste pteruus et contumax est. monita nra audire contempnit: comestrationib; uacat. et

luxurie atq; conuiuys. Lapidib; cum obruet popl's ciuitatis. et mo-
rietur; ut auferatur malum de
medio ur̄i: et uniuſus iſrl' audies
ptimeſcat. Quando peccauit ho-
mo qd̄ morte plectendum ē. et ad
iudicatus morti appenſus fuerit
in patibulo; nō pmanebit cadaū
eius in ligno. ſed in eadem die ſe-
pelietur: quia maledictus ē a deo.
qui pendet in ligno. Et nequaquā
contaminabis terrā tuam: quā
dñs deus tuus dederit tibi in
poſſeſſionem. **XXII**

Non uidebis bouem fr̄s tui
aut ouem errantē et p̄teri-
bis: ſed reduces fr̄i tuo. Et ſi
non ē p̄pinquus frater tuus nec
noſti eum; duces in domū tuam:
et erunt apud te. qm̄ diu querat
ea frater tuus et recipiat. Similit̄
facies de aſino et de uestim̄to: et
de omni re fr̄s tui que perierit.
Si inueneris eam: ne negligas
quaſi alienā. Si uideris aſinum
fr̄s tui aut bouem cecidiſſe ī uia.
non deſpicias: ſed ſubleuabis cū
eo. Non induetur mulier ueste
uirili: nec uir utetur ueste femi-
nea. Abhominabilis enim apud
dñm est: qui facit hec. Si ambulās
p̄ uiam. in arboze uel in terra ni-
dum auis inueneris. et matrem
pullis uel ouis deſup̄ incuban-
tem; nō tenebis eam cum filiys:
ſed abire patieris. captos tenens
filios. ut bene ſit tibi. et longo
uiuas tempe. Cum edificaueriſ

domū nouam. facies murū recti
p̄ circuitum: ne effundatur ſan-
guis in domo tua. et ſis reus la-
bente alio. et in p̄ceps ruente. Nō
ſeres uineam tuā alio ſemine:
ne et ſementis quā ſeuuſti ⁊ que
naſcuntur ex uinea. pariter ſc̄ifi-
centur. Non arabis in boue ſimul
et aſino. Non indueris uestim̄to:
qd̄ ex lana linoq; contextum est.
ſtunculos in ſimbris facies: p̄
quatuor angulos pally tui quo
operieris. Si duxerit uir uxorem.
et poſtea odio habuit eam. que-
ſieritq; occaſiones quib; dimit-
tat eam. obiciens ei nom̄ peſſi-
mū. et dixerit. uxorem hanc acce-
pi. et ingreſſus ad eam non inue-
ni uirginem; tollent eam pater
et mater eius: et ferent ſecum
ſigna uirginitatis eius ad ſenio-
res urbis qui in porta ſunt. Et
dicer pater. ſiliam meam dedi
huic uxorem; quā quia odit. im-
ponit ei nomen peſſimū: ut dicat.
non inueni ſiliam tuā uirginē.
Et ecce hec ſunt ſigna uirginita-
tis filie mee. Expandentq; uesti-
mentū coram ſeniorib; ciuitatis.
Apprehendentq; ſeniores urbis
illius uirum. et uerbabunt illū:
condempnantes inſup̄ centum
ſiclis argenti. Quos dabit pat-
puelle: qm̄ diſſamauit nom̄ peſ-
ſimū ſup̄ uirginē iſrl'. Habebitq;
eam uxorem: et non poterit di-
mittere eam omni tempe uite
ſue. Quod ſi uerum ē quod ob

dicis ad requisita nature: gerens
 parillum in baltheo. Cumq; sede
 ris. fodies p circuitum. et egesta
 humo opies quo releuatus es: dñs
 enim dñs tuus ambulat in medio
 castror; ut eruat te & tradat tibi
 inimicos tuos: ut sint castra tua
 sc̄a. et nichil in eis appareat fedi
 tatis. ne derelinquat te. Non tra
 des seruum dñi suo: qui ad te cō
 fugerit. Habitabit tecum in loco
 qui ei placuerit: et in una urbiū
 tuar; requiescet; nec contristes eū.
 Non erit meretrix de filiis isrl̄:
 nec scortator: de filiis isrl̄. Non
 offeres mercedem p̄stibuli nec p̄
 cium canis in domo dñi dei tui.
 quicquid illud est qd̄ uoueris;
 quia abhominatio est utrumq;
 apud dñm dñm tuū. Non feneta
 bis fr̄i tuo ad usuram pecuniam.
 nec fruges. nec quālibet aliam
 rem: sed alieno. Fratri autē tuo.
 absq; usura id quo indiget cōmo
 dabis; ut benedicat tibi dñs dñs
 tuus in omni ope tuo: in t̄ra ad
 quam ingredieris possidendam.
 Cum uotum uoueris dño dō tuo.
 nō tardabis reddere: q̄a requiret
 illud dñs dñs tuus. Et si morat̄
 fueris: reputabitur tibi in pecca
 tum. Si nolueris polliceri: absq;
 peccato eris. Quod autem semel
 egressum ē de labijs tuis obserua
 bis: et facies sicut p̄misisti dño
 deo tuo. et propria uoluntate et
 ore tuo locutus es. Ingressus ui
 ueam p̄ximi tui comedere uias

quantū tibi placuerit: foras autē
 ne efferas tecum. Si intraueris
 in segetem amici tui. franges spi
 cas et manu conteres: falce autē
 non metes. **XXIII**
Si acceperit homo uxorem et
 habuerit eam. et non inuenerit
 gr̄am ante oculos eius. p̄t aliqua
 fedicitatem; scribeb libellū repudi.
 et dabit in manu illius: & dimit
 tet eam de domo sua. Cūq; eḡssa
 alterum maritū duxerit. et ille
 quoq; oderit eam. dederitq; ei libel
 lum repudi et dimiserit de domo
 sua. uel certe mortuus fuerit; nō
 poterit prior maritus recipere eā
 in uxorem. quia polluta est. et ab
 hominabilis facta ē coram dño:
 ne peccare facias terrā tuā. quā
 dñs dñs tuus tibi tradiderit possi
 dendam. Cum acceperit homo nup
 uxorem. nō procedat ad bellum;
 nec ei quippiam necessitatis in
 iungatur publice: sed uacabit
 absq; culpa domui sue. ut uno an
 no letetur cū uxore sua. Non acci
 pies loco pignoris inferiorem et
 superiorem molam: quia aīam suā
 apposuit tibi. Si dephensus fuit
 homo sollicitans fr̄m suū de fili
 is isrl̄. et uendito eo acceperit preci
 um. mēficietur: et auferes malū
 de medio tui. Obserua diligent
 ne incurras in plagam lepre; sed
 facies quecūq; docuerint te sacer
 dotes leuitici genis. iuxta id qd̄
 precepi eis: et imple sollicitate. Ne
 mentore que fecerit dñs deus ur̄

221
 marie in uita: tū egredieremini de
 egipto. Cum repetes a proximo
 tuo rem aliquā quam debet tibi.
 nō ingrediēris domū eius ut pig
 nus auferas: sed stabis foris. et
 ille tibi proferet qd̄ habuit. Sin
 aut̄ pauper est. n̄ pnoctabit apud
 te pignus; sed statim reddes ei
 ante solis occasum. ut dormiens
 in uestimēto suo b̄ndicat tibi: et
 habeas iusticiam coram dño deo
 tuo. Non negabis mercedem idi
 gentis et paupis fr̄s tui. siue ad
 uene qui tecum moratur in terra
 tua. et intra portas tuas est. Si
 eadē die reddes ei p̄cium labo
 ris sui ante solis occasum: quia
 paup̄ est. et ex eo sustentat ani
 mā suam; ne clamet contra te
 ad dñm. et reputetur tibi in pec
 catum. Non occidentur patres
 pro filijs. nec filij pro patribz; s̄
 unusquisq; pro peccato suo mo
 rietur. Non pueres iudiciū ad
 uene et pupilli. Nec auferes pig
 nonis loco: uidue uestimētū. Me
 mēto qd̄ seruiēris in egipto. et
 eruerit te dñs d̄s tuus inde: id
 circo p̄cipio tibi ut facias hanc
 rem. Quando messueris segetē
 in agro tuo. et oblitus manipu
 lum reliqueris. nō reuertēris ut
 tollas eum; sed aduenam et pu
 pillū et uiduam auferre patieris:
 ut b̄ndicat tibi dñs d̄s tuus in
 omni ope manū tuaz. Si fru
 ges collegeris oliuariū. quicqd̄ re
 manserit in arboribz non reuer

teris ut colligas: sed relinques ad
 uene. pupillo ac uidue. Si unde
 miaueris uineam tuam. nō colli
 ges remanentes racēmos: sed ce
 dent in usus aduene. pupilli ac
 uidue. Memento qd̄ et tu serue
 ris in egipto: et idcirco p̄cipio tibi
 ut facias hanc rem. **XXV**

Si fuerit causa inter aliquos.
 et interpellauerint iudices;
 quem iustum ēē p̄spexerint. illi
 iusticie palmā dabunt: quē impi
 um. condempnabūt impietatis.
 Sin aut̄ eum qui peccauit dignū
 uiderint plagis: p̄sternent. et co
 ram se facient uerberari. Pro mē
 sura peccati erit et plagatū mo
 dus; ita duntaxat. ut quadrage
 nariū numerū nō excedant: ne
 fede laceratus ante oculos tuos
 abeat frater tuus. Non ligabis
 os bouis terentis in area fruges
 tuas. Quando habitauerit fr̄s
 simul. et unus ex eis absq; libis
 mortuus fuerit. uxor defuncti nō
 nubet alteri; sed accipiet eam frat̄
 eius. et suscitabit semen fr̄s sui.
 et p̄mogenitū ex ea filium nōie il
 lius appellabit: ut non deleatur
 nomen eius ex isrl̄. Sin autē nō
 fuerit accipere uxorem fr̄s sui
 que ei lege deberetur; perget mul
 er ad portam ciuitatis. et impel
 labit maiores natū. dicetq;. Hō
 uult frater uiri mei suscitare se
 men fr̄s sui in isrl̄: nec me in
 conjugū sumere. Statimq; ac
 cersiri eum facient: et interroga

bunt. Si responderit. nolo eam uxorem accipere; accedet mulier ad eum coram senioribus. et tollet calceamentum de pede eius: spuetque in faciem eius. et dicit. Sic fiet homini: qui non edificat domum fratri sui. Et uocabitur nomen illi in istis: domus descaltati. Si habuerint inter se uirgum uiri. et unus contra alium rixari ceperit. uolensque uxor altius erueri uirum suum de manu fortioris. miserique manum et apprehenderit uerenda eius; abscondes manum illius: nec flecteris super ea ulla misericordia. Non habebis in sacculo diuisa pondera. maius et minus: nec erit in domo tua modius maior et minor. Pondus habebis iustum et uerum; et modius equalis et uerus erit tibi: ut multo uiuas tempe super terram quam dominus deus tuus dederit tibi. Abhominatur enim dominus eum qui fecerit hec: et auersatur omnem iniustitiam. Memento que fecit tibi amalech in uia quando egrediebaris ex egipto; quomodo occurrerit tibi. et extremos agminis tui qui lassiores residebant ceciderit. quando tu eras fame et labore confectus: et non timuerit deum. Cum ergo dominus deus tuus dederit tibi requiem. et subiecerit cunctas per circuitum nationes in terra quam tibi pollicitus est: delebis nomen eius sub celo. Caue ne obliuiscaris.

XXVI

Quoniamque intraueris terram quam dominus deus tuus tibi daturus est possidendam. et optinueris eam atque habitaueris in illa; tolles decimas frugibus tuis primitias. et pones in cartallo: pgesque ad locum quem dominus deus tuus elegerit ut ibi uiocetur nomen eius. Accedesque ad sacerdotem qui fuerit in diebus illis: et dices ad eum. Profiteor hodie coram domino deo tuo. quod ingressus sum in terram pro qua iurauit patribus nostris. ut daret eam nobis. Suscipiensque sacerdos cartallum de manu tua. ponet ante altare domini dei tui. Et loqueris in conspectu domini dei tui. Syrus persequebatur patrem meum. qui descendit in egiptum. et ibi peregrinatus est in paucissimo numero. Creuitque in gentem magnam et robustam. et infinite multitudinis. Affixeruntque nos egiptii et persecuti sunt: imponentes onera grauissima. Et clamauimus ad dominum deum patrum nostrorum: qui exaudivit nos. et respexit humilitatem nostram. et laborem atque angustias. Et eduxit nos de egipto in manu forti et brachio extenso. in ingenti pauore. insignis atque portentis; et introduxit ad locum istum: et tradidit nobis terram lacte et melle manantem. Et idcirco nunc offero primitias frugum terre: quam dominus dedit mihi. Et dimittes eas: in conspectu domini dei tui. Adorato domino deo tuo. epulaberis in omnibus bonis que dominus deus tuus dederit tibi et domui

tue: tu et leuites. et aduena qui tecum ē. Quando compleueris decimā cunctarū frugum tuarū anno decimarū tertio: dabis leuite & aduene. et pupillo et uidue; ut comedant intra portas tuas. et saturentur. Loquerisq; in conspectu dñi dei tui. Attuli quod sanctificatum ē de domo mea; et dedi illud leuite & aduene. et pupillo & uidue: sicut iussisti m̄. Non preuii mandata tua: nec sum oblitus impuniti. Non comedi ex eis in luctu meo: nec separaui ea in qualibet imundicia; nec expendi ex his quicquā in re funebri. Obediui uoci dñi dei mei: et feci omnia sicut p̄cepisti m̄. Respice de sc̄iario tuo. de excelso celoz habitaculo; et benedic p̄plo tuo isrl̄. et terre quā dedisti nobis sicut iurasti patrib; nr̄is: terre lacte et melle mananti. Hodie dñs d̄s tuus p̄cepit tibi. ut facias mandata hec atq; iudicia: ut custodias et impleas ex toto corde tuo et ex tota aīa tua. Dñm elegisti hodie ut sit tibi d̄s; et ambules in iuss eius. et custodias ceremonias illius et mandata atq; iudicia: et obedias eius impio. En dñs elegit te hodie. ut sis ei populus peculiaris sicut locutus est tibi. et custodias omnia precepta eius: et faciet te excelsozem cunctis gentib; q̄s creauit in laudem et nom̄ et gloriam suam; ut sis popl̄s sanctus dñi dei tui: sicut locutus est.

Precepit autē **XXVII** moyses et seniores isrl̄ popl̄o: dicens. Custodite om̄e mandata: q̄d p̄cipio uobis hodie. Cūq; transieritis iordanē in terrā quā dñs d̄s tuus dabit tibi. eriges ingētes lapides. et calce leuigabis eos; ut possis in eis scribere om̄ia uerba legis huius iordane transmissio. ut introcas terram quā dñs d̄s tuus dabit tibi. terram lacte et melle manantē: sicut iurauit patrib; tuis. Quando ergo transieritis iordanē. erigite lapides quos ego hodie p̄cipio uobis. in monte hebal: et leuigabis eos calce. Et edificabis ibi altare dño deo tuo de lapidib; quos ferrum nō tetigit: et de saxis informib; et impolitis. Et offeres sup̄ eo holocausta dño deo tuo: et imolabis hostias pacificas. Comedesq; ibi. et epulaberis: coram dño deo tuo. Et scribes sup̄ lapides om̄ia uerba legis huius: plane et lucide. Dixertq; moyses et sacerdotes leuitici generis: ad om̄e isrl̄em. Attende et audi isrl̄. Hodie factus es popl̄s dñi dei tui. Audies uocem eius: et facies mandata atq; iusticias quas ego p̄cipio tibi. Precepitq; moyses populo in die illo: dicens. Hi stabunt ad b̄ndicendū dño sup̄ montem garizim. iordane transmissio: symeon. leui. iudas. ysachar. ioseph. et beniamin. Et e regione isti stabunt ad maledicendum in monte hebal: ruben.

gad et aser. zabilon. dan ⁊ nep-
 talim. Et pnumtiabunt leuite:
 dicentq; ad omnes uiros isrl' ex-
 celsa uoce. Maledictus homo qui
 faciet sculpale et conflatile abho-
 minatione dñi. opus manuū ar-
 tificum: ponentq; illud in abscon-
 dito. Et respondebit om̄s ppl's:
 et dicet amen. Maledictus qui n̄
 honorat patrem suū et matrem
 suam. Et dicet omnis ppl's am̄.
 Maledictus qui transfert termi-
 nos pximi sui. Et dicet omnis
 ppl's am̄. Maledictus qui errare
 facit cecum in itinere. Et dicet
 omnis ppl's am̄. Maledictus qui
 puerit iudiciū aduene et pupil-
 li et uidue. Et dicet omnis ppl's
 am̄. Maledictus qui dormit cum
 uxore patris sui: et reuelat operi-
 mentiū lectuli eius. Et dicet om̄s
 ppl's amen. Maledictus qui dor-
 mit cum omni uimento. Et di-
 cet omnis ppl's am̄. Maledictus
 qui dormit cum sorore sua: filia
 patris sui. siue matris sue. Et di-
 cet omnis ppl's amen. Maledi-
 ctus qui dormit cum socru sua.
 Et dicet omnis ppl's am̄. Ma-
 ledictus qui clam puisset pri-
 mū suum. Et dicet omnis po-
 pulus am̄. Maledictus qui acci-
 pit munera: ut pcurat animā
 sanguinis innocentis. Et dicet
 omnis ppl's amen. Maledictus
 qui n̄ pmanet in sermonib; legis
 huius: nec eos ope pficit. Et dicet
 om̄s ppl's am̄.

XXVII

Sin autē audieris uocem dñi
 dei tui. ut facias atq; custo-
 dias omnia mandata eius que
 ego p̄cipio tibi hodie: faciet te do-
 minus dñs tuus excelliorē cunctis
 gentib; que uisuntur in t̄ra. Veni-
 entq; sup te uniuēse benedictiones
 iste. et apprehendent te: si tamen
 p̄cepta eius audieris. B̄ndictus
 tu in ciuitate: et benedictus in
 agro. B̄ndictus fructus uentris
 tui. et fructus terre tue. fructusq;
 uimentoy tuoy: greges armētoy
 tuoy. et caule ouium tuay. Bene-
 dicta horrea tua: et b̄ndicte reli-
 que tue. B̄ndictus eris: ingredi-
 ens et egrediens. Dabit dñs in-
 micos tuos qui consurgunt adū-
 sum te: corruentes in conspectu
 tuo. P̄ unam uiam uenient cōtra
 te: et p̄ septem fugient a facie tua.
 Emittet dñs benedictionē super
 cellaria tua. et sup omnia opera
 manuū tuay: benedicentq; tibi in
 terra quā accepis. Suscitabit te
 dñs sibi in poplm sc̄m. sicut iura-
 uit tibi: si custodieris mandata
 dñi dei tui. et ambulaueris in uis
 eius. Videbuntq; omnes terrarū
 ppli. qd̄ nomen dñi inuocatū sit
 super te: et timebunt te. Habun-
 dare te faciet dñs omnib; bonis;
 fructu uteri tui et fructu uimtoy
 tuoy. fructu terre tue: quam iura-
 uit dñs patrib; tuis ut daret tibi.
 Aperiet dñs thesaurū suum opti-
 mū. celum: ut tribuat pluuiam
 terre tue in tempe suo. B̄ndicet

cunctis operib; manuū tuar. Et
 fenerabis gentib; multis: et ipse
 a nullo fenus accipies. **C**onsti-
 tuer te dñs dñs tuus in caput et
 nō in caudam; et eris semp supra
 et n̄ subter: si audieris mādata
 dñi dei tui que ego precipio tibi
 hodie. et custodieris et feceris. ac
 nō declinaueris ab eis nec ad dex-
 ram nec ad sinistram. nec secutus
 fueris deos alienos. neq; colueris
 eos. **Q**uod si audire nolueris uo-
 cem dñi dei tui. ut custodias et
 facias omnia mandata eius et
 cerimonias. quas ego precipio tibi
 hodie; uenient sup te omnes
 maledictiones iste: et appren-
 dent te. **M**aledictus eris in ciui-
 tate: maledictus in agro. **M**ale-
 dictum horreum tuū: et male-
 dicte reliquie tue. **M**aledicōs fru-
 ctus uentris tui. et fructus terre
 tue: armenta bouum tuor. ⁊ gre-
 ges ouū tuar. **M**aledictus eris
 ingrediens: et maledictus egredi-
 ens. **M**ittet dñs sup te famem ⁊
 esuriam. et increpationē in omnia
 opa tua que facies; donec conte-
 rat te et pdat uelociter: ppter ad-
 inuentiones tuas pessimas. in qb;
 reliquisti me. **A**duingat dñs tibi
 pestilentia: donec consumat te
 de terra ad quā ingredieris possi-
 dendam. **P**ercutiat te dñs egesta-
 te. febre et frigore. ardore ⁊ estu.
 et aere corrupto ac rubigine: et
 psequatur donec pereas. **S**it ce-
 lum qd supra te est eneum; et

terra quā calcas ferrea. **D**et dñs
 imbiē terre tue puluerem: et de
 celo descendat sup te cinis; donec
 conteraris. **T**radat te dñs corru-
 entem: ante hostes tuos. **P** unā
 uiam egrediaris contra eos. ⁊ p
 septem fugias: et dispagaris per
 omnia regna terre. **S**icut; cadau-
 tuum in escam cunctis uolanti-
 b; celi. et bestys terre: et non sit
 qui abigat. **P**ercutiat te dñs
 ulcere egypti. et partem corporis
 p quam sterroza egeruntur. sca-
 bie quoq; et prurigine: ita ut
 curari nequeas. **P**cutiat te dñs
 amentia et cecitate ac furore m-
 tis: et palpes in meridie sicut
 palpare solet cecus in tenebris:
 et non dirigas uias tuas. **O**m-
 niq; tempore calūpniam sustine-
 as. et opprimaris uolentia: nec
 habeas qui liberet te. **U**xorem
 accipias: et alius dormiat cū ea.
Domū edifices: et non habitēs
 in ea. **P**lantes uineam: et non
 undemies eam. **B**os tuus imo-
 letur coram te: et n̄ comedas ex
 eo. **A**linus tuus rapiatur in con-
 spectu tuo: et nō reddatur tibi.
Ques tue dentur inimicis tu-
 is: et non sit qui te adiuuet.
Filij tui et filie tue tradantur al-
 teri plō uidentib; oculis tuis. ⁊
 deficientib; ad conspēm eor tota
 die: et nō sit fortitudo ī manu
 tua. **F**ructus terre tue et om̄s la-
 bores tuos comedat popl̄s quē
 ignoras; et sis semp calumpniā

et oppellis amidi
 pperis ad terram eoz
 aut oculi tui gaudet
 et pessimo tu gaudet
 horro; si possit a plan-
 tis ad mercedem tuam
 et regem tuū qui
 sup te in gentē quā
 er patres tui: et serue-
 ras ligno et lapidi. Et
 tu in puercedem ac fa-
 nte popules: ad quos
 uenit dñs. **S**eruent
 eos in terra: et mōdi-
 ca: qua locustis de uia
 et homin plantatis et
 mōdi mōdi uelociter
 appam: qm uelociter
 et. **E**lias habebis in
 om̄s tuis: et nō uige-
 ras deherere et p̄uor.
 p̄lis et filias: et uol-
 m̄m ducerent ut cap-
 tis arbores tuas: fu-
 et mōdi qd consumet.
 qm̄m uelociter in tra-
 dit. **E**ritq; subditus:
 tuis et eris infecor:
 tibi: et tu nō feni-
 ma in caput: ⁊ tu eis
 et uenient super te
 mōdi ones iste: et p̄leq;
 mōdi te donec: mōdi qd
 mōdi cocem dñi di tu
 mādata eius et n̄
 quas p̄cepit tibi. **E**t
 signa atq; prodigia et
 tua: utq; in semina

sustinens. et oppressus cunctis diebus: et stupens ad terrorem eorum que uidebunt oculi tui. Percutiat te dominus ulcere pessimo in genibus: et in furis. sanarique non possis: a planta pedis usque ad uerticem tuum. Duceat te dominus et regem tuum quem constitueris super te in gentem quam ignoras tu et patres tui: et serues ibi dies alienis. ligno et lapidi. Et eris perditus tu in puerbum ac fabulam omnibus populis: ad quos te introduxerit dominus. Sementem multam iacies in terra: et modicum congregabis: quia locuste deuorabunt omnia. Aream plantabis et fodies: et urnam non bibes. nec colliges ex ea quippiam: quoniam uastabitur uermibus. Oliuas habebis in omnibus terminis tuis: et non ungeris oleo: quia defluent et peribunt. Filios generabis et filias: et non frueris eis: quoniam ducentur in captiuitatem. Omnes arbores tuas et fruges terre tue: tubigo consumet. Aduena qui tecum uisatur in terra ascendet super te: eritque sublimior: tu autem descendes et eris inferior. Ipse fenerabit tibi: et tu non fenebis ei. Ipse erit in caput: et tu eris in caudam. Et uenient super te omnes maledictiones iste: et persequentes apprehendent te donec intereas: quia non audisti uocem domini dei tui. nec seruasti mandata eius et ceremonias quas precepit tibi. Et erunt in te signa atque prodigia et in semine tuo: usque in sempiternum.

Eo quod non serueris domino deo tuo in gaudio cordisque leticia: propter reuerti omnium habundantiam: serues inimico tuo quem immitteret tibi. in fame et siti. et nuditate et omnium penuria: et ponet iugum ferreum super ceruicem tuam. donec te conterat. Adducet dominus super te gentem de longinquo et de extremis terre finibus: in similitudinem aquile uolantis cum impetu. cuius linguam intelligere non possis. gentem procacissimam. que non deferat seni nec misereatur paruuli. et deuoret fructum uinum tuorum ac fruges terre tue. donec intereas. et non relinquat tibi triticum uinum et oleum. armenta bouum et greges ouium: donec te disperdat et conterat in cunctis urbibus tuis. et destruantur muri tui firmi atque sublimes in quibus habebas fiduciam. in omni terra tua. Obsideberis intra portas tuas. in omni terra quam dabit tibi dominus deus tuus: et comedes fructum uteri tui. et carnes filiorum tuorum et filiarum tuarum quas dederit tibi dominus deus tuus. in angustia et uastitate que opprimet te hostis tuus. Homo delicatus uite et luxuriosus ualde. inuidebit fratri suo et uxori que cubat in sinu suo. ne det eis de carnibus filiorum suorum quas comederit: eo quod nichil habeat aliud in obsidione et penuria. qua uastauerit te inimici tui intra omnes portas tuas. Tenera mulier et delicata. que super terram ingredi non ualebat

nec pedis uestigiū figere propter
 mollicitē et tenertudinē nimā;
 inuidebit uiro suo qui cubat in
 sinu eius sup filij et filie carnibz.
 et illi uue secundinar que egredi
 untur de medio feminū eius: et
 sup liberis qui eadem hora nati sūt.
Comedent enī eos clam ppter rex
 omnū penuriam: in obsidione ⁊
 uasitate qua oppmet te inimicu
 tuus intra portas tuas. Nisi cul
 todieris et feceris omnia ūba le
 gis huius que scripta sunt ī hoc
 uolumine. et timueris nom̄ eius
 glōsum et terribile. hoc est dñm
 dñm tuum; augebit dñs plagas
 tuas et plagas seminis tui. pla
 gas magnas et p̄seuerantes. in
 firmitates pessimas et p̄petuas.
 et coniter in te om̄s afflictiones
 egypti quas timuisti. et adherēbūt
 tibi. In sup et uniuersos languores
 et plagas que nō sunt scripte in
 uolumine legis huius. inducet
 dñs sup te: donec te conterat.
Et remanebitis pauci numero.
 qui p̄uis fueratis sicut astra celi
 pre multitudine: qm̄ n̄ audisti
 uocem dñi dei tui. Et sicut ante
 letatus ē dñs sup uos bene uobis
 faciens. uosq; multiplicans; sic
 letabitur dispdens uos atq; sub
 ūtens: ut auferamini de terra
 ad quam ingredieris possidendā.
Dispget te dñs in omnes poplōs
 a summitate terre usq; ad t̄mi
 nos eius; et serues ibi dñs alie
 nus quos et tu ignoras ⁊ patres

tui: lignis et lapidibz. In gentibz
 quoq; illis nō quiesces: neq; erit
 requies uestigio pedis tui. **D**abit
 enim tibi dñs ibi cor pauidū. et
 deficientes oculos: et aīam mero
 re consumptā; et erit uita tua:
 quasi pendens ante te. **T**imebis
 nocte ac die: et non credes uite
 tue. **M**ane dices. quis m̄ det uel
 pum; et uespere. quis michi det
 mane: ppter cordis tui formidi
 nem qua terreberis. et p̄pt̄ ea
 que tuis uidebis oculis. **R**educet
 te dñs classibz in egyptum: p̄ uī
 am de qua dixit tibi. ut eam am
 plius n̄ uideres. **I**bi uenderis im
 micis tuis in seruos et ancillas.
Et n̄ erit qui emat. **XXXIX**
Hec sunt uerba federis qd̄ p̄
 cepit dñs moȳsi ut feriret
 cum filijs isrl̄ in terra moab: p̄
 illud fedus qd̄ cum eis pepigit ī
 orēb. **D**ocauitq; moȳses omnem
 isrl̄: et dixit ad eos. **U**os uidistis
 uniuersa que fecit dñs corā uobis
 in terra egypti. pharaoni et oībz
 seruis eius uniuersq; terre illius.
 temptationes magnas quas ui
 derunt oculi tui. signa illa atq;
 portenta ingentia: et non dedit
 dñs uobis cor intelligens. et ocu
 los uidentes. et aures que possēt
 audire. usq; in p̄sentem diem.
Adduxit uos quadragīta annis
 p̄ desertum; n̄ sunt attrita uesti
 menta ur̄a: nec calciamta pedū
 ur̄oz uetustate consumpta sunt.
Panem n̄ comedistis; unum et

debetis: ut famis qd̄
 is is ur̄. Et uentes ad
 te. Egredis: qd̄ est sen
 et og rex basan. uenit
 ad pugnā. et p̄pt̄
 redimus terram eg
 nis possidēda. uenit
 uidit tabu malle.
 ego uerba pacti huius
 sa. ut intelligens ter
 hantia. **D**os trans ho
 mar dñs dei ur̄i p̄m
 nio. et m̄ uos nau
 es om̄s poplōs isrl̄.
 tes in. et aduēti qui
 ur̄ in astra. et p̄p̄
 ur̄ in hys qui comper
 s. in manfas in feder
 in ueritudo quod
 s. nos p̄tenti t̄m.
 et in poplō. et ipse
 alio uocatus est tibi.
 ur̄ p̄tenti: eius. alio
 uocato. **N**ec uobis se
 dñs fero. in hoc uita
 mo: sed cunctis p̄sen
 tis. **D**os enim nos
 uertimus in terra egypti
 uertimus: p̄ uerba
 suas transuēntes in
 mationes et fodes
 lig. lignū et lapidē.
 uertim que colebam:
 uertit uos ur̄ aut m
 ta aut tribus. et uis in
 uocē a dñs dei ur̄i. ut
 feriat dñs illar̄ p̄m
 uertit uos radu p̄m
 que

ficeram nō bibistis: ut sciretis quia ipse est dñs d's iſr. Et uenistis ad locum hunc. Egrediusq; est seon rex eſebon. et og rex basan. occurrentes nobis ad pugna. et percussimus eos: et tulimus terram eor. ac tradidimus possidendā ruben et gad. et dimidie tribui manasse. Custodite ergo uerba pacti huius. et implete ea: ut intelligatis uniuersa que facietis. Vos statis hodie cuncti coram dño deo uſo. pñcipales uſi ac tribus. et maiores natu atq; doctores. omnis populus iſrl. liberi et uxores uſe. et aduene qui retū morantur in castris. exceptis lignoz cesorib; et hys qui comportant aquas; ut tranſeas in federe dñi dei tui. et in iureiurando quod hodie dñs d's tuus percussit tecum. ut suscitaret te sibi in poplm. et ipse sit d's tuus sicut locutus est tibi: et sicut iurauit patrib; tuis. abraham ysaac et iacob. Nec uobis solus ego hoc fedus ferio. et hec iuramenta confirmo: sed cunctis pſentib; et absentib;. Vos enim nostis quom habitauerimus in tra egypti. et quom tranſierimus p medium nationū. quas tranſeuntes uidistis abhominaciones et sordes id est ydola eay. lignū et lapidem. argentū et aurum que colebant; ne forte sit inter uos uir aut mulier. familia aut tribus. cuius cor aiusum ē hodie a dño deo uſo. ut uadat et seruiat dys illaz gentium. et sit inter uos radix germi-

nans fel et amaritudinē. cūq; audierit ūba iuramenti hui bñdicat sibi in corde suo: dicens. Pax erit m. et ambulabo in prauitate cordis mei. et assumat ebria sicientē. et dñs nō ignoscat ei: sed tunc qm maxime furor eius fumet et zelus contra hōiem illum. et sedeant sup eum omnia maledicta que scripta sunt in hoc uolumine. et deleat dñs nom eius sub celo. et consumat eum in pditionem ex omnib; tribub; iſrl. iuxta maledictiones que in libro legis hui ac federis continentur. Dicitq; sequens genatio et filii qui nascentur deinceps. et pegrini qui deloge uenerint. uidentes plagas tre illius et infirmitates quib; eam afflixerit dñs. sulphure et solis ardore comburens. ita ut ultra n̄ seratur. nec urens quippiam germinet; in exemplū subuersionis sosome et gomorre. adame et seboim. quas subicit dñs in ira et in furore suo. et dicent omnes gentes. Quare sic fecit dñs terre hui. Que est hec ira furoris eius unmenſa. Et respondebr. Quia dereliquerit pactum dñi qd pepigit cum patrib; eor. qñdo eduxit eos de terra egypti. et seruerunt dys alienis. et adorauerunt eos quos nesciebant. et quib; nō fuerant attributi. Idcirco iratus est furor dñi contra terrā istam. ut induceret sup eam oīa maledicta que in hoc uolumine scripta sūt.

atq; errore deceptus adoraueris
 deos alienos. et seruiueris eis: p̄di-
 co tibi hodie qđ p̄ceas. et paruo
 tempe moreris in terra ad quam
 iordane transmissio ingredieris
 possidendam. Testes inuoco ho-
 die celum et terrā. qđ p̄posuerim
 uobis uitam et bonum: b̄ndictio-
 nem et maledictionē. Elige ergo
 uitam ut et tu uiuas et semen tu-
 um. et diligas dñm dñm tuū atq;
 obediās uoci eius. et illi adhere-
 as; ipse est enim uita tua et lon-
 gitudō dierum tuorū: ut habitēs ī
 terra pro qua iurauit dñs patrib;
 tuis. abrahā. ysaac et iacob: ut
 daret eam illis. **XXXI**

Habuit itaq; moyses. et locutus
 ē omnia uerba hec ad unū
 sum isrl': et dixit ad eos. Centum
 uiginti annorū sum hodie; non
 possum ultra egredi et ingredi:
 p̄fertim cum et dñs dixerit m̄.
 nō transibis iordanē istū. Dñs
 ergo d̄s tuus transibit ante te.
 Ipse delebit om̄s gentes has in
 conspectu tuo. et possidebis eas;
 et iosue iste transibit ante te: sic
 locutus ē dñs. Facietq; dñs eis.
 sicut fecit seon et og. regib; amor-
 reorū. et terre eorū: delebitq; eos. Cū
 ergo et hos tradiderit uobis; si-
 militer facietis eis: sicut p̄cepi
 uobis. Similiter agite: et confor-
 tamini. Nolite timere. nec paue-
 atis ad conspectū eorū; quia dñs
 d̄s tuus ip̄e est ductor tuus: et nō
 dimittet nec derelinquet te. Vo-

cauitq; moyses iosue: et dixit ei
 coram omni isrl'. Confortare: et
 esto robustus. Tu enī introduces
 pplm istum in terrā quā daturū
 se patrib; eorū iurauit dñs: et tu
 eam diuides sorte. Et dñs qui
 ductor est ut ipse erit tecum: nō
 dimittet nec derelinquet te. No-
 li timere: nec paueas. Scripsit
 itaq; moyses legem hanc. et tra-
 didit eam sacerdotib; filijs leui
 qui portabant archam federis
 dñi. et cunctis seniorib; isrl': p̄-
 cepitq; eis. dicens. Post septem
 annos. anno remissionis. in sol-
 lempnitate tabnaculoꝝ. conueni-
 entib; cunctis ex isrl' ut appareāt
 in conspectu dñi dei tui. in loco
 quem elegerit dñs leges uerba
 legis huius coram omni isrl' au-
 dientib; eis. et in unū omni po-
 pulo congregato. tam uiris qm̄
 mulierib; paruiulis et aduenis.
 qui sunt intra portas tuas: ut
 audientes discant. et timeant
 dñm dñm iŕm. et custodiant im-
 plegantq; om̄s sermones legis
 huius. filij quoq; eorū qui nunc
 ignorant. ut audire possint: et
 timeant dñm dñm suū cunctis
 dieb; quib; uisitantur in tra. ad
 quam uos iordane transmissio
 p̄getis obtinendā. Et ait dñs ad
 moysen. Ecce prope sūt dies mor-
 tis tue. Voca iosue. et stete ī ta-
 bnaculo testimonij: ut precipiā
 ei. Abierunt ergo moyses et iosue:
 et steterūt in tabnaculo testimonij.

Concresecat ut pluuia doctrina mea:
 fluat ut ros eloquiū meū. Quasi
 imber sup herbam. et quasi stille
 sup gramina: quia nomen dñi in
 uocabo. **V**ate magnificentiā deo
 nrō. **D**ei pfecta sunt opa: et om̄s
 uie eius iudicia. **D**eus fidelis et
 absq; ulla iniquitate: iustus et
 rectus. **P**eccauerunt ei et nō filij
 eius: in sordib; **G**eneratio praua
 atq; puerla; hecine reddis dño
 popule stulte et insipiens? **N**ūquid
 nō ipse est pater tuus. qui possedit
 et fecit et creauit te? **M**emento die
 rum antiquoz: cogita generatio
 nes singulas. **I**nterroga patrem
 tuū. et annūciabit tibi: maiores
 tuos. et dicent tibi. **Q**uando diu
 debat altissimus gentes; quādo
 separabat filios adam: constituit
 terminos p̄loz iuxta numerū fi
 loz isrl. **P**ars aut dñi p̄ls eius:
 iacob funiculus hereditatis eius.
Inuenit eum in tra deserta: in lo
 co horrois et uaste solitudinis.
Circumdixit eū et docuit: et cu
 stodiuit quasi pupillā oculi sui.
Sicut aquila p̄uocans ad uolan
 dum pullos suos. et sup eos uoli
 tans. expandit alas suas: et as
 sumpsit eum. atq; portauit i hu
 meris suis. **D**ñs solus dux eius
 fuit: et nō erat cum eo d̄s alien⁹.
Constituit eū sup excellam terrā.
 ut comederet fructus agrorū; ut
 sugeret mel de petra. oleumq; de
 saxo durissimo. butyrum de ar
 mento et lac de ouib; cum adipe

agnoz et arietum filioz basan. et
 hircos cū medulla tritici: et san
 gumē uue biberēt meracissimū.
Incrassatus ē dilectus et recalcit
 trauit: incrassatus. impinguat.
 dilatatus. **D**ereliquit deum facto
 rem suū: et recessit a deo salutar
 suo. **P**rouocauerūt eū in dijs alie
 nis: et in abhominacionib; ad
 iracundiā concitauerūt. **I**mmola
 uerunt demonijs et nō deo: dijs
 quos ignorabant. **N**on recen
 tesq; uenerūt: quos nō coluerūt
 patres eoz. **D**eum qui te genuit
 dereliquisti: et oblitus es dñi cre
 atoris tui. **V**idit dñs et ad ira
 cundiam concitatus est: quia p
 uocauerūt eum filij sui et filie. **E**t
 ait. **A**bscondam faciem meā ab
 eis: et considerabo nouissima eoz.
Generatio enī puerla est: et infide
 les filij. **I**psi me p̄uocauerunt in
 eo qui non erat deus: et irritaue
 runt in uanitatib; suis. **E**t ego
 p̄uocabo eos in eo qui nō est p̄ls:
 et in gente stulta irritabo illos.
Ignis succensus ē in furore meo:
 et ardebit usq; ad inferni nouis
 sima. **D**euorabitq; terram cum
 germine suo: et montiū funda
 menta comburet. **C**ongregabo
 sup eos mala: et sagittas meas
 complebo in eis. **C**onsumentur
 fame: et deuorabunt eos aues
 morfu amarissimo. **D**entes besti
 arum imittam in eos: cū furore
 trahentiū sup terram atq; ser
 pentiū. **F**ors uastabit eos gla

dius. et intus pauor: iuuenē si
 mul ac uirginē lactentem cum
 homine sene. Et dixi. Vbi nam
 sunt. Cessare faciam ex hominibus
 memoriā eorū. Sed ppter irā ini-
 micorū distuli: ne forte supbirent
 hostes eorū: et dicerent. Manus
 nrā excelsa: et nō dñs fecit hec
 omnia. Sens ista absq; consilio
 est et sine prudentia: utinam
 saperent et intelligerent. ac no-
 uissima puidērent. Quom̄ pfe-
 quebatur unus mille. et duo fu-
 garent decem milia. Hōne ideo
 quia dñs suus uendidit eos. et
 dñs conclusit illos. Non enim ē
 dñs nr̄ ut dii eorū: et inimici nr̄i
 sunt iudices. De uinea sodomorū
 uinea eorū: et de suburbanis go-
 more. Vna eorū uia fellis: et bo-
 trus amarissimus. Fel draconū
 unum eorū: et uenenū aspidū
 insanabile. Nonne hec condita
 sunt apud me. et signata in the-
 sauris meis. Hea est ultio: et ego
 retribuam eis in tempe: ut laba-
 tur pes eorū. Juxta est dies pditio-
 nis: et adesse festinant tempa.
 Iudicabit dñs poplū suū: et in-
 ferius suis miserebitur. Vide-
 bit qđ infirmata sit manus: et
 clausi quoq; defecerūt: residuq;
 consumpti sunt. Et dicent. Vbi
 sunt dii eorū in quib; habebant
 fiduciam. De quorū uictimis co-
 medebant adipēs. et bibebāt ui-
 nū libaminū. Surgant et opi-
 tulentur uobis: et in necessitate

uos p̄regant. Videte qđ ego sim
 solus: et nō sit alius dñs p̄ter me.
 Ego occidam. et ego uiuere faci-
 am: pcutiam et ego sanabo: et
 non est qui de manu mea possit
 eruiere. Leuabo ad celū manum
 meā: et dicam. Uuo ego in eter-
 nū. Si aciuero ut fulgur gladiū
 meū. et arripuerit iudiciū ma-
 nus mea: reddam ultionē hosti-
 bus meis: et hys qui odert me
 retribuam. Inebriabo sagittas
 meas sanguine: et gladius m̄s
 deuorabit carnes. De cruore occi-
 sorū: et de captiuitate nudati in-
 micorū capitis. Laudate gentes
 pplm̄ eius: quia sanguinem ser-
 uorū suorū ulciscetur. Et uindictā
 retribuet in hostes eorū: et p̄tri-
 erit terre ppli sui. Venit ergo mo-
 yses. et locutus ē omnia ūba can-
 tici huius in aurib; ppli. ip̄e et
 iosue filius nūn. Compleuitq;
 om̄s sermones istos. loquens ad
 uniuersū isrl̄: et dixit ad eos. Po-
 nite corda ūsa in omnia ūba que
 ego testificor uobis hodie. ut mā-
 detis ea filiis ur̄is custodire et
 facere et implere. uniuersa que
 scripta sunt legis huius: qā non
 incallium p̄cepta sunt uobis. sed
 ut singuli in eis uiuerent: que
 facientes longo p̄seueretis tem-
 pe. in terra ad quam iordane trās
 missi ingrediemini possidendā.
 Locutusq; est dñs ad moysen in
 eadem die: dicens. Ascende in mō-
 tem istum abarim id est transiū.

in montē nebo qui ē in trā moab
 contra iericho. et uide terrā cha
 naan quā ego tradam filijs isrl'
 obtinendā: et morere ī mōre. Quē
 conscendens iungēris pplis tuis.
 sicut mortuus ē aaron frat' tuus
 in monte hoz. et appositus pplis
 suis; quia puaricati estis contra
 me in medio filioꝝ isrl' ad aquas
 contradictionis. in cadēs deserti
 syn: et n̄ scificastis me int' filios
 isrl'. **C**ontra uidebis terrā et n̄
 ingredieris in eam: quam ego
 dabo filijs isrl'. **XXXIII**

Hec est benedictio qua bene
 dixit moyses homo dei fili
 is isrl' ante mortem suā: et ait.
 Dñs de hyna uenit: et de seir ort'
 est nobis. Apparuit de monte pha
 ran: et cum eo scōꝝ milia. In dex
 tera eius ignea lex. **D**ilexit p̄p̄os.
 Om̄s sancti in manu illius sunt:
 et qui appropinquant pedibz ei?
 accipient de doctrina illi. **L**egem
 p̄cepit uobis moyses: hereditatē
 multitudinis iacob. **E**t erit apud
 rectissimū rex: congregatis p̄nci
 p̄ibz ppli cum tribubz isrl'. **J**uat
 ruben et nō moriatur: et sit par
 uis in numero. **H**ec est uide bene
 dictio. **A**udi dñe uocem uide: et
 ad pplm suū introduc eū. **M**anus
 eius pugnabunt pro eo: et adiu
 tor illius contra adūlarios eius
 erit. **L**euī quoq; ait. **P**fectio tua
 et doctrina tua uiro scō tuo: quē
 probasti in temptatione: et iudi
 casti ad aquas contradictionis.

Qui dixit patri suo et matri sue
 nescio uos. et fratribz suis ignoro
 illos. et nescierunt filios suos: h̄y
 custodierunt eloquiū tuū. et pac
 tum tuū seruauerunt: iudicia
 tua o iacob. et legem tuam o isrl'.
Ponent thumama ī furore tuo:
 et holocaustū sup altare tuū. **B**e
 nedic dñe fortitudinē eius: et opa
 manū illius suscipe. **P**ercute
 dorſa inimicoꝝ eius: et qui odert
 eum nō consurgant. **E**t beniamin
 ait. **A**mantissimus dñi: habita
 bit confidenter in eo. **Q**uasi in
 thalamo tota die morabitur: et
 inter humeros illius requiescet.
Joseph quoq; ait. **D**e b̄ndictione
 dñi terra eius: de pomis celi et
 roze. atq; abyſſo ſubiacente. de po
 mis fructuū ſolis ac lune. de uer
 tice antiquoꝝ montū: de pomis
 collium eternoꝝ. et de frugibz t̄re.
 et plenitudine eius. **B**enedictio
 illius qui apparuit in rubo ueni
 at sup caput ioseph: et sup uerti
 cem nazarei inter fratres suos.
Quasi p̄mogeniti tauri pulchri
 tudo eius: cornua rinocerotis cor
 nua illius. **I**n ipis uentilabit gen
 tes: usq; ad terminos terre. **H**ec
 sunt multitudines eſſraim: et
 hec milia manasse. **E**t zabulon
 ait. **L**etare zabulon ī exitu tuo:
 et ysachar in tabnaculis tuis.
Populos ad montē uocabūt: ibi
 immolabunt uictimas iusticie.
Qui inundationē maris quasi
 lac sugent: et thesauros abscon

ditos arenar. Et gad ait. **B**ndict⁹
in latitudine gad. Quasi leo req⁹
euit. cepitq; brachiū et uerticem:
et uidit principatū suū. quod in
parte sua doctor esset repositus.
Qui fuit cū principib; ppli: & fecit
iusticias dñi. et iudiciū suum cū
isrl. Dan quocq; ait. Dan catulus
leonis: fuit largiter de basan.
Et neptalim dixit. Neptalim ha
bundantia pfructur: et plenus
erit bñdictionib; dñi. Mare et
meridiem possidebit. Aser quocq;
ait. **B**ndictus in filys aser. **S**it
placens frīb; suis. Tingat in o
leo pedem suū. Ferrum et es:
calciamentū eius. Sicut dies
iuuentutis tue: ita et senectus
tua. Non est alius: ut deus rec
tissimi. Ascensor celi: auxiliator
tuus. Magnificencia eius: dis
currunt nubes. Habitaculum
eius sursum: et subter. brachia
sempiterna. Cietet a facie tua
inimicū: dicetq;. Conterere. Ha
bitabit isrl' confident: et solus.
Oculus iacob in terra frumti et
uni: celiq; caligabunt rore. Be
atus tu isrl'. Quis similis tui.
pplē. qui saluatis in dño. **S**cūtū
auxilij tui: et gladius glorie tue.
Negabunt te inimici tui: et tu
eorū colla calcabis. **XXIII**

Ascendit q; moyses de campe
stris; moab. super montē
nebo in uertice fassa: contra ie
richo. Ostenditq; ei dñs omnē
tram galaad usq; dan. et uniu

sum neptalim. tramq; effraim &
manasse: & omnē tram iuda usq;
ad mare nouissimū. & australem
partem: et latitudinem campi
iericho ciuitatis palmarū. usq;
segor. Dixitq; dñs ad eum. Hec
est terra pro qua iurauit abrahā
ysaac et iacob. dicens: semini
tuo dabo eam. **V**idisti eā oculis
tuis: et non transibis ad illam.
Mortuusq; est ibi moyses seruu
dñi in terra moab iubente dño:
et sepeliuit eum in ualle terre
moab contra phegor. Et nō cog
nouit homo sepulchrū eius: usq;
in p̄sentem diem. Moyses centū
uiginti annor erat: qñdo mor
tuus ē. Non caligauit ocl's eius:
nec dentes illius moti sunt. **F**le
ueruntq; eum filij isrl' in campe
stris; moab triginta dieb;: et cō
pleti sunt dies planctus lugen
tiū moysen. Josue uō filius nūn
repletus est spū sapientie: quia
posuit moyses sup eum manus
suas. Et obedierunt ei filij isrl':
feceruntq; sicut p̄cepit dñs moy
si. Et non surrexit p̄heta ultra
in isrl' sicut moyses. quem nosset
dñs facie ad faciem in omnib;
signis atq; portentis que misit
p̄ eum ut faceret in trā egypti.
pharaoni et omnib; seruis eius.
uniūsq; terre illius: et cunctam
manū robustā. magnaq; mirabi
lia que fecit moyses coram uniu
so isrl'. **Explicit liber deuteronomy.**
Incipit prolog' in librum iosue.

Candem finitio penta
 theuco moysi. uelut
 grandi fenore libati;
 ad ihm filium naue.
 manum mittimus. que hebrei
 iosue benmun id est iosue filium
 nin uocant. et ad iudicium libri
 que sopthim appellant. ad ruth
 quoque et hester quos hysdem no
 mimbz efferunt. Nonemusque lec
 torem; ut filiam hebraicorum no
 mirum et distinctiones per imbra
 diuinas. diligens scriptor conser
 uet. ne et noster labor et eius
 studium pereat. Et ut in primis
 quod sepe testatus sum. sciat me
 non in reprehensione ueterum noua
 cidere. sicut amici mei criminan
 tur; sed pro uel parte offerre lin
 gue mee hominibus quos tamen
 nostra delectant. ut per grecorum exaplys.
 que et sumptu et labore maximo
 indigent. editione nostra habeant.
 et sicubi in antiquorum uoluminum
 lectione dubitarint. hec illis con
 ferentes inueniant quod requirunt.
 maxime cum apud latinos tot
 sint exemplaria quot codices. et
 unusquisque pro arbitrio suo uel
 addiderit uel subtraxerit quod et
 usum est. et utique non possit uerum
 esse quod dissonat. Unde cesset ar
 guato uulnere contra nos insur
 gere scorpius. et sancti opus uene
 nata carpere lingua desistat; uel
 suscipiens si placet. uel contemp
 nens si displicet. memneritque
 illorum usum. Os tuum habunda

uit malicia: et lingua tua com
 nabat dolos. Sedens aduersus
 fratrem tuum loquebaris: et aduersum
 filium matris tue ponebas scan
 dalum. Hec fecisti: et tacui. Cri
 stimasti inique quod ero tui similis;
 arguam te: et statuam contra
 faciem tuam. Que enim audientis
 uel legentis utilitas est. nos labo
 rando sudare et alios detrahendo
 laborare. dolere iudeos quod ca
 lumpniandi eis et irridendi ra
 nos sit ablata occasio. et ecclesie
 homines id despiciere. imo lace
 rare unde aduersari torqueantur.
 Quod si uetus eis tantum inter
 pretatio placet que et in non displicet.
 et nichil extra recipiendum pu
 tant; cur ea que sub astericis et
 obelis. uel addita sunt uel am
 putata. legunt et negligunt.
 Quare daniellem iuxta theodo
 tionis translatione ecclesie susce
 punt. Cur origenem mirantur.
 et eusebium pamphili. cunctas
 editiones similiter differentes.
 Aut que fuit stulticia postquam
 uera dixerunt proferre que falsa
 sunt. Unde autem in nouo testa
 mento probare potest assumpta
 testimonia. que in libris ueteribus
 non habentur. Hec dicimus. ne
 omnino calumpniantibus tacere
 uideamur. Ceterum post sancti
 pauli dormitione cuius uita uir
 tutis exemplum est. et hos libros
 quos eustochio uirginis christi ne
 gare non potui; decreuimus dum

sp̄s hos reget artus. proph̄az ex
planacioni incumbere. ⁊ om̄istū
iam diu opus quasi quodā post
luminio repetē. p̄sertim cū am
mirabilis sc̄s q̄z uir p̄amachus
hoc idem litteris flagiter. ⁊ nos
ad patriam festinantes. mortife
ros sirenaz cantus. surda debeat
mus aure transire. **Explicit pro
logus. Incipit liber ioseph.**

Quod factum ē post
mortem moysi
serui dñi. ut loq̄
retur dñs ad io
sue filium nun
ministrū moysi.

et diceret ei. Moyses seruis m̄s
mortuus ē. surge et transi iorda
nem istum. tu et omnis popl̄s te
cum. in terrā quam ego dabo fi
lijs isrl̄. Omne locum quē calca
uerit uestigū pedis ur̄i. uobis
tradam. sicut locutus sū moysi.
A deserto et lybano usq̄ ad flu
uū magnū eufraten. om̄is tra
etheoz usq̄ ad mare magnū p̄
sols occasum. erit terminus ur̄.
Nullus uobis poterit resistere.
cunctis dieb; uite tue. Sicut fui
cum moysi. ita ero et tecum.
Non dimittam nec derelinquā
te. Confortare. et esto robustus.
Tu enim sorte diuides populo
huc terram. pro qua iurauī pa
trib; tuis ut traderem eam illis.
Confortare igitur et esto robul
tus ualde. ut custodias et faci
as omne legem quam precepit

tibi moyses seruis m̄s. Ne decli
nes ab ea ad dextram uel ad si
nistrā. ut intelligas cuncta
que agis. Non recedat uolumen
legis huius de ore tuo. sed medi
taberis in eo dieb; ac noctib;. ut
custodias et facias omnia que
scripta sunt in eo. Tunc diriges
uiam tuam. et intelliges eam.
Ecce p̄cipio tibi. confortare. ⁊ es
to robustus. Noli metuiere. et noli
timere. quia tecum ē dñs deus
tuus. in om̄ib; ad quecumq; p̄
reueris. Precepitq; ioseph p̄ncipib;
popl̄i. dicens. Transite p̄ mediū
castroz. et impate popl̄o ac dicite.
Preparate uobis cibaria. qm̄ p̄r
diem tertiū transibitis iordanē.
et intrabitis ad possidendā ter
ram quā dñs d̄s ur̄ daturus est
uobis. Rubenitis quoq; et gadi
tis et dimidie tribui manasse.
ait. Mem̄ote sermonis. quem
p̄cepit uobis moyses famulus
dñi. dicens. Dñs d̄s ur̄ dedit
uobis requiem et omne terram.
Uxores ur̄e et filij ur̄i ac uimē
ta. manebunt in terra. quā tra
didit uobis moyses trans iorda
nem. Vos autē transite armati
ante fr̄es ur̄os. om̄s fortes ma
nu. et pugnate pro eis. donec det
requiem dñs fr̄atib; ur̄is sicut
et uobis dedit. et possideant ip̄i
quoq; terram quā dñs deus ur̄
daturus ē eis. et sic reuertimini
in terram possessionis ur̄e. et ha
bitabitis in ea. quā uobis dedit

moyses famulus dñi trans iordanem contra solis ortum. Responderuntq; ad iosue: atq; dixerunt. Omnia que p̄cepisti nobis faciemus: et quocumq; miseris ibimus. Sicut obediuimus in cunctis moyse. ita obediemus tibi: tantum sit dñs deus tuus tecum sicut cū moyse. Qui contradixerit ori tuo. et nō obedierit cunctis sermonib; tuis quos p̄ceperis ei: moriatur. Tu tantum confortare: et uiriliter age.

Misit ergo iosue fili' **H**un de sechim duos uiros exploratores abscondito: et dixit eis. Ite et considerate terrā: urbemq; ierichō. Qui p̄gentes ingressi sunt domū mulieris mere tricis nōie raab: et queuerunt apud eam. Hunciatumq; ē regi ierichō: et dictum. Ecce uiri ingressi sunt huc p̄ noctem de filijs isrl': ut explorent terrā. Misitq; rex ierichō ad raab: dices. Educ uiros qui uenerunt ad te: et ingressi sunt domū tuam. Exploratores quippe sunt: et om̄ nē terrā considerate uenerūt. Tollensq; mulier uiros: abscondit. Et ait. Fateor. uenerūt ad me: sed nesciebam unde eēnt. Cūq; porta clauderetur in tenebris. et illi pariter exierunt: nescio quo abierunt. P̄sequimini cito: et comprehendetis eos. Ipsa autē fecit ascendere uiros in solarium domus sue: opuitq; eos lini sta-

pula que ibi erat. Hi autē qui missi fuerant: secuti sunt eos p̄ uiam que ducit ad uada iordanis. Illisq; egressis: statim porta clausa ē. Hec dum obdormierāt qui latebant: et ecce mulier ascendit ad eos. et ait. Noui quod dñs tradiderit uobis terram. Et enim irruit in nos terror ūr: et elanguerunt omnes habitatores terre. Audiuimus qd' siccauerit dñs aquas maris rubri ad ūr̄m introitum. quando egressi estis ex egipto: et que feceritis duob; amorreorū regib; qui erant tñs iordanem. seon et og. quos interfecistis. Et hec audientes p̄tinuimus. et elanguit cor nr̄m: nec remansit in nobis sp̄s ad introitum ūr̄m. Dñs enim d̄s ūr̄ ipse est d̄s in celo sursum: et in terra deorsum. Hunc ergo iurate in p̄ dñm. ut quomodo ego m̄iam feci uobiscum. ita et uos faciatis cū domo patris mei: detisq; in signum uerū ut saluetis patrem meū et matrem. et fr̄es ac sorores meas. et omnia que illorū sunt: et eruatias aias nr̄as a morte. Qui responderēt ei. Anima nr̄a sit pro uobis in mortē: si tamen non p̄dideris nos. Cūq; tradiderit nobis dñs terram: faciemus in te m̄iam et ueritatem. Demisit ergo eos p̄ funē: de fenestra. Domus enim eius herebat muro. Dixitq; ad eos. Ad montana conscendite: ne forte

occurrant uobis reuidentes. **I**biq;
latete dieb; trib; donec redeant.
et sic ibitis p uiam uram. **Q**
dixerunt ad eam. **I**moru erim
a iuramento quo aduisti nos.
si ingredientib; nobis terram
signum fuit funiculus iste cocci
neus. et ligaueris eum in fenest
ra p quam nos dimisti: et
patrem tuu ac matre frēs q; et
omne cognatione tuam congre
gaueris in domū tuā. **Q**ui osti
um domus tue egressus fuerit.
sanguis ipius erit in caput ei:
et nos erimus alieni. **C**unctoꝝ
aut sanguis qui tecum i domo
fuerit redundabit in caput
nr̄m: si eos quis tetigerit. **Q**u
si nos prodere uolueris. et ser
monē istum pferre in mediu:
erimus mundi ab hoc iuramento
quo aduisti nos. **E**t illa respo
dit. **S**icut locuti estis: sic fiat.
Dimittens q; eos ut pergerēt:
appendit funiculū coccineum
in fenestra. **I**lli uō ambulantes
puenerunt ad montana: et mā
ferunt ibi tres dies: donec reu
terentur qui fuerant psecuti.
Querentes enī p omnem uia:
nō reppererunt eos. **Q**uib; urbe
ingressis: reuēsi sunt et descende
runt exploratores de monte. **E**t
iordane transito: uenerunt ad
iosue filiū nūn. **N**arraueruntq;
ei omnia que acciderant sibi: at
q; dixerunt. **T**radidit dñs om
nem terram hanc in manū nr̄as:

et timore prostrati sunt cuncti
habitatores eius. **III**
Igitur iosue de nocte consurgens:
mouit castra. **E**gredientesq; de
sethim uenerunt ad iordane. ipse
et omis filii isrl: et morati sunt
ibi p tres dies. **Q**uib; euolutis.
transierunt pcones p castror me
diū: et clamare cepunt. **Q**u
uideritis archam federis dñi
der ur̄i. et sacerdotes stirpis le
uitice portantes eam: uos q; q;
consurgite. et sequimini prece
dentes. **S**itq; inter uos ⁊ archā
spatiū cubitoꝝ duū miliu: ut
magis procul uidere possitis. ⁊
noscere p quā uiam ingredia
mini: quia p̄us nō ambulastis
p eam. **E**t cauete: ne appropin
quetis ad archam. **D**ixitq; iosue
ad pplm. **S**anctificamini: cras enī
faciet dñs inter uos mirabilia.
Et ait ad sacerdotes. **T**ollite ar
cham federis: et p̄cedite pplm.
Qui iussa complentes. tulerūt;
et ambulauit ante eos. **D**ixitq;
dñs ad iosue. **H**odie incipiam
ex altare te coram omni isrl:
ut sciant qd sicut cum moyse
fui. ita et tecum sim. **T**u autē
p̄cipe sacerdotib; qui portant
archam federis: et dic eis. **C**ū
ingressi fueritis partem aque
iordanis: state in ea. **D**ixitq;
iosue ad filios isrl. **A**ccedite huc:
et audite ūbum dñi dī nostri.
Et rursum. **I**n hoc inq; scietis
qd dñs d̄s uiuens i medio ur̄i

est: et displicet in conspectu uro
 chanaanitum. etheum. euenum. &
 pherez. eum. gergeseum quosq; et
 amoreu et rebusiu. Ecce archa
 fedens dñi omnis terre: antece
 det uos p iordanē. Parate duo
 decim uiros de tribub; isrl: sin
 gulos p singulas tribus. Et cū
 posuerint uestigia pedum suoz
 sacerdotes qui portant archam
 dñi dei uniuerse terre. in aquis
 iordanis; aque que inferiores
 sunt decurrent atq; deficient:
 que aut desup ueniunt. in una
 mole consistent. Igitur egressus
 est popls de tabnaculis suis ut
 transiret iordanē: et sacerdotes
 qui portabant archam federis p
 gebant ante eum. Ingressisq; eis
 iordanē. et pedib; eoz in parte
 aque tinctis. iordanis aut. ripas
 alui sui tempe mellis impleuit;
 steterunt aque descendentes in
 loco uno: et instar montis intu
 mescentes apparebant pcul ab
 urbe que uocabatur adom. usq;
 ad locum sarthan. Que autē in
 feriores erant. in mare solitudi
 nis qd nunc uocatur mortuu
 descenderunt: usq; quo om̄ino
 deficerent. Popls aut incedebat
 contra iordanem; et sacerdotes
 qui portabant archam federis
 domini. stabant super siccā
 humum in medio iordanis ac
 cineti: omnisq; populus per
 arentem alueum transibat.

Quibus transgressis: dixit dñs
 ad iosue. Elige duodecim
 uiros singulos p singulas tribus;
 et pape eis ut tollant de medio
 iordanis alueo ubi steterunt pe
 des sacerdotum duodecim duris
 simos lapides: quos ponentis in
 loco castror; ubi fixeritis hac no
 cte tentoria. Vocauitq; iosue
 duodecim uiros quos elegerat
 de filijs isrl. singulos de singulis
 tribub;: et ait ad eos. Ite ante ar
 cham dñi dei ur̄i ad iordanis me
 dium; et portate singuli singlos
 lapides in humeris ur̄is iuxta
 numerū filioz isrl: ut sit signū
 inter uos. Et quando interroga
 uerint uos filij ur̄i cras dicētes.
 quid sibi uolunt isti lapides: res
 pondebitis eis. Defecerūt aque
 iordanis ante archam federis
 dñi: cum transiret eum. Idcirco
 positi sunt lapides isti in moni
 mentū filioz isrl: usq; in et̄nū.
 fecerunt ergo filij isrl sicut eis
 pcepit iosue: portantes de medi
 o iordanis alueo duodecim la
 pides ut eis dñs imparat iuxta
 numerū filioz isrl: usq; ad locū
 in quo castra metati sunt: ibiq;
 posuerunt eos. Alios quoq; duo
 decim lapides posuit iosue i me
 dio iordanis alueo. ubi steterūt
 sacerdotes qui portabant archā
 federis: et sunt ibi usq; in p̄sen
 tem diem. Sacerdotes aut qui
 portabant archam. stabant in
 iordanis medio: donec omnia

III

complerentur que iohue ut loque-
retur ad pplm precepat dñs. et
dixerat et moyses. **F**estinauitq;
ppls: et transiuit. Cumq; tran-
sissent om̄s: transiuit et archa
dñi. **S**acerdotesq; pergebant
ante pplm. filij quoq; ruben et
gad. et dimidia trib; manasse.
armati p̄cedebant filios isrl: si-
cut eis precepat moyses. **E**t q̄
draginta pugnatoy milia per-
turmas et cuneos incedebant:
sup plana et campestria urbis ie-
richo. **I**n die illo magnificauit do-
minus iohue coram om̄i isrl: ut
timerent eū sicut timuerāt moy-
sen dum adhuc uiueret. **D**ixitq;
ad eum. **P**recipe sacerdotib; qui
portant archam federis: ut as-
cendant de iordane. **Q**ui prece-
pit eis dicens. **A**scendite de ior-
dane. **C**umq; ascendissent por-
tantes archam federis dñi. & sic-
cam humū calcare cepissent; re-
uerse sunt aque in alueum suū.
et fluebant sicut ante consueue-
rant. **P**opls autē ascendit de ior-
dane decimo die p̄mi mensis: &
castra metati sunt in galgalis.
contra orientalem plagam ur-
bis iericho. **D**uodecim quoq; la-
pides quos de iordanis alueo
sumplerant: posuit iohue ī gal-
galis. **E**t dixit ad filios israhel.
Quando interrogauerint filij
uī cras patres suos. et dixerint
eis quid sibi uolūt lapides isti:
docebitis eos. atq; dicetis. **P**er

arentem alueū transiuit isrl: ior-
danē istum. siccante dño deo n̄ro
aquas eius in conspectu n̄ro don
transiremus; sicut fecerat p̄us
in mari rubro. qd̄ exsiccauit don
transiremus: ut discant omnes
terray ppli fortissimā manū dñi.
ut et uos timeatis dñm deum
uīm omni tempore. **V**

Postquā ergo audierit om̄s
reges amorreoy. qui habi-
tabant trans iordanē ad occiden-
talem plagam. et cuncti reges
chanaan qui p̄p̄nqua posside-
bant magni maris loca. qd̄ sic-
casset dñs fluenta iordanis corā
filijs isrl: donec transirent: dislo-
lutum ē cor eoy. et nō remansit ī
eis sp̄s. timentū introitū filioy
isrl. **C**o tempe ait dñs ad iohue.
Fac tibi cultros lapideos. et circū-
cide scāo filios isrl: fecit que uisse-
rat dñs: et circumcidit filios isrl
in colle p̄uictoy. **H**ec autē causa ē
secunde circumcisionis. **O**m̄is po-
pls qui egressus ē ex egypto genis
masculinū. unūq; uellatores uiri.
mortui sunt in deserto p̄ longissi-
mos uite circuitus: qui omnes
circumcisi erant. **P**opls autē
qui natus ē in deserto p̄ quadra-
ginta annos in itinere latissi-
me solitudinis incircūcisi sunt:
donec consumerentur qui nō au-
dierant uocem dñi. & quib; ante
iurauerat ut ostenderet eis terrā
lacte et melle manantem. **H**oy
filij in locum successerunt patru.

et circumcisi sunt a iosue: quia sicut nati fuerant. in preputio erant; nec eos in uia aliquis circumciderat. Postquam autem omnes circumcisi sunt: manserunt in eodem castrorum loco. donec sanarentur. Dixitque dominus ad iosue. Hodie abstuli obprobrium egypti a uobis. Vocatumque est nomen loci illius galgala: usque in presentem diem. Manseruntque filii israel in galgalis; et fecerunt phasem. quartadecima die mensis ad uespum: in campis tribus iericho. Et comederunt de frugibus terre die altero. azimos panes: et polentam eiusdem anni. Defecitque manna postquam comederunt de frugibus terre. Nec usi sunt ultra cibo illo filii israel: sed comederunt de frugibus presentis anni terre chanaan. Cum autem esset iosue in agro urbis iericho: leuauit oculos. et uidit iurum stantem contra se. et euaginatam tenentem gladium. Prexitque ad eum: et ait. Hostes es an aduersarius? Qui respondit. Nequaquam; sed sum princeps exercitus domini: et nunc uenio. Cecidit iosue pronus in terram: et adorans ait. Quid dominus meus loquitur ad seruum suum? Solue inquit calciamentum de pedibus tuis: locus enim in quo stas. sanctus est. Fecitque iosue: ut sibi fiat impatium. **VI.**

Iericho autem clausa erat atque munita timore filiorum israel: et nullus egredi audebat aut ingredi. Di-

xitque dominus ad iosue. Ecce dedi in manus tuas iericho et regem eius: omnesque fortes uiros. Circuite urbem cuncti bellatores: semel per diem. Sic facietis sex diebus. Septimo autem die sacerdotes tollant septem buccinas. quarum usus est in iubeleo: et procedant archam federis. Septiesque circuibitis ciuitatem: et sacerdotes clangent buccinis. Cumque insonuerit uox tube longior atque concisior. et in auribus uestris increpauerit: clamabit omnis populus uociferatione maxima: et muri funditus corruent ciuitatis. Ingredienturque singuli: per locum contra quem steterint. Vocauit ergo iosue filium num sacerdotum: et dixit ad eos. Tollite archam federis. et septem alij sacerdotes tollant septem iubeleorum buccinas: et incedant ante archam domini. Ad populum quoque ait. Ite et circuite ciuitatem armati: procedentes archam domini. Cumque iosue uerba finisset. et septem sacerdotes septem buccinis clangerent ante archam federis domini. omnisque populus procederet armatus: reliquus uulgus archam sequebatur: ac buccinis omnia concrepabant. Precepit autem iosue populo: dicens. Non clamabitis. nec audietur uox uestra. nec ullus sermo ex ore uestro egredietur: donec ueniat dies in quo dicam uobis. Clamate: et uociferamini. Circiuit ergo archa domini ciuitatem semel per

diem: et reuisa in castra. mansit
 ibi. Igitur iosue de nocte confur-
 gence. tulerunt sacerdotes archā
 dñi: et septem ex eis septem bucci-
 nas quaz in iubeleo usus ē. Pre-
 cedebantq; archam dñi ambulā-
 tes atq; clangentes: et armatus
 ppl's ibat ante eos. Vulgus autē
 reliquū sequebatur archam: et
 buccinis psonabat. Circuieritq;
 ciuitatem scđo die semel: et reuisi
 sunt in castra. Sic fecerunt sex
 dieb; Die autē septimo diluulo
 confurgentes: circuierūt urbē
 sicut dispositum erat. septies:
 Cumq; septimo circuitu clange-
 rent buccinis sacerdotes: dixit
 iosue ad omnē isrl'. Vociferami-
 ni: tradidit enī uobis dñs ciui-
 tatem. Sitq; ciuitas hec anathe-
 ma. et omnia que in ea sūt: dño.
 Sola raab meretrix uiuat: cū
 uniuersis qui cū ea in domo sunt.
 Abscondit enī nuntios: quos di-
 reximus. Vos autē cauete ne de
 his que pcepta sunt uobis qđ
 piam contingatis. et sitis pua-
 ricationis rei: et omnia castra
 isrl' sub peccato sint atq; turbē-
 tur. Quicquid autē auri et argēti
 fuit. et uasoz eneoꝝ ac ferri. dño
 consecratur: repositum ī thesau-
 ris eius. Igitur omni uociferāte
 ppl'o. et clangentib; tubis: post-
 qm̄ in aures multitudinis uox
 sonitusq; increpuit. muri ilico
 corruerunt. Et ascendit unūq;sq;
 p locum qui contra se erat. Ce-

puntq; ciuitatem: et miserūt
 omnia que erant in ea. auro usq;
 ad mulierē. ab infante usq; ad se-
 nem. Boues quoq; et oues et asi-
 nos: in ore glady pculserūt. Du-
 ob; autē uiris qui exploratores
 missi fuerant: dixit iosue. Ing-
 redimini domū mulieris meretri-
 cis: et pducite eam. et omnia que
 illius sunt: sicut illi iuramento
 firmastis. Ingressiq; iuuenes e-
 duxerunt raab. et parentes eius.
 frēs quoq; et cunctam supellecti-
 lem ac cognationē illius: et ex-
 castra isrl' manere fecerunt. Ur-
 bem autē et omnia que ī ea erant
 succenderunt: absq; argento et
 auro. et uasis eneis ac ferro. que
 in erarium dñi consecrāt. Raab
 uō meretricem et domū patris
 eius. atq; omnia que habebat fecit
 iosue uiuere: et habitauerūt in
 medio isrl' usq; in p̄sentē diem:
 eo quod absconderit nuntios. quos
 miserat ut explorarent ierichō.
 In tempe illo: impetratus ē iosue.
 dicens. Maledictus uir coram
 dño: qui suscitauerit et edifica-
 uerit ciuitatē ierichō. In p̄moge-
 nito suo fundamēta illius iaciat:
 et in nouissimo liberorū ponat por-
 tas eius. Fuit ergo dñs cū iosue:
 et nom̄ eius uulgatum ē in omni
 isrl'. **VII** terra.
Filiū autē isrl' p̄uaricati sunt mandatū:
 et usurpauerūt de anathemate.
 Nam achān filius charmī. filij
 zabdi. filij zare de tribu iuda:

tulit aliquid de anathemate. **Ira**
tusq; est dñs contra filios israhel.
Cumq; mitteret iosue de iericho
uiros contra hay que est iuxta be
thauen. ad orientalem plagam
oppidi bechel: dixit eis. **Ascendi**
te: et explorate terram. **Qui pre**
cepta complentes: explorauerūt
hay. **Et reuersi dixerunt ei.** Non
ascendat omnis ppl's. sed duo
uel tria milia uiroz pergāt: et
deleant ciuitatē. **Quare omnis**
ppl's frustra ueretur. cōtra hostes
paucissimos. **Ascenderunt g̃ tria**
milia pugnatōz. **Qui statim ter**
ga uertentes. percussi sunt a uiris
urbis hay: et corruerunt ex eis. tri
ginta et sex homines. **Persecutiq;**
sunt eos aduersarij de porta usq;
ad sabarim: et ceciderunt p̃ p̃na
fugientes. **Primutq; cor̃ populi:**
et instar aque liquefactū ē. **Iosue**
uō scidit uestimenta sua: et ceci
dit pnus in terram coram archa
dñi usq; ad uespyam. tam ip̃e qm̃
omnes senes isrl': miserūtq; pul
uerem sup̃ capita sua. **Et dixit**
iosue. **Heu dñe d's.** Quid uoluiti
traducere pplm̃ istum iordanem
fluuiū. ut traderes nos in manū
amozrei. et p̃deres. **Itinam ut**
cepimus mansissemus trans ior
danem. **At dñe d's:** quid dicam.
uidens isrl'em hostib; suis terga
uertentē. **Audient chananei et**
om̃s habitatores terre: et pariter
conglobati circumdabunt nos:
atq; delebunt nom̃ nr̃m de terra.

Et quid facies magno nomini tuo.
Dixitq; dñs ad iosue. Surge. **Cur**
iaces pnus in terra. **Peccauit isrl':**
et p̃uaricatus ē pactum meū: tu
leruntq; de anathemate. et furati
sunt atq; mentiti: et absconderūt
inter uasa sua. **Hec poterit isrl'**
stare ante hostes suos: eosq; fu
giet: quia pollutus est anathe
mate. **Non ero ultra uobiscū:** do
nec conteratis eum qui hui' sce
leris reus est. **Surge:** sanctifica
poplm̃: et dices eis. **Sanctificamini**
in crastinū. **Hec enim dicit dñs.**
d's isrl'. **Anathēma ī medio tui**
est isrl'. **Non poteris stare corā**
hostib; tuis: donec deleatur ex
te. qui contaminatus ē hoc sce
le. **Accedensq; mane singuli per**
tribus ur̃as: et quācūq; tribum
fors inuenerit. accedet p̃ cogna
tiones suas: et cognatio per do
mos. domusq; p̃ uiros. **Et qui**
cumq; ille in hoc facinore fuerit
dephensus: comburetur igni cū
omni substantia sua: qm̃ p̃ua
ricatus ē pactum dñi. et fecit
nefas in isrl'. **Surgens itaq; io**
sue mane. applicauit isrl' per tri
bus suas: et inuenta est tribus
iuda. **Que cū iuxta familias su**
as eēt oblata: inuenta est fami
lia zare. **Illam quoq; per uiros**
offerens: repperit zabdi. **Cuius**
domū in singulos diuidens ui
ros: inuenit achan filiū charmi.
fily zabdi. filij zare de tribu iuda.
Et ait ad achan. Fili mi. da

glam dño deo isrl. et confitere atq;
indica in quid feceris: ne abscon-
das. Responditq; acham iosue: et
dixit ei. Vere ego peccaui dño deo
isrl: et sic et sic feci. Vidi enim
inter spolia pallium coeruleum
ualde bonū. et ducentos siclos
argenti. regulam quoq; auream
quingenta siclor: et concupis-
cens abstuli. et abscondi in terra
contra medium tabnaculi mei.
Argentū quoq; fossa humo opui.
Misit ergo iosue ministros. Qui
currentes ad tabnaculum illius.
reppererunt cuncta abscondita in
eodem loco: et argentum simul.
Auferentesq; de tentorio. tulerūt
ea ad iosue et ad om̄s filios isrl:
proieceruntq; ante dñm. Tollēs
itaq; iosue acham filium zare.
argentūq; et pallium et aureā
regulam. filios quoq; eius et fili-
as eius. boues et asinos et oues.
ipm̄q; tabnaculum et cunctam
supellectilem. et omnis isrl. cū
eo: duxerunt eos ad uallē achor.
Ubi dixit iosue. Quia turbasti
nos: exturbet te dñs in die hac.
Lapidauitq; eum omnis isrl: et
cuncta que illius erant igne cō-
sumpta sunt. Congregauerunt
quoq; sup eum magnū aceruū
lapidum: qui p̄manet usq; in
psentem diem. Et auersus est
furoz dñi ab eis. Vocatūq; nom̄
loci illius uallis achor: usq; ho-
die. **D**ixit autē **VIII** die.
dñs ad iosue. Ne timeas:

neq; formides. Tolle tecū omne
multitudinē pugnatōz: et cōsur-
gens ascende in oppidū hay. Ecce
tradidi in manu tua regem eius
et pplm̄: urbemq; et terram. Faci-
esq; urbi hay et regi eius: sicut fe-
cisti iericho et regi illius. Predā
uero et omnia animantia: dir-
pietis uobis. Pone insidias ur-
bi post eam. Surrexitq; iosue et
omnis exercitus bellatōz cū eo:
ut ascenderent in hay. Et electa
triginta milia uirōrum fortium
misit nocte. p̄cepitq; eis dicens.
Ponite insidias post ciuitatem;
nec longius recedatis: et eritis
om̄s parati. Ego autē et reliqua
multitudo que mecum est: acce-
demus ex aduerso contra urbē.
Cumq; exierint contra nos. sicut
ante fecimus fugiemus. et terga
uertemus: donec p̄sequentes. ab
urbe longius p̄trahantur. Bu-
tabunt enī fugere nos sicut pri-
us. Nobis ergo fugientib; et illis
sequentib;: consurgetis de insi-
dis. et uastabitis ciuitatē: tra-
detq; dñs d̄s ur̄ eam in manus
ur̄as. Cumq; ceperitis: succēditē
eam. Sic omnia facietis: ut iussi.
Dimisitq; eos. et prexerunt ad
insidiarū locum: federuntq; in
bethel et hay. ad occidentalem
plagam urbis hay. Josue autē:
nocte illa in medio mansit ppli.
Surgensq; diluculo recensuit
socios: et ascendit cū seniorib;
in fronte exercitus. uallat auxi-

ho pugnator. Cumq; uenissent
 et ascendissent ex aduerso ciuita-
 tis: steterunt ad septentrionale
 urbis plagam: inter qua et eos
 uallis erat media. Quinq; autē
 milia uiros elegerat. et posuerat
 in insidijs inter bethauen ⁊ hay:
 ex occidentali parte eiusdem ciui-
 tatis. Omnis uō reliquus exerci-
 tus ad aquilonē aciem dirigebat:
 ita ut nouissimi multitudinis
 occidentalem plagam urbis at-
 tingerent. Abiit ergo iosue nocte
 illa: et stetit in uallis medio. Ad
 cum uidisset rex hay: festinauit
 mane. et egressus ē cum omni ex-
 ercitu ciuitatis. Dixitq; aciem
 contra desertum: ignorans qd'
 post tergum laterent insidie. Jo-
 sue uō et omnis isrl' cesserunt
 loco. simulantes metu: et fugi-
 entes puiam solitudinis. At illi
 uociferantes pariter: ⁊ se mutuo
 cohortantes: persecuti sunt eos.
 Cumq; recessissent a ciuitate. et
 ne unus quidem in urbe hay et
 bethauen remansisset qui nō p-
 sequeretur isrl'. sicut erupant ap-
 ta oppida relinquentes: dixit do-
 minus ad iosue. Leua clipeum
 qui in manu tua est contra urbē
 hay: qm tibi tradam eā. Cumq;
 eleuasset clipeum ex aduerso ciui-
 tatis: insidie que latebant sur-
 rexerunt confestim. Et pgentes
 ad ciuitatē: cepunt et succendent
 eam. Viri autē ciuitatis qui pseq-
 bantur iosue. respicientes et ui-

157
 dentes fumū urbis ad celum usq;
 conscendere: nō potuerunt ultra
 huc illucq; diffugere: p̄sertim cū
 hy qui simulauerant fugam et
 tendebant ad solitudinē. contra
 psequentes fortissime restitissent.
 Vidensq; iosue et omnis isrl' qd'
 capta ēet ciuitas. et fumus urbis
 ascenderet: reuisus percussit uiros
 hay. Sicq; dem et illi qui cepant
 et succenderant ciuitatem: egressi
 de urbe contra suos. medios hostiū
 ferire cepunt. Cumq; ex utraq;
 parte aduersarij cederentur. ita
 ut nullus de tanta multitudine
 saluaretur: regem quoq; urbis hay
 apprehenderunt uiuentē: et ob-
 tulerunt iosue. Igitur omib; in-
 terfectis qui isrl'em ad deserta
 tendentem fuerant persecuti. et ī
 eodem loco gladio corruentib;:
 reuersi filij isrl' percusserunt ciui-
 tatem. Erant autē qui in eodē
 die conciderant a uiro usq; ad
 mulierē duodecim milia homi-
 nū: om̄s urbis hay. Josue uero
 nō contraxit manū quā in sub-
 lime porregerat. tenens clipeū:
 donec interficerentur om̄s habi-
 tatores hay. Jumenta autē et p-
 dam ciuitatis diuiserunt sibi
 filij isrl': sicut precepat dñs io-
 sue. Qui succendit urbem: et fe-
 cit eam tumulū sempiternū. Re-
 gem quoq; eius suspendit in pa-
 tibulo: usq; ad uespam et solis
 occasum. Precepitq; iosue et de-
 posuerunt cadauer eius de cruce:

proieceruntque in ipso introitu ci-
 uitatis. congelto sup eum mag-
 no acerio lapidum. qui pma-
 net usque in presentem diem. Tunc
 edificauit iosue altare dño deo
 isrl' in monte hebal. sicut prece-
 pat moyses famulus dñi filius
 isrl'. et scriptum est in uolumine
 legis moysi. altare de lapidebus
 impolitis quos ferrum nõ terti-
 git. Et obtulit sup eo holocausta
 dño. immolauitque pacificas
 uictimas. Et scripsit super lapi-
 des deuteronomiũ legis moysi.
 quod ille digesserat coram filijs
 isrl'. Omnis autem populus et
 maiores natu. ducesque ac iudi-
 ces. stabant ex utraque parte ar-
 che in conspectu sacerdotum
 qui portabant archam federis
 dñi. ut aduena ita et indigena.
 media pars eorum iuxta montem
 garizim. et media iuxta mon-
 tem hebal. sicut precepat moy-
 ses famulus dñi. Et primum
 quidem. benedixit populo isrl'.
 Post hec legit omnia uerba bene-
 dictionis et maledictionis. et
 cuncta que scripta erant in le-
 gis uolumine. Nichil ex his que
 moyses iusserat reliquit intactum.
 sed uniuersa replicauit
 coram omni multitudine isrl'.
 mulieribus ac paruulis. et adue-
 nis qui inter eos morabantur.

Quibus auditis. cuncti **IX**
 reges trans iordanem qui
 ulabantur in montanis et in

campelstribus. in maritimis ac lit-
 tore magui maris. hi quoque qui
 habitabant iuxta lybanũ. et he-
 us et amorreus. chananeus. phe-
 rezeus et eueus et iebuseus. co-
 gregati sunt pariter ut pugna-
 rent contra iosue et isrl'. uno a-
 nimo eademque sententia. At hi
 qui habitabant in gabaon au-
 dientes cuncta que fecerat iosue
 iericho et hay. et callide cogitan-
 tes. tulerunt sibi cibaria. saccos
 ueteres asinis imponentes. et
 utres uinarios scissos atque consu-
 tos. calciamiraque pantiq̃ua. que
 ad iudiciũ uetustatis pitacys
 consueta erant. induiti ueteribus
 uestimentis. Panes quoque quos
 portabant ob uaticum. duri e-
 rant. et in frustra comminuti. Per-
 rexeruntque ad iosue qui tunc mo-
 rabatur in castris galgale. et
 dixerunt ei atque simul omni isrl'.
 De terra longinqua uenimus.
 pacem uobiscum facere cupientes.
 Responderuntque filij isrl' ad eos.
 atque dixerunt. Ne forte in terra
 que nobis forte debetur habite-
 tis. et nõ possimus fedus inire
 uobiscum. At illi ad iosue. serui
 inquit tui sumus. Quibus io-
 sue. Qui nam ait estis uos. et
 unde uenistis. Respondert. De
 terra longinqua ualde uenerunt
 serui tui. in nomine dñi dei tui.
 Audiuimus enim famam potentie
 eius. cuncta que fecit in egipto.
 et duobus regibus amorreorum trans

iordanem seon regi esebon et og
 regi basan. qui erant i astaroth.
 Dixerunt quoque nobis seniores.
 et omnes habitatores terre nostre.
 Tollite in manibus cibaria ob lon-
 gissimam viam; et occurrite eis: ac
 dicite. Serui vestri sumus: fedus in
 ite nobiscum. Cui panes quando
 egressi sumus de domibus vestris ut
 ueniremus ad uos. calidos sump-
 simus: nunc siccis facti sunt. et
 uetustate nimia comminuti. U-
 tres ueni nouos impleuimus? ne
 rupti sunt et soluti. Vestes et cal-
 ciamenta quibus induimur. et quae
 habemus in pedibus: ob longitu-
 dinem longioris uiae trita sunt.
 et pene consumpta. Susceperunt
 igitur de cibariis eorum: et os domini
 non interrogauerunt. fecit quoque
 iosue cum eis pacem: et iuramento fede-
 re pollicitus est ut non occideren-
 tur. Principes quoque multitudi-
 nis iurauerunt eis. Post dies
 autem tres iuramento federis. audierunt
 quod in uicino habitabant: et in-
 eos futuri essent. Moueruntque cas-
 tra filii israel: et uenerunt in ciui-
 tates eorum die tertio. Quarum hec
 uocabula sunt. Gabaon. et caphi-
 ra. et beroth. et cariathairim.
 Et non percusserunt eos: eo quod
 iurassent eis principes multitudi-
 nis. in nomine domini dei israel. Murmu-
 rauit itaque omne uulgus: contra
 principes. Qui responderunt eis.
 Iurauimus illis in nomine domini dei
 israel: idcirco non possumus eos

contingere. Sed hoc faciemus eis.
 Referentur quidem ut uiuant;
 ne contra nos ira domini concitetur:
 si peierauerimus eis. Sed sic ui-
 uant ut in usus multitudinis u-
 nisse ligna cedant. aquasque co-
 portant. Quibus haec loquentibus: uo-
 cauit gabaonitas iosue: et ait
 eis. Cur nos decipere fraude uo-
 luitis. ut diceretis. paul ualde
 habitamus a uobis. cum in medio
 ueri sitis. Itaque sub maledictione
 eritis: et non deficiet de stirpe
 uestra ligna cedens. aquasque com-
 portans. in domum domini dei mei.
 Qui responderunt. Nunciatum
 est nobis seruis tuis: quod promit-
 sisset dominus deus tuus moyse seruo
 suo. ut traderet uobis omnem ter-
 ram: et disperderet cunctos habi-
 tatores eius. Timuimus igitur
 ualde: et pudimus animabus nostris
 uero timore compulsi: et hoc con-
 silium inuimus. Hunc autem in
 manu tua sumus: quod tibi bo-
 num et rectum uideatur. fac nobis.
 fecit ergo iosue ut dixerat: et
 liberauit eos de manibus filiorum
 israel: ut non occiderentur. Decre-
 uitque iosue in illo die eos esse in
 ministerium cuncti populi et altaris
 domini. cedentes ligna et aquas co-
 portantibus usque in praesens tempus:
 in loco quem dominus elegerat.

Que cum audisset adomisedech
 rex iherusalem. quod scilicet cepisset
 iosue hay et subitisset eam. sic
 enim fecerat iericho et regi eius

sic fecit hay et regi illius; et qd
 transfugerent gabaonite ad isrl.
 et essent federati eoru. timuit
 ualde. **U**rbis eni magna erat
 gabaon. et una regaliu ciui
 tatum. et maior oppido hay: om
 nesq; bellatores eius fortissimi.
Misit ergo adonisedech rex ieru
 salem ad ocham regem hebron. et
 ad pharam regem hierimoth. ad
 iaphie quoq; regem lachis. et ad
 dabit regem eglon. dicens. **A**s
 cendite ad me. et ferre presidiu
 ut expugnemus gabaon. qre
 transfugerit ad iosue et ad filios
 isrl. **C**ongregati igitur ascende
 runt quinq; reges amorreoru.
 rex iherlm. rex hebron. rex hieri
 moth. rex lachis. rex eglon. siml
 cum exercitib; suis. et castra me
 tati sunt circa gabaon. oppug
 nantes eam. **H**abitatores aut
 gabaon urbis obsesse. miserunt
 ad iosue. qui tunc morabatur i
 castris apud galgalam. et dixe
 runt ei. **N**e retrahas manus tu
 as. ab auxilio seruoꝝ tuoꝝ. **A**s
 cende cito et libera nos. ferq; p
 sidium. **C**onuenerunt enim adiu
 sum nos om̄s reges amorreoru.
 qui habitant i montanis. **A**scen
 ditq; iosue de galgalis. et om̄s
 exercitus pugnatoꝝ cu eo. uiri
 fortissimi. **D**ixitq; dñs ad iosue.
Ne timeas eos. **I**n manus enim
 tuas tradidi illos. **N**ullus ex
 eis. tibi resistere poterit. **I**rru
 it itaq; iosue sup eos repente.

tota nocte ascendens de galgalis.
Et conturbauit eos dñs a facie
 isrl. contriuitq; plaga magna i
 gabaon. ac psecutus e p uiam
 ascensus beheron. et percussit e
 os usq; ad azecha. et maceda. **C**uq;
 fugerent filios isrl. et essent in
 descensu beheron. dñs misit
 sup eos lapides magnos de celo
 usq; ad azecha. et mortui sunt
 multo plures lapidib; grandini.
 qm quos gladio puisterant filij
 isrl. **T**unc locutus est iosue dño.
 in die qua tradidit amorreum
 in conspectu filioꝝ isrl. dixitq;
 coram eis. **S**ol contra gabaon ne
 mouearis. et luna contra ualle
 hayalon. **S**teteruntq; sol et lu
 na. donec ulcisceretur se gens
 de inimicis suis. **N**onne scriptu
 est hoc in libro iustoz. **S**tetit
 itaq; sol in medio celi. et n̄ festi
 nauit occumbere. spacio unius
 diei. **N**on fuit ante et postea
 tam longa dies. obediēte dño
 uoci hominis. et pugnantē p
 isrl. **R**euisusq; est iosue cu om
 ni isrl. in castra galgale. fuge
 rant eni quinq; reges. et se ab
 sconderant in spelunca urbis
 maceda. **A**nnuntiatumq; e iosue.
 qd inuenta eent quinq; reges.
 latentes in spelunca maceda.
Qui pcepit focys. et ait. **V**ol
 uite saxa ingentia ad os spelu
 ce. et ponite uiros industrios.
 qui clausos custodiant. **N**os au
 nolite stare. sed psequimini hos

res: et extremos quosq; fugien-
 tum cedite. **N**ec dimittatis eos
 urbium suar; intrare presidia:
 quos tradidit dñs dñs ur̄ in
 manus ur̄as. **C**elis igitur ad
 usarys plaga magna. et usq;
 ad internecionē pene cōsump-
 tis: hy qui isrl' effugere potue-
 runt. ingressi sunt ciuitates
 munitas. **R**eūsusq; est omnis
 exercitus ad iosue in maceda.
 ubi tunc erant castra: sani et
 integro numero. **N**ullusq; cō-
 tra filios isrl' mutire ausus ē.
Precepitq; iosue: dicens. **A**pe-
 rite os spelunce: et pducite ad
 me quinq; reges. qui in ea lati-
 tant. **F**eceruntq; ministri: ut
 sibi fuerat impatum. **E**t eduxe-
 runt ad eum quinq; reges de spe-
 lunca: regem ierlm. regem he-
 bron. regem hierimoch. regem
 lachis. regem eglon. **C**umq; e-
 ducti ēent ad eum: uocauit om-
 nes uiros isrl': et ait ad pncipes
 exercitus qui secum erant. **I**te
 et ponite pedes ur̄os: sup colla
 regum istoz. **Q**ui cū prexissent.
 et subiectoz pedib; colla calca-
 rent: rursus ait ad eos. **N**olite
 timere: nec paueatis. **C**ōforta-
 mini: et estote robusti. **S**ic enī
 faciet dñs cunctis hostib; ur̄is:
 adūsūm quos dimicatis. **P**er-
 cussitq; iosue et interfecit eos:
 atq; suspendit sup quinq; stipi-
 tes: fueruntq; suspensi usq; ad
 uespum. **C**umq; occumbēt sol.

pcepit socijs ut deponerent eos
 de patibulis. **Q**uib; depositis. p-
 iecerunt eos in speluncam i qua
 latuerant: et posuerunt sup os
 eius saxa ingentia: que pma-
 nent usq; in presens. **E**odē die.
 macedan quoq; cepit iosue. et p-
 cussit in ore glady: regemq; illi
 interfecit. et om̄s habitatores ei.
Non dimisit in ea: saltem par-
 uas reliquias. **F**ecitq; regi ma-
 ceda: sicut fecerat regi iericho.
Transiuit cū omni isrl' de ma-
 ceda in lebna. et pugnabat con-
 tra eam: quā tradidit dñs cū
 rege suo in manu isrl'. **P**ercusse-
 runtq; urbem in ore glady: et om̄s
 habitatores eius: et non dimi-
 serunt in ea ullas reliquias. **F**e-
 ceruntq; regi lebna: sicut fece-
 rant regi iericho. **D**e lebna tran-
 siuit in lachis cum omni isrl':
 et exercitu pgyrum disposito.
 oppugnabat eam. **T**radiditq;
 dñs lachis: in manus isrl'. **E**t
 cepit eam die altero: atq; pec-
 cussit in ore glady. omneq; ani-
 mā que fuerat in ea: sicut fece-
 rat lebna. **E**o tempe ascendit
 itam rex gazet: ut auxiliaretur
 lachis. **Q**uē pcussit iosue cum
 omni poplo eius: usq; ad incē-
 tionem. **T**ransiuitq; de lachis
 in eglon: et circumdedit atq; ex-
 pugnauit eam eadem die. **P**er-
 cussitq; in ore glady omnes ani-
 mas que erant in ea: iuxta oīa
 que fecerat lachis. **A**scendit qq;

cū omni isrl̄ de eglon in hebron. et pugnavit contra eam; cepit q̄ et percussit in ore gladij. regem quoq; eius et oīa oppida regionis illius: uniuersasq; animas que in ea fuerant como-
 rate. Non reliquit in ea ulla reliquias. Sicut fecerat eglon sic fecit et hebron: cuncta que in ea reperit cōsumens gladio. Inde reuersus in dabitā: cepit eam atq; uastauit. Regē quoq; eius et omnia p̄ circuitum oppida: percussit in ore gladij. Nō dimisit in ea ulla reliquias. Sicut fecerat hebron et lebna et regib; eaz: sic fecit dabit et regi illius. Percussit itaq; ioseph omne terrā montanā ⁊ meridiana atq; campestre: et asedoch cum regib; suis. Non dimisit in ea ulla reliquias; sed omne qd̄ spirare poterat in fecit: sicut preceperat ei dñs deus isrl̄. A cadēs barne usq; ad gaza. omnēq; terram gosen usq; gabaon. uniuersos reges et regiones eoz: uno impetu cepit atq; uastauit. Dñs enim deus israhel: pugnavit pro eo. Reuersusq; est cum omni isrl̄: ad locum castrorū in galgala. **XI**

Oye cum audisset iabin rex asor. misit ad iobab regem madon. et ad regem semeron. atq; ad regem acsaph. ad reges quoq; aquilonis qui habitabāt in montanis et in planitie

meridiam ceneroth. ī campestri-
 by quoq; et in regionib; dor iux-
 mare; chananeum quoq; ab ori-
 ente et occidente. et amorreum
 atq; etheum ac pherezeum ⁊ te-
 buseum in montanis: eueū q̄q;
 qui habitabat ad radices himon
 in terra maspha. Egrediq; sunt
 om̄s cum turmis suis; p̄ls mul-
 tus nimis sicut arena que ē in
 litore maris: equi quoq; et cur-
 rus imense multitudinis. Cōue-
 neruntq; om̄s reges isti in unū
 ad aquas meron: ut pugnet̄
 contra isrl̄. Dixitq; dñs ad io-
 sue. Ne timeas eos. Cras enim
 hac eadem hora: ego tradā om̄s
 istos uulnerandos in conspectu
 isrl̄. Equos eoz subneruabis: et
 currus igne combures. Venitq;
 ioseph et omnis exercitus ei cum
 illo aduersum illos ad aquas me-
 ron subito; et irruerunt sup̄ eos.
 Tradiditq; illos dñs ī manus
 isrl̄. Qui percusserunt eos; et ple-
 cuti sunt eos usq; ad sydonem
 magnā et aquas maserephoth
 campūq; masphē: qui est ad
 orientalem illius partē. Itaq;
 percussit om̄s: ut nullas dimit-
 teret ex eis reliquias. Fecitq; si-
 cut p̄ceperat ei dñs. Equos eoz
 subneruauit: currusq; combussit.
 Reuersusq; statim cepit asor: et
 regem eius percussit gladio. Asor
 enim: antiquitus inter omnia
 regna hec principatū tenebat.
 Percussitq; om̄s animas: que ibi

admittit. Non dimisit
 reliquias: sed om̄s
 uulnerandos in conspectu
 isrl̄. Equos quoq; et
 currus igne combures.
 Venitq; ioseph et omnis
 exercitus ei cum illo
 aduersum illos ad aquas
 meron subito; et irruerunt
 super eos. Tradiditque
 illos dominus in manus
 israel. Qui percusserunt
 eos; et percussit omnes
 animas que ibi erant.
 Equos quoque subneruauit
 et currus combussit.
 Reuersusque statim cepit
 asor: et regem eius percussit
 gladio. Asor enim: antiquitus
 inter omnia regna hec
 principatum tenebat.
 Percussitque omnes animas
 que ibi erant.

dem morabantur. Non dimisit
in ea ulla reliquias: sed usq;
ad internecionē uniuersa uasta
uit. Ipam quoq; urbem peremit
incendio. et om̄s p̄ circuitum ci
uitates; regesq; eaz cepit. p̄cus
sic atq; deleuit. sicut preceperat
ei moyses famulus dñi: absq;
urbib; que erant in collib; et in
tumulis site. Ceteras succendit
isrl'. Nam tantū alor muni
tissima: flamma cōsumpsit. Om
nemq; p̄dam istar urbium ac
umenta diuiserunt sibi filij is
rahel: cunctis hōib; interfectis.
Sicut precepat dñs moysi seruo
suo: ita p̄cepit moyses iosue: et
ille uniuersa compleuit. Non p̄
terit de uniuersis mandatis. nec
unū quidem uerbū: qd̄ iusserat
dñs moysi. Cepit itaq; iosue om
nem terrā montanā et meridia
nā; terramq; gosen et planitiē
et occidentalem plagam. montē
q; isrl' et campestrā eius: et par
tem montis qui ascendit seir us
q; baalgāth p̄ planitiem lybani
subter montem hermon. Om̄es
reges eoz cepit: et p̄cussit et occi
dit. Multo tempore. pugnauit
iosue: contra reges istos. Nō fuit
ciuitas q̄ n̄ se traderet filijs isrl'.
p̄ter eueum qui habitabat in
gabaon: omnes bellando cepit.
Dñi enim sententia fuerat ut
indurarentur corda eoz; et pug
narent contra isrl'. et caderent. et
nō mererentur ullam clementiā.

ac perirent: sicut precepat dñs
moysi. In tempore illo uenit iosue
et interfecit enachim de monta
nis hebron et dabit et anab. et de
omni monte iuda et isrl': urbes
q; eoz deleuit. Non reliquit ullū
de stirpe enachim in terra filioz
isrl'. absq; ciuitatib; gaza. et gech.
et azoto: in quib; solis relictū s̄t.

Cepit ergo iosue omnē terram
sicut locutus ē dñs ad moysen:
et tradidit eam in possessionē
filijs isrl'. scdm̄ partes et tribus
suas. que uentq; terra a prelus.

Hij sunt reges quos **XII**
p̄cusserunt filij isrl'. et posse
derunt terram eoz trans iordanē
ad solis ortum. a torrente arnon
usq; ad montē hermon: et omnē
orientalem plagam que respicit
solitudinē. Seon rex amorreoz
qui habitauit in efebou. dñatus
est ab aruer que sita est sup̄ ri
pam torrentis arnon. et medie
partis in ualle. dimidūq; ga
laad usq; ad torrentē iaboth.
qui est terminus filioz amon:
et a solitudine usq; ad mare ce
neroth contra orientē. et usq;
ad mare deserti quod est mare
salissimū. ad orientālē plagam
puam que dicit bechesimoth. et
ab australi parte que subiacet
asedoch usq; phalga. Termin' phalga timi
og; regis basan de reliquijs ra
phaim. qui habitauit in asta
roth et in edraim: et dñatus ē
in monte hermon et in salacha

atq; in uniuersa basan. usq; ad terminos gessuri et machathi. et dimidie partis galaad. ⁊ terminu seon regis esebon. Moyses famulus dñi. et filij isrl. percusserunt eos. Tradiditq; terram eorū moyses in possessionē rubenitis et gadditis. et dimidie tribui manasse. Hi sunt reges terre. quos percussit iosue et filij isrl. trans iordanem ad occidentalem plagam. a baalgath in campo lybani. usq; ad montem cuius pars ascendit i seir. Tradiditq; eam iosue in possessionē tribub; isrl. singulis partes suas. tam in montanis quam in planis. atq; in campestrib;. In asedoch et in solitudine ac in meridie etheus fuit et amorreus. chanaanēus et pherezeus. eueus ⁊ iebuseus. Rex iericho unus. Rex hay. que est ex latere bechel. unus. Rex ierlm. unus. Rex hebron. unus. Rex hierimoch. un. Rex lachis. unus. Rex eglon. unus. Rex gazer. unus. Rex daber. un. Rex gader. unus. Rex herma. unus. Rex herech. unus. Rex lebna. unus. Rex odolam. un. Rex maceda. unus. Rex bechel. unus. Rex taphua. unus. Rex apher. unus. Rex affech. unus. Rex saron. unus. Rex madon. unus. Rex asor. unus. Rex semeron. unus. Rex acsaph. un. Rex thenach. unus. Rex magedo. unus. Rex cedēs. unus. Rex ta

chanaem carmeli. un. Rex doz et prouintie doz. unus. Rex gentium galga. unus. Rex thesa. unus. Omnes reges. triginta ⁊ iosue senex **XIII** unus. prouecteq; etatis erat. Et dixit dñs ad eum. Venisti. et longe uis es. Terraq; latissima delicta est. que nec dum est forte diuisa. omnis uidelicet galylea. philistim et uniuersa gessuri a fluuio turbido qui irrigat egyptum usq; ad terminos accaron contra aquilonē. terra chanaan que in quinque regulos philistim diuiditur. gazeos et azorios. ascalonitas. getheos et accaronitas. Ad meridiem uero sunt euei. omnis terra chanaan. et maara sydonior usq; afecha. et terminos amorrei eius confinia. lybani quoq; regio contra orientem a baalgath sub monte hermon. donec ingreditaris emath. omnium qui habitabant in monte. a lybano usq; ad aqs maserephoth. uniuersiq; sydonij. Ego sum. qui delebo eos a facie filiorū isrl. Veniat ergo in partē hereditatis isrl. sicut p̄cepti tibi. Et nunc diuide terrā in possessionem nouē tribub;. et dimidie tribui manasse. cum qua ruben et gad possederant terram. quā tradidit eis moyses famulū dñi trans fluentia iordanis ad orientalem plagam. ab ardet que sita est in ripa torrentis arnon ⁊ in uallis medio. uniuersaq; cam

peftria medaba usq; ad dybon. & cunctas ciuitates seon regis amorei qui regnauit in efebou. usq; ad terminos filioꝝ amon et galaad ad terminuꝝ gesuri & machathi. omneq; montem hermon et uniuersam basan usq; ad salecha. omne regnuꝝ og in basan qui regnauit in astaroth et in edrai. Ipse fuit de reliquijs raphaim. Percussitq; eos moyses. atq; de leuit. Solueruntq; dispendere filij isrl' gesuri et machathi. et habitauerunt in medio isrl' usq; in presentem diem. Tribui aut' leui non dedit possessioneꝝ; sed sacrificia et uictime dñi dei isrl'. ipsa est eius hereditas. sicut locutus e' illi. Dedit ergo moyses possessionem tribui filioꝝ ruben. iuxta cognationes suas; fuitq; terminus eoz ab arder que sita e' in ripa torrentis arnon. et i ualle eiusdem torrentis media: uniuersam planticiem que ducit medaba et efebou. cunctosq; uiculos eaz qui sunt in campestribz. dibon quocq; et bamothbaal. et oppiduꝝ baalmeon. et iessa et cedemoth. et mefeche. et cariathaim. et sabama. et sarachasar. in monte conuallis. bechpheoz et asedoch. maphalga. et becharsimoth. omnes urbes campestres. uniuersaq; regna seon regis amorei qui regnauit in efebou. que percussit moyses cum pncipibz madian. eueum et recen. et sur. et hur. et re

bee. duces seon habitatores terre. Et balaam filium beoz acrolum occiderunt filij isrl' gladio: cu' ceteris interfectis. Factusq; est terminus filioꝝ ruben: iordanis fluius. Hec est possessio rubenitar' p cognationes suas: urbium & uiculoy. Deditq; moyses tribui galaad et filijs eius p cognationes suas possessioneꝝ: cuius hec est diuisio. Terminus iazer et omnes ciuitates galaad. dimidiamq; partem terre filioꝝ amon usq; ad arder que est contra rabba. & ab efebou usq; ad ramoth masphe. et bachanin. et manaim usq; ad terminos dabit. in ualle q; becharan. et bechnemra & socroth. et saphan. reliquaꝝ parteꝝ regni seon regis efebou. Huius quoq; finis iordanis est: usq; ad extrema partem maris cenereth tris iordanis. ad orientalem plagam. Hec est possessio filioꝝ gad. p familias suas: ciuitates et uilleeaz. Dedit et dimidie tribui manasse filijsq; eius iuxta cognationes suas possessionem: cuius hec principium e'. A manaim uniuersam basan. et cuncta regna og regis basan. omnesq; uicos iayr qui sunt in basan sexaginta oppida. et dimidiam partem galaad. et astaroth et edrai. urbes regni og in basan. Filij machir filij manasse dimidie parti filioꝝ machir. iuxta cognationes suas. hanc possessioneꝝ diuisit moyses

in campesrib; moab trans iordanē contra iericho: ad orientalem plagam. Tribui autē leui nō dedit possessionē; qm̄ dñs dñs isrl̄ ipse est possessio eius: ut locutus est illi. **XIII**

Hoc est qd̄ possederūt filij isrl̄ in terra chanaan. quā dederunt eis eleazar sacerdos et iosue filius min et principes familiarū p̄ tribus isrl̄ sorte om̄ia diuidentes. sicut precepat dñs ī manu moȳsi: nouem tribub; et dimidie tribui. Duab; enī tribub; et dimidie tribui dederat moyses trans iordanē possessionē; absq; leuitis qui nichil terre acceperunt inter fr̄es suos: sed in eorū successerunt locum filij ioseph in duas diuisi tribus. manasse et effraim. Hec acceperunt leuite aham partem in terra: nisi urbes ad habitandū. et suburbana eorū ad alenda iumentā et pecora sua. Sicut preceperat dñs moȳsi. ita fecerunt filij isrl̄. et diuiserunt terrā. Accesserunt itaq; filij iuda ad iosue: ī galgalis. locutusq; est ad eum caleb filij iephone: cenezeeus. Aosti quid locutus sit dñs ad moysen hominem dei de me et de te: in cades barne. Quadraginta annorū eram: quando misit me moyses famulus dñi de cades barne. ut considerarem terrā. Nuntiauiq; ei: qd̄ michi uerum uidebatur. Fr̄es autē mei qui ascenderant

meū. dissoluerunt cor popli; et nichilominus ego secutus sum dñm dñm meū. Iurauitq; moysē in die illo: dicens. Terra quam calcauerit pes tuus. erit possessio tua et filiorū tuorū in eternū: q̄a secutus es dñm dñm tuum. Concessit ergo dñs uitam m̄ sicut pollicitus est: usq; in p̄sentē diem. Quadraginta et quinque anni sunt. ex quo locutus ē dñs uerbū istud ad moysen: quando ambulabat isrl̄ p̄ solitudinem. Hodie octoginta quinque annorū sūt: sic ualens ut eo ualebam tempore quando ad explorandū missus sum. Illius in me temporis fortitudo usq; hodie p̄seuerat: tam ad bellandum quā ad gradendum. Da ergo michi montem istū quem pollicitus est dñs te quoq; audiente: in quo enachim sunt. et urbes magne atq; munitē: si forte sit dñs mecum. et potero delere eos. sicut pmisit m̄. Benedixitq; et iosue: et tradidit ei hebron in possessionem. Atq; ex eo fuit hebron caleb filio iephone cenezeeo usq; in p̄sentem diem: quia secutus est dñm dñm isrl̄. Nomen hebron: antea uocabatur cariatharbē. Adam maximus: ibi in terra enachim situs ē. Et t̄ra cessauit **XV**

Igitur fors filiorū a plus iuda p̄ cognationes suas: ista fuit. A termino edom desertum s̄yn contra meridiem: et usq;

ad extremā partem australis
 plage. Initium eius: a summitate
 maris salissimi et a lingua eius.
 que respicit meridie. Egreditur
 q̄ contra ascensum scorpionis. et
 p̄transit in hyna. ascenditq̄ in
 cades barne. et puenit in ebron.
 ascendens a dara et circuiens ca
 ricaa. atq̄ inde p̄transiens in a
 semona. et pueniens ad torrentē
 egypti. Cruntq̄ termini ei: ma
 re magnū. Hic erit finis meridi
 ane plage. Ab oriente uero erit
 initium mare salissimū. usq̄ ad
 extrema iordanis et ea que respi
 ciunt aquilonem: a lingua mari
 usq̄ ad eundem iordanis fluuiū.
 Ascenditq̄ terminus in becha
 gla. et p̄transit ab aquilone in
 becharaba. ascendens ad lapidē
 boen filij ruben. et tendens usq̄
 ad terminos debira. de ualle achor
 contra aquilonē. respiciens gal
 gala que est ex aduerso ascensio
 nis adomim ab australi parte
 torrentis. Transitq̄ aquas que
 uocantur fons solis: et erit ex
 nus eius ad fontem rogel. Ascen
 ditq̄ p̄ conuallē filij ennon: ex
 latere iebusei. ad meridiem. Hec
 est iherlm. Et inde se erigens ad
 uerticem montis qui est contra
 gehennon ad occidentē: in sum
 mitate uallis raphaim contra
 aquilonē. P̄transitq̄ a uertice
 montis usq̄ ad fontem aque nep
 thoa. et puenit usq̄ ad uicos
 montis ephron. Inclinatq̄ i

bala que est cariathiarim id est
 urbs siluarū. et circuit de bala cō
 tra occidentē usq̄ ad montē seyr.
 Transitq̄ iuxta latus montis ia
 rim ad aquilonem in cheslon: et
 descendit in bechames. Transit
 q̄ in thanna: et puenit contra
 aquilonē partis accaron ex late
 re. Inclinatq̄ secrona: et tran
 sit montem bala. p̄uenitq̄ in
 gebneel: et maris magni contra
 occidentē fine concluditur. Hi
 sunt termini filioꝝ iuda p̄ circui
 tum: in cognationib; suis. Caleb
 uero filio iephone dedit partem
 in medio filioꝝ iuda. sicut p̄parat
 et dñs: cariatharbe pars enach.
 Ipsa est hebron. Deleuitq̄ ex ea
 caleb tres filios enach: setai. et
 achiman. et tholmai. de stirpe e
 nach. Atq̄ inde conscendens ue
 nit ad habitatores dabit: que p̄
 us uocabatur cariathsepher. id
 est ciuitas litterarum. Dixitq̄
 caleb. Qui percussit cariathse
 pher. et cepit eam: dabo illi ax
 am filiam meā. uxorem. Cepitq̄
 eam odoniel filius tenez: frater
 caleb iunior. Deditq̄ ei axam
 filiam suā. uxorem. Qui cū p̄ge
 ret simul. suasiť ei uir suus: ut
 peteret a patre suo agrum. Sus
 pirauitq̄ ut sedebat in asino. m.
 Cui caleb. Quid habes inquit.
 At illa respondit. Da michi bene
 dictionē. Terrā australem ⁊ aren
 tem dedisti m̄: iunge et irriguam.
 Deditq̄ ei caleb irriguū superius.

et inferius. Hec est possessio tribus
 filiorum iuda: per cognationes suas.
 Crantque ciuitates ab extremis
 partibus filiorum iuda iuxta termi-
 nos edom a meridie: capsehel.
 et eder. et iagur. et cina. et dimo-
 na. et adada. et cedes. et azor. et
 iethnan. ziph. et thelem. et ba-
 loth. et asor noba. et carioth.
 esrom. hec est asor. aman. same.
 et molada. et aser. gadida. et a-
 semon. bechpheloth. et asersual.
 et bersabee. et baziothia. et ba-
 la. et hym. esem. et herholad. et
 exul. et herma. et liceleg. et me-
 demena. et sesenna. et lebaoth.
 et selim. ethaim. remon. Omnes
 ciuitates triginta nouem: et
 uille earum. In campetribus uero:
 estaol. et saraa. et asena. et za-
 noe. et engannim. thaphua. et
 enaim. et ierimoth. adulam.
 socco. et azecha. et sarim. et adi-
 thaim. et gedara. et giderothaim.
 urbes quatuordecim et uille ea-
 rum. Sanan. et adesa. et mag-
 dalgad. delem. et mespha. et ie-
 chel. lachis. et baschat. et eglon.
 rebbon. et lecmas. et cethlis. et
 gideroth. et bechagon. et naama.
 et maceda: ciuitates sedecim et
 uille earum. Lambana. et ether. et
 asan. et ieptha. et esna. iessia. et
 nesib. ceila. et aczib. et maresa:
 ciuitates nouem et uille earum.
 Accaron: cum uicis et uillulis
 suis. Ab accaron usque ad mare:
 omnia que uergunt ad azotum

et uicilos eius. Azotus cum uicis
 et uillulis suis. Gaza: cum uicu-
 lis et uillulis suis. Usque ad tor-
 rentem egypti et mare magnum:
 terminus eius. Et in monte sa-
 mir. et gether. et socho. et edenna.
 et cariathsanna. hec est dabir. a-
 nab. et hystemo. et anim. gosen.
 et elon. et gilo: ciuitates unde-
 cim et uille earum. Arab. et ruma.
 et asaan. et ramim. et bechafua.
 et aseta. et azmatha. et caria-
 tharbe. hec est hebron. et syor:
 ciuitates nouem et uille earum.
 Shaon. et charmel. et ziph. et io-
 thae. ierahel. et zuicadam. et za-
 noe. acchaim. et gabaa. et than-
 na: ciuitates decem et uille earum.
 Alul. et bechsur. et gedor. marach.
 et bechanoth. et herhecen: ciui-
 tates sex et uille earum. Cariath-
 baal. hec est cariathiarim urbs sil-
 uarum. et areba: ciuitates due.
 et uille earum. In deserto. bechara-
 ba. medin. et sabacha. nepfan. et
 ciuitas salis. et engaddi: ciuita-
 tes sex et uille earum. Jebuseum
 autem habitatores iherusalem: non
 potuerunt filii iuda delere. Ha-
 bitauitque rebuseus cum filiis iuda
 in iherusalem: usque in presentem diem.
Ceciditque foris **XVI**
 filiorum ioseph ab iordane con-
 tra iericho. et ad aquas eius ab
 oriente solitudo que ascendit de
 iericho ad montana bechel: et
 egreditur de bechel luzam. tran-
 sicut terminum archatharoth. et

descendit ad occidentē iuxta terminū ieflechi. usq; ad terminos beheron inferioris. et gazer. Finiunturq; regiones eius mari magno. Quas possederunt filii ioseph: manasses et effraim. Et factus ē terminus filiorū effraim p cognationes suas. et possessio eorū contra orientem: astaroch. addar. usq; beheron superiorem. egrediunturq; confina ī mare. Machinathath uō aquilonem respicit. et circuit terminos cōtra orientem in thanathsylo: et p̄t̄n̄ sit ab oriente ianoē. Descenditq; de ianoē in ataroch ⁊ noaratha: et puenit in iericho. Et egredit̄ ad iordanē de rassa: p̄transitq; contra mare in uallem harundineti. Sinitq; egressus eius: ad mare salissimum. Hec est possessio tribus filiorū effraim. p̄ familias suas: urbesq; separate sunt filijs effraim. ī medio possessioni filiorū manasse. et uille earū. Et nō interfecerūt filij effraim chanaanē: qui habitabat ī gazer. Habitauitq; chanaanēus in medio effraim usq; in diem hanc:

Contributarius. **XVII.**
 Cecidit autē sortis tribui manasse. ipse enim est p̄mogenitus ioseph. machir. p̄mogenito manasse patri galaad. qui fuit uir pugnator: habuitq; possessionē galaad et basan: et reliquis filiorū manasse iuxta familias suas. filijs abrezet. et filijs helech. ⁊ fi-

lius hezrihel. et filius sychen. et filius epher. et filius semida. Isti sunt filij manasse filij ioseph: mares p cognationes suas. Salphaad uero filio epher. filij galaad. filij machir. filij manasse. nō erant filij. sed sole filie: quarū ista sunt nomina. Maala. ⁊ noa. et egla. et melcha. et therfa. Veniuntq; in conspectu eleazari sacerdotis et iosue filij nun. ⁊ p̄ncipum: dicentes. Dñs precepit p̄ manū moyfi: ut daretur nobis possessio in medio fr̄m nr̄orū. Deditq; eis iuxta impium dñi possessionē: in medio fr̄m patris eorum. Et ceciderunt fomiculi manasse decem: absq; terra galaad et basan. transiordanem. Filie enī manasse: possederunt hereditatē in medio filiorū eius. Terra autē galaad cecidit in sortem filiorū manasse: qui reliqui erant. Fuitq; terminus manasse. ab aser machinathath que respicit sychen: et egreditur ad dextram iuxta habitatores fontis taphue. Crenī in sorte manasse ceciderat terra taphue: que est iuxta terminos manasse. et filiorū effraim. Descenditq; terminus uallis harundineti. in meridie torrentis ciuitatū effraim: que ī medio sunt urbū manasse. Terminus manasse ab aquilone torrentis. et exitus eius pergit ad mare: ita ut possessio effraim sit ab austro. et ab aquilone ma-

nasse: et utramque claudit mare.
Et coniunguntur sibi in tribu
 aser ab aquilone: et in tribu y
 sachar ab oriente. **F**uitque heredi
 tas manasse in ysachar et i aser.
 berthsaan et uiculis eius: et gebla
 am cum uiculis suis: et habitatores
 dor cum oppidis suis: habitato
 res quoque endor cum uiculis suis;
 similiterque habitatores thanath
 cum uiculis suis. et habitatores
 magedo cum uiculis suis: et ter
 cia pars urbis nopheth. **N**ec
 potuerunt filii manasse. has ci
 uitates subire: sed cepit cha
 naneus habitare in terra ista.
Postquam autem conualuerunt filii
 israhel: subiecerunt chananeos et
 fecerunt sibi tributarios. nec in
 terfecerunt eos. **L**ocutique sunt
 filii ioseph ad iosue: atque dice
 runt. **Q**uare dedisti in terra in
 possessione fortis et fimeculi uni.
 cum sim tante multitudinis et be
 nedixit in dominus. **A**d quos iosue ait.
Si populus multus es. ascende in
 siluam. et succide tibi spacia in
 terra pherezei et raphaim: quia
 angusta est tibi possessio montis
 effraim. **C**ui responderunt filii
 ioseph. **N**on poterimus ad mon
 tana conscendere: cum ferreis cur
 ribus utantur chananei. qui ha
 bitant in terra campestri: in
 qua site sunt bersan cum uiculis
 suis. et iezrahel mediam possi
 dens uallem. **D**ixitque iosue ad
 domum ioseph: effraim et ma

nasse. **P**opulus multus es: et mag
 ne fortitudinis. **N**on habebis
 fortem unam: sed transibis ad mo
 tem. et succides tibi atque purga
 bis ad habitandum spacia: et
 poteris ultra procedere. cum sub
 uerteris chananeum. quem dicitis
 ferreos habere currus. et esse for

Capitulum. **XVII**
Congregatique sunt omnes filii
 israhel in hyslo. **I**bique fixerunt taber
 naculum testimonij: et fuit eis
 terra subiecta. **R**emanserunt autem
 filiorum israhel septem tribus: que nec
 dum acceperant possessiones suas.
Ad quos iosue ait. **U**squequo mar
 cetis ignauia. et non intratis ad
 possidendam terram. quam dominus
 deus patrum uestrorum dedit uobis.
Congregate de singulis tribubus: et nos
 uiros: ut mittam eos. et pergant
 atque circueant terram. et descri
 bant eam iuxta numerum uni
 cuiusque multitudinis: referantque
 ad me quod descriperint. **D**iuidite
 uobis terram: in septem partes.
Judas sit in terminis suis ad au
 stralem plagam: et domus ioseph
 ab aquilone. **M**ediam inter hos
 terram: in septem partes descri
 bite. **E**t huc uemetis ad me. ut
 coram domino deo uestro mittam uobis
 hic fortem: quia non est inter uos
 pars leuitay: sed sacerdotum
 domini est eorum hereditas. **G**ad autem
 et ruben et dimidia tribus ma
 nasse. nam acceperant possessiones
 suas trans iordanem. ad orienta

lem plagam: quas dedit eis moyses famulus dñi. Cumq; surrexissent utri. ut pgerent ad describendam terram. pcepit eis iosue. dicens. Circuite terrā et describite eam. ac reuertimini ad me: ut hic coram dño deo urō in sylo mittā uobis sortē. Itaq; prexerunt. et lustrantes eam i septem partes diuiserunt. scribentes in uolumine. Reuēsiq; sūt ad iosue: in castra sylo. Qui misit sortes coram dño in sylo. diuisitq; terram filijs isrl. in septem partes. Et ascendit sors prima filioz beniamin p familias sua: ut possiderent terrā inter filios iuda et filios ioseph. Fuitq; terminus eoz contra aquilonē. ab iordane pgens iuxta latus iericho septentrionalis plage: et inde cōtra occidentē ad montana conscēdens. et pueniens ad solitudinē bethauen: atq; ptransiens iuxta luzam ad meridiem. ipsa est bethel. Descenditq; in atharoth adar. in montē qui est ad meridiē betheron inferioris: et inclinac̄ circuiens contra mare. ad meridiem montis qui respicit betheron contra affricum. Suntq; termini eius in cariathbaal que uocatur et cariathiarim: urbem filioz iuda. Hec est plaga contra mare ad occidentem. A meridie aut̄ ex parte cariathiarim egreditur terminus contra mare: et puenit usq; ad fontē aquarū nep

thoa. Descenditq; in partē montis que respicit uallem filioz ennon: et est contra septentrionalē plagam. in extrema parte uallis raphaim. Descenditq; gehemon id est uallis ennon. iuxta latus ieribusei ad austrum. et puenit ad fontem rogel. transiens ad aquilonē. et egrediens ad ensemes id ē fontem solis: et ptransit usq; ad tumulos qui sunt e regione ascensus adomym. Descenditq; ad abenboen id est lapidem boen filij ruben. et ptransit ex latere aquilonis ad campeltria. Descenditq; in planitiem: et ptergreditur cōtra aquilonē bethaglia. Sūtq; exitus eius contra linguā maris salissimi ab aquilone. in finem iordanis ad australem plagā: que est terminus illius ab oriente. Hec est possessio filioz beniamin p terminos suos in circuitu: et familias singulas. Fueruntq; ciuitates eius. iericho. et bethaglia. et uallis casis. betharaba. et samar. et bethel. et auin. ⁊ affara. et ofra. uilla emona. et offin. et gabee: ciuitates duodecim et uille earū. Gabaon. et rama. et bethroth. et mesphe. caphera. ⁊ amoia. et recen. iarafel. et tarela. et sela. heleph. et iebus. que ē ierlm. gabaath. et cariath: ciuitates quatuordecim et uille earū. Hec est possessio filioz beniamin: iuxta familias suas. **XIX** Et egressa est sors scda filioz

44
 symeon: p cognationes suas. fu-
 itq; hereditas eoz in medio pos-
 sessionis filioz iuda: berfabee.
 et sabee. et molada. ⁊ asersual
 bala. et asem. et heltholath. et
 bethularma. et sichelech. ⁊ beth
 marchaboth. asersusa. et bechle
 baoth. et sarohem: ciuitates tre-
 decim. et uille eaz. Ain. et rem-
 mon. et athar. et alam: ciuita-
 tes quatuor. et uille eaz. Om̄s
 uiculi p circuitum istaz urbiū
 usq; ad balath. berramech. cō-
 tra australem plagam. Hec ē
 hereditas filioz symeon iuxta
 cognationes suas i possessione
 et funiculo filioz iuda. q̄a ma-
 ior erat: et idcirco filij symeon
 possederunt in medio heredita-
 tis eoz. Ceciditq; sors tertia fi-
 lioz zabulon: p cognationes su-
 as. Et factus est terminus pos-
 sessionis filioz zabulon: usq; sa-
 rith. Ascenditq; de mari ⁊ meda-
 la. ac puenit in delbalech: usq;
 ad torrentē qui est contra ieco-
 nan. Et reuertitur de sarith cōtra
 orientem in fines ceselech. tha-
 boz: et egreditur ad daberech.
 Ascenditq; contra iasie: ⁊ inde
 ptransit ad orientalem plagā
 gethefer. et thacasin. et egredi-
 tur in remon. amphar. et noa:
 et circuit ad aquilonē. ⁊ nachon.
 Suntq; egressus ei uallis gep-
 thael. et cathet. neamai. et naa-
 lol. et semron. et iedula. ⁊ beth-
 leem: ciuitates duodeci. et uille

eaz. Hec est hereditas tribus za-
 bulon p cognationes suas: ur-
 bes et uiculi eaz. Ysachar egre-
 sa est sors quarta: p cognatōes
 suas. fuitq; eius hereditas. iez-
 rahel. et cataloch. et simen. et
 affram. et leon. et anaarath. ⁊
 rabich. et cefion. habes. et ra-
 meth. ⁊ enganin. et enada. et
 bechferes: et puenit terminus
 eius. usq; thabor. et seefima. et
 bechlamēs. Cruntq; exitus ei?
 iordanis ciuitates sedecim. et
 uille eaz. Hec est possessio filioz
 ysachar p cognationes suas: ur-
 bes et uiculi eaz. Ceciditq; sors
 quinta tribui filioz aser: p cog-
 nationes suas. fuitq; terminus
 eoz alchath. et acli. et bechen.
 et axaph. et elemelech. et ama-
 ad. et mesal. et puenit usq; ad
 carmelum maris et syoz. laba-
 nath: ac reuertitur contra orien-
 tem bechagon. et ptransit usq;
 zabulon et uallem gepthael. cō-
 tra aquilonem in bechemech. et
 ueihel. Egrediturq; ad leuam
 cabul. et achran. et roob. et om-
 mon. et chaue: usq; ad sydonē
 magnā. Reuertiturq; in hormā.
 usq; ad ciuitatē munitissimā ty-
 rum. et usq; osa. Cruntq; exitus
 eius in mare de funiculo aczba.
 et amma. ⁊ affech. et roob: ciui-
 tates uiginti due. et uille eaz.
 Hec est possessio filioz aser per
 cognationes suas: urbes et ui-
 culi eaz. filiozq; neptalim sex

ta sozs cecidit p familias suas: et cepit terminus de heleph. et helon. in sammaim. et adamit. que est necéb. et iebnahel. usq; lecum. Et egressus eoz usq; ad iordanem. reuertiturq; terminus contra occidentem. in haznoth. thabor. Atq; inde egreditur in hucora. et ptransit in zabulon contra meridiem. et in aser cont' occidentem. et in iuda ad iordane[m] contra ortum solis: ciuitates munitissime. asedim. ser. et ammad. et rechath. cenereth. et edema. et arama. asoz. et cedés. et edrat. nasoz. et ieron. et maddahel. ozem. et berthanath. et berthames: ciuitates decem et nouem. et uille eaz. Hec e possessio tribz filioz neptalim p cognationes suas: urbes et uiculi eaz. Tribu filioz dan p familias suas: egressa est sozs septima. Et fuit terminus possessionis eius. saraa. et estaol. et hairsemes. id e ciuitas solis. seletin. et ayalon. et iethela. helon. et themna. et achron. helrecen. et iebtron. et baalath. iud. et benebarach. et geth. remmon. atq; iercon. et arecon. cu termino qui respicit ioppen: et ipso sine concluditur. Ascenderuntq; filij dan: et pugnaverunt cotra lesen. Cepuntq; eam. pculseruntq; eam in ore glady. et possederunt: et habitauerunt in ea: uocantesq; nom' eius lesendan. ex nomine dan patris sui. Hec est

possessio tribus filioz dan p cognationes suas: urbes et uiculi eaz. Cumq; compleset terram sorte diuidere singulis p tribus suas: dederunt filij isrl' possessio[n]em iosue filio nuni i medio sui iuxta pceptum dñi: urbem qua postulauit thannasara i monte effraim. Et edificauit ciuitate[m]: habitauitq; in ea. Hec sunt possessiones quas sorte diuiserunt. eleazar sacerdos. et iosue filius nuni. et principes familiaru ac tribuu filioz isrl' in sylo coram dño. ad ostiu tabnaculi testimonij: partitiq; sunt terra. **XX**

Qu locutus e dñs ad iosue: dicens. Loquere filijs isrl': et dic eis. Separate urbes fugitiuoru. de quib; locutus sum ad uos p manu moyfi. ut confugiat ad eas quicunq; animam pculserit nes eius: et possit euadere iram primi qui ultor est sanguinis: cu ad unam harum confugerit ciuitatu. Stabitq; ante portam ciuitatis: et loquetur seniorib; urbis illius. ea que se comprobet innocentē. Sicq; suscipient eu: et dabunt ei locum ad habitandu. Cumq; sanguis ultor eu fuerit psecutus. no tradent in manus eius: quia ignorans pculsit proximu eius: nec ante bidnu triduu ue eius pbabitur inimicus. Et habitabit in ciuitate illa donec stet ante iudiciu. causam reddens facti sui: et mo

natur sacerdos magni qui fuit
in illo tempe. Tunc reuertetur ho
micida: et ingredietur ciuitate
et domu suam. de qua fugerat.
Decreueruntq; cedes i galylea
montis neptalim. et sychem in
monte ephraim. et cariatharbe:
ipa est hebron. in monte iuda.
Et trans iordanem contra orien
talem plagam iericho: statue
runt bosor que sita est in cam
pestru solitudine de tribu ru
ben. et ramoth in galaad. de
tribu gad. et gaulon in basan
de tribu manasse. Hec ciuita
tes constitute sunt cunctis fili
is isrl. et aduenis qui habita
bant inter eos: ut fugeret ad
eas qui animam nescius percussit.
et no moreretur i manu prumi.
effusum sanguinem uindicare cu
pientis: donec stare ante po
pulum. expositurus causam sua.

Accesseruntq; pñ **XXI**
Accipes familiarum leui ad ele
azar sacerdotem. et iosue filiu
nun. et ad duces cognationu p
singulas tribus filioy isrl. Lo
cutiq; sunt ad eos in sylo terre
chanaan: atq; dixerunt. Dñs
pcepit p manu moysi: ut dare
tur nobis urbes ad habitandu.
et suburbana eay ad alenda ui
menta. Dederuntq; filij isrl de
possessionib; suis iuxta impu
dñi: ciuitates et suburbana eay.
Egressaq; e fors i familia chaath
filioy aaron sacerdotis de tribub;

iuda et symeon. et beniamin: ci
uitates tredecim. Et reliqs filij
chaath id est leuitis qui supue
rant: de tribub; effraym. et dan.
et dimidie tribus manasse. ciui
tates decem. Porro filius gerson
egressa e fors. ut accipent de tri
bub; ysachar. et aser. et neptali.
dimidiaq; tribu manasse i basan:
ciuitates numero tredecim. Et
filij merari p cognatoes suas.
de tribub; ruben et gad et zabu
lon: urbes duodeci. Dederuntq;
filij isrl leuitis ciuitates et subur
bana eay. sicut pcepit dñs per
manus moysi: singuli sorte tri
buentes. De tribub; filioy iuda
et symeon. dedit iosue ciuitates.
quaz ista sunt nota. filijs aaron:
p familias chaath leuitici genis.
Prima eni fors illis egressa est:
cariatharbe patris enach. que
uocatur hebron i monte iuda. et
suburbana eius p circuitu. Agro
uo et uillas eius: dederat caleb
filio iephone ad possidendu. De
dit ergo filius aaron sacerdotis.
hebron confugy ciuitate. ac sub
urbana eius. et lebna cu subur
banis suis. et iecher. et isthimon.
et helon. dabit. et ain. et iechan.
et berhsames cu suburbanis suis.
ciuitates nouem. de tribub; ut
dictum e duab; De tribu aute
filioy beniamin: gabaon. et ga
bee. et anathot. et almon cum
suburbanis suis. ciuitates qua
tuor. Omis simul ciuitates fili

oz aaron sacerdotis tredecim: cū suburbanis suis. Reliquis uō p familias filioꝝ caath leuitici generis: hec est data possessio. De tribu effraim. urbs confugij sychem cū suburbanis suis in monte effraym: et gazer. et cebsaym. et betheron cū suburbanis suis. ciuitates quatuor. De tribu quoqꝫ dan. helthete. et gelberhon. ⁊ aialon. et gethrēmon. cū suburbanis suis: ciuitates quatuor. Porro de dimidia tribu manasse: thanach. et gethrēmon. cū suburbanis suis. ciuitates due. Om̄s ciuitates decem et suburbana earꝫ: date sunt filijs caath. inferioris gradus. filijs quoqꝫ gerson leuitici gen̄is: dedit de dimidia tribu manasse confugij ciuitatē. gaulon ī basan. et bofram. cū suburbanis suis. ciuitates duas. Porro de tribu ysaachar: chelion. et declabirath. ⁊ irimoch. et enganim cū suburbanis suis. ciuitates q̄tuor. De tribu autē aser: masal. et abdon. et cleath. et roob cū suburbanis suis. ciuitates quatuor. De tribu quoqꝫ neptalim: ciuitatem confugij cedes in galylea. et amodor. et carthan cū suburbanis suis. ciuitates tres. Om̄s urbes familiarꝫ gerson tredecim: cū suburbanis suis. filijs autē merari leuitis inferioris gradus. p familias suas data ē de tribu zabulon. ietheram. et cartha. et demna. ⁊ nalol. ciuitates quatuor. cū sub

urbanis suis. De tribu gad: ciuitatem confugij. ramoth ī galaad. et manaim. et esebon. et tazer. ciuitates quatuor. cū suburbanis suis. De tribu ruben ultra iordanē contra iericho: ciuitatē refugij. bosoz in solitudine. et tazer. et techson. et maspha. ciuitates quatuor. cū suburbanis suis. Omnes urbes filioꝝ merari p familias ⁊ cognationes suas: duodeci. Itaqꝫ uniuise ciuitates leuitay in medio possessionis filioꝝ isrl̄. fuerūt quadraginta octo cū suburbanis suis: singule p familias distribute. Deditqꝫ dñs d̄s isrl̄ omnem terrā quam traditurum se patribꝫ eoz uitauerat: et possederunt illam. atqꝫ habitauerūt in ea. Baraqꝫ est ab eo pax: in om̄s p circuitum nationes. Nullusqꝫ eis hostiū resistere ausus ē: sed cuncti in eoz ditionē redacti sūt. Ne unū quidē uerbū quod illis prestiturū se ēē promissat irritū fuit: sed rebꝫ completa sunt oīa.

Quodē tempore uo **XXII** cavit ioh̄e rubenitas ⁊ gadas et dimidiā tribū manasse: dixitqꝫ ad eos. fecistis om̄ia que uobis p̄cepit moyses fam̄ls dñi. in quoz in omnibꝫ obedistis: nō reliquistis fr̄es ur̄os longo tempore usqꝫ in p̄sentem diem. custodientes imp̄iū dñi dei ur̄i. Quia igitur dedit dñs d̄s ur̄ fratribꝫ ur̄is quietem ac pacem sicut pollicitus est: reuertimini et ite in tabnaculo

la ur̄a. et in terrā possessionis ur̄e
quā tradidit uobis moyses fa-
mulus dñi transiordanem; ita
dumtaxat. ut custodiatis atten-
te et opere compleatis mandatū.
et legem quā precepit uob moy-
ses famulus dñi. ut diligatis
dñm dñm ur̄m. et ambuletis in
omnib; uis eius. et obseruetis
mandata illius. adhereatisq; ei.
ac seruiatis in omni corde et in
omni aīa ur̄a. **Benedixitq; eis**
iosue: et dimisit eos. **Qui reu-**
si sunt in tabnacula sua. **Tri-**
bui autē manasse dimidie. pos-
sessionē moyses dederat in ba-
san: et idcirco medie que sup
fuit dedit iosue sortem inter
ceteros fr̄es suos transiorda-
nē. ad occidentalē plagā. Cūq;
dimitteret eos in tabernacula
sua. et benedixisset eis: dixit
ad eos. **In multa substātia atq;**
diuitijs reuertimini ad sedes ur̄a:
cū argento et auro. ere ac ferro.
et uestre multiplici. **Diuidite p̄-**
dam hostiū: cum fr̄ib; ur̄is. **Re-**
uersiq; sunt et abierunt filij ru-
bēn. et filij gad. et dimidia trib;
manasse a filiis isrl̄. de sylo que-
sita est in chanaan. ut intrarēt
galaad terrā possessionis sue:
quā obtinuerant iuxta impiū
dñi in manu moȳsi. Cumq; ue-
nissent ad tumulos iordanis in
terrā chanaan: edificauerunt
iuxta iordanem altare infinite
magnitudinis. Qd̄ cū audissent

filij isrl̄. et ad eos certi nuntij de-
tulissent edificasse filios ruben
et gad et dimidie trib; manasse
altare in terra chanaan. sup ior-
danis cumulos contra filios isrl̄:
conuenerunt om̄s in sylo. ut ascē-
derent et dimicaret contra eos.
Et interim miserunt ad illos in
terrā galaad. phinees filiū elea-
zari sacerdotem: et decē p̄ncipes
cum eo. singulos de singulis tri-
bub;. **Qui uenerūt ad filios ruben**
et gad. et dimidiā trib; manasse
in terra galaad: dixeruntq; ad
eos. **Hec mandat omnis popl̄s**
dñi. Que est ista transgressio?
Cur reliquistis dñm deum isrl̄.
edificantēs altare sacrilegū. et
a cultu illius recedentes? An pa-
rum uobis est qd̄ peccastis ī be-
elphégor. et usq; in p̄sentem di-
em macula illius sceleris ī uo-
bis p̄manet. multiq; de popl̄o
corruerunt? Et uos hodie dere-
liquistis dñm: et cras in uniu-
sum isrl̄ ira eius defleuet. Qd̄
si putatis imundam ēē terrā
possessionis ur̄e; transite ad ter-
ram in qua tabernaculū dñi ē.
et habitate inter nos: tantū ut
a dño non recedatis et a nostro
consortio. edificato altari preter
altare dñi dei nr̄i. Nōne achan
filius zare p̄terit mandatum
dñi. et sup omnē ppl̄m isrl̄ ira ei
incubuit? Et ille erat unus ho-
mo: atq; utinā perisset solus ī
scelere suo. Responderūtq; filij

ruben et gad et dimidia tribu manasse: principibus legationis israel. fortissimus dominus deus ipse nouit. et israel simul intelliget; si puaricationis animo hoc altare construximus. non custodiat nos sed puniat in presenti. Et si ea mente fecimus. ut holocausta et sacrificium et pacificas uictimas super eo imponeremus. ipse querat et iudicet: et non ea magis cogitatione atque tractatu. ut diceremus. Cras dicent filij uiri: filij nostris. Quid uobis et domino deo israel? Terminum posuit dominus inter nos et uos o filij ruben et filij gad. iordanem fluum: et idecirco partem non habetis in domino. Et per hanc occasionem: auerterent filij uiri filios nostros a timore dei. Putauimus itaque melius: et diximus. Extruamus nobis altare. non ad holocausta neque ad uictimas offerendas; sed in testimonium inter nos et uos. et sobolem nostram ueramque progeniem. ut seruiamus domino. et uiris nostri sit offerre holocausta et uictimas et pacificas hostias: et nequaquam dicant cras filij uiri filij nostris. non est uobis pars in domino. Quod si uoluerint dicere: respondebunt eis. Ecce altare domini quod fecerunt patres nostri. non in holocausta neque in sacrificium: sed in testimonium uirum ac nostrum. Absit a nobis hoc scelus; ut recedamus a domino. et eius uestigia relinquamus. extructo altari ad holocausta et sacrificia et uictimas offer-

endas: propter altare domini dei nostri quod extructum est ante tabernaculum eius. Quibus auditis. phinees sacerdos et principes legationis israel qui erant cum eo placati sunt: et uerba filiorum ruben et gad et dimidie tribus manasse libentissime susceperunt. Dixitque phinees filius eleazari sacerdotis ad eos. Nunc scimus quod nobiscum sit dominus; quoniam alieni estis a puaricatione hac: et liberastis filios israel de manu domini. Reuersusque est cum principibus a filijs ruben et gad de terra galaad finium chanaan. ad filios israel: et retulit eis. Placuitque sermo cunctis audientibus. Et laudauerunt dominum filij israel: et nequaquam ultra dixerunt ut ascenderet contra eos atque pugnarent. et deleerent terram possessionis eorum. Uocaueruntque filij ruben et filij gad altare quod extruxerant: testimonium nostrum quod dominus ipse sit deus.

XXIII
Quolito autem multo tempore postquam pacem dominus dederat israeli. subiectis in gyro nationibus uniuersis. et iosue iam longum et plenius etatis; uocauit iosue omnem israel maioresque natu et principes ac duces et magistratos: dixitque ad eos. Ego senex et progressioris etatis sum. Vosque cernitis omnia que fecit dominus deus uir cunctis per circuitum nationibus: quomodo pro uobis ipse pugnauerit. Et nunc quia sorte diuisit uobis omnem terram

ab orientali parte iordanis usque ad mare magnū. multęq; adhuc sup̄ sunt nationes; dñs deus ur̄ dispdat eas. et auferet a facie uestra: et possidebitis terrā sicut uobis pollicitus ē. Tantum cōfortamini. et estote solliciti. ut custodiatis cuncta que scripta sunt in uolumine legis moysi. et nō declinetis ab eis nec ad dexteram nec ad sinistrā; ne postq̄m intraueritis ad gentes que inter uos future sunt. iuretis in nomine deor̄ eay. et seruiatis. et adoretis illos: sed adheratis dño deo ur̄o. qđ fecistis usq; in diem hanc. Et tūc auferet dñs d̄s in conspectu ur̄o gentes magnas et robustissimas: et nullus uobis resistere poterit. Nis ex uobis p̄sequetur hostium mille uiros; quia dñs d̄s ur̄ pro uobis ip̄e pugnabit: sicut pollicitus est. Hoc tantū diligentiſſime p̄cauete: ut diligatis dñm dñm ur̄m. Qđ si uolueritis har̄ gentiū que inter uos habitant errorib; adherere. et cū eis miscere connubia atq; amicitias copulare; iam tunc scitote qđ dñs d̄s ur̄ nō eas deleat ante faciem ur̄am. sed uobis erunt ī foueam ac laqueū et offendiculū ex latere ur̄o. et fides in oculis ur̄is: donec uos auferat atq; dispdat de terra hac optima qm̄ tradidit uobis. En ego ingredior hodie uiam uniuerse terre; et

toto aīo cognoscetis qđ de omnib; uerbis que se dñs prestaturū uob ēē pollicitus ē: unum nō p̄terit in cassum. Sicut ergo impleuit opere qđ promisit. et p̄spera cuncta uenerunt; sic adducet sup̄ uos quicqđ malor̄ cōminatus ē. don̄ uos auferat atq; dispdat de terra hac optima quā tradidit uobis: eo qđ p̄tereritis pactum dñi dei ur̄i quod pepigit uobiscū. et seruiueritis dys alienis et adoraueritis eos. Cito atq; uelociter consurget in uos furor dñi: et auferemini de terra hac optima quam tradidit uobis. **XXIII**

Congregauitq; ioseph omnes tribus isrl̄ in sychem: et uocauit maiores natu ac principes. et iudices ac magistros. Steteruntq; in conspectu dñi. Et ad p̄lm̄ sic locutus ē. Hec dicit dñs d̄s isrl̄. Trans fluuū habitauerunt patres ur̄i ab initio. thare pater abrahā et nachor: seruiueruntq; dys alienis. Tuli ḡ patrē ur̄m abrahā de mesopotamie finib;: et adduxi eum in t̄ra chanaan. Multiplicauitq; semen ei: et dedi ei ysaac. Illiq; rurſū dedi iacob et esau. Equib; esau dedi montē seir ad possidendū. iacob uero et filij eius descenderunt in egiptum. Nisiq; moysen et aaron. et percussit egiptū multis signis atq; portentis: eduxiq; uos et patres ur̄os de egipto. Et uenistis ad mare. Persecutiq; sunt

egypti patres uros cum curribus et equitatu: usque ad mare rubrum. Clamauerunt autem ad dominum filii israel. Qui posuit tenebras inter uos et egyptios: et adduxit super eos mare: et operuit illos. Viderunt oculi uestrum cuncta que in egipto fecerim. Et habitastis in solitudine multo tempore. Et introduxi uos in terram amorrhæi: qui habitabat trans iordanem. Cumque pugnaret contra uos. tradidi eos in manus uestras: et possedistis terram eorum: atque interfecistis illos. Surrexit autem balach filius sephor rex moab: et pugnavit contra israhel. Misitque et uocauit balaam filium beor ut malediceret uobis: et ego nolui audire eum: sed econtra uo pro illum benedixi uobis: et liberaui uos de manu eius. Transististisque iordanem: et uenistis iericho. Pugnaueruntque contra uos uiri ciuitatis eius. amorrhæus et pherezeus: et chanaanæus et etheus. et gergesæus et eueus et rebuseus: et tradidi illos in manus uestras. Misitque ante uos crabrones. et eieci eos de locis suis. duos reges amorrhæorum: non in gladio et in arcu tuo. Deditque uobis terram in qua non laborastis. et urbes quas non edificastis. ut habitaretis in eis: ut neas et oliueta que non plantastis. Hunc ergo timeate dominum: et seruite ei perfecto corde atque uerissimo: et auferte deos quibus seruerunt patres uestrum in mesopotamia et in egipto: ac seruite domino. Sin autem malum

uobis uideretur ut seruiatis domino: optio uobis datur. Eligite uobis hodie quod placet. cui potissimum seruire debeatis: utrum diis quibus seruerunt patres uestrum in mesopotamia. an diis amorrhæorum in quorum terra habitatis. Ego autem et domus mea: seruiemus domino. Responditque populus: et ait. Absit a nobis ut relinquamus dominum: et seruiamus diis alienis. Dominus deus noster ipse eduxit nos et patres nostros de terra egipti de domo seruitutis: fecitque nobis uidentibus signa ingenia: et custodiuit nos in omni uia per quam ambulauimus. et in cunctis populis per quos transiuimus. Et eiecit uniuersas gentes: amorrhæum habitatorem terre quam nos intrauimus. Seruiemus igitur domino: quia ipse est deus noster. Dixitque iosue ad populum. Non poteritis seruire domino. Dominus enim sceleris et fortis emulator est: nec ignoscet sceleribus uestris atque peccatis. Si dimiseritis dominum et serueritis diis alienis: commitet se. et affliget uos atque subuertet. postquam uobis prosperiter bona. Dixitque populus ad iosue. Nequaquam ita ut loqueris erit: sed domino seruiemus. Et iosue ad populum. Testes inquit uos estis. quia ipsi elegeritis uobis dominum: ut seruiatis ei. Responderuntque. Testes. Hunc ergo ait auferte deos alienos de medio uestrum: et inclinate corda uestra ad dominum deum israhel. Dixitque populus ad iosue. Domino deo nostro seruiemus.

et obedientes erimus p̄ceptis ei.
 Percussit igitur iosue in die illo
 fedus: et proposuit p̄plo p̄cepta
 atq; iudicia in sychem. Scripsit
 q; omnia uerba hec: in uolumi
 ne legis dei. Et tulit lapidem p̄
 grandem. posuitq; eum subter
 quercū que erat in scuario dñi:
 et dixit ad omnē poplū. En la
 pis iste erit uobis in testimōi
 um qd̄ audieritis omnia ūba
 dñi que locutus est uobis: ne
 forte postea negare uelitis. et
 mentiri dño deo ūro. Dimisitq;
 poplū: singulos in possessionē
 suam. Et post hec mortuus est
 iosue filius nūn seruus dñi. cen
 tum decem annor. Sepelierūtq;
 eum in finib; possessionis sue
 in thaphnathsare que sita ē in
 monte effraym. a septentrionali
 plaga montis gaas. Seruiuitq;
 isrl̄ dño cunctis dieb; iosue. ⁊ se
 nior qui longo uixerunt tempe
 post iosue: et qui nouerant om
 nia opera dñi que fecerat in isrl̄.
 Ossa quoq; ioseph que tulerant
 filij isrl̄ de egypto. sepelierūt in
 sychem in parte agri que eme
 rat iacob a filijs emor patris sy
 chem. centum nouellis ouib;:
 et fuit in possessione filiorū io
 seph. Eleazar quoq; filius aa
 ron mortuus ē: et sepelierunt e
 um ī gabaath. phinees et filij ei.
 que data ē ei in monte effraym.
Explicit liber iosue. Incipit liber
iudicum.

Post mortē iosue:
 consuluerūt filij
 isrl̄ dñm. dicentes.
 Quis ascendet
 ante nos contra
 chananeū. et erit
 dux belli. Dixitq; dñs. Judas as
 cendet. Ecce tradidi terram: in
 manus eius. Et ait iudas. Syme
 onī frī suo. Ascende mecū ī sorte
 mea. et pugna contra chanane
 um: ut et ego p̄gam tecum in
 sorte tua. Et abiit cū eo symeon.
 Ascenditq; iudas: et tradidit
 dñs chananeū. et pherezeū ī
 manus eor: et percusserunt in be
 zech. decem milia uiroz. Inuene
 runtq; adonibezech in bezech. et
 pugnauerunt contra eum: ac p̄
 cusserunt chananeū et pherezeū.
 fugit aut adonibezech. Quem
 secuti comprehenderunt: celsis sū
 mitatib; manuū eius ac pedum.
 Dixitq; adonibezech. Septua
 ginta reges amputatis manuū
 ac pedum sūmitatib;: collige
 bant sub mensa mea ciboz reli
 quias. Sicut feci: ita reddidit
 michi dñs. Adduxeruntq; eum in
 iherlm̄: et ibi mortuus est. Op
 pugnantes ergo filij uida ierlm̄.
 cepunt eam: et percusserunt in
 ore gladij. tradentes cunctam
 incendio ciuitatem. Et postea
 descendentes pugnauerunt cō
 chananeū: qui habitabat in
 montanis. et ad meridiem in
 campesrib;: P̄gensq; iudas cō

chananeū qui habitabat in hebron. cuius nom̄ fuit antiquo cariarharbe: percussit salsai et achiman et tholmai. Atq; inde profectus. abiit ad habitatores dabit: cuius nom̄ uetus erat cariathsepher. id ē ciuitas litterarū. Dixitq; caleb. Qui percussit cariathsepher et uastauerit eam: dabo ei axam filiam meā uxore. Cumq; cepisset eam othoniel filius cenez frater caleb minor: dedit ei axam filiam suā conuigem. Quā pgentem in itinere. monuit uir suus: ut peteret a patre suo agrum. Que cū suspirasset sedens asino: dixit ei caleb. Quid habes? At illa respondit. Da m̄ benedictionē. Quia terrā arenentem dedisti m̄: da et irriguam aquis. Dedit ergo ei caleb irriguū superius: et irriguū inferius. Filij autem cinei cognati moysi. ascenderūt de ciuitate palmarū cū filijs iuda. in desertum sortis eius qd̄ est ad meridiē arad: et habitauerunt cum eo. Abiit autē iudas cū symeone fr̄e suo: et percusserunt simul chananeū qui habitabat in sephar: et interfecerunt eū. Vocatumq; est nom̄ urbis horma: id est anathema. Cepitq; iudas gazam cū finib; suis: et ascalonem atq; accaron cū terminis suis. Fuitq; dñs cū iuda: et montana possedit. Nec potuit delere habitatores uallis: quia falcatis currib; habunda-

bant. Dederuntq; caleb hebron: sicut dixerat moyses. Qui deleuit ex ea: tres filios enach. Iebuseum autē habitatorē iherlm̄: nō deleuerunt filij beniamin. Habitauitq; iebuseus cū filijs beniamin in iherlm̄: usq; in p̄sentem diem. Dom̄ quoq; ioseph ascendit in bethel: fuitq; dñs cum eis. Nam cū obliuerent urbem que prius luzā uocabatur: uiderunt hōiem egredientē de ciuitate. Dixeruntq; ad eū. Ostende nobis introitū ciuitatis: et faciemus tecū m̄iam. Qui cū ostendisset eis: percusserunt urbem in ore glady; hominē autē illū et omnē cognationē eius dimiserūt. Qui dimissus abiit in terram ethim: et edificauit ibi ciuitatem. Vocauitq; eam luzam: que ita appellatur usq; in p̄sentem diem. Manasses quoq; non deleuit bethsam. et thanaē cum uiculis suis: et habitatores dor et reblaam et magedo. cū uiculis suis. Cepitq; chananeus habitare cū eis. Post qm̄ autē confortatus ē isrl̄: fecit eō tributarios. et delere noluit. Efraim autē nō interfecit chananeum qui habitabat in gazet: sed habitauit cū eo. Zabulon nō deleuit habitatores cedron et naalon: sed habitauit chananeus in medio eius. factusq; est ei tributarius. Aser quoq; nō deleuit habitatores acho et sydonis. alap et achazib et alba. et affech. et roob: habitauitq; in medio chananei

ingressi fuerant patres eorum: et audientes mandata domini. omnia fecerunt contraria. Cumque dominus iudices suscitareret; in diebus eorum flectebatur misericordia. et audiebat afflictorum gemitus: et liberabat eos de cede uastantium. Postquam autem mortuus esset iudex; reuertebantur. et multa faciebant maiora quam fecerant patres eorum: sequentes deos alienos. et seruientes eis. et adorantes illos. Non dimiserunt adiuuentiones suas: et uiam durissimam per quam ambulare consueuerant. Iratusque est furor domini in israel: et ait. Quia irritum fecit gens ista pactum meum quod pepigeram cum patribus eorum. et uocem meam audire contempsit; et ego non delebo gentes. quas dimisit iosue. et mortuus est: ut in ipsis expiaretur israel: utrum custodiant uiam domini et ambulent in ea. sicut custodierunt patres eorum an non. Dimisit ergo dominus omnes has nationes. et cito subire noluit: nec tradidit in manus iosue.

Hec sunt gentes quas dominus dereliquit ut erudiret in eis israhel. et omnes qui non nouerant bella chananeorum. ut postea discerent filii eorum certare cum hostibus. et habere consuetudinem preliandi: quinq; satrapas philistinorum. omnemque chananeum. et sydonium atque euieum qui habitabant in monte lybano. de monte baalhermon. usque ad introitum emath. Dimisitque eos ut in ipsis expiaretur israhel: utrum

audiret mandata domini que preceperat patribus eorum per manum moysi. an non. Itaque filii israhel habitauerunt in medio chananei. ethei et amorrei. et pherezei et euiei et iebusei; et duxerunt uxores filias eorum. ipsique filias suas. eorum filijs tradiderunt: et seruierunt dijs eorum. Seceruntque malum in conspectu domini: et oblitiscuntur dominum dei sui. seruientes baalim et astaroth. Iratusque dominus contra israhel: tradidit eos in manus chusansathayim. regis mesopotamie; seruieruntque ei octo annis. Et clamauerunt ad dominum. Qui suscitauit eis saluatorem. et liberauit eos: ochomiel uidelicet filium cenez. fratrem caleb minorem. fuitque in eo spiritus domini: et iudicauit israhel. Egressusque est ad pugnam; et tradidit dominus in manus eius chusanrasathaim regem syrie: et oppulit eum. Quieuitque terra. quadraginta annis. Et mortuus est ochomiel filius cenez. Addiderunt autem filii israhel: facere malum in conspectu domini. Qui confortauit aduersus eos eglon regem moab. quia fecerunt malum in conspectu domini: et copulauit eis filios amon et amalech. Abiitque et percussit israhel: atque possedit urbem palmarum. Seruieruntque filii israhel eglon regi moab: decem et octo annis. Et postea clamauerunt ad dominum. Qui suscitauit eis saluatorem uocabulo ahod filium gera filij temini: qui utique manu pro dextera utebatur.

051
 Miseruntq; filij isrl' p illum mu-
 nera eglon: regi moab. Qui fe-
 cit sibi gladium ancipitem. ha-
 bentē in medio capulum longi-
 tudinis palme manus: et accin-
 ctus est eo subter sagum in dex-
 tro femore. Obtulitq; munera
 eglon: regi moab. Crat autem
 eglon crassus nimis. Cumq; ob-
 tulisset ei munera: profecutus
 est socios qui cū eo uenerāt. Et
 reūsus de galgalis ubi erant
 ydola: dixit ad regem. Verbu
 secretum habeo ad te o rex. Et
 ille impauit silentiū. Egressisq;
 omnib; qui cum illo erant: in-
 gressus est ahod ad eū. Sedebat
 autē in estiuo cenaculo solus. Di-
 xitq;. Verbum dei habeo ad te.
 Qui statim surrexit de throno.
 Extenditq; ahod manum sinis-
 tram: et tulit sicam de dextro
 femore suo. Infixitq; eam in uen-
 trem eius. tam ualide ut capulu
 ferrum sequeretur in uulnere:
 ac pinguisimo adipe stringere-
 tur. Hec eduxit gladiū: sed ita
 ut percussit reliquit in corpore.
 Statimq; p secreta nature: alui
 stercoza pruperunt. Ahod autē
 clausis diligentissime ostijs cena-
 culi et obfirmatis sera: p posti-
 cum egressus ē. Seruq; regis in-
 gressi uiderunt clausas fores ce-
 naculi: atq; dixerunt. Forsitan
 purgat aluuum: in estiuo cenacu-
 lo. Expectantesq; diu donec eru-
 bescerent. et uidentes qd nullus

aperiret: tulerunt clauem. Et
 apertes: inuenerūt dñm suū
 iacentem in terra mortuū. Ahod
 autē dum illi turbarentur effugit:
 et ptransit locum ydolor. unde
 reuersus fuerat. Venitq; in sei-
 rath: et statim insonuit buccina
 in monte effraym. Descenderitq;
 cum eo filij isrl': ipso in fronte
 gradiente. Qui dixit ad eos. Se-
 quimini me: tradidit enim dñs
 inimicos nrōs moabitas in ma-
 nus nrās. Descenderuntq; post
 eum: et occupauerūt uada ior-
 danis. que transmittūt ī moab.
 Et nō dimiserunt transire que-
 rīm: sed percusserunt moabitas in
 tempore illo circiter decē milia:
 omēs robustos. & fortes uiros. Nul-
 lus eorū euadere potuit. Humili-
 atusq; est moab die illo sub ma-
 nu isrl': et queuit terra octogin-
 ta annis. Post hunc fuit langar
 filius anath: qui percussit de phy-
 listim sexcentos uiros uomere: &
 ipse quoq; defendit isrl'. III

Addideruntq; filij isrl' facere
 malum in conspū dñi post
 mortem ahod: et tradidit illos
 dñs in manu iabin regis chana-
 an. qui regnauit in asor. Habu-
 itq; ducem exercitus sui: nomi-
 ne hisaram. Ipse autē: habita-
 bat in aroseth gentium. Clama-
 ueruntq; filij isrl' ad dñm. Non
 gentos enim falcatos habebat
 currus: et p uiginti annos uehe-
 menter oppresserat eos. Crat autē

delbora pphetissa. uxor laphidoth. que iudicabat popl'm in illo tempo: et sedebat sub palma. que nomine illius uocabatur. inter rama et berthel. in monte effraym. Ascendebantq; ad eam filij isrl: in omne iudiciu. Que misit: et uocauit barach filiu abinoem de cedés neptalim. Dixitq; ad eum. Precepit tibi dñs d's isrl. Mada et duc exercitum in monte thabor: tollesq; tecum decem milia pugnatoy: de filijs neptalim et de filijs zabulon. Ego aut adducam ad te in loco torrentis cyson. sifaram pncipem exercitus iabin. et currus eius atq; omne multitudinem: et tradam eos in manu tua. Dixitq; ad eam barach. Si uenis mecum: uadam. Si nolueris uenire: no pgam. Que dixit ad eum. Ibo quidem tecum: s; in hac uice uictoria no reputabitur tibi: quia in manu mulieris tradetur sifara. Surrexit itaq; delbora: et prexit cum barach in cedés. Qui accitis zabulon et neptalim. ascendit cu decem milib; pugnatoy: habens delboram in comitatu suo. Aber aut cineus recesserat quondam a ceteris cineis frib; suis filijs obab cognati moyfi: et terenderat tabernacula usq; ad conuallem que uocabatur sennim. et erat iuxta cedés. Auncia tumq; est sifara. quod ascendisset barach filius abinoem i monte thabor: et congregauit nongen

tos falcatos currus. omneq; exercitum de aroseth gentium. ad torrentem cyson. Dixitq; delbora ad barach. Surge. Hec est enim dies: in qua tradidit dñs sifaram in manus tuas. Cu ipe ductor e tuus. Descendit itaq; barach de monte thabor: et decem milia pugnatoy cum eo. Pertruitq; dñs sifara et omnes currus eius uniuersamq; multitudinem in ore glady ad conspectum barach: in tantum ut sifara de curru desiliens pedib; fugeret. et barach psequeretur fugientes currus et exercitum usq; ad aroseth gentiu. et ois hostiu multitudo usq; ad internecionem caderet. Sifara aut fugiens: puenit ad tentoniu iahel uxoris abercinei. Erat enim pax inter iabin regem asor: et domu abercinei. Egressa igitur iahel in occursum sifare: dixit ad eum. Intra dne mi: intra ad me. ne timeas. Qui ingressus tabernaculu eius. et optus ab ea pallio: dixit ad eam. Da mi obsecro paululu aque: quia ualde sicio. Que aperuit utrem lactis. et dedit ei bibere: et operuit illu. Dixitq; sifara ad eam. Sta ante ostium tabnaculi. Et cum uenerit aliquis interrogans te et dicens. numqd hic aliquis: respondebis. Nullus est. Tulit itaq; iahel uxor abercinei clauum tabnaculi. assumens pariter malleum: et ingressa abscorse et cum silentio. posuit sup

tempus capitis ei clauū. Percus
 ſūq; malleo defixit in cerebrum:
 uſq; ad terram. Qui ſopore mor
 ti ſocians. defecit. et mortuus ē.
 Et ecce barach ſequens ſiſaram
 ueniebat. Egreſſaq; iahel in oc
 cuſum eius. dixit ei. Veni. et
 oſtendam tibi utrum quē queris.
 Qui cū intraret ad eam; uidit
 ſiſaram iacentē mortuū. et cla
 uū infixum in tempora ei. Hu
 miliauit ergo dñs in die illo iabin
 regem chanaan. coram filiſ iſrl.
 Qui creſcebant cotidie; et forti
 manu opprimebant iabin regem
 chanaan. donec deleſent eū. **V**
Queneruntq; delbora et barach
 filius abinoem in illo die. di
 centes. Qui ſponte obtulistiſ de
 iſrl animas urās ad piculum. be
 nedicate dño. Audite reges. perci
 pite aurib; pncipes. Ego ſum ego
 ſum que dño canam. pſallā dño
 deo iſrl. Dñe cum exiſ de ſeir. et
 tranſiſ p regiones edom. terra
 mora eſt. celiq; ac nubes ſtillaue
 runt aquis. Montes fluxerunt a
 facie dñi. et ſynai a facie dñi di
 iſrl. In dieb; ſangar filij anath.
 in dieb; iahel queuerūt ſemite.
 et qui ingrediebantur p eas am
 bulauerunt p calles deuos. Ces
 ſauerunt fortes in iſrl. et queue
 runt. donec ſurgeret delbora. ſur
 geret mater in iſrl. Noua bella
 elegit dñs. et portas hoſtū ipſe
 ſubuertit. Clipeus et haſta ſi ap
 paruerunt in quadraginta mi

lib; iſrl. Cor meū diligit pncipes
 iſrl. Qui ppria uoluntate obtu
 liſtiſ uos diſcrimini. bñdicite
 dño. Qui aſcenditiſ ſup intētes
 aſinas et ſedetiſ ſup iudicio. et
 ambulatiſ in uia. loquimini. **U**
Ubi colluſi ſunt curruſ. et hoſtū
 ſuffocatus ē exercituſ. ibi nar
 rentur iuſticię dñi. et clemētia
 in fortes iſrl. Tunc deſcendit po
 puluſ dñi ad portas. et obtinu
 it pncipatū. Surge ſurge del
 bora. ſurge ſurge et loquere can
 ticum. Surge barach. et appre
 hende captiuoſ tuoſ fili abino
 em. Saluate ſunt reliquę ppli.
 Dñs in fortib; dimicauit. Ex ef
 fraim deleuit eoſ in amalech. et
 poſt eum ex beniamin in poploſ
 tuoſ. o amalech. De machir pnci
 pes deſcenderunt et de zabulon.
 qui exercitū ducerent ad bellan
 dū. Duces yſachar fuere cū del
 bora. et barach ueſtigia ſunt ſe
 cuti. qui quaſi in pnceps et bara
 trum ſe diſcrimini dedit. Diuſo
 contra ſe ruben. magnanimoz
 reperta eſt contentio. Quare ha
 bitaſ inter duoſ terminoſ. ut ay
 diaſ ſibi loſ gregum. Diuſo
 contra ſe ruben. magnanimoz
 reperta ē contentio. Gad trans
 iordanem quieſcebat. et dan ua
 cabat nauib;. Aſer habitabat i
 littore maris. et in portib; mo
 rabatur. Zabulon uero et nepta
 lim obtulerunt animas ſuaſ
 morti. in regione mozemē. **U**ſe

nerunt reges: et pugnauerunt. Pugnauerunt reges chanaan in thanaach iuxta aquas magedon: et tamen nichil tulere pdantes. De celo dimicatum est contra eos. Stelle manentes in ordine: et cursu suo: aduersus sifaram pugnauerunt. Torrens cyson traxit cadauera eorum: torrens cadumyn. torrens cyson. Conculca anima mea rotulos. Ungule equorum ceciderunt: fugientibus impetu. et per precipitibus fortissimis hostium. Maledicite terre meroz: dixit angelus domini. Maledicite habitatoribus eius: quia non uenerunt ad auxilium domini: in adiutorium fortissimorum eius. Benedicta inter mulieres. rahel uxor aber cinei: et benedicatur in tabernaculo suo. Aquam petenti lac dedit: et in fiala principum obtulit butirum. Sinistram manum misit ad clauum: et dextram ad fabrorum malleum. Percussitque sifaram. querens in capite uulneris locum: et tempus ualide perforans. Inter pedes eius ruit: defecit et mortuus est. Ante pedes eius uolebatur: et iacebat exanimis et miserabilis. Per fenestram prospiciens ululabat mater eius: et de cenaculo loquebatur. Cur morantur regredi currus eius: Quare tardauerunt pedes quadrigarum illius: Una sapientior ceteris uxoribus eius: hec socru uerba respondit. Fortitan nunc diuidit spolia: et pulcherrima feminam eligitur

et. Vestes diuersorum colorum sifare traduntur in pdam: et supellex uaria ad ornanda colla congeritur. Sic pereant omnes inimici tui domine. Qui autem diligunt te: sicut sol in ortu suo splendet. ita rutilent. Reuictque terra: per quadraginta annos.

Fecerunt autem filii israel VI. malum in conspectu domini. Qui tradidit illos in manu madian septem annis: et oppressi sunt ualde ab eis. Feceruntque sibi antra et speluncas in montibus: et munitissima ad repugnandum loca. Cumque seuisset israel. ascendebat madian. et amalech. et ceteri orientaliu nationum: et apud eos figentes tentoria. sicut erant in herbis ita cuncta uastabant usque ad introitum gaze. Nichilque omnino ad uitam pertinens relinquebant in israel: non oues. non boues. non asinos. Ipsi enim et uniuersi greges eorum ueniebant cum tabernaculis suis: et instar locustarum uniuersa complebant innumera multitudo hominum et camelorum: quicquid tetigerant deuastantes. Humiliatusque est israel ualde in conspectu madian: et clamauit ad dominum. postulans auxilium contra madianitas. Qui misit ad eos iurum propheta: et locutus est. Hec dicit dominus deus israel. Ego uos feci descendere de egipto. et eduxi de domo seruitutis. et liberaui de manu egiptiorum et omnium inimicorum qui affligebant uos: et erecti eos ad introitum uestrum. et tradidi uobis terram

eorum. Et dixit. Ego dominus deus vestrum. Ne
 timeatis deos amorreorum: in quorum
 terra habitatis. Et nolistis au-
 dire uocem meam. Venit autem ange-
 lus domini: et stetit sub quercu que
 erat in ephraim. et pertinebat ad ioas
 patrem familie ephraim. Cumque gede-
 on filius eius excuteret atque pur-
 garet frumenta in torculari. ut
 fugeret madian: apparuit ei an-
 gelus domini. et ait. Dominus tecum ui-
 rorum fortissime. Dixitque ei gedeon.
 Obsecro domine mihi. si dominus nobiscum
 est. cur ergo apprehenderunt nos
 hec omnia? Ubi sunt mirabilia
 eius que narrauerunt patres nostri.
 atque dixerunt. de egypto eduxit
 nos dominus. Nunc autem dereliquit
 nos: et tradidit in manu madi-
 an. Respexitque dominus ad eum: et ait.
 Uade in hac fortitudine tua: et
 liberabis israel de manu madian.
 Scito quod miserum te. Qui respo-
 dens: ait. Obsecro domine mihi in quo
 liberabo israel? Ecce familia mea
 infirma est in manasse: et ego mi-
 nimus. in domo patris mei. Dixit
 itaque ei dominus. Ego ero tecum: et per-
 cuties madian quasi unum uirum.
 Et ille. Si inueni gratiam
 coram te: da mihi signum quod tu sis
 qui loquaris ad me. Ne recedas
 hinc: donec reuertar ad te portans
 sacrificium. et offerens tibi. Qui
 respondit. Ego prestolabor adue-
 tum tuum. Ingressus est itaque gede-
 on. et coxit hedum: et de farine
 modio azimos panes. Carnesque

ponens in canistro. et ius carnum
 mittens in ollam: tulit omnia sub
 quercu. et obtulit ei. Cui dixit
 angelus domini. Tolle carnes et panes
 azimos. et pone super petram illam:
 et ius desuper funde. Cumque fecisset
 ita: extendit angelus domini summi-
 tatem uirge quam tenebat in ma-
 nu. et tetigit carnes. et azimos
 panes. Ascenditque ignis de petra:
 et carnes azimosque consumpsit.
 Angelus autem domini: euasit ex oculo
 eius. Vidensque gedeon quod esset
 angelus domini: ait. Heu mihi domine
 deus: quia uidi angelum domini facie
 ad faciem. Dixitque ei dominus. Pax
 tecum. Ne timeas: non morieris.
 Edificauit ergo ibi gedeon altare
 domino. Vocauitque illud. domini pax:
 usque in presentem diem. Cumque ad-
 huc esset in ephraim. que est familie
 ephraim: nocte illa dixit dominus ad eum.
 Tolle taurum patris tui: et al-
 terum taurum amorum septem. Destru-
 esque aram baal. que est patris tui:
 et nemus quod circa aram est suc-
 cide. Et edificabis altare domino do-
 tuo. in summitate petre huius: super
 quam ante sacrificium posuisti.
 Tollesque taurum secundum: et offertes
 holocaustum super struem lignorum.
 que de nemore succideris. Assump-
 tis igitur gedeon decem uiris de
 seruis suis: fecit sicut preceperat
 ei dominus. Timens autem domum patris
 sui et homines illius ciuitatis.
 per diem facere noluit: sed omnia
 nocte compleuit. Cumque surrex-

issent uiri oppidi eius mane; uide-
runt destructā aram baal. lucūq;
succisum: et taurum alterū impo-
sitū sup altare qd̄ tunc edificatū
erat. Dixeruntq; adinuicē. Quis
hoc fecit? Cumq; pquirerent au-
ctorem facti: dictum ē. Gedeon
filius ioas: fecit hec omnia. Et
dixerunt ad ioas. Produc filium
tuū ut moriatur: quia destruxit
aram baal. et succidit nemus.
Quib; ille respondit. Numquid
ultores estis baal. ut pugnetis
pro eo? Qui adūsarius eius est:
moriatur anteqm̄ lux crastina
ueniat. Si d̄s est: uindicet se de
eo qui suffodit aram eius. Ex il-
lo die uocatus ē gedeon ierobaal.
eo qd̄ dixisset ioas. ulciscatur se
baal de eo qui suffodit altare ei?
Igitur omnis madian & amalech.
et orientales ppli congregati sunt
simul: et transeuntes iordanem
castra metati sunt in ualle iera-
hel. Sp̄s autē d̄ni induit gedeon.
Qui clangens buccina conuoca-
uit domū abiezē. ut sequeretur
se. Misitq; nuntios in uniuersum
manassen. Qui et ip̄e secutus est
eum; et alios nuntios in azer et
zabulon. et neptalim: qui occur-
runt ei. Dixitq; gedeon ad d̄nm.
Si saluū facis p̄ manū meā isrl̄.
sicut locutus es: ponā uellus hoc
lane in area. Si ros in solo uellere
fuerit. et in omni terra siccitas:
sciam qd̄ p̄ manū meam sicut lo-
cutus es liberabis isrl̄. factumq;

est ita. Et de nocte confurgens: ex-
presso uellere concam rore imple-
uit. Dixitq; rursus ad d̄nm. He-
irascatur furor tuus contra me: si
adhuc semel temptauiero. signū
querens in uellere. Oro ut solū
uellus siccum sit: et omnis terra
rore madens. fecitq; d̄ns nocte il-
la ut postulauerat: et fuit siccitas
in solo uellere. et ros in omni
gitur ierobaal **VII** terra.
qui et gedeon de nocte confurgēs.
et omnis ppl̄s cum eo: uenit ad
fontem qui uocatur arad. Erant
autē castra madian in ualle: ad
septentrionalē plagam collis ex-
celli. Dixitq; d̄ns ad gedeon. Nul-
tus tecum est ppl̄s: nec tradetur
madian in manus eius: ne gl̄e-
tur contra me israhel. et dicat.
Mors uirib; libatus sum. Loq̄re
ad popl̄m: et cunctis audientib;
predica. Qui formidolosus et ti-
midus ē: reuocatur. Recesseruntq;
de monte galaad. et reuersi sunt
ex ppl̄o uiginti duo milia uirorū:
et tantum decem milia remanse-
runt. Dixitq; d̄ns ad gedeon. Ad-
huc ppl̄s multus ē. Duc eos ad a-
quas: et ibi probabo illos. Et de
quo dixero tibi ut tecum uadat.
ipse p̄gat: quē ibi prohibuero:
ip̄e reuertatur. Cūq; descendisset
ppl̄s ad aquas: dixit d̄ns ad ge-
deon. Qui manu et lingua lam-
buerint aquas. sicut solent canes
lambere: sepabis eos seorsū. Qui
autē curuatis genib; biberint: in

altera parte erunt. fuit itaq; numerus eorum qui manu ad os proiciente aquas lambuerant: trecenti uiri. Omnis autem reliqua multitudo: flexo poplite biberat. Et ait dominus ad gedeon. In trecentis uiris qui lambuerant aquas liberabo uos: et tradam madian in manu tua. Omnis autem reliqua multitudo: reuertatur in locum suum. Sumptis itaq; pro numero cibariis et tubis. omnem reliquam multitudinem abire precepit ad tabernacula sua: et ipse cum trecentis uiris se certaminum dedit. Castra autem madian: erant subter in ualle. Eadem nocte dixit dominus ad eum. Surge et descende in castra: quia tradidi eos in manu tua. Si autem solus ire formidas: descendat tecum phara puer tuus. Et cum audieris quid loquantur: tunc confortabuntur manus tue; et securior ad hostium castra descendes. Descendit ergo ipse et phara puer eius in partem castrorum: ubi erant armatorum uigilie. Madian autem et amalech. et omnes orientales populi: fusi iacebant in ualle. ut locustarum multitudo. Cameli autem innumerabiles erant: sicut harena que iacet in litore maris. Cumque uenisset gedeon: narrabat aliquis somnium suum proximo suo; et in hunc modum referebat quod uiderat. Uidi somnium. Et uidebatur mihi quasi subcinericius panis ex ordeo. uolui: et in madian castra descendere.

Cumque uenisset ad tabernaculum. percussit illud. atque subiecit: et terre funditus coequauit. Respondit is cui loquebatur. Non est hoc aliud: nisi gladius gedeonis filij ioas. uiri israhelice. Tradidit dominus in manu eius madian: et omnia castra eius. Cumque audisset gedeon somnium et interpretationem eius: adorauit. Et reuersus ad castra israhelice: ait. Surgite. Tradidit enim dominus in manus nostras castra madian. Diuisitque trecentos uiros in tres partes: et dedit tubas in manibus eorum: lagenasque uacuas. ac lampades in medio lagenarum. Et dixit ad eos. Quod me facere uideritis: hoc facite. Ingrediar partem castrorum: et quod fecero sectamini. Quando percussuerit tuba in manu mea: uos quoque per castrorum circuitum clangite. et conelamate domino et gedeoni. Ingressusque est gedeon. et trecenti uiri qui erant cum eo. in partem castrorum. incipientibus uigiliis noctis medie: et custodiibus suscitatis. cepunt buccinis clangere. et complodere inter se lagenas. Cumque per circuitum castrorum in tribus personarent locis. et ydrias confregissent: tenuerunt sinistris manibus lampades. ex dextris sonantes tubas: clamaueruntque. gladius dei et gedeonis. stantes singuli in loco suo per circuitum castrorum hostium. Omnia itaque castra turbata sunt: et uociferantes ululantesque fugerunt. Et nichilominus insistebant tre-

centi uiri: buccinis psonantes. In-
misitq; dñs gladium in omib; ca-
stris; et mutua se cede truncabāt:
fugientes usq; bethseca. et crepi-
dinē ab elmeula in tebbath. Con-
clamantes autē uiri isti. de nepra-
lim et aser et omni manasse: pse-
quebantur madian. Misitq; gede-
on mīctos in omnē montē ephra-
im: dicens. Descendite ī occursum
madian: et occupate aquas usq;
bethbera atq; iordanem. Clama-
uitq; omnis effraim: et preoccu-
pauit aquas usq; bethbera atq;
iordanē. Apphensosq; duos uiro-
madian. oreb et zeb. interfecit o-
reb in petra oreb: zeb uero ī tor-
culari zeb. Et psecuti sunt madi-
an: capita oreb et zeb portantes
ad gedeon. trans fluenta iordanis.

Dixeruntq; ad eū **VIII**
uiri effraim. Quid est hoc
quod facere uoluisti. ut non nos
uocares cū ad pugnam pgeres
contra madian: uirgantes fortit
et prope uim inferentes. Quib;
ille respondit. Quid enī tale fa-
cere potui. quale uos fecistis.
Nonne melior est racemus effra-
im. uindemus abrezet. In manū
uāas tradidit dñs pncipes ma-
dian: oreb et zeb. Quid tale fa-
cere potui. quale uos fecistis. Qd
cum locutus ēet: requieuit sps e-
oz quo timebant contra eum.
Cumq; uenisset gedeon ad iorda-
nē; transiuit eum cū trecentis ui-
ris qui secum erant: et pre lassit-

tudine. fugientes psequi nō pote-
rant. Dixitq; ad uiros soccoth. Da-
te obsecro panes p̄lo qui mecum est.
qui ualde defecerunt: ut possim
psequi zebec et salmana. reges ma-
dian. Responderunt pncipes soc-
coth. Forsitan palme manūū zebec
et salmana in manu tua sunt: et
idcirco postulas ut demus exerci-
tui tuo panes. Quib; ille ait. Cū
ergo tradiderit dñs zebec et sal-
mana in manus meas. et cū reu-
sus fuero uictor in pace: cōteram
carnes uāas cum spinis tribulitq;
deserti. Et inde conscendens: uenit
in phanuel. Locutusq; ē ad uiros
loci illius similia. Cui et illi res-
ponderunt: sicut responderant
uiri soccoth. Dixit itaq; et eis. Cū
reuisus fuero uictor in pace: des-
tuam turrim hanc. Zebec autē et
salmana: quiescebant cū omni
exercitu suo. Quindeci enī milia
uiri remanserant ex omnib; tur-
mis orientaliū poploꝝ: ceteris ui-
ginti milib; bellatoꝝ. et educenti-
um gladiū. Ascendensq; gedeon
p uiam eoz qui in tabernaculis
morabantur. ad orientale partem
nobē et rechaā. percussit castra hos-
tium: qui securi erant. et nichil
adūsi suspicabantur. Fugeritq; ze-
bec et salmana. Quos psequis
gedeon comprehendit: tur-
bato omni exercitu eoz. Reu-
tensq; de bello ante solis ortum:
apphendit puerū de uiris soccoth.
Interrogauitq; eum nōia pncipiū

et seniorum soccoth: et descripsit septuaginta septem viros. Venitque ad soccoth: et dixit eis. En zebec et salmana super quibus reprobrastis mihi: dicentes. Forsitan manus zebec et salmana in manibus tuis sunt: et ideo postulas ut demus viros qui lassii sunt et defecerunt. panes. Tulit ergo seniores civitatis. et spinas deserti ac tribulos: et contriuit cum eis atque comminuit viros soccoth. Turrim quoque phanuel subuertit: occisis habitatoribus civitatis. Dixitque ad zebec et salmana. Quales fuerunt viros quos occidistis in thabor: Qui responderunt. Similes tui: et unus ex eis quasi filius regis. Quibus ille ait. Fratres mei fuerunt: filii matris mee. Vivit dominus: si servaveris eos. non vos occiderem. Dixitque iecher primogenito suo. Surge: et interfice eos. Qui non eduxit gladium: timebat enim: quia adhuc puer erat. Dixeruntque zebec et salmana. Tu surge et irruere in nos: quia iuxta etatem et robur es hominis. Surrexit gedeon: et interfecit zebec et salmana. Et tulit ornamenta ac bullas: quibus colla regaliu camelorum decorari solent. Dixeruntque omnes viri israel: ad gedeon. Dominare nobis tu. et filii tui: et filii filii tui: quia libastis nos de manu madian. Quibus ille ait. Non dominabitur in vos filius meus: sed dominabitur dominus. Dixitque

ad eos. Innam petitionem postulo a vobis. Date mihi in aures ex pida vestra. In aures enim aureas: hismaelites habere consueverat. Qui responderunt. Libentissime dabimus. Expandentesque super terram pallium: proiecerunt in eo in aures de pida. Et fuit pondus postulatorum aurium mille septingenti auri sicuti: absque ornamentis et monilibus ac veste purpurea. quibus madian reges uti soliti erant: et preter torques aureas camelorum. fecitque ex eo gedeon ephor: et posuit illud in civitate sua. ephra. fornicatusque est omnis israel in eo: et factus est gedeon et omni domui eius in ruinam. Humiliatus est autem madian: coram filiis israel. Nec poterunt ultra elevari ceruices: sed quievit terra per quadraginta annos: quibus gedeon preiuit. Abiit itaque ierobaal filius ioas: et habitavit in domo sua. Habuitque septuaginta filios. qui egressi sunt de femore eius: eo quod plures habuerit uxores. Concubina autem illius quam habebat in sicheim: genuit ei filium nomine abimelech. Mortuus est gedeon filius ioas. in senectute bona: et sepultus in sepulchro ioas patris sui in ephra. de familia ephra. Postquam autem mortuus est gedeon: auersi sunt filii israel. et fornicati cum baalim. Percusseruntque cum baal sedus ut esset eis in dominum: nec recordati sunt dominum dei sui. qui eruit eos de manu

inimicoy suoy omniu p circuitu.
 Nec fecerunt miam cum domo te
 robaal gedeon. iuxta oia bona
 que fecerat iseli. **LX**

Abyr autē abimelech filius
 ierobaal in sichein ad frēs
 matris sue. et locutus ē ad eos. et
 omnē cognationē domus patris
 matris sue. dicens. Loquimur ad
 omēs uiros sichein. Quid uobis ē
 melius ut dñetur uir septuagi
 ra uiri omnes filij ierobaal. an ut
 dñetur uobis unus uir. Simulq;
 considerate. quia os ur̄m ⁊ caro
 ur̄a sum. Locutiq; sunt frēs ma
 tris eius de eo ad omnes uiros si
 chein uniuersos sermones istos. et
 inclinauerūt cor eoy post abime
 lech. dicentes. Frater nr̄ est. Dede
 runtq; illi septuaginta pondo ar
 genti. de phano baalberich. Qui
 conduxit ex eo sibi uiros inopes et
 uagos. secutiq; sunt eū. Et uenit
 in domū patris sui in ephra. et oc
 cidit frēs suos filios ierobaal sep
 tuaginta uiros. sup lapidem unū.
 Remansitq; ioathan filius iero
 baal minimus. et absconditus ē.
 Congregati sunt autē omēs uiri
 sichein. et uniuē familie urbes
 mello. abieruntq; et constituerūt
 regem abimelech. iuxta quercū
 que stabat in sichein. Qd cū nun
 ciatum eēt ioatham. iuit et ste
 tit in uertice montis garizim. Ele
 uataq; uoce. clamauit. et dixit.
 Audite me uiri sichein. ita ut au
 diat uos d̄s. Jerunt ligna. ut un

gerent sup se regem. Dixeruntq; o
 liue. Impera nobis. Que respōdit.
 Numqd possum deserere pinguedi
 ne meam. qua et dii utuntur et
 homines. et uenire ut int ligna
 pmouear. Dixeruntq; ligna ad
 arborem ficum. Veni. et sup nos
 regnum accipe. Que respondit
 eis. Numqd possum deserere dul
 cedine meam. fructusq; suauissi
 mos. et ire ut inter cetera ligna
 pmouear. Locuta quocq; sunt lig
 na ad uitē. Veni. et impa nobi.
 Que respondit eis. Numqd pos
 sum deserere uinū meū. quod leti
 ficat d̄m et homines. et inter cete
 ra ligna pmoueri. Dixeruntq;
 omnia ligna ad ramnū. Veni. et
 impera sup nos. Que respondit
 eis. Si uere me regem uobis con
 stitueris. uenite. et sub mea um
 bra requiescite. Si autē n̄ uultis.
 egrediatur ignis de ramno. et de
 uoret cedros lybani. Nunc igitur
 si recte et absq; peccato constitu
 istis sup uos regem abimelech. ⁊
 bene egistis cum ierobaal et cū
 domo eius. et reddidistis uitē
 beneficijs eius qui pugnauit pro
 uobis. et aīam suam dedit picu
 lis ut erueret uos de manu madi
 an. qui nunc surrexistis contra do
 mū patris mei. et interfecistis fili
 os eius septuaginta uiros super
 unū lapidem. et constituistis regē
 abimelech filiū ancille eius sup
 habitatores sichein eo qd frater
 ur̄ sit. si ergo recte et absq; uicio

egistis cū ierobaal et domo eius:
 hodie letemini in abimelech. et ille
 letetur in uobis. **S**in autē pūse;
 egrediatur ignis ex eo. et consu-
 mat habitatores sichem. et oppidū
 mello: egrediaturq; ignis de ui-
 ris sichem et de oppido mello. et
 deuoret abimelech. **Q**ue cū dix-
 isset; fugit et abiit in bera: ha-
 bitauitq; ibi metu abimelech
 fr̄is sui. **R**egnauit itaq; abime-
 lech sup isrl̄: annis tribus. **N**u-
 sicq; deus sp̄m pessimū: inter a-
 bimelech et habitatores sichem.
Qui cepunt eū detestari; et sce-
 lus interfectionis septuaginta
 filioꝝ ierobaal. et effusione san-
 guinis eoz conferre ī abimelech
 fr̄em suū: et in ceteros sichimoz
 p̄ncipes qui eū adiuuerant. **P**o-
 fueruntq; insidias adūsus eum:
 in montiū summitatē. **E**t dum
 illius p̄stolarentur aduentū: ex-
 crebant latrocinia. agentes p̄das
 de p̄tereuntib; **N**unciatumq; est
 abimelech. **V**enit autē gaal filius
 obed cum fr̄ib; suis: et transiit
 in sichimā. **A**d cuius aduentū e-
 recti habitatores sichem. egressi
 sunt in agros: uastantes uineas.
 uiasq; calcantes. **E**t factis can-
 tantium choris: ingressi sūt pha-
 nū dei sui. **E**t inter epulas et po-
 cula maledicebant abimelech:
 clamante gaal filio obed. **Q**uis ē
 abimelech et que est sichem ut
 seruiamus ei? **N**umquid n̄ est fi-
 lius ierobaal. et cōstituit primapē

zebul seruū suū sup uiros emoz
 patris sichem. **C**ur igitur seruiti
 ei? **U**tinam daret aliquis popl̄m
 istum sub manu mea: et auferre
 de medio abimelech. **D**ictum ē abi-
 melech. **C**ongrega exercitus mul-
 titudinē: et ueni. **Z**ebul enī prin-
 ceptus ciuitatis. auditis sermonib;
 gaal filij obed. iratus ē ualde: et
 misit clam ad abimelech nūcios.
 dicens. **E**cce gaal filius obed ue-
 nit in sichimā cum fr̄ib; suis: et
 oppugnat adūsus te ciuitatem.
Surge itaq; nocte cum ppl̄o qui
 tecum ē. et latita in agro: et p̄mo
 mane oriente sole irruē sup ciui-
 tatem. **I**llo autē egrediente adūsū
 te cum ppl̄o suo: fac ei qd̄ potue-
 ris. **S**urrexit itaq; abimelech cū
 omni exercitu suo nocte: et tere-
 dit insidias iuxta sichimā in
 quatuor locis. **E**gressusq; est gaal
 filius obed: et stetit in introitu
 porte ciuitatis. **S**urrexit itaq; a-
 bimelech et omnis exercitus eius
 cū eo: de insidiarū loco. **C**umq; ui-
 disse ppl̄m gaal: dixit ad zebul.
Ecce de montib; multitudo descen-
 dit. **C**ui ille respondit. **I**mbas
 montiū uides quasi hominū ca-
 pita: et hoc errore deciperis. **R**ur-
 sumq; gaal ait. **E**cce ppl̄s de um-
 bilico terre descendit: et unus ci-
 neus uenit puam que respicit
 quercū. **E**t dixit zebul. **I**bi est
 nunc os tuū quo loquebaris. quis
 est abimelech ut seruiamus ei?
Nonne iste est ppl̄s quem despice

bas. Egredere: et pugna contra eum. Abiye ergo gaal expectante sichimorum populo: et pugnavit contra abimelech. Qui persecutus est eum fugientem: et in urbem compulit. Cederuntque ex parte eius plurimi usque ad portam civitatis. Et abimelech sedit in turri. Zebul autem gaal et socios eius expulit de urbe: nec in ea passus est commorari. Sequenti ergo die: egressus est populus in campum. Quod cum nuntiatum esset abimelech: tulit exercitum suum et divisit in tres turmas. redens insidias in agris. Vidensque quod egredereetur populus de civitate: surrexit et irruit in eos cum cuneo suo: oppugnans et obsidens civitatem. Due autem turbe palantes per campum: adusarios persequabantur. Porro abimelech omni die illo oppugnabat urbem. Quam cepit. interfectis habitatoribus eius. ipsaque destructa: ita ut sal in ea dispergeret. Quod cum audissent qui habitabant in turri sichimorum: ingressi sunt phanum dei sui berith. ubi fedus cum eo pepigerant: et ex eo locus nomen acceperat: qui erat valde munitus. Abimelech quoque audiens viros turris sichimorum pariter conglobatos: ascendit in montem selmon cum omni populo suo. Et arrepta securi: precidit arboris ramum. Impositumque ferens humero: dixit ad socios. Quod me uideritis facere: cito facite. Igitur cerratim ramos de arboribus

precidentes: sequebantur ducem. Qui circumdantes: presidium succendebant. Atque ita factum est: ut fumo et igne mille hominum anime necarentur: viri pariter ac mulieres. habitatorum turris sichem. Abimelech autem inde proficiscens: uenit ad oppidum thebes. Quod circumdans: obsidebat exercitu. Erat autem turris excelsa in media civitate. ad quam confugerant viri simul ac mulieres. et omnes principes civitatis. clausa firmissime ianua: et super turris tectum stantes per propugnacula. Accedensque abimelech iuxta turrum. pugnavit fortiter: et appropinquans ostio. ignem supponere nitentur. Et ecce mulier una fragmentum mole desuper iaciens. illic capiti abimelech: et confregit cerebrum eius. Qui uocavit cito armigerum suum: et ait ad eum. Cuagina gladium tuum et percute me: ne forte dicatur quod a femina interfectus sum. Qui iussa proficiens: interfecit eum. Illoque mortuo: omnes qui cum illo erant de israel. reuersi sunt ad sedes suas. Et reddidit deus malum quod fecerat abimelech contra patrem suum: interfectus septuaginta fratribus suis. Sichimitis quoque quod operati erant retributum est: et uenit super eos maledictio ioatham filii ierobaal. **X** Post abimelech. surrexit dux in israel thola filius phua. patris abimelech. uir de ysachar. qui ha-

051

bitavit in sanir montis effraym: et iudicavit isrl' uiginti et tribus annis. Mortuusq; est: ac sepultus in sanir. Huic successit iair galaadites. qui iudicavit isrl' p uiginti duos annos; habens triginta filios sedentes supra triginta pullos asinay. et pncipes triginta ciuitatum: que ex noie eius sunt appellate auoth iair id est oppida iair usq; in pntem diem. in tra galaad. Mortuusq; est iair: ac sepultus in loco cui est uocabulu camon. filij aut' isrl' peccatis ueterib; iungentes noua. fecerunt malu in conspu dñi: et seruerunt ydolis baalim et astaroth. & dysfirie ac sidonis. et moab. et filioy amon. et philistym. Dimiseruntq; dñm: et no colebant eu. Contra quos iratus est dñs: et tradidit eos in manus philistym et filioy amon. Afflicti q; sunt. et uehementer oppressi p annos decem & octo omis qui habitabant transiordanē in terra amorrei que est in terra galaad: in tantu ut filij amon iordane transmissio. uastaret iudam. et beniamin et effraym. Afflictusq; est isrl' nimis. Et clamantes ad dominu: dixerunt. Peccauim' tibi: quia dereliquimus dñm dñm nr̄m. et seruiuimus baalim. Quib; locutus ē dñs. Numqd no egyptu et amorrei. filijq; amon et philistym. sydonu quoq; & amalech et chanaan oppresserunt uos. et clamastis ad me. et erui uos de

manu eoy. Et tamen reliquistis me: et coluistis deos alienos. Idcirco no addam: ut ultra. uos liberem. Ite et inuocate deos quos elegistis. Ipsi uos liberent: in tempe angustie. Dixeruntq; filij isrl' ad dñm. Peccauimus. Redde tu nobis quicqd placet tibi: tantum nunc libera nos. Que dicentes. omnia de finib; suis alienoy dōy ydola proiecerunt: et seruerunt dño. Qui doluit sup miseris eoy. Itaq; filij amon conclamantes: in galaad fixere tentoria. Cōtra quos congregati filij israhel: in malspha castra metati s̄. Dixeruntq; principes galaad: singuli ad primos suos. Qui primus ex nobis contra filios amon cepit dimicare: erit dux popli galaad.

Fuit itaq; illo in **XI** tempore iepthe galaadites ut fortissimus atq; pugnator. filius mulieris meretricis: qui natus ē de galaad. Habuit autē galaad uxorem: de qua suscepit filios. Qui postquā creuerant. eiecerunt iepthe: dicentes. Heres in domo patris nr̄i ēē non poteris: qā de altera matre natus es. Quos ille fugiens atq; deuitans: habitauit in terra tob. Congregatiq; sunt ad eum uiri inopes & latrociantes: et quasi pncipem sequebantur. In illis dieb;: pugnabāt filij amon contra isrl'. Quib; acriter instantib;: prexerunt maiores natu de galaad. ut tollerēt

... in rephe de m...
 ... ad eu. & sem et dno
 ... et pugna contra fil
 ... illi respicit. Na
 ... qui ad huc me et m
 ... dno patris me: et m
 ... ad me necessitate eipit
 ... pncipes galaad: ad
 ... hanc igitur causam
 ... uenimus: ut pncip
 ... pugnes contra fil
 ... dux omni qui ha
 ... galaad. Ipsi quib;
 ... uenire ad me ut
 ... uobis contra filios
 ... dno: eos dñs i ma
 ... pncipes nr̄
 ... dno et. Dñs qui
 ... uenire ad me ut
 ... uenire ad me ut
 ... poussa faeremus
 ... pncipis ga
 ... omni popis
 ... dno: et uenire
 ... suos omni dno in
 ... uenire ad me
 ... amon: qui et persona
 ... dno in et tibi est
 ... contra me ut uenire
 ... mea. Eius ille resp
 ... isrl' terram mea
 ... de egypto: a sim
 ... ad laboth atq; uo
 ... igitur cu patre red
 ... quos rursum ma
 ... impauit eis. ut d
 ... amon. Ite dux iepthe
 ... isrl' terram moab nr̄
 ... amon: sed quom de

in auxiliū sui iepthē. de trā tob.
 Dixeruntq; ad eū. Veni et esto
 princeps n̄r: et pugna contra fili
 os amon. Quib; ille respōdit. Nō
 ne uos estis qui odistis me. et ere
 cistis de domo patris mei. et nunc
 uenitis ad me necessitate cōpulsī.
 Dixeruntq; p̄ncipes galaad: ad
 iepthē. Ob hanc igitur causam
 nunc ad te uenimus; ut p̄ficisca
 ris nobiscū. et pugnes contra fili
 os amon. s̄isq; dux omnium qui ha
 bitant in galaad. Iepthē quodq; di
 xit eis. Si uere uenistis ad me ut
 pugnem pro uobis contra filios
 amon. tradideritq; eos dñs ī ma
 nus meas. ego ero princeps n̄r.
 Qui responderunt ei. Dñs qui
 hec audit ip̄e mediator ac testis
 est: qđ n̄ra promissa faciemus. A
 b̄it itaq; iepthē cū principib; ga
 laad: fecitq; eum omnis popl̄s
 p̄ncipem sui. Locutusq; est iepthē
 om̄s sermones suos coram dño. in
 mapha. Et misit nuncios ad re
 gem filioꝝ amon: qui ex persona
 sua dicerent. Quid m̄ et tibi est.
 quia uenistis contra me ut uasta
 res terram meā. Quib; ille respō
 dit. Quia tulit isrl̄ terram meā
 quando ascendit de egipto: a fini
 by arnon usq; ad iaboch atq; ior
 danem. Hunc igitur cū pace redde
 m̄ eam. Per quos rursum manda
 uit iepthē: et impauit eis. ut dice
 rent regi amon. Hec dicit iepthē.
 Non tulit isrl̄ terram moab nec
 terrā filioꝝ amon: sed quando de

egypto conscenderunt. ambulauit p
 solitudine usq; ad mare rubrū. et
 uenit in cades. Misitq; nūcios ad
 regem edom: dicens. Dimitte ut
 transeam p̄ terram tuā. Qui nolu
 it acquiescere p̄tib; eius. Misit er
 go et ad regem moab. Qui et ip̄e
 transitū prebere cōtemp̄sit. Man
 sit itaq; in cades: et circuiuit ex
 latere terrā edom. et terrā moab.
 Venitq; ad orientalem plagam
 terre moab: et castra metatus est
 trans arnon. nec uoluit intrare
 terminos moab. Arnon quippe cō
 finium ē terre moab. Misit itaq;
 nuncios isrl̄ ad seon. regem amor
 reoꝝ qui habitabat in esebon: et
 dixerunt ei. Dimitte ut transeam
 p̄ terram tuā: usq; ad fluuiū. Et
 et ip̄e isrl̄ uerba despiciens. nō di
 misit eum transire p̄ t̄minos suos:
 sed infinita multitudine congrega
 ta. egressus ē contra eū in iassa.
 ⁊ fortiter resistebat. Tradiditq;
 eum dñs in manus isrl̄: cū om̄i
 exercitu suo. Qui percussit eum; ⁊
 possedit omnē terram amorreū
 habitatoris regionis illius. et u
 niūsos fines eius. de arnon usq;
 ad iaboch: et de solitudine usq;
 ad iordanē. Dñs ergo deus isrl̄
 subūtat amorreū. pugnante cōtra
 illum pplō suo isrl̄: et tu nūc uis
 possidere terrā eius. Nonne ea
 que possedit chamos deus tuus.
 tibi iure debentur. Que aū dñs
 d̄s n̄r uictor obtinuit. in n̄ram ce
 dent possessionē: nisi forte melior

es balach filio sephor rege moab: aut docere potes qd' uirgatus sit contra isrl: et pugnauent cōtra eū quando habitauit in esebon ⁊ uiculis eius. et in arder et uillis eius. et in cunctis ciuitatib; iuxta iordanem. p̄ trecentos annos. Quare tanto tempe nichil sup hac repetitōne temptasti: Igitur non ego pecco in te: sed tu contra me male agis. iudicēs in bella nō iusta. Iudicet dñs arbiter huius diei: inter isrl et inter filios amon. Soluitq; acquiescere rex filioꝝ amon uerbis iepthe: que p̄ nuncios mandaue rat. factus ē ergo sup iepthe sp̄s dñi. Et circueus galaad et mansit se. maspha quoq; galaad. et inde transiens ad filios amon: uotū uouit dño. dicens. Si tradideris filios amon in manus meas: q̄ cumq; p̄mus egressus fuerit de forib; domus mee. inq; occurrerit reuertenti cū pace a filiis amon. eum holocaustum offeram dño. Transiuitq; iepthe ad filios amon: ut pugnaret contra eos. Quos tradidit dñs in manus eius. Percussitq; ab arder usq; dum uenias ī mennith. uiginti ciuitates. ⁊ usq; ad abel que est uineis consita: plaga magna nimis. Humiliatq; s̄ filij amon: a filiis isrl. Reuertenti aut iepthe in maspha domū suā: occurrit unigenita filia cum tympanis et choris. Non enī habebat alios liberos. Qua uisa. scidit uerba sua: et ait. Heu filia

mi. Decepisti me: et ipsa decepta es. Aperui enī os meū ad dñm: et aliud facere nō poterō. Cui illa respondit. Pater mi. si aperuisti os tuum ad dñm: fac in q̄cumq; pollicitus es: concessa tibi ultione atq; uictoria de hostib; tuis. Dixitq; ad patrem. Hoc solum in presta: qd' dēpcoꝝ. Dimitte me ut duob; mensib; circueam montes: ⁊ plangam uirginitatē meā cū sodalib; meis. Cui ille respondit. Nade. Et dimisit eam duob; mētib;. Cūq; abisset cū sociis atq; sodalib; suis: flebat uirginitatē suam in montib;. Expletisq; duob; mensib;. reuersa est ad patrem suū: et fecit ei sicut uouerat. Que ignorabat uirum. Exinde mos increuit in isrl. et consuetudo seruata est: ut post anni circulū conueniant in unū filie isrl. et plangent filiā iepthe galaadite dieb; quatuor. **XII**

Ecce autē in effraim orta est seditio. Nam transeuntes cōtra aquilonē: dixerūt ad iepthe. Quare uadens ad pugnam cōtra filios amon. uocare nos noluisti. ut pgeremus tecū. Igitur incendimus domū tuā. Quib; ille respondit. Disceptatio erat in et poplō meo contra filios amon uehemēs; uosq; uocaui ut michi pberetis auxiliū: et facere noluistis. Edcernens. posui in manib; meis animā meā; transiuitq; ad filios amon: et tradidit eos dñs in manus meas. Quid cōmerui. ut ad

usum me consurgatis in preliū.
 Vocatis itaq; ad se cunctis uiris
 galaad: pugnabat contra effra-
 ym. Percusseruntq; uiri galaad
 effraym: quia dixerat fugitiuus
 est galaad de effraym. ⁊ habitat
 in medio effraym ⁊ manasse. Oc-
 cupaueruntq; galaadite uada ior-
 danis: p que effraym reuisurus
 erat. Cumq; uenisset ad ea de ef-
 fraym numero fugiens. atq; dix-
 isset. obsecro ut me transire per-
 mittas: dicebant ei galaadite.
 Numquid effrateus es. Quo dice-
 te non sum: interrogabant eum.
 Dic ergo sebbolerh. Qd inter-
 patur spica. Qui respōdebat reb-
 boleth: eadem littera spicam ex-
 p̄mere non ualens. Statimq; ap-
 prehensū uigulabant: in ip̄o ior-
 danis transitu. Et ceciderunt in
 illo tempore de effraym: quadra-
 ginta duo milia. Iudicauit itaq;
 iepthe galaadites isrl' sex annis;
 et mortuus ē ac sepultus in ciui-
 tate sua galaad. Post hunc iudi-
 cavit isrl' abessan de bethleem: q̄
 habuit triginta filios et totidem
 filias. Quas emittens foras. ma-
 ritis dedit: et eiusdem numeri
 filijs suis accepit uxores: intro-
 ducens in domū suam. Qui sep-
 tem annis iudicauit isrl'. Mortu-
 usq; est: ac sepultus in bethleem.
 Cui successit ahyalon zabiloni-
 tes: et iudicauit isrl' decē annis.
 Mortuusq; est: ac sepultus ī za-
 bilon. Post hunc iudicauit isrl'

abdon filius hellel pharatoniches:
 qui habuit quadraginta filios et
 triginta ex eis nepotes. ascendētes
 sup septuaginta pullos asinay. Et
 iudicauit isrl' octo annis. Mortu-
 usq; est: ac sepultus ī pharaton
 terre effraym in monte amalech.
Rursumq; filij isrl' **XIII**
 fecerunt malū in conspectu
 dñi. Qui tradidit eos in manus
 philistinoy: quadraginta annis.
 Erat autē quidam uir de saraā et
 de stirpe dan. nōte manue: habēs
 uxorem sterilem. Cui apparuit an-
 gelus dñi: et dixit ad eam. Steri-
 lis es et absq; liberis: s; concipies
 et paries filium. Caue ergo ne bi-
 bas unū ac siceram. nec immū-
 dum q̄quam comedas: q̄a con-
 cipes et paries filium: cuius nō
 tangeret caput nouacula. Er̄t e-
 nim nazareus dei ab infantia
 sua. et ex matris utero: et ip̄e in-
 cipiet liberare isrl' de manu phi-
 listinoy. Que cum uenisset ad ma-
 ritum suū: dixit ei. Vir dei uen-
 ad me. habens uultū angelicum:
 terribilis nimis. Quē cum intro-
 gassem quis ēet. et unde uenisset.
 et quo nōte uocaretur: noluit in-
 dicere: sed hoc respondit. Ecce con-
 cipes: et paries filium. Caue ne
 unum bibas nec siceram: et ne
 aliquo uescaris imundo. Er̄t enī
 puer nazareus dei ab infantia sua:
 ex utero matris usq; ad diem mor-
 tis sue. Oravit itaq; manue dñm:
 et ait. Obsecro dñe. ut uir dei quē

351
 misisti ueniat iterum: et doceat nos quid debeamus facere de puero qui nasciturus est. Exaudiuitque dominus precantem manue: et apparuit rursum angelus dei uxori eius. sedenti in agro. Manue autem maritus eius: non erat cum ea. Que cum uidisset angelum: festinauit et cucurrit ad uirum suum: nuntiavitque ei dicens. Ecce apparuit michi uir: quem ante uideram. Qui surrexit: et secutus est uxorem suam. Veniensque ad uirum: dixit ei. Tu es qui locutus es mulieri. Et ille respondit. Ego sum. Cui manue. Quando inquit sermo tuus fuerit expletus: quid uis ut faciat puer. aut a quo se obseruare debebit. Dixitque angelus domini ad manue. Ab omnibus que locutus sum uxori tue absterneat se: et quicquid ex uinea nascitur non comedat. Vinum et siceram non bibat: nullo uescatur immundo: et quod ei precepti impleat atque custodiat. Dixitque manue ad angelum domini. Obsecro ut acquiescas precibus meis: et faciamus tibi hedum de capris. Cui respondit angelus. Si me cogis: non comedam panes tuos. Sin autem uis holocaustum facere: offer illud domino. Et nesciebat manue: quod angelus domini esset. Dixitque ad eum. Quod est tibi nomen. ut si sermo tuus fuerit expletus honoremus te. Cui ille respondit. Cur queris nomen meum quod est mirabile. Tulit itaque manue hedum de capris et libame-

ta. et posuit supra petram: offerrens domino qui facit mirabilia. Ipe autem et uxor eius intuebatur. Cumque ascenderet flamma altaris in celum: angelus domini ascendit pariter in flamma. Quod cum uidisset manue et uxor eius: proni ceciderunt in terram. Et ultra non apparuit eis angelus domini. Statimque intellexit manue angelum domini esse: et dixit ad uxorem suam. Forte moriemur: quia uidimus dominum. Cui respondit mulier. Si dominus nos uellet occidere: de manibus nostris holocausta et libamenta non suscepisset. Sed nec ostendisset nobis hec omnia: neque ea que sunt uentura dixisset. Perperit itaque filium: et uocauit nomen eius samson. Creuitque puer: et benedixit ei dominus. Cepitque spiritus domini esse cum eo in castris dan: in tarsaa et estaol. **XIII**

Descendit igitur samson in thannatha. Vidensque ibi mulierem de filiabus philistinum: ascendit et nuntiavit patri suo et matri sue. dicens. Vidi mulierem in thannatha de filiabus philistinorum: quam queso ut mihi accipiatis uxorem. Cui dixerunt pater et mater sua. Numquid non est mulier in filiabus fratrum tuorum. et in omni populo meo. quia uis accipe uxorem de philistinum qui incircumcisi sunt. Dixitque samson ad patrem suum. Hanc mihi accipe: quia placuit oculis meis. Parentes autem eius nesciebant quod res a domino fieret: et

quereret occasiones contra philistim. Co enim tempe: dñabantur philistim isrl. Descendit itaq; samson cū patre suo et matre in thannatha. Cumq; uenissent ad uineas oppidi: apparuit catulus leonis seuus rugiens; et occurrit ei. Irruit autē sps dñi in samson: et dilacerauit leonē. quasi hedum in frustra decerperet. nichil omnino habens in manu; et hoc patri et matri noluit indicare. Descendit q; et locutus ē mulieri que placuerat oculis eius. Et post aliqñ dies reitens ut acciperet eam: declinauit ut uideret cadauer leonis. Et ecce examen apum in corpore leonis erat: ac fauus mellis. Quē cum sumpsisset in manib; comedebat in uia. Veniensq; ad patrem suū et matrē: dedit eis partem. Qui et ipi comederunt. Hec tamen eis uoluit indicare: quod mel de corpore leonis assumpserat. Descendit itaq; pater eius ad mulierē: et fecit filio suo samson conuiuū. Sic igitur iuuenes facere consueuerant. Cum igitur ciues loci uidissent eū: dederūt ei sodales triginta. qui eēnt cum eo. Quib; locutus ē samson. Pponā uobis pblema. Ad si solueritis in intra septem dies conuiuū: dabo uobis triginta sindones. et totidem tunicas. Sin autē nō potueritis soluere: uos dabitur in triginta sindones. et eiusdem numeri tunicas. Qui responderunt ei. Pro

pone pblema: ut audiam? Dixitq; eis. De comedente exiit cibus: et de forti egressa est dulcedo. Hec potuerunt p tres dies soluere ppositionem. Cumq; adēet dies septimus: dixerunt ad uxore samson. Blandire uiro tuo: et suade ei ut inducat tibi quid significet problema. Quod si facere nolueris: incendemus te. et domū patris tui. An idcirco uocastis nos ad nuptias. ut spoliaretis? Que fundebat apud samson lacrimas: et q̄ rebatur dicens. Odisti me et non diligis: idcirco pblema qd' pposuisti filius populi mei. nō uis in exponere. At ille respondit. Parti meo et matri nolui dicere: et tibi indicare potero. Septem igitur dieb; conuiuū: flebat apud eū. Tandemq; die septimo cū ei eēt molesta: exposuit. Que statim i dicebat ciuib; suis. Et illi dixerūt ei die septimo: ante solis occubitum. Quid dulcius melle? Et quid fortius leone? Qui ait ad eos. Si nō arasseris in utula mea: nō inuenissetis propositio nē meā. Irruit itaq; in eum sps dñi: descenditq; ascalonem. et percussit ibi triginta uiros. Quoz ablatas uestes: dedit eis qui problema soluerant. Iratusq; nimis: ascendit in domū patris sui. Uxor autē eius accepit maritum: unum de amicis ei' et p nubis. **P**ost aliquantū autē **XV** tempis. cum dies triticee

messis instarent; uenit samson
 inuisere uolens uxorem suam: et
 attulit ei hedum de capris. Cūq;
 cubiculū eius solito uellet intra-
 re: phibuit eum pater illius. di-
 cens. Putauit qd' odisses eam: et
 ideo tradidit illam amico tuo. **S:**
 habet sororem. que uinior et pul-
 chrior illa est: sit tibi p ea uxor.
Cui respondit samson. Ab hac
 die nō erit culpa in me: contra
 philisteos. faciam enim uobis
 mala. **Prexerūtq;** et cepit trecen-
 tas uulpes. caudasq; earū unxit
 ad caudas: et faces ligauit in
 medio. Quas igne succendens:
 dimisit ut huc illucq; discurre-
 rent. Que statim prexerunt in
 segetes philistinorū. **Quib;** suc-
 censis. et comportate iam fruge
 et adhuc stantes in stipula con-
 cremate sunt: in tantum. ut ui-
 neas quodq; et oliueta flamma
 consumeret. **Dixeruntq;** philisti-
 im. Quis fecit hanc rem? **Quib;**
 dictum ē. Samson gener thanna-
 thei: quia tulit uxorem eius et
 alteri tradidit. hec operatus est.
Ascenderuntq; philistim: et cō-
 buusserunt tam mulierē quā pa-
 trem eius. **Quib;** ait samson. **Li-**
 cet hec feceritis: tamen adhuc ex
 uobis expetam ultionē; et tunc
 quiescam. **Pecussitq;** eos ingenti
 plaga: ita ut stupentes. suram
 femori imponerēt. Et descendens
 habitauit in spelunca petre e-
 than. **Igitur ascendentes philisti-**

im in terra iuda: castra metati
 sunt in loco qui postea uocatus ē
 lechi id est maxilla. ubi eorū fufus
 est exercitus. **Dixeruntq;** ad eos
 de tribu iuda. **Cur ascendistis ad**
uisum nos? **Qui responderūt.** **Ut**
ligemus samson uenimus: et red-
 damus ei que in nobis opatus ē.
Descenderunt ergo tria milia ui-
 roꝝ de iuda: ad specū silicis ethan.
Dixeruntq; ad samson. **Hecis**
quod philistim inueniunt nobis.
Quare hoc facere uoluisti? **Quib;**
 ille ait. **Sicut fecerunt mī: feci eis.**
Ligare inquit te uenimus; et
 tradere in manus philistinorū.
Quib; respondit samson. **Iurate**
et spondere mī: qd' non occidatis
me. **Dixeruntq;** **Non te occidemus:**
sed unctum trademus. **Ligau-**
runtq; eū duob; nouis funib;: et
 tulerunt eū de petra ethan. **Qui**
cū uenissent ad locum maxille. et
philistim uociferantes occurrisset
ei: irruit sps dñi in eū. Et sicut
solent ad odorem ignis lina consu-
mi: ita et uincula quib; ligatus
erat dissipata sunt et soluta. **In-**
uentamq; maxillā. id est mandi-
 bulam asini que iacebat. arripi-
 ens: interfecit in ea mille uiros.
 et ait. **In maxilla asini. in mandi-**
bula pulli asinay deleui eos: et
pecussi mille uiros. **Cumq;** hec ca-
 niens uerba compleisset: proiecit
 mandibulā de manu. **Et uoca-**
uit nom̄ loci illius remathlechi:
qd' interpretatur eleuatio maxille.

Sitensq; ualde clamauit ad do-
minu. et ait. Tu dedisti in manu
serui tui salutē hanc maximā atq;
uictoriam; et en sita mortuor. inci-
damq; in manus incircūcisoz. Ape-
ruit itaq; dñs molarem dentem ī
maxilla asini. et egressę sunt ex eo
aque. Quib; haustis. refocillauit
sp̄m; et uires recepit. Idcirco ap-
pellatum ē nom̄ loci illius fons ī
uocantis de maxilla. usq; in pre-
sentem diem. Iudicauitq; isrl̄ in
dieb; philistym. uiginti annis.

Abit quoq; in **XVI**
gāzā; et uidit ibi mulie-
rem meretricem. ingressusq; ē ad
eam. Qd̄ cū audissent philistym.
et perebuisset apud eos. intrasse
urbem samson. circumdederūt eū.
positis in porta ciuitatis custodi-
b; et ibi tota nocte cum silentio
prestolantes. ut facto mane exe-
untem occiderēt. Dormiuit autē
samson. usq; ad noctis mediū. Et
inde consurgens apprehendit amba-
pore fores cum postib; suis et sera.
impositasq; humeris portauit
ad uerticem montis. qui respicit
hebron. Post hec amauit mulierē
que habitabat in ualle sozech. et
uocabatur dalila. Veneruntq; ad
eam p̄ncipes philistinor. atq; dix-
erunt. Decipe eum. et disce ab illo in
quo tantam habeat fortitudinē.
et quom̄ eum supare ualeamus.
et unctū affligere. Qd̄ si feceris.
dabimus tibi singuli mille centū
argenteos. Locutaq; est ergo da-

lila ad samson. Dic m̄ obsecro in
quo sit tua maxima fortitudo. et
quid sit quo ligatus erumpere ne-
queas. Cui respondit samson. Si
septem neruicis funib; necdum
siccis et adhuc humentib; ligatū
fuero. infirmus ero ut ceteri ho-
mines. Attuleruntq; ad eam sacra-
pe philistinor septem funes ut
dixerat. quib; unxit eū latentib;
apud se insidys. et in cubiculo fi-
nem rei expectantib;. Clamauit
q; ad eū. Philistym sup te samson.
Qui rupit uincula. quomodo si
rumpat quis filum de stappa tor-
tum sputamine. cū odorem ignis
accepit. Et nō est cognitū. in quo
esset fortitudo eius. Dixitq; ad
eum dalila. Ecce illulisti m̄. et
falsum locutus es. Saltem nūc
indica m̄. quo ligari debeas. Cui
ille respondit. Si ligatus fuero
nouis funib; qui numq̄m fuerit
in opere. infirmus ero. et alioz
hominū similis. Quib; rursum
dalila unxit eum. et clamauit.
philistym sup te samson. in cubi-
culo insidys prepatis. Qui ita
rupit uincula. quasi fila telarū.
Dixitq; dalila rursum ad eū. Us-
q; quo decipies me et falsū loque-
ris. Ostende. quo uncti debeas.
Cui respondit samson. Si inquit
septem crines capitis mei cū licio
plexueris. et clauū hys circūli-
gatum. terre fixeris. infirmus
ero. Qd̄ cum fecisset dalila. dixit
ad eū. Philistym sup te samson.

Qui confurgens de sompno: ex-
traxit clauum cū crinib; et licio.
Dixitq; ad eū dālila. Quomodo
dicis qd' amas me. cū animus tu
us non sit meū. Per tres uices
mentitus es mī: et noluit mī di-
cere in quo sit maxima fortitudo
tua. Cumq; molesta ei eēt. et per
multos dies iugiter ei adhereret.
spatium ad quietem nō tribuens:
defecit aīa eius. et ad mortē usq;
lassata est. Tunc aprensus rei ueri-
tatem: dixit ad eam. Ferrū nūq;
ascendit sup caput meū: quia
nazareus id est consecratus dño
sum. de utero matris mee. Si ra-
sum fuerit caput meū: recedet a
me fortitudo mea et deficiam: e-
roq; sicut ceteri hōies. Vidensq;
illa qd' confessus ei esset omnem
animū suū: misit ad pncipes phi-
listinor. atq; mandauit. Ascen-
dite adhuc semel: quia nunc mī
aperuit cor suū. Qui ascenderūt:
assumpta pecunia quā promise-
rant. At illa dormire fecit eum
sup genua sua: et in sinu suo re-
clinare caput. Vocauitq; tonsorē
et rasit septem crines eius: et ce-
pit abicere eum et a se repellere.
Statim enī ab eo fortitudo dis-
cessit. Dixitq; Philistim sup te
samson. Qui de sompno confur-
gens: dixit in animo suo: egredi-
ar sicut et ante feci. et me excuti-
am: nesciens qd' dñs recessisset
ab eo. Quem cū apprehendissent
philistim. statim eruerunt oculos

eius: et duxerūt gazam uinctū
cathenis: et clausum in carcere
molere fecerunt. Jamq; capilli ei
renasci ceperant: et pncipes phi-
listinor conuenerant in unū ut i-
molarent hostias magnificas da-
gōn deo suo. et epularentur: dice-
tes. Tradidit d's noster inimicū
nr̄m samson: in manus nostras.
Qd' etiam ppls uidens. laudabat
dñm suū: eademq; dicebat. Tradi-
dit d's nr̄ in manus nr̄as adūsa-
rium nr̄m: qui deleuit terrā nos-
tram. et occidit plurimos. Letan-
tesq; p conuiuia sumptis iam e-
pulis. precepunt ut uocaretur
samson: et ante eos luderet. Qui
adductus de carcere: iudebat
ante eos. Feceruntq; eum stare:
inter duas columpnas. Qd' dixit
puero regenti gressus suos. Vi-
nite me ut tangam columpnas
quib; omnis iminet domus: ut
reclinet sup eas. et paululū requi-
escam. Domus autē plena erat:
uiroz ac mulierū. Et erant ibi
om̄s pncipes philistinor: ac de-
tecto et solario circiter tria milia
utriusq; sexus spectabāt ludentē
samson. At ille inuocato dño: ait.
Dñe d's n̄s memero mei. et redde
mī nunc pristinā fortitudinem d's;
ut ulciscar me de hostib; meis: et
pro amissione duoz luminū. unā
ultionē recipiam. Et apprehendens
ambas colūpnas quib; inniteba-
tur domus. alteramq; eay dextra.
et alteram leua tenens: ait. No

riatur aīa mea cū philistim. Con-
 cussisq; fortiter columpnis: cecidit
 domus sup om̄s p̄ncipes. et certam
 multitudinē que ibi erat. Multoq;
 plures interfecit moriens: quam
 ante uiuus occiderat. Descenden-
 tes aut̄ fr̄es eius et uniuersa cog-
 natio. tulerunt corpus eius: et se-
 pelierunt inter saraā et esthaōl.
 in sepulchro patris sui manue: .
Iudicauitq; isrl̄ uiginti annis.
Fuit eo tempore **XVII**
 uir quidā de monte effraym:
 nomine michas. Qui dixit matri
 sue. Nulle centum argenteos q̄s
 sepaueras tibi. et sup quib; me au-
 diente iuraueras. ecce ego habeo:
 et apud me sunt. Cui illa respon-
 dit. **B̄ndictus filius n̄s d̄no.** Red-
 didit ergo eos matri sue. Que di-
 xerat ei. **Consecraui et uoui argē-**
tum hoc d̄no: ut de manu mea
suscipiat filius meus. et faciat
sculptile atq; conflatile. Et nūc
 trado illud tibi. Reddidit ḡ eos
 matri sue. Que tulit ducentos ar-
 genteos: et dedit eos argentario
 ut faceret ex eis sculptile atq; cō-
 flatile: quod fuit in domo miche.
 Qui ediculam quoq; in ea deo
 sepauit: et fecit ephod ac thera-
 phim. id est uestem sacerdotale et
 ydola. Impleuitq; unius filiorū
 suoz manum: et factus est ei sa-
 cerdos. In dieb; illis non erat rex
 in isrl̄: sed unusquisq; quod sibi
 rectum uidebatur hoc faciebat.
 fuit quoq; alter adolescens de

berchleem iuda ex cognatione eius;
 eratq; ipse leuites: et habitabat
 ibi. Egrediusq; de ciuitate berchle-
 em: pegrinari uoluit ubicūq; sibi
 comodum reperisset. Cūq; uenisset
 in montē effraym. iter faciens. et
 declinasset parū in domo miche:
 interrogatus ē ab eo. **Vnde uenis.**
Qui respondit. Leuita sum de
 berchleem iuda: et uado ut habi-
 tem ubi potuero. et utile m̄ eēt p̄
 sperero. Mane inquit apud me:
 et esto m̄ parens ac sacerdos. Da-
 boq; tibi p̄ annos singulos decē
 argenteos ac uestem duplicem:
 et que ad uictum sunt necessaria.
 Acqueuit. et mansit apud homi-
 nē: fuitq; illi quasi unus de filijs.
 Impleuitq; michas manū eius;
 et habuit puerū sacerdotem apud
 se: nunc scio dicens. qd̄ bene faci-
 at michi d̄s. habenti leuitici gene-
 ris sacerdotem. **XVII**
In dieb; illis n̄ erat rex in isrl̄: et
 tribus dan querebat possessionē
 sibi. ut habitaret in ea. Usq; ad il-
 lum enī diem: inter ceteras tribus
 sortem nō accepat. Miserunt igit̄
 filij dan stirpis et familie sue quinq;
 uiros fortissimos. de saraā et esta-
 ol: ut explorarent terram. et dili-
 genter inspicerent. Dixeruntq; et.
 Ire. et considerare terrā. Qui cum
 p̄gentes uenissent in montē effra-
 ym. et intrassent domū miche:
 requieuerūt ibi. Et agnoscetes
 uocem adolescentis leuite. uten-
 tesq; illius diuersorio: dixerunt

micham. Quid tibi uis. Cur clamas. Qui respondit. Deos meos quos in fece tulistis. et sacerdote et omnia que habeo. et dicitis. quid tibi est. Dixeruntque ei filij dan. Caue ne ultra loquaris ad nos. et ueniant ad te uiri aſo concitati. et ipse cum omni domo tua pereas. Et sic cepto itinere prexerunt. Videns autem michas. quod fortiores se essent; reuersus est in domum suam. Sexcenti autem uiri tulerunt sacerdotem. et que supra diximus. ueneruntque in lachis ad palmam quiescentem atque secuti; et percusserunt eos in ore gladij. urbemque incendio tradiderunt: nullo penitus serente presidium eo quod procul habitarent a sydone. et cum nullo hominum haberent nequam societatis ac negotij. Erat autem ciuitas sita in regione roob. Quam rursu extruentes habitauerunt in ea. uocato nomine ciuitatis dan. iuxta uocabulum patris sui quem genuerat israhel: que prius lachis dicebatur. Posueruntque sibi sculptile; et ioatham filium gerſan filij moysi. ac filios eius sacerdotes in tribu dan: usque ad diem captiuitatis sue. Mansitque apud eos ydolum miche: omni tempore quo fuit domus dei in sylo. In diebus illis. non erat rex in israhel. **XIX**

Fuit quidam uir leuitas habitans in latere montis effraym: qui accepit uxorem de bethleem uida. Que reliquit eum: et reuisa est in domum patris sui bethleem.

Mansitque apud eum: quatuor mensibus. Secutus est eam uir suus uolens ei reconciliari atque blandiri et secum reducere: habens in comitatu puerum et duos asinos. Que suscepit eum: et introduxit in domum patris sui. Quod cum audisset socer eius eumque uidisset: occurrit ei letus. et amplexatus est hominem. Mansitque gener in domo soceri tribus diebus: comedens et bibens cum eo familiariter. Die autem quarto de nocte consurgens: proficisci uoluit. Quem tenuit socer: et ait ad eum. Gusta prius pauculum panis. et conforta stomachum: et sic proficisceris. Sederuntque simul: et comederunt ac biberunt. Dixitque pater puelle: ad generum suum. Quoſo te ut hodie hic maneas: pariterque letemur. At ille consurgens cepit uelle proficisci: et nichilominus obnixus eum socer tenuit: et apud se fecit manere. Mane autem facto: parabat leuitas iter. Cui socer rursu. Obsecro inquit ut paululum cibi capias: et assumptis uiribus donec increſcat dies. postea proficiscaris. Comederunt ergo simul. Surrexitque adolescens: ut pgeret cum uxore sua et puero. Cui rursum locutus est socer. Considera quod dies ad occasum declinior sit: et propinquet ad uespam. Mane apud me etiam hodie. et duc letum diem: et cras proficisceris ut uadas in domum tuam. Uoluit gener acquiescere sermionibus eius: sed statim prexit

et uenit contra iebus. que altero
 noie uocabatur iherlm. ducens se
 cum duos asinos onustos. et con
 cubinā. Jamq; aderant iuxta ie
 bus: et dies mutabatur in noctē.
 Dixitq; puer ad dñm suū. Veni
 obsecro declinemus ad urbem ie
 buzeoy. et maneamus i ea. Cui
 respondit dñs. Non ingrediar op
 pidum gentis aliene. que n̄ est de
 filijs isrl. sed transibo usq; gabaa.
 Et cum illuc puenero manebim
 in ea: aut certe in urbe rama. **m.**
 Transierunt ergo iebus. et cep
 tum carpebant iter. Occubuitq;
 eis sol iuxta gabaa. que ē in tri
 bu beniamin. Diuiteruntq; ad
 eam: ut manerent ibi. Quo cum
 intrasset. sedebant in platea ciui
 tatis: et nullus eos recipere uo
 luit hospicio. Et ecce apparuit ho
 mo senex. reitrens de agro et de
 opere suo. uespr; qui et ip̄e erat
 de monte effraym. et pegrinus
 habitabat in gabaa. Homines
 aut̄ regionis illius. erant filij te
 mini. Eleuatisq; oculis uidit se
 nex sedentē hōiem cū sarcinulis
 suis in platea ciuitatis: et dixit
 ad eum. Unde uenis. et quo ua
 dis. Qui respondit ei. Profecti
 sumus de bethleem iuda: et pgi
 mus ad locum n̄m qui est in la
 tere montis effraym. unde iera
 mus bethleem. Et nūc uadimus
 ad domū dei: nullusq; sub tectū
 suū nos uult recipere. habentes pa
 leas et fenum in asinoy pabulū:

et panem et uinū in meos ⁊ ancil
 le tue usus. et pueri qui mecū est.
 Nulla re indigemus nisi hospicio.
 Cui respondit senex. Pax tecū sit.
 Ego p̄bebo omīa que necessaria
 sunt: tantum queso ne in platea
 maneat. Introduxitq; eum in do
 mū suam: et pabulum asinis p̄
 buit. At postqm̄ lauerunt pedes
 suos: recepit eos in conuiuū. Illis
 epulantib; et post laborē itineris
 cibo ac potu reficientib; corpora;
 uenerunt uiri ciuitatis illius filij
 belial id est absq; iugo: et circum
 dantes domū senis. fores pulsare
 cepunt: clamantes ad dñm dom?
 atq; dicentes. Educ uirum qui in
 gressus ē domū tuam: ut abuta
 mur eo. Egressusq; ē ad eos senex:
 et ait. Nolite fr̄es nolite facere ma
 lum hoc: quia ingressus est homo
 hospiciū meū: et cessate ab hac stul
 ticia. Habeo filiam uirginē. et hic
 homo habet concubinam; educā
 eas ad uos ut humilietis eas. et
 urām libidinem cōpleatis: tantū
 obsecro ne scelus hoc contra natu
 ram opemini in uirū. Solebant
 acquiescere sermonib; eius. Qd̄
 cernens homo eduxit ad eos con
 cubinā suam: et eis tradidit illu
 dendā. Qua cū tota nocte abusi
 eēt: dimiserunt eam mane. At
 mulier recedentib; tenebris uenit
 ad ostiū domus. ubi manebat do
 minus suus: et ibi corruit. Mane
 facto surrexit homo. et apuit osti
 um ut ceptam expleret uiam: et

ecce concubina eius iacebat ante
 ostium sparsis in limine manibz.
 Cui ille putans eam quiescere loq̄
 batur. Surge ut ambulem? Qua
 nichil respondente; intelligens qd̄
 erat mortua tulit eam. et imposu
 it alino. reuisusq; est in domū suā.
 Quā cum eēt ingressus. arripuit
 gladiū; et cadauer uxoris cū ossibz
 suis in duodecim partes ac frustra
 concidens. misit in om̄s t̄minos
 isrl̄. Qd̄ cum uidissent singuli. cō
 clamabāt. Numquā res talis fca
 est in isrl̄. ex eo die quo ascenderūt
 patres nr̄i de egipto. usq; in pre
 sens tempus. Ferte sententiā. et
 in cōmuni decernite. quid fr̄o opus
 gressi itaq; sunt. **XXII** sit.
 Om̄s filij isrl̄. et pariter cōgre
 gati quasi uir unus. de dan usq;
 bersabee. et terra galaad ad dñm
 in maspha. om̄sq; anguli poploz
 et cuncte tribus isrl̄ in ecclesiam po
 puli dei conuenerūt. quadringēta
 milia peditū pugnatōz. Hec latu
 it filios beniamin. qd̄ ascendisset
 filij isrl̄ in maspha. Interrogatusq;
 leuita maritus mulieris infecte.
 quom̄ tantum scelus perpetrātū
 esset. respondit. Veni in gabaā be
 niamin cū uxore mea. illucq; di
 uerti. Et ecce hoies ciuitatis illi.
 circūdederunt nocte domū in qua
 manebā. uolentes me occidere. et
 uxorem meā incredibili furore li
 bidinis uerantes. Deniq; mortua
 est. Quā arreptam. in frustra cō
 cidi. Misitq; partes in om̄s ternu

nos possessionis ur̄e. quia nūquā
 tantum nephas. et tam grande pi
 aculū fr̄m est in isrl̄. Adestis om̄s
 filij isrl̄. decernite quid facere de
 beatis. Stansq; om̄is pls. quasi
 unius hois sermone respōdit. Nō
 recedemus in tabnacula nr̄a; nec
 suam quisquā intrabit domū. sed
 hoc contra gabaā in cōmune faci
 emus. Decem uiri eligantur e cen
 tum ex om̄ibz tribubz isrl̄. et centū
 de mille. et mille de decem milibz.
 ut comportent exercitui cibaria.
 et possimus pugnantes contra ga
 baa beniamin reddere ei pro scele
 re qd̄ meretur. Conuenitq; unū
 sus isrl̄ ad ciuitatem q̄si homo
 unus. eadem mente unoq; consi
 lio. Et miserunt nūcios ad omnē
 tribum beniamin. qui dicerent.
 Cur tantū nephas in uobis reper
 tum ē. Tradite hoies de gabaā
 qui hoc flagitium ppetrarunt. ut
 moriantur. et auferatur malū de
 isrl̄. Qui noluerunt fratrum suoz
 filioz isrl̄ audire mandatū; sed ex
 cunctis urbibz que sortis sue erant.
 conuenerunt in gabaā ut illis fer
 rent auxiliū. et contra unūsum
 plm̄ isrl̄ dimicarent. Inuentiq; s̄t.
 uiginti quinq; milia de beniamin
 educentiū gladiū; p̄ter habitatoz
 gabaā qui septingenti erant uiri
 fortissimi. ita sinistra ut dextra pre
 liantes. et sic fundis lapides ad
 certum iacentes. ut capillū quoq;
 possent pcutere. et nequaquā in al
 terā partem ictus lapidis deferret.

201
 Uiroꝝ quoqꝫ isrl' absqꝫ filius beni
 amin inuenta sunt quadringēta
 milia educentiū gladiū: et patoꝝ
 ad pugna. Qui surgentes. uenerūt
 in domū dei: hoc est in sylo. Consi
 lueruntqꝫ eū: atqꝫ dixerunt. Quis
 erit in exercitu nro princeps certa
 minus. contra filios beniamin. **E**
 bus respondit dñs. Judas sit dux
 ūr. Statimqꝫ filij isrl' surgentes
 mane. castra metati sūt iuxta ga
 baa: et inde pcedentes ad pugna
 contra beniamin. urbem oppugna
 re cepunt. Egrediensqꝫ filij beniamin
 de gabaa: occiderunt de filiis isrl'
 die illo uiginti duo milia uiroꝝ.
Rursusqꝫ filij isrl' et fortitudine
 et numero confidentes. in eodē loco
 in quo prius certauerant aciem
 direxerunt: ita tamen ut prius
 ascenderent. et starent coram dño
 usqꝫ ad noctem: consuleruntqꝫ eū.
 et dicerent. Debeo ultra pcedere
 ad dimicandū contra filios benia
 min frēs meos. an non. **Q**uibꝫ ille
 respondit. Ascendite ad eos: et inite
 certamen. **C**umqꝫ filij isrl' altero
 die contra beniamin ad plium p
 cessissent: eruperunt filij beniamin
 de portis gabaa. Et occurrētes eis.
 tanta in eos cede bachati sunt: ut
 uiginti et octo milia uiroꝝ educent
 tum gladiū pstererēt. Quam ob
 rem om̄s filij isrl' uenerunt in do
 mū dei: et sedentes flebant coram
 dño. Ieiunaueruntqꝫ die illo usqꝫ
 ad uespam: et obtulerunt ei holo
 causta et pacificas uictimas: et

sup statu suo interrogauerūt. **C**o tēpe
 ibi erat archa federis dñi: et phi
 nees filius eleazari filij aaron e
 rat ppositus domus. **C**onsuluerūt
 igitur dñm: atqꝫ dixerunt. Exire
 ultra debemus ad pugna contra fi
 lios beniamin frēs nros. an quies
 cere. **Q**uibꝫ ait dñs. Ascendite. **M**
Cras enī tradam eos: in manus
 ūras. **P**osueruntqꝫ filij isrl' insidi
 as p circuitum urbis gabaa: et ter
 tia uice sicut semel et bis. contra be
 niamin exercitū pduxerunt. **S** et
 filij beniamin audacter eruperūt
 de ciuitate: et fugientes adisari
 os longius psecuti sunt: ita ut
 uulnerarent ex eis sicut primo et
 die scdo. et cederent. p duas semita
 ūtentes terga. quarū una ferebat
 in bethel. et altera in gabaa. atqꝫ
 pstererent. triginta circū uiros.
Purauerūt enī solito eos more ce
 dere. **Q**ui fugam arte simulātes.
 inire consilium ut abstraherent
 eos de ciuitate: et quasi fugiente.
 ad supradictas semitas pducerēt.
Om̄s itaqꝫ filij isrl' surgentes de
 sedibꝫ suis: tetenderunt aciem in
 loco qui uocatur baalthamar. **I**n
 sidie quoqꝫ que circa urbem erāt.
 paulatim se apire ceperūt: et ab
 occidentali urbis parte pcedere.
S et alia decem milia uiroꝝ de u
 niūso isrl': habitatores urbis ad
 certamina puocabant. **I**ngrauatū
 qꝫ est bellum contra filios benia
 min: et nō intellexerūt. qd' ex om̄i
 parte illis instaret interitus. **P**er

cussitq; eos dñs in conspectu filioꝝ
isrl' et interfecerunt ex eis in illo
die. uiginti qinq; milia. et centum
uiros. om̄s bellatores. et educentes
gladiū. Filij aut̄ beniamin cum se
inferiores eē uidissent. cepunt fu-
gere. **Q**d cernentes filij isrl'. dede-
runt eis ad fugiendū locū. ut ad
ip̄aratas insidias deuenirent. q̄s
iuxta urbem posuerant. Qui cum
repente de latibulis surrexisset. et
beniamin terga cedentib; daret.
ingressi sunt ciuitatē. et percusserūt
eam in ore gladij. **S**ignum aut̄ de-
derant filij isrl' hys quos in insidi-
is collocauerant; ut postq̄m urbē
cepissent. ignem accenderent: ut
ascendente in altum fumo. captā
urbem demonstrarent. **Q**d cū cer-
nerent filij isrl' in ip̄so certamine
positi; putauerunt enim filij be-
niamin eos fugere. et instantius
sequebātur ceteris de exercitu eorū
triginta uiris. et uiderunt q̄si co-
lumpnā fumi de ciuitate conscen-
dere. beniamin quoq; retro respici-
ens captam cerneret ciuitatem. et
flāmas in sublimē ferri. qui p̄us
simulauerant fugam. uisa facie
fortius resistebant. **Q**d cū uidisset
filij beniamin in fugam uisi sunt.
et ad uiam deserti ire cepunt: illuc
quoq; eos adūsarijs p̄sequentib;. **S**;
et hī qui urbem succenderant: oc-
curreunt eis. **A**ctq; ita f̄m̄ est: ut
ex utraq; parte ab hostib; cederen-
tur; nec erat ulla morientū req̄es.
Cecideruntq; atq; prostrati s̄t: ad

orientalem plagam urbis gabaā.
Fuerunt aut̄ qui in eodem loco in-
terfecti sunt decem et octo milia ui-
roꝝ: om̄s robustissimi pugnatores.
Qd cum uidissent qui remanserāt
de beniamin. fugerunt in solitudi-
nē: et p̄gebant ad petram cui uo-
cabulum ē remmon. In illa quoq;
fuga palantes et in diuisa tenden-
tes: occiderunt qinq; milia uiros.
Et cum ultra tenderent. p̄secuti
sunt eos: et interfecerunt etiā alia
duo milia. **E**t sic f̄m̄ est: ut om̄s
qui ceciderant de beniamin in di-
uersis locis. eēnt uiginti qinq; mi-
lia pugnatores. ad bella p̄missi-
mi. **R**emanserant itaq; de omni
numero beniamin qui euadere po-
tuerant et fugere in solitudinem:
sexcenti uiri. sederuntq; in petra
reimon: mensib; quatuor. **R**egressi
aut̄ filij isrl': om̄s reliquias ciui-
tatis a uitis usq; ad iumenta gla-
dio percusserunt. **C**unctasq; urbes
et uiculos beniamin: uorax flā-
ma consumpsit. **XXI**
Urauerunt quoq; filij isrl' in mal-
pha: et dixerunt. **N**ullus nostrū:
dabit filijs beniamin de filiab;
suis uxorem. **V**eneruntq; om̄s ad
domū dei in sylo: et in conspectu
eius sedentes usq; ad uespam. le-
uauerūt uocem. et magno ululatu
cepunt flere. dicentes. **Q**uare dñe
deus isrl' f̄m̄ est hoc malum ī po-
pulo tuo: ut hodie una tribus au-
ferretur ex nobis. **A**ltera aut̄ die
diluculo confurgentes. extruxerūt

urbes et habitantes in eis. Filij
quoq; isrl. reuersi sunt p tribus
et familias in tabernacula sua.
In dieb; illis non erat rex in isrl.
sed unusquisq; qd' sibi rectum ui
debat. hoc faciebat. **Explicit liber**
ii iudicum. Incipit liber ruth.
dieb; unius iudicis qndo iudices
perant: facta est fames in terra.
Abijt; homo de bethleem uida.
ut pegrinaretur in regione moa
bitide: cum uxore sua ac duob; li
beris. Ipse uocabatur elimelech.
et uxor eius noemi. et duo filij al
ter maalon et alter celion: ephra
ter de bethleem uida. Ingressiq; fr
regione moabitidem: et moraba
tur ibi. Et mortuus e elimelech:
maritus noemi. Remansitq; ipsa
cum filijs. Qui accepunt uxores
moabitidas. Quaz una uocaba
tur opha altera ruth. Manseritq;
decem annis ibi: et ambo mortui
sunt. maalon uidelicet et celion.
Remansitq; mulier orbata duob;
liberis ac marito. Et surrexit. ut
in patriam pgeret cu utraq; nuru
sua: de regione moabitide. Audie
rant eni qd' respexisset dñs pplm
suu: et dedisset eis escas. Egressa
est itaq; de loco pegrinatiois sue:
cum utraq; nuru. Et iam i uia
posita reuertendi in terra iuda:
dixit ad eas. Ite in domu matris
ure. faciat uobiscum dñs miam:
sicut fecistis cu mortuus et mecu.
Det uobis inuenire requiem: in
domib; uiroz quos sortiture estis.

Et osculata est eas. Que eleuata
uoce flere ceperunt: et dicere. Te
cum pgenus ad pplm tuu. Quib;
illa respondit. Reuertimini filie
mi. Cur uenitis mecu. Num ul
tra habeo filios in utero meo. ut
uiros ex me spare possitis. Reu
timini filie moabitides: et abite.
Jam enim senectute confecta su:
nec apta uinculo coniugali. Etia
si possem hac nocte concipere et
parere filios. si expectare uelitis
donec crescant. et annos impleat
pubertatis: ante eritis uetule
qm nubatis. Nolite queso filie
mi. quia ura angustia magis me
premit: et egressa est manus do
mini contra me. Eleuata igitur
uoce: rursum flere ceperunt. O
pha osculata est socrum ac reusa
est: ruth adhesit socru sue. Cui
dixit noemi. Cu reuersa est cog
nata tua ad poplm suum et ad
deos suos: uade cum ea. Que
respondit. Ne aduerseris mi: ut
relinqua te et abeam. Quocumq;
prexeris pgam: et ubi morata
fueris et ego patri morabor. Po
pulus tuus popl's meus: et deus
tuus d's meus. Que te moriente
terra suscepit in ea morar: ibi
q; locum accipia sepulture. Hec
michi faciat d's et hec addat: si
non sola mors me et te separaue
rit. Videns ergo noemi quod ob
stinato animo ruth decreuisset
secum pgere. aduersari noluit:
nec ad suos ultra reditum psua

sibi. comeditq; et saturata est: et tulit reliquias. Atq; inde surrexit: ut spicas ex more colligeret. Precepit autē booz pueris suis: dicens. Etiam si uobiscū metere uoluerit: ne phibeatis eam. Et de utris q; manipulis proicite de industria et remanere pmitte. ut absq; labore colligat: et colligentē nemo corumpat. Collegit ergo in agro usq; ad uespam. Et que collegerat. uirga cedens. et excutiens: inuenit ordea quasi ephi mensurā. id est modios tres. Quos portans reuisa est in ciuitatem: et ostendit socii sue. Insuper protulit. et dedit ei reliquias cibi sui: quo saturata fuerat. Dixitq; ei socrus. Ubi hodie collegisti. et ubi fecisti opus? Sic benedictus: qui misertus ē tui. Iudicauitq; ei apud quē eēt opata: et nomen dixit uiri. qd' booz uocaretur. Cui respondit noemi. Benedictus sit a dño: quoniam eandem grām quam pbuerat uiuis. seruauit et mortuis. Rursūq; ait. Propinquus n̄r est homo. Et rutch. Hoc quoz inquit precepit m̄: ut tam diu messorib; iungerer. donec om̄s segetes meterentur. Cui dixit socrus. Melius est filiam. ut cum puellis eius eas ad merendum: ne in alieno agro qspiam resistat tibi. Iuncta ē itaq; puellis booz: et tam diu cum eis messuit. donec et ordea et triticū in horreis conderentur.

Postquam autē reuerfa est ad

socrum suā: audiuit ab ea. Filiam. queram tibi requiem: et pui debo ut bene sit tibi. Booz iste cui puellis in agro iuncta es. propinquus n̄r est: et in hac nocte areā ordea uentilat. Lauare igitur et ungere. et induere cultrozib; uestimentis: ac descende in aream. Non te uideat homo: donec esū potumq; fimerit. Quando autē ierit ad dormiendū: nota locū in quo dormiat. Veniesq; et discoopies pallium quo operitur. a parte pedum: et proicies te: et ibi iacebis. Ipse autē dicit tibi: quid agere debeas. Que respondit. Ecce quid p̄ceperis faciam. Descendit q; in aream: et fecit omnia que sibi impauerat socrus. Cumq; comedisset booz et bibisset. et factus eēt hilarior. issetq; ad dormiendū iuxta arconū manipuloz: uenit abscondite. et discoopto pallio. a pedib; eius se proiecit. Et ecce nocte iam media. expauit homo et conturbatus ē: uiditq; mulierem iacentem ad pedes suos. et ait illi. Que es? Illa respondit. Ego sum rutch ancilla tua. Expande pallium tuū sup famulā tuam: quia propinquus es. Et ille. Benedicta inquit es dño filia: et p̄orem misericordiam posteriore superasti: q̄a nō es secuta iuuenes paupes siue diuites. Holi ergo metiere: sed q̄c quid dixeris m̄. faciam tibi. Scit enī omnis popl's qui habitat intra mee urbis portas: mulierem te

moabitidem. uxorem maalon in
 coniugiu sumpserim; ut suscite
 nomen defuncti in hereditate sua:
 ne uocabulum eius de familia
 sua ac fratrib; et populo deleat.
 Vos inquam: huius rei testes
 estis. Respondit omnis populus
 qui erat in porta: et maiores na
 tu. Vos testes sumus. Faciat do
 minus hanc mulierem que ingre
 ditur domu tuam. sicut rachel et
 ham que edificauerunt domum
 isrl: et sit exemplum uirtutis in
 effratha. et habeat celebre nom
 in bethleem. Fiatq; domus tua
 sicut domus phares. que thamar
 genuit iude. de semine quod tibi
 dederit dñs ex hac puella. Tulit
 itaq; booz rith: et accepit uxore.
 Ingressusq; est ad eam: et dedit
 illi dñs ut conciperet et pareret
 filium. Dixeruntq; mulieres ad
 noemi. Benedictus dñs. qui no
 est passus ut deficeret successor
 familie tue; et uocaretur nomen
 eius in isrl: et habeas qui console
 tur aiam tuam. et enutriet sene
 ctutem. De nutu eni tua natus
 est qui te diliget: et multo tibi
 melior est. quam si septem habe
 res filios. Susceptumq; noemi
 puerum posuit in sinu suo: et
 nutricis ac gerule officio finge
 batur. Vicine aut mulieres con
 gratulantes ei. et dicentes natus
 est filius noemi: uocauerunt no
 men eius obed. Hic est pat' ysai:
 patris dauid. Hec sunt generati

ones phares. Phares: genuit el
 rom. Elrom: genuit aram. Aram:
 genuit aminadab. Aminadab: ge
 nuit naason. Naason: genuit sal
 mon. Salmon: genuit booz. Booz:
 genuit obed. Obed: genuit ysai.
 Ysai: genuit dauid. **Explicit liber**
Ruth.

**Incipit prologus sancti iheronimi
proli in libros regum.**

Quiginti et duas esse litte-
ras apud hebreos. sy-
roy quoque lingua et
chaldeoy testatur: que hebreo
magna ex parte confinis est. Nam
et ipsi uiginti duo elementa ha-
bent: eodem sono. sed diuersis ca-
racteribus. Samaritanam etiam pen-
tacheuicum moysi totidem litteris
scriptitant: figuris tantum et a-
picibus discrepantes. Certe quoniam
hesedram scribam legisque doctorem.
post captam iherosolimam et in-
stauracionem templi sub zorobabel.
alias litteras reperisse. quibus nunc
utimur: cum ad illud usque ad
tempus. ydem samaritanoy et
hebreoy caracteres fuerint. In li-
bro quoque numeroy hec eadem sup-
putatio. sub leuitarum ac sacerdo-
tum censu mystice ostenditur: et
nomen domini tetragramaton in qua-
busdam grecis uoluminibus usque
hodie antiquis expressum litteris
inuenimus. Sed et psalmi. trice-
simus sextus. et centesimus decimus.
et centesimus undecimus. et cen-
tesimus octauus decimus. et cente-
simus quadragessimus quartus.
quamquam diuerso scribantur metro:
tamen eiusdem numeri texuntur
alfabeto. et iheremie lamentatio-
nes. et oratio eius. salomonis quoque
in fine prouibia ab eo loco in quo
ait: mulierem fortem quis inue-
net: eiusdem alphabetis uel inci-

108
sionibus supputantur. Porro quinque
littere duplices apud hebreos sunt:
caph. men. nun. phe. sade. Aliter
enim scribuntur per has. principia
medietatesque uerborum: aliter fine.
Unde et quinque a plerisque libri.
duplices estimantur: samuel. ma-
lachim. dabitamin. esdras. ihere-
mias cum cynoth id est lamenta-
tionibus suis. Quomodo igitur ui-
ginti duo elementa sunt per que
scribimus hebraice omne quod loqui-
mur. et eorum inuicem uox humana
comprehenditur: ita uiginti duo
uolumina supputantur: quibus
quasi litteris et exordibus. in dei
doctrina. tenera adhuc et lactens
uiri iusti eruditur infancia. Pri-
mus apud eos liber uocatur bre-
sich: quem nos genesim dicimus.
Secundus ellestinoth: qui exodus ap-
pellatur. Tertius uagecra: id est
leuiticus. Quartus uagedaber:
quem numerum uocamus. Quintus
elleabdabarin: qui deuteronomi-
um pronotatur. Hi sunt quinque li-
bri moysi: quos proprie thozach id
est legem appellant. Sextus. pro-
pharum ordinem faciunt: et inci-
piunt a ihu filio naue: qui apud
illos iosue benmun dicitur. De-
inde subtexunt sophrim. id est
iudicum librum: et in eundem.
compingunt ruth: quia in diebus
iudicum. facta eius narratur
historia. Tertius sequitur samu-
el: quem nos regnorum primum et
secundum dicimus. Quartus ma-

lachim id est regum: qui tertio & quarto regnoꝝ uolumine contine-
tur. Meliusq; est multo malachi
id est regum: qm̄ malachor id e-
regnoꝝ dicere. Non enī multarū
gentium regna describit. s; uni-
us isrlitici populi: qui tribub;
duodecim continetur. Quintus
est ysaias. sextus ieremias. septi-
mus est ezechiel. octauus. liber
duodecim. pph̄az. qui apud illos
uocatur thareasra. Tercius or-
do: agiographa possidet. Et pri-
mus liber incipit: a iob. Sc̄ds a
dauid: quē quinq; incisionib; et
uno psalmoz uolumine compre-
hendit. Tercius ē salomō. tres
libros habens: puerbia que illi
pabolas id est masloth appellant.
Quartus ecclesiastes: id est coe-
leth. Quintus est canticum can-
ticoꝝ: quē titulo syrafirim p̄no-
tant. Sextus ē daniel. Septimū
dabreiamim id est uerba dierū:
qd̄ significantius cronicon toti-
us diuine hystorie possumus ap-
pellare. Qui liber: apud nos. pa-
ralipomenon primus. et sc̄ds in-
scribitur. Octauus esdras: qui et
ip̄e similiter apud grecos et lati-
nos: in duos libros diuisus est.
Nonus hester. Atq; ita sunt pa-
riter ueteris legis libri uiginti
duo: id est moyfi quinq;. Et pro-
ph̄az octo. agiographoz nouem;
qinqm̄ nōnulli ruth et cinoth.
inter agiographa scriptitent: et
hos libros in suo putent numero

supputandos; ac p̄ hoc esse p̄sce-
legis libros uiginti quatuor. q̄s
sub numero uiginti quatuor seni-
oz. apokalipsis iohannis inducto
adorantes agnum. et coronas sua
p̄stratis uultib; offerentes. stan-
tib; coram quatuor animalib; o-
culatis retro et ante id est in p̄ce-
ritum et in futurum respicienti-
b;: et indefessa uoce clamantib;.
sanctus. sc̄s. sc̄s. dñs deus omps.
qui erat. et qui est. et qui uentu-
rus est. Hic prologus scripturaz
quasi galeatum principū. omib;
libris quos de hebreo uertimus i
latinum. conuenire potest: ut sci-
re ualeamus quicqd̄ extra hos ē.
inter apocrypha esse ponendum.
Igitur sapientia que uulgo salo-
monis inscribitur. et ih̄u filij sy-
rach liber. et uidith. et thobias &
pastor. nō sunt in canone. Macha-
beoz primū librum: ebraicū rep-
peri. Sc̄ds grecus est: qd̄ ex ip̄a
frasy probari potest. Que cum
ita se habeant: obsecro te lector.
ne laborem meū. reprehensionem
estimes antiquoz. In tabnaculo
dei: offert unusquisq; qd̄ potest.
Aly aurum et argentū. et lapi-
des p̄ciosos: aly byssum et pur-
puram. et coccum offerunt. & ta-
cinctum. Nobiscū bene agitur: si
obtulerimus pelles et caprarum
pilos. Et tamen apl̄s contempti-
biliora n̄ra magis necessaria iudi-
cat. Unde et tota illa tabnaculi
pulchritudo. et p̄ singulas species

... futuri...
... hystoria...
... p̄sce...
... agnum...
... coronas...
... p̄stratis...
... uultib;...
... offerentes...
... stan-
... tib;...
... coram...
... quatuor...
... animalib;...
... oculatis...
... retro...
... et ante...
... id est...
... in p̄ce-
... ritum...
... et in...
... futurum...
... respicienti-
... b;:...
... et indefessa...
... uoce...
... clamantib;...
... sanctus...
... sc̄s...
... sc̄s...
... dñs...
... deus...
... omps...
... qui erat...
... et qui est...
... et qui uentu-
... rus est...
... Hic prologus...
... scripturaz...
... quasi galeatum...
... principū...
... omib;...
... libris...
... quos de hebreo...
... uertimus i...
... latinum...
... conuenire potest...
... ut sci-
... re ualeamus...
... quicqd̄ extra...
... hos ē...
... inter apocrypha...
... esse ponendum...
... Igitur sapientia...
... que uulgo salo-
... monis inscribitur...
... et ih̄u filij sy-
... rach liber...
... et uidith...
... et thobias &
... pastor...
... nō sunt in canone...
... Macha-
... beoz primū librum...
... ebraicū rep-
... peri...
... Sc̄ds grecus est...
... qd̄ ex ip̄a...
... frasy probari potest...
... Que cum...
... ita se habeant...
... obsecro te lector...
... ne laborem meū...
... reprehensionem...
... estimes antiquoz...
... In tabnaculo...
... dei: offert unusquisq;...
... qd̄ potest...
... Aly aurum et argentū...
... et lapi-
... des p̄ciosos...
... aly byssum et pur-
... puram...
... et coccum offerunt...
... & ta-
... cinctum...
... Nobiscū bene agitur...
... si...
... obtulerimus pelles...
... et caprarum...
... pilos...
... Et tamen apl̄s contempti-
... biliora n̄ra magis...
... necessaria iudi-
... cat...
... Unde et tota illa...
... tabnaculi...
... pulchritudo...
... et p̄ singulas species

ecclie presentis futureq; distinctio. pellib; tegitur et calitrys: ardoreq; solis et iniuria hymbriū: ea que uuliora sunt phibent. Lege ergo primū samuel. et malachim meū: meū inquā meū. Quicquid enim crebrius uertendo et emendando sollicitius. et didicimus ⁊ tenemus: nrm est. nrm est. Et cum intellexeris qd̄ antea nesciebas; uel interpretem me estimato si gratus es. uel parafrasten. si ingratus: quamq̄m in omnino conscius non sim. mutasse me q̄p̄riam de hebraica ueritate. Certe si incredulus es. lege grecos codices et latinos. et confer cum hys opusculis. Et ubicumq; discrepare inter se uideris: interroga quemlibet hebreoy. cui magis ac comodare debeas fidem. Et si nostra firmauerit; puto qd̄ eum n̄ estimas coniectorem: ut in eodē loco mecum similiter diuinarit. Sed et uos famulas xpi rogo. q̄ dñi discumbentis p̄ciosissimo fidei mirro ungitis caput. que nequaquā saluatorem queritis in sepulchro. quib; iam ad patrem xpc̄ ascendit: ut contra latrantes canes. qui aduersum me rabido ore deseruunt. et circueunt ciuitatem. atq; in eo se doctos arbitrantur si aly detrahant: oratio nū uray clipeos opponatis. Ego scies humilitatē meam: illius semper sententie recordabor. Dixi custodiam uias meas: ut nō de-

linquā in lingua mea. Posui ori meo custodiam: cum consisteret peccator adūsum me. Obmutui et humiliatus sum: et filui a bonis. **Explicit prologus. Incipit primus liber regum.**

169

Suit uir unus de ramathaim sophim. de monte ephraym: et nomen eius helcana. filius ieroam. filius eluid. filius thou. filius suph effrateus. Et habuit duas uxores. Nomen uni anna: et nomen secunde phennenna. fueruntq; phennenne filij: anne uero non erant liberi. Et ascendebat uir ille de ciuitate sua statutis diebus: ut adoraret et sacrificaret dño exercituum in sylo. Erant autē ibi duo filij hely ofni et finees: sacerdotes dñi. Venit ergo dies. et immolauit helcana: deditq; phennenne uxori sue et cunctis filiis eius. et filiab; partes. Anne autē dedit partem unam tristis: quia annam diligebat. Dñs autem: concluderat uulnam eius. Affligebat quoq; eam emula ei: et uehementer angebat: in tantū ut exprobraret. qd̄ concludisset dominus uulnā eius. Sicq; faciebat p̄ singulos annos. cū redeunte tempore in domū dñi ascenderent: et sic puocabat eam. Porro illa flebat: et nō capiebat cibum. Dixit ergo ei helcana uir suus. Anna cur fles. et quare nō comedis.

comendauit eū dño: cunctis dieb; qbz
fuit accomodatus dño. et adorauit
tunc ibi dñm. Et orauit anna: et
exultauit cor meū. **II.** att.
En dño: et exaltatum ē cornu
meū in deo meo. Dilatatum est os
meū sup inimicos meos: quia le-
tata sum in salutari tuo. Non est
scs ut est dñs; neq; enim ē alius
extra te: et n̄ est fortis sicut d̄s nr̄.
Nolite multiplicare loqui sublimia:
glantes. Recedant uetera de ore
ur̄o: quia d̄s scientiar; dñs est: et
ipsi pparantur cogitationes. Arcus
fortium supatus est: et infirmi ac-
cincti sunt robore. Saturati p̄us p
panib; se locauerunt. et famelici sa-
turati sunt: donec sterilis peperit
plurimos. et que multos habebat
filios infirmata ē. Dñs mortificat
et unificat: deducto ad infernū et
reducit. Dñs paupem facit et di-
tat: humiliat et subleuat. Susci-
tat de puluere egenū. et de stercore
eleuat paupem: ut sedeat cū p̄nci-
pib; et solum gl̄e teneat. Dñi enī
sunt cardines terre: et posuit sup
eos orbem. Pedes sc̄oz suoz serua-
bit: et impij in tenebris contice-
cent: quia nō in fortitudine sua ro-
borabitur uir. Dñm formidabunt
aduersarij eius: et sup ip̄os in celis
tonabit. Dñs iudicabit fines terre:
et dabit imperiū regi suo: et subli-
mabit cornu xpi sui. Et abiit hel-
cana in ramatha: in domū suā.
Puer aut̄ erat minister in conspe-
ctu dñi: ante faciem hely sacerdo-

ris. Porro filij hely. filij belial: nesci-
entes dñm. neq; officii sacerdotū
ad pplm. Sed quicūq; immolasset
uictimā. ueniebat puer sacerdotis
dum coquerentur carnes. et habe-
bat fuscinulam tridentem i manū
sua: et mittebat eam in lebetem
uel in caldarium. aut in ollā siue
in cacabum: et omne qd̄ leuabat
fuscinula tollebat sacerdos sibi.
Sic faciebant uniuerso isrl̄i: uenien-
tū in sylo. Etiam anteqm̄ adole-
rent adipem: ueniebat puer sacer-
dotis. et dicebat imolanti. Da m̄
carnem: ut coquā sacerdoti. Non
enī accipiam a te carnem coctam:
s; crudam. Dicebatq; illi imolans.
Incendatur primū iuxta morem
hodie adeps: et tolle tibi quantū
cūq; desiderat aīa tua. Qui respō-
dens aiebat ei. Nequaquā. Hunc
enī dabis: alioquin tollā u. Erat
ergo peccm̄ pueroz grande nimis
coram dño: quia detrahebant ho-
mines a sacrificio dñi. Samuel aut̄
ministrabat ante facie dñi: puer
accinctus ephōd lineo. Et tunicā
paruā faciebat ei mater sua: quā
afferebat statutis dieb; ascendens
cum uiro suo ut imolaret hostiā
sollempnē. Et bñdixit hely helca-
ne et uxori eius: dixitq; reddat
tibi dñs semen de muliere hac: p
fenore qd̄ comodasti dño. Et abie-
runt in locum suū. Visitauit ergo
dñs annā et concepit: et peperit
tres filios. et duas filias. Et ma-
gnificatus ē puer samuel: apud

dñm. Hely aut erat senex ualde. Et
 audiuit omnia que facebant filij sui
 uniuerso isrl: et quom dormiebant
 cu mulierib; que obseruabant ad
 ostiu tabnaculi. Et dixit eis. Qua
 re facitis res huicemodi. quas ego
 audio. res pessimas. ab omni poplo.
 Nolite filij mei. Non est eni bona
 fama quam ego audio: ut tñsgre
 di faciatis poplin dñi. Si peccaue
 rit uir in uirum: placari ei potest
 dñs. Si aut in dñm peccaueit uir.
 quis orabit pro eo. Et nō audie
 runt uocem patris sui: q̄a uoluit
 dñs occidere illos. Puer aut samu
 el p̄ficiēbat atq; crescebat: et pla
 cebat tam deo qm̄ hominib;. Ve
 nit aut uir dei ad hely: et ait ad
 eum. Hec dicit dñs. Numquid non
 aperte reuelatus sum domui pa
 tris tui. cū esset in egipto i domo
 pharaonis: et elegi eum ex omnib;
 tribub; isrl: michi in sacerdote: ut
 ascenderet ad altare meū. ⁊ ado
 leret in incensum et portaret co
 ram me ephod. et dedi domui pa
 tris tui omnia de sacrificijs filioꝝ
 isrl. Quare calce abicitis uictimā
 meam. et munera mea que p̄cepti
 ut offerrentur in templo. et ma
 gis honorasti filios tuos qm̄ me.
 ut comederetis p̄mitias omnis
 sacrificij isrl: popli mei. Propt̄ea
 ait dñs dñs isrl. Loquens locutus
 sum ut domus tua et domus pa
 tris tui ministraret in conspectu
 meo: usq; in sempit̄nū. Nunc aut
 dicit dñs. Absit hoc a me. S; qui

cūq; honorificauit me: glorificabo
 eum. Qui aut contempnunt me:
 erunt ignobiles. Ecce dies ueniūt.
 et p̄cidam brachiū tuū. et brachiū
 domus patris tui: ut nō sit senex
 in domo tua. Et uidebis emulū
 tuū in templo in uniuersis p̄speris
 isrl: et non erit senex i domo tua
 omnib; dieb;. Verū tamen nō aufe
 ram penitus uirum ex te. ab alta
 ri meo: sed ut deficiant oculi tui. ⁊
 tabescat anima tua: et pars mag
 na domus tue mouetur. cū ad ui
 rilem etatem uenerit. Hoc autem
 erit tibi signū: qd̄ uenturum est
 duob; filijs tuis. ofni. et finees.
 In die uno: morientur ambo. Et
 suscitabo in sacerdotē fidelē: qui
 iuxta cor meū et animā meā fa
 ciet. Et edificabo ei domū fidelē:
 et ambulabit coram xp̄o meo cun
 ctis dieb;. Futurū est autē ut qui
 cūq; remanserit in domo tua: ue
 niat ut oretur pro eo: et offerat
 nummū argenteū. et totam pa
 nis. dicatq;. Dimitte me obsecro
 ad unam partem sacerdotale: ut
 comedā buccellam panis. **III**

Puer aut samuel ministrabat
 dño coram hely: et sermo do
 mini erat p̄ciosus. In dieb; illis: n̄
 erat uisio manifesta. Factum est
 ergo. in die quadam. hely iacebat
 in loco suo: et oculi eius caligauē
 rant: et n̄ poterat uidere lucernā
 dei anteqm̄ extingueretur. Samuel
 aut dormiebat in templo dñi: ubi
 erat archa dei. Et uocauit dñs sa

muel. Qui respondens ait. Ecce ego.
 Et cucurrit ad hely: et dixit. Ecce
 ego: uocasti enim me. Qui dixit. Non
 uocaui te. Reuicere dormi. Et abiit
 et dormiuit. Et adiecit dñs rursum
 uocare samuel. Confurgensq; sa-
 muel abiit ad hely: et dixit. Ecce
 ego: quia uocasti me. Qui respon-
 dit. Non uocaui te fili mi: reuicere
 et dormi. Porro samuel necdū scie-
 bat dñm: neq; reuelatus fuerat ei
 sermo dñi. Et adiecit dñs: et uoca-
 uit adhuc samuel tercio. Qui con-
 surgens abiit ad hely: et ait. Ecce
 ego: quia uocasti me. Intellexit ig̃
 hely quia dñs uocasset puerū: et
 ait ad samuel. Uade: et dormi. Et
 si deinceps uocauerit te: dices. Lo-
 quere dñe: quia audit seruus tuus.
 Abiit ergo samuel: et dormiuit i
 loco suo. Venitq; dñs et stetit: et
 uocauit sicut uocauerat scđo. Sa-
 muel. samuel. Et ait samuel. Lo-
 quere dñe: quia audit seruus tuus.
 Et dixit dñs ad samuel. Ecce ego
 facio uerbū in isrl: qđ quicumq;
 audierit tinnient ambe aures ei.
 In die illo suscitabo adūsūm hely:
 om̃ia que locutus sū sup domū
 eius. Incipiam: et complebo. Pre-
 dixi enī ei qđ iudicaturus essem
 domū eius. in eternū. ppter iniqui-
 tatem: eo qđ nouerat indigne age-
 re filios suos. et nō corripuit eos.
 Idcirco iurauī domui hely: qđ nō
 expietur iniquitas domus ei: uic-
 timis et munerib; usq; in eternū.
 Dormiuit autē samuel: usq; ma-

ne. Aperuitq; ostia dom' dñi. Et
 samuel timebat iudicare uisionē
 hely. Uocauit ergo hely samuele:
 et dixit. Samuel fili mi. Qui res-
 pondens ait. Presto sum. Et inter-
 rogauit eū. Quis est sermo. quem
 locutus ē ad te dñs? Oro te: ne ce-
 laueris me. Hec faciat tibi d's. et
 hec addat: si absconderis a me ser-
 monē ex omnib; uerbis que dicta
 sunt tibi. Iudicauit itaq; ei. samu-
 el uniu'sos sermones: et nō abscon-
 dit ab eo. Et ille respondit. Dñs
 est: quod bonum ē in oculis suis
 faciat. Creuit autem samuel. et
 dñs erat cum eo: et nō cecidit ex
 omnib; ūbis eius in terram. Et
 cognouit uniu'sus isrl' a dan usq;
 bethsabee: qđ fidelis samuel. ppha-
 cēt dñi. Et addidit dñs ut appa-
 reret in sylo: qm̃ reuelatus fuerat
 dñs samueli in sylo iuxta uerbū
 dñi. Et uenit sermo samuelis:
 uniuerso isrl'.

Et factum ē in dieb; illis cōue-
 nerunt philistim in pugna.
 Egredius ē namq; isrl' obuiam
 philistim in pluum: et castra me-
 tatus est iuxta lapidē adutorij.
 Porro philistim uenerūt in afec:
 et instruxerunt aciem cōtra isrl'.
 Inito autē certamine. terga ūtit
 isrl' philisteis: et cesa sunt in illo
 certamine. passim p agros. quasi
 quatuor milia uiroz. Et reuersus
 est pls ad castra. Dixeruntq; ma-
 iores natu de isrl'. Quare percussit
 nos hodie dñs. coram philistim.

Afferamus ad nos de sylo archā
 federis dñi: et ueniat in mediū
 nr̄i: ut saluet nos de manu ini-
 micoꝝ nr̄oꝝ. Misit ḡ p̄ls in sylo:
 et tulerunt inde archam federis
 dñi exercitiū. sedentis sup cheru-
 bin. Erantq; duo filij hely cū ar-
 cha federis dñi: ofni. et phinees.
 Cumq; uenisset archa federis dñi
 in castra: uociferatus ē om̄s isrl̄
 clamore grandi: et p̄sonuit terra.
 Et audier̄ philistim uocē clamo-
 ris: dixeruntq; Que nam est hec
 uox clamoris magni. in castris he-
 breoꝝ. Et cognouer̄ qd̄ archa dñi
 uenisset in castra. Timuerūtq; phi-
 listim: dicentes. Venit d̄s in castra.
 Et ingemuer̄ dicētes. Ne nobis. Nō
 enī fuit tanta exultatio: heri et nu-
 dius tercius. Ne nobis. Quis nos
 seruiabit de manu deoꝝ sublimiū is-
 roꝝ. **Hij** sunt dy: qui p̄cusserunt e-
 giptū omni plaga in deserto. Con-
 fortamini et estote uiri philistim:
 ne seruiatis hebreis. sicut illi ser-
 uierunt nobis. Confortamini: et
 bellate. Pugnauer̄ ḡ philistim.
 et celsus ē isrl̄: et fugit unusquisq;
 in tabnaculū suū. Et sc̄a ē plaga
 magna nimis. Et cecider̄ de isrl̄
 triginta milia p̄ditum: et archa
 dei capta ē. Duo quoq; filij hely
 mortui sunt: ofni et phinees. Cur-
 rens aut̄ uir de beniamin ex acie:
 uenit in sylo in die illo: scissa ueste
 et consp̄sus puluere caput. Cumq;
 ille uenisset: hely sedebat sup sel-
 lam cōtra uiam spectans. Erat enī

cor eius pauens: p̄ archa dñi. **Vir**
 aut̄ ille postq̄m ingressus ē nūcia-
 uit urbi: et ululauit oīs ciuitas.
 Et audiuit hely sonitum clamoris:
 dixitq; Quis est hic sonit̄ tumul-
 tus huius. At ille festinauit: et uenit:
 et nuntiavit hely. Hely aut̄ erat
 nonaginta et octo annoꝝ: et oculi
 eius caligauerant: et uidere n̄ po-
 terat. Et dixit ad hely. Ego sum q̄
 ueni de p̄lio: et ego qui de acie fu-
 gi hodie. Cui ille ait. Quid actū
 est fili mi. Respondens aut̄ ille
 qui nūtiabat. fugit inq̄t isrl̄ corā
 philistim: et ruina magna facta
 est in p̄lio. Insup et duo filij tui mor-
 tui sunt ofni. et phinees: et archa
 dei capta ē. Cūq; ille nominasset
 archam dei: cecidit de sella retro:
 sum. iuxta ostium: et fractis cer-
 uicib; mortuus ē. Senex enī erat
 uir et grandeuus: et ipse iudica-
 uit isrl̄ quadraginta annis. **Aur**
 aut̄ eius. uxor phinees pregnans
 erat: uicinaq; partui. Et audito
 nuncio. qd̄ capta ē archa dei. et
 mortuus socer suus. et uir suus: i-
 curuauit se et peperit. Irriuerant enī
 in eam: dolores subiti. In ip̄o aut̄
 mōto mortis eius: dixerunt ei
 que stabant circa eam. Ne timeas:
 quia filiū peperisti. Que n̄ respon-
 dit eis: neq; animaduertit. Et uoca-
 uit puerum hichabod: dicens. Trans-
 lata est gl̄a de isrl̄: quia capta est
 archa dei. Et pro socero suo et pro
 uiro suo ait: translata ē gl̄a ab
 isrl̄: eo qd̄ capta ē archa dei.

Philistim autē tulerunt archam dei: et asportauerūt eā a lapide aduroꝝ in azotum. Tuleruntq; philistim archam dei: et intulerūt eam in templū dagon: et statuerūt eā iuxta dagon. Cumq; surrexisset diluculo azotij altera die: ecce dagon p̄nus iacebat in terra ante archam dñi. Et tulerunt dagon: et restituerūt eum in locū suum. Rursumq; mane die altero cōsurgentes: inuenerunt dagon iacentem sup faciem suā in terra corā archa dñi. Caput autē dagon: et due palme manūū eius absēse: erant sup limen. Porro dagon truncus solus: remanserat in loco suo. Prop̄ hāc causam nō calcant sacerdotes dagon et om̄s qui ingreditur templū eius sup limen dagon in azoto: usq; in hodiernū diem. Aggrauata est autē manus dñi sup azotos: et demolitus ē eos. Et percussit in secretioni parte natūū: azotum et fines eius. Videntes autē uiri azotij: huiusmodi plagam: dixerunt. Non maneat archa dei isrl̄ apud nos: qm̄ dura est manus eius sup nos: et sup dagon dñi nr̄m. Et mittētes congregauerūt om̄s satrapas philistinorū ad se: et dixerūt. Quid faciemus de archa dei isrl̄? Responderuntq; gethei. Circūducatur archa dei isrl̄. Et circūduxerunt archam dei isrl̄. Illis autē circūducentib; eam: fiebat manus dñi sup singulas ciuitates infectionis magnenimus: et percutiebat uiros unius

cuiq; urbis a paruo usq; ad maiore: et computrescebāt p̄minentes extra les eorū. Inieruntq; gethei consiliū: et fecerunt sibi sedes pellicias. Misecunt ergo archam dei in accaron. Cumq; uenisset archa dei in accaron: exclamauerūt accaronite dicentes. Adduxerunt ad nos archam dei isrl̄: ut interficiat nos et ppl̄m nr̄m. Miserunt itaq; et congregauerūt om̄s satrapas philistinorū. Qui dixerunt. Dimitte archam dei isrl̄: et reuertatur in locum suū: et nō interficiat nos cū ppl̄o nr̄o. Fiebat enī pauor mortis in singulis urbib;: et grauissima ualde manus dñi. Viri quoq; q̄ mortui nō fuerant: percutiebantur in secretioni parte natūū: et ascendebat ululatus uniuscuiq; ciuitatis.

Fuit g archa **VI** in celū dñi in regione philistinorū: septem m̄sib;. Et uocauerunt philistim sacerdotes et diuinos: dicētes. Quid faciemus de archa dei? Indicate nobis: quom̄ remittēmus eam in locum suū. Qui dixerunt. Si remittitis archam dei isrl̄: nolite dimittere eā uacua; sed qd̄ debetis reddite ei p̄ peccato: et tūc curabimur: et scietis quare non recedat a uobis manus ei. Qui dixerunt. Quid est qd̄ p̄ delicto reddere debeamus ei? Responderuntq; illi. Juxta numerū prouintiay philistinorū quinq; anos aureos facietis: et quinq; mures aureos: q̄a plaga una fuit omnib; uobis: et satrapi

uiris. facietisq; similitudines anoz
 uroz. et similitudines muriu qui de
 moliti sunt etram; et dabitur do isrl
 glam: si forte releuet manu sua a
 uobis. ⁊ a dijs uiris. et a terra uestra.
Quare aggrauatis corda ufa. sicut
 aggrauauit egiptus et pharao cor
 suu. Nonne postqm pcussus e. tuc
 dimisit eos. et abierunt. Nunc g
 arripite. et facite plaustru nouu
 unu; et duas uaccas feras quibz
 non est impositu iugum. uingite
 in plastro. et recludite uitulos
 eaz domi. Tolletisq; archam dñi.
 et ponetis in plastro; et uasa au
 rea que exsoluistis ei pro delicto.
 ponetis in capsella ad latus eius.
 et dimittite eam ut uadat. ⁊ as
 picietis. Et si quide p uiam finiu
 suoz ascenderit contra bechsamés.
 ipe fecit nobis malu hoc grande.
Si aut minime; sciemus quia
 nequaqm manus ei retigit nos.
 sed casu accidit. fecerunt ergo illi
 hoc modo. Et tollentes duas uac
 cas que lactabant uitulos. iunxe
 runt ad plastru. uitulos quoq;
 eaz recluserunt domi. Et posueru
 archam dei sup plastru. et cap
 sellam que habebat mures aureos.
 et similitudine anoz. Ibant autē
 in directum uacce p uiam que du
 cit bechsamés. et itinere uno gra
 diebantur pgentes et mugientes.
 et nō declinabant neq; ad dexterā
 neq; ad sinistram. Sz et satrape
 philistinoz sequebantur. usq; ad
 terminos bechsamés. Porro bech

samite metebat triticu i ualle. Et
 eleuantes oculos uideru archam.
 et gauisi sunt cu uidisset. Et plau
 strum uenit in agrum iosue beth
 samite. et stetit ibi. Crat autē ibi
 lapis magnus. Et concideru lig
 na plastru. uaccasq; imposuerunt
 sup ea holocaustu dño. Leuite autē
 deposueru archam dei. et capsella
 que erat iuxta eam in qua erant
 uasa aurea. et posueru sup lapide
 grandem. Viri aut bechsamite ob
 tulerunt holocausta. et imolaueru
 uictimas in die illa dño. Et quinq;
 satrape philistinoz uideru. et reu
 si sunt in accaron in die illa. **Hi**
 sunt aut am aurei. quos reddideru
 philistim dño p delicto; azotus u
 num. gaza unu. ascalon unum.
 geth unu. accaron unu. et mures
 aureos scdm numeru urbiu philisti
 im quinq; prouinciaz. ab urbe mu
 rata usq; ad uillam que erat absq;
 muro. et usq; ad abel magnu sup
 que posuerunt archam dñi. que e
 rat usq; in die illa in agro iosue
 bechsamitis. Percussit autē de ui
 ris bechsamitibz. eo qd uidissent
 archam dñi. et percussit de plo sep
 tuaginta uitros. et quinquaginta
 milia plebis. **Luxitq;** popls. qd p
 cussisset dñs plebem plaga magna.
Et dixeru uiri bechsamite. **Quis**
 poterit stare in conspectu dñi dei sci
 iuius. et ad quem ascendet a nobis.
Miseruntq; nuntios ad habitatores
 cariathiarim. dicentes. Reduxe
 runt philistim archam dñi. des

audiuere eum dominus. factum est autem cum

Cendite et reducite eam ad uos. **VII**
Venerunt ergo uiri cariathiarim.
 Et reduxerunt archam domini: et in-
 tulerunt eam in domum aminadab in
 gabaa. Eleazarum autem filium eius sancti
 cauerunt: ut custodiret archam domini.
 Et factum est ex qua die mansit archa
 domini in cariathiarim: multiplicati sunt
 dies. Erat quippe iam annus uice-
 simus. Et requieuit omnis domus israel:
 post dominum. **A**ur autem samuel ad uni-
 uersam domum israel: dicens. Si in to-
 to corde uro reuertimini ad dominum: au-
 ferre deos alienos de medio uestrum: et
 ashtaroth. Et sperate corda uestra domino.
 et seruite illi soli: et eruet uos de
 manu philistinorum. Abstulerunt ergo
 filii israel baalim et ashtaroth: et ser-
 uierunt domino soli. **D**ixit autem samu-
 el. **C**ongregate uniuersum israel in
 masphat: ut orem pro uobis dominum.
 Et conuenerunt in masphat. **H**au-
 seruntque aquam: et effuderunt in con-
 spectu domini: et ieiunauerunt in die
 illa: et dixerunt. **T**ibi peccauimus
 domine. **J**udicauitque samuel filios israel:
 in masphat. **E**t audierunt philisti-
 ini quod congregati essent filii israel in
 masphat: et ascenderunt sarrape
 philistinorum ad israel. **Q**uod cum audis-
 sent filii israel: timuerunt a facie phi-
 listinorum. **D**ixeruntque ad samuelem.
Ne cesses pro nobis clamare ad dominum
 dominum nostrum: ut saluet nos de manu
 philistinorum. **T**ulit autem samuel ag-
 num lactentem unum: et obtulit illum
 holocaustum integrum domino. **E**t clama-
 uit samuel ad dominum pro israel: et ex-

audiuere eum dominus. factum est autem cum
 samuel offerret holocaustum: philis-
 teos intire prelium contra israel. **I**nto-
 nuit autem dominus fragore magno in die
 illa super philistinum: et exterruit eos:
 et celi sunt a facie israel. **E**gressique
 filii israel de masphat: persecuti sunt
 philisteos: et percusserunt eos usque
 ad locum qui erat sub bethachar.
Tulit autem samuel lapidem unum:
 et posuit eum inter masphat et in-
 sen: et uocauit nomen loci illi lapis
 adiuuorum. **D**ixitque. **H**uc usque auxili-
 atus est nobis dominus. **E**t humiliati
 sunt philistinum: nec apposuerunt
 ultra ut uentrent in terminos israel.
 facta est itaque manus domini super
 philisteos cunctis diebus samuelis:
 et rediit sunt urbes quas tulerant
 philistinum ab israel israeli: ab
 accaron usque geth: et terminos suos:
 liberauitque israel de manu philisti-
 norum. **E**ratque pax inter israel et amor-
 reum. **J**udicabat quoque samuel israel:
 cunctis diebus uite sue. **E**t ibat per
 singulos annos circuiens bethel:
 et galgal et masphat: et iudicabat
 israelem in supradictis locis: reuer-
 taturque in ramatha. **I**bi enim erat
 domus eius: et ibi iudicabat israel.
Edficauit ibi etiam altare domino.

factum est autem cum **VIII**
Senuisset samuel: posuit fili-
 os suos iudices israel. **F**uitque nomen
 filii eius primogeniti iohel: et nomen
 secundi abya: iudicum in bethsabee.
Et non ambulauerunt filii eius in
 uis eius: sed declinauerunt post aua-

riciam. Accepunt munera: et p̄-
 terunt iudiciū. Congregati ḡ uni-
 uerſi maiores natu iſrl̄: uenerunt
 ad ſamuel in ramatha. Dixeruntq̄
 ei. Ecce tu ſenuiſti: et filij tui non
 ambulant in uis tuis. Conſtitue
 nobis regem ut iudicet nos: ſicut
 et uniuerſe habent nationes. Di-
 plicuitq̄ ſermo in oculis ſamuelis:
 eo qđ dixiſſent. Da nobis regē. ut
 iudicet nos. Et orauit ſamuel ad
 dñm. Dixit autē dñs ad ſamuel.
 Audi uocem ppli: in omnib; que
 loquuntur tibi. Non enī te abiece-
 runt ſed me: ne regnem ſup eos.
 Juxta omnia opera ſua que fece-
 runt a die qua eduxi eos de egip-
 to uſq; ad diem hanc. Sicut dere-
 liquerunt me et ſeruerunt dñs
 alienis: ſic faciunt etiā tibi. Nūc
 ergo: audi uocem eorū. Veritāmē
 conteſtare eos: et predic eis ius re-
 gis. qui regnaturus eſt ſup eos.
 Dixit itaq; ſamuel omnia ūba
 dñi ad pplm qui petierat a ſe re-
 gem: et ait. Hoc erit ius regis: q̄
 impaturus eſt uobis. Filios ur̄os
 tollet. et ponet in currib; ſuis: fa-
 cietq; ſibi equites et precurſores
 quadrigarū ſuarū. et conſtituet ſibi
 tribunos et centuriones. et arato-
 res agrorū ſuorū. et meliores ſege-
 tum: et fabros armorū et curruū
 ſuorū. Filias quoq; ur̄as faciet ſi-
 bi unguentarias: et focarias et
 panificas. Agros quoq; ur̄os et ui-
 neas. et oliueta optima tollet: et
 dabit ſeruis ſuis. Sed et ſegetes

ur̄as et uinearū redditus addecima-
 bit: ut det eunichis et ſamulis ſu-
 is. Seruos etiam ur̄os et ancillas
 et iuuenes optimos et aſinos aufe-
 ret: et ponet in opere ſuo. Greges q̄
 ur̄os addecimabit: uosq; eritis ei
 ſerui. Et clamabitis in die illa a
 facie regis ur̄i que elegiſtis uobis:
 et non exaudiet uos dñs in die il-
 la. Soluit autē ppl̄s audire uocē
 ſamuelis: ſed dixerunt. Nequaquā.
 Rex enī erit ſup nos: et erimus
 nos quoq; ſicut omnes gentes. et
 iudicabit nos rex nr̄: et egrediet
 ante nos: et pugnabit bella nr̄a
 pro nobis. Et audiuit ſamuel oīa
 uerba ppli: et locutus ē ea in au-
 rib; dñi. Dixit autem dñs ad ſa-
 muelem. Audi uocem eorū: et con-
 ſtitue ſup eos regem. Et ait ſa-
 muel ad uiros iſrl̄. Vadat unus
 quiſq; in ciuitatem ſuā.

Et erat uir de beniamin nōie
 cys. filius abihel. filij ſeor. fi-
 lii bechor. filij aphya. filij iuri ie-
 mini: fortis robore. Et erat ei fi-
 lius. uocabulo ſaul. electus et bo-
 nus: et non erat uir de filiis iſrl̄.
 melior illo. Ab humero et ſuſū:
 eminebat ſup omnē pplm. Verie-
 rant autē aſine cys: patris ſaul.
 Et dixit cys ad ſaul filium ſuū.
 Tolle tecum unū de pueris: et cō-
 ſurgens. uade. et quere aſinas. Et
 cum tranſiſſent p̄ montē effraym
 et p̄ terram ſaliſa. et n̄ inueniſſet:
 tranſiit etiam p̄ terram ſalim. et
 nō erant: ſed et p̄ terrā iemini.

et minime reppererunt. Cū autē uenissent in terrā suph: dixit saul ad puerum suū qui erat cū eo. **N**eni et reuertamur; ne forte dimiserit pater n̄s asinas: et sollicitus sit p nobis. **Q**ui ait ei. **E**cce uir dei est in ciuitate hac: uir nobilis. **O**mnē qđ loquitur: absq; ambiguitate uenit. **N**unc ergo eamus illuc: si forte indicet nobis de uia n̄ra ppter quā uenimus. **D**ixitq; saul ad puerū suū. **E**cce ibim. **E**t dixerunt ad uirum: **P**anis defecit in cisternis n̄ris: et sportulam nō habemus ut demus homini dei: nec quicq; aliud. **R**ursum puer respondit sauli: et ait. **E**cce inuenta est in manu mea quarta pars stateris argenti: demus homini dei: ut indicet nobis uiam n̄ram. **O**lim in isrl̄ sic loquebatur unusquisq; uadens consulere d̄m. **V**enite: et eamus ad uidentē. **Q**ui enī proph̄a dicitur hodie: uocabatur olim uidens. **E**t dixit saul ad puerū suū. **O**ptimus sermo tuus. **V**eni. eamus. **E**t ierunt in ciuitatem: in qua erat uir dei. **C**ūq; ascenderent cliuū ciuitatis: inuenerunt puellas egredientes ad hauriendam aquā. **E**t dixerūt eis. **N**um hic est uidens? **Q**ue respondentes: dixerunt illis. **H**ic est. **E**cce ante te: festina nunc. **H**odie enī uenit in ciuitatem: quia sacrificiū est hodie ppli in excelso. **I**ngredientes urbem. **S**tatim inuenietis eum: anteqm ascendat in excelsum ad

uescendū. **N**ecq; enī comesturus ē ppl̄s donec ille ueniat: q̄a ille benedicet hostie: et deinceps comedent qui uocati sunt. **N**unc ergo cōscendite: quia hodie reperietis eum. **E**t ascenderunt in ciuitatē. **C**ūq; ambularent in medio urbis: apparuit samuel egrediens obuiam ei: ut ascenderet in excelsum. **D**ñs autē reuelauerat auticulam samuelis. ante unā diem qm ueniret saul: dicens. **H**ac ipsa que nūc est hora. cras noctam ad te uirum de t̄ra beniamin: et unges eū ducem sup popl̄m meū isrl̄. **E**t saluabit populū meū de manu philistinor: quia respexi ppl̄m meum. **V**enit enī clamor eorū ad me. **C**umq; asperisset samuel saulem: dñs ait ei. **E**cce uir: quem dixeram tibi. **I**ste dñabitur popl̄o meo. **A**ccessit autem saul ad samuelem ī medio porte: et ait. **I**ndica oro m̄: ubi ē domus uidentis. **E**t respondit samuel sauli dicens. **E**go sum uidentis. **A**scende ante me. in excelsum ut comedas mecum hodie: et dimittā te mane et omnia que sunt ī corde tuo: indicabo tibi. **E**t de asinis quas nudius tertius pdidisti. ne sollicitus sis: quia inuente sunt. **E**t cuius erunt optima queq; isrl̄. **N**onne tibi. et omni domui pat̄s tui. **R**espondens autem saul: ait. **H**umqđ nō filius remmi ego sū. de minima tribu isrl̄. et cognatio mea nouissima inter om̄s familias de tribu beniamin. **Q**uare g

locutus es in sermonē istum. Assu-
mens itaq; samuel saulem et pue-
rū eius. introduxit eos in triclinū.
et dedit eis locum in capite eorū qui
fuerant inuitati. Erant enī. quasi
triginta uiri. Dixitq; samuel coco.
Da partem quā dedi tibi. et p̄cepi
ut reponeres seorsum apud te. Le-
uauit autē cocus armū. et posuit
ante saul. Dixitq; samuel. Ecce
qd̄ remansit pone ante te. et come-
de. quia de industria seruatum est
tibi quando p̄lm̄ uocauit. Et come-
dit saul cum samuele. in die illa.
Et descenderunt de excelso in oppi-
dum. et locutus ē cum saule in so-
lario. Strauitq; saul in solatio. et
dormiuit. Cumq; mane surrexisset.
et iam dilucesceret. uocauit samu-
el saul in solarium. dicens. Surge.
ut dimitta te. Et surrexit saul. C-
gressiq; sunt ambo. ipse uidelicet
et samuel. Cumq; descenderent in
extrema parte ciuitatis. samuel
dixit ad saul. Dic puero ut antee-
dat nos. et transeat. tu autem sub-
siste paulisp. ut indicem tibi iūbū
dñi. **U**lxit autē samuel **X** dñi.
lenticulam olei. et effudit
sup caput eius. et osculatus ē eū.
et ait. Ecce unxit te dñs sup here-
ditatem suā. in p̄ncipem. Cum
abieris hodie a me. inuenies duos
uiros iuxta sepulchrum rachel in
finib; beniamin. meridie. Dicētq;
tibi. Inuente sunt asine. ad quas
iēras p̄quirendas. Et inēmissis
pater tuus asinis. sollicitus est p̄

uobis. et dicit. Quid faciā de filio
meo. Cumq; abieris inde. et ultra
transieris et ueneris ad quercum
thabor. inuenient te ibi tres uiri
ascendentes ad dñm in bethel. unū
portans tres hedos. et alius tres
torras panis. et alius portans la-
genam uini. Cūq; te salutauerit.
dabunt tibi duos panes. et accipi-
es de manu eorū. Post hec uenies ī
collem dñi. ubi est statio philisti-
noy. Et cum ingressus fueris ur-
bem. ibi obuium habebis gregem
p̄phay descendentiū de excelso. et
ante eos psalterium. et tympanū.
et tybiam. et cytharam. ipsosq; p̄-
phetantes. Et insilet in te sp̄s do-
mini. et p̄phetabis cum eis. et mu-
taberis in uirum aliū. Quando
ergo euenerint signa hec omnia
tibi. fac quecūq; inuenierit manus
tua. quia dñs tecum ē. Et descen-
des ante me in galgala. Ego ipse
descendam ad te. ut offeras obla-
tionē et imoles uictimas pacifi-
cas. septem dieb; expectabis doni
ueniam ad te. et ostendam tibi
quid facias. Itaq; cum auerisset
humerū suū ut abiret a samuele.
inuitauit ei dñs cor aliud. Et uene-
runt omnia signa hec in die illa.
Ueneruntq; ad p̄dictum collem. et
ecce cuneus p̄phay obuius ei. Et
insiluit sup eum sp̄s dñi. et p̄pha-
uit in medio eorū. Uidentes autem
om̄s qui nouerant eū heri et nudi-
tercius. qd̄ esset cum p̄phis et p̄pha-
ret. dixerunt ad inuicē. Quenam

res accidit filio cys. Num et saul
inter pphas. Responditq; alius ad
alterum: dicens. Et quis pater ei.
Propterea uersum est in prouerbiu.
Num et saul inter pphetas. Cessa
uit aut prophare: et uenit ad excel
sum. Dixitq; patrius saul ad eu:
et ad puerum ei. Quo abiistis. Et
respondit. Querere asinas. Quas
cu non reperissemus: uenim' ad
samuelem. Dixitq; ei patrius su
us. Indica m: quid dixerit tibi sa
muel. Et ait saul ad patriu suu.
Indicauit nobis: qa inuente eent
asine. De sermone aut regni non
indicauit ei: que locutus fuerat ei
samuel. Et conuocauit samuel po
plm ad dnm in masphat: et ait ad
filios isrl. Hec dicit dñs deus isrl.
Ego eduxi isrl' de egipto: et erui
uos de manu egiptioꝝ: et de manu
omniu regum qui affligebant uos.
Vos aut hodie precistis dñm urm:
qui solus saluauit uos de uniuersis
malis. et tribulationib; uris. Et
dixistis. Nequaqm: sed regem con
stitue sup nos. Nunc ergo state co
ram dño: p tribus uras et p fami
lias. Et applicuit samuel omnes
tribus isrl': et cecidit fors super tri
bum beniamin. Et applicuit tribu
beniamin et cognationes eius; et
cecidit cognatio methi: et puenit
usq; ad saul filium cys. Quasiert
ergo eum: et no est inuentus. Et
consulerunt post hec dñm: utru
nam uenturus eet illuc. Respon
ditq; dñs. Ecce absconditus est

domi. Cucurrerunt itaq;: et tulerit
eum inde. Stetitq; in medio popli:
et altior fuit uniuerso poplo ab hu
mero et sursum. Et ait samuel ad
omne plm. Certe uidetis que elegit
dñs: qm non sit similis illi in omi
plo. Et clamauit cunctus pls: et
ait. Uiuat rex. Locutus est aut sa
muel ad plm legem regni. et scrip
sit in libro: et repositum coram dño.
Et dimisit samuel omne populu:
singulos in domu sua. Et saul
abijt in domu suam in gabaath:
et abijt cum eo pars exercitus. qis
tetigerat d's corda. Filij uo belial
dixerunt. Num saluare nos potit
iste. Et despererunt eum: et no at
tulerunt ei munera. Ille uero dissi
mulabat se audire. **XI**

Ascendit aut naas ammonites:
et pugnare cepit aduisus iabe
galaad. Dixeruntq; omnes uiri
iabes: ad naas. Habeto nos federa
tos: et seruiemus tibi. Et respon
dit ad eos naas ammonites. In
hoc feriam uobiscum fedus: ut eru
am omniu urm oculos dextros: po
namq; uos obpbrium in uniuerso
isrl'. Et dixerunt ad eum seniores
iabes. Concede nobis septem dies:
ut mittamus nuncios in uniuersos
terminos isrl'. Et si no fuerit qui
defendat nos: egrediemur ad te. Ve
nerunt ergo nuncij in gabaath sau
lis: et locuti sunt uerba. audiente
plo. Et leuauit ois pls uocem
suam: et fleuit. Et ecce saul uenie
bat sequens boues de agro. Et ait.

Quid habet ppls quod ploret. Et
 narrauerunt ei uerba uiroz iabes.
 Et insilijt sps dñi in saul cū au-
 disse uerba hec: et iratus ē furor
 eius nimis. Et assumens utrumq;
 bouem concidit in frustra: misitq;
 in om̄s terminos isrl' p manu nū-
 cior. dicens. Quicūq; non exierit
 secutusq; fuerit saul et samuel:
 sic fiet bobus eius. Inuasit ergo ti-
 mor dñi poplm. et egressi s̄t quasi
 uir unus: et recensuit eos ī bezet.
 Fueruntq; uiroz isrl' trecenta mi-
 lia: uiroz aut̄ iuda triginta milia.
 Et dixerunt nuntijs qui uenerāt.
 Sic dicens uiris: qui sunt ī iabes
 galaad. Cras erit uobis salus: cū
 incaluerit sol. Venerunt g nuntij:
 et nuntiauerunt uiris iabes. Qui
 letati sunt: et dixerūt. Mane exi-
 bimus ad uos: et facietis nobis
 omne qd placuerit uobis. Et fēn-
 est cum uenisset dies crastinus:
 constituit saul pplm in tres par-
 tes. Et ingressus ē media castra
 in uigilia matutina: et percussit
 amon usq; dum incaleresceret dies.
 Reliqui aut̄ dispersi sunt: ita ut n̄
 relinquerentur in eis duo pariter.
 Et ait ppls ad samuelem. Quis
 est iste qui dixit. saul non regna-
 bit sup nos. Date uiros: et inefi-
 ciemus eos. Et ait saul. Non occi-
 detur quisquā in die hac: quia
 hodie fecit dñs salutē in israhel.
 Dixit aut̄ samuel ad pplm. Veni-
 te et eamus in galgala: et inno-
 uemus ibi regnum. Et petrexit

omnis ppls in galgala. Et fecerūt
 ibi saul regem coram dño in galga-
 la: et imolauerunt ibi uictimas pa-
 cificas coram dño. Et letatus ē ibi
 saul et cuncti uiri israhel: nimis.

Dixit aut̄ samuel ad **XII**
 uniuersum isrl'. Ecce audiui uo-
 cem ur̄am iuxta omnia que locu-
 ti estis ad me. et constitui sup uos
 regem: et nunc rex graditur ante
 uos. Ego aut̄ senui: et incanui.
 Porro filij mei uobiscū sūt. Itaq;
 conūsat̄ coram uobis ab adoles-
 centia mea usq; ad diem hāc: ecce
 presto sum. Loquimini de me corā
 dño et coram xp̄o eius: utrum bo-
 uem cuiusq; tulerim an asinū.
 si quēpiam calumpniatus sum. si
 oppressi aliquē: si de manu cuiusq;
 munus accepi: et contempnā illud
 hodie restituauiq; uobis. Et dixe-
 runt. Non es calumpniatus nos
 neq; oppressisti: neq; tulisti de ma-
 nu alicuius quippiam. Dixitq; ad
 eos. Testis est dñs adiūsum uos. et
 testis xp̄e eius in die hac: quia nō
 inueneritis in manu mea quippi-
 am. Et dixerunt. Testis. Et ait sa-
 muel ad poplm. Dñs qui fecit moy-
 sen et aaron: et eduxit patres n̄ros
 de terra egypti. Nunc ergo state ut
 iudicio contendam adiūsum uos co-
 ram domino. de om̄ib; misericordys
 dñi quas fecit uobiscū et cum pa-
 trib; ur̄is; quom̄ ingressus ē iacob
 in egyptum. et clamauerūt patres
 n̄ri ad dñm: et misit dñs moysen
 et aaron. et eduxit patres n̄ros ex

egypto et collocavit eos in loco hoc. Qui obliti sunt dñi dei sui; et tradidit eos in manus sylvare magistri milicie asor. et in manu philistinoy. et in manu regis moab; et pugnauerunt aduersum eos. postea autē clamauerūt ad dñm. et dixerunt. Peccauimus. q̄a dereliquimus dñm. et seruiuimus baalim et ashtaroth. Nunc igitur erue nos de manu inimicoy nr̄oy. et seruiemur tibi. Et misit dñs iherobdal. et bedam. et barach. et iephthē. et samuel. et eruit uos de manu inimicoy ur̄oy p̄ circuitum. et habitastis confidenter. Videntes autē qd̄ naas rex filioy amon uenisset aduersum uos. dixistis in. Nequaquam; sed rex impabit nobis. cum dñs deus ur̄ regnaret in uobis. Nunc igitur presto est rex ur̄. que elegistis et petistis. Ecce. dñs dedit uobis regem. Si timueritis dñm et serueritis ei. et audieritis uocem eius. et nō exaspaueritis os dñi. eritis et uos et rex qui impat uobis. sequentes dñm dñm ur̄m. Si autē nō audieritis uocem dñi. sed exaspaueritis sermonē eius. erit manus dñi super uos et super patres ur̄os. Sed et nūc state. et uideate rem istam grandem. qm̄ facturus ē dñs in conspectu ur̄o. Numquid nō messis tritici ē hodie? Inuocabo dñm. et dabit uoces et pluuias; et scietis et uidebitis quia grande feceritis uobis malū in conspectu dñi. petentes super uos regem. Et clamauit samuel

ad dñm. et dedit dñs uoces et pluuias in die illa. Et timuit omnis popl̄s nimis dñm. et samuelem. Et dixit uniuersus popl̄s ad samuelem. Ora pro seruis tuis ad dñm dñm tuum. ut nō moriamur. Adidimus enī uniuersis peccatis nr̄is malū. ut peteremus nobis regem. Dixit autē samuel ad popl̄m. Nolite timere. Vos fecistis malū hoc. Verūtamen nolite recedere a tergo domini. sed seruite dño in omni corde ur̄o. et nolite declinare post uana que nō p̄derunt uobis. neq; eruent uos quia uana sunt. et non derelinquet dñs popl̄m suū p̄pter nom̄ suum magnū. quia iurauit dñs facere uos sibi popl̄m. Absit autē hoc peccatū a me in dño. ut cessem orare p̄ uobis. et docebo uos uiam rectam et bonam. Igitur timete dñm. et seruite ei in ueritate. et ex toto corde ur̄o. Vidistis enim magnifica. que in uobis gesserit. Quod si pseueraueritis in malicia. et uos et rex ur̄ pariter peribitis.

Filius unius anni **XIII** erat saul cum regnare cepisset. duob; autē annis regnauit super isrl̄. Et elegit sibi saul tria milia de isrl̄. Et erant cum saul duo milia in machinas et in monte bethel. mille autē cum ionatha in gabaath beniamin. Porro ceterū popl̄m remisit. unūquēq; in tabernacula sua. Et percussit ionathas stationem philistinoy. que erat in gaba. Quod cū audissent phi-

071
 litym: saul cecinit ^{begin} **uictoria** in omni
 terra. dicens. Audiant hebrei. Et
 uniuersus isrl: audiuit huicemodi
 fama. Percussit saul statione phi
 listinoy: et erexit se isrl aduersum
 philistym. Clamauit g ppls post
 saul in galgala: et philistym con
 gregati sunt ad plandum contra
 isrl: triginta milia curruu. et sex
 milia equitu: et reliquu uulgas
 sicut arena que est in litore ma
 ris plurima. Et ascendentes. cas
 tra metati sunt in machmas: ad
 oriente berthauen. Qd cu uidissent
 uiri isrl: se in arcto positos. afflict
 enim erat ppls: et absconderunt se
 in speluncis et abditis: in petris
 quoq; et in antris et in cisternis.
 Hebrei aut transierunt iordanem:
 terra gad et galaad. Cuiq; adhuc
 eet saul in galgala: uniuersus po
 pulus pteritus e. qui sequebatur
 eum. Et expectauit septem dieb;
 iuxta placitum. samuelem: et no
 uenit samuel in galgala. Dilaps
 q; est ppls ab eo. **Ait ergo saul.** Af
 ferre michi holocaustum et pacifi
 ca. Et obrulit holocaustu. Cumq;
 compleisset offerens holocaustum:
 ecce samuel ueniebat. Et egressus
 est saul obuiam ei: ut saluaret eu.
Locutusq; e ad eum samuel. Qd
 fecisti. Respondit saul. Quia uidi
 qd dilaberetur a me popls. et tu n
 ueneras iuxta placitos dies: porro
 philistym congregati fuerant in
 machmas: dixi. Hunc descendet
 philistym. ad me in galgala: et fa

ciem dñi no placauit. Necessitate co
 pulsus: obrulit holocaustu. Dixitq;
 samuel ad saul. **Stulte egisti:** nec
 custodisti mandata dñi dei tui. q
 pcepit tibi. Qd si no fecisses: iam
 nunc parasset dñs regnum tuu
 sup isrl. in sempitnu. **S;** nequaqm
 regnu tuu ultra consurget. Quesi
 uit sibi dñs utrum iuxta cor suu:
 et pcepit ei dñs ut esset dux super
 poplm suu: eo qd non seruaueris
 que pcepit dñs. Surrexit aut sa
 muel: et ascendit de galgalis in
 gabaa beniamin. Et reliqui pli
 ascenderunt post saul obuia plo:
 qui expugnabat eos uenientes ex
 galgala in gabaa in colle beniamin.
Et recensuit saul plm qui inuen
ti fuerant cu eo: quasi sexcentos
 uiros. Et saul et ionathas filius ei.
 poplsq; qui inuentus fuerat cum
 eis: erat in gabaa beniamin. Por
 ro philistym conscenderat i mach
 mas. Et egressi sunt ad plandum
 de castris philistinoy tres cunei.
 Unus cuneus pgebat contra uia
 effraym: ad terram saul. Porro ali
 ingrediebatur p uiam bechoron.
 Tertius aut uerterat se ad iter ter
 mini sabaa imminentis ualli sebo
 im: contra desertum. Porro faber
 ferrarius no inueniebatur in omni
 terra isrl. Cauerant eni philistym:
 ne forte facerent hebrei gladium
 aut lanceam. Descendebat ergo
 omnis ppls isrl ad philistym. ut era
 cueret uniusquisq; uomerem suu.
 et ligonem. et securum. et sarculum.

Retinse itaq; erant acres uomeri
et ligonū et tridentū et securū:
usq; ad stimulū corrigendū. Cūq;
uenisset dies prely. non ē inuētus
ensis et lancea in manu totius po-
puli qui erat cum saul et ionatha:
excepto saul et ionatha filio eius.

Egressa est autē statio philistim:
ut transcenderent in machmas.

Et accidit quadā **XIII**
die: ut diceret ionathas fili-
saul ad adolescentē armigerū su-
um. Veni et transeamus ad statio-
nem philistinoy: que est trans lo-
cum illum. Patri autē suo: hoc ip-
sum nō indicauit. Porro saul mo-
rabatur in extrema parte gabaa.
sub malogramato que erat in ma-
gron: et erat pl's cum eo quasi sex-
centoy uiroy. Et achias filius achi-
tob fr's hichabod. filij finees qui
ortus fuerat ex hely sacerdote dñi
in sylo: portabat ephod. Sed et po-
pulus ignorabat: quo isset iona-
thas. Erant autē inter ascensus p-
quos nitebatur ionathas transire.
ad stationē philistinoy eminentes
petre ex utraq; parte: et quasi in
modum dentium scopuli. hinc inde
prupti. Hom unū boles: et alteri
nomen sene. Unus scopulus pmi-
nens ad aquilonē ex aduerso mach-
mas: et alter ad meridiem contra
gabaa. Dixit autē ionathas: ad ado-
lescentē armigerū suū. Veni tran-
seamus ad stationem incircūcisoy
hoy: si forte faciat dñs pro nobis:
quia nō est dño difficile saluare uel

177
in multis uel in paucis. Dixitq; ei
armiger suus. Fac omnia: que pla-
cent animo tuo. Perge quo cupis: et
ero tecum ubicumq; uolueris. Et
ait ionathas. Ecce nos transimus
ad uiros istos. Cumq; apparuerim^{us}
eis: si taliter locuti fuerint ad nos.
manete donec ueniamus ad uos: ste-
mus in loco nro. nec ascendam^{us}
ad eos. Si autē dixerint ascendite ad
nos. ascendamus: q̄a tradidit eos
dñs in manib; nr's. Hoc erit nobis
signū. Apparuit igitur uterq; stati-
oni philistinoy. Dixeruntq; philis-
tim. Cū hebrei egrediuntur de ca-
ueris: in quib; absconditi suant.
Et locuti sunt de statione uiri ad
ionathan et ad armigerum eius:
dixeruntq;. Ascendite ad nos: et of-
tendemus uobis rem. Et ait iona-
thas ad armigerū suū. Ascendam?
Sequere me: tradidit enī eos dñs
in manus isrl. Ascendit autē iona-
thas reptans manib; et pedib;: et
armiger eius post eum. Itaq; alij
cadebant ante ionathan: alios ar-
miger eius interficiebat sequens e-
um. Et facta ē plaga prima quā
percussit ionathas et armiger eius
quasi uiginti uiroy: in media parte
uigeris quā par bouum in die arare
consueuit. Et fr̄m est miraculum
in castris pagros. Sz et oīs popl's
stationis eoy qui ierant ad p̄dan-
dum obstupuit: et cōturbata sūt
castra. Et accidit quasi miraculū
a deo. Et respexerunt speculatores
saul qui erant in gabaa beniamin:

et ecce multitudo prostrata: et huc
 et illuc diffugiens. Et ait saul
 populo: qui erat cum eo. Requiri-
 te et uidete: quis abiit ex no-
 bis. Cumque requisissent: reper-
 tum est non adesse ionathan et ar-
 nigerum eius. Et ait saul ad achi-
 am. Applica archam domini. Erat
 enim ibi archa dei in die illa: cum
 filius israel. Cumque loqueretur saul
 ad sacerdotem: tumultus magnus
 exortus est in castris philistinorum.
 Crescebatque paulatim: et clarus
 resonabat. Et ait saul ad sacerdo-
 tem. Contrahe manum tuam. Con-
 clamauit ergo saul et omnis populus
 qui erat cum eo: et uenerunt usque
 ad locum certaminis. et ecce uni-
 cuiusque gladius uersus fuerat ad
 proximum suum: et cedes magna in-
 mis. Sed et hebrei qui fuerant cum
 philistinum heri et nudius tertius.
 ascenderantque cum eis in castris:
 reuersi sunt ut essent cum israel qui
 erant cum saul et ionatha. Omnes
 quoque israelite qui se absconderant
 in monte effraim. audientes quod
 fugissent philistei: sociauerunt se
 cum suis in pithio. Et saluauit dominus
 in die illa israel. Pugna autem pue-
 nit usque bethauen: et uir israel so-
 ciatus est sibi in die illa. Adiura-
 uit autem saul populum: dicens. Male-
 dictus uir qui comederit panem
 usque ad uespam: donec ulciscat
 de inimicis meis. Et non mandu-
 cauit uniuersus populus panem. Om-
 neque terre uulgus uenit in saltum;

in quo erat mel super faciem agri. In-
 gressus est itaque populus saltum; et
 apparuit fluens mel: nullusque ap-
 plicuit manum ad os suum. Timebat
 enim populus iuramentum. Porro ionatha
 non audierat: cum adiuraret pater ei
 populum. Extenditque similitatem uir-
 gule quam habebat in manu: et
 intinxit in fauam mellis. Et comi-
 tit manum suam ad os suum: et illu-
 minati sunt oculi eius. Respondens
 quod unus de populo: ait. Iure iurando
 constrinxit pater tuus populum: dicens.
 Maledictus qui comederit panem
 hodie. Defecerat autem populus. Dixitque
 ionathas. Turbauit pater meus
 terram. Vidistis ipsi quia illuminati
 sunt oculi mei: eo quod gustauerim
 paululum de melle isto. Quanto ma-
 gis si comedisset populus de preda in-
 micorum suorum quam reperit. Nonne
 maior plaga fuisset facta in phi-
 listinum? Percusserunt ergo in die illa
 philisteos: a machimis usque in haa-
 lion. Defatigatus est autem populus in-
 mis; et ius ad predam tulit oues
 et boues et utulos. et mactauerunt
 in terra: comeditque populus cum san-
 guine. Aunaueruntque saul dice-
 tes: quod populus peccasset domino. come-
 dens cum sanguine. Qui ait. Pre-
 uaricati estis. Voluite ad me iam
 nunc saxum grande. Et dixit saul.
 Dispergamini in uulgus; et dicite
 eis ut adducat ad me uniuersusque
 bouem suum et arrietem. et occidite
 super illud et uescimini: et non pecca-
 bitis domino. comedentes cum sanguine.

Adduxit itaq; oīs ppl's unusquisq;
 bonem in manu sua usq; ad noctē.
 et occiderunt ibi. Edificauit autē
 saul altare dño. Tuncq; primū ce-
 pit edificare altare dño. Et dixit
 saul. Fruamur super philisteos
 nocte; et uastemus eos usq; dum
 illucescat mane: nec relinquamus
 ex eis uirū. Dixitq; popl's. Omne
 qđ bonum uidetur in oculis tuis:
 fac. Et ait sacerdos. Accedam huc
 ad dñm. Et consuluit saul dñm di-
 cens. Num philistim psequar. Si
 tradas eos in manus isrl. Et nō
 respondit ei in die illa. Dixitq; sa-
 ul. Applicare huc uniuersos angu-
 los populi: et scitote et uidete. per
 quem acciderit hoc peccatū hodie.
 ¶ Fuit dñs saluator isrl: quia si p
 ionathan filiū meū fr̄m est absq;
 retractatione morietur. Ad quod
 nullus contradixit ei: de omni po-
 pulo. Et ait saul ad uniuersum isrl.
 Sepamini uos in partem unā: et
 ego cum ionatha filio meo ero in
 parte una. Responditq; popl's ad
 saul. Quod bonū uidetur in oculis
 tuis. fac. Et dixit saul: ad dñm de-
 um isrl. Dñe d's isrl da iudicium:
 quid est qđ nō responderis seruo
 tuo hodie. Si in me aut in iona-
 tha filio meo est iniquitas hec: da
 ostensionē. Aut si hec iniquitas ē
 in pplō tuo: da sc̄itatem. Et depre-
 hensus ē ionathas et saul: popl's
 autē exiuit. Et ait saul. Mittite sor-
 tem: inter me et int̄ ionatham filiū
 meū. Et captus ē ionathas. Dixit

aut saul ad ionatham. Iudica m̄
 quid feceris. Et indicauit ei iona-
 thas: et ait. Gustans gustauit in
 sūmitate uirge que erat in manu
 mea paululū mellis. et ecce ego mo-
 rior. Et ait saul. Hec faciat michi
 dñs et hec addat: quia morte mo-
 rieris ionatha. Dixitq; popl's ad
 saul. Ergo ne ionathas morietur.
 qui fecit salutē hanc magnam in
 isrl. Hoc nefas est. Diuit dñs si
 ceciderit capillus capitis ei in ter-
 ram: q̄a cum deo opatus ē hodie.
 Liberauit ḡ ppl's ionatham: ut n̄
 moreretur. Recessitq; saul: nec pse-
 cutus ē philistim. Porro philisti-
 im abierunt in loca sua. Et saul
 confirmato regno sup isrl: pugna-
 bat p circuitum aduersus om̄s in-
 micos eius. contra moab et filios
 amon. et edom. et reges soba. et phi-
 listeos: et quocumq; se uerterat. su-
 pabat. Congregatoq; exercitu p-
 cussit amalech: et eruit isrl de ma-
 nu uastator eius. Fuerunt autē filij
 saul: ionathas. et iesui. et melchi-
 sua. Nomina duarū filiarū eius: no-
 men primogenite merob. et nomen
 minoris nichol. et nomen uxoris
 saul. achinoem: filia achimaas. Et
 nom̄ p̄ncipis milicie eius abner fili-
 ner: patruelis saul. Porro cys fue-
 rat pater saul: et ner pater abner.
 filius abihel. Crat autē bellum po-
 tens adūsūm philisteos: oībz diebz
 saul. Nam quemcūq; uiderat saul
 uirum fortem et aptum ad preliū:
 sociabat eum sibi. **XV**

Et dixit samuel ad saul. Me misit dñs: ut ungerē te in regem sup pplm eius isrl. Hunc ergo audi uocem dñi. Hec dicit dominus exercituum. Recensui quicūq; fecit amalech isrl: quom̄ restitit ei in uia. cū ascenderet de egypto. Nunc igitur uade. et percute amalech: et demolire uniuersa eius. Non parcas ei: sed interfice a uiro usq; ad mulierē. et paruulū atq; lactentē. bouem. et ouem. camelū. et asinum. Precepit itaq; saul populo: et recensuit eos quasi agnōducenta milia peditum. ⁊ decem milia uiroz uida. Cumq; uenisset saul usq; ad ciuitatem amalech: tetendit insidias ī torrente. Dixitq; saul cinea. Abite. recedite. atq; discedite ab amalech: ne forte inuoluam te cū eo. Tu enī fecisti misericordiam cū omnib; filiis isrl: cū ascenderent de egypto. Et recessit cinea: de medio amalech. Percussitq; saul amalech. ab euila donec uenias sūr: que est e regione egypti. Et apprehendit agag regē amalech uinum: omne autē uulgus interfecit in ore gladij. Et peperit saul et ppl̄s. agag. et optimis gregib; ouiu et armentoz. et uestib; et arietib; et uniuersis que pulchra erant: nec uoluerūt disperdere ea. Quicq; uero uile fuit et reprobum: hoc demoliti sūt. Factum est autē uerbum dñi ad samuelem: dicens. Veniet me qd̄ cōstituerim saul regem: quia dereli-

quit me: et uerba mea opere n̄ impleuit. Contristatusq; est samuel: et clamauit ad dñm tota nocte. Cūq; de nocte surrexisset samuel ut iret ad saul mane: nunciatum est samueli eo qd̄ uenisset saul in carmelum. et erexisset sibi fornicē triumphalem: et reuſus transisset. descenditq; in galgala. Venit q; samuel: ad saul. Et saul offerebat holocaustū dño: de incyris predarū que attulerat ex amalech. Et dū uenisset samuel ad saul: dixit ei saul. Benedictus tu dño. Impleui uerbum dñi. Dixitq; samuel. Et que est hec uox gregum que resonat in aurib; meis. et armentoz. quam ego audio. Et ait saul. De amalech adduxerūt ea. Peperit enī ppl̄s meliorib; ouib; et armentis ut imolarentur dño deo tuo: reliqua uero occidimus. Ait autē samuel ad saul. Sine me: et indica bo tibi que locutus sit dñs ad me nocte. Dixitq; ei. Loquere. Et ait samuel. Nonne cū paruulus eēs in oculis tuis. caput in tribub; isrl factus es. Surrexitq; te dñs in regē sup isrl: et misit te dñs in uia. et ait. Vade et interfice peccatores amalech: et pugnabis contra eos usq; ad interfectionē eoz. Quare ergo nō audisti uocem dñi. s; uersus ad pdam es. et fecisti malū in oculis dñi. Et ait saul ad samuelem. Immo audiui uocem dñi. Et ambulauī in uia p̄ qua misit me dñs: et adduxi agag regē ama-

lechy: et amalechy interfecit. Tulit autem de preda populi oues et boues. primitias eorum que celsa sunt: ut immolent domino deo suo in galgalis. Et ait samuel. Numquid uult dominus holocausta aut uictimas. et non potius ut obediat uoci domini. Melior est enim obedientia quam uictime: et ascultare magis quam offerre adipem arietum. Quonia[m] quasi peccatum ariolandi est repugnare: et quasi scelus ydolatrie est nolle acquiescere. Pro eo ergo quod abiecti sermonem domini: abiicit te dominus ne sis rex. Dixitque saul ad samuelem. Peccavi. quia peruicatus sum sermonem domini. et uerba tua: timens populum. et obediens uoci eorum. Sed nunc porta queso peccatum meum: et reuertere mecum ut adorem dominum. Et ait samuel ad saul. Non reuertar tecum. Quia precisti sermonem domini: et proiecit te dominus: ne sis rex super israhel. Et confusus est samuel: ut abiret. Ille autem apprehendit. summitatem pallii eius: que et scissa est. Et ait ad eum samuel. Scidit dominus regnum israhel a te hodie: et tradidit illud primo tuo meliori te. Porro triumphator in israhel non parceret. et penitentie non flectetur. Neque enim homo est: ut agat penitentiam. At ille ait. Peccavi. Sed nunc honora me coram senioribus populi mei. et coram israhel: et reuertere mecum ut adorem dominum deum tuum. Reuersus ergo samuel: secutus est saulem. Et adorauit saul dominum. Dixitque samuel:

Adhuc ad me agag: regem amalechy. Et oblatus est ei agag primitiuissimus. Et dixit agag. Sicine sepat amara mors. Et ait samuel. Sicut fecit absque liberis mulieres gladius tuus: sic absque liberis erit inter mulieres mater tua. Et frustra concidit eum samuel coram domino in galgalis. Abiit autem samuel in ramatha: saul uero ascendit in domum suam in gabaa. Et non uidit samuel ultra saul: usque ad diem mortis sue. Veritamen iugebat samuel saul: quoniam dominum penitebat quod constituisset regem saul super israhel.

Dixitque dominus ad samuelem. **XVI** Item. Usque quo tu luges saul. cum ego precerim eum. ne regnet super israhel. Imple cornu tuum oleo: et ueni ut mittam te ad ysai bethleem. Prouidi enim in filijs eius ^{mihi} regem. Et ait samuel. Quomodo uadam. Audiet enim saul: et interficiet me. Et ait dominus. Vitulum de armento tolles in manu tua: et dices. Ad immolandum domino ueni. Et uocabis ysai ad uictimam. Et ego ostendam tibi quid facias: et unges quemcumque monstrauero tibi. Fecit ergo samuel: sicut locutus est ei dominus. Venitque in bethleem. Et admirati sunt seniores ciuitatis: occurrentes ei. Dixeruntque. Pacificus ne ingressus tuus. Et ait. Pacificus. Ad immolandum domino ueni. Sanctificamini: et uenite mecum. ut immolem. Sanctificauit ergo ysai et filios eius: et uocauit eos ad sacrificium. Cumque in

gressi eēnt. uidit eliab: et ait. **Hū**
 coram dño est xpc eius. Et dixit do-
 minus ad samuel. Ne respicias uul-
 tum eius. neq; altitudinē stature
 eius; qm̄ abiecti eum: nec iuxta in-
 tuitum hominis iudico. Homo enī
 uidet ea que parent: dñs autē in-
 tuetur cor. Et uocauit ysai amina-
 dab: et adduxit eū coram samuel.
 Qui dixit. **Hec** hunc elegit dñs.
 Adduxit autē ysai sama. De quo
 ait. **Etiam** hunc nō elegit dñs. Ad-
 duxit itaq; ysai septem filios suos:
 coram samuel. Et ait samuel
 ad ysai. **Non** elegit dñs ex istis.
 Dixitq; samuel ad ysai. **Numq̄d**
 iam completi sunt filij. Qui res-
 pondit. **Adhuc** reliquus est par-
 uulus: et pascit oues. Et ait sa-
 muel ad ysai. **Mitte**: et adduc eū.
Hec enim discumbemus: pul qm̄
 ille hūc ueniat. **Misit** ergo: et ad-
 duxit eum. **Erāt** autem rufus: et
 pulcher aspectu: decoraq; facie.
 Et ait dñs. **Surge**: et unge eum.
 Ipse est enim. **Tulit** igitur samuel
 cornu olei: et unxit eum ī medio
 fratrum eius. Et directus est sp̄s
 dñi in dauid: a die illa et in reli-
 quiū. **Surgensq;** samuel: abiit
 in ramatha. **Spiritus** autē dñi re-
 cessit a saul: et exagitabat eum
 sp̄s nequam a dño. **Dixeruntq;**
 serui saul ad eum. **Ecce** sp̄s dei
 malus: exagitat te. **Jubeat** dñs
 nr̄: et serui tui qui coram te sunt
 querent hōiem scientē psallere
 cythara: ut quando arripuerit

te sp̄s dei malus. psallat manu sua:
 et leuius feras. Et ait saul ad ser-
 uos suos. **Prouidete** m̄ aliquem
 bene psallentē: et adducite eū ad
 me. Et respondens unus de pueris:
 ait. **Ecce** uidi filiū ysai berthleemi-
 tem. scientē psallere. et fortissimū
 robore. et uirum bellicosum. et pru-
 dentem in uerbis. et uirū pulchrū:
 et dñs est cum eo. **Misit** ḡ saul
 nuncios ad ysai: dicens. **Mitte**
 ad me dauid filium tuū: qui est
 in pascuis. **Tulit** itaq; ysai asinū
 plenum panib; et lagenā uini. et
 hedum de capris unum: et misit
 p̄ manū dauid filij sui saul. Et
 uenit dauid ad saul: et stetit co-
 ram eo. **At** ille dilexit eū nimis:
 et factus ē eius armiger. **Misitq;**
 saul ad ysai: dicens. **Stet** dauid
 in conspectu meo: inuenit enim
 grām. in oculis meis. **Igitur** q̄ndo
 cumq; sp̄s dei malus arripēbat
 saul: tollebat dauid cytharā. et
 pcutiebat manu sua: et refocilla-
 batur saul: et leuius habebat. **Re-**
 cedebat enim ab eo sp̄s malus.

Congregantes **XVII**
 autē philistym agmina sua
 in preliū. conuenerunt in sochor
 iude: et castra metati sunt inter
 sochor et azecha. ī finib; domyn.
 Porro saul et uiri isrl̄ congregati
 uenerunt in ualle terebinthi: et
 direxerunt aciem ad pugnandū
 contra philistym. Et philistym
 stabant sup montē ex hac parte:
 et isrl̄ stabat sup montē ex altā

allisq; erat marcos. Et
 ut spiritus de calis pla-
 nissime galach de qm̄
 ser coloris et palmo.
 is crea sup caput eius: et lo-
 mra mēdēdatur: qm̄
 uice eius: quinq; mē-
 is erat. Et oras oras in-
 mōib; et cūpēs oras
 thomeros eius. **Habē** autē
 erat quāsi hancum.
 spm̄ aut ferum hanc er-
 uelios habebat aut. Et ar-
 tis: antecedit in. **Sens**
 uor aditus psalmos
 uerbar eis. **Quar** uerba
 preliū. **Amq̄d** ego nō
 uelites. et uis seruū saul.
 et uobis uiri: et dēdēd
 ipse remanen. **Si** quoniam
 oras in pascuis me: et
 uis seruū. **Si** ego autē qua-
 r pascuis cum: uis seruū
 uerbar eis. **Et** uerbar
 et. **Et** explorat agmine
 de. **Dart** nōd uerum. et
 singulari terram. **Pu-**
 tal et ois uer uelice
 uelice hūmiferando
 uer metebat uer
 uer filius uer epl
 uer aditū est. de be
 uer nōm erat ysai: qm̄
 uer filios et erat uer
 uer: et grandis
 uer aut uer filij
 uer saul: in preliū
 uer filij eius a p̄

parte: uallisq; erat inter eos. Et egressus ē uir spiritus de castris philistinorum. nomine goliath de geth: altitudine sex cubitorum et palmo. Et cassis erea sup caput eius: et lorica hamata induebatur. Porro pondus lorice eius: quinq; milia siclorum eris erat. Et ocreas ereas habebat in cruribus: et clipeus ereus tegebat humeros eius. Hastile autem haste eius: erat quasi litigatorum terentium. Ipse autem ferrum haste eius: sexcentos syelos habebat ferri. Et armiger eius: antecedebat eum. Stansq; clamabat aduersus phalangas israel: et dicebat eis. Quare uenistis parati ad prelium? Numquid ego non sum philisteus. et uos serui saul? Eligite ex uobis uirum: et descendat ad singulare certamen. Si quiuerit pugnare mecum. et percusserit me: erimus uobis serui. Si ego autem perualero et percussero eum: uos serui eritis. et seruietis nobis. Et aiebat philisteus. Ego expraui agminibus israelis hodie. Date michi uirum: et ineat mecum singulare certamen. Audiens autem saul et omnes uiri israelite sermones philistei huiusmodi: stupebant. et metuebant nimis. Dauid autem erat filius uiri ephraim de quo supradictum est. de bethleem iuda. cui nomen erat ysai: qui habebat octo filios. et erat uir in diebus saul senex: et grandaeuus in uisus. Abierunt autem tres filii eius maiores post saul: in prelium. Et nomina trium filiorum eius qui prece-

runt ad bellum: heliab primogenitus. et scelis aminadab. tertius quoque samas. Dauid autem erat minimus. Tribus ergo maioribus secutus saule: abiit dauid et reuersus est a saul. ut pasceret gregem patris sui in bethleem. Procebat ergo philisteus mane et uespere: et stabat quadraginta diebus. Dixit autem ysai: ad dauid filium suum. Accipe fratribus tuis ephypolente. et decem panes istos: et curre in castra ad fratres tuos: et decem formellas casei has deferes ad tribunum. Et fratres tuos uisita bis si recte agant: et cum quibus ordinati sunt disce. Saul autem et illi et omnes filii israel. in ualle teberinchi pugnabant: aduersum philistinum. Surrexit itaque dauid mane et comendauit gregem custodi: et onustus abiit sicut preceperat ei ysai. Et uenit ad locum magala. et ad exercitum: qui egressus ad pugnam. uociferatus erat in certamine. Direxerat enim aciem israel: sed et philistinum ex aduerso fuerant parati. Derelinquens ergo dauid uasa que attulerat sub manu custodis ad sarcinas: cucurrit ad locum certaminis: et interrogabat si omnia recte agerentur erga fratres suos. Cumque adhuc ille loqueretur eis: apparuit uir ille spiritus ascendens. goliath nomine. philisteus de geth de castris philistinorum. Et loquente eo haec eadem uerba: audiuit dauid. Omnes autem israelite cum uidissent uirum. fugerunt a facie eius: tunc

res eū ualde. Et dixit iniquispiā
de isrl. Num uidisti uirum hunc
qui ascendit. Ad expbrandū enī
isrl ascendit. Virum ergo qui pcul
serit eum ditabit rex diuitijs mag
nis; et filiam suam dabit ei: et do
mū patris eius faciet absq; tribu
to in isrl. Et ait dauid ad utros q̄
stabant secum: dicens. Quid dabi
tur uiro qui pculserit philisteum
hunc. et tulerit obprobriū de isrl.
Quis enim ē hic philisteus incir
cumcisus. qui exprobrauit acies di
uuentis. Referebat autē popl's ei
eundem sermonē: dicens. Hec da
buntur uiro: qui pculserit eū. Ad
cū audisset heliab frater ei ma
ior. loquente eo cū alijs; iratus ē
contra dauid: et ait. Quare ue
nisti. et quare dereliquisti oues
illas pauculas in deserto. Ego no
ui supbiam tuam et nequiciam
cordis tui: quia ut uideres plū
descendisti. Et dixit dauid. Qd
feci. Numqd non uerbū est. Et
declinauit paululū ab eo ad aliū:
dixitq; eundem sermonē. Et res
pondit ei ppl's uerbum sicut p̄us.
Audita sunt autē uerba que locu
tus ē dauid: et annūciata in cō
spectu saul. Ad quē cum fuisset
ductus: locutus ē ei. Non concī
dat cor cuiusq; in eo. Ego seruu'
tuus uadam: et pugnabo adū
sum philisteum. Et ait saul ad
dauid. Non uales resistere phil
steo isti. nec pugnare adūsus eū.
quia puer es: hic autē uir bella

tor est ab adolescentia sua. Dixitq;
dauid ad saul. Pascebat seruus tu
us gregem patris sui: et ueniebat
leo et ursus. et tollebat arcitem
de medio gregis: et psequabar eos
et pcutiebam. et uebamq; de ore eor.
Et illi confurgebant aduersū me:
et apprehendebam mentū eor. et suf
focabam infictebamq; eos. Nam
et leonē et ursum interfeci: ego ser
uus tuus. Crit igitur et philisteus
hic incircumcisus: quasi unus ex
eis. Hunc uadam: et auferam ob
probriū ppli. Qm̄ quis ē iste phi
listeus incircumcisus. qui ausus ē
maledicere exercitui dei uiuentis.
Et ait dauid. Dñs qui eripuit me
de manu leonis. et de manu urfi:
ip̄e me liberabit de manu philistei
huius. Dixit autē saul ad dauid.
Vade: et dñs tecum sit. Et induit
saul dauid uestim̄tis suis: et impo
suit galeam eream sup caput eius:
et uestiuit eum lorica. Accinctus
ergo dauid gladio eius sup uestē
suam: cepit temptare si armatus
posset incedere. Non enī habebat
consuetudinē. Dixitq; dauid ad
saul. Non possum sic incedere: q̄a
nec usum habeo. Et deposuit ea.
Et tulit baculū suū: quem semp
habebat in manib; et elegit sibi
quinq; limpidissimos lapides de
torrente: et misit eos in perā pasto
ralem quā habebat secū. Et fundā
manu tulit: et pcessit adūsum phi
listeum. Ibat autē philisteus ince
dens. et appinquans adūsu dauid:

et armiger eius ante eū. Cumq; in
 sperisset philisteus. et uidisset da
 uid. despexit eum. Erat autē ado
 lescens rufus. et pulcher aspectu.
 Et dixit philisteus ad dauid. Nū
 quid ego canis sum. qd tu uenis
 ad me cum baculo. Et maledixit
 philisteus dauid. in dijs suis. Di
 xitq; ad dauid. Veni ad me. et da
 bo carnes tuas uolatilib; celi. et
 bestijs terre. Dixit autē dauid ad
 philisteū. Tu uenis ad me cū gla
 dio et hasta et clipeo. ego autem
 uenio ad te in nōie dñi exercitū.
 dei agminū isrl. quib; exprobrasti
 hodie. Et dabit te dñs i manu mea.
 et pcutiam te. et auferam caput tu
 um a te. Et dabo cadauera castroz
 philistym hodie uolatilib; celi et
 bestijs terre. ut sciat omnis terra
 quia est dñs d's in isrl. et nouerit
 uniuersa ecclia hec. quia non in gla
 dio nec in hasta saluat dñs. Ipsius
 enim bellum ē. et tradet uos i ma
 nus nr̄as. Cum ḡ surrexisset phi
 listeus. et ueniret et appinquaret
 contra dauid. festinauit dauid. et
 cucurrit ad pugna ex aduerso phi
 listei. Et misit manum suā in perā.
 tulitq; unū lapidē. et funda iecit. et
 percussit philisteū in fronte. Et in
 fixus ē lapis in fronte ei. et cecidit
 in faciem suā sup terrā. Preualuit
 q; dauid adūsum philisteū in
 funda et lapide. percussimq; philis
 teum interfecit. Cumq; gladiū nō
 haberet in manu dauid. cucurrit et
 stetit sup philisteū. et tulit gladiū

181
 eius. et eduxit eū de uagina sua. Et
 interfecit eum. p̄ciditq; caput ei.
 Uidentes autē philistym qd mor
 tuus ēēt fortissimus eoz. fugerunt.
 Et consurgentes iuri isrl et iuda
 uociferati sunt. et psecuti sūt phi
 listeos usq; dum uenirent in ual
 lem. et usq; ad portas accharon.
 Cecideruntq; uulnerati de philis
 tym in uia sarim. et usq; ad gēth.
 et usq; accharon. Et reuertentes
 filij isrl postq̄m psecuti fuerant
 philisteos. inuaserunt castra eoz.
 Assumens autē dauid caput phi
 listei. attulit illud in iherlm. ar
 ma uero eius posuit in tabnaculo.
 Co autē tempe quo uiderat saul
 dauid egredientem contra philiste
 um. ait ad abner p̄ncipem milicie.
 De qua strepe descendit hic adole
 scens abner. Dixitq; abner. U
 uit anima tua rex. si noui. Et ait
 rex. Interroga tu. cuius filius sit
 puer iste. Cumq; regressus ēēt da
 uid percussit philisteū. tulit eum ab
 ner et introduxit coram saule in
 manu caput philistei habentem.
 Et ait ad eum saul. De qua p̄ge
 me es o adolescens. Dixitq; dauid.
 Filius serui tui ysai berthleemite.
Ego sum. **XVII**
 Et factum ē cum complexset
 loqui ad saul. anima ionathe con
 glutinata ē anime dauid. et dilex
 eum ionathas quasi aiām suam.
 Tulitq; eum saul in die illa. et nō
 concessit ei ut reuiteretur i domū
 patris sui. Inierunt autē iona

181
 thas et dauid fedus. Diligebat enim eum quasi animam suam. Nam expoliavit se ionathas tunica quae erat uestitus. et dedit eam dauid. et reliqua uestimenta sua usque ad gladium et arcum suum. et usque ad baltheum. Egrediebatur quoque dauid ad omnia quaecumque misisset eum saul. et prudenter se agebat. Posuitque eum saul. super viros belli. Et acceptus erat in oculis uniuersi populi. maximeque in conspectu famulorum saul. Porro cum reuertetur percussio philistaeo dauid. egresse sunt mulieres de uniuersis urbibus israel. cantantes chorosque ducentes in occursum saulis regis. in tympanis letitiae et in sistris. Et precinebant mulieres ludentes. atque dicentes. Percussit saul mille. et dauid decem milia. Iratus est autem saul nimis. et displicuit in oculis eius iste sermo. Dixitque. Dederunt dauid decem milia. et in dederunt mille. Quid ei superest nisi solum regnum. Non rectis oculis ergo saul aspicebat dauid. a die illa et deinceps. Post diem autem alteram inuasit spiritus dei malus saul. et phetabat in medio domus suae. Dauid autem psallebat manu sua. sicut per singulos dies. Tenebatque saul lanceam et misit eam. putans quod configere posset dauid cum pariete. Et declinauit dauid a facie eius. secundo. Et timuit saul dauid. eo quod esset dominus cum eo. et a se recessisset. Amouit ergo eum saul a se. et fecit eum

tribunum super mille viros. Et egrediebatur et intrabat in conspectu populi. In omnibus quoque viuis suis dauid prudenter agebat. et dominus erat cum eo. Vidit itaque saul quod prudens esset nimis. et cepit cauere eum. Omnis autem israel et iuda diligebat dauid. ipse enim ingrediebatur et egrediebatur ante eos. Dixit autem saul ad dauid. Ecce filia mea maior merob. ipsam dabo tibi uxorem. tantummodo esto uir fortis. et persequere bella domini. Saul autem reputabat dicens. Non sit manus mea in eo. sed sit super eum manus philistinorum. At autem dauid ad saul. Quis ego sum autem que est uita mea. aut cognatio patris mei in israel. ut fiam gener regis. factum est autem tempus cum deberet dari merob filia saul dauid. data est hadrueli molathite uxor. Dilixit autem michol filia saul altera dauid. Et nunciatum est saul. et placuit ei. Dixitque saul. Dabo eam illi ut fiat ei in scandalum. et sit super eum manus philistinorum. Dixit ergo saul ad dauid. In duabus rebus. gener meus eris hodie. Et mandauit saul seruis suis. Loquimini ad dauid clam me. dicentes. Ecce places regi. et omnes serui eius diligunt te. Hunc ergo esto gener regis. Et locuti sunt serui saul in auribus dauid. omnia uerba haec. Et ait dauid. Num parum uobis uideatur. generum esse regis. Ego autem sum pauper uir et tenuis. Et renunciauerunt serui

saul dicentes. Huicemodi uerba locutus est dauid. Dixit autem saul. Sic loquimini ad dauid. Non habet rex necesse sponsalia. nisi tantum centum spucia philistinorum: ut fiat ultio de inimicis regis. Porro saul cogitabat: tradere dauid in manus philistinorum. Cumque renuissent serui eius dauid. uerba que dixerat saul: placuit sermo in oculis dauid. ut fieret gener regis. Et post dies paucos surgens dauid. abiit in acharon cum uiris qui sub eo erant: et percussit ex philistinum ducentos uiros: et attulit preputia eorum. et annumerauit ea regi ut esset gener eius. Dedit itaque ei saul: michol filiam suam uxorem. Et uidit saul: et intellexit quod dominus esset cum dauid. Michol autem filia saul diligebat eum: et saul magis cepit timere dauid. Factumque est saul inimicus dauid: cunctis diebus. Et egressi sunt principes philistinorum. A principio autem egressionis eorum. prudentius se gerebat dauid quam omnes serui saul: et celebre factum est nomen eius nimis. **XIX**

Locutus est autem saul ad ionathan filium suum et ad omnes seruos suos: ut occiderent dauid. Porro ionathas filius saul: diligebat dauid ualde. Et indicauit ionathas dauid: dicens. Querit saul pater meus occidere te. Quapropter observa te queso mane: et mane bis clam. et absconderis. Ego autem egrediens stabo iuxta patrem meum in agro. ubicumque fuerit et ego lo-

quar de te ad patrem meum: et quocumque uidero annuntiabo tibi. Locutus est ergo ionathas bona de dauid ad saul patrem suum. Dixitque ad eum. Ne pecces rex in seruum tuum dauid. quia non peccauit tibi: et opera eius bona sunt tibi ualde. Et posuit animam suam in manu sua et percussit philistinum: et fecit dominus salutem magnam uniuerso israhel. Vidisti: et letatus es. Quare ergo peccas in sanguine innoxio. interficiens dauid qui est absque culpa? Ad cum audisset saul: placatus uoce ionathas: iurauit. Vivit dominus: quia non occidetur. Vocauit itaque ionathas dauid: et indicauit ei omnia uerba hec. Et introduxit ionathas dauid ad saul: et fuit ante eum sicut fuerat heri et nudius tertius. Notum est autem rursum bellum: et egressus dauid pugnauit aduersum philistinum. Percussitque eos plaga magna: et fugerunt a facie eius. Et factus est spiritus domini malus in saul. Sedebat autem in domo sua: et tenebat lanceam. Porro dauid psallebat in manu sua. Nilusque est saul configere lancea dauid in pariete: et declinauit dauid a facie saul. Lancea autem casso uulnere plata est in pariete. Et dauid fugit: et saluatus est nocte illa. Misit ergo saul satellites suos nocte in domum dauid. ut custodirent eum: et interficeretur mane. Ad cum annuntiasset dauid michol uxor sua dicens. nisi saluaueris te nocte hac. cras mo-

neris: depoluit eum p fenestram. Porro ille abiit et aufugit: atq; saluatus e. Tultio aut michol statuam. et posuit eam sup lectum; et pellem pilosam capraz posuit ad caput eius: et opuit eam uestimētis. Misit autē saul apparitores: q; rapent dauid. Et responsum e: qd egrotaret. Rursumq; misit saul nuncios. ut uiderent dauid: dicēs. Afferte eum ad me in lecto: ut occidatur. Cumq; uenissent nuncij: inuentū est simulacrū sup lectum. et pelles capraz ad caput eius. Dixitq; saul ad michol. Quare sic ilulisti m. et dimisisti inimicū meū ut fugeret. Et respondit michol ad saul. Quia ipse locutus est m dimitte me: alioqn interficiam te. Dauid aut fugiens saluatus est. Et uenit ad samuel in ramatha: et nuntiavit ei omnia que fecerat sibi saul. Et abierunt ipe & samuel: et morati sunt i naroth. Punctatum e sauli a dicentib; Ecce dauid in naroth in rama. Misit ergo saul lectores: ut rapent dauid. Qui cum uidissent cineum pphay uaticinantiū. et samuel stantem sup eos: factus est etiam in illis sps domini. et pphetate cepunt etiam ipsi. Qd cum nuntiatum esset sauli: misit et alios nuncios. Prophetauerunt aut et illi. Et rursus saul misit terrios nuncios. Qui et ipsi pphauerunt. Abiit etiam ipe in ramathā. et uenit usq; ad cisternam magnā que est in sochoth: et intro-

gavit et dixit. In quo loco sunt samuel et dauid. Dictumq; e ei. Ecce in naroth. sunt in rama. Et abiit in naroth in rama. Et factus e etiam sup eum sps dei: et ambulauit ingreditens: et pphabat usq; dū ueniret i naroth in rama. Et exspoliavit se etiā ipse uestimētis suis: et pphauit cum ceteris coram samuel: et cecinit nudus tota die illa et nocte. Unde exiit puerbū. Num et saul inter prophetas. **XX**
Fugit aut dauid de naroth que est in rama: ueniensq; locutus est coram ionatha. Quid feci. Que est iniquitas mea. et qd peccatum meū in patre tuū. quia querit animā meam. Qui respondit ei. Absit a te. Non morieris. Neq; enim faciet pater nris quicqm grande uel paruū: nisi prius indicauerit m. Hunc ergo celauit a me pater nris sermonē tantum m. Nequaq; erit istud. Et iurauit rurū dauid. Et ille ait. Scit pfecto pater tuus. quia inueni grām in oculis tuis: & dicet. Nesciat hoc ionathas: ne forte tristetur. Quinimo uiuit dñs & uiuit anima tua: quia uno tantum ut ita dicam gradu. ego morsq; diuidimur. Et ait ionathas ad dauid. Qd cumq; dixerit in anima tua: faciam tibi. Dixitq; dauid ad ionatham. Ecce kalende sunt crastino: et ego ex more sedere soleo iuxta te gem ad uelcendū. Dimitte q; me ut abscondar in agro: usq; ad uelipam diei tūe. Si respiciens requi-

fieri me pater tuus: respondebis
 ei. Rogauit me dauid ut iret cele-
 riter in berthleem ciuitatem suam:
 quia uictime sollempnes ibi sunt
 uniuersis contribulib; eius. Si dixe-
 rit bene: pax erit seruo tuo. Sin
 aut fuerit iratus: scito quia com-
 pleta est malicia eius. Fac g̃ mise-
 ricordiam in seruū tuum: quia fe-
 dus dñi me famulū tuū tecum
 iure fecisti. Si aut est in me aliq̃
 iniquitas. tu me interfice: et ad
 patrem tuū ne introducas me. Et
 ait ionathas. Absit hoc a me. Nescit
 enim fieri potest. ut si certe cogno-
 uero completā esse maliciam pa-
 tris mei contra te: nō annūciem
 tibi. Responditq; dauid ad iona-
 thas. Quis renuntiabit michi. si
 quid forte responderit tibi pater
 tuus dure. Et ait ionathas ad
 dauid. Veni: egrediamur in agrū.
 Cumq; exissent ambo in agrum:
 ait ionathas ad dauid. Dñe deus
 isrl si inuestigauero sententiā pa-
 tris mei crassino uel pendie. et a-
 liquid boni fuerit sup dauid. et nō
 statim misero ad te et notum tibi
 fecero: hec faciat dñs ionathe et
 hec augeat. Si autē pseuerauerit
 malicia patris mei adūsum te: re-
 uelabo aurem tuā. et dimittam te
 ut uadas in pace. Et sit dñs tecū:
 sicut fuit cum patre meo. Et si ui-
 xero: facies michi misericordiam dñi.
 Si uō mortuus fuero: nō auferes
 mīam tuam a domo mea usq; in
 sempiternū. Aut si non fecero:

quando eradicauerit dñs inimicos
 dauid uniuersq; de terra: auferat
 ionathan de domo sua. et requirat
 dñs de manu inimicor; dauid. Pe-
 pigit ergo ionathas fedus cū do-
 mo dauid: et requisit dñs de
 manu inimicor; dauid. Et addi-
 dit ionathas detestare dauid. eo q̃
 diligeret illum: sicut enim aiām
 suam ita diligebat eum. Dixitq;
 ad eum ionathas. Cras kalende
 sunt: et requireris. Requiritur enī
 festio tua: usq; pendie. Descendes
 ergo festinus. et uenies in locum.
 ubi celandus es in die qñdo opa-
 ri licet: et sedebis iuxta lapidem
 cui nomen est ezel. Et ego tres
 sagittas mittam iuxta eum: et
 iaciam quasi exercens me ad sig-
 num. Mittam quoq; et puerum:
 dicens ei. Vade: et affer mī sagit-
 tas. Si dixerō puero ecce sagitte
 intra te sunt. tolle eas: tu ueni ad
 me. quia pax tibi est. et nichil est
 mali. uiuit dñs. Si autē sic lo-
 cutus fuero puero. ecce sagitte ul-
 tra te sunt: uade. quia dimisit te
 dñs. De uerbo aut quod locuti
 fuimus ego et tu: sit dñs inter
 me et te usq; in sempiternū. Ab-
 sconditus ē ergo dauid in agro.
 Et uenerunt kalende: et sedit rex
 ad comedendū panē. Cūq; sedisset
 rex sup cathedram suam scdm cō-
 suetudinē. que erat iuxta parietē:
 surrexit ionathas et sedit abner
 ex latere saul: uaciusq; apparu-
 it locus dauid. Et nō est locutus

281
 saul quicquid in die illa. Cogitabat enim quod forte euenisset ei ut non esset mundus nec purificatus. Cumque illuxisset dies secunda post kalendas: rursus apparuit uacuuus locus dauid. Dixitque saul ad ionathan filium suum. Cur non uenit filius ysai nec heri nec hodie. ad uescendum? Et respondit ionathas sauli. Rogauit me obnixere ut iret in bethleem: et ait. Dimitte me: quoniam sacrificium sollempne est in ciuitate. Unus de fratribus meis accersit me. Hunc ergo si inueni gratiam in oculis tuis: uadacito. et uidebo fratres meos. Ob hanc causam: non uenit ad regis mensam. Iratus autem saul aduersum ionathan: dixit ei. Fili mulieris uirum ultro rapientis; numquid ignoro quia diligis filium ysai in confusionem tuam. et in confusionem ignominiosam matris tue? Omnibus enim diebus quibus ysai filius iuravit super terram: non stabilitatis tu neque regni tui. Itaque iam nunc mitte. et adduc eum ad me: quia filius mortis est. Respondens autem ionathas sauli patri suo: ait. Quare morietur. Quid fecit? Et arripuit saul lanceam: ut percuteret eum. Et intellexit ionathas quod definitum esset a patre suo: ut interficeret dauid. Surrexit ergo ionathas a mensa in irafurore: et non comedit in die kalendarum secunda panem. Contrastatus est enim super dauid: eo quod confudisset eum pater suus. Cumque

illuxisset mane. uenit ionathas in agrum iuxta placitum dauid: et puer paruulus cum eo. Et ait ad puerum suum. Uade: et affer mihi sagittas quas ego iacio. Cumque puer cucurrisset: iecit aliam sagittam trans puerum. Venit itaque puer ad locum iaculi: quod miserat ionathas. Et clamauit ionathas post tergum pueri: et ait. Ecce ibi est sagitta: porro ultra te. Clamauitque ionathas: post tergum pueri. Festina uelociter: ne steteris. Collegit autem puer ionathae sagittas. et attulit ad dominum suum: et quid ageretur penitus ignorabat. Tantummodo enim ionathas et dauid: rem nouerant. Bedit igitur ionathas arma sua puero: et dixit ei. Uade: defer in ciuitatem. Cumque abisset puer. surrexit dauid de loco qui uergebat ad austrum: et cadens pronus in terram. adorauit tertio. Et osculantes se alterutrum. fleuerunt pariter: dauid autem amplius. Dixit autem ionathas ad dauid. Uade in pace. Quaecumque iurauerimus ambo in nomine domini dicentes: dominus sit inter me et te: et inter semen tuum et semen meum usque in sempiternum. Et surrexit dauid: et abiit. Sed et ionathas ingressus est ciuitatem.

Venit autem dauid in **XXI** Anobis: ad achimelech sacerdotem. Et obstupuit achimelech: eo quod uenisset dauid. Et dixit ei. Quare tu solus. et nullus tecum est? Et ait dauid: ad achimelech sacerdotem

rem. Rex precepit in sermone: et dixit. Nemo sciat rem propter quam missus es a me: et cuiusmodi tibi precepta dederim. Nam et pueris condixi: in illum et illum locum. Nunc igitur siquid habes ad manum. uel quinque panes da michi: aut quicquid in ueneris. Et respondens sacerdos dauid: ait ei. Non habeo panes lacteos ad manum: sed tantum panem sanctum. Si mundi sunt pueri maxime a mulieribus: Et respondit dauid sacerdoti: et dixit ei. Et quidem si de mulieribus agitur. continuius nos ab heri et nudius tertius. quando egrediebamur: et fuerunt uasa puerorum sancta. Porro uia hec poluta est: sed et ipsa hodie sanctificabitur in uasis. Dedit ergo ei sacerdos: sanctificatum panem. Neque enim erat ibi panis nisi tantum panis propositionis: qui sublatis fuerant a facie domini. ut ponerentur panes calidi. Crat autem ibi uir quidam de seruis saul in die illa intus in tabernaculo domini: et nomen eius doech ydumeus: potentissimus pastor saul. Dixit autem dauid: ad achimelech. Si habes hic ad manum. hastam autem gladium. Quia gladium meum et arma mea non tuli mecum. Sermo enim regis urgebat. Et dixit sacerdos. Ecce hic gladius goliath philistei quem percussisti in ualle terebinthi: est inuolutus pallio post ephod. Si istum uis tollere: tolle. Neque enim hic alius est: absque eo. Et ait dauid. Non est huic alter

similis. Da mihi eum. Surrexit itaque dauid. et fugit in illa die a facie saul: et uenit ad achis regem geth. Dixeruntque et serui achis. Numquid non est iste dauid rex terre? Nonne huic cantabant per choros dicentes. percussit saul mille et dauid decem milia. Posuit autem dauid sermones istos in corde suo: et exiuit ualde a facie achis regis geth. Et imitauit os suum coram eis: et collabebatur inter manus eorum: et impingebat in ostium porte. De fluebantque saluie eius in barbam. Et ait achis ad seruos suos. Vidistis hunc hominem insanum? Quare adduxistis eum ad me? An desunt nobis furiosi. quod introduxistis istum ut fureret me presente? Hic ne ingredietur domum meam. **XXII**

Abit ergo inde dauid: et fugit in speluncam odollam. Quod cum audissent fratres eius. omnis domus patris eius: descenderunt ad eum illuc. Et conuenerunt ad eum omnes qui erant in angustia constituti. et oppressi ere alieno. et amaro animo: et factus est eorum princeps. fueruntque cum eo quasi quadringenti uiri. Et profectus est dauid inde in maspha que est moab: et dixit ad regem moab. Maneat oro pater meus et mater mea uobiscum: donec sciam quid faciat mihi deus. Et reliquit eos ante faciem regis moab. Manseruntque apud eum: cunctis diebus quibus dauid fuit in presidio. Dixitque gad propheta: ad dauid.

Noli manere in p̄sidio: p̄ficiscere
 et uade in terrā iuda. Et profectus
 ē dauid: et uenit in saltum areth.
 Et audiuit saul: qd̄ apparuiss; da
 uid: et uiri qui erant cū eo. Saul
 aut̄ cū maneret in gabaa. et eēt in
 nēmore qd̄ est in ramā. hastā ma
 nu tenens. cuncti serui eius circū
 starent eum: ait ad seruos suos q̄
 assistebant ei. Audite me nūc filij
 iemini. Numqd̄ omnib; uobis da
 bit filius ysai agros et uineas. et
 uniuersos uos faciet tribunos ⁊ cen
 tutiones. qm̄ conuirsastis omnes
 adūsum me. et nō est qui renūciat.
 maxime cum et filius m̄s fedus
 iunxerit cū filio ysai. Non ē qui
 uicem meā doleat ex uobis. nec q̄
 annūciat m̄: eo quod suscitauerit
 filius m̄s seruū meū adūsum me.
 insidiantē michi usq; hodie. Respo
 dens aut̄ doech ydumeus qui assis
 tebat. et erat primus inter seruos
 saul: uidi inquit filium ysai. in
 nobe apud achimelech filiū achi
 tob. Qui consuluit pro eo dñm: et
 cibaria dedit ei. Sed et gladiū go
 liath philisti: dedit illi. Nisi q̄
 rex ad accersendū achimelech filiū
 achitob sacerdotem: et omnem do
 mū patris eius. sacerdotum qui
 erant in nobe. Qui uniuersi uenerūt
 ad regem. Et ait saul. Audi fili a
 chitob. Qui respondit. Presto sū
 dñe. Dixitq; ad eum saul. Quare
 conuirsastis adūsum me. tu et fili
 ysai. et dedisti ei panem ⁊ gladiū.
 et consuluisti pro eo dñm. ut con

surgeret adūsum me. insidiator: ut
 q; hodie p̄manens. Respondensq;
 achimelech regi: ait. Et quis in om
 nib; seruis tuis sicut dauid fidelis.
 et gener regis. et p̄gens ad impū
 tuum. et gloriosus in domo tua.
 Num hodie cepi consulere p̄ eo dñm.
 Absit hoc a me. Ne suspicetur rex
 adūsum seruū suū rem huiuscemo
 di. in uniuersa domo patris mei. Nō
 enī sciuit seruus tuus quicqm̄ sup
 hoc negotio. uel modicū uel grande.
 Dixitq; rex. Morde moreris achi
 melech: tu et omnis domus patris
 tui. Et ait rex emissarijs: qui cir
 cumstabant eū. Coniuramini: ⁊ in
 terficite sacerdotes dñi. Nam man
 eoy cum dauid est: scientes qd̄ fu
 gisset. et nō indicauerunt m̄. No
 luerunt aut̄ serui regis extendere
 manū suam: in sacerdotes dñi. Et
 ait rex ad doech. Coniurere tu: et ir
 rue in sacerdotes. Coniurusq; doech
 ydumeus irruit in sacerdotes: et
 trucidauit in die illa octogita qinq;
 uiros. uestitos ephod lineo. Robe
 aut̄ ciuitatem sacerdotū percussit in
 ore gladij. uiros et mulieres. par
 uulos et lactentes. bouemq; et asi
 nū et ouem. in ore gladij. Cuadens
 aut̄ unus filius achimelech filij a
 chitob cui nomen erat abiathar. fu
 git ad dauid: et annūciauit ei qd̄
 occidisset saul sacerdotes dñi. Et ait
 dauid ad abiathar. Sciebam in
 die illa quod cum ibi esset doech
 ydumeus: pauldubio annuntria
 ret saul. Ego sum reus oīum an

os tu. Nane memi
 quis p̄ficeret am m̄
 salam tuam: meaq; se
 ders. **XXII**
 conuirsastis dauid dñi
 p̄ficeret am m̄
 impunit aress. Cōiur
 dñi: dicitur. Num
 p̄p̄tiam philistios dñi:
 si ad dauid. ⁊ dicitur p̄p̄tios
 et saluabos celam. Et dñi
 qui erant cū dauid: ad
 res hęc in uide m̄ficeret
 ⁊ quanto magis si uerū
 adūsum agnū philisti
 tium q̄ dauid consuluit:
 ⁊ respondens ait. Ego q;
 nam: ego tui credam p̄
 statum tu. Nōq; dauid et
 in celam: et pugnatu
 dñe: ⁊ adegit uirtute
 nos p̄p̄t magna: et sal
 uat iherosolē cele. Eten
 p̄p̄t iherosolē ab iherosolē
 dñi ad dauid in celā:
 habens descendere. Nū
 saul: qd̄ uenisset da
 uid. Et ait saul. Tradidit
 m̄ manus meas. Conclu
 sionem uirū: in qua
 dicitur. Et p̄p̄t saul dñi
 magna descendere i celam
 dñi et uiros et
 uenisset dauid quia p̄p̄t
 salam tuam: dicitur ad
 dñi. Etenim ephod
 dñi. Dñe dñi. audiuit
 meus qd̄ dicitur saul

may patris tui. **N**ane mecū: ne ti
meas. **S**iquis quesierit aīam meā.
queret et aīam tuam: mecūq; ser
uaberis. **XXII**

Et annūtrauerunt dauid: dice
tes. **C**ecē philistim obpugnant cē
lam: et diripiunt áreas. **C**ōsulu
it̄ dauid dñm: dicens. **N**um
uadam. et pcutiam philisteos istos.
Et ait dñs ad dauid. **V**ade & pcuties
philisteos: et saluabis cēlam. **E**t di
xerunt uiri qui erant cū dauid: ad
eū. **C**ecē nos hīc in iudea consistētes
timemus; quanto magis si ierim⁹
in cēlam adūsus agmina philisti
noy. **R**ursum ḡ dauid consuluit
dñm. **Q**ui respondens ait. **S**urge &
uade in cēlam: ego enī tradam phi
listeos in manu tua. **A**biit dauid et
uiri eius in cēlam: et pugnauit ad
ūsūm philisteos. et abēgit iūmca eoz;
et pcutit eos plaga magna: et sal
uauit dauid habitatores cēle. **P**orro
eo tempe quo fugiebat abiathar fi
lius achimelech ad dauid in cēlā:
ephod secū habens descenderat. **N**ū
ciatum ē autē saul: qđ uenisset da
uid in cēlam. **E**t ait saul. **T**radidit
eum dñs in manus meas. **C**onclu
susq; est introgressus urbē: in qua
porte et sere sunt. **E**t pcepit saul oī
pplo. ut ad pugna descenderet ī cē
lam: et obsideret dauid et uiros ei.
Qđ cum rescisset dauid quia ppa
raret et saul clam malū: dixit ad
abiathar sacerdotē. **A**pplica ephod.
Et ait dauid. **D**ñe d's isrl. audiuit
famā seruus tuus qđ disponat saul

uenire ad cēlam: ut eūcat pp̄ me
urbem. **S**i tradent me uiri cēle in
manū eius. et si descendet saul. sic
audiuit seruus tuus. **D**ñe d's isrl.
indica seruo tuo. **E**t ait dñs. **D**escē
det. **D**ixitq; dauid. **S**i tradent me
uiri cēle et uiros qui sunt mecum.
in manu saul. **E**t dixit dñs. **T**ra
dent. **S**urrexit ḡ dauid et uiri eius
quasi sexcenti: et egressi de cēla. hūc
atq; illuc uagabantur incerti. **N**ū
ciatumq; est sauli: qđ fugisset da
uid de cēla. **Q**uāobrem: dissimu
lauit exire. **N**on abatur autē dauid
in deserto in locis firmissimis:
mansitq; in mōte solitudinis ziph.
Querebat tamē cum saul cunctis
dieb;: et nō tradidit eū d's in man
eius. **E**t uidit dauid qđ egressus ēet
saul: et querebat aīam eius. **P**orro
dauid erat in deserto ziph: in sil
ua. **E**t surrexit ionathas filius
saul. et abiit ad dauid in siluā: et
confortauit manus ei in deo. **D**i
xitq; ei. **N**e timeas. **N**eq; enī inue
niet te manus saul patris mei. **E**t
tu regnabis sup isrl: et ego ero tibi
sec'ds. **S**ed et saul pater meus: scit
hoc. **P**ercussit itaq; uterq; fedus:
coram dño. **M**ansitq; dauid ī silua:
ionathas autē reūsus est in domū
suam. **A**scenderunt autē ziphēi ad
saul in gabaa: dicentes. **N**onne
dauid latitat apud nos in locis tu
tissimis silue. in colle achile. que ē
ad dexterā deserti. **N**unc ḡ sicut
desiderauit anima tua ut descen
deres descende: nřm autē erit ut

tradamus eum in manu regis. Dixitque saul. Benedicti uos a domino: quia doluistis uicem meam. Abite ergo et diligentius parate. et curiosius agite; et considerate locum ubi sit pes eius: uel quis uiderit eum ibi. **R**ecogitat enim de me: quod callide insidiet ei. Considerate et uidete omnia latibula ei: in quibus absconditur: et reuertimini ad me ad rem certam. ut uadam uobiscum. **Q**uod si etiam in terra se abstruxerit: persecutabor eum in cunctis milibus iuda. **A**t illi surgentes: abierunt in ziph ante saul. **D**avid autem et uiri eius erant in deserto maon in campellibus: ad dextram iefimuth. **F**uit ergo saul et socii eius: ad querendum eum. **E**t nunciatum est dauid. **S**tatimque descendit ad petram: et uersabatur in deserto maon. **Q**uod cum audisset saul: persecutus est dauid in deserto maon. **E**t ibat saul et uiri eius ad latus montis ex parte una: dauid autem et uiri eius erant in latere montis ex parte altera. **P**orro dauid desperabat: se posse euadere a facie saul. **I**taque saul et uiri eius in modum corone cingebant dauid et uiros eius: ut caperent eos. **E**t nuncius uenit ad saul: dicens. Festina et ueni: quoniam infuderunt se philistinum super terram. **R**euersus est ergo saul desistens persequi dauid: et prexit in occursum philistinorum. **P**ropter hoc uocauerunt locum illum: petram diuidentem. **XXIII**

Ascendit ergo dauid inde: et habitauit in locis tutissimis engaddi. **C**umque reuersus esset saul postquam persecutus est philisteos: nunciauerunt ei dicentes. **E**cce dauid in deserto est engaddi. **A**ssumens ergo saul tria milia electorum uiros ex omni israhel: prexit ad inuestigandum dauid et uiros eius: etiam super abruptissimas petras que solis hibicibus perue sunt. **E**t uenit ad caulas ouium: que se offerebant uiantri. **C**ratque ibi spelunca: quam ingressus est saul ut purgaret uentrem. **P**orro dauid et uiri eius: in interiore parte spelunce latebant. **E**t dixerunt serui dauid ad eum. **E**cce dies: de quibus locutus est dominus ad te. **E**go tradam tibi inimicum tuum: ut facias ei sicut placuerit in oculis tuis. **S**urrexit ergo dauid: et percussit oram clamidis saul silenter. **P**ost hec percussit cor suum dauid: eo quod abscessisset oram clamidis saul. **D**ixitque ad uiros suos. **P**ropicius sit in dominus. ne faciam hanc rem domino meo christo domino. ut mittam manum meam in eum: quia christus domini est. **E**t confortauit dauid uiros suos sermonibus: et non permisit eos ut confurgerent in saul. **P**orro saul exurgens de spelunca: pergebat cepto itinere. **S**urrexit autem et dauid post eum. **E**t egressus de spelunca. clamauit protergum saul: dicens. **D**omine mi rex. **E**t respexit saul post se. **E**t inclinans se dauid prius in terram adorauit. **D**ixitque ad saul. **Q**uare au-

dis ūba hominū loquentiū. Da
uid querit malū aduersum te.
Ecce hodie uiderunt oculi tui qđ
tradiderit te dñs in manu mea ī
spelunca. Et cogitauit ut occiderē
te: sed pepercit tibi oculus meus.
Dixi enim. Non extendā manū
meam in dñm meū: quia xpc do
mini est. Quin potius pater mi.
uide et cognosce oram clamidis
tue in manu mea; qm̄ cū p̄scin
derem sūmitatem clamidis tue:
nolui extendere manū meam in
te. Animadūte et uide. qm̄ non
est in manu mea malū neq; in
iquitas: neq; peccauī ī te. Tu
aut̄ insidiaris anime mee: ut au
feras eam. Iudicet dñs inter me
et te. et ulciscatur dñs me ex te. n.
Manus aut̄ mea nō sit in te. Sic
et in puerbio antiquo dicitur. Ab
impis egredietur impietas. Ma
nus ergo mea nō sit in te. Quem
psequeris rex isrl. quem psequeris.
Canem mortuū psequeris: et pu
licem unū. Sic dñs iudex. et iudi
cet inter me et te: et uideat et iu
dicet causam meam. et eruat de
manu tua. Cū autē compless; da
uid loquens sermones huicemodi
ad saul: dixit saul. Numquid uox
hec tua est fili mi dauid. Et leua
uit uocem suam saul: et fleuit. Di
xitq; ad dauid. Justior tu es q̄ ego.
Tu enim tribuisti mi bona: ego au
tem reddidi tibi mala. Et tu indi
casti hodie que feceris michi bona:
quomodo tradiderit me dñs ī ma

nu tua. et nō occideris me. Quis
enim cū inuenerit inimicū suū.
dimitteret eū in uia bona. S; dñs
reddat tibi uicissitudinē hanc: p
eo qđ opatus es hodie in me. Et
nunc quia scio qđ certissime regna
turus sis. et habiturus in manu
tua regnum isrl: iura m̄ in dño
ne deleas semen meum post me.
neq; auferas nom̄ meū de domo
patris mei. Et iurauit dauid saul.
Abiit ergo saul in domū suam:
et dauid et uiri eius ascenderunt
ad tuciora loca. **XXV**

Mortuus ē aut̄ samuel. Et cō
gregatus est uniuersus isrl.
et planxerunt eū: et sepelierunt
eum in domo sua ī ramatha. Con
surgensq; dauid: descendit in de
sertum pharan. Erat autem uir
quispiā in solitudine maron: et
possessio eius in carmelo. Et ho
mo ille magnus nimis: erantq;
ei oues tria milia. et mille capre.
Et accidit: ut ronderetur grex ei
in carmelo. Hom̄ aut̄ uiri illius
erat nabal: et nom̄ uxoris ei abi
gail. Eratq; illa mulier pruden
tissima: et speciosa. Porro uir ei
durus: et pessimus et maliciosus.
Erat aut̄ de genere caleb. Cum g
audisset dauid in deserto qđ ron
deret nabal gregem suum: misit
decem iuuenes: et dixit eis. Ascen
dite in carmelū: et uenietis ad
nabal. et salutabitis eum ex nōte
meo pacifice. et sic dicetis. Sit frī
bus meis et tibi pax. et domui tue

081
 pax: et omnibus quecumque habes sit pax. **A**udiuit quod tonderet pastor tuus gregem: qui erant nobiscum in deserto. **N**umquam eis molesti fuimus; nec aliquando defuit eis quequam de grege: omni tempore quo fuerunt nobiscum in carmelo. **I**nterrogauit pueros tuos: et indicabunt tibi. **N**unc ergo: inueniant pueri tui gratiam in oculis tuis. **I**n die enim bona uenimus. **A**ducimusque inuenierit manus tua: da seruis tuis. et filio tuo dauid. **C**umque uenisset pueri dauid. locuti sunt ad nabal omnia uerba hec ex nomine dauid: et siluerunt. **R**espondens autem nabal pueris dauid: ait. **Q**uis est dauid. et quis est filius ysai? **H**odie increuerunt serui: qui fugiunt dominos suos. **T**ollam ergo panes meos et agnos meas. et carnes pecorum que occidi tonsonibus meis. et dabo uiris quos nescio unde sint. **R**egressi sunt itaque pueri dauid per uiam suam: et reuersi uenerunt. et annuntiauerunt ei omnia uerba que dixerat. **T**unc ait dauid pueris suis. **A**ccingatur unusquisque gladio suo. **E**t accincti sunt singuli gladiis suis: accinctusque est et dauid ense suo. **E**t secuti sunt dauid: quasi quadringenti uiri. **P**orro ducenti: remanserunt ad sarcinas. **A**bigail autem uxori nabal. nunciauit unus de pueris: dicens. **E**cce misit dauid nuncios de deserto. ut benedicerent domino nostro: et ausatus est eos. **H**omines isti boni facti fuerunt nobis et non molesti:

nec quicumque aliquando perierit. omni tempore quo sumus conuersati cum eis in deserto. **P**ro muro erant nobis tam in nocte quam in die: omnibus diebus: quibus paupum apud eos greges. **Q**ua obrem considera. et cogita quid facias: quoniam completa est malicia aduersum uirum tuum. et aduersum domum tuam. **E**t ipse filius est behai: ita ut nemo possit ei loqui. **F**estinauit igitur abigail. et tulit ducentos panes. et duos utres uini. et quinque arietes coctos. et quinque sata polente. et centum ligaturas uive palle. et centum massas caricarum: et imposuit super asinos. **D**ixitque pueris suis. **P**recedite me: ecce ego post tergum sequar uos. **V**iro autem suo nabal non indicauit. **C**um ergo ascendisset asinum. et descenderet ad radicem montis: dauid et uiri eius descendeabant in occursum eius. **Q**uibz et illa occurrit. **E**t ait dauid. **V**ere frustra seruaui omnia que huius erant in deserto: et non perierit quicquam de cunctis que ad eum pertinebant: et reddidit in malum pro bono. **N**ec faciat dominus inimicis dauid et hec addat: si reliquero de omnibus que ad eum pertinent usque mane. **M**ingentem ad parietem. **C**um autem audisset abigail dauid: festinauit et descendit de asino. et prostratus coram dauid super faciem suam: et adorauit super terram. et cecidit ad pedes eius: et dixit. **I**n me sit dominus mihi hec iniquitas. **L**oquitur obsecro ancilla tua

in auribus tuis: et audi uerba famule tue. Ne ponat obsecro dominus meus rex cor suum super uirum suum istum iniquum nabal quia secundum nomen suum stultus est. et est stulticia eius cum eo. Ego autem ancilla tua non uidi pueros tuos dixit mihi: quos misisti. Nunc ergo domine mihi uiuit dominus et uiuit anima tua. qui prohibuit te ne uentres in sanguinem et saluauit manum tuam tibi. Et nunc fiant sicut nabal inimici tui: et qui querunt domino meo malum. Quia propter suscipere benedictionem hanc quam attulit ancilla tua tibi domino meo: et da pueris qui sequuntur te dominum meum. Aufer iniquitatem humile tue. Faciens enim faciet dominus tibi domino meo fidelem domum: qui prelia domini domine mihi tripliciter. Malicia ergo non inueniatur in te: omnibus diebus uite tue. Si enim surrexerit aliquando homo persequens tui querens animam tuam: erit anima domini mei custodita quasi in fasciculo uiuentium apud dominum deum tuum. Porro inimicorum tuorum anima rotabitur quasi in impetu et circulo funde. Cum ergo fecerit dominus minus tibi domino meo omnia hec que locutus est bona e te: et constituerit te ducem super istum: non erit tibi hoc in singulum. et uersipulum cordis domino meo. quod effuderit sanguinem innoxium. aut ipse ultus fuit. Et cum ipse benediceret dominus domino meo: recordaberis ancillae tue. Et ait dauid ad abigail. Benedictus dominus deus israel. qui misit te hodie in occursum meum.

et benedictum eloquium tuum: et benedicta tu que prohibuisti me hodie ne irem ad sanguinem: et ulciscerer me manu mea. Alioquin uiuit dominus deus israel qui prohibuit me ne malum facerem tibi: nisi cito uenisses in occursum mihi: non remansisset nabal usque ad matutinam lucem. mingens ad parietem. Suscepit ergo dauid de manu eius: que attulerat ei. Dixitque ei. Vade in pace: in domum tuam. Ecce audiui uocem tuam: et honorauit faciem tuam. Venit autem abigail ad nabal. Et ecce erat ei conuiuium in domo eius quasi conuiuium regis: et cor nabal iocundum. Erat enim ebrius nimis. Et non indicauit ei uerbum pusillum aut grande. usque mane. Diluculo autem cum digessisset uinum nabal: indicauit ei uxor sua uerba hec. et emortuum est cor eius intrinsecus: et factus est quasi lapis. Cumque pertransissent decem dies: percussit dominus nabal. et mortuus est. Quod cum audisset dauid mortuum nabal: ait. Benedictus dominus qui iudicauit causam obprobrii mei de manu nabal. et seruum suum custodiuit a malo: et malitiam nabal reddidit dominus in caput eius. Factus ergo dauid. et locutus est ad abigail: ut sumeret eam sibi in uxorem. Et uenerunt pueri dauid ad abigail in carmelum: et locuti sunt ad eam. dicentes. Dauid misit nos ad te: ut accipiat te in uxorem sibi. Que surgens adorauit pro

est bonum hoc quod fecisti. **U**ir
 dominus quoniam filius mortis estis uos: quia
 non custodistis dominum uerum christum dominum.
 Nunc ergo uide ubi sit hasta regis:
 et ubi sit citharus aque. qui erant
 ad caput eius. Cognouit autem saul
 uocem dauid: et dixit. Numquid
 uox tua hec est fili mi dauid? **E**t
 ait dauid. Vox mea domine mi rex. **E**t
 ait. Quam ob causam dominus meus perse-
 quitur seruum suum? Quid feci. aut quod
 est in manu mea malum? Hunc ergo
 audi oro domine mi rex: uerba serui tui.
Si dominus incitat te aduersum me: odo-
 retur sacrificium. **S**i autem filius ho-
 minum. maledicti sunt in conspectu
 domini. qui eiecerunt me hodie ut non
 habitem in hereditate domini: dicentes.
Made: serui diis alienis. **E**t nunc
 non effundatur sanguis meus in terra
 coram domino: quia egressus est rex
 israel: ut querat pulicem unum: sicut
 persequitur perdix in montibus. **E**t
 ait saul. Peccavi. Reuertere fili
 mi dauid. Nequaquam enim ultra
 tibi male faciam: eo quod preciosa
 fuerit anima mea in oculis tuis ho-
 die. Apparet quod stulte egerim: et
 ignorauerim multa nimis. **E**t res-
 pondens dauid: ait. **E**cce hasta re-
 gis: transeat unus de pueris regi
 et tollat eam. **D**ominus autem retribuet
 unicuique: secundum iusticiam suam et
 fidem. **T**radidit enim dominus te hodie
 in manu meam: et nolui extende-
 re manu meam in christum dominum. **E**t sicut
 magnificata est anima tua hodie in
 oculis meis. sic magnificetur anima

mea in oculis domini: et liberet me
 de omni angustia. **A**it ergo saul ad
 dauid. **B**enedictus tu fili mi dauid.
Et quidem faciens facies et potes
 poteris. **A**biit autem dauid in uiam
 suam: et saul reuersus est in locum suum.
Et ait dauid in **XXVII**
Corde suo. **A**liquando incidam
 in uno die in manus saul. **N**onne
 melius est ut fugiam. et saluer in
 terra philistinorum. ut desperet saul.
 cessetque me querere in cunctis fini-
 bus israel: fugiam ergo manus eius. **E**t
 surrexit dauid: et abiit ipse et sex-
 centi uiri cum eo. ad achis filium
 maach regem geth. **E**t habitauit
 dauid cum achis in geth. ipse et uiri
 eius et domus eius: dauid et due
 uxores eius. achinoen texrahelitis.
 et abigail uxor nabal carmeli. **E**t
 nunciatum est saul quod fugisset dauid
 in geth: et non addidit ultra quere-
 re eum. **D**ixit autem dauid ad achis. **S**i
 inueni gratiam in oculis tuis: detur
 mihi locus in una urbium regionis
 huius. ut habitem ibi. **C**ur enim
 manet seruus tuus in ciuitate re-
 gis tecum? **D**edit itaque ei achis in
 die illa sicheleg. **P**ropter quam cau-
 sam: facta est sicheleg regum iuda:
 usque in diem hanc. **F**uit autem nu-
 merus dierum quibus habitauit da-
 uid in regione philistinorum: quatuor
 mensium. **E**t ascendit dauid et uiri
 eius: et agebant preda de iessuri. et
 de ietheri. et de amalechitis. **H**ij enim
 pagi habitabant in terra antiq-
 uis: euntibus super usque ad terram egyp-

ti. Et percutiebat dauid omnem terram: nec relinquebat uiuentem uirum et mulierem. Tollensque oues et boues et asinos et camelos et uestes: reuertebatur et ueniebat ad achis. Dicebat autem ei achis. In quem irruisti hodie? Respondebat dauid. Contra meridiem iude. et contra meridiem ieramel. et contra meridiem ceni. Virum et mulierem non uiuificabat dauid. nec adducebat in geth: dicens. Ne forte loquantur aduersarios. Hec fecit dauid. et hoc erat decretum illius: cunctis diebus quibus habitauit in regione philistinorum. Creditum est ergo achis dauid: dicens. Multa mala operatus est: contra populum suum israhel. Erat igitur in seruis sempiternus. **XXVII** Factum est autem in diebus illis congregauerunt philistinim agmina sua: ut pararentur contra israhel ad bellum. Dixitque achis ad dauid. Sciens nunc scito: quoniam mecum egredieris in castris tu et uiri tui. Dixitque dauid ad achis. Nunc scies: que facturus est seruis tuis. Et ait achis ad dauid. Et ego custodem captiuis mei ponam te: cunctis diebus. Samuel autem mortuus est. Planxitque eum omnis israhel: et sepeliebat eum in ramatha urbe sua. Et saul abstulit magos et ariolos de terra. Congregatique sunt philistinim. et uenerunt: et castra metati sunt in sumam. Congregauit autem et saul uniuersum israhel: et uenit in gelboe. Et uidit saul castra philistinim et

timuit: et expauit cor eius nimis. Consultauitque dominum: et non respondit ei neque per sacerdotes neque per sompna. neque per prophetas. Dixitque saul seruis suis. Querite in muliere habentem phytone: et uadam ad eam: et suscitabor per illam. Et dixerunt serui eius ad eum. Est mulier habens phytone in endor. Iurauit ergo habitum suum: uestitusque est alijs uestimentis. Et abiit ipse et duo uiri cum eo: ueneruntque ad mulierem nocte. Et ait. Diuina in phytone: et suscita michi quem dixeris tibi. Et ait mulier ad eum. Ecce tu nosti quanta fecerit saul: et quomodo eraserit magos et ariolos de terra. Quare ergo insidiaris anime mee ut occidar? Et iurauit ei saul in domino: dicens. Viuit dominus: quia non eueniet tibi quicquam mali propter hanc rem. Dixitque mulier. Quem suscitabo tibi? Qui ait. Samuelem suscita mihi. Cum autem uidisset mulier samuelem: exclamauit uoce magna. et dixit ad saul. Quare imposuisti mihi? Tu es enim saul. Dixitque ei rex. Noli timere. Quid uidisti? Et ait mulier ad saul. Deos uideo: ascendentes de terra. Dixitque ei. Qualis est forma eius? Que ait. Vir senex ascendit et ipse amictus est pallio. Et intellexit saul quod samuel esset: et inclinauit se super faciem suam in terra. et adorauit. Dixit autem samuel ad saul. Quare inquietasti me. ut suscitarem? Et ait saul. Cogitator nimis. Si quidem philistinim

pugnant aduersum me. et dñs recessit a me: et exaudire me noluit neq; in manu iſrahel. neq; per sompnia. Vocauit ergo te: ut ostenderes mihi quid faciam. Et ait samuel. Quid interrogas me cum dñs recesserit a te. et transierit ad emulū tuū. Faciet enim dñs tibi: sicut locutus ē in manu mea. Et scindet regnū de manu tua: et dabit illud proximo tuo dauid: quia nō obedisti uoci dñi. neq; fecisti iram furoris eius in achis. Idcirco qđ pateris fecit tibi dñs hodie: et dabit dñs etiam israhel tecum in manu philistinū. Cras autē tu et filij tui mecum eritis: hęc et castra israhel tradet dñs in manu philistinū. Statimq; saul cecidit porrectus in terrā. Exinuerauit enī uerba samuelis: et robur nō erat in eo: quia nō comederat panē tota die illa et nocte. Ingressa est itaq; mulier ad saul. Conturbatus enī erat ualde. Dixitq; ad eū. Ecce obediuit ancilla tua uoci tue: et posui animam meā in manu mea: et audiui sermones tuos quos locutus es ad me. Nunc igitur audi et tu uocem ancille tue: et ponā coram te buccellā panis: et comedens conualescas. et possis iter agere. Qui remisit: et ait. Non comedam. Coegerunt autē eū serui sui: et mulier. Et tandem audita uoce eorū. surrexit de terra: et sedit sup lectum. Mulier autē illa habebat utulū pascualem in domo: et festinauit et occidit eū. Tollensq; farinā. miscuit eā et coxit azimā:

et posuit ante saul. et ante seruos eius. Qui cū comedisent surrexerunt: et ambulauerūt p totā noctem. **Congregata XXIX** illa. sunt ergo agmina philistinū uniuersa in affech: sed et israhel castra metatus ē sup fontē qui erat in tezrael. Et satrape quidem philistinū incedebant in centurijs et milib;: dauid autē et uiri eius erant in nouissimo agmine cū achis. Dixertq; principes philistinū. Quid sibi uolūt hebrei isti. Et ait achis ad principes philistinū. Num ignoratis dauid qui fuit seruus saul regis israhel. et ē apud me multis dieb; uel annis. Et nō inueni in eo quicquid ex die qua transiit ad me: usq; hanc diem. Frati sunt autē aduersum eum principes philistinū: et dixerunt ei. Reuertatur uir et sedeat in loco suo in quo constituisti eū: et nō descendat nobiscū in p̄lium: ne fiat nobis aduersarius cū preliari cepimus. Quomō enī placare aliter poterit dñm suū. nisi in capitib; nr̄is. Nōne iste est dauid cui canebant in choris dicentes. percussit saul in milib;: et dauid in decem milib; suis. Vocauit g; achis dauid: et ait ei. Si uir dñs quia rectus es tu et bonus in conspectu meo. et exitus tuus et introitus tuus mecum ē in castris: et nō inueni in te quicquā mali a die qua uenisti ad me usq; ad hanc diem: sed satrapis nō places. Reuertere g; et uade in pace: et nō offendas oculos satraparū philistinū. **Di**

ritq; dauid ad achis. Quid enim feci.
 Et quid inuenisti in me seruo tuo
 a die qua fui in conspectu tuo usq;
 in diem hanc. ut non ueniam et pug-
 nem contra inimicos domini mei regi.
 Respondens autem achis: locutus est
 ad dauid. Scio quia bonus es tu in
 oculis meis sicut angelus dei: sed prin-
 cipes philistinum dixerunt. Non ascen-
 det nobiscum in prelium. Agitur con-
 surge mane tu: et serui domini tui qui
 uenerunt tecum. Et cum de nocte
 surrexeritis. et ceperit dilucescere:
 pugnate. Surrexit itaque de nocte da-
 uid ipse et uiri eius: ut proficiscere-
 tur mane: et reuiterentur ad terram
 philistinum. Philistinum autem: ascen-
 derunt in iezrael. **XXX**

Qumq; uenissent dauid et uiri
 eius in sicheleg die tertia:
 amalechite impetum fecerant ex
 parte australi in sicheleg: et percus-
 serant sicheleg: et succenderunt eam
 igni. Et captiuas duxerant mulie-
 res ex ea a minimo usq; ad mag-
 num: et non interfecerant quemquam
 sed secum duxerant: et pgebant in
 uere suo. Cum ergo uenissent dauid et
 uiri eius ad ciuitatem: et inuenisset
 eam succensam igni. et uxores su-
 as et filios suos et filias suas duc-
 tas esse captiuas: leuauerunt dauid
 et populus qui erat cum eo uoces suas.
 et planxerunt donec deficerent in
 eis lacrimae. Siquidem et duae uxores
 dauid captiue ducte fuerant: achi-
 noem iezrahelitis. et abigail uxor
 nabal carmeli. Et contristatus est

dauid ualde. **V**olebat enim cum populo lapidare: quia amara erat anima uniuersorum
 uiri super filiis suis et filiabus. Conforta-
 tus est autem dauid in domino deo suo: et
 ait ad abiathar sacerdotem filium
 achimelech. Applica ad me ephod.
 Et applicauit abiathar ad dauid e-
 phod: et consuluit dauid dominum. dicens.
Persequar an non latrunculos hos.
 et comprehenda eos. Dixitque ei do-
 minus. Persequere. Absque dubio enim compre-
 hendes eos: et excuties pedam. Abijt
 ergo dauid ipse et sexcenti uiri qui
 erant cum eo: et uenerunt usque ad
 torrentem besor: et lassus quidam sub-
 stiterunt. Persecutus est autem dauid:
 ipse et quadringenti uiri. Substite-
 rant enim ducenti: qui lassus transire
 non poterant torrentem besor. Et iue-
 nerunt uirum egyptium in agro: et
 adduxerunt eum. ad dauid. Dedit
 que ei panem ut comederet. et biberet
 aquam: sed et fragmen melle ca-
 ricay. et duas ligaturas uive passe.
 Que cum comedisset: reuersus est spiritus eius.
 et refocillatus est. Non enim comedat
 panem. neque biberat aquam: tribus
 diebus et tribus noctibus. Dixit ei itaque
 dauid. Cuius es tu. uel unde. et qui
 pugnas. Qui ait. Puer egyptius ego
 sum: seruus uiri amalechite. Dere-
 liquit autem me dominus meus: quia egrota-
 re cepti nudius tertius. Siquidem nos
 erupimus ad australem plagam ce-
 rethi. et contra iudam. et ad meridi-
 em caleb: et sicheleg succendimus
 igni. Dixitque ei dauid. Potes me
 ducere ad cumeu istum. Qui ait.

Jura in p̄dm̄ qđ non occidas me: et nō tradas me in manus dñi mei: et ego ducam te ad cuneū istū. Et iuravit ei dauid. Qui cū dixisset eū: ecce illi discūbebant sup̄ faciem unius iſe ire comedentes et bibentes. et q̄si festum celebrantes diem p̄ cuncta p̄da et spolijs. que cepant de terra philistim et de t̄ra iuda. Et percussit eos dauid a uespa usq; ad uesperam altius dies: et nō euasit ex eis quisquā nisi quadringenti uiri adulescentes. qui ascenderant camelos et fugerāt. Eruit ḡ dauid oīa que tulerant amalechite: et duas uxores suas eruit: nec defuit quicquā a paruulo usq; ad magnū. tam de filijs q̄ de filiabus: et de spolijs. Et quicūq; rapuerant. oīa reduxit dauid: et tulit uniuersos greges et armata. et minauit ante faciem suā. Dixitq;: Hec ē preda dauid. Venit autē dauid ad ducentos uiros qui lassī substiterant. nec sequi potuerant dauid: et residere eos iusserat in torrente besor. Qui egressi sūt obuiā dauid: et p̄lo qui erat cū eo. Accedens autē dauid ad p̄lm̄: salutauit eū pacifice. Respondensq; oīs uir pessimus et iniquus. de uiris qui erant cū dauid: dixit. Quia si uenerit nobiscum: nō dabim̄ eis quicquā de p̄da quā eruumus. S; sufficiat unicuiq; uxor sua et filij: quos cū acceperint recedant. Dixit autē dauid. Non sic facietis: fr̄es mei de hys que tradidit dominus nobis. et custodiuit nos. et dedit la trunculos qui erupant adūsū nos

in mari nr̄as: nec audiet uos quisquā sup̄ sermone hoc. Qua enī pars erit descendens ad preliū. et remanētis ad sarcinas: et similis diuidēt. Et sc̄m̄ ē hoc ex die illa et deinceps cōstitutum et p̄finitum et quasi lex in isrl̄: usq; in diem hanc. Venit ḡ dauid in sicleg. Et misit dona de p̄da seniorib; iuda p̄ximis suis dicens: accipite benedictionē. de p̄da hostiū dñi: hys qui erant in berthel. et q̄ in ramoth ad meridiem. et qui in iether. et qui in arder. et qui in sefamoth. et qui in esthama. et qui in rachal. et qui in urbib; ierameli. et qui in urbib; chemi. et qui in arama. et qui in lacu asan. et qui in athar. et qui in hebron. et reliquis qui erant in hys locis in quib; fuerat cōmoratus dauid et uiri eius.

Philistim autē pugnantib; adūsū isrl̄. Et fugerunt uiri isrl̄ ante faciem philistim: et ceciderūt infecti ī monte gelboe. Irrueruntq; philistim in saul et in filios eius: et percusserunt ionathan. et abinadab. et melchisue filios saul. Totumq; pondus p̄ly: uersum est in saul. Et consecuti sunt eū uiri sagittarij: et uulneratus ē uehementer a sagittarijs. Dixitq; saul ad armigerum suū. Cuagina gladium tuū et p̄cute me: ne forte ueniant incircumcisi isti et interficiāt me. illudentes m̄. Et noluit armiger eius: fuerat enī nimio timore p̄teritus. Arripuit itaq; saul gladium suū: et irruit sup̄ eum. Qđ cū uidisset

armiger eius uidelicet qd mortuus est saul: irruit etiam ipse sup gladium suu. et mortuus est cum eo. Mortuus est ergo saul et tres filij eius et armiger illius: et uniuersi uiri eius in die illa perierunt. Videntes autem filij isrl qui erant trans uallem et trans iordanem. quod fugissent uiri isrlite. et qd mortuus est saul et filij eius: reliquerunt ciuitates suas. et fugerunt. Veneruntq; philistim: et habitauerunt ibi. facta autem altera die. uenerunt philistim ut exspoliarent interfectos: et inuenerunt saul et tres filios eius. iacentes in monte gelboe. Et periderunt caput saul. et exspoliauerunt eum armis: et miserunt in terram philistinorum per circuitum: ut annuntiaretur in templo ydolorum et in populis. Et posuerunt arma eius in templo astaroth: corpus uero eius suspenderunt in muro bethsan. Quod cum audissent habitatores iabes galaad quecuq; fecerant philistim saul: surrexerunt omnes uiri fortissimi. et ambulauerunt tota nocte. et tulerunt cadauer saul et cadauera filiorum eius de muro bethsan. Veneruntq; iabes: et combusserunt ea igni. Et tulerunt ossa eorum. et sepelierunt in nemore iabes: et ieiunauerunt septem diebus. **Explicit primus liber regum. Incipit secundus liber regum.**

actum est autem postquam mortuus est saul. ut dauid reuerteretur a cede amalech: et maneret duos dies in sicleg. In die

autem tertia apparuit homo ueniens de castris saul: ueste concissa. et puluere albus caput. Et ut uenit ad dauid: cecidit sup faciem suam. et adorauit. Dixitq; ad eum dauid. Unde uenis? Qui ait ad eum. De castris isrl fugi. Et dixit ad eum dauid. Quod est uerbum. quod fecim? In dica in. Qui ait. Fugit populus et plio: et multi conuertes ex populo. mortui sunt. Et saul et ionathas filius eius: interierunt. Dixitq; dauid ad adolescentem: qui nunciabat ei. Unde scis quia mortuus est saul. et ionathas filius eius? Et ait adolescens: qui nunciabat ei. Casu ueni in montem gelboe: et saul incubebat sup hastam suam. Porro currus et equites: appropinquabant ei. Et conuulsus post tergum suum. uidentem me: uocauit. Cui cum respondissem assu: dixit in. Quis nam es tu? Et ait ad eum. Amalechites sum. Et locutus est in. Stra sup me et interfice me. quoniam tenent me angustie: et adhuc tota anima mea. in me est. Stansq; sup eum: occidi illum. Sciebam enim: quod uiuere non poterat post ruinam. Et tuli diadema quod erat in capite eius. et armillam de brachio illius: et attuli ad te dominum meum huc. Apprehendens autem dauid uestimenta sua

scidit. om̄sq; uiri qui erant cū eo; et
 planxerunt. et fleuerunt. et ieiunauerunt
 usq; ad uespam. sup saul & ionathan
 filium ei. et sup popl̄m dñi. et sup do
 mū isrl̄. qđ corruissent gladio. Dix
 itq; dauid ad iuuenē. qui nuncia
 uerat ei. Unde es tu? Qui respondit. Fi
 lius hominis aduene amalechite. ego
 sū. Et ait dauid ad eū. Quare non ti
 muisti mittere manū tuā. ut occides
 xpm dñi. 2. Jocansq; dauid unū de
 pueris suis. ait. Accedens. irruē in eū.
 Qui percussit illum. et mortuus ē. Et
 ait ad eū dauid. Sanguis tuus. sup
 caput tuū. Os enī tuum locutū est
 adūsum te. dicens. Ego interfeci xpm
 dñi. Planxit autē dauid planctū hui
 cēmodi sup saul et sup ionathā filiū
 eius. et pcepit ut docerent filios uida
 archum sicut scriptum est in libro
 iustoz. Et ait. Considera isrl̄. p hys
 qui mortui sūt. sup excelsa tua uulne
 rati. Inclita isrl̄. super montes tuos
 interfecti sūt. Quom̄ ceciderūt fortes.
 Nolite annūciare in gēth. neq; an
 nūciatis in compitis ascalonis. ne
 forte letentur filie philistym. ne ex
 ultent filie mircūcisoz. Montes gel
 boe. nec ros. nec pluuia ueniat sup
 uos. neq; sint agri pmitiaz. q̄a ibi
 abiectus ē clipeus fortium. clipeus
 saul. quasi non eēt unctus oleo. A
 sanguine m̄fectoz ab adipe fortū.
 Sagitta ionathe nūq̄m rediit re
 trosum. et gladius saul n̄ est reu
 sus inānis. Saul et ionathas ama
 biles et decou in uita sua. in morte
 quoq; nō sunt diuisi. Aquilis uelo

riores. leonib; fortiores. Filie isrl̄
 sup saul flete; qui uestiebat uos coc
 cino in delictis. qui p̄bebat ornām
 ta aurea cultui ur̄o. Quom̄ cecide
 runt fortes in pl̄io. Ionathas in ex
 cellis tuis occisus ē. Doleo sup te
 frat̄ mi ionatha. decore nimis. et
 amabilis sup amorem mulier. Si
 cut mater amat unicū filiū suū.
 ita te diligebam. Quom̄ ceciderūt
 robusti. et perierunt arma bellica.
 gitur post hec consuluit
 dauid dñm. dicens. Num ascēdā
 in unā de ciuitatib; iuda. Et ait
 dñs ad eum. Ascende. Et dixit dauid.
 Quo ascēdā. Et respondit ei. In
 hebron. Ascendit ḡ dauid. & due ux
 ores eius. achinoem iezrahelitis. et
 abigail. uxor nabal carmeli. Sed &
 uiros qui erant cū eo duxit dauid
 singulos cū domo sua. et manserūt
 in oppidis hebron. Veneruntq; uiri
 iuda. et unxerunt ibi dauid. ut reg
 naret sup domū iuda. Et nūciatū
 est dauid. qđ uiri iabes galaad se
 pelissent saul. Misit ḡ dauid nūcios
 ad uiros iabes galaad. dixitq; ad
 eos. B̄ndicti uos dño. qui fecistis
 m̄iam hanc cū dño ur̄o saul. et se
 pelistis eū. Et nunc retribuet uob̄
 quidē dñs m̄iam et ueritatē. sed &
 ego reddam gr̄am. eo quod fecistis
 uerbū istud. Confortentur manus
 ur̄e. et esote filij fortitudinis. Licet
 enī mortuus sit dñs ur̄ saul. tamē
 me unxit domus iuda in regē sibi.
 Abner autē filius nēr. p̄nceps exer
 citus saul. tulit h̄isbofeth filium

saul. et circūduxit eum p̄ castra: re-
 gemq; constituit sup̄ galaad et sup̄
 iessuri. et sup̄ iezrahel. et sup̄ effra-
 ym. et sup̄ beniamin. ⁊ sup̄ isrl̄ uni-
 ūsum. Quadraginta annorū erat
 hysbolech filius saul cū regnare ce-
 pisset sup̄ isrl̄: et duob; annis reg-
 nauit. Sola autē domus iuda: seq̄-
 batur dauid. Et fuit numerus dierū
 quos comoratus ē dauid impians
 in hebron sup̄ domū iuda: septem
 annorū. et sex mensū. Egressusq; ē
 abner filius ner. et pueri hysbolech
 filij saul de castris: in gabaon. Por-
 ro ioab filius saruie et pueri dauid
 egressi sunt: et occurrerūt eis iuxta
 piscinā gabaon. Et cū in unū con-
 uenissent: e regione sederunt. hū
 ex una parte piscine. ⁊ illi ex altera.
 Dixitq; abner ad ioab. Surgant
 pueri: et ludant coram nobis. Et
 respondit ioab. Surgant. Surrexe-
 runt ergo: et transierunt numero
 duodecim de beniamin ex parte hys-
 bolech filij saul: et duodecim de pue-
 ris dauid. Apphensiq; unusquisq;
 capite comparis sui. defixit gladiū
 in latus contrarij: et ceciderunt si-
 mul. Vocatumq; est nom̄ loci illi:
 ager robustorū in gabaon. Et ortū
 est bellum durum satis: in die illa.
 Fugatusq; est abner et uiri isrl̄: a
 pueris dauid. Erant autē ibi tres
 filij saruie: ioab. et abisai. ⁊ asahel.
 Porro asahel cursor uelocissimus
 fuit: quasi unus ex capreis que mo-
 rantur in siluis. Psequebatur autē
 asahel abner: et nō declinauit neq;

a dextris neq; a sinistris omittens
 psequi abner. Respexit itaq; abner
 post tergum suū: et ait. Tu ne es
 asahel? Qui respondit. Ego sum.
 Dixitq; et abner. Vade ad dexterā
 siue ad sinistrā: et apphende unū
 de adolescentib;: et tolle tibi spolia
 eius. Noluit autē asahel omittere:
 quin urgeret eū. Rursusq; locutus
 est abner ad asahel. Recede. noli
 me sequi ne compellar confodere te
 in terrā: et leuare nō poterō faciē
 meā ad ioab frēm tuū. Qui audi-
 re contempsit: et noluit declinare.
 Percussit q; eum abner aūsa hasta
 in inguine: et transfodit: et mor-
 tuus est in eodem loco. Om̄sq; qui
 transibant p̄ locum ī quo ceciderat
 asahel et mortuus erat: subsiste-
 bant. Psequentib; autem ioab et
 abisai fugientē abner: sol occubu-
 it. Et uenerunt usq; ad collem aq̄-
 ductus: qui est ex adūso uallis. et
 itineris deserti in gabaon. Congre-
 gatiq; sunt filij beniamin: ad abn̄.
 Et conglobati in unū cuneū: ste-
 terunt in sūmitate tumuli unū. Et
 exclamauit abner ad ioab: et ait.
 Num usq; ad internationem tuus
 mucro defueit? An ignoras qd̄ pi-
 culosa sit despatio? Usq; quo non
 dicitis p̄lo ut omittat psequi frēs
 suos? Et ait ioab. Vniuit dñs. si lo-
 cutus fuisses mane: recessiss; p̄ls
 psequens frēm suū. Insonuit ergo
 ioab bucina: et stetit omnis exer-
 citus: nec psecuti sunt ultra isrl̄.
 neq; intēre certamen. Abner autē

et uiri ei abierunt p campestria to-
 ta nocte illa. et transierunt iordanē:
 et lustrata omni bechoron uenerunt
 ad castra. Porro ioab reuſus omiſſo
 abner: congregauit omnē pplm. Et
 reſuerunt de pueris dauid. decem ⁊
 nouem uiri excepto aſahel. Serui
 autē dauid perſecerunt de beniamin
 et de uiris qui erant cū abner trece-
 tos ſexaginta: qui et mortui ſunt.
 Tuleruntq; aſahel: et ſepelherūt eū
 in ſepulchro patris ſui in bechleem.
 Et ambulauerūt tota nocte. ioab et
 uiri qui erant cū eo: et in ipſo crepuſ-
 culo puenerunt in hebrōn. **III**

Facta eſt g longa concertatio in
 ter domū dauid. et int domū
 ſaul. Dauid pſciens. et ſemper ſe
 ipſo robuſtor: domus autē ſaul de-
 creſcens cotidie. Hatic; ſunt filij
 dauid in hebrōn. ſicut p̄mogenitus
 eius ammon de achinoēn tetrathe-
 lite: et poſt eum eleab de abigail
 uxore nabal carmeli. Porro tertius
 abſalon filius maacha: filie cholo-
 mai regis geſſur. Quartus autē ado-
 nias filius aggith. Et quintus ſafa-
 cias fili' abital. Sextus quoq; ierh-
 raam: de eglā uxore dauid. Hij na-
 ti ſunt dauid: in hebrōn. Cum ergo
 eēt plium int domū ſaul et domū
 dauid: abner filius ner regebat do-
 mū ſaul. fuerat autē ſauli concubi-
 na noīe reſpha: filia achā. Dixitq;
 hiſboſech ad abner. Quare ingreſſus
 es ad concubinā patris mei? Qui
 iratus nimis ppter ūba hiſboſech:
 ait. Numquid caput canis ego ſum

adūſum iudam hodie. qui fecerim
 nīam ſup domū ſaulis patris tui.
 et ſup frēs et p̄ximos eius. et nō tra-
 didi te in manu dauid. et tu reſiſti
 in me qd' argueres p muliere hodie.
 Hec faciat d̄s abner et hec addat ei:
 niſi quom iurauit d̄s dauid ſic
 faciam cū eo: ut transferatur regnū
 de domo ſaul. et eleuetur thronus
 dauid ſup iſrl et ſup iudam. a dan
 uſq; beſabee. Et n̄ potuit reſponde-
 re ei quicquid: quia metuebat illū. Mi-
 ſit ergo abner nuncios ad dauid: p
 ſe dicentes. Cuius ē terra? Et ut lo-
 querentur. ſfac meū amicitias: et
 erit manus mea tecū: et reducā ad
 te uniuſum iſrl. Qui ait. Optime
 ego faciā tecū amicitias. Sed unā
 rem peto a te: dicens. Non uidebis
 faciem meā anteqm adduxeris in
 michol filiam ſaul: et ſic uenies et
 uidebis me. Miſit autē dauid nūcios
 ad hiſboſech filiū ſaul: dicens. Redde
 uxorem meā michol: quā deſpondi
 in centū ſp̄tibus philiſtīm. Miſit g
 hiſboſech: et tulit eam a uiro ſuo.
 ſaluel filio lais. Sequebaturq; eā
 uir ſuus plorans: uſq; ad bahurim.
 Et dixit ad eū abner. Vade: et reu-
 tere. Qui reuſus ē. Sermonē quoq;
 intulit abner ad ſeniores iſrl: dicens.
 Tam heri qm nudius tertius que-
 rebatis dauid: ut regnaret ſuper
 uos. Hunc g facite: qm d̄s locut
 ē ad dauid. dicens. In manu ſerui
 mei dauid ſaluabo pplm meū iſrl:
 de manu philiſtinoy et oīum ini-
 micoy eius. Locutus ē autē abner

201
 etiam ad beniamin. Et abiit ut loqueretur ad dauid in hebron: oīa q̄ placuerant isrl̄. et uniuerso beniamin. Venitq; ad dauid in hebron cū uiginti uiris. Et fecit dauid abner et uiris ei qui erant cū eo conuiuium. Et dixit abner ad dauid. Surgā ut congregem ad te dñm meū regem omnē isrl̄. et ineam tecū fedus: et impes oībz; sicut desiderat aīa tua. Cum q̄ deduxisset dauid abner. et ille esset in pace: statim p̄iū dauid et ioab uenerūt celsis latronibz; cum p̄da magna nimis. Abner autē nō erat cū dauid in hebron: q̄a iam dimiserat eū. et p̄fectus fuerat in pace. Et ioab et om̄s exercitus qui erāt cum eo: postea uenerūt. Nuntiatum ē itaq; ioab a narrantibz;. Venit abner filius ner ad regem. et dimisit eū: et abiit in pace. Et ingressus ē ioab ad regem: et ait. Quid fecisti? Ecce uenit abner ad te. Quare dimisisti eū. et abiit et recessit? Ignoras abner filiū ner qm̄ ad hoc uenit ut deciperet te: ut sciret exitū tuū et introitum tuū. et nosset oīa que agis. Egressus itaq; ioab a dauid. misit nuncios post abner: et reduxit eum a cisterna syra. ignorante dauid. Cumq; redisset abner i hebron: seorsum abduxit eū ioab ad mediū porte. ut loqueretur ei in dolo. Et percussit illum ibi in inguine: et mortuus ē: in ulcione sanguinis asael fr̄s eius. Qd̄ cū audisset dauid iā rem gestam: ait. Mundus ego sū et regnū meū apud dñm usq; in

sempiternū a sanguine abner filij ner: et ueniat sup̄ caput ioab. et super omnē domū patris eius. Hec deficiat de domo ioab fluxum seminis sustinens. et leplius: tenens fusu. et cadens gladio. et indigens pane. Igitur ioab et abisai frater eius interfecerunt abner: eo qd̄ occidisset asahel fr̄em eoz in gabaon in phlo. Dixit autē dauid ad ioab: et ad omnem pplm̄ qui erat cū eo. Scindite uestimenta ur̄a: et accingimini faccis: et plangite ante exequias abni. Porro rex dauid sequebatur feretrum. Cumq; sepelissent abner in hebron: leuauit rex dauid uocem suā. et fleuit sup̄ tumultū abner. Fleuit autē et omnis ppl̄s. Plangensq; rex abner: ait. Nequaquā ut mori solent ignaui: mortuus es abner. Man̄ tue nō sunt ligatę: et pedes tui nō sunt compediti: aggrauati: sed sic solent cadere coram filiis iniquitatis. corruisti. Congeminausq; oīs ppl̄s: fleuit sup̄ eum. Cūq; uenisset uniuersa multitudo cibū capere cū dauid. clara adhuc die: iurauit dauid. dicens. Hec faciat m̄ d̄s. et hec addat: si ante occasum solis gusta uero panē uel aliud quicquid. Omnisq; ppl̄s audiuit: et placuerunt eis cuncta que fecit rex in consp̄u totius pli. Et cognouit om̄e uulgus et uniuersus isrl̄ in die illa: qm̄ nō actum fuisset a rege ut occideretur abner filius ner. Dixit quoq; rex ad seruos suos. Num ignoratis. qm̄ princeps et maximus cecidit hodie i isrl̄:

Ego autē delicatus adhuc et unctus
rex. Porro isti viri filij sarue: du-
ri michi sunt. Retribuat dñs faci-
enti malum: iuxta maliciam suā.

Aduit autē filius **III**
saul: qđ cecidisset abner ī he-
bron: et dissolute sunt manus ei?
omnisq; isrl' perturbatus ē. Duo
autē viri principes latronū erant
cum filio saul: nomen uni baana.
et nom' alteri rechab: filij remon
berothite: de filijs beniamin. Siq;
dem et beroth: reputata est in be-
niamin. Et fugerunt berothite ī
gechaim: fueruntq; ibi aduene us-
q; ad illud tempus. Crat autē io-
nathē filio saul: filius debilis pe-
dib; . Quinquennis enī fuit: qđdo
uenit nuncijs de saul et ionatha
ex iezrahel. Tollens itaq; eum nu-
trix sua: fugit. Cumq; festinaret
ut fugeret: cecidit: et claudus effec-
tus est. Habuitq; uocabulum. mi-
phibosech. Dementes igitur filij re-
mon berothite: rechab: et baana: in-
gressi sunt feruenti die domū his-
bosedech: qui dormiebat sup stratū
suū meridie. Et ostiaria dom' pur-
gans triticū: obdormiuit. Ingressi
sunt autē domū latente: assumentes
spicas tritici: et percusserunt eū in
inguine rechab et baana frater ei:
et fugerunt. Cum autē ingressi fu-
issent domū: ille dormiebat sup lec-
tum suū in conclau. Et patientes:
infecterunt eū. Sublatoq; capite
eius abierunt p uiam deserti tota
nocte: et attulerunt caput hisbo-

seth ad dauid in hebron. Dixeruntq;
ad regem. Ecce caput hisbosedech filij
saul inimici tui qui querebat ani-
mā tuam: et dedit dñs dño nro re-
gi ultionē de saul et de semine eius.
Respondens autē dauid rechab et
baana fratri eius filijs remmon be-
rothē: dixit ad eos. Uiuat dñs qđ
eruit aīam meā de omni angustia:
qm̄ eum qui annūciauerat michi
et dixerat mortuus ē saul: qui pu-
tabat se psp̄era nunciare: tenui et
occuri eum in siceleg: cui oportebat
me dare mercedem p nūcio. Qnto
magis nunc cū homines impy me
fecerunt uirum innoxū in domo
sua sup lectum suū: non querā san-
guinem eius de manu urā: et aufe-
ram uos de terra. Precepit itaq; da-
uid pueris suis: et interfecerūt eos.
Precidentesq; manus et pedes eorū:
suspenderrunt eos sup piscinam in
hebron. Caput autē hisbosedech tulle-
runt: et in sepulchro abner sepeli-
erunt in hebron.

Et uenerunt uniuēse trib; isrl'
ad dauid in hebron: dicentes. Ecce
nos: os tuū et caro tua sumus. Et
et heri et nudius tertius cum eēt
saul rex sup nos: tu eras educens
et reducens isrl'. Dixit autē dñs
ad te. Tu pasces poplm meū isrl':
et tu eris dux sup isrl'. Uenerunt
quoq; et seniores de isrl' ad regē in
hebron: et percussit cum eis dauid
fedus in hebron coram dño. Anxe-
runtq; dauid in regem: super isrl'.
Filius triginta annorū erat dauid

et uniuersus populus qui erat cum eo de
 iuda. ut adduceret archam
 dei: super quam inuocatum est nomen
 domini exercituum sedentis in cherubim
 super eam. Et imposuerunt archam
 domini super plaustrum nouum: tuleruntque
 eam de domo aminadab. qui erat
 in gabaa. Oza autem et haio filii
 aminadab: minabant plaustrum no-
 uum. Cumque tulissent eam de domo
 aminadab qui erat in gabaa custo-
 diens archam dei: haio precebat
 archam. Dauid autem et omnis israel
 ludabant coram domino: in omnibus lig-
 nis fabricatis. et cytharis. et liris.
 et tympanis. et sistris. et cymbalis.
 Postquam autem uenerit ad aream na-
 choi. extendit manum oza ad archam
 dei. et tenuit eam: quoniam calcitrabant
 boues: et declinauerant eam. Iratusque
 est indignatione dominus contra ozam:
 et percussit eum super temeritate. Qui
 mortuus est ibi: iuxta archam dei.
 Contristatus est autem dauid: eo quod
 percussisset dominus ozam. Et uocatum est
 nomen loci illius percussio oze: usque
 in diem hanc. Et extimuit dauid
 dominum in die illa: dicens. Quomodo in-
 gredietur ad me archa domini. Et no-
 luit diuertere ad se archam domini in
 ciuitatem dauid: sed diuitit eam in
 domum obededom gethei. Et habita-
 uit archa domini in domo obededom
 gethei: tribus mensibus. Et benedixit
 dominus obededom: et omnem domum eius.
 Nunciatumque est dauid regi: quod
 benedixisset dominus obededom et omnia
 eius. propter archam dei. Dixitque da-

uid. Ibo. et reducam archam cum benedic-
 tione: in domum meam. Abiit ergo dauid.
 et adduxit archam dei de domo obe-
 dedom in ciuitate dauid: cum gau-
 dio. Cumque transcendissent qui porta-
 bant archam domini sex passus. immo-
 labant bouem et arietem: et dauid
 percutiebat in organis armigatis. et
 saltabat totis uiribus ante dominum.
 Porro dauid: erat accinctus ephod
 lineo. Et dauid et omnis israel de-
 ducebant archam testamenti domini:
 in iubilo et in clangore buccine. ¶
 Cumque intrasset archa domini in ciui-
 tatem dauid. nichol filia saul. pro-
 spiciens per fenestram. uidit regem
 subsilentem atque saltantem coram domino:
 et desperxit eum in corde suo. Et in-
 trodixerunt archam domini: et posue-
 runt eam in loco suo: in medio tab-
 naculi quod retenderat ei. dauid. Et
 obtulit dauid holocausta et pacifi-
 ca: coram domino. Cumque complexset ea
 holocausta offerens et pacifica: be-
 nedixit populo in nomine domini exercituum.
 Et partitus est uniuerse multitudi-
 ni israel: tam uiro quam mulieri. singu-
 lis collitidam panis unam. et assatu-
 ram bubule carnis unam: et similia
 fruxam oleo. Et abiit omnis populus:
 unusquisque in domum suam. Reuer-
 susque est dauid: ut benediceret do-
 mu suae. Et egressa nichol filia
 saul in occursum dauid: ait. Quam
 gloriosus fuit hodie rex israel disco-
 operiens se ante ancillas seruorum
 suorum: et nudatus est quasi si nuderet
 unus de scurtis. Dixitque dauid ad

dauid ut loquatur ad te: Tu enim
 seruis seruū tuū dñe d's. Propē ubi
 tuū. et scdm cor tuū fecisti omnia
 magnalia hec: ita ut notū faceres
 seruo tuo. Idcirco magnificatus es
 dñe d's. quia n̄ est similis tui: neq;
 est d's extra te in omnib; que audi
 umus aurib; nr̄is. Que est autē in
 tra gens ut ppl's tuus isrl'. propē
 quā uult d's ut redimeret sibi eam
 in pplm. et poneret sibi nom̄. facer
 q; eis magnalia et horribilia super
 terrā. a facie ppli tui quē redemisti
 tibi ex egypto gente et deo eius. Et
 firmasti tibi pplm tuū isrl' in pplm
 sempiternū: et factus es tu dñe eis
 in dñm. Hunc ḡ dñe d's uerbū qd̄ lo
 cutus es sup seruū tuū et super do
 mū eius: suscita in sempiternū. et
 fac sicut locutus es. et magnificet
 nom̄ tuū usq; in sempiternū: atq;
 dicatur. Dñs exercitūū: d's sup isrl'.
 Et domus serui tui dauid: erit sta
 bilita coram dño. Quia tu dñe ex
 ercitūū d's isrl'. reuelasti auriculā
 serui tui dicens: domū edificabo ti
 bi: p̄pterea inuenit seruis tuus cor
 suum. ut oret te oratione hac. Nūc
 ergo dñe d's. tu es d's: et uerba tua
 erunt uera. Locutus es enī ad ser
 uū tuū: bona hec. Incipe igitur et
 benedic domū serui tui ut sit i sem
 piternū coram te. quia tu dñe d's
 locutus es hec: et b̄ndictione tua
 b̄ndicetur domus serui tui i sem

Ppiternum. **VIII**

actum ē autē post hec percussit
 dauid philistim: et humiliauit

eos. Et tulit dauid frenū tributi: de
 manu philistim. Et percussit moab:
 et insus ē eos funiculo. cœquans ite.
 Mensus ē autē duos funiculos: unū
 ad occidendū. et unū ad unificandū.
 factusq; est moab: dauid seruiens
 sub tributo. Et percussit dauid adade
 zer filiū roob. regem soba: quando
 p̄fectus ē ut dominaretur sup flumē
 eufraten. Et captis dauid ex parte
 eius mille septingentis equitib; et
 uiginti milib; peditū: subneruauit
 omnes iugales curruū. Dereliquit
 autē ex eis: centum currus. Venit q;
 syria damasci: ut presidium ferret
 adadazer regi soba. Et percussit da
 uid de syria: uiginti duo milia ui
 roy. Et posuit dauid p̄sidū in syria
 damasci: factaq; est syria dauid
 seruiens sub tributo. Seruauitq;
 dñs dauid: in omnib; ad quecumq;
 p̄fectus ē. Et tulit dauid arma au
 rea que habebant serui adadazer:
 et detulit ea in ierlm. Et de berthē
 et de berothai ciuitatib; adadazer:
 tulit dauid rex es multū nimis.
 Audiuit autē thoy rex emath: qd̄
 percussisset dauid omne robur ada
 dazer: et misit thoy iozaim filium
 suū ad regem dauid. ut salutaret
 eum congratulans: et gr̄as ageret
 qd̄ expugnasset adadazer. et percus
 sisset eum. Hostis quippe erat thoy
 adadazer. Et in manu eius erant
 uasa aurea et argentea: et uasa
 cœrea. Que et ip̄a sc̄ificauit rex da
 uid dño: cum argento et auro que
 sc̄ificauerat de uniuersis gentib; q̄s

201
 subegat. de syria. et moab. et filius
 amon. et philistim. et amalech. et
 de manubys adadezer. filij roob re-
 gis soba. fecit quoq; dauid sibi
 nom: cum reuerteretur capta syria
 in ualle salinay. celsis decem et octo
 milib; . Et posuit in ydumea cus-
 todes: statuitq; p̄sidium. Et facta est
 uniuersa ydumea: seruiens dauid.
 Et seruauit dñs dauid: in omib;
 ad quecuq; p̄fectus ē. Et regnauit
 dauid sup omnē isrl. Facebat q̄q;
 dauid iudiciū et iusticiam: omni
 pp̄lo suo. Joab autē filius saruē: erat
 sup exercitū. Porro iosaphat filius
 ahikid erat a cōmentarius; et sa-
 doch filius achitob. et achimelech
 filius abiathar sacerdotes. et sarai-
 as scriba: bananias autē filius
 ioade sup cherethi et pherechi. Fi-
 lij autem dauid: sacerdotes erant.

Et dixit dauid. Puras **IX**
 ne est aliquis qui remanserit
 de domo saul. ut faciā cū eo mise-
 ricordiam p̄pter ionathan. Erat
 autē de domo saul. seruus: nomine
 siba. Quē cū uocasset ad se rex: di-
 xit ei. Tu ne es siba. Et ille respon-
 dit. Ego sum: seruus tuus. Et ait
 rex. Num sup̄est aliquis de domo
 saul. ut faciā cū eo mīam dī. Di-
 xitq; siba regi. Sup̄est filius iona-
 than: debilis pedib;. Vbi inq̄r est.
 Et siba ad regem. Ecce autē i domo
 est machir filij amihel: in lodabar.
 Misit ergo rex dauid: et tulit eū
 de domo machir filij amihel. de lo-
 dabar. Cū autē uenisset miphibo-

seth filius ionathe filij saul: corru-
 it in faciem suā: et adorauit. Di-
 xitq; dauid. Miphibosech. Qui res-
 pondit. Assum seruus tuus. Et ait
 ei dauid. Ne timeas. quia faciens
 faciā in te mīam p̄pter ionathan pa-
 trem tuū: et restituiam tibi omnes
 agros saul patris sui: et tu comedes
 panē in mensa mea semp. Qui ado-
 rans eum: dixit. Quis ego sum ser-
 uus tuus. quē respexisti sup canē
 mortuū similem meū. Vocauit itaq;
 rex siba puerū saul: et dixit ei.
 Omnia quecuq; fuerūt saul. et uni-
 uersam domū eius: dedi filio dñi tui.
 Sp̄are igitur ei terrā tu et filij tui.
 et serui tui: et inferes cibos filio
 dñi tui. ut alatur. Miphibosech
 autē filius dñi tui: comedit semp
 panē sup mensā meā. Erant autē
 sibe quindeci filij: et uiginti serui.
 Dixitq; siba ad regē. Sicut iussisti
 dñe mi rex seruo tuo: sic faciet ser-
 uus tuus: et miphibosech comedit
 sup mēsam tuā quasi unus de filiis
 regis. Habebat autē miphibosech
 filiū paruulū: nōie micha. Omnis
 uō cognatio domus sibe: seruebat
 miphibosech. Porro miphibosech
 habitabat in ierlm. quia de mēsa
 regis iugiter uescebat. et erat
 claudus utroq; pede. **X**

Factum ē autē post hec. ut mo-
 reretur naas rex filioy amon.
 Et regnauit anon filius eius p̄ eo.
 Dixitq; dauid. Faciā mīam cum
 anon filio naas: sicut fecit pater
 eius mecū mīam. Misit ḡ dauid:

consolans eū p̄ seruos suos super
 patris interitū. Cum aut̄ uenis-
 sent serui dauid in terram filioꝝ
 amon: dixerunt p̄ncipes filioꝝ a-
 mon ad anon dñm suū. Putas qđ
 p̄pter honorem patris tui miserit
 dauid ad te consolatores. et n̄ ideo
 ut inuestigaret et exploraret ciui-
 tatem et euerteter eam. misit da-
 uid seruos suos ad te. Tulit itaq;
 anon seruos dauid. rasitq; dimidi-
 am partem barbe eoz; et precipit
 uestes eoz medias usq; ad nates: &
 dimisit eos. Qđ cum nunciatū eēt
 dauid. misit in occursum eoz. Erant
 enī irri confusi turpiter ualde. Et
 mandauit eis dauid. Manete ier-
 cho donec crescat barba ur̄a: & tūc
 reuertimini. Videntes autem filij a-
 mon qđ iniuriā fecissent dauid: mi-
 serunt et conduxerūt mercede syruū
 roob. et syrum sobā uiginti milia
 peditum. et a rege maacha mille
 uiros. et ab istob duodecim milia ui-
 roz. Qđ cum audisset dauid: misit
 ioab. et omnē exercitū bellatoꝝ. C-
 gressi sunt ḡ filij amon: et direxe-
 runt aciem ante ip̄m introitū por-
 te. Syrus aut̄ sobā. et roob et istob.
 et maacha: seorsum erant ī campo.
 Videns igitur ioab qđ preparatū
 esset aduersum se plium ex aduerso et
 post tergum: elegit sibi ex omnib;
 electis isrl. et instruxit aciem cōt̄
 syrum. Reliquā aut̄ partem ppli
 tradidit abyssa fr̄i suo: qui direxit
 aciem aduersus filios amon. Et ait
 ioab. Si p̄ualuerit aduersū me syri:

eris in in adiutoriuū. Si autem filij
 amon p̄ualuerint aduersum te: auxi-
 liabor tibi. Esto uir fortis: & pugne-
 mus pro pplō nr̄o et ciuitate dei nr̄i.
 Dñs aut̄ faciet: qđ bonum est in
 consp̄u suo. Inuit itaq; ioab et ppl̄s
 eius qui erat cum eo certam: cont̄
 syros. Qui statim fugerūt: a facie
 eius. Filij aut̄ amon uidentes qđ
 fugissent syri. fugerunt et ipsi a
 facie abyssa: et ingressi sūt ciuitatē.
 Reuersusq; ē ioab a filijs amon: et
 uenit ierlm̄. Videntes igitur syri
 qm̄ corruissent coram isrl: congrega-
 ti sunt parit̄. Misitq; adadazer et
 eduxit syros. qui erant trans flu-
 uiuū: et adduxit eoz exercitum. So-
 bach aut̄ magister milicie adade-
 zer: erat p̄nceps eoz. Qđ cū nūcia-
 tum eēt dauid. contraxit omnē isra-
 helem: et transiuit iordanē & uenit
 in helamā. Et direxerūt aciem syri
 ex aduerso dauid: et pugnauerūt cōtra
 eum. Fugeruntq; syri: a facie isrl.
 Et occidit dauid de syris septingen-
 tos currus: et quadraginta milia
 equitū. Et sobach p̄ncipē milicie p̄-
 cussit: qui statim mortuus est. Vi-
 dentes aut̄ uniuersi reges qui erant
 in p̄sidio adadazer se uictos eē ab
 isrl: fecerunt pacem cū isrl. et ser-
 uerunt eis. Timueruntq; syri: au-
 rilū p̄bere filijs amon. **XI**

Factum ē aut̄ uertente anno
 eo tempe quo solent reges ad
 bella p̄cedere. misit dauid ioab et
 seruos suos cū eo et uniuersum isrl: &
 uastauerunt filios amon: et obse-

derunt rabba. Dauid autē: remansit in ierlm. Dum hec agerentur accessit ut surgeret dauid de stratu suo post meridiē: et deambularet ī solario domus regie. Viditq; mulierē se lauante ex adūso: sup solariū suū. Erat autē mulier: pulchra ualde. Misit g rex: et requisit que eēt mulier. Nunciatumq; est ei: qd esset bethsabee filia helyam: uxor urie ethei. Misit itaq; dauid nuncius: tulit eam. Que cum ingressa eēt ad illum: dormiuit cū ea. Stratisq; scificata est ab imundicia sua: et reūta ē in domū suam. Concepto fetu. Mittensq; nuncia, ut dauid: et ait. Concepti. Misit autē dauid ad ioab: dicens. Mitte ad me: uriam etheum. Misitq; ioab uria. ad dauid. Et uenit urias ad dauid. Que fuitq; dauid. qm recte ageret ioab et popl's: et quom administraretur bellū. Et dixit dauid ad uria. Wade in domū tuam: et laua pedes tuos. Egressus ē urias de domo regis: secutusq; est eum cibus regius. Dormiuit autē urias ante portam domus regie cū alijs seruis dñi sui: et non descendit ad domū suā. Nunciatusq; est dauid: a dicentib;. Non iuit urias ad domū suam. Et ait dauid ad uriam. Numqd n̄ de uia uenisti. Quare n̄ descendisti ad domū tuā. Et ait urias ad dauid. Archa dei et isrl' et iuda habitāt in papilionib;. et dñs m̄s ioab et serui dñi mei sup faciem terre manent: et ego ingrediar domū meam ut co-

medam. et bibam. et dormiā cū uxore mea. **P** salutē tuam et p salutē aīe tue: nō faciam rem hanc. Ait g dauid ad uriam. Mane hic etiam hodie: et cras dimittā te. Mansit urias in ierlm: die illa ⁊ die altera. Et uocauit eū dauid ut comederet corā se et biberet: et inebriauit eū. Qui egressus uespere dormiuit in stratu suo cū seruis dñi sui: et in domū suam n̄ descendit. factum ē ergo mane. ⁊ scripsit dauid eplam ad ioab: misitq; p manū urie scribens in eplā. Ponite uria ex adūso belli ubi fortissimū est pluum: ⁊ de relinquitte eū ut percussus intereat. Igitur cū ioab obsideret urbem: posuit uriam in loco ubi sciebat uirō ēē fortissimos. Egressiq; uiri de ciuitate bellabant adūsum ioab: et ceciderunt de poplo seruoꝝ dauid. ⁊ mortuus ē etiam urias etheus. Misit itaq; ioab. et nūciauit dauid oīa ūba preli;. pcepitq; nūcio. dicens. Cum compleueris uniuersos sermones belli ad regem: si eum uideris indignari. et dixerit quare accessistis ad murū ut plaremmini. an ignorabatis qd multa desup ex muro tela mittantur: quis percussit abimelech filiū ierobaal. nōne mulier misit sup eū fragmentū mole de muro et interfecit eū in thebes. qre iuxta murū accessistis: dices. Etia seruis tuis urias etheus: occubuit. Abijt g nuncius: et uenit. ⁊ narrauit dauid omnia que ei precepat ioab. Et dixit nuncius ad dauid.

Preualuerit aduersum nos uiri: et egressi sunt ad nos in agrum. Hos autem facto impetu persecuti sumus eos usque ad portam ciuitatis: et direxerunt iacula sagittarum ad seruos tuos ex muro desuper. Mortuique sunt ex seruis regis: quoniam etiam seruis tuis urias etheus mortuus est. Et dixit dauid ad nuncium. Hec dices ioab. Non te frangat ista res. Varius enim euentus est belli: et nunc hunc nunc illum consumit gladius. Contra bellatores tuos aduersum urbem ut destruas eam: et exhortare eos. Audierunt autem uxor urie quod mortuus esset urias uir suus: et planxit eum. Transactoque luctu misit dauid: et introduxit eam in domum suam: et facta est ei uxor. peperitque ei filium. Et displicuit uerbum hoc quod fecerat dauid: coram domino. **XII**

Misit ergo dominus nathan ad dauid. Qui cum uenisset ad eum: dixit ei. Duo uiri erant in ciuitate una: unus diues: et alter pauper. Diues habebat oues et boues plurimos: ualde: pauper autem nichil habebat omnino preter ouiculam unam paruulam quam emerat et nutrierat: et que creuerat apud eum cum filio eius simul: de pane illius comedens: et de calice eius bibens: et in sinu illius dormiens. Eratque illi sicut filia. Cum autem pegrinus quidam uenisset ad diuites: patrens ille sumere de ouibus: et de bobus suis: ut exhiberet conuiuio pegrino illi qui uenerat ad se: tulit ouem uiri pauperis: et preparauit

cibos homini qui ueniat ad se. Iratus autem indignatione dauid aduersum hominem illum nimis: dixit ad nathan. Uenit dominus: quoniam filius mortis est uir qui fecit hoc. Quem reddet in qua duplum: eo quod fecerit iuramentum istud: et non peperit. Dixit autem nathan ad dauid. Tu es ille uir. Hec dicit dominus deus israel. Ego unxi te in regem super israel: et ego erui te de manu saul: et dedi tibi domum domini tui: et uxores domini tui in sinu tuo. Deditque tibi domum israel et iuda. Et si parua sunt ista: adiciam tibi multo maiora. Quare ergo contempsisti iuramentum domini: ut faceres mala in conspectu meo? Uiriam etheum percussisti gladio: et uxorem illius accepisti tibi in uxorem: et interfecisti eum gladio filiorum amon. Quam ob rem non recedet gladius de domo tua usque in sempiternum: eo quod despereris me: et tuleris uxorem urie ethei ut esset uxor tua. Itaque hec dicit dominus. Ecce ego suscitabo super te malum de domo tua: et tollam uxores tuas in oculis tuis: et dabo primo tuo et dormiet cum uxoribus tuis in oculis solis huius. Tu enim fecisti abscondite: ego uero faciam uerbum istud in conspectu omnis israel: et in conspectu solis. Et dixit dauid ad nathan. Peccavi domino. Dixitque nathan ad dauid. Dominus quoque transtulit peccatum tuum. Non morieris. Verum tamen quoniam blasphemare fecisti inimicos nomen domini propter uerbum hoc: filius qui natus est tibi: morte morietur. Et reuersus est nathan: in

domū suam. Percussitq; dñs par-
uulū quē peperit uxor ur̄is dauid:
et despatus ē. Depcatusq; ē dauid
dñm; p̄ paruulo. Et ieiunauit da-
uid ieiunio: et ingressus seorsum.
iacuit sup̄ terrā. Venerūt autē se-
mores domus eius: cogentes eum
ut surgeret de terra. Qui noluit: n̄
comedit cū eis cibū. Accidit autē
die septima: ut moreretur infans.
Timueruntq; serui dauid nuncia-
re ei: qđ mortuus ēt paruulus. Dix-
erunt enī. Ecce cū paruulus adhuc
uiuere loq̄bamur ad eum. et nō
audiebat uocē n̄fam; quanto mā-
gis si dixerimus mortuus ē puer:
se affliget. Cum ḡ audisset dauid
seruos suos musitantes: intellexit
qđ mortuus ēt infantulus. Dix-
itq; ad seruos suos. Numquid mor-
tuus ē puer? Qui responderūt ei.
Mortuus ē. Surrexit ḡ dauid de
terra: et locus unctusq; est. Cūq;
mutasset uestē ingressus ē domum
dñi: et adorauit et uenit in domū
suam; petiuitq; ut poneret ei pa-
nē: et comedit. Dixerunt autē ei
serui sui. Quis ē sermo quē fecisti?
Prop̄t infantē cū adhuc uiuere
ieiunasti et flebas. mortuo autē pue-
ro. surrexisti et comediisti panem. Et
ait. Prop̄t infantē cū adhuc uiuere:
ieiunauit et fleui. Dicebam enī. Quis
scit si forte donet eum in dñs. et ui-
uat infans? Hunc autē quia mortu-
us ē. quare ieiunio? Numquid potero
eum reuocare ampli? Ego uado
magis ad eū. ille uō nō reuertetur

ad me. Et consolatus ē dauid: beth-
sabee uxorem suā. Ingressusq; ad
eam: dormiuit cū ea. Que genuit
filīū: et uocauit nom̄ ei salomonē:
et dñs dilexit eū. Misitq; i manu
nathan p̄phete; et uocauit nom̄ ei
amabilis dñs. eo qđ dñs diligeret
eū. Igitur pugnabat ioab contra
rabba filioy amon: et expugnabat
urbem regiam. Misitq; ioab n̄cios
ad dauid: dicens. Dimicauit adūsū
rabba et capienda ē urbs aquatū.
Hunc autē congrega reliquā partē
p̄pli: et obside ciuitatē et cape eā:
ne cum a me uastata fuerit urbs.
nomini meo ascribatur uictoria.
Congregauit itaq; dauid omnē
p̄plm: et p̄fectus est adūsū rabba.
Cumq; dimicasset: cepit eam. Et
tulit dyadema regis eoy de capite
eius. pondo auri talentū habens
et gemas p̄ciosissimas: et imposi-
tum ē sup̄ caput dauid. Et et p̄dā
ciuitatis asportauit: multā ualde.
Poplū quoq; eius adducens serra-
uit: et circumēgit sup̄ eos ferrata
carpenta: diuisitq; cultros. et tr̄ns
duxit in typo laterū. Sic fecit uni-
ūsis ciuitatib; filioy amon. Et re-
uūsus ē dauid et omnis exercitus:
in iherusalem. **XIII**
Factum ē autē post hec. ut ab-
salon filij dauid sororem speciosissi-
mā uocabulo thamar. adamaret
ammon filius dauid. et deperiret
i eam ualde: ita ut p̄pter amorem
eius egrotaret. Quia cū ēt uirgo:
difficile ei uidebatur ut quippiā

inhoneste ageret cū ea. Erat autē ammon amicus. nōie ionadab fili semmā fr̄is dauid: uir prudens ualde. Qui dixit ad eum. Quare sic attenuaris macie fili regis per singulos dies. Cur nō indicas m̄. Dixitq; ei ammon. Thamar sororē fr̄is mei absalon. amo. Cui respon dit ionadab. Cuba sup lectū tuū: et languorē simula. Cūq; uenerit pat̄ tuus ut uisitet te: dic ei. Ve niat oro thamar soror mea ut det m̄ cibum. et faciat pulmentū: ut comedam de manu eius. Accubuit itaq; ammon: et quasi egrotare ce pit. Cumq; uenisset rex ad uisitandū eū: ait ammon ad regē. Veni at obsecro thamar soror mea. ut fa ciat in oculis meis duas sorbiciun culas: et cibum capiā de manu ei. Misit ḡ dauid ad thamar domum: dicens. Veni in domū ammon fr̄is tui: et fac ei pulmentū. Venitq; tha mar in domū fr̄is sui: ille autē iace bat. Que tollens farinā cōmiscuit: et liquefaciens in oculis eius. coxit sorbiciunculas. Tollensq; qd̄ coxe rat. effudit: et posuit coram eo. Et noluit comedere. Dixitq; ammon. Excite uniuersos a me. Cumq; eie cissent om̄s: dixit ammon ad tha mar. Infer cibum in conclau: ut uescar de manu tua. Tulit ḡ tha mar sorbiciunculas quas fecerat: et intulit ad ammon fr̄em suū in conclau. Cūq; obtulisset ei cibū: ap̄hendit eam. et ait. Veni cuba mecū: soror mea. Que respondit

ei. Noli frat̄ mi. noli opp̄mere me: neq; enī hoc fas ē in isrl̄. Noli fa cere stulticiā hanc. Ego enī ferre n̄ potero obp̄brū meū: et tu eris q̄si unus de insipientib; in isrl̄. Quin potius loquere ad regē: et nō nega bit me tibi. Noluit autē acquiescere p̄tib; eius: s; p̄ualens uerb; opp̄sit eam. et cubauit cū illa. Et exosam illam habuit ammon magno odio nimis: ita ut manus eēt odiū quo oderat eam. amore quo ante dilexe rat. Dixitq; ei ammon. Surge et uade. Que respondit ei. Manus est hoc malū qd̄ nunc agis adūsū me. qm̄ qd̄ ante fecisti: expellens me. N̄ noluit audire eam: s; uocato pue ro qui ministrabat ei: dixit. Eice hanc a me foras: et claude ostium post eam. Que induta erat talari tunica. Huicemodi enī filie regis uirgines uestib; utebantur. Cecit itaq; eam ministr̄ illius foras: clau sitq; fores post eā. Que aspgens ci nerem capiti suo. scissa talari tuni ca impositisq; manib; sup caput sy um: ibat ingrediens et clamans. Dixit autē ei absalon frat̄ suus. Nū ammon frater tuus concubuit tecū. S; nunc soror tace: frat̄ tuus est: neq; affligas cor tuum pro hac re. Mansit itaq; thamar contabes cens: in domo absalon fratris sui. Cum autē audisset rex dauid ūba hec: contristatus ē ualde. Et nolu it contristari sp̄m ammon filij sui: qm̄ diligebat eū: quia p̄mogenit̄ erat ei. Porro n̄ ē locutus absalon

ad ammon: nec malū nec bonum. Oderat enī absalon ammon: eo qđ uolasset thamar sorore suā. factū est autē post tempus biennii ut tonderentur oues absalon in baalazor: que ē iuxta effraym. Et uocauit absalon omīs filios regis. Venitq; ad regem: et ait ad eū. Ecce tondentur oues serui tui: ueniat oro rex cū seruis suis ad seruū suū. Dixitq; rex ad absalon. Noli fili mi. noli rogare ut ueniamus omīs: et grauem te. Cū autē cogeret eū et nolisset ire: bñdixit ei. Et ait absalon. Si nō uis uenire: ueniat ammon fratris saltem obsecro nobiscū. Dixitq; ad eum rex. Non ē necesse: ut uadat tecū. Coegit itaq; absalon eū: et dimisit cū eo ammon. ⁊ uniuersos filios regis. feceratq; absalon conuiuū: quasi conuiuū regis. Precepit autē absalon pūis suis: dicens. Obseruate cū temulentū fuit ammon uino. et dixerō uobis: pcutite eū et interficite. Nolite timere: ego enim sum qui p̄cipio uob. Roboraminī: et estote uiri fortes. fecerunt ergo pueri absalon aduersū ammon: sic precepit illis absalon. Surgētesq; omīs filii regis: ascendentē singulimulas suas: et fugerunt. Cumq; adhuc pgerent i itinere: fama puenit ad dauid. dicens. Percussit absalon omīs filios regis: et nō remansit ex eis. saltem unus. Surrexit itaq; rex et scidit uestimenta sua: et cecidit sup trāam. Et omīs serui illi qui assistebant ei: sciderunt uesti-

menta sua. Respondens autē ionadab filius samma fr̄is dauid: dixit. Ne estimet dñs n̄s rex: qđ omīs pueri filii regis occisi sunt. Amnon solus mortuus ē: qm̄ in ore absalon erat positus. ex die qua opp̄ssit thamar sororem ei. Nunc ḡ ne ponat dñs n̄s rex sup cor suū uerbū istd̄ dices. omīs filii regis occisi s̄t: qm̄ ammon solus mortuus ē. fugit autē absalon. Et leuauit puer speculator oculos suos. et aspexit: et ecce pl̄s multus ueniebat p iter dēuū ex latere montis. Dixit autē ionadab ad regem. Ecce filii regis assunt: iuxta uerbū serui tui sic factū est. Cumq; cessasset loqui: apparuerūt et filii regis. Et intrantes leuauerūt uocē suā: et fleuerūt. S; et rex et omīs serui ei fleuerunt: et plauerūt ploratu magno unius. Porro absalon fugiens. abiit ad tholomai filiū ammur: regē gessur. Luxit ḡ dauid filiū suū ammon: multis dieb;. Absalon autē cū fugisset et uenisset i gessur: fuit ibi trib; annis. Cessauitq; rex dauid p̄sequi absalon: eo quod consolatus esset sup ammon interitū. **XIII** intelligens autē ioab fili' saruē. qđ cor regis usum ēet ad absalon. misit thecuā: et tulit inde mulierē sapientē. Dixitq; ad eam. Fugere te simula: et induere ueste lugubri. et ne ungaris oleo: ut sis quasi mulier plurimo iam tempe lugēs mortui. Et ingredieris ad regem: et loqueris ad eū sermones huiusmodi. Posuit autē ioab uerba in ore eius.

Igitur cū ingressa fuisset mulier the-
cuitis ad regem; cecidit corā eo sup
terrā et adorauit: et dixit. Serua
me rex. Et ait ad eam rex. Quid cau-
se habes? Que respondit. Heu. mu-
lier uidua ego sum. Mortuus ē enī
uir mīs: et ancille tue erant duo fi-
lii. Qui rixati sunt adūsum se in a-
gro: nullusq; erat qui eos phibere
posset. Et percussit alter alterum: et
interfecit eum. Et ecce confurgens
uniūsa cognatio adūsum ancillam
tuā: dicit. Trade eum qui percussit
frēm suū. ut occidamus eum p aīa
frīs sui quē interfecit: et deleamus
heredem. Et querunt extinguere
scintillā meā que relicta ē: ut nō
supsit uiro meo nomē et religio. super
tēram. Et ait rex ad mulierē. Uade
in domū tuā: et ego iubebo p te. Di-
xitq; mulier thecuitis ad regē. In
me dñe mi rex iniquitas: et in do-
mū patris mei. Rex autē et thronū
eius: sit innocens. Et ait rex. Qui
contradixerit tibi adduc eū ad me:
et ultra nō addet ut tangat te. Et
ait. Recordetur rex dñi dei sui. et nō
multiplicentur pximi sanguis ad
ulciscendū: et nequaquam inficiant
filiū meū. Qui ait. Uiuat dñs qā
nō cadet de capillis filij tui super
terrā. Dixit q; mulier. Loquatur an-
cilla tua ad dñm meū regem: ūbū.
Et ait. Loquere. Dixitq; mulier.
Quare cogitasti huicemodi rem cō-
tra pplm dei. et locutus ē rex uerbū
istud ut peccet. et nō reducat erectū
suū. Omnes morimur: et quasi

aque dilabimur in terrā que nō reū-
tentur. Nec uult dō petire aīam: sed
retractat cogitans ne penitus peat
qui abiectus ē. Hunc igitur ueni:
ut loquar ad dñm meū regem ūbū
hoc. p̄sente pplō. Et dixit ancilla tua.
Loquar ad regem: si quo m̄ faciat
rex uerbū ancille sue. Et audiuit
rex: ut libāret ancillam suam de
manu omnīū qui uolebant delere
me et filiū meū simul. de heredita-
te dei. Dicat q; ancilla tua: ut fiat
ūbum dñi mei regis. quasi sacrifi-
ciū. Sicut enī angls dñi sic ē dñs
mīs rex: ut nec benedictione nec
maledictione moueatur. Unde et
dñs dō tuus ē tecum. Et respondēs
rex: dixit ad mulierē. Ne abscondas
a me uerbū: qd a te int̄rogo. Dixitq;
ei mulier. Loquere dñe mi rex. Et
ait rex. Numquid manus ioab te
cum est in omnib; istis? Respondit
mulier: et ait. P̄ salutē aīe tue dñe
mi rex: nec ad sinistram nec ad dex-
terā est. ex omnib; hys que locutus ē
dñs mīs rex. Seruus enī tuus ioab
ip̄e p̄cepit m̄. et ip̄e posuit in os an-
cille tue oīa uerba hec: ut uerterem
figurā sermonis hui. Seruus tuus
ioab: p̄cepit istud. Tu autē dñe mi
rex sapiens es. sicut habet sapiām
angls dei: ut intelligas omnia sup
tēram. Et ait rex ad ioab. Ecce placa-
tus feci ūbum tuū. Uade igitur: et
reuoca puerū absalon. Cadensq;
ioab sup faciē suā in terrā adorauit:
et bñdixit regi. Et dixit ioab. Hodie
intellexit seruus tuus: qā inueni

nitus ignorantes. Accersit quoque
 absalon achitophel gilomitē consili
 arū dauid: de ciuitate sua gilō. Cūq;
 imolaret uictimas. scā ē conuolutio
 ualida: pplsq; concurrens augebat
 cū absalon. Venit igitur nūcius ad
 dauid: dicens. Toto corde uniuersus
 isrl' sequitur absalon. Et ait dauid
 seruis suis: qui erant cū eo ī ierlm.
 Surgite: et fugiam. Neq; enī erit
 nobis effugiū: a facie absalon. Festi
 nate egredi. ne forte ueniens occupet
 nos. et impellat sup nos ruinam: &
 peruat ciuitatē in ore gladij. Dixe
 runtq; serui regis ad eum. Omnia
 quecumq; pcepit dñs n'r rex: libent
 exequemur serui tui. Egredus est g
 rex et uniuersa domus eius: pedibus
 suis. Et reliquit rex decē mulieres
 concubinas: ad custodiendā domū.
 Egredusq; rex et oīs isrl' pedib; su
 is: stetit pcul a domo. Et uniuersi
 serui eius ambulabāt iuxta eū: et le
 giones cerechi et pherechi. Et oīs
 gethei pugnatores ualidi sexcenti
 uiri. qui secuti eū fuerant de geth:
 pedites pcedebant regē. Dixit autē
 rex ad ethai getheim. Cur uenis
 nobiscū? Reuertere. et habita cum
 rege: quia pegrinus es. et egredus
 es de loco tuo. Hec uenisti: et hodie
 compelleris nobiscū egredi. Ego autē
 uadam: quo iturus sum. Reuertere &
 redue tecū frēs tuos. et dñs faciat
 tecū mīam et ueritatē: quia osten
 disti grām et fidem. Et respondit
 ethai regi: dicens. Quirit dñs. et ui
 uit dñs n'r rex: qm̄ in quocumq;

loco suis dñe mi rex. siue in morte
 siue in uita. ibi erit seruus tuus. Et
 ait dauid ethai. Veni: et transi. Et
 transiuit ethai getheus. et oīs uiri
 qui cū eo erant: et reliqua multitu
 do. Om̄sq; flebant uoce magna: et
 uniuersus ppls transibat. Rex quoq;
 transgrediebatur torrentē cedron:
 et cunctus ppls incedebat cōtra ui
 am olyue que respicit ad desertum.
 Venit autē et sadoch et uniuersi le
 uite cū eo. portantes archā federis
 dei: et deposuerūt archam di. Et as
 cendit abiathar: donec explet ēēt
 omnis ppls qui egredus fuerat de
 ciuitate. Et dixit rex ad sadoch. Re
 porta archam dei in urbem. Si in
 uenero grām in oculis dñi. redu
 cet me: et ostendet m̄ eam et tab
 naculū suū. Si autē dixerit non
 places: presto sum: faciat qd' bo
 num est coram se. Et dixit rex: ad
 sadoch sacerdotē. Ouidens reuere
 re in ciuitatē in pace: et achimaas
 filius tuus et ionathan filius abi
 athar. duo filij ur̄i. sint uobiscum.
 Ecce ego abscondar in campestrib;
 deserti: donec ueniat sermo a uob
 iudicans m̄. Reportauerūt igitur
 sadoch et abiathar archam dei in
 ierlm: et manserūt ibi. Porro dauid
 ascendebat eluū oliuarū scandens
 et flens: opto capite et nudis pe
 dib; incedens. S; et oīs popls qui
 erat cū eo: opto capite ascendebat
 plorans. Functatum ē autē dauid:
 qd' achitofel ēēt in conuolatione
 cum absalon. Dixitq; dauid. Infa

tua queso dñe consiliū achitophel.
 Cūq; ascenderet dauid sūmitatē
 montis in quo adoraturus erat do
 minū: ecce occurrerit ei chusi arachi
 res scilla ueste. et trā pleno capite.
 Et dixit ei dauid. Si ueneris mecū:
 eris in oneri. Sin aut in ciuitatē re
 utaris. et dixeris absalon seruus
 tuus sum rex. sicut fui seruus patris
 tui sic ero seruus tuus: dissipabis
 consiliū achitofel. Habes aut tecū:
 sadoch et abiathar sacerdotes. Et
 omne uerbū qd̄cumq; audieris ī do
 mo regis: indicabis sadoch et abia
 thar sacerdotib;. Sunt aut cum eis
 duo filij eor. achimaas fili sadoch
 et ionathan fili abiathar: et mit
 tetis ad me p̄ eos omne uerbū qd̄ au
 dieritis. Veniente ḡ chusi amico
 dauid in ciuitatē: absalon quoq; in
 gressus est ierlm. **XVI**

Quinq; dauid transisset paulu
 lū montis uerticē: apparuit
 siba puer miphibosech in occursum
 eius cū duob; asinis: qui onerati e
 rant ducentis panib;. et centū all
 gaturis uue passe. et centū massis
 palatay. et utrib; uini. Et dixit rex
 sibe. Quid sibi uolunt hec? Respon
 ditq; siba. Dñe nū rex. Asini dome
 sticis regis ut sedeant: panes et pa
 late ad uestendū pueris tuis. Uinū
 aut ut bibat: si quis defecerit in de
 sero. Et ait rex. Ubi est filius dñi
 tui? Responditq; siba regi. Remā
 sit in ierlm: dicens. Hodie restituet
 in domus isrl: regnū patris mei.
 Et ait rex sibe. Tua sint oīa que

fuerūt miphibosech. Dixitq; siba.
 Oro. inueniā grām coram te: dñe
 mi rex. Venit ergo rex dauid: usq; ba
 hutim. Et ecce egrediebat uir inde
 de cognatōe domus saul. nōie semei.
 filius gera. Procedebatur egrediens ⁊
 maledicebat: mittebatq; lapides cō
 tra dauid. et contra uniuersos seruos
 regis dauid. Omnis aut p̄ls. ⁊ uni
 uersi bellatores: a dextro et a sinist
 latere regis incedebant. Ita aut loq̄
 batur semei: cū malediceret regi.
 Egredere egredere uir sanguinū: et uir
 belial. Reddidit tibi dñs uniuersum
 sanguinē domus saul. qm̄ inuasisti
 regnū p̄ eo: et dedit dñs regnū in
 manu absalon filij tui. Et ecce pre
 munt te mala tua: qm̄ uir sangu
 nū es. Dixit aut abisai fili saruie
 regi. Quare maledicit canis hic
 morturus. dño meo regi. Nadam:
 et amputabo caput eius. Et ait
 rex. Quid in et uobis filij saruie?
 Dimittite eū: ut maledicat. Dñs
 enī p̄cepit ei: ut malediceret dauid.
 Et quis ē qui audeat dicere quare
 sic fecerit? Et ait rex abisai: ⁊ uni
 uersis seruis suis. Ecce filius m̄s qui
 egressus ē de utero meo q̄rit animam
 meā: quanto magis fili iemini. Di
 mittite eū ut maledicat iuxta p̄cep
 tum dñi: si forte respiciat dñs af
 flictionē meā: et reddat in bonū p̄
 maledictione hac hodierna. Ambu
 labat itaq; dauid et socij ei p̄ uia:
 cū eo. Semet aut p̄ uigū montis ex
 latere contra illū gradiebatur ma
 ledicens: et mittens lapides aduſū

cū terrāq; spargens. Venit itaq; dauid rex et uniuersus ppl's cum eo lassus: et refocillati sunt ibi. Absalon autē et omnis ppl's isrl' ingressi sunt ierlm: sed et achitofel cum eo. Cum autē uenisset chusi arachites amicus dauid ad absalon: locutus ē ad eū. Salue rex: salue rex. Ad quē absalon. Hec est inquit grā tua ad amicu tuu. Quare nō iusti cum amico tuo. Responditq; chusi ad absalon. Nequaquam: quia illius ero quē elegit dñs. et omnis hic popl's ē uniuersus isrl': et cū eo manebo. Sed et hoc miseram. Cui ego seruiturus sum. Homme et filio regis. Si ut parui patris tuo: sic parebo et tibi. Dixit autē absalon ad achitofel. Ite consiliū quid agere debeamus. Et ait achitofel ad absalon. Ingredere ad concubinas patris tui. quas dimisit ad custodiendā domū: ut cū audierit oīs isrl' qd' fedauit patre tuū: roborentur tecū manus eor. Tendent igitur absalon tabernaculū in solatio: ingressusq; ē ad concubinas patris sui coram uniuerso isrl'. Consiliū autē achitofel qd' dabat in dieb; illis: quasi si quis consuleret dñm. Sic erat omne consiliū achitofel: et cum eēt cum dauid. et cū esset cum absalon. **XVII**

Dixit igitur achitofel: ad absalon. Eligam in duodeci milia uiror: et surgens psequar dauid hac nocte. Et irruens sup eū quippe qui lassus ē et solutis manib;: pcutiam eū. Cumq; fugerit oīs popl's

qui cū eo est. pcutiam regē desolatū: et reducā uniuersum ppl'm quom oīs reuerti solet. Inuē enim uirū tu queris: et omnis ppl's erit in pace. Placuitq; sermo eius absalon: et cunctis maiorib; natu isrl'. Ait autē absalon. Vocate et chusi arachite: et audiamus quid etiā dicat ipse. Cumq; uenisset chusi ad absalon: ait absalon ad eum. Huiusmodi sermonē locutus ē achitofel. Facere debemus an nō. Ad das consiliū. Et dixit chusi ad absalon. Non ē bonū hoc consiliū qd' dedit achitofel hac uice. Et rursum intulit chusi. Tu nosti patrem tuū. et uiros qui cū eo sunt eēt fortissimos et amaro animo: ueluti si uirga raptis catulis. in saltu leuiat. S; et pater tuus uir bellator est: nec morabitur cū pplo. forsitan munitat in foueis: aut uno quo uoluerit loco. Et cū ceciderit unus quilibet in pncipio: audiet quicūq; audierit. et dicet. Facta ē plaga in pplo: qui sequebatur absalon. Et fortissimus quisq; cuius est cor quasi leonis: pauore soluetur. Sic enim oīs ppl's isrl' fortem eēt patrem tuū: et robustos omīs qui cū eo sunt. Sed hoc in rectum uidetur esse consiliū. Congregetur ad te uniuersus isrl' a dan usq; bersabee. quasi arena maris innumerabilis: et tu eris in medio eor. Et irruemus sup eum. in quocumq; loco inuētus fuit: et opemus eū sicut cadere rōs solet super terram: et nō relinquem de uiris qui cū eo sunt. nec unū quidem. Ad si

urbem aliquā fuit ingressus; circumdabit omnis isrl' ciuitati illi fures. et trahent eam in torrente: ut nō repiatur nec calculus quidē ex ea. Dixitq; absalon: et oīs uir isrl'. Melius consiliū chusi arachite: cōsilio achitofel. Dñi autē nutu dissipatum ē consiliū achitofel utile: ut inducēt dñs sup absalon malū. Et ait chusi: sadoch et abiatthar sacerdotib;: Hoc et hoc in consiliū dedit achitofel absalon et seniorib; isrl': et ego tale et tale dedit consilium. Nunc g; mittite cito: et nunciate dauid. dicētes. Ne moreris hac nocte in campetrib; deserti: s; absq; dilatione transgredere: ne forte absorbeatur rex. et omnis ppls qui cū eo est. Jonathan autē et achimaas: stabāt iuxta fontē rogel. Abiit ancilla. et nunciauit eis: et illi pfecti sunt ut referrent ad regem dauid. nūcium. Non enī poterāt uideri: aut introire ciuitatē. Vidit autē eos quidā puer: et indicauit absalon. Illi uō cōcerto gradu ingressi sunt domū cuiusdam uiri in bahurim. qui habebat puteū in uestibulo suo: et descenderūt in eū. Tulit autē mulier et expandit uelam sup os putei quasi siccans tipšanas; et res sic latuit. Cūq; uenissent serui absalon ad mulierē in domū: dixerūt. Ubi ē achimaas et jonathan? Et respōdit eis mulier. Transierūt: gustata paululū aqua. At hy qui querebāt: cū nō inuenissent. reuersi sūt ierlm. Cūq; abissent. ascenderūt illi de

ptifanas

puteo: et pgentes nunciauerūt regi dauid. et dixerūt. Surgite. et transite cito fluuiū qm̄ hūcmodi consiliū dedit contra uos achitofel. Surrexit g; dauid et oīs ppls qui cū eo erat: et transierūt iordanē. donec dilucescēt et ne unus quidē residuus fuit q; nō transiret fluuiū. Porro achitophel uidens qd nō fuisset fr̄m consiliū suū: strauit asinū suū. et surrexit: et abiit in domū suam. et in ciuitatē suam. Et disposita domo sua. suspendio interit: et sepultus ē in sepulchro patris sui. Dauid autē uenit in castra. Et absalon transiit iordanē: ipse et omnis uir isrl' cū eo. Amalam uō constituit absalon p ioab: sup exercitū. Amasa autē erat filius uiri qui uocabatur iechra de iezreli: qui ingressus ē ad abigail filiam naas sororem saruē. que fuit mat' ioab. Et castra metatus ē isrl' cum absalon: in trā galaad. Cumq; uenisset dauid in castra: sobi filius naas de rabath filioꝝ amon. et macher filius amihel de lodabar. et bezzellai galaadites de rogelim obtulerunt ei stratoꝝ et tapetia. et uasa fictilia: frumentum et ordeum et farinam. polentam et fabam. et lentem et frixū cicer. et mel et butyrum. oues et pingues vitulos. Dederuntq; dauid et ppls qui cum eo erat: ad uescendum. Suspicati enim sunt: populū fame et siti fatigari in deserto. gigitur considerato **XVII** dauid ppls suo: constituit sup eos

303

die: sed nunciabis in alia. Hodie nolo te nunciare: fili enim regis e mortuus. Et ait ioab chusi. Vade: et nuncia regi que uidisti. Adorauit chusi ioab: et cucurrit. Rursus aut achimaas filius sadoch: dixit ad ioab. Quid impedit si etiam ego curra post chusi? Dixitq; ei ioab. Quid uis currere fili mi? Nem huc. Non eris boni nunciu bauius. Qui respondit. Quid enim si cucurrero? Et ait ei. Curre. Currens g achimaas p uiam compendij: transiuit chusi. Dauid aut sedebat int duas portas. Speculator uo qui erat in fastigio porte super muru eleuans oculos. uidit hoiem currente solum: et exclamans indicauit regi. Dixitq; rex. Si solus est: bonus nuncius e in ore ei. Propan te aut illo et accedente pprius. uidit speculator hoiem alim currente: et uociferans in culmine ait. Apparet in alter homo currens: solus. Dixitq; rex. Et iste bonus nuncius e. Speculator aut ait contemploz cursum poris: quasi cursum achimaas. filij sadoch. Et ait rex. Vir bonus e: et nunciu portans bonu uenit. Clamans aut achimaas: dixit ad regem. Salue rex. Et adorans regem coram eo prius in terra: ait. Benedictus dñs d's tuus: qui cludit homines qui leuauero man' suas contra dñm meum regem. Et ait rex. Est ne pax puero absalon? Dixitq; achimaas. Uidi tumultu magnum: cu mitteret ioab seruus tuus o rex me seruu tuum. Nescio

aliud. Ad que rex. Transi ait: et sta hic. Cumq; transisset ille et staret: apparuit chusi. Et ueniens: ait. Eonum apporto nunciu: dñe mi rex. Iudicauit enim pro te hodie dñs: de manu omnium qui surrexerunt contra te. Dixit aut rex ad chusi. Est ne pax puero absalon? Cui respondes chusi. fiant inq; sicut puer inimici dñi mei regis: et uniuersi qui consurgunt aduersus eum in malu. Contra status itaq; rex ascendit cenaculu porte et fleuit: et sic loq; batur uadens. fili mi absalon: absalon fili mi. Quis mi tribuat ut ego moriar pro te? Absalon fili mi: fili mi ab salon. **N**unciatum e **XIX** salon. aut ioab. qd rex fletet et lugeret filiu suu: et uersa e uictoria in luctu in die illa omni plo. Audiuit enim pls in die illa dici. Dolet rex sup filio suo. Et declinabat pls in die illa ingredi ciuitate: quom declinare solet pls. ius et fugiens de plo. Porro rex opuit caput suu: et clamabat uoce magna. fili mi absalon: absalon fili mi. Ingressus g ioab ad regem in domu: dixit. Confidisti hodie uultus omnium seruoꝝ tuoꝝ: qui saluam fecerunt animam tua. et animam filioꝝ tuoꝝ et filiarum tuarum. et animam uiroꝝ tuoꝝ. et animam concubinarum tuarum. Diligis odientes te: et odio habes diligentes te. Et ostendisti hodie: quia non curas de duob; tuis et de seruis tuis. Et uere cognoui modo. qia si absalon uiuet. et omnes nos occu

... placet nob...
... et alloquens...
... huiusmodi...
... et uociferans...
... et ueniens...
... et staret...
... et apparuit...
... et nunciatus...
... et iudicauit...
... et dixit...
... et respondes...
... et fiant...
... et uniuersi...
... et contra...
... et ascendit...
... et fleuit...
... et loq; batur...
... et uadens...
... et filius...
... et quis...
... et absalon...
... et ingressus...
... et dixit...
... et confidisti...
... et animam...
... et filiarum...
... et animam...
... et diligis...
... et odio...
... et ostendisti...
... et quia...
... et cognoui...
... et si...
... et absalon...
... et omnes...

buissem: tunc placet tibi. Nunc igitur
 surge et pcedere: et alloquens latiffac
 seruis tuis. Juro enim tibi p dnm: qd
 si no erieris. ne unus quide remansu
 rus sit tecum nocte hac. Et prius erit
 hoc tibi: qm omnia mala que uenerit
 sup te ab adolescentia tua usq; in p
 sens. Surrexit g rex: et sedit i porta.
 Et omni pbo nunciatu est: qd rex
 sederet in porta. Venitq; uniuersa mul
 tudo: coram rege. Isrl' aute: fugit
 in tabernacula sua. Omnis q; ppls
 certabat in cunctis tribub; isrl': di
 cens. Rex libauit nos de manu mi
 nicoꝝ nroꝝ; ipse saluauit nos de ma
 nu philistinoy: et nunc fugit de fra
 ppter absalon. Absalon autem que
 iurimus sup nos: mortuus est in
 bello. Usq; quo fletis. et n̄ reducitis
 regem. Et consiliu totius isrl': uenit
 ad regem. Rex uo dauid misit ad sa
 dochet ad abiathar sacerdotēs: dices.
 Loquimini ad maiores natu iuda:
 dicentes. Cur uenitis nouissim; ad
 reducendu regem in domu suam.
 Sermo aut omnis isrl' puenerat ad
 regem: in domu eius. Fr̄es mei uos:
 os meū et caro mea uos. Quare no
 uissim; reducitis regem. Et amase
 dixit. Nonne os meū es ⁊ caro mea.
 Hec faciat in d̄s et hec addat: si no
 magist' mulctie fuis coram me om̄i
 tempe pro ioab. Et inclinauit cor
 omniu uiroꝝ de iuda: quasi uiri u
 tuus. Miserruntq; ad regē: dicentes.
 Reuere tu: et omnes serui tui. Et
 reuissus ē rex: et uenit usq; ad iordanē.
 Et iuda uenit in galgala. ut occurre

ret regi: et traducet eū iordanē. Festi
 nauit aut semei filius gera filij te
 mini de bahurim: et descendit cum
 uiris iuda in occursum regis dauid. cū
 mille uiris de beniamin et siba puer
 de domo saul. et quidecum filij eius. ac
 uiginti serui: erant cū eo. Et irrum
 pentes iordanē ante regē. transierūt
 uada ut traducerent domu regis: et
 facerent iuxta uisionē ei. Semei
 aut filius gera. pstratus corā rege.
 cū iam transisset iordanē: dixit ad
 eum. Ne reputes in dñe iniquitatē:
 neq; memineris iniuriay serui tui.
 in die qua egressus es dñe mi rex de
 ierlm: neq; ponas rex in corde tuo.
 Agnosco enim seruis tuis p̄em
 meum; et ideo hodie p̄mus ueni
 de om̄i domo ioseph: descendiq; in
 occursum dñi mei regis. Respondēs
 uo abisai filius sacurē: dixit. Num
 quid p hys uerbis n̄ occidetur semei.
 qui maledixit xpo dñi. Et ait dauid.
 Quid in et uobis fili sacurē. Cur
 efficiunt in hodie. in sathan. Ergo
 ne hodie interficietur uir in isrl'.
 An ignoro me hodie sc̄m regem sup
 isrl'. Et ait rex semei. Nō morieris.
 Iurauitq; ei. Niphoboseth q; filij
 saul descendit in occursum regis: il
 lotis pedib; et intonsa barba. Veste
 q; suas nō lauerat a die qua egressus
 fuerat rex: usq; ad diem reuisionis
 eius in pace. Cūq; de ierlm occurrit;
 regi: dixit ei rex. Quare non uenisti
 mecū niphoboseth. Et respondens
 ait. Dñe mi rex: seruis n̄s cōtemp
 sit me. Dixitq; ei ego famulus tuus

203

ut sterneret in asinum: et ascendens abiret cum rege. Claudus enim sum: seruus tuus. Insup et accusavit me seruum tuum: ad te dominum meum regem. Tu autem domine mi rex sicut angelus dei es: fac quod placitum est tibi. Neque enim fuit domus patris mei nisi morti obnoxia: domino meo regi. Tu autem posuisti me seruum tuum: in me conuiuas in se tue. Quid ergo habeo iuste querere. aut quod possum ultra uociferari ad regem? At autem ei rex. Quid ultra loqueris? Firum est quod locutus sum. Tu et siba: diuidite possessiones. Responditque niphibosech regi. Etiam cuncta accipiat: postquam reuersus est dominus meus rex pacifice in domum suam. Berzellai quoque galadites descendens de rogelim traduxit regem iordanem: paratus etiam ultra fluuium psequi eum. Erat autem berzellai galadites senex ualde id est octogenarius: et ipse prebuit alimenta regi cum moraretur in castris. Fuit quippe uir diues nimis. Dixit itaque rex ad berzellai. Veni mecum: ut requiescas securus mecum in ierusalem. Et ait berzellai ad regem. Quot sunt dies annorum uite mee. ut ascenda cum rege ierusalem? Octogenarius sum hodie. Numquid uigent sensus mei ad discernendum suauem uel amarum. aut delectare potest seruum tuum cibis et potus. uel audire ultra possum uocem cantorum aut cantatricum? Quare seruus tuus sit oneri domino meo regi? Saululum pro cedam famulus tuus ab iordane:

recum. Nec indigeo hac uacillitudine: sed obsecro ut reuertar seruus tuus. et moriar in ciuitate mea: et sepeliar iuxta sepulchrum patris mei et matris mee. Est autem seruus tuus chamaam. Ipse uadat tecum domine mi rex: et fac ei quod tibi bonum uideatur. Dixit itaque rex. Necum transeat chamaam. et ego faciam ei quicquid tibi placuit: et omne quod petieris a me. impetrabis. Cumque transisset uniuersus populus et rex iordanem: osculatus est rex berzellai: et benedixit ei. Et ille reuersus est in locum suum. Transiit ergo rex in galgalam: et chamaam cum eo. Omnis autem populus iuda traduxerat regem: et media tantum pars affuerat de populo israhel. Itaque omnes uiri israhel concurrentes ad regem: dixerunt ei. Quare te furati sunt fratres nostri uiri iuda. et traduxerunt regem et domum eius iordanem. omnesque uiros dauid cum eo. Et respondit omnis uir iuda: ad uiros israhel. Quia in prior est rex. Cur irasceris super hac re. Numquid comedimus aliquid ex rege. aut munera nobis data sunt? Et respondit uir israhel ad uiros iuda: et ait. Decem partibus ego maior sum apud regem: magisque ad me pertinet dauid quam ad te. Cur in fecisti iniuriam. et non nuntiatum est in priorum. ut reducerem regem meum. Duri autem responderunt uiri iuda: uiris israhel. **A**ccidit quoque ut ibi esset **XX** uir belial. nomine seba filius bocheri uir iemineus: et cecinitur bucina: et ait. Non est nobis pars in domo dauid: neque hereditas in filio

ysai. Reuere in tabnacula tua: uir
isrl. Et sepatus ē om̄s isrl a dauid.
secutusq; est seba filiū bocheri. Viri
aut̄ iuda adheferunt regi suo: a ior
dane usq; ierlm. Cūq; uenisset rex ī
domū suam in ierlm. tulit mulieres
decem concubinas suas quas dereli
q̄rat ad custodiendā domū: et tradi
dit eas in custodiam. aliūta eis pre
bens. Et n̄ ingressus ē ad eas: s; erat
clausē usq; ad diem mortis sue. ī ui
ditate uiuentes. Dixit autē rex a
mase. Conuoca in om̄s uiros iuda ī
diem terciū: et tu adesto p̄sens. Abi
it ḡ amasa ut conuocaret iudam: et
moratus ē extra placitum. qd̄ ei cō
stituerat rex. Ait autē dauid: ad abi
sar. Nunc magis afflicturus ē nos
seba filius bocheri: qm̄ absalon. Tol
le igitur seruos dñi tui et p̄sequere
eum: ne forte inueniat ciuitates mu
nitas: et effugiat nos. Egressi sūt ḡ
cum eo. uiri ioab. Cerechi quoq; et
fererchi et om̄s robusti exierunt de
ierlm: ad p̄sequendum seba filium
bocheri. Cumq; illi eēt iuxta lapidē
grandem qui est in gabaon: amasa
ueniens occurrit eis. Porro ioab uesti
tus erat tunica stricta ad mēsurā
habitus sui: et desup accinctus gla
dio dependente usq; ad ilia. in uagi
na: qui fabricatus. leui motu egre
di poterat et p̄cutere. Dixit itaq;
ioab: ad amasam. Salue mi frater.
Et tenuit manu dextera mentū a
mase: quasi osculans eum. Porro
amasa nō obseruauit gladiū: quē
habebat ioab. Qui p̄cussit eum in

latere: et effudit intestina eius in
tram. et mortuus ē: nec scdm̄ uuln̄
apposuit. Joab autē et abisai frater
eius: p̄secuti sunt seba filiū bocheri.
Intēa quidā uiri cū stetit iuxta
cadauer amase de focis ioab: dixē
runt. Ecce qui eē uoluit pro ioab:
comes dauid. Amasa autē consp̄sus
languine: iacebat ī media uia. Auidit
hoc quidā uir qd̄ subsisteret om̄is
p̄ls ad uidendum eū: et amouit a
masam de uia in agrū. Spuitq; eū
uestim̄to: ne subsisterent transeun
tes. p̄pter eum. Amoto igitur illo de
uia. transibat om̄is uir sequens
ioab: ad p̄sequendum seba filium
bocheri. Porro ille transierat p̄ om̄s
tribus isrl usq; in abelam et ī beth
machā: om̄esq; electi cōgregati
fuerant ad eum. Venerunt itaq; et
oppugnabant in abela et in beth
machā: et circumdederūt munitio
nib; ciuitatē. et obsessa ē urbs. Dis
autē turba que erat cū ioab: molie
batur destruere muros. Et exclama
uit mulier sapiens: de ciuitate. Au
dite: audite. Dicite ioab. Appropin
qua huc: et loquar tecum. Qui cū
accessisset ad eam: ait illi. Tu es
ioab. Et ille respondit. Ego. Ad
quē sic locuta est. Audi sermones
ancille tue. Qui respōdit. Audio.
Rursumq; illa. Sermo inq̄ dice
batur in ueteri. p̄uerbio. Qui int̄ro
gant: int̄rogent in abela. Et sic p̄
ficiēbant. Nonne ego sum que res
pondeo ueritatē isrl. et tu queris s̄
uerrere ciuitatē. et eūtere matrem

in isrl. Quare precipitas hereditate dñi. Respondensq; ioab. ait. Absit absit hoc a me. Non percipio. neq; de molitor. Non se sic habet res. Sed homo de monte effraim. seba. filiu bochri cognomine. leuauit manu suam contra regem dauid. Tradite illum solum. et recedemus a ciuitate. Et ait mulier. ad ioab. Ecce caput eius mittetur ad te. p muru. Ingressa est g; ad omnē pplm. et locuta ē eis sapienter. Qui abscisū caput seba filij bochri. precerunt ad ioab. Et ille cecinit tuba. et recesserunt ab urbe. unusquisq; i tabnacula sua. Ioab autē recessus est i eim. ad regem. Fuit g; ioab. sup omnem exercitū isrl. Hananias autē filius iorade sup cerecheos et pherecheos. Aduram autē. sup tributa. porro iosaphat filius achilud a comentarijs. Siba autem. scriba. sadoch autē. et abiathar. sacerdotes. Hira autē hiarites. erat sacerdos.

Facta est **XXI** dauid. quoq; fames in dieb; dauid. trib; annis iugit. Et consuluit dauid oraculū dñi. Dixitq; dñs. Pp̄ saul et domū sanguinū. quia occidit gabaonitas. Vocatis g; gabaonitis. rex dixit ad eos. Porro gabaonite non erant de filijs isrl. s; reliquit amorreoy. filij quoq; isrl. iurauerant eis. Et uoluit saul pcutere eos zelo. quasi p filijs isrl. iuda. Dixit g; dauid. ad gabaonitas. Quid faciam uobis. et qd erit ur̄m piaculū. ut bñdicatis heredi-

tati dñi. Dixeruntq; et gabaonite. Non ē nobis sup auro et argento questio. s; contra saul et domū eius. Neq; uolumus. ut interficiatur homo de isrl. Ad quos rex ait. Quid g; uultis. ut faciam uobis. Qui dixerunt regi. Nisrum qui attriuit nos. et opp̄ssit inq; ita delere debem. ut ne unus quide residuus sit de stirpe eius. i cunctis finib; isrl. Dentur nobis septē uiri de filijs eius. ut crucifigam; dño eos in gabaa saul. quondā electi dñi. Et ait rex. Ego dabo. Pcepitq; rex nuphebo seth filio ionathan filij saul. prop̄ iurandū dñi qd fuit int̄ dauid et int̄ ionathan filium saul. Tulit itaq; rex duos filios resp̄hā filie aiā quos pepit saul armoni et nuphebo seth. et quinque filios merob filie saul quos genuerat adriheli filio berzelai qui fuit de molathi. et dedit eos in manus gabaonitar. Qui crucifixerunt eos in monte. coram dño. Et ceciderunt h; septem simul occisi in dieb; messis p̄me. incipiente messio ne ordei. Tollens autē resp̄hā filia aiā ciliciū. substravit sibi supra petram ab initio messis. donec stillaret aqua sup eos de celo. Et si dimisit aues lacerare eos p diem. neq; bestias p noctem. Et nunciata sūt dauid que fecerat resp̄hā filia aiā. cō cubina saul. Et abiit dauid. et tulit ossa saul et ossa ionathe filij eius. a uiris iabes galaad. qui furati fuerant ea de platea bethsan. in qua suspenderant eos philistim cū interficissent saul in gelboe. et asportauit

... et ossa ionathe filij
... diligentes ossa eoy qui af
... sepebantur ea cum dñs
... ionathan filij eius. in cruce be
... daret in sepulchro p̄s pa
... p̄teritq; omnia quonq;
... et regnerat in t̄s
... factum ē autē uerū
... aditum est in
... dauid et seru eius et co
... dōr contra philistim. De
... dauid. restit de nob qui
... arapha. ante seruum
... uitas uitas appendebat.
... erat esse noui. uitas ē
... dñi. p̄ceditq; et fuit ab
... datur. et p̄cessit philistē
... Tunc uisuratur uir
... iures. iam si egredietis no
... dñi. ne eromgas iuria
... bō quq; fuit bellum in
... philistis. Tunc p̄cessit
... de dñi. sup de stirpe an
... p̄terit. Tercio quq;
... in gō. contra philistis.
... adedens filius sal
... uerphlemures. q̄uath
... in dñi. haste haste erat q̄n
... in uerū. Quartum uerū
... quō fuit uir exēdit
... in manu. et pedes habe
... est uigim q̄uor. et
... arapha. et blasphemā
... autē cū ionathan
... frater dauid. H; q
... de arapha in gery.
... in manu dauid et
... eius. **XXI**

inde ossa saul. et ossa ionathan filij
eius. Et colligentes ossa eorum qui af-
fixi fuerant: sepelierunt ea cum ossibus
saul. et ionathan filij eius. in terra be-
niamin. in latere in sepulchro eius pa-
tris eius. feceruntque omnia quecumque
precepit rex: et reppiciatus est dominus
terre post hec. Factum est autem cursu
spem philistinorum: aduersum israhel et
descendit dauid et serui eius cum eo:
et pugnabant contra philistinum. De-
ficiente autem dauid. iesbi de nob qui
fuit de genere arapha. cuius ferrum
haste trecentas uncias appendebat.
et accinctus erat ense nouo: nisus est
percutere dauid. Presidioque ei fuit abi-
sar filius saruie: et percussit philiste-
um in facie. Tunc irauerunt uiri
dauid: dicentes. Jam non egredieris no-
biscum in bellum: ne extinguas lucernam
in israhel. Secundum quoque fuit bellum in
gob: contra philisteos. Tunc percussit
sabbochat de usathi. et de stirpe ara-
pha: de genere gigantum. Tertium quoque
fuit bellum in gob: contra philisteos.
In quo percussit adeodatus. filius sal-
pomitatus. bertheemites. goliath
getheim: cui hastile haste erat quasi
luciatouum terentium. Quartum bellum
fuit in geth. In quo fuit uir excelsus
qui senos in manibus et pedibus habe-
bat digitos id est uiginti quatuor. et
erat de origine arapha: et blasphemauit
israhel. Percussit autem eum ionathan
filius samas: fratris dauid. Hi qui
tuor nati sunt de arapha in geth:
et ceciderunt in manu dauid et
seruorum eius. **XXI**

Locutus est autem dauid domino uerba
carminus huius in die qua libera-
uit eum dominus de manu omnium ini-
micorum suorum et de manu saul: et ait.
Dominus petra mea et robur meum: et
saluator meus. Dominus meus. fortis meus: spe-
rabo in eum. Scutum meum et cornu
salutis mee: eleuator meus. et refugium
meum. Saluator meus: de iniquitate libera-
bis me. Laudabile inuocabo dominum: et
ab inimicis meis saluus ero. Quia
circumdedere me strictiones mortis:
torrentes belial terruerunt me. Fu-
nes inferni circumdedere me: pue-
nerunt me laquei mortis. In tribula-
tione inuocabo dominum: et ad dominum meum
clamabo. Et exaudiuit de templo
suo uocem meam: et clamor meus ue-
niit ad aures eius. Comota est et con-
tremuit terra: fundamenta montium con-
cussa sunt et conuulsata: quoniam iratus
est. Ascendit fumus de naribus eius:
et ignis de ore eius uorauit: carbonem
succensi sunt ab eo. Et inclinauit
celos et descendit: et caligo sub pe-
dibus eius. Et ascendit super cherubin
et uolauit: et lapsus est super pen-
nas uenti. Posuit tenebras in cir-
cuitu suo latibulum: cribrans aquam
de nubibus celorum. Pre fulgore in con-
spectu eius: succensi sunt carbones
ignis. Tonabit de celo dominus: et excel-
sus dabit uocem suam. Misit sagittas.
et dissipauit eos: fulgura. et con-
sumpsit eos. Et apparuerunt effu-
sionis maris. et reuelata sunt funda-
menta orbis: ab increpatione domini. ab
inpiratione spiritus furoris eius. Misit

de excelso et assumpsit me: et ex-
 traxit me de aquis multis. Liba-
 uit me ab inimico meo potentissi-
 mo: et ab hys qui oderant me. qm̄
 robustiores me erant. Preuenit
 me in die afflictionis mee: et fcs
 est dñs firmanctū meū: et eduxit
 me in latitudinē. Libauit me: q̄a
 placui ei. Retribuet in dñs sc̄lm̄
 iusticiā meā: et sc̄lm̄ mundiciā
 manūū mearū reddet m̄. Quia
 custodiui uias dñi: et n̄ egi impie
 a deo meo. Om̄ia enī iudicia eius
 in conspectu meo: et p̄cepta ei nō
 amouī a me. Et ero p̄fectus cū eo:
 et custodiā me ab iniquitate mea.
 Et restituet in dñs sc̄lm̄ iusticiā
 meā: et sc̄lm̄ mundiciā manūū
 mearū in consp̄u oculorū suorū. Cū
 sc̄o sc̄us eris: et cū robusto p̄fectus.
 Et cū electo electus eris: et cum
 puero p̄teris. Et pl̄m̄ paup̄erē
 saluū facies: oculisq; tuos excelsos
 humiliabis. Quia tu lucerna mea
 dñe: et tu dñe illuminabis tene-
 bras meas. In te enī curā accin-
 ctus: in deo meo transiliā murū.
 Ds̄ immaculata uia eius: eloqui-
 um dñi igne examinātū: scutū
 est om̄ium sp̄antiū in se. Quis est
 ds̄ p̄ter dñm̄. et quis fortis p̄ter
 dñm̄ nr̄m. Ds̄ qui accinxit me for-
 titudine: et cōplanauit p̄fectam
 uiam meā. coequans pedes meos
 certus. et sup̄ excelsa mea statuen-
 me. Docens manus meas ad pl̄-
 um: et componens quasi arcum
 ēreum brachia mea. Dedisti m̄

clipeum salutis tue: et mansuetudo
 mea multiplicauit me. Dilatabis
 gressus meos subtus me: et nō defi-
 cient tali mei. Persequar inimicos
 meos et cōteram: et nō reuertar do-
 nec consumā eos. Consumā eos et
 confringā ut n̄ consurgāt: cadent
 sub pedib; meis. Accinxisti me for-
 titudine ad preliū: incuruasti resis-
 tentes in sub me. Inimicos meos de-
 disti in dorsum. odientes me: et dis-
 pdam eos. Clamabūt et n̄ erit qui
 saluet: ad dñm̄. et n̄ exaudiet eos.
 Delebo eos ut puluerē t̄re: quasi
 lutum platearū cōmuniā eos atq;
 compingā. Saluabis me a contra-
 dictionib; ppli mei: custodies me ī
 caput gentiū. Pops̄ que ignoro ser-
 uet m̄: filij alieni nō resistent m̄:
 auditu auris obediēt m̄. filij alie-
 ni defluerunt: et cōtrahentur in
 angustus suos. Viuit dñs. et bñdes
 ds̄ nr̄s: et exaltabitur ds̄ fortis sa-
 lutis mee. Ds̄ qui das uindictas m̄.
 et detecisti p̄los meos sub me. qui
 eduxit me ab inimicis meis. et a re-
 sistentib; m̄ eleuas me: a uero mi-
 quo libabis me. Prop̄tea cōfitebor
 tibi dñe in gentib;: et nōi tuo can-
 tabo. Magnificans salutes regis
 sui. et faciens m̄ias xp̄o suo dauid:
 et semini ei in sempit̄nū. **XXII**
Het sunt aut̄ ūba nouissima.
 Dixit dauid fili ysai. Dixit
 uir cui constitutū ē de xp̄o di iacob:
 egregius psaltes isrl̄. Sp̄s dñi locu-
 tus est p̄ me: et sermo ei p̄ linguā
 meā. Dixit. Ds̄ isrl̄ m̄ locutus est.

fortis istis: dñator hominū uultus.
 dñator in timore dei. Sicut lux au-
 rore. oriente sole mane absq; nubib;
 rutilat: et sicut pluuus germinat
 herba de trā. Nec tanta est domus
 mea apud deum: ut pactū eternū
 interec meū. firmū in omnib; atq;
 mutū. Cuncta enī salus mea. et
 oīs uoluntas: nec ē quicq; ex ea
 qd nō germinat. Preuaricatores autē
 quasi spine euellentur unūsi. que
 nō tolluntur manib;: et siq; tan-
 gere eas uoluit. armabitur ferro
 et ligno lanceato: igneq; succense
 cōburentur usq; ad nichilum. Hec
 nōia fortū dauid. Dauid sedens ī
 cathedra: sapientissimus pnceps
 inter tres. Ipse ē quasi tenerimus
 ligni iūniculus: qui octingētos in-
 terfecit impetu uno. Post hūc elea-
 zar filius patris eius aoli int tres
 fortes qui erant cū dauid qñdo exp-
 brauerūt philistim: et cōgregati
 sunt illuc in preliū. Cumq; ascen-
 disse uiri istī. ipse stetit et percussit
 philisteos: donec deficeret manus ei.
 et obrigesceret cū gladio. fecitq; dñs
 salutē magnā in die illa: et ppl's
 qui fugerat reu'sus ē ad celoz spolia
 detrahenda. Et post hūc semā filiu
 age: de arari. Et congregati sunt
 philistim in statione. Erat quippe
 ibi ager: plenus lente. Cumq; fu-
 gisset ppl's a facie philistim. stetit
 ille in medio agri: et tutus est eū.
 Percussitq; philisteos: et fecit dñs sa-
 lutē magnā. Hec nō et ante descen-
 derunt tres qui erant pncipes int

triginta: et uenerāt tempe messis ad
 dauid. in speluncā odollām. Castra
 autē philistinorū erant posita ī ualle
 gigantū: et dauid erat in p'sidio.
 Porro statio philistinorū: tunc erat
 in bethleem. Desidauit q; dauid:
 et ait. Siquis daret mī potum aque
 de cisterna que ē in bethleem: iuxta
 portam. Iruperunt q; tres fortes
 castra philistinorū: et hausert aquā
 de cisterna bethleem que erat iuxta
 portam: et attulerūt ad dauid. At
 ille noluit bibere: sed libauit eam
 dño dicens. Propicius sit mī dñs:
 ne faciam hoc. Num sanguinē ho-
 minū istoz qui pfecti sunt. et aīaz
 piculum bibam? Noluūt q; bibere.
 Hec fecerunt tres robustissimi. Abi-
 sai quoq; frat' ioab. filius saruie:
 pnceps erat de trib;: Ipse est qui le-
 uauit hastam suā contra trecentos
 quos interfecit: nōiatus in trib;: et
 int tres nobilito. Cratq; eoz prin-
 ceps: s; usq; ad tres pmos nō puen-
 rat. Et banaias filius ioiade uiri
 fortissimi. magnoz opum de capse
 hel: ipse percussit duos leones moab.
 et ipse descendit et percussit leonē in
 media cisterna. in dieb; niuis. Ipse
 quoq; interfecit uirū egyptiū. uirum
 dignū spectaculo: habentē in ma-
 nu hastam. Itaq; cū descendisset ad
 eum in uirga. u. extorsit hastā de
 manu egypti: et interfecit eū hasta
 sua. Hec fecit banaias fili' ioiade:
 et ipse nōiatus int tres robustos.
 qui erant int triginta nobiliores.
 Ueruntam usq; ad tres n̄ puenāt.

002

fecitq; eum sibi dauid auriculariū:
 a secreto. Asahel frat̄ ioab: inter tri-
 ginta. Cleanan filius patris ei: de
 bechleem. Sema: de arari. Helica
 de arodi. Helas: de phalti. Hira fili
 achas: de thecua. Abiezzer: de ana-
 thot. Nobonnay: de usathi. Bel-
 mon: achoites. Hacharai: necho-
 phathites. Heled filius banaa: et
 ipse nechophathites. Hitay filius
 rabay: de gebeeth filioꝝ beniamin.
 Banaya: arathonites. Hedday: de
 torrente gaas. Abialbon: arbathi-
 tes. Asmauech: de beromi. Helia-
 ba: de salboni. Filij iasen. Jonatha.
 Sema: de horodi. Harem filius sa-
 rar: arothites. Helifelech filius a-
 basbai: filij maachathi. Heliam
 filius achithofel: gilonites. Ezrai:
 de carmelo. Pharai: de arbi. Iga-
 al filius nathan: de soba. Bonni:
 de gaddi. Silech: de ammoni. Ha-
 harai berochites: armiger ioab fi-
 lii saruie. Hira: hierites. Galeb: et
 ipse hierites. Omnes etheus: om̄s:
 triginta septem. **XXIII**

Et addidit furor dñi irasci cō-
 tra isrl. cōmouitq; dauid in
 eis: dicentē. Nade: numera isrl et
 iudam. Dixitq; rex ad ioab: principē
 exercitus sui. Pambula om̄s tribus
 isrl a dan usq; bersabee: et numera
 pplm ut sciam numerū eius. Dix-
 itq; ioab regi. Adugeat dñs deus
 tuus ad pplm tuū quantus nūc ē:
 iterumq; centuplicet in conspectu
 dñi mei regis. S; quid sibi dñs m̄s
 rex uult in te huiusmodi. Obtr-

nuit aut̄ sermo regis: uerba ioab et
 pncipum exercitus. Egrediusq; est
 ioab et pncipes militum a facie re-
 gis: ut numerarent pplm isrl. Cūq;
 ptransissent iordanē. uenerunt in
 aruer: ad dextram urbis que est in
 ualle gad. Et piazet transierunt
 in galaad in terrā inferiorē hodsi:
 et uenerūt in dan siluestria. Circe-
 untesq; iuxta sydonē transierunt
 prope menia tyri: et omnē terram
 euei et chananei. Ueneruntq; ad
 meridiem iuda: in bersabee. Et lu-
 strata uniuersa terra: affuerunt post
 nouē menses et uiginti dies. in ihe-
 rlm. Dedit q; ioab numerū descrip-
 tionis ppli: regi. Et inuenta sūt de
 isrl octingenta milia uiroz fortū
 qui educerent gladiū: et de iuda qu-
 genta milia pugnatoꝝ. Percussit
 aut̄ cor dauid eum: postquā numē-
 tus ē ppl̄s. Et dixit dauid ad dñm.
 Peccauī ualde in hoc facto: s; p̄cor
 dñe ut transferas iniquitatē serui
 tui. quia stulte egi nimis. Surrexit
 itaq; dauid mane. Et sermo dñi fcs
 est ad gad ppham et uidentē: dices.
 Nade et loquere ad dauid. Hec dic
 dñs. Trium tibi datur optio. Elige
 unū qd uolueris ex hys: ut faciā
 tibi. Cūq; uenisset gad ad dauid:
 nūciauit ei. dicens. Aut septē an-
 nis ueniet tibi fames in trā tua;
 aut trib; m̄sib; fugies ad iusarios
 tuos: et illi te psequuntur: aut cte
 trib; dieb; erit pestilentia in terra
 tua. Nunc q; delibā et uide: quem
 respondeam ei qui me misit sermo

... datur ad gab...
 ... dñs ē ut...
 ... m̄sib;...
 ... iordanē...
 ... bersabee...
 ... iuda...
 ... chananei...
 ... ierlm...
 ... dñm...
 ... fcs...
 ... dices...
 ... triū...
 ... optio...
 ... elige...
 ... unū...
 ... qd...
 ... uolueris...
 ... ex...
 ... hys...
 ... ut...
 ... faciā...
 ... tibi...
 ... cūq;...
 ... uenisset...
 ... gad...
 ... ad...
 ... dauid...
 ... nūciauit...
 ... ei...
 ... dicens...
 ... aut...
 ... septē...
 ... annis...
 ... ueniet...
 ... tibi...
 ... fames...
 ... in...
 ... trā...
 ... tua...
 ... aut...
 ... trib;...
 ... m̄sib;...
 ... fugies...
 ... ad...
 ... iusarios...
 ... tuos...
 ... et...
 ... illi...
 ... te...
 ... psequuntur...
 ... aut...
 ... cte...
 ... trib;...
 ... dieb;...
 ... erit...
 ... pestilentia...
 ... in...
 ... terra...
 ... tua...
 ... nunc...
 ... q;...
 ... delibā...
 ... et...
 ... uide...
 ... quem...
 ... respondeam...
 ... ei...
 ... qui...
 ... me...
 ... misit...
 ... sermo

nem. Dixit autē dauid ad gad. Coartor
 nimis. Sed melius ē ut incidam in
 manus dñi: multe enī misericordie eius
 sunt: qm̄ in manib; hominū. Inmi-
 serit; dñs pestilentia in isrl̄ de mane
 usq; ad tempus constitutū: et mor-
 tuū sunt ex p̄lo a dan usq; bethabee
 septuaginta milia uiroz. Cūq; ex-
 tendisset manū suā angl̄s dñi sup
 isrl̄m ut disperderet eam: miseratus ē
 dñs sup afflictionē. Et ait angl̄o p
 currenti p̄lin. Sufficit nūc: cōtine
 manū tuam. Erat autē angl̄s dñi
 iuxta areā hareuna rebusi. Dixitq;
 dauid ad dñm: cū uidisset angelū
 cedentē p̄lin. Ego sum qui peccauī:
 et ego iniqu; egi. Isti qui oues sūt qd
 fecerunt. Mercatur obsecro manus
 tua contra me: et contra domū pa-
 tris mei. Venit autē gad ad dauid
 in die illa: et dixit ei. Ascende: con-
 strue altare dño in area hareuna
 rebusi. Et ascendit dauid: iuxta
 sermonē gad. quē preceperat ei dñs.
 Conspiciensq; hareuna: adiūxit
 regem et seruos eius transire ad se.
 Et egressus adorauit regem prono
 uultu in terram: et ait. Quid cause
 ē ut ueniat dñs n̄s rex ad seruum
 suū. Cui dauid ait. Ut emā a te a-
 ream et edificeam altare dño: et ces-
 set infectio que grassatur in p̄lo.
 Et ait hareuna. ad dauid. Accipi-
 at et offerat dñs n̄s rex: sicut pla-
 cet ei. Habes boues in holocaustū:
 et plaustrū et iuga bouum in usū
 lignoz. Omnia dedit hareuna re-
 gi. Dixitq; hareuna ad regē. Dñs

207
 d̄s tuus: suscipiat uotū tuū. Cui
 respondens rex: ait. Nequaquā ut
 uis: sed emā precio a te: et nō offerā
 dño deo meo holocausta gratuita.
 Erat ḡ dauid aream et boues ar-
 genti siclis quinquaginta: et edi-
 ficauit ibi dauid altare dño. Et
 obtulit holocausta et pacifica: et
 respiciatus ē dñs terre: et cohibita
 est plaga ab isrl̄. *Explicit sc̄ls liber
 regum. Incipit tertius lib̄ regum.*

Dixit rex dauid senue-
 rat: habebatq; e-
 ratis plurimos di-
 es. Cumq; optre-
 tur uestib;: nō ca-
 lescebat. Dixit ḡ
 ei serui sui. Querant dño n̄o regi
 adolescentulā uirginē: et stet corā
 rege: et foueat eum. Dormiatq; in
 sinu suo: et calefaciat dñm n̄m
 regē. Quiesierunt igitur adolescen-
 tulam speciosam: in omnib; simib;
 isrl̄. Et inuenit abisag sunatoritē:
 et adduxerunt eam ad regem. Erat
 autē puella pulchra nimis. Dormi-
 ebatq; cum rege: et ministrabat ei.
 Rex uero: nō cognouit eā. Adoni-
 as autē filius aggith: eleuabatur:
 dicens. Ego regnabo. Fecitq; sibi
 currū et equites: et quinquaginta
 uiros qui ante eū currebant. Hec
 corripuit eū pater suus aliquādo:
 dicens. Quare hoc fecisti. Erat au-
 tē ip̄e pulcher ualde: sc̄ls natus
 post absalon. Et sermo ei: cū ioab
 filio saruē. et cū abiathar sac̄dote:
 qui adiuuabant partes adoniē.

703
Sadoch uero sacerdos et banaias filii
 ioiade. et nathan propheta. et semet. et
 cerethi. et ferethi. et omne robur
 exercitus dauid: non erat cum adonia.
Immolatis ergo adonias arietibus: et ui
 tulus et inueneris pinguibus. iuxta
 lapidem zoelch qui erat uicinus
 fonti rogel: uocauit uniuersos fratres
 suos filios regis. et omnes uiros iuda
 seruos regis. **N**athan autem prophetam
 et banaiam et robustos quosque et
 salomonem fratrem suum: non uocauit.
Dixit itaque nathan: ad bethsabee
 matrem salomonis. Num audisti
 quod regnauit adonias filii aggith.
 et dominus noster dauid hoc ignorat: **N**unc
 ergo ueni: accipe consilium a me: et
 salua animam tuam filiusque tuus sa
 lomonis. **V**ade et ingredere ad re
 gem dauid: et dic ei. **H**onne tu do
 mine mi rex iurasti in ancille tue.
 dicens. quod salomon filius tuus reg
 nabit post me. et ipse sedebit in solio
 meo. **Q**uare ergo regnat adonias. **E**t
 adhuc tibi te loquente cum rege. ego
 ueniam post te: et complebo sermo
 nes tuos. **I**ngressa est itaque bethsa
 bee ad regem: in cubiculo. **R**ex autem
 senuerat nimis: et abisag sunami
 tis ministrabat ei. **I**nclinauit se
 bethsabee: et adorauit regem. **A**d
 quam rex. **Q**uid tibi inquit uis. **Q**ue
 respondens ait. **D**omine mi. tu iurasti
 per dominum deum tuum ancille tue: sa
 lomon filius tuus regnabit post me.
 et ipse sedebit in solio meo. **E**t ecce
 nunc adonias regnauit: te domine mi
 rex ignorante. **H**actaunt boues et

pinguia queque arietesque plurimos:
 et uocauit omnes filios regis. abia
 thar quoque sacerdotem. et ioab prin
 cipem milicie: salomonem autem seruum
 tuum non uocauit. **V**eruntamen domine
 mi rex. in te oculi respiciunt totius
 israel: ut indices eis qui sedere debeat
 in solio tuo domine mi rex. post te. **E**rit
 quod cum dormierit dominus noster rex cum pat
 ribus suis: erimus ego et filius meus
 salomon. peccatores. **A**dhuc illa loquente
 cum rege: nathan propheta uenit. **E**t nu
 ciauerunt regi: dicentes. **A**d est na
 than propheta. **C**umque introisset in con
 spectu regis. et adorasset eum prius
 in terram: dixit nathan. **D**omine mi rex.
 tu dixisti. adonias regnet post me.
 et ipse sedeat super thronum meum. **Q**uia
 descendit hodie. et immolauit boues
 et pinguia. et arietes plurimos: et
 uocauit uniuersos filios regis. et prin
 cipes exercitus. abiat har quoque sa
 cerdotem. **I**llisque uescantibus: et biben
 tibus coram eo. et dicentibus uiuat
 rex adonias: me seruum tuum et sa
 doch sacerdotem. et banaiam filium io
 iade. et famulum tuum salomonem non
 uocauit. **N**umquid a domino meo rege exi
 uit hoc uerbum. et tu non indicasti
 seruo tuo. quis sessurus esset super
 thronum domini mei regis post eum. **E**t
 respondit rex dauid: dicens. **V**oca
 te ad me bethsabee. **Q**ue cum fuisset
 ingressa coram rege: et stetit ante
 eum: iurauit rex. et ait. **N**uit do
 qui eruit animam meam de omni an
 gustia: quia sicut iuravi tibi per dominum
 deum israel. dicens. salomon filius tuus

regnabit post me: et ipse sedebit super
solum meum pro me: sic faciam hodie.
Submissisq; bechabee in terram
uultu: adorauit regem: dicens. **U**
uat dominus meus rex dauid: in eternum.
Dixit quoq; rex dauid. **U**ocate in sa-
doch sacerdotem: et nathan prophetam:
et banaiam filium ioiade. **Q**ui cum in-
gressi fuissent coram rege: dixit ad eo-
rum. **T**ollite uobiscum seruos domini uiri:
et imponite salomonem filium meum super
mulam meam: et ducite eum in gion.
Et unget eum ibi sadoch sacerdos
et nathan propheta in regem super israhel:
et canentis bucina: atq; dicentis. **U**uat
rex salomon. **E**t ascendetis post eum:
et uenietis. **E**t sedebit super solum
meum: et ipse regnabit pro me. **I**lliq;
propheta: ut sit dux super israhel: et super
iudam. **E**t respondit banaias filius
ioiade regi: dicens. **A**men. **S**ic loquitur
dominus deus domini mei regis. **Q**uomodo fuit
dominus cum domino meo rege: sic sit cum sa-
lomone: et sublimis faciat solium
eius a solio domini mei regis dauid. **D**ef-
cendit ergo sadoch sacerdos et nathan
propheta: et banaias filius ioiade: et
cerethi et pherechi: et imposuerunt
salomonem super mulam regis dauid:
et adduxerunt eum in gion. **S**ump-
seruntq; sadoch sacerdos cornu olei de
tabernaculo: et unxit salomonem: et
canerunt bucina. **E**t dixit omnis
populus. **U**uat rex salomon. **E**t ascen-
dit uniuersa multitudo post eum: et
populus canentium tympanis: et letantium
gaudio magno: et insonuit terra a
clamore eorum. **A**udiuit autem adonias:

et omnes qui inuitati fuerant ab eo. **I**taq;
conuiuium finitum erat. **S**; et ioab au-
dita uoce tube: ait. **Q**uid sibi uult
clamor ciuitatis tumultuantis. **A**d-
huc illo loquente: ionathan filius
abiathar sacerdotis uenit. **C**ui dixit
adonias. **I**ngredere quia uir fortis es:
et bona nuntiatus. **R**esponditq; io-
nathan adoniam. **N**equaquam. **D**ominus
enim noster rex dauid: regem constituit
salomonem. **M**isitq; cum eo sadoch
sacerdotem et nathan prophetam et
banaiam filium ioiade: et cerethi: et
pherechi: et imposuerunt eum super
mulam regis. **U**ixeruntq; eum sa-
doch sacerdos et nathan propheta re-
gem in gion. **E**t ascenderunt inde
letantes: et insonuit ciuitas. **H**ec
est uox quam audistis. **S**ed et salo-
mon sedet super solum regni: et in-
gressi serui regis benedixerunt domino
nostro regi dauid: dicentes. **A**mplificet
deus nomen salomonis super nomen tuum:
et magnificet thronum eius super thronum
tuum. **E**t adorauit rex in lectu-
lo suo: et insuper hec locutus est. **B**en-
dictus dominus deus israhel: qui dedit hodie
sedentem in solio meo: uidentibus o-
culis meis. **T**erriti sunt ergo: et surrex-
erunt omnes qui inuitati fuerant ab
adonia: et iuit unusquisq; in uiam
suam. **A**donias autem timens salomo-
nem: surrexit et abiit in tabernaculum
domini: tenuitq; cornu altaris. **E**t nu-
ciauerunt salomoni: dicentes. **E**cce
adonias timens regem salomonem
tenet cornu altaris: dicens. **I**uret in
rex salomon hodie: quod non interficiet

80

seruū suū gladio. Dixitq; salomon.
Si fuit uir bonus: nō cadet nec un-
quidē capillus eius in trā. Sin autē
malum fuit inuentū in eo: morietur.
Misit g rex salomon: et eduxit eum
ab altari. Et ingressus: adorauit re-
gem salomonē. Dixitq; ei salomon.
Vade in domū tuam. **H**

Appropinquauerūt autē dies da-
uid: ut moreretur: precepitq;
salomoni filio suo: dicens. Ego igre-
dior uiam uniuē terre. Confortare
et esto uir: et obserua custodias dñi
dei tui: ut ambules in uis eius: et
custodias ceremonias eius et p̄cep-
ta eius: et iudicia et testimonia: si-
cut scriptum ē in lege moysi: ut in-
telligas uniuē que facis: quocūq;
te uerteris: ut confirmet dñs sermo-
nes suos quos locutus ē de me: dices.
Si custodierint filij tui uias meas:
et ambulauerint coram me in ueri-
tate in omni corde suo et in omni a-
nima sua: nō auferetur tibi uir de
solio isrl. Tu quoq; nosti que fecit
m̄ ioab filius saruē: que fecerit du-
ob; p̄ncipib; exercitus isrl: abner
filio ner: et amase filio rether quos
occidit: et effudit sanguinē belli ī
pace: et posuit cruorem belli ī bal-
theo suo qui erat circa lumbos eiu:
et in calciamto suo qd erat ī pedib;
eius. Facies ḡ iuxta sapiam tuam:
et non deduces canitiem ei pacifice
ad inferos. S; et filij bezzellai ga-
laaditis reddes grām: eruntq; co-
medentes in mensa tua. Occurrēt
enim m̄: quando fugebā a facie

absalon fr̄s tui. Habes itq; apud
te semet filiu gera filij iemini de
bahurim: qui maledixit m̄ maledi-
ctione pessima: quando ibam ad ca-
stra. S; quia descendit m̄ in occur-
sum cū transirem iordanē: et iura-
ui ei p̄ dñm dicens: nō te interficiā
gladio: tu noli eum pati ēē innox-
ium. Vir autē sapiens es: et scies que
facies ei: deducesq; canos eius cū
sanguine ad inferos. Dormiuit iḡ
dauid cū patrib; suis: et sepultus
est in ciuitate dauid. Dies autem
quib; regnauit dauid sup isrl: qua-
draginta anni sunt. In hebron reg-
nauit septem annis: in iherlm̄ tri-
ginta trib;. Salomon autē sedit sup
thronū dauid patris sui: et firma-
tum ē regnū eius nimis. Et ingre-
sus ē adonias fili' aggrith: ad bethsa-
bee matrē salomonis. Que dixit ei.
Pacifcus ne ingressus tuus: Qui
respondit. Pacifcus. Addiditq; ser-
mo m̄ ad te est. Cui ait. Loquere. Et
ille. Tu inqt nosti quia meum erat
regnū: et me p̄posuerat omnis isrl
sibi in regem: s; translātū ē regnū
et sc̄m ē fr̄s mei. A dño enim consti-
tutū est ei. Hunc ḡ petitionē unā
p̄cor a te: ne confundas faciem meā.
Que dixit ad eū. Loquere. Et ille
ait. Precor ut dicas salomoni regi:
neq; enī tibi negare quicq; potest:
ut det m̄ abislag sunamitem uxore.
Et ait bethsabee. Bene ego loquar
pro te regi. Venit ḡ bethsabee: ad re-
gem salomonē: ut loqueretur ei p̄
adonia. Et surrexit rex in occur-
sū

eius. et adorauit eam: et sedit sup
 thronu suu. Positusq; est thronus
 matri regis: que sedit ad dexterā ei.
Dixitq; ei. Petitionē unā paruulā
 ego deprecor a te: ne confundas faciē
 meam. **Dixitq; ei rex.** Pete mat' mi-
 serq; enī fas est: ut auertā faciē tuā.
Que ait. Detur abisag sumamitis
 adonē frī tuo. uxor. **Responditq; rex**
salomon: et dixit matri sue. **Quare**
postulas abisag sumamitem adonē?
Postula ei et regnū. Ipse enī est fr' mīs
 maior me: et habet abriathar sacerdo-
 tem et ioab filiū saruie. **Iurauit itaq;**
rex salomon p dñm: dicens. **Hec faci-**
at m' d's et hec addat: quia contra a-
 nimā suam locutus ē adonias iūbū
 h'c. **Et nunc uiuit dñs qui firmauit**
me. et collocauit me sup solū dauid
patri mei. et qui fecit m' domū scē
locutus ē: quia hodie occidetur ado-
 nias. **Uisitq; rex salomon p manū**
banaiē filij ioiade: qui interfecit eū:
 et mortuus ē. **Abriathar quoz sacer-**
don: dixit rex. **Vade in anathoth ad**
agrum tuū. **Et quidē uir mortis es.**
hodie te nō interficiā: qā portasti
 archam dñi dei coram dauid patre
 meo: et sustinisti laborem. in oibz
 in quibz laborauit pater mīs. **Cecit**
q; salomon abriathar ut nō eēt sacer-
dos dñi: ut impleretur sermo dñi
 que locutus ē sup domū heli in sylo.
Uenit autē nunciū ad salomone qd
ioab declinasset post adoniam: et p
 salomone nō declinasset. **fugit ergo**
ioab in tabnaculū dñi: et apprehendit
 cornu altaris. **Nunciatumq; ē regi**

salomoni. qd fugisset ioab in taber-
 naculū dñi: et esset iuxta altare. **U-**
sitq; salomon banaiam filiū ioiade:
 dicens. **Vade interfice eum.** **Et uenit**
banaias ad tabnaculū dñi: et dixit
 ei. **Hec dicit rex.** **Egredere.** **Qui ait.**
Non egrediar: sed hic morar. **Re-**
nunciāuit banaias regi sermonem:
 dicens. **Hec locutus ē ioab:** et hec res-
 pondit m'. **Dixitq; ei rex.** **Fac sicut**
locutus ē et interfice eum et sepeli:
 et amouebis sanguinē innocentē
 qui effusus ē a ioab. a me et a domo
 patris mei. **Et reddat dñs sangui-**
nē eius sup caput eius: qā interfecit
 duos uiros iustos melioresq; se. et
 occidit eos gladio. patre meo dauid
 ignorante: abner filiū ner. pncipē
 milicie isrl. et amasa filiū iether.
 pncipem exercitus iuda. **Et reuer-**
tur sanguis illoz in caput ioab. et i
caput feminis eius: in sempiternū.
Dauid autē et semini eius et domui
et throno illius sit pax usq; in eter-
nū: a dño. **Ascendit itaq; banaias**
filius ioiade. et aggressus eū interfe-
cit: sepultusq; est in domo sua in de-
serto. **Et constituit rex banaiā filiū**
ioiade p eo sup exercitum: et sadoch
 sacerdotem posuit p abriathar. **Uisit**
 quoz rex. et uocauit semet: **dixitq;**
ei. **Edifica tibi domū in iherlm. et**
habita ibi: et nō egredieris inde. huc
 atq; illuc. **Quacūq; autē die egissus**
fueris. et transieris torrentē cedron:
 scito te interficiendum. **Sanguis tuus**
 erit sup caput tuū. **Dixitq; semet**
regi. **Bonus sermo.** **Sicut locutus ē**

dñs nrs rex: sic faciet seruus tuus.
 Habitauit itaq; semer in iherlm:
 diebz multis. Factum ē autem post
 annos tres: ut fugeret serui semer
 ad achis filiū maacha. regem gech.
 Nunciatumq; est semer: qd serui ei
 essent in gech. Et surrexit semer et
 strauit asinum suū: iuitq; ad achis
 in gech ad requirendos seruos suos:
 et reduxit eos de gech. Nunciatū ē
 aut salomoni. qd esset semer i gech
 de iherlm: et redisset. Et mittens uo
 cauit eū: dixitq; illi. Nonne testifi
 catus sum tibi p dñm. et pdixi
 tibi. quacumq; die egressus fueris
 huc et illuc scito te esse morturū.
 Et respondisti mī. Bonus sermo: quē
 audiui. Quare g nō custodisti ius
 iurandū dñi. et preceptū qd ppepe
 ram tibi. Dixitq; rex ad semer. Tu
 nosti omne malum cui tibi consciū
 est cor tuū: qd fecisti dauid patri
 meo. Reddidit dñs maliciā tuam:
 in caput tuū. Et rex salomon bñ
 dictus: et thronus dauid erit sta
 bilis coram dño usq; in sempiter
 nū. Iussit itaq; rex banaiē filio ioia
 de: qui aggressus percussit eum: et
 mortuus est. **III**
Confirmatū est igitur regnū
 in manu salomonis: et affinitate
 coniunctus ē pharaoni regi egypti.
 Accepit namq; filiam eius. et ad
 duxit in ciuitatē dauid: donec cō
 pletet edificans domū suam. et do
 mū dñi. et murū iherlm p circuitū.
 Attamen pls immolabat in excel
 sis. Non enī edificatū erat templū

nōi dñi: usq; in diem illum. Dilexit
 aut salomon dñm. ambulans in p
 ceptis dauid patris sui: excepto qd i
 excelsis immolabat. et accendebat thi
 miāma. Abiit itaq; in gabaon: ut i
 molaret ibi. Illud quippe erat excelsū
 maximū. Nulle hostias in holocau
 stum obtulit salomon: sup altare il
 lud in gabaon. Apparuitq; dñs salo
 moni p sompnū nocte: dicens. Pos
 tula qd uis: ut dem tibi. Et ait sa
 lomōn. Tu fecisti cū seruo tuo dauid
 patre meo miām magnā: sicut am
 bulauit in conspectu tuo in ueritate
 et in iusticia et recto corde tecū. Cus
 todisti ei miām tuam grandem: et
 dedisti ei filiū sedentē sup thronū
 eius sicut ē hodie. Et nunc dñe dñs:
 tu regnare fecisti seruū tuū pro da
 uid patre meo. Ego sum puer par
 uulus: et ignorans egressum et in
 troitū meum. Et seruus tuus i me
 dio est pls quē elegisti: pls infiniti
 qui numerari et supputari n̄ potest
 p multitudinē. Dabis g seruo tuo
 cor docile: ut possit iudicare pls tu
 um. et discernere int̄ bonū et malū.
 Quis enī potest iudicare pls istū.
 pls tuū hunc multū. Placuit ergo
 sermo coram dño: qd salomon rem
 huicemodi postulasset. Et dixit deū
 salomoni. Quia postulasti uerbum
 hoc. et n̄ petisti tibi dies multos. nec
 diuitias. aut aīas inimicōz tuoz: s;
 postulasti tibi sapiām ad discernedū
 iudiciū: ecce feci tibi scām sermones
 tuos. et dedi tibi cor sapiens et intel
 ligens. in tantū ut nullus ante te

similis tui fuit. nec post te surreturus
 fit. Et hec que n̄ postulasti dedi tibi.
 diuitias scilicet et gl'am: ut nemo fuit
 similis tui in regibz. cunctis recto die
 bz. Si aut̄ ambulauis in uis m̄is.
 et custodieris p̄cepta mea et m̄adata
 mea sicut ambulauit pat̄ tuus: In
 ggos faciam dies tuos. Igitur euigla
 uit salomon: et intellexit quod eēt
 sompniū. Cumqz uenisset iherlm: ste
 tit coram archa federis dñi. Et obtu
 lit holocausta: et fecit uictimas pac
 ficas: et grande conuiuū uniuersis
 famulis suis. Tunc uenerūt due mu
 leres meretrices ad regem: steterūtqz
 coram eo. Quaz una ait. Obsecro mi
 dñie. Ego et mulier hec habitabam
 in domo una: et peperī apud eam in
 cubiculo. Tercio aut̄ die postquā ego
 peperī: pepit et hec. Et erant simul:
 nullusqz alius nobiscū in domo. ex
 ceptis nobis duabz. Mortuus ē autē
 filius mulieris hui' nocte: dormiens
 quippe opp̄ssit eum. Et consurgens ī
 tempeste noctis silencio. tulit filiū
 meū de latere meo ancille tue dormie
 tis: et collocauit in sinu suo: suū aut̄
 filiū qui erat mortuus. posuit ī sinu
 meo. Cūqz surrexissem mane ut dare
 lac filio meo: apparuit mortuus. Quē
 diligentius intuens clara luce: dep̄
 hendi nō ēē meū quē genuerā. Res
 pondit altera mulier. Non est ita: s; filius
 tuus mortuus ē: m̄s autē ui
 uit. Contrario illa dicebat. Ment
 ris. filius quippe m̄s uiuit: et fili'
 tuus mortuus ē. Atqz in hūc modū
 contendebant: coram rege. Tunc rex

ait. Hec dicit. fili' m̄s uiuit et fili' tu
 us mortuus ē: et ista respondit nō.
 s; filius tuus mortuus ē. m̄s autē
 uiuit. Dixit q̄ rex. Afferre in gladi
 um. Cumqz attulissent gladium co
 ram rege: diuidite inq̄ infantē ui
 uum in duas partes: et date dimi
 diam partem uni. et dimidiā partē
 alteri. Dixit aut̄ mulier cui fili' erat
 uiuus ad regem: cōmota sūt quippe
 uiscera eius sup filio eius. Obsecro
 dñie: date illi infantē uiuū: et nolite
 interficē eum. Contrario illa dice
 bat. Nec in nec tibi sit: s; diuidatur.
 Respondens rex: ait. Date huic in
 fantē uiuū: et n̄ occidatur. Hec ē enī
 mater ei. Audiuit itaqz omnis isrl'
 iudiciū: qd̄ iudicasset rex. et timue
 runt regem: uidentes sapiam dei eē
 in eo. ad faciendū iudiciū. III

Erat aut̄ rex salomon regnans
 sup omnē isrl': et hy principes
 quos habebat. Azarias fili' sadoch
 sacerdotis. heliozeph. et hana. filij sifa
 scribe. Iosaphat filius hailud: a cō
 mentarius. Banaias fili' ioiade: sup
 exercitū. Sadoch aut̄ et abriathar: sa
 cerdotes. Azarias filius nathan: sup
 eos qui assistebant regi. Zabub filius
 nathan. sacerdos: amicus regis. Et
 hahiasar: p̄positus domus. Et adoni
 ram filius adda: sup tributa. Habe
 bat aut̄ salomon duodecim p̄fectos
 sup omnē isrl': qui p̄bebant amonā
 regi et domui eius. P̄ singulos enim
 menses in anno: singuli necessaria
 ministrabāt. Et hec nomina eorū.
 Benhur: in monte effraim. Bende

char: in maces. et in salebbim. et in
bethsames. et in helon. et in berthana-
nan. **Benesed:** in aroboth. **Ipsi** erat
socco et omnis fra epher. **Benabina-**
dab. cuius ois nephad: dozapher
filiam salomonis habebat uxorem.
Bena filius ahilud: regebat thanech.
et mageddo. et uniuersam bethsam
que est iuxta sarchana sub iezra-
hel. **A** bethsam usq; abelmeula: e re-
gione zelmaan. **Bengaber** i ramoth
galaad: habebat auochair filiu
manasse in galaad. **I** pse perat in
omni regione argob que est in ba-
san: sexaginta ciuitatib; magnis
atq; muratis. que habebant seras
ereas. **Achinadab** filius addo: pree-
rat in manaim. **Achimaas** in nep-
talim. **Sed** ipse: habebat bathse-
mach filiam salomonis. in coniu-
gio. **Banaa** filius hufi: in aser. et i
halod. **Josaphat** filius pharue: in
ylachar. **Semei** fili hela: in benia-
min. **Gaber** filius suri. in terra ga-
laad. et in terra leon regis amorrei.
et og regis basan. sup omnia que e-
rant in terra illa. **Juda** et isrl inu-
merabiles. sicut harena maris i ml-
titudine: comedentes et bibentes
atq; letantes. **Salomon** autē erat
inditione sua habens omnia regna.
sicut a flumine tre philistim usq;
ad terminū egypti: offerentiū mu-
nera sibi. et seruentiū ei cunctis
dieb; uite eius. **Er**at autē cibus sa-
lomonis p dies singulos triginta
chori simile et sexaginta chori fari-
ne: decem boues pingues et uiginti

boues pascuales. et centū arietes: ex-
cepta uenatione ceruoy. caprear atq;
bubaloy. et auuū altilū. **I** pse enī ob-
tinebat omnē regionē que erat trās
flumen quasi a tapsa usq; gazam.
et cunctos reges illay regionū: et
habebat pacem ex omni parte in cir-
citu. **H**abitabatt; iuda et isrl absq;
timore ullo. uniusquisq; sub uite sua
et sub ficu sua. a dan usq; bersabee:
cunctis dieb; salomonis. **E**t habebat
salomon quadraginta milia psepia
equoy curtilū: et duodecim milia e-
questrū. **N**utriebantq; eos: sup dci
regis pfecti. **S**; et necessaria mense
regis salomonis: cū ingenti cura p-
bebant in tempe suo. **O**rdēū quoq; et
paleas equoy et uimtoy deferebant
in locum ubi erat rex: iuxta consti-
tutū sibi. **D**edit quoq; isrl sapiam sa-
lomon. et prudentiā multā nimis.
et latitudinē cordis: quasi arenam
que est in litore maris. **E**t pcedebat
sapia salomonis. sapiam omnū ou-
entalū et egyptioy. et erat sapietioy
cunctis hominib;: sapientioy etiam
ezraite. et eman. et cachal. et dozda.
filius mahol: et erat nominatus in
uniūsis gentib; p circuitū. **L**ocutus
est quoq; salomon tria milia parabo-
las: et fuerunt carmina eius. quinq;
milia. **E**t disputauit sup lignis. a ce-
dro que est in lybano usq; ad ysopū
que egreditur de pariete: et disseruit
de uimētis et uolucib; et reptilib; et
piscib;. **E**t ueniebant de cunctis pplis
ad audiendam sapiam salomonis:
et ab uniūsis regib; tre. qui audie-

Quabant sapientia eius. **V**
 Misit quoque hyram rex tyri ser-
 uos suos ad salomonem; audiuit enim quod
 ipse unxisset regem pro patre eius: quia
 amicus fuerat hyram dauid omni tempore.
 Misit autem et salomon ad hyram: dicens.
 Tu scis uoluntatem dauid patris mei;
 et quia non potuit edificare domum nomini dei
 sui: propter bella imminencia pro circuitu:
 donec daret eos dominus sub uestigio pe-
 dum eius. Nunc autem requiem dedit dominus
 deus noster in pro circuitu: et non est sarchan
 neque occursum malus. Quam ob rem co-
 gito edificare templum nomini domini dei mei:
 sicut locutus est dominus dauid patri meo.
 dicens. Filius tuus quem dabo pro te super
 solium tuum: ipse edificabit nomini meo
 domum. Precipe igitur ut perdant in ce-
 thros de libano: et serui mei sint cum
 seruis tuis. Mercedem autem seruorum tuorum
 dabo tibi: quamcumque petieris. Scis
 enim quoniam non est in populo meo uir qui no-
 uerit ligna cedere: sicut hydoni. Cum ergo
 audisset hyram uerba salomonis. letatus
 est ualde: et ait. Benedictus dominus hodie qui
 dedit dauid filium sapientissimum: super
 hunc populum plurimum. Et misit hyram
 ad salomonem: dicens. Audiui quaecumque
 mandasti mihi. Ego faciam omnem uolunta-
 tem tuam: in lignis cedrinis et abye-
 gnis. Serui mei deponent ea de libano
 ad mare; et ego componam ea in ratibus
 in mari: usque ad locum quem signaueris
 mihi: et applicabo ea ibi: et tu tollas ea.
 Prebebisque necessaria mihi: ut detur ci-
 bus domui mee. Itaque hyram dabat
 salomoni ligna cedrina et ligna abi-
 egna: iuxta omnem uoluntatem eius.

211
 Salomon autem prebebat hyram uiginti
 milia choros tritici in cibum domui eius:
 et uiginti choros purissimi olei. Nec
 tribuebat salomon hyram: pro annos
 singulos. Deditque dominus sapientiam salo-
 moni: sicut locutus est ei. Et erat pax
 inter hyram et salomonem: et pacifera
 ambo fedus. Elegitque rex salomon o-
 parios de omni israhel: et erat indictio
 triginta milia uirorum. Mitebantque eos
 in libanum decem milia pro singulos menses
 uicissim: ita ut duobus mensibus essent in
 domibus suis. Et adoniram erat super
 huiusmodi inductionem. Fuerunt itaque
 salomoni septuaginta milia eorum qui
 onera portabant: et octoginta milia
 latomorum in monte: absque ipsis qui
 preerant singulis operibus: numero trium
 milium et trecentorum. precipientium populo et
 his qui faciebant opus. Precepitque
 rex: ut tollerent lapides grandes. La-
 pides preciosos in fundamentum templi.
 et quadrarent eos: quos dolauerunt
 cementarii salomonis. et cementarii hy-
 ram. Porro bibuli preparauerunt ligna et
 lapides: ad edificandam domum. **VI**
Factum est igitur quadringentesi-
 mo et octogesimo anno egressi
 onis filiorum israhel de terra egypti: in an-
 no quarto mense xio. ipse est mensis sanctus
 regni salomonis super israhel: edificare
 cepit domum domino. Domus autem quam
 edificauit rex salomon domino: habebat
 sexaginta cubitos in longitudine. et
 uiginti cubitos in latitudine. et tri-
 ginta cubitos in altitudine. et porticus
 erat ante templum uiginti cubitorum
 longitudinis iuxta mensuram lati-

tudinis templi: et habebat decē cubi-
 tos latitudinis ante faciē templi.
Fecitq; in templo fenestras obliq;:
 et edificauit sup parietē templi ta-
 bulata p gyrū in parietib; domus p
 circuitum templi et oraculi: et fecit
 latera in circuitu. **T**abulatū quod
 sub ērat qnq; cubitos habebat la-
 titudinis; et mediū tabulatū sex
 cubitoꝝ latitudinis: et terciū tabula-
 tū septem habens cubitos lati-
 tudinis. **T**rabes autē posuit ī domo p cir-
 cuitū forinsecus: ut n̄ hererent mu-
 ris templi. **D**omus autē cū edificare-
 tur. lapidib; de dolatis atq; pfectis
 edificata ē: et malleus ⁊ securis et
 omne ferramentū nō sunt audita in
 domo cū edificaretur. **O**stiū lateris
 mediū. in pariete erat domus dexte:
 et p cōcleam ascendebant in mediū
 cenaculū. et a medio in terciū. **E**t edi-
 ficauit domū: et consumauit eam.
Texit quoq; domū: laquearib; cedri-
 nis. **E**t edificauit tabulatū sup om-
 nē domū quinq; cubitis altitudinis:
 et operuit domū lignis cedrinis. **E**t
 fcs est sermo dñi ad salomonē: dicens.
Domus hec quā edificas. si ambula-
 ueris in pceptis meis. ⁊ iudicia mea
 feceris. et custodiēris omnia mandata
 mea gradiens p ea: firmabo sermo-
 nē meū tibi. quē locutus sum ad da-
 uid patrē tuū. **E**t habitabo ī medio
 filioꝝ isrl: et n̄ derelinquā populū
 meū isrl. **I**gitur edificauit salomon
 domū: et consumauit eā. **E**t edifica-
 uit parietes domus intrinsecus tabu-
 latis cedrinis. a pauiūto domus usq;

ad sūmitatē parietū et usq; ad laq̄a-
 ria et opuit lignis cedrinis intrinsecus:
 et textit pauimentū domus tabulis
 abiegnis. **E**dificauitq; uiginti cubi-
 toꝝ ad posteriōrē partem templi tabu-
 lata cedrina a pauiūto usq; ad supio-
 ra: et fecit interiōrē domū oraculi in
 scō scōꝝ. **P**orro quadraginta cubitoꝝ
 erat ipsum templū p forib; oraculi:
 et cedro oīs domus intrinsecus uestie-
 batur: habens tornaturas suas. ⁊ iun-
 cturas suas fabrefactas. et celaturas
 eminentes. **O**mnia cedrinis tabulis
 uestiebantur: nec omnino lapis appa-
 rere potat in pariete. **O**raculū autē in
 medio domus in interiōri parte fecit:
 ut ponēt ibi archam fedens dñi. **P**or-
 ro oraculū habebat uiginti cubitos
 longitudinis. et uiginti cubitos lati-
 tudinis. et uiginti cubitos altitudi-
 nis: et opuit illud atq; uestiuit auro
 purissimo. **S** et altare uestiuit cedro.
Domū quoq; ante oraculū operuit
 auro purissimo: et affixit lammas
 claus aureis. **N**ihil erat ī templo:
 qd̄ nō auro tegetetur. **S**ed et totum
 altare oraculi: textit auro. **E**t fecit ī
 oraculo duo cherubim de lignis oli-
 uay: decē cubitoꝝ altitudinis. **Q**inq;
 cubitoꝝ ala cherub una. et qnq; cubi-
 toꝝ ala cherub altera: id est decē cu-
 bitos habentes a sūmitate ale. usq;
 ad ale altius sūmitatem. **D**ecem q; q;
 cubitoꝝ erat cherub sc̄ls: in m̄sura
 pari. **E**t opus unū erat in duob; che-
 rubim: id est altitudinem habebat
 unus cherub decē cubitoꝝ. et similiō
 cherub sc̄ls. **P**osuitq; cherubim: in

medio templi intioris. Extendebant autem alas suas cherubim. Et tangebatur ala una parietem: et ala cherub secundi tangebatur parietem alterum. Ale autem altere: in media parte templi se invicem contingebant. Texit quoque cherubim auro. Et omnes parietes templi per circuitum: sculpsit variis celaturis et torno. Et fecit in eis cherubim et palmas: et picturas varias quasi eminentes de pariete egredientes. Et et pavimentum domus: texit auro in intrinsecis et extrinsecis. Et in ingressu oraculi fecit duo ostiola de lignis oliuay. Postes quoque angulorum quinque: et duo ostia de lignis oliuay. Et sculpsit in eis picturam cherubim: et palmarum species: et anaglypham ualde eminentem: et texit ea auro. Et opuit tam cherubim quam palmas et cetera: auro. Fecit quoque in introitu templi postes de lignis oliuay quadrangulatos: et duo ostia de lignis abiugnis **al** intrinsecis. Et utrumque ostium duplex erat: et se invicem tenens aperiebatur: et sculpsit cherubim et palmas et celaturas ualde eminentes: opuit quoque omnia laminis aureis opere quadrato ad regulam. Et edificauit atrium intertribus ordinibus lapidum politorum: et uno ordine lignorum cedri. Anno quarto fundata est domus domini in mense xii: et in anno undecimo mense elul: ipse est mensis octauus. perfecta est domus in opere suo et in uniuersis utensilibus suis. Edificauit quoque eam: annis septem. **VII**

Domum autem suam edificauit salomon tredecim annis: et ad

perfectum usque perduxit. Edificauit quoque domum saltus libani: centum cubitorum longitudinis: et quinquaginta cubitorum latitudinis: et triginta cubitorum altitudinis: et quatuor deambulatoria inter columnas cedrinas. Ligna quippe cedrina excidat in columnas: et tabulatis cedrinis uestiuit totam cameram: que quadraginta quinque columnis sustentabatur. In autem ordo habebat columnas quindecim contra se inuicem positas: et e regione se respicientes equali spacio inter columnas: et super columnas quadrangulata ligna: in cunctis equalia. Et porticum columnarum fecit quinquaginta cubitorum longitudinis: et triginta cubitorum latitudinis: et alterum porticum in facie maioris porticus: et columnas: et epistilia super columnas fecit. Porticum quoque solum in qua tribunal est: fecit: et texit lignis cedrinis a pavimento usque ad summam. Et domicula in qua sedebatur ad iudicandum: erat in media porticus simili opere. Domum quoque fecit filie pharaonis quam uxorem duxerat salomon: tali opere quali et hanc porticum. Omnia lapidibus preciosis qui ad normam quandam atque mensuram tam intrinsecis quam extrinsecis serrati erant: a fundamento usque ad summam parietum: et intrinsecis usque ad atrium maius. Fundamenta autem de lapidibus preciosis lapidibus magnis decem siue octo cubitorum: et desuper lapides preciosi equalis mensure secti erant: similiter quoque de cedro. Et atrium maius rotundum trium ordinum de lapidibus: sec

tis: et unū ordinis de dolata cedro. **F**ecit
 et in atrio domus dñi intior: et in por-
 ticis domus. **F**ecit quoq; rex salomon.
 et tulit hyram de tyro filiu mulieris
 uidue de tribu neptalim. patre tyrio.
 artificem erariū: et plenū sapiā et
 intelligentia et doctrina. ad faciendū
 omne opus ex ere. **Q**ui cū ueniss; ad
 regem salomonē: fecit omē opus ei.
Et finxit duas colūpnas ereas; decē
 et octo cubitoꝝ altitudinis colūpnā
 unā: et linea duodecī cubitoꝝ am-
 biebat utramq; colūpnā. **D**uo q;
 capitella fecit. que ponentur sup ca-
 pita colūpnarū: fusilia ex ere. **Q**uq;
 cubitoꝝ altitudinis capitellū unū: et
 quinq; cubitoꝝ altitudinis capitellū
 alterū: et quasi in modū retis et ca-
 thenarū. sibi inuicē miro ope cōtextarū.
Utrūq; capitellū colūpnarū: fusile
 erat. **S**eptena uisū retiacula in ca-
 pitello uno: et septena retiacula in
 capitello altero. **E**t p̄fecit colūpnas.
 et duos ordines p̄ circuitū retiaculoꝝ
 singuloꝝ: ut tegeter capitella que
 erant sup sūmitatē malogranatoꝝ.
Codem modo: fecit capitello scdō. **C**a-
 pitella aut̄ que erant sup capita co-
 lūpnarū quasi ope lily fabricata e-
 rant in porticu. cubitoꝝ quatuor: et
 rursus alia capitella in sūmitate
 colūpnarū desup. iuxta m̄surā co-
 lūpne contra retiacula. **M**alograna-
 toꝝ aut̄ ducenti ordines erant: in
 circuitu capitelli scdi. **E**t statuit
 duas colūpnas: in porticu templi.
Cūq; statuisset colūpnā dextram:
 uocauit eam noīe iachin. **S**imiliter

erexit colūpnā scdam: et uocauit
 nom̄ eius booz. **E**t sup capita colūp-
 narū: opus in modū lily posuit. **P**fec-
 tumq; ē opus colūpnarū. **F**ecit quoq;
 mare fusile decē cubitoꝝ a labio usq;
 ad labiū: rotundū in circuitu. **Q**uq;
 cubitoꝝ altitudo ei. **E**t retiacula trigi-
 ta cubitoꝝ cingebat illud p̄ circuitū.
Et sculptura subter labiū circubat il-
 lud decē cubitis: ambiens mare. **D**uo
 ordines sculpturarū histriatarū: erant
 fusiles. **E**t stabat sup duodecī boues:
 ē quib; tres respiciebāt ad aquilonē.
 et tres ad occidentē. et tres ad meridi-
 em. et tres ad orientē. **E**t mare sup eos
 desup erat: quoz posteriora uniuersa
 intrinsecus latitabant. **C**rossitudo aut̄
 literis trium unciarū erat: labiumq;
 eius quasi labiū calicis. et solum re-
 pandi lily. **D**uo milia batos capiebat.
Et fecit bases decē eneas; quatuor cu-
 bitoꝝ longitudinis bases singulas. et
 quatuor cubitoꝝ latitudinis: et
 trium cubitoꝝ altitudinis. **E**t ip-
 sum op̄ basiū interrasile erat. **E**t scul-
 pture in iuncturas et in coronulas et
 plectas. leones et boues et cherubim:
 et in iuncturis similit̄ desup. **E**t sup
 leones et boues: quasi loza ex ere de-
 pendentia. **E**t quatuor rote p̄ bases
 singulas. **E**t axes eret: et p̄ quatuor
 partes quasi humeruli subter literē
 fusiles. contra se inuicē respectantes.
Os quoq; literis intrinsecus erat: in
 capitis sūmitate. **E**t qd̄ forinsec̄ ap-
 parebat unius cubiti erat totum ro-
 tundū: paritq; habebat unū cubitū
 et dimidiū. **I**n angulis aut̄ colūpnarū

uacit celature erant: et media in tēdo
 lūmpna quadrata. n̄ rotunda. Qua-
 tuor quoq; rote que p̄ quatuor angu-
 los basis erant: coherabant sibi subter
 basim. Una rota: habebat altitudinis
 cubitū et semis. Tales autē rote erant.
 quales solent in curru fieri: et axes e-
 ax et radij et cantī et modiolī. omnia
 fusilia. Nam et humeruli illi q̄tuor
 p̄ singulos angulos basis unī: ex ip̄a
 basi fusiles. et coniuncti erant. In si-
 mitate autē basis erat quedam rotun-
 ditās unī et dimidij cubiti. ita fabre
 facta. ut luter desup̄ posset imponi.
 habens celaturas suas. uariasq; sculp-
 turas ex semetip̄a. Sculpsit quoq; in
 tabulatis illis que erant ex ere. et ī
 angulis. cherubim. et leones et pal-
 mas. quasi in similitudinē hominis
 stantis: ut nō celata sed apposita p̄
 circuitū uiderentur. In hunc modū
 fecit decē bases: fusura una et m̄sura.
 sculpturaq; consimili. Fecit q̄q; decē
 luterēs eneos. Quadraginta batos
 capiebat luter unus: eratq; q̄tuor
 cubitorū. Singulosq; luterēs: p̄ singlas
 id est decem bases posuit. Et cōstituit
 decē bases. q̄nq; ad dextrā partē tem-
 pli: et quinq; ad sinistrā partē tēpli.
 stare autē posuit ad dextrā partem
 templi contra orientē: ad meridiē. Fe-
 cit quoq; hyram lebetes. et scutras. et
 annulas. et p̄fecit omne opus regis
 salomonis in templo dñi. Colūpnas
 duas. et funiculos capitelloꝝ sup̄ ca-
 pita colūpnarū duos: ⁊ retiacula duo
 ut opirent duos funiculos qui erant
 sup̄ capita colūpnarū ⁊ malognata

quadringenta in duob; retiaculis. du-
 os usus malognatarū in retiaculis
 singulis ad opirendos funiculos ca-
 pitelloꝝ qui erant sup̄ capita colūpnarū:
 et bases decē. et luterēs decē sup̄
 bases. et mare unū. et boues duodeci
 subter mare. et lebetes. et scutras. et ā-
 nnulas. Omnia uasa que fecit hyram
 regi salomonis in domo dñi: de auri
 calco erant. Et in campestri regione
 iordanis fudit ea rex in argillosa tra-
 mē socho et sarthān. Et posuit salo-
 mon omnia uasa in domo dñi. Prop̄
 multitudinē autē nimā: non erat
 pondus eris. Fecitq; salomon omnia
 uasa in domo dñi: altare autē aureū.
 et m̄sam sup̄ quā ponentur panes p̄
 positionis auream. et candelabra au-
 rea q̄nq; ad dextrā. et quinq; ad si-
 nistrā contra oraculū ex auro puro.
 et quasi lili flores. et lucernas desup̄
 aureas. et forapes aureos: ⁊ ydras.
 et fuscūnnulas. et phialas. et mortari-
 ola. et thuribula. de auro purissimo.
 Et cardines ostioꝝ domus interioris
 sc̄i sc̄oꝝ. et ostioꝝ dom̄ templi: ex auro
 erant. Et p̄fecit omne opus qd̄ facie-
 bat salomon: in domo dñi et intulit
 que sc̄ificauerat dauid p̄c̄ suus. ar-
 gentū et aurum et uasa: reposuitq;
 in thesauris domus dñi. **VIII**

Unc congregati sunt om̄s ma-
 res natū isrl̄ cū principib; tri-
 buū. et duces familiarū filioꝝ isrl̄. ad
 regem salomonē in iherlm̄: ut deferret
 archam fedelis dñi de ciuitate dauid
 id est de syon. Conuenitq; ad regem
 salomonē uniuersus isrl̄ in mense be-

thanim in sollempni die: ipse est mensis septimus. Veneruntque cuncti senes de israel: et tulerunt sacerdotes archam. Et portauerunt archam domini et tabernaculum federis. et omnia uasa scilarum. que erant in tabernaculo: et ferebant ea sacerdotes et leuite. Rex autem salomon et omnis multitudo israel que conueniat ad eum. gradiebantur cum illo ante archam: et immolabant oues et boues absque estimatione et numero. Et intulerunt sacerdotes archam federis domini in locum suum in oraculum templi in sanctum sanctorum: sub alas cherubim. Si quidem cherubim expandebant alas super locum archae: et pregebant archam et uertices eius desuper. Cumque eminerent uertices. et apparerent summitates eorum foris scilarum ante oraculum: non apparerant ultra extrinsecus. Qui et fuerunt ibi: usque in presentem diem. In archa autem non est aliud nisi due tabule lapidee quas posuerat in ea moyses in ore. quando pepigit fedus dominus cum filiis israel: cum egredierentur de terra egypti. Firmum est autem cum exissent sacerdotes de scilarum: nebula impleuit domum domini: et non poterat sacerdotes stare et ministrare propter nebulam. Impleuit enim gloria domini: domum domini. Tunc ait salomon. Dominus dixit: ut habitaret in nebula. Edificans edificauit domum in habitaculum tuum firmissimum: solium tuum in sempiternum. Conuertitque rex faciem suam: et benedixit omni ecclesie in israel. Omnis enim ecclesia israel stabat. Et ait salomon. Benedices dominus deus israel. qui locutus est ore suo

ad dauid patrem meum: et in manibus eius profecit dicens. A die qua eduxi populum meum israel de egypto. non elegi ciuitatem de uniuersis tribubus israel ut edificaretur domus. ut esset nomen meum ibi: sed elegi dauid ut esset super populum meum israel. Voluitque dauid pater meus edificare domum nomini domini dei israel: et ait dominus ad patrem meum dauid. Quod cogitasti in corde tuo edificare domum nomini meo: benefecisti. hoc ipsum mente tractans. Verumtamen tu non edificabis in domum: sed filius tuus qui egredietur de rebus tuis. ipse edificabit domum nomini meo. Confirmauit dominus sermonem suum. quem locutus est. Stetitque pro dauid patre meo. et sedit super thronum israel: sicut locutus est dominus. Et edificauit domum nomini domini dei israel: et constituit ibi locum archae in qua fedus domini est. quod percussit cum patribus nostris quando egressi sunt de terra egypti. Stetit autem salomon ante altare domini in conspectu ecclesie israel: et expandit manus suas in celum. et ait. Domine deus israel. non est similis tui deus in celo desuper: et super terram deorsum: qui custodis pactum: et misericordiam seruus tuis qui ambulat coram te in toto corde suo: qui custodisti dauid patri meo seruo tuo quem locutus es ei. Ore locutus es et manibus profecisti: ut hec dies probat. Nunc igitur domine deus israel conserua famulo tuo dauid patrem meo: quem locutus es ei. dicens. Non auferetur de te uir coram me. qui sedeat super thronum israel: ita tamen si custodierint filii tui uiam suam ut ambulent coram me sicut tu ambulasti in conspectu meo. Et nunc domine deus israel firmetur

uerba tua: que locutus es seruo tuo dauid patri meo. Ergo ne putandum est quod uere deus habitet super terram. Si enim celum et celi celorum te capere non possunt. quomodo magis domus hec quam edificauimus. Si respice ad orationem serui tui. et ad precem eius: domine deus meus. Audi ymnus et orationem quam seruus tuus orat coram te hodie; ut sint oculi tui aperti super domum hanc nocte ac die. super domum de qua dixisti. Erig nomen meum tibi: ut exaudias orationem quam seruus tuus orat ad te in loco isto. ut exaudias deprecationem serui tui et populi tui israel quodcumque orauerit in loco isto. Et exaudies in loco habitaculi tui in celo: et cum exaudieris propitius eris. Si peccauerit homo in proximum suum. et habuit aliquod iuramentum quo teneatur strictus. et uenerit propter iuramentum tuum coram altari tuo in domum tuam; tu exaudies in celo et facies. et iudicabis seruos tuos: condempnans impium et reddens uiam suam super caput eius. iustificansque iustum et retribuens ei secundum iustitiam suam. Si fugerit populus tuus israel inimicos suos. quia peccatus est tibi; et agentes penitentiam et confitentes nomini tuo uenerint et adorauerint et deprecati te fuerint in domo tua hac. exaudi in celo. et dimitte peccatum populi israel: et reduces eos in terram quam dedisti patribus eorum. Si elausum fuit celum et si pluerit propter peccata eorum. et orantes in loco isto penitentiam egerint nomini tuo. et a peccatis suis conuersi fuerint propter afflictionem suam; exaudi eos in celo. et dimitte peccata

seruorum tuorum et populi tui israel. et ostende eis uiam bonam per quam ambulent. et da pluuiam super terram quam dedisti populo tuo in possessionem. Fames si oborta fuerit in terra. aut pestilentia. aut corruptus aer. aut erugo. aut locusta. aut rubigo. et afflixerit eum inimicus eius portas obsidens. omnis plaga. uniuersa infirmitas. cuncta deuotio. et imprecatio que acciderit omni homini de populo tuo israel. si quis cognouerit plagam cordis sui. et expandierit manus suas in domo hac. tu exaudies in celo in loco habitationis tue et respiciaberis; et facies ut des unicuique secundum omnes uias suas sicut uideris cor eius. quia tu nosti solus cor omnium filiorum hominum: ut timeant te cunctis diebus quibus uiuunt super faciem terre. quam dedisti patribus nostris. Insuper et alienigena qui non est de populo tuo israel. cum uenerit de terra longinqua propter nomen tuum. audietur enim nomen tuum magnum et manus tua fortis et brachium tuum extentum ubique; cum uenerit ergo et orauerit in loco hoc. tu exaudies in celo in firmamento habitaculi tui. et facies omnia per quibus inuocauerit te alienigena. ut discant uniuersi populi terrarum nomen tuum timere sicut populus tuus israel. et probent quia nomen tuum inuocatum est super domum hanc quam edificauimus. Si egressus fuerit populus tuus ad bellum contra inimicos suos per uiam quocumque miseris eos; orabunt te contra uiam ciuitatis quam elegisti. et contra domum quam edificauimus nomini tuo: et exaudies

magna ab introitu emath usque ad
 riuum egypti coram domino deo nostro sep-
 tem diebus: et septem diebus: id est quor-
 decim diebus: et in die octavo dimisit
 populos. Qui benedicentes regi perfecti sunt
 in tabernacula sua: letantes alacrique
 corde super omnibus bonis que fecerat deus da-
 uid seruo suo. et israel populo suo. **IX**

Factum est autem cum perfectisset salo-
 mon edificium domus domini. et edi-
 ficium regis. et omne quod operauerat
 et uoluerat facere: apparuit ei dominus se-
 cundo. sicut apparuerat ei in gabaon.
 Dixitque dominus ad eum. Exaudiuim ora-
 tionem tuam et deprecationem tuam: quia
 deprecatus es coram me. Sanctificauim do-
 mum hanc quam edificasti: ut ponere
 nomen meum ibi. in sempiternum. Et erunt
 oculi mei et cor meum ibi: cunctis die-
 bus. Tu quoque si ambulaueris coram
 me sicut ambulauit pater tuus in sim-
 plicitate cordis et in equitate. et fe-
 ceris omnia que precepi tibi. et iudi-
 cia mea et legitima mea seruaaueris:
 ponam thronum regni tui super israel in
 sempiternum: sicut locutus sum dauid
 patri tuo dicens. Non auferetur uir-
 de genere tuo. de solio israel. Si autem
 auersione animi fueritis uos et filij
 uiri non sequentes me. nec custodiende
 mandata mea et cerimonias quas
 posui uobis. sed abieritis et colueritis
 deos alienos et adoraueritis eos: au-
 feram israel de superficie terre quam dedi-
 cis: et templum quod sanctificauim nomini
 meo. priciam a conspectu meo. Eruntque
 israel in puerbum et in fabulam cunctis
 populis: et domus hec erit in exem-

plum. Omnis qui transierit per eam stu-
 pebit: et sibilabit. et dicet. Quare fe-
 cit dominus sic. terre huic et domui huic.
Et respondebunt. Quia dereliquerunt
 dominum deum suum qui eduxit patres eorum
 de terra egypti. et secuti sunt deos alie-
 nos. et coluerunt eos et adorauerunt:
 idcirco induxit dominus super eos omne
 malum hoc. **Expletis autem annis uiginti**
 postquam edificauerat salomon duas
 domos id est domum domini et domum regis.
 hyram rege tyri presentante salomoni
 ligna cedrina et abiegna et aurum
 iuxta omne quod opus habuerat: tunc
 dedit salomon hyram uiginti et oppi-
 da in terra galilee. **Et egressus est**
 hyram de tyro ut uideret oppida que
 dederat ei salomon: et non placuerunt
 ei. **Et ait.** Hecine sunt ciuitates quas
 dedisti mihi frater. **Et appellauit eas**
 terram chabul: usque in diem hanc. **Mi-**
 sit quoque hyram ad regem: centum
 uiginti talenta auri. **Hec est summa**
 expensarum: quam obtulit salomon
 rex ad edificandam domum domini. et do-
 mum suam. et murem iherusalem.
 et eser. et mageddo. et gazet. **Pha-**
 rao rex egypti ascendit et cepit ga-
 zet. succenditque eam igni: et chana-
 neum qui habitabat in ciuitate inesse-
 cit: et dedit eam in dotem filie sue. uxo-
 ri salomonis. **Edificauit ergo salomon**
 gazet. et bechoron inferiorum. et baa-
 lath. et palmiram in terra solitudi-
 nis: et omnes uicos qui ad se pertinebant.
 erant absque muro muniti. et ciui-
 tates curruum. et ciuitates equitum: et
 quodcumque ei placuit ut edificaret in

ihrlm. et in lybano. et in omni tra
 potestatis sue. Uniuersum pplm qui
 remanserant de amorreis. et etheis.
 et pherezeis. et euéis. et rebuséis.
 qui nō sunt de filijs isrl. hoz filios
 qui remanserant in tra quos scilicet
 nō potuerant filij isrl exterminare:
 fecit salomon tributarios usq; ad
 diem hanc. De filijs aut isrl. non cō
 stituit salomon seruire quēquā: s;
 erant uiri bellatores et ministri et.
 et pncipes. et duces. et pfecti cur
 ruium et equoz. Erant aut pncipes
 sup omnia opa salomonis. prepositi
 qngenti qnquaginta: qui habebāt
 subiectū pplm. et statutis opib; im
 pabant. Filia aut pharaonis ascē
 dit de ciuitate dauid in domū suā:
 quā edificauerat ei salomon. Tunc
 edificauit mello. Offerebat quoq; sa
 lomon trib; uictib; p annos singulos
 holocausta et pacificas uictimas. su
 p altare qd edificauerat dño: et ado
 lebat thymiana coram dño. Pfectū
 q; est templū. Classē quoq; fecit
 rex salomon in ahyongaber. que ē
 iuxta ahilam in litore maris rub.
 in terra ydumēa. Misitq; hyram ī
 classe illa seruos suos. uiros nauiti
 cos et gnaros maris: cū seruis salo
 monis. Qui cū uenissent ī ophir:
 sumptū inde aurū quadringentoz
 uiginti talentoz. detulerunt ad re
 gem salomonem. **X**

Sed et regina saba. audita fama
 salomonis: in noīe dñi uenit tēpta
 re eū in enigmatib;. Et inq; illa ihrlm
 cū comitatu multo et diuicijs. came

lis portantib; aromata. et aurū infi
 nitum nimis et gēmas p̄ciosas. ue
 nit ad regem salomonē: et locuta ē
 et uniuersa que habebat in corde suo.
 Et docuit eam salomon: omnia ūba
 que posuit. Non fuit sermo q̄ posset
 regem latere: et n̄ responderet ei. **M**
 dens aut regina saba omnē sapiām
 salomonis. et domū quā edificauerat.
 et cibos mense ei. et habitacula ser
 uoz. et ordines ministrantiū uestesq;
 eoz. et pincernas. et holocausta que
 offerebat in domo dñi: nō habebat
 ultra spm̄. Dixitq; ad regē. **M**eris ē
 sermo quē audiui in tra mea sup ser
 monib; tuis et sup sapiā tuā: et nō
 credebam narranti; m̄ donec ipa ue
 ni. et uidi oculis meis: et pbauī qd
 media pars m̄ nunciata nō fuerat.
Maior est sapiā et opa tua: q̄ rumor
 quē audiui. Beati uiri tui. et beati
 serui tui hy qui stant corā te semp;
 et audiunt sapiām tuā. **S**it dñs d̄s
 tuus b̄dictus cui complacuit: et po
 suit te sup thronū isrl. eo qd dilexe
 rit dñs isrl in sempiternū: et constituit
 te regem. ut faceres iudiciū et iusti
 ciam. Dedit q; regi centū uiginti ta
 lenta auri. et aromata multa nimis.
 et gēmas p̄ciosas. Non sunt allata
 ultra aromata tam multa: quā ea
 que dedit regina saba regi salomoni.
Sed et classis hyram que portabat
 aurum de ophir: attulit ex ophir lig
 na thyma multa nimis. et gēmas
 p̄ciosas. Fecitq; rex de lignis thymis
 fulchra. Et domus dñi et domus re
 gie: et cytharas hyrasq; cantozib;.

Non sunt allata huicmodi ligna
 thyma neq; uisa: usq; in p̄sentē die.
 Rex autē salomon dedit regine saba
 omnia que uoluit et petiuit ab eo:
 exceptis hys que ultro obrulerat ei
 munere regio. Que reuisa ē: et abiit i
 tram suā cum secuis suis. Erat autē
 pondus auri qd' afferebatur salomōi
 p̄singulos annos sexcentoz sexagi
 ta sex talentoz auri: excepto eo qd'
 afferebant uiri qui sup uestigalia
 erant. et negociatores uniuersiq; scu
 ta uendentes. et om̄s reges arabie
 ducesq; t̄re. fecit quoq; rex salomon
 ducenta scuta de auro purissimo: sex
 centos auri siclos dedit in lamina
 facti unius: et trecentas peltas ex
 auro pbato. Trecente laminae auri:
 unam peltā uestiebant. Posuitq;
 eas rex: in domo saltus lybani. fe
 cit enā rex salomon thronū de ebo
 re grandem: et uestiuit eum auro
 fuluo nimis: qui habebat sex grad.
 Et sūmitas throni rotunda erat:
 in parte posteriori. Et due manus
 hinc atq; inde tenentes sedile: et
 duo leones stabant iuxta manus
 singulas: et duodeci leuiculi stan
 tes sup sex gradus hinc atq; inde.
 Non est factū tale opus: in uniu
 ersis regnis. S; et om̄ia uasa de qb;
 porabat rex salomon. erant aurea:
 et uniuersa suppellex domus saltus
 lybani de auro purissimo. Nō erat
 argentū nec alicui precij putabat
 in dieb; salomonis. Quia classis
 regis p̄ mare cū classe hyrā semel
 p̄ tres annos ibat in tharsis: defe

rens inde aurū et argentū. et dentes
 elefantoz. et simias et pauos. Ma
 gnificatus ē q̄ rex salomon sup os
 reges t̄re diuitis et sapia: et uniu
 sa terra desiderabat uultū salomōis.
 ut audiret sapiam eius quā dabat
 d̄s in corde eius. Et singuli defere
 bant ei munera: uasa aurea et argē
 rea. uestes et arma bellica. aroma
 ta quoq; et equos et mulos. p̄ an
 nos singulos. Congregauitq; sa
 lomon currus et equites: et facti
 sunt ei mille quadringenti currus.
 et duodeci milia equitū. Et disposu
 it eos p̄ ciuitates munitas: et cum
 rege in iherlm. fecitq; ut tanta eēt
 habundantia argenti in iherlm:
 quanta et lapidum. Et cedroz pre
 buit multitudinē: quasi hycomoros
 que nascūtur in campeltrib; . Et edu
 cebantur equi salomonis: de egypto
 et de coa. Negociatores enim regis
 emebant de coa: et statuto p̄cio p̄
 ducebant. Egrediebatur autē qua
 druga ex egypto sexcentis siclis ar
 genti: et equus centū quinquaginta.
 Atq; in hunc modū: cuncti reges
 etheoz et hyrie equos uenūdabant.

Rex autē salomon ada
 mauit mulieres alienigenas
 multas: filiā quoq; pharaonis. et
 moabitidas. et amonitidas. ydu
 meas. et sydonias. et etheas. de gen
 tib; sup quib; dixit d̄ns filius isrl:
 nō ingrediemini ad eas. neq; de illis
 ingredientur ad ūras. Certissime
 enim auerent corda ūra: ut seq̄mi
 ni deos eaz. Hys itaq; copulatus ē

salomon: ardentissimo amore. fueruntque ei uxores quasi regine septingente et concubine trecentae. Et auterunt mulieres cor eius. Cumque iam esset senex. deprauatum est cor eius pro mulieribus ut sequeretur deos alienos: nec erat cor eius perfectum cum domino deo suo. sicut dauid pater eius. **Sed** colebat salomon ashtarren deam sydomorum: et chamos deum moabitay: et moloch ydolum amonitay. fecitque salomon quod non placuerat coram domino: et non adimpleuit ut sequeretur dominum sicut dauid pater eius. Tunc edificauit salomono phanum chamos ydolo moab. in monte qui est contra iherusalem: et moloch ydolo filiorum amon. Atque in hunc modum: fecit uniuersis uxoribus suis alienigenis. **Que** adolebant thura: et imolabant dijs suis. **Igitur** iratus est dominus salomoni quod auersa esset mens eius a domino deo israel: qui apparuerat ei secundo et preceperat de uerbo hoc ne sequeretur deos alienos: et non custodiuit que mandauit dominus ei. **Dixit** itaque dominus salomoni. **Quia** habuisti hoc apud te: et non custodisti pactum meum: et precepta mea que mandauit tibi: dominus rumpens scindam regnum tuum: et dabo illud seruo tuo. **Veruntamen** in diebus tuis non faciam: propter dauid patrem tuum. **De** manu filij tui: scindam illud. **Nec** totum regnum auferam: sed tribum unam dabo filio tuo propter dauid seruum meum: et iherusalem quam elegi. **Suscitauit** autem dominus adularium salomoni. adad ydumeum de semine regio: qui erat in edom. **Cum** enim esset dauid

in ydumea: et ascendisset ioab princeps milicie ad sepeliendum eos qui fuerant interfecisti: et occidisset omnem masculum in ydumea: sex enim mensibus ibi moratus est ioab et omnis israel: donec interiret omnem masculinum in ydumea: fugit adad ipse et uiri ydumei de securis patris eius cum eo. ut ingrederetur egyptum. **Erant** autem adad: puer paruulus. Cumque surrexissent de madian: uenerunt in pharan. **Tuleruntque** secum uiros de pharan: et introierunt egyptum. ad pharaonem regem egypti. **Qui** dedit ei domum: et albos constituit: et terram delegauit. **Et** inuenit adad gratiam coram pharaone ualde: in tantum ut daret ei uxorem: sororem uxoris sue. germanam tafnes regine. **Uenitque** ei soror tafnes. genebath filium: et nutriuit eum tafnes in domo pharaonis. **Erantque** genebath habitans apud pharaonem: cum filiis eius. **Cumque** audisset adad in egypto. dormisse dauid cum patribus suis: et mortuum esse ioab principem milicie: dixit pharaoni. **Dimitte** me: ut uadam in terram meam. **Dixitque** ei pharaon. **Quia** enim te apud me indiges. ut queras ire in terram tuam. **At** ille respondit. **Nulla**. **Sed** obsecro te: ut dimittas me. **Suscitauit** ei quoque deus adularium rason filium eliada: qui fugerat adadezer regem soba dominum suum. **Et** congregauit contra eum uiros. et factus est princeps latronum: cum interficeret eos dauid. **Abieruntque** damascum: et habitauerunt ibi: et constituerunt eum regem in damasco. **Erantque** adularius israel:

cunctis diebus salomonis. Et hoc est
malum adad: et oculum contra israhel. Reg-
nauitque in syria. Ieroboam quoque filius
nabath. ephraem de sareda seruus
salomonis. cui mater erat nomine
seua. mulier uidua. leuauit manum
contra regem. Et hec causa rebellionis
aduersus eum; quia salomon edificauit
mello. et coequauit uozagine ciui-
tatis dauid patris sui. Erat autem ie-
roboam: uir fortis et potens. Videns
quoque salomon adolentem bone indolis
et industrium: constituerat eum prefectum
super tributa uniuerse domus ioseph.
Factum est igitur in tempore illo ut ie-
roboam egrediretur de iherusalem: et uie-
neret eum ahiyas filonites propheta in uita.
optus pallio nouo. Erant autem duo
runcum: in agro. Apphendensque ahi-
as pallium suum nouum quo optus erat:
scidit in duodecim partes. Et ait ad ie-
roboam. Tolle tibi decem scissuras.
Hec enim dicit dominus deus israhel. Ecce ego
scindam regnum de manu salomonis:
et dabo tibi decem tribus. Porro una
tribus remanebit et propter seruum me-
um dauid. et iherusalem ciuitatem quam
elegi de omnibus tribubus israhel: eo quod de-
reliquerit me. et adorauit astarten-
deam sydoniorum. et chamos deum moab.
et moloch deum filiorum amon. et non am-
bulauerit in uis meis ut faceret iusti-
tiam coram me et precepta mea et iudi-
cia. sicut dauid pater eius. Nec auferam
omne regnum de manu eius; sed ducem
ponam eum cunctis diebus uite sue:
propter dauid seruum meum quem elegi. qui
custodiuit mandata mea et precepta

217
mea. Auferam autem regnum de manu fi-
lii eius: et dabo tibi decem tribus. Filio
autem eius dabo tribum unam: ut rema-
neat lucerna dauid seruo meo cunctis
diebus coram me. in iherusalem ciuitate quam
elegi ut esset nomen meum ibi. Te autem as-
sumam: et regnabis super omnia que de-
siderat anima tua: erisque rex super israhel.
Si igitur audieris omnia que precepero
tibi. et ambulaueris in uis meis. et fe-
ceris quod rectum est coram me. custodies
mandata mea et precepta mea sicut fe-
cit dauid seruus meus: ero tecum. et
edificabo tibi domum fidelem quomodo edi-
ficauit domum dauid. et tradam tibi israhel
et affligam seminem dauid super hoc: ue-
ritamen non cunctis diebus. Voluit ergo
salomon: interficere ieroboam. Qui sur-
rexit et aufugit in egiptum ad sesach
regem egipti: et fuit in egipto usque ad
mortem salomonis. Reliquum autem uer-
borum salomonis et omnia que fecit et
sapientia eius: ecce uniuersa scripta sunt
in libro uerborum salomonis. Dies autem
quos regnauit salomon in iherusalem
super omnem israhel: quadraginta anni sunt.
Dormiuitque salomon cum patribus sui-
s: sepultusque est in ciuitate dauid
patris sui. Regnauitque ieroboam filius
eius: pro eo. **XII**

Cenit autem ieroboam in sychem:
illuc enim congregatus erat omnis israhel:
ad constituendum eum regem. At uero
ieroboam filius nabath cum adhuc esset
in egipto. profugus a facie salomonis
regis: audita morte eius. reuersus est
de egipto. Misericorditerque: et uocauit
eum. Venit ergo ieroboam. et omnis

multitudo isrl: et locuti sunt ad ro-
 boam. dicentes. Pater tuus durissimū
 iugum iposuit nobis. Tu itaq; nūc
 iminue paululū de impio patris tui
 durissimo. et de grauisimo iugo qd'
 imposuit nobis: et seruemus tibi.
Qui ait eis. Ite usq; ad tercū diem:
 et reuertimini ad me. Cūq; abisset po-
 pls; inuit consiliū rex roboam cū se-
 niōib; qui assistebant corā salomo-
 ne patre eius. dum adhuc uiueret:
 et ait. Quid mī datis consilium. ut
 respondeam pplō. **Qui dixerunt ei.**
Si obedieris hodie pplō huic et ser-
ueris. et petitioni eorū cesseris. locut-
q; fueris ad eos ūba lenia: erunt tē
serui cunctis dieb;. **Qui dereliquit**
consiliū senū qd' dederant ei: et ad-
hibuit adolēcentes qui nutriti fue-
rant cū eo. et assistebant illi: dixitq;
ad eos. **Quid mī datis consiliū ut res-**
pondeam pplō huic. qui dixit mī. le-
uius fac iugum qd' imposuit pater
tuus sup nos. **Et dixerunt ei iuue-**
nes: qui nutriti fuerant cū eo. **Sic**
loquere pplō huic qui locuti sūt ad te
dicentes. pater tuus aggrauauit iu-
gum nr̄m. tu releua nos: sic loq̄ris
ad eos. **Minimus digitus meus:**
grossior ē dorso patris mei. **Et nūc**
pater nr̄s posuit sup uos iugū gra-
ue: ego autē addam sup iugū nr̄m.
Pater nr̄s cecidit uos flagellis: ego
autē cedam uos scorpionib;. **Uenit ḡ**
ieroboam et oīs popls ad roboam die
tercio: sicut locutus fuerat rex. dices.
Reuertimini ad me die t̄cia. Respon-
dite rex pplō dura. derelicto p̄silio

senioꝝ qd' ei dederant: et locut' ē eis
 scdm̄ consiliū iuuenū. dicens. Pater
 nr̄s aggrauauit iugum nr̄m: ego
 autē addam iugo nr̄o. Pater nr̄s cecidit
 uos flagellis: ego autē cedam uos sco-
 pionib;. **Et n̄ acquieuit rex pplō. qm̄**
auisatus fuerat eū dñs: ut suscita-
ret uerbu suū qd' locutus fuerat in
manu ahie filonite. ad ieroboam fi-
liū nabach. **Uidens itaq; popls. qd'**
noluisset eos audire rex: respondit
ei dicens. Que nobis pars in dauid.
uel que hereditas in filio ysai. **Reu-**
tere in tabnacula tua. isrl. **Hūc uide**
domū tuam. dauid. **Et abiit isrl: in**
tabnacula sua. **Sup filios autē isrl**
quicūq; habitabant in ciuitatibus
uda: regnauit roboam. **Misit ḡ rex**
roboam aduram qui erat sup tribu-
tū. Et lapidauit eum om̄s isrl: et
mortuus ē. **Porro rex roboam festin'**
ascendit curru: et fugit in iherlm̄.
Recessitq; isrl: a domo dauid: usq;
in p̄sentem diem. **Factū est autē cū**
audisset oīs isrl qd' reuultus eēt ierobo-
am. miserunt et uocauerūt eum con-
gregato cetū: et constituerunt eum
regem sup om̄ē isrl. **Acc securus ē**
quisq; domū dauid: p̄ter tribum
uidā solam. **Uenit autē roboam ihe-**
rlm̄. Et congregauit uniuersā domū
uidā et tribum beniamin. centum
octoginta milia electoꝝ uiroꝝ et bel-
latoꝝ: ut pugnarent contra domū
isrl: et reducerēt regnū. roboam fi-
lio salomonis. **Fr̄us ē autē sermo dñi**
ad semeiam uirum dei: dicens. Loq̄-
re ad roboam filiū salomonis rege

iuda. et ad omnē domū iuda. et beniamin et reliquos de populo. dicens. Hec dicit dñs. Non ascendetis: neq; bellabitis contra frēs urōs. filios isrl. Reuertatur uir: in domū suā. A me enī sc̄m̄ est uerbū hoc. Audierūt sermone dñi: et reuēsi sunt de itinere: sicut eis preceperat dñs. Edificauit autē ieroboam sychem in monte ephraym: et habitauit ibi. Et egressus inde: edificauit phanuel. Dixitq; ieroboam: in corde suo. Nunc reuertur regnū ad domū dauid si ascenderit popl̄s iste ut faciat sacrificia in domo dñi in iherlm̄. et conuertetur cor ppl̄i huius ad dñm suū ieroboam regem iuda: interficientq; me. et reuertentur ad eū. Et excogitato consilio: fecit duos uitulos aureos. Et dixit eis. Nolite ultra ascendere in iherlm̄. Ecce dy tui isrl: qui eduxerūt te de terra egypti. Posuitq; unū in bethel: et alterum in dan. Et sc̄m̄ ē hoc uerbū in peccatū. Habat enī popl̄s ad adorandū uitulum: usq; in dan. Et fecit fana in excelsis: et sacerdotes de extremis ppl̄i. qui nō erant de filiis leui. Constituitq; diem sollempnem in mense octauo quinquadecima die mensis: in similitudinē sollempnitatis que celebrabatur in iuda. Et ascendens altare. similiter fecit in bethel: ut immolaret uitulis quos fabricatus fuerat. Constituitq; in bethel: sacerdotes excelsorū que fecerat. Et ascendit sup altare qd̄ extruxerat in bethel quinquadecima die mensis octauī. quē finxerat de corde suo.

Et fecit sollempnitatē filijs isrl. Et ascendit sup altare: ut adoleret incensum. XII

218

Et ecce uir dei propheta cui abdo nomen est sicut in palippomenon fatetur uenio de iuda: in sermone dñi in bethel. ieroboam stante sup altare et thus iacente: et exclamauit contra altare in sermone domini: et ait. Altare altare: hec dicit dñs. Ecce filius nascetur domui dauid. iohias nōie: et immolabit sup te sacerdotes excelsorū qui nunc in te thura succendunt: et ossa hominū sup te incendet. Deditq; in die illa signū: dicens. Hoc erit signū: qd̄ locutus ē dñs. Ecce altare sc̄ndetur: et effundetur cinis qui in eo ē. Cumq; audisset rex sermone hominis dei. quē inelamauerat contra altare in bethel: extendit manū suam de altari. dicens. Apphen & dicit eū. Et exaruit manus eius quā extendat contra eū: nec ualuit retrahere eā ad se. Altare quoq; sc̄ssum ē. et effusus ē cinis de altari: iuxta signum qd̄ pdixerat uir dei in sermone dñi. Et ait rex: ad uirum dei. Deprecare faciem dñi dei tui. et ora p̄ me: ut restituatur manus mea m̄. Orauitq; uir dei faciem dñi. Et reuēsa est manus regis ad eū: et facta ē sicut prius fuerat. Locutus ē autē rex ad uirum dei. Veni mecū in domū ut prandeas: et dabo tibi munā. Responditq; uir dei: ad regē. Si dederis m̄ mediam partē domus tue nō ueniam tecū: nec comedā panē neq;

bibam aquā in loco isto. Sic enī mā-
 datum ē mī: in sermone dñi p̄cipi-
 entis. Non comedes panē nec bibes
 aquam: nec reuertēris p̄ uiam qua
 uenisti. Abijt ḡ p̄ aham uiam: et nō
 ē reuēsus p̄ iter quo uenāt in bethel.
 Prophetes autē quidā senex. habita-
 bat in bethel. Ad quē uenerunt filij
 sui: et narrauerūt ei omnia opa que fe-
 cerat uir dei illa die in bethel: et u-
 ba que locutus fuāt ad regem. nar-
 rauerunt patri suo. Et dixit eis pat-
 eor. **P** quam uia abijt: Ostenderūt
 ei filij sui uiam: p̄ qua abierat uir
 dei qui uenerat de iuda. Et ait filij
 suis. **S**ternite mī asinum. Qui cū
 strauissent. ascendit: et abijt post
 uirum dei. Et inuenit eum sedentē
 subtus therebintū. Et ait illi. Tu
 nes uir dei. qui uenisti de iuda?
 Respondit ille. Ego sum. Dixitq; ad
 eum. **V**eni in domū mecum: ut co-
 medas panē. Qui ait. Non possum
 reuēti neq; uenire tecū: nec comedā
 panē nec bibam aquā in loco isto: q̄a
 locutus ē dñs ad me in sermone dñi.
 dicens. Non comedes panem et nō
 bibes aquā ibi: nec reuertēris p̄ uiam
 qua ieris. Qui ait illi. Et ego sum
 p̄phā similis tui: et angls locutus ē
 michi in sermone dñi. dicens. Reduc
 eum tecū in domū tuā: ut comedat
 panē et bibat aquā. **S**tesellit eū: et
 reduxit secum. Comedit ḡ panem
 in domo eius: et bibit aquam. Cūq;
 sederet ad inſam: fr̄s est sermo dñi
 ad p̄phā qui reduxerat eū: et excla-
 mauit ad uirum dei qui uenerat de

iuda. dicens. **H**ec dicit dñs. Quia nō
 obediens fuisti ori dñi. et non custo-
 disti mandatū qd̄ p̄cepit tibi dñs d̄s
 tuus. et reuēsus es. et comedisti panē
 et bibisti aquā in loco in quo p̄cepi
 tibi ne comederes panē neq; biberes
 aquā: nō inferetur cadauer tuū in
 sepulchrū patrū tuor. Cūq; come-
 distet et bibisset: strauit asinū suū
 p̄phā quē reduxerat. Qui cū abisset:
 inuenit eū leo in uia: et occidit. Et
 erat cadauer eius. p̄iectum ī itinere.
 Asinus autē stabat iuxta eū: et leo
 stabat iuxta cadauer. Et ecce uiri
 transeuntes. uiderunt cadauer ei
 p̄iectum in uia: et leonē stantem
 iuxta cadauer. Et uenerūt. et diuul-
 gauerūt in ciuitate: in qua p̄phes
 ille senex habitabat. **Q**d cum
 audisset p̄phā ille qui reduxe-
 rat eum de uia: ait. **V**ir dei est qui ino-
 bediens fuit ori dñi: et tradidit eū
 dñs leoni. Et confregit eū ⁊ occidit:
 iuxta uerbum dñi qd̄ locutus est ei.
 Dixitq; ad filios suos. **S**ternite mī
 asinū. Qui cū strauissent. et ille a-
 bisset: inuenit cadauer ei p̄iectum
 in uia. et asinū et leonem. Stantes
 iuxta cadauer. Et nō comedit leo de
 cadauere: nec lesit asinū. Tulerit ḡ
 p̄phes cadauer uiri dei. ⁊ posuit illud
 sup̄ asinū: et reuēsus intulit in ciui-
 tatem p̄phete senis: ut plangerent
 eū. Et posuit cadauer eius in sepul-
 chro suo: et planxerunt eū. **H**eu heu
 mi fr̄. Cūq; planxissent eum: dixit
 ad filios suos. **C**ū mortuus fuero se-
 pelite me in sepulchro. in quo uir di-

sepultus ē iuxta ossa eius: ponite
 ossa mea. **P**fecto enī ueniet sermo quē
 p̄tulerit in sermone dñi. contra altare
 quod est in bethel: et contra omnia fana
 excelsoꝝ que sunt in urbibꝫ samarie.
Post uerba hec n̄ est reuſus ieroboam
 de uia sua pessima: s; ē contrario fecit
 de nouissimis ppli sacerdotes excelsoꝝ.
Quicūq; uolebat. implebat manum
 suā: et fiebat sacerdos excelsoꝝ. **E**t p̄
 ter hanc causam peccauit domus iero
 boam: et eūsa ē. et delera de superficie t̄re.
In t̄mpe illo: egrotauit abia **XIII**
 filius ieroboam. **D**ixitq; ieroboam
 uxori sue. **S**urge et cōmūta habitū.
 ne cognoscaris quod sis uxor ieroboam:
 et uade in sylo ubi ē ahia p̄ph̄a. qui
 locutus ē m̄. quod regnaturus ēem sup
 hunc pplm. **T**olle quoq; in manu
 tua decem panes. et crustulā et uas
 mellis: et uade ad illum. **I**p̄e indica
 bit tibi: quid euenturū sit huic pue
 ro. **F**ecit ut dixerat ieroboam uxor.
Et consurgens abiit in sylo: et uenit
 in domū ahie. **A**t ille n̄ poterat ui
 dere: quia caligauerant oculi eius
 p̄ senectute. **D**ixit autē dñs ad ahiam.
Ecce uxor ieroboam ingreditur: ut
 consular te sup filio suo. qui egrotat.
Hec et hec loqueris ei. **C**um ergo illa
 intraret et dissimularet se esse que
 rat: audiuit ahias somnū pedum
 eius introeuntis postū: et ait. **I**n
 gredere uxor ieroboam. **Q**uare te
 ahiam ēē simulas? **E**go autē missus
 sum ad te: durus nuncius. **V**ade: et
 dic ieroboā. **H**ec dicit dñs. deus isrl̄.
Quia exaltaui te de medio ppli. et

dedi te ducem sup pplm meū isrl̄. et
 scidi regnū domus dauid et dedi illd
 tibi. et nō fuisti sicut seruius m̄s dauid
 qui custodiuit mandata mea et securus
 ē me in toto corde suo. faciens quod pla
 citum ēēt in conspectu meo. s; opatus
 es male sup om̄s qui fiānt ante te. et
 fecisti tibi deos alienos. et conflatales
 ut me ad iracundiā puocares. me
 autē peccasti post corpus tuū: idcirco
 ecce ego inducam mala sup domū ier
 oboam: et p̄cutiam de ieroboā m̄n
 gentē ad parietē. et clausum et nouis
 simū in isrl̄. **E**t mundabo reliquias
 domus ieroboam: sicut mūdari solz
 finius usq; ad putū. **Q**ui mortui fu
 erunt de ieroboam in ciuitate. come
 dent eos canes: qui autē mortui fue
 rint in agro. uorabunt eos aues celi:
 quia dñs locutus ē. **T**u igitur surge:
 et uade in domū tuam. **E**t in ip̄o in
 t̄ritu pedum tuorū in urbem mone
 tur puer: et planget eū om̄s isrl̄. et
 sepeliet. **I**ste enī solus inferetur de ier
 oboam in sepulchrū: quia inuētus
 ē sup eū sermo bonus ad dñm dñm isrl̄.
In domo ieroboam. **C**onstituēt autē
 sibi dñs regē sup isrl̄: qui p̄cutiat do
 mū ieroboam in hac die. et in hoc t̄mpe.
Et p̄cutiet dñs isrl̄ sicut moueri solz
 harundo in aqua: et euellet isrl̄ de
 terra bona hac quam dedit patribꝫ
 eorū. et uentilabit eos transflumen:
 quia fecerunt sibi lucos ut irretarēt
 dñm. **E**t tradet dñs d̄s isrl̄ p̄p̄t̄ peccā
 ieroboam: qui peccauit. et peccare
 fecit isrl̄. **S**urrexit itaq; uxor ierobo
 am. et abiit: et uenit in thet̄sa. **C**ūq;

illa ingrederetur limen domus: puer mortuus est. Et sepelierunt eum. Et planxit illud omnis israel: iuxta sermonem domini quem locutus est in manu secui sui alieph. Reliqua autem uerborum ieroboam quomodo pugnauerit et quomodo regnauerit: ecce scripta sunt in libro uerborum dierum regum israel. Dies autem quibus regnauit ieroboam: uiginti duo anni sunt. Et dormiuit cum patribus suis. Regnauitque nadab filius eius: pro eo. Porro ieroboam filius salomonis regnauit in iuda. Quadraginta et unius anni erat ieroboam cum regnare cepisset: et decem et octo annis regnauit in iherusalem: ciuitate quam elegit dominus ut poneret nomen suum ibi. ex omnibus tribubus israel. Nomen autem matris eius naama amanitis. Et fecit iudas malum coram domino: et irritauerunt eum super omnibus que fecerunt patres eorum in peccatis suis que peccauerunt. Edificauerunt enim et ipsi sibi aras et statuas et lucos: super omnem collem excelsum. et subter omnem arborem frondosa. Et effeminati fuerunt in terra. Feceruntque omnes abominaciones gentium: quas acciuit dominus ante faciem filiorum israel. In quinto autem anno regni ieroboam. ascendit sesac rex egypti in iherusalem. et tulit thesauros domus domini et thesauros regios. et uniuersa diripuit: scuta quoque aurea que fecerat salomon. Pro quibus fecit rex ieroboam scuta eenea: et tradidit ea in manu ducum scutariorum: et eorum qui excubabant ante ostium domus regis. Cuique ingredere

tur rex in domum domini. portabant ea que preuendi habebant officium: et postea reportabant ad armamentarium scutariorum. Reliqua autem sermonum ieroboam et omnia que fecit: ecce scripta sunt in libro uerborum dierum regum iuda. Fuitque bellum inter ieroboam et ieroboam: cunctis diebus. Dormiuitque ieroboam cum patribus suis: et sepultus est cum eis in ciuitate dauid. Nomen autem matris eius naama ammanitis. Et regnauit abia filius eius: pro eo. **XV** Regitur in octauo decimo anno regni ieroboam filii nabath: regnauit abia super iudam. Tribus annis regnauit in iherusalem. Nomen matris eius maacha: filia abialon. Ambulauitque in omnibus peccatis patris sui que fecerat ante eum: nec erat cor eius perfectum cum domino deo suo. sicut cor dauid patris eius. Sed propter dauid dedit ei dominus deus suus lucernam in iherusalem. ut suscitaret filium eius post eum: et staret iherusalem: eo quod fecisset dauid rectum in oculis domini. et non declinasset ab omnibus que precepit ei cunctis diebus uite sue. excepto sermone uitae echer. Attamen bellum fuit inter abia et ieroboam: omni tempore uite eius. Reliqua autem sermonum abia et omnia que fecit: nonne hec scripta sunt in libro uerborum dierum regum iuda. Fuitque prelium inter abia et ieroboam. Et dormiuit abia cum patribus suis: et sepelierunt eum in ciuitate dauid. Regnauitque asa filius eius pro eo. In anno uero uicesimo ieroboam regis israel regnauit asa rex iuda: et quadraginta uno anno regnauit in iherusalem.

Nom̄ matris ei maacha filia abel
salon. Et fecit asa rectum ante con-
spectu dñi: sicut dauid pater ei. Et
abstulit effeminatos de terra: pur-
gavitq; uniuersas sordes ydolorū que
fecerant patres ei. Insup et maacha
matrē suam amouit ne eēt princeps
in sacris priapi: in loco eius quem
consecrauerat. Subiitq; specum ei:
et confregit simulachru turpissimu
et conbussit in torrente cedron: excel-
sa autē nō abstulit. Verū tamen cor
asa pfectum erat cum dño deo suo:
cunctis dieb; suis. Et intulit ea que
sancificauerat pater suus et uouerat. i
domū dñi: argentū et aurū et uasa.
Bellum autē erat int̄ asa et baasa re-
gem isrl: cunctis dieb; eor. Ascendit
quoq; baasa rex isrl in iudam: et edi-
ficauit rama: ut n̄ posset quispiam
egredi uel ingredi de parte asa regis
inde. Tollens itaq; asa om̄e argentū
et aurum qd remanserat in thesau-
ris domus dñi et in thesauris dom̄
regie: dedit illud in manus seruoꝝ
suoꝝ: et misit ad benadab filiū tabzē-
mon filij ezion regem syrie qui ha-
bitabat in damasco. dicens. Fedus ē
inter me et te: et int̄ patrem meū et
patrem tuū. Ideo misi tibi numera
auri et argentū: et peto ut uenias.
et irritum facias fedus qd habes cū
baasa rege isrl: et recedat a me. Acq̄
escens benadab regi asa. misit p̄nci-
pes exercitus sui in ciuitates isrl: et
pussierunt ahion. et dan. et abel do-
mū maacha. et uniuersam ceneroth.
om̄e scilicet iram neptalim. Et

220
cū audisset baasa. int̄misit edifica-
re rama: et reuulsus ē in thesa. Rex
autē asa misit nunciū in om̄e iu-
dam: dicens. Nemo sit excusatus.
Et tulerunt lapides de rama et lig-
na eius. quib; edificauerat baasa:
et extruxit de eisdem rex asa gabaā
beniamin. et maspha. Reliqua autē
omniū sermonū asa et uniuerse for-
titudines eius. et cuncta que fecit. et
ciuitates quas extruxit: nōne hec
scripta sunt in libro uerborū dierum
regum iuda. Jerūtamen i tempe
senectutis sue: doluit pedes. Et dor-
miuit cū patrib; suis: et sepultus ē
cū eis. in ciuitate dauid patris sui.
Regnauitq; iosaphat filius ei: p̄ eo.
Nadab uō filius ieroboā regnauit
sup isrl. anno scdo asa regis iuda: re-
gnauitq; sup isrl duob; annis. Et fe-
cit qd malum ē in conspectu dñi: et
ambulauit in uis patris sui. et in
peccatis eius quib; peccare fecit isrl.
Insidiatus ē autē ei baasa fili alia
de domo ysachar: et percussit eū in geb-
bethon que est urbs philistinor. Si-
quidē nadab et oīs isrl: obsidebant
gebbethon. Insecuit igit̄ illū baasa i
anno t̄cio asa regis iuda: et regnauit
p̄ eo. Cumq; regnasset: percussit om̄e
domū ieroboā. Non dimisit ne unā
quidē aiām de semine ei. donec deleteret
eum. iuxta ūbum dñi qd locut̄ fuit
in manu serui sui ahie silonitis: p̄-
ter peccata ieroboā que peccauerat
et quib; peccare fecerat isrl. et p̄ter
delictum quo irritauit dñm deū
isrl. Reliqua autē sermonū nadab.

et omnia que opatus ē. nonne hec scripta sunt in libro uerborū diez regum isrl. Fuitq; bellum int̄ asā et baasā regem isrl. cunctis dieb; eorū. Anno t̄cio asā regis iuda. regnauit baasā filius ahiā sup omne isrl in thersa. iugum q̄tuor annis. Et fecit malū coram dño. Ambulauitq; in uis ieroboā et in peccatis eius quib;

F peccare fecit isrl. **XVI**
Factus ē autē sermo dñi ad iheū filiū anani contra baasā. dices. Pro eo qd̄ exaltaui te de puluē. et posui ducem sup pplm meū isrl. tu autē ambulasti in uia ieroboā. et peccare fecisti pplm meū isrl ut me irritares in p̄cis eorū. ecce ego demetā posteriora baasā. et postiora domus eius. Et faciā domū tuam. sicut domū ieroboā filij nabach. Qui mortuus fuit de baasā in ciuitate. comedent eū canes. Et q̄ mortuus fuit ex eo in regione. comedent eū uolucres celi. Reliqua autē sermonū baasā et quęcūq; fecit. et p̄lia eius. nonne hec scripta sunt in libro uerborū diez regum isrl. Dormiuit q; baasā cum patrib; suis. sepultq; est in thersa. Et regnauit hela filius ei. p̄ eo. Cū autē in manu iheū filij anani p̄phē uerbum dñi fecim̄ eēt. contra baasā et contra domū eius et cōtra omne malum qd̄ fecerat coram dño. ad irritandū eum in opib; manūū suaz ut fieret sicut domus ieroboam. ob hanc causam occidit eū. hoc est iheū filiū anani p̄pham. Anno uicesimo sexto. asā regis iuda. regnauit hela filius baasā sup isrl in thersa. duob;

annis. Et rebellauit contra eū seruis suus zamri. dux medie partis equitū. Erat autē hela in thersa. bibens et temulentus. in domo asā p̄fecti thersa. Fruens q; zamri. percussit et occidit eū anno uicesimo septimo asā regis iuda. et regnauit p̄ eo. Cūq; regnasset et sedisset sup solium eius. percussit omnē domū baasā. et nō dereliquit ex ea mungentē ad parietem. et p̄p̄i quos et amicos eius. Deleuitq; zamri. omnē domū baasā. iuxta uerbū dñi qd̄ locutus fuit ad baasā in manu iheū p̄phē. p̄pter uniuersa p̄ccā baasā. et peccata hela filij eius. qui peccauerunt et peccare fecerunt isrl. puocantes dñm dñm isrl in uanitatib; suis. Reliqua autē sermonū hela et omnia que fecit. nonne hec scripta sunt in libro uerborū diez regum isrl. Anno uicesimo septimo asā regis iuda. regnauit zamri septem dieb; in thersa. Porro exercitus obsidebat gebberhō. urbem philistinorū. Cumq; audisset rebellare zamri et occidisse regē. fecit sibi regem oīs isrl amri qui erat p̄ncip̄ militie sup isrl in die illa. in castris. Ascendit q; amri et oīs isrl cū eo de gebberhō. et obsidebant thersa. Videns autē zamri qd̄ expugnanda eēt ciuitas. ingressus ē palatiū et succendit se cū domo regia. et mortuus ē in peccatis suis que peccauerat. faciens malum corā dño. et ambulans in uia ieroboā. et in peccato eius quo fecit peccare isrl. Reliqua autē sermonū zamri et insidiarū eius et tyrannidis. nonne hec scripta sunt in libro

uboꝝ dieꝝ regum isrl. Tunc diuisus
 est ppl's isrl: in duas partes. Media
 pars ppli sequebatur thebin filium
 ginech. ut constituerent eū regē: et
 media pars amri. Preualuit autē
 ppl's qui erat cum amri: ppl'o qui seq̄
 batur thebin filiū ginech. Mortuusqꝫ
 ē thebin: et regnauit amri. Anno ter
 cesimo pmo asa regis iuda: regnauit
 amri sup isrl duodecim ānis. In the
 sa: regnauit sex annis. Cuiusqꝫ montē
 samarie a somer. duobꝫ talentis ar
 genti: et edificauit eū. Et uocauit
 nom̄ ciuitatis quā extruxerat nōie
 somer: id est dñi montis samarie. Fe
 cit autē amri malū in conspectu dñi:
 et opatus ē nequiter sup omnes q̄
 fuerunt ante eū. Ambulauitqꝫ in
 omni uia ieroboam filij nabath. et ī
 peccatis ei quibꝫ peccare fecerat isrl:
 ut irretaret dñm dñm isrl in uanita
 tibꝫ suis. Reliqua autē sermonū amri
 et pha eius que gessit: nōne hec sc̄p
 ta sunt in libro uerboꝝ dieꝝ regum
 isrl. Dormiuitqꝫ amri cum patribꝫ
 suis: et sepultus ē in samaria. Reg
 nauitqꝫ achab filius eius p eo. Achab
 uō filius amri regnauit sup isrl: an
 no tricesimo octauo asa regis iuda. ⁊
 regnauit achab filius amri sup isrl
 in samaria: uiginti duobꝫ ānis. Et
 fecit achab filius amri malū in con
 spectu dñi: sup om̄s qui fuerūt ante
 eum. Nec suffecit ei qd ambularet in
 peccatis ieroboā filij nabath: in sup
 duxit uxore iezabel filiā methbaal
 regis sydonioꝝ. Et abiit. et seruauit
 baal: et adorauit eū. Et posuit arā

baal in templo baal qd edificauerat
 in samaria: et plantauit lucum. Et
 addidit achab in opere suo irritans
 dñm dñm isrl: sup om̄s reges isrl q̄
 fuerunt ante eum. In diebꝫ autē eius:
 edificauit ahiel de berthel iericho. In
 abiram p̄mitiuo suo fundauit cam:
 et in segub nouissimo suo. posuit por
 tas eius: iuxta ūbum dñi qd locutu
 fuit in manu iosue filij nun. **XVII**

Et dixit helias thesbithes de ha
 bicatouibꝫ galaad: ad achab. ⁊ si
 uit dñs d̄s isrl in cuius consp̄u sto:
 si erit annis hys ros et pluuia. nisi
 iuxta oris mei ūba. Et sc̄m ē uerbu
 dñi ad eum: dicens. Recede hinc. et
 uade contra orientē: et abscondere ī
 torrente carith. qui ē contra iordanē:
 et ibi de torrente bibes. Coruisqꝫ p̄
 cepti: ut pascant te ibi. Abiit ergo: ⁊
 fecit iuxta ūbum dñi. Cūqꝫ abisset.
 sedit in torrente carith: qui est cont̄
 iordanē. Corui quoqꝫ deferebant ei pa
 nē et carnes mane: similis panem ⁊
 carnes uespi: et bibebat de torrente.
 Post dies autē siccatus ē torrens: nō
 enī pluerat sup terrā. Factus ē igit̄
 sermo dñi ad eum: dicens. Surge et
 uade in sareptā sydonioꝝ: et mane
 bis ibi. Precepti enī ibi mulieri ui
 due: ut pascat te. Surrexit: ⁊ abiit
 in sareptā. Cūqꝫ uenisset ad portā
 ciuitatis: apparuit ei mulier uidua.
 colligens ligna. Et uocauit eā: dix
 itqꝫ ei. Da m̄ paululū aque ī uase:
 ut bibam. Cūqꝫ illa pgeret ut af
 ferret: clamauit post tergum ei. di
 cens. Affer m̄ obsecro et buccellā pa

nis: in manu tua. Que respondit. **U**iuu dñs dñs tuus quia nō habeo panē nisi quantū pugillus capere potest farine in ydria: et paululū olei in lechito. **E**n colligo duo ligna: ut ingrediar et faciam illud in et filio meo: ut comedam et moriamur. **A**d quā heliās ait. Noli timere: sed uade: et fac sicut dixisti. **V**erūtā in primū fac de ipā farinula subcineritiū panē paruulū: et affer ad me. **T**ibi autē et filio tuo: facies postea. **H**ec autē dicit dñs dñs isrl. **Y**dria farine nō deficiet nec lechitus olei minuetur: usq; ad diem in qua daturus ē dñs pluuiā sup faciem t̄re. **Q**ue abijt: et fecit iuxta ūbū heliē. **E**t comedit ipse: et illa et domus ei. **E**t ex illa die ydria farine nō defecit: et lechitus olei nō est iminutus: iuxta ūbū dñi qđ locutus fuerat in manu heliē. **F**actum ē autē post uerba hec: egrotauit filiū mulieris matrisfamilias. **E**t erat languor fortissimus: ita ut nō remaneret in eo alitus. **D**ixit ḡ ad heliam. **Q**uid in et tibi uir dei? **I**ngressus es ad me ut rememorarentur iniquitates mee: et interfices filiū meū. **E**t ait ad eam heliās. **D**a m̄ filiū tuū. **T**u litq; eū de sinu eius: et portauit in cenaculū ubi ipē manebat: et posuit sup lectulū suū. **E**t clamauit ad dñm: et dixit. **D**ñe dñs n̄s: etiā ne uiduā apud quā ego ut cūq; sustentor affixisti: ut interfices filiū eius. **E**t expandit se atq; insus ē sup puerū trib; uicib;: et clamauit

ad dñm. et ait. **D**ñe dñs n̄s: reuertatur obsecro aia pueri hui in uiscera eius. **E**xaudiuit dñs uocem helye: et reuēsa ē anima pueri intra eū: et reuixit. **T**u litq; heliās puerū: et deposuit eū decenaculo in inferiorem domū: et tradidit matri sue. **E**t ait illi. **E**n filiū tuus uiuit. **D**ixitq; mulier ad heliā. **N**unc in isto cognoui qm̄ uir dñi es tu: et uerbum dñi in ore tuo uerum est.

Post multos dies: **XVII** **F**ecm̄ ē uerbu dñi ad heliam in anno tercio: dicens. **V**ade: et ostende te achab: ut dem pluuiā sup faciem t̄re. **F**uit ergo helyas: ut ostenderet se achab. **E**rat autē fames uehemens: in samaria. **N**ocauitq; achab abdiā: dispensatorē domus sue. **A**bdias autē: timebat dñm ualde. **N**am cū interficeret rezebel pphas dñi: tulit ille centum pphas: et abscondit eos quinquagenos: in speluncis: et paut eos pane et aqua. **D**ixit ḡ achab: ad abdiā. **V**ade in terram ad uniuersos fontes aquarū: et in cunctas ualles: si forte possimus inuenire herbā: et saluare equos et mulos: et nō penit unūta intēreant. **D**iuulerūtq; sibi regiones: ut circuitent eas. **A**chab ibat p uiam unā: et abdiās p alterā seorsum. **C**ūq; eēt abdiās in uia: heliās occurrit ei. **Q**ui cū cognouisset eum: cecidit sup faciem suā: et ait. **N**um tu es dñe mi helyas? **C**ui ille respondit. **E**go. **V**ade dic dño tuo. **A**dest helyas. **E**t ille: quid peccauit inquit: qm̄ tradis me seruū tuū in manu achab: ut interficiat me? **U**iuu

dñs d's tuus. n̄ est gens aut regnū.
 quo n̄ miserit dñs n̄s. te requirens.
 Et respondentib; cunctis n̄ est hic. ad
 irauit regna singula et gentes: eo
 qđ minime reperiretis. Et nūc dicas
 m̄. uade ⁊ dic dño tuo. adest helyas.
 Cumq; recessero a te: sp̄s dñi aspor
 tabit te in locum quē ignoro ego. Et
 ingressus nuntiabo achab: et nō in
 ueniens te. inficiet me. Seruus aut
 tuus timet dñm: ab infantia sua.
 Numquid nō indicatum ē tibi a dño
 meo quid fecerim cū inficeret reza
 bel. p̄has dñi. qđ absconderim de p
 phetis dñi centum uiros quingage
 nos et quingagenos in speluncis. et
 pauperim eos pane et aqua. et nunc
 tu dicis. uade. et dic dño tuo adest
 helyas. ut inficiat me. Et dixit he
 lyas. **U**iuat dñs exercitū ante cui
 uultum sto: quia hodie apparebo ei.
 Abijt ḡ abdias in occursum achab:
 et indicauit ei. Venitq; achab: in oc
 cursū helye. Et cū uidisset eum: ait.
 Tu ne es ille qui conuocabas isrl̄. Et
 ille ait. Non ego turbauit isrl̄. s; tu et
 domus patris tui: qui dereliquistis
 mandata dñi. et secuti estis baalim.
Uerūtamen nūc mitte et congrega
 ad me uniuersum isrl̄ in monte car
 meli: et p̄has baal quadringentos
 et quingaginta. p̄hasq; lucor qua
 dringentos qui comedunt de mensa
 rezabel. Misit achab ad omnes filios
 isrl̄: et congregauit p̄has in monte
 carmeli. Accedens autē helyas ad
 omnē plm̄: ait. **U**sq; quo claudica
 tis in duas partes. **S**i dñs est d's.

sequimini eū: si autē baal: sequimini il
 lum. Et n̄ respondit ei pl̄s uerbū.
Et ait rursum helyas: ad plm̄. Ego
 remansi p̄pha dñi solus: prophete autē
 baal. quadringenti et quingaginta:
 p̄phet̄ lucor. quadringenti uiri sūt.
Dentur nobis duo boues: et illi eli
 gant bouem unū et in frustra ceden
 tes sup ligna ponant: ignē autē nō
 subponant. Et ego faciam bouē al
 terum: et imponā sup ligna: ignēq;
 nō subponā. **I**nuocate nomina deor
 ur̄or: et ego inuocabo nom̄ dñi: ⁊ d's
 qui exaudierit p̄ ignem: ip̄e sit d's.
Respondens omnis pl̄s: ait. **O**pti
 ma propositio. **D**ixit ḡ helyas: p̄phetis
 baal. **E**ligite uobis bouē unum: et
 facite p̄mi quia uos plures estis. et
 inuocate nom̄a deor ur̄or: ignemq;
 nō subponatis. **Q**ui cū tulissent bo
 uem quē dederat eis: fecerunt. Et
 inuocabāt nom̄ baal de mane usq;
 ad meridiē: dicentes. **B**aal: exaudi
 nos. Et nō erat uox: nec qui respon
 deret. **T**ransiiebantq; altare: quod
 fecerant. **C**ūq; iam esset meridies:
 illudebat eis helyas. dicens. **C**lamate
 uoce maiore: d's enim ē. et forsitan
 loq̄tur. aut in diuiso est aut in tri
 nere. aut certe dormit: ut excitetur.
Clamabant ḡ uoce magna: et inci
 debant se iuxta ritum suū cultris et
 lanceolis: donec p̄funderentur sang
 ne. **P**ostq̄m autē transiit meridies: ⁊
 illis p̄phantib; uenerat tempus quo
 sacrificiū offerri solet: nec audiebat
 uox: neq; aliq̄s respondebat nec attē
 debat orantes: dixit helyas oī pl̄o.

ZZZ

Venite ad me. Et accedente ad se populo: curavit altare dñi qd destructū fuerat. Et tulit duodeci lapides iuxta numerū tribuū filioꝝ iacob. ad que factus ē sermo dñi dicens; isrl' erit nom' tuū. et edificavit ex lapidib' altare. in noīe dñi. fecitq; aqueductū quasi p' duas aratiunculas i' circuitu altaris. et composuit ligna. **U**isitq; p' imbra bouem. et posuit sup ligna: et ait. Implete quatuor ydria' aqua: et fundite sup holocaustū. et sup ligna. **R**ursumq; dixit. Etia' secundo facite hoc. Qui cū fecissent & secundo: ait. Etiam tertio: idipm facite. **F**eceruntq; et t'cio. Et currebāt aque circū altare: et fossa aqueductus repleta ē. **C**umq; iam tempus eēt ut offerretur holocaustū: accedens helyas pphā ait. **D**ñe d's abrahā & ysaac et isrl'. hodie ostende quia tu es d's isrl'. et ego seruus tuus: et iuxta preceptū tuum feci oīa ūba hec. **E**xaudi me domine exaudi me: ut discat ppls iste quia tu es dñs d's. et tu conuertisti cor eoz iterū. **C**ecidit autē ignis dñi. et uoravit holocaustū et ligna et lapides: puluerē quoq; et aquam que erat in aqueductu. lambens. **E**d cū uidisset omnis ppls: cecidit in faciem suā. et ait. **D**ñs ipse est d's: dñs ipse est d's. **D**ixitq; helyas ad eos. **A**pprehendite pphas baal: et ne unus quidē effugiat ex eis. **Q**uos cū comprehendissent: duxit eos helyas ad torrentē cyslon: et interfecit eos ibi. **E**t ait helyas ad achab. **A**scende. comede et bibe: quia sonus multe pluuię est. **A**scendit achab:

ut comedet et biberet. **A**scendit autē helyas in iuricem carmeli: et pñus i' terrā. posuit faciē int' genua sua. **E**t dixit ad puerū suū. **A**scende: et pspice contra mare. **Q**ui cū ascendisset et cōtemplatus eēt: ait. **N**on ē quicqm'. **R**ursum ait illi. **R**euertere septe uicibz. **I**n septima autē uice: ecce nubecula parua quasi uestigiū hominis. **a**scendebat de mari. **Q**ui ait. **A**scende: et dic achab. **J**unge currū tuū et descende: ne preoccupet te pluuiā. **C**ūq; se uerterent huc atq; illuc: ecce celi contenebrati sunt et nubes et uentus. et frā ē pluuiā grandis. **A**scendens itaq; achab: abiit in iezrahel. **E**t manus dñi facta est sup heliam: **a**ccinctusq; lumbis currebat ante achab. **d**onec ueniret in iezrahel. **XIX**

Dunciauit autē achab iezabel. **D**omīa que fecerat helyas: et q' modo occidisset uniuersos pphas gladio. **M**isitq; iezabel nuntiu ad heliā: dicens. **H**ec faciunt mihi dii. et hec addant: nisi hac hora cras. posuero animā tuam sicut aiām unius ex illis. **T**imuit q' helyas: et surgens abiit. **q**uocūq; eum ferebat uoluntas. **V**enitq; in bersabee iuda. et dimisit ibi puerū suū: et prexit in desertū uia unius diei. **C**umq; uenisset & sederet subter unā iuniperū: petiuit aiē sue ut moreretur. **E**t ait. **S**ufficit mihi domine: tolle aiām meam. **N**ecq; enim melior sum: qm' patres mei. **P**roiecit q; se: et obdormiuit in umbra iuniperi. **E**t ecce ang'ls dñi tetigit eū: et dixit illi. **S**urge & comede. **R**espexit: & ecce

ad caput suū submergitus panis.
 et uas aque. Comedit q̄ et bibit. et
 nictum obdormiuit. Reuersusq; ē
 angl's dñi sc̄lo. et tetigit eū: dixitq;
 illi. Surge et comede: grandis enim
 tibi restat uia. Qui cū surrexisset: co
 medit et bibit. et ambulauit in for
 titudine tibi illius q̄draginta dieb;
 et quadraginta noctib;: usq; ad mō
 tem dei oreb. Cumq; uenisset illuc:
 mansit in spelunca. Et ecce sermo
 dñi ad eum: dixitq; illi. Quid hic a
 gis helya? At ille respondit. Zelo ze
 latus sum p̄ dño deo exercitiū: q̄a
 dereliquerunt pactum dñi. filij isrl'.
 Altaria tua destruxerunt. et p̄phas
 tuos occiderunt gladio: et relictus
 sum solus: et querunt aīam meā
 ut auferant eam. Et ait ei. Egredere
 re: et sta in monte corā dño. Et ecce
 dñs transit: et sp̄s grandis et fortis.
 subitrens montes et conteres petras.
 ante dñm. Non in sp̄u dñs. Et post
 sp̄m: cōmorio. Non in cōmoratione do.
 Et post cōmorationē: ignis. Non in
 igne dñs. Et post ignem: sibilus
 aure tenuis. Quod cū audisset helya:
 opuit uultū suū pallio. et egressus
 stetit in ostio spelunce. Et ecce uox ad
 eum: dicens. Quid hic agis helya?
 Et ille respondit. Zelo zelatus sum
 p̄ dño deo exercitiū: q̄a dereliquerūt
 pactū tuū filij isrl'. Altaria tua de
 struxerūt. et p̄phas tuos occiderūt gla
 dio: et derelictus sum ego solus: et
 querunt aīam meā ut auferant eā.
 Et ait dñs ad eum. Uade et reuere
 in uiam tuā p̄ deseru: in damascū.

Cumq; pueneris illuc. unges azahel
 regē sup syriam; et theu filū namfi
 unges regem sup isrl'. helyseū autē
 filū saphat qui est de abelmaula.
 unges p̄ham. p̄ re. Et erit. Quicūq;
 fugerit gladium azahel: occidet eū
 theu. Et qui fugerit gladium theu:
 interficiet eum helyseus. Et derelinquā
 m̄ in isrl' septē milia uiroz. quoz ge
 nua nō sunt curuata baal: et omne
 os qd̄ nō adorauit eū. osculans ma
 nū. Profectus q̄ inde reperit helyse
 um filū saphat. arante in duodeci
 uigis boum: et ip̄e in duodeci aran
 tib; unus erat. Cūq; uenisset helyas
 ad eū: misit pallium suū sup eum.
 Qui statim relictis bobus cucurrit
 post helyam: et ait. Osculez oro te
 patrem meū et matrē meam: et sic
 sequar te. Dixitq; ei. Uade et reuere.
 Qd̄ enī meū erat: feci tibi. Reuersus
 autē ab eo. tulit par boum: et macta
 uit illud. Et in aratro boum coxit
 carnes: et dedit p̄plo: et comederūt.
 Consurgensq; abiit et secutus ē he
 lyam: et ministrabat ei. **XX**

Porro benadab rex syrie congre
 gavit omnē exercitum suū.
 et triginta duos reges secū. et equos
 et currus: et ascendens pugnabat
 contra samariam: et obsidebat eā.
 Mittensq; nuncios ad achab regē
 isrl' in ciuitatem: ait. Hec dicit be
 nadab. Argentū tuū et aurū tuū
 meū est: et uxores tue et filij tui
 optimi. mei sunt. Responditq; rex
 isrl'. Juxta ūbum tuū dñe mi rex:
 tuus sum ego et omnia mea. Reu

temestq; nuntij: dixerunt. Hec dicit benadab: qui misit nos ad te. Argentum tuum et aurum tuum. et uxores tuas et filios tuos: dabis mihi. Cras igitur hac eadem hora mittam seruos meos ad te. et scrutabuntur domum tuam et domum seruorum tuorum: et omne quod eis placuerit ponent in manibus suis. et auferent. Vocauit autem rex israel omnes seniores terre: et ait. Animaduerite et uidete: quoniam insidietur nobis. Misit enim ad me per uxores meas et filios. et pro argento et auro: et non abnuui. Dixeruntque omnes maiores natu et uniuersus populus: ad eum. Non audias: neque acquiescas illi. Respondit itaque nuntijs benadab. Dicite domino meo regi. Omnia propterea que misisti ad me seruum tuum in iudicio. faciam: hanc autem rem facere non possum. Reuersique nuntij: retulerunt omnia uerba ei. Qui remisit: et ait. Hec faciant in diebus. et hec michi addant: si suffecerit puluis samarie. pugillis omnis populi qui sequitur me. Et respondens rex israel: ait. Dicite ei. Negligetur accinctus: eque ut discinctus. Factum est autem cum audisset benadab: bibebat ipse et reges in umbraculis. Et ait seruis suis. Circumdante ciuitate. Et circumdederunt eam. Et ecce propheta unus accedens ad achab regem israel: ait. Hec dicit dominus deus. Certe uidisti omnem multitudinem hanc nimiam. Ecce ego tradam eam in manum tuam hodie: ut scias quia ego sum dominus. Et ait achab. Per quem? Dixitque ei. Hec dicit dominus. Per

pedes quos principum puuntiarum. Et ait. Quis incipiet preliari? Et ille dixit. Tu. Recensuit ergo pueros principum puuntiarum: et reperit numerum ducentorum triginta duorum. Et recensuit post eos populum omnium filios israel: septem milia. Et egressi sunt meridie. Benadab autem bibebat temulentus in umbraculo suo: et reges triginta duo cum eo: qui ad auxilium ei uenerant. Egressi sunt autem pueri principum puuntiarum: in prima fronte. Misit itaque benadab: qui nuntiauerunt dicentes. Viri egressi sunt de samaria. At ille ait. Siue pro pace ueniunt. apprehendite eos uiuos: siue ut prelientur. uiuos eos capite. Egressi sunt ergo pueri principum puuntiarum: ac reliquus exercitus sequebatur. Et percussit unusquisque uirum: qui contra se ueniebat. Fugeruntque syri: et persecutus est eos israel. Fugit quoque benadab rex syrie in equo: cum equitibus suis. Necnon egressus rex israel percussit equos et currus: et percussit syriam plaga magna. Attendens autem propheta ad regem israel: dixit ei. Mada et confortare: et scito et uide quid facias. Sequenti enim anno: rex syrie ascendet contra te. Serui uero regis syrie: dixerunt ei. Diu montium sunt dies eorum: ideo superauerunt nos. Sed melius est ut pugnemus contra eos in campis: et obrinebimus eos. Tu ergo: uerbum hoc fac. Amoue reges singulos ab exercitu tuo. et pone principes peris: et instaure numerum militum qui ceciderunt de tuis. et equos

scdm equos pristinos. et currus secundum currus quos ante habuisti. et pugnabim' contra eos in campis: et uidebis quod obtinebim' eos. Credidit consilio eorum: et fecit ita. Igitur postquam annus transierat. recensuit benadab syros: et ascendit in affech ut pugnaret contra isrl'. Porro filii isrl': recensiti sunt. Et acceptis cibariis. profecti sunt ex adu'so: castraque metati sunt contra eos: quasi duo parui greges caprarum. Syri autem: repleuerunt terram. Et accedens unus uir dei: dixit ad regem isrl'. Hec dicit dominus. Quia dixerit syri. Dominus monitum est dominus. et non est dominus uallium: dabo omnem multitudinem grande hanc in manu tua: et scietis quia ego sum dominus. Durgebant septem diebus ex adu'so hijs atque illi acies: septima autem die commissum est bellum. Percusseruntque filii isrl' de syris centum milia peditem: in die una. Fugerunt autem qui remanserant in affech in ciuitate: et cecidit murus super uiginti septem milia hominum qui remanserant. Porro benadab fugiens. ingressus est ciuitate: in cubiculum quod erat intra cubiculum. Dixeruntque ei serui sui. Ecce audiuiimus? quod reges domus isrl' clementes sint. Ponamus itaque saccos in lumbis nostris. et funiculos in capitibus nostris: et egrediamur ad regem isrl': forsitan saluabit animas nostras. Accinxerunt saccos lumbos suos. et posuerunt funiculos in capitibus suis: ueneruntque ad regem isrl': et dixerunt ei. Seruus

tuus benadab: dicit. Diuat oro te: anima mea. Et ille ait. Si adhuc uiuio: frater meus est. Quod accepit uiri pro nomine: et festinantes rapuerunt uerbum ex ore eius: atque dixerunt. Frat' tuus benadab. Et dixit eis. Ite: et adducite eum. Egredius est ergo ad eum benadab: et leuauit eum in currum suum. Qui dixit ei. Ciuitates quas tulit pater meus a patre tuo reddam: et plateas fac tibi in damasco sicut fecit pater meus in samaria: et ego federatus recedam a te. Repigit ergo fedus: et dimisit eum. Tunc uir quidam de filiis prophetae dixit ad socium suum: in sermone domini. P'cute me. At ille noluit percutere. Cui ait. Quia noluit audire uocem domini: ecce recedes a me: et percutiet te leo. Cumque paululum recessisset ab eo: inuenit eum leo. atque percussit. Sed et alterum inuenies uirum: dixit ad eum. P'cute me. Qui percussit eum: et uulnerauit. Abiit ergo propheta. et occurrit regi in uia: et mutauit aspersione pulueris. os et oculos suos. Cumque rex transiret: clamauit ad regem. et ait. Seruus tuus egissus est ad plandum. cominus. Cumque fugisset uir unus: adduxit eum quidam ad me: et ait. Custodi uirum istum. Qui si lapsus fuerit: erit anima tua pro anima eius: aut talentum argenti appendes. Dum autem ego turbatus huc atque illuc me iterem: subito non comparuit. Et ait rex isrl' ad eum. Hoc est iudicium tuum: quod ipse decessisti. At ille statim absterxit puluerem de facie sua: et cognouit eum

rex isrl. qd eet de pplis. Qui ait ad eum. Hec dicit dñs. Quia dimisisti uirum dignū morte. de manu tua: erit aīa tua pro aīa eius. et popl's tuus p' p'plo eius. Reiusus est igitur rex isrl' in domū suam. audire con- tempnens: et furibundus uenit

P in samariam. **XXI**
 Post uerba autē hec tempe illo uinea erat naboth iezrahelice qui erat in iezrahel: iuxta palatium achab regis samarie. Locutus ē g' achab ad naboth: dicens. Da mihi uineam tuam ut faciam in ortum oleerū: quia uicina est. et p'pe domū meā. Daboq; tibi pro ea uineam meliore; aut si tibi cōmodū putas: argenti preciiū quantū digna est dabo. Cui respondit naboth. Propitius sit in dñs: ne dem hereditatem patrum meorū tibi. Venit ergo achab in domū suā indignans et frendens: sup uerbo qd locutus fuerat ad eum naboth iezrahelites dicens. nō dabo tibi hereditatē patrum meorū. Et p'utens se in lectulū suū. auertit faciem suā ad parietē: et nō comedit panē. Ingressa est autē ad eum iezabel uxor sua: dixitq; ei. Quid ē hoc unde contristata ē aīa tua. et quare nō comedis panem? Qui respondit ei. Locutus sum naboth iezrahelice: et dixi ei. Da mihi uineam tuam accepta pecunia: aut si tibi placet. dabo tibi uineam p' ea. Et ille ait. Non dabo tibi uineam meā. Dixit ergo ad eum: iezabel uxor eius. Grandis auctoritatis es:

et bene regis regnū isrl'. Surge et comede panē: et equo animo esto: ego dabo tibi uineam naboth iezrahelice. Scripsit itaq; litteras ex nōie achab. et signauit eas anulo eius: et misit ad maiores natū. et optimates qui erant in ciuitate eius. et habitabant cū naboth. Litterarū autē. hec erat sententia. Predicate ieiunū: et sedere facite naboth inter p'imos ppli. et submitte duos uiros filios belial contra eum: et falsum testimonū dicant. Bñdixit dñm et regem. Et educate eum et lapidate: sicutq; moriatur. Fecerunt g' ciues ei' maiores natū. et optimates qui habitabant cū eo in urbe. sicut p'cepar eis iezabel: et sicut erat scriptum ī litteris. quas miserat ad eos. P'cedi cauerunt ieiunū: et sedere fecerūt naboth int' p'imos ppli. Et adductis duob; uiris filijs dyaboli: fecerunt eos sedere contra eū. At illi scilicet ut uiri dyabolici: dixerunt cōtra eū testimonū corā omni multitudine. Bñdixit naboth: dñm et regē. Quā obrem eduxerunt eū extra ciuitatē: et lapidib; interfecerunt. Miseruntq; ad iezabel: dicentes. Lapidatus est naboth: et mortuus ē. Scīm est autē cū audisset iezabel. lapidatū naboth. et mortuū: locuta ē ad achab. Surge. posside uineam naboth iezrahelice: qui noluit tibi acquiescere. et dare eam accepta pecunia. Non enī uiuit naboth: sed mortuus ē. Qd cum audisset achab. mortuū uidelicet naboth. surrexit: et des-

cendebat in uineam naboth iezrahel
 lite ut possideret eam. Factus est igitur
 sermo domini ad helyam thesbiten: di-
 cens. Surge. et descende in occursum
 achab regis israel: qui est in samaria.
 Ecce ad uineam naboth descendit:
 ut possideat eam. Et loqueris ad eum
 dicens. Hec dicit dominus deus. Occidisti:
 insuper et possedisti. Et post hec ad-
 des. Hec dicit dominus. In loco hoc in quo
 iuxerunt canes sanguinem naboth:
 lambent quoque sanguinem tuum. Et
 ait achab ad helyam. Num inuenisti
 me inimice meis. Qui dixit. In-
 ueni: eo quod uenundatus sis ut fa-
 ceres malum in conspectu domini. Ecce
 ego inducam super te malum. et demerum
 posteriora tua: et interficiam de a-
 chab inuicentem ad parietem. et clausum
 et ultimum in israel. Et dabo domum tuam
 sicut domum ieroboam filij nabath. et
 sicut domum baasa filij alia: quia
 egisti ut me ad iracundiam puocares.
 et peccare fecisti israel. Sed et de iezabel
 locutus est dominus: dicens. Canes come-
 dent iezabel: in agro iezrahel. Si
 mortuus fuerit achab in ciuitate:
 comedent eum canes. Si autem mortuus
 fuerit in agro: comedent eum uolu-
 cres celi. Igitur non fuit alter talis si-
 cut achab: qui uenundatus est ut
 faceret malum in conspectu domini. Co-
 ntrauit enim eum: iezabel uxor sua.
 Et abominabilis effectus est. in-
 tantum ut sequeretur ydola que fece-
 rant amorrei: quos consumpsit dominus
 a facie filiorum israel. Itaque cum audisset
 achab sermones istos: scidit uestem

suam: et opuit cilicio carnem suam. Je-
 unauitque et dormiuit in sacco: et am-
 bulauit demisso capite. Factus est igitur
 sermo domini ad helyam thesbiten: dicens.
 Nonne uidisti achab humiliatum. co-
 ram me: Quia igitur humiliatus est
 mei causa: non inducam malum in diebus
 eius: sed in diebus filij sui inferam ma-
 lum domui eius. **XXII**

Transierunt igitur tres anni
 absque bello: inter syriam et israel. In
 anno autem tertio. descendit iosaphat rex
 iuda ad regem israel. Dixitque rex israel:
 ad seruos suos. Ignoratis quod nostra sit
 ramoth galaad. et negligimus tollere
 eam de manu regis syrie. Et ait ad
 iosaphat. Venies ne mecum. ad preli-
 andum in ramoth galaad. Dixitque
 iosaphat: ad regem israel. Sicut ego
 sum: ita et tu. Populus meus et populus
 tuus unum sunt: et equites mei et eq-
 uites tui. Dixitque iosaphat: ad regem
 israel. Quere oro te. hodie: sermonem do-
 mini. Congregauit ergo rex israel. prophetas
 quadringentos circiter uiros: et ait
 ad eos. Ire debeo in ramoth galaad ad
 bellandum. an quiescere. Qui respon-
 derunt. Ascende: et dabit eam dominus in
 manu regis. Dixit autem iosaphat.
 Non hic est propheta domini quispiam. ut
 interrogemus per eum. Et ait rex israel:
 ad iosaphat. Remansit uir unus per
 quem possumus interrogare dominum: sed
 ego odi eum. quia non prophetat michi
 bonum sed malum: mycheas filius iem-
 la. Cui iosaphat ait. Ne loquaris
 ita rex. Vocauit ergo rex israel eunuchum
 quendam: et dixit ei. Festina addu-

cere mycheam: filium iemla. Rex autem israel et iofaphat rex iuda sedebant unusquisque in solio suo uestiti cultu regio. in area iuxta ostium porte samarie: et uniuersi prophete prophabant in conspectu eorum. Fecit quoque sibi sedechias filius chanana cornua ferrea: et ait. Hec dicit dominus. Hys uentilabis syriam: donec deleas eam. Omnesque prophete similitur prophabant: dicentes. Ascende in ramoth galaad. et uade prospere: et tradet dominus in manu regis. Hinc uero qui ierat ut uocaret mycheam: locutus est ad eum. dicens. Ecce sermones prophetarum: uno ore bona regi predicant. Sit ergo sermo tuus similis eorum: et loquere bona. Cui mycheas ait. Uiuat dominus: quia quodcumque dixerit in dominus. hoc loquar. Venit itaque ad regem. Et ait illi rex. Mychea. ire debemus in ramoth galaad ad phandum. an cessare. Cui ille respondit. Ascende. et uade prospere: et tradet dominus in manu regis. Dixit autem rex ad eum. Iterum atque iterum aduro te: ut non loquaris nisi quod uerum est in nomine domini. Et ille ait. Uidi cunctum israel dispersum in montibus: quasi oues non habentes pastorem. Et ait dominus. Non habent istud dominum: reuertatur unusquisque in domum suam in pace. Dixit ergo rex israel: ad iofaphat. Numquid non dixi tibi. quia non prophetat in bonum sed semper malum. Ille uero addens: ait. Propterea audi sermonem domini. Uidi dominum sedentem super solum suum: et omnem exercitum celi assistentem ei. a dextris et a sinistris.

Et ait dominus. Quis decipiet achab regem israel: ut ascendat et cadat in ramoth galaad. Et dixit unus uerba huiusmodi: et alius aliter. Egrediu est autem spiritus. et stetit coram domino: et ait. Ego decipiam illum. Cui locutus est deus. In quo. Et ille ait. Egrediar: et ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum eius. Et dixit dominus. Decipies: et perualebis. Egredere: et fac ita. Hinc igitur ecce dedit dominus spiritum mendacium in ore omnium prophetarum tuorum qui hic sunt: et dominus locutus est contra te malum. Accessit autem sedechias filius chanana. et percussit mycheam in maxillam: et dixit. Me ne ergo dimisit spiritus domini. et locutus est tibi. Et ait mycheas. Visurus es in die illa: quando ingredieris cubiculum intra cubiculum ut abscondaris. Et ait rex israel. Tollite mycheam. et maneat apud amon principem ciuitatis. et apud ioas filium amelech: et dicite eis. Hec dicit rex. Mittite uirum istum in carcerem: et sustentate eum pane tribulationis et aqua angustie: donec reuertatur in pace. Dixitque mycheas. Si reuersus fueris in pace. non est locutus dominus in me. Et ait. Audite prophete omnes. Ascendit itaque rex israel et iofaphat rex iuda: in ramoth galaad. Dixit rex israel: ad iofaphat. Sume arma tua et ingredere pluuem: et induere uestibus meis. Porro rex israel mutauit habitum: et ingressus est bellum. Rex autem syrie precepit principibus curruum triginta duobus: dicens. Non pugnabitis contra minorem et maiorem quepiam: nisi

contra regem isrl' solum. Cū g̃ u
dissent p̃ncipes curruū iofaphat:
suspicati sunt qd̃ ipse eēt rex isrl'.
Et impetu facto: pugnabant cont̃
eū. Et exclamauit iofaphat. Intel
lexeruntq; p̃ncipes curruū qd̃ non
eēt rex isrl': et cessauerunt ab eo. **Uñ**
aūc quidā terendit arcum. i. incer
tum sagittam dirigens: et casu p
cussit regem isrl' inter pulmōnē et
stomachū. At ille dixit aurige suo.
Jerre manū tuam: et eice me de
exercitu: quia grauit̃er uulnātus
sum. **Cōmissum ē g̃ preliū:** in die
illa. Et rex isrl' stabat in curru suo
contra syros: et mortuus ē uesper̃i.
Fluebat aūc sanguis plage: in si
num curruis. Et prece p̃sonuit i u
niūso exercitu anteqm̃ sol occumbe
ret: dicens. **Unusquisq; reuertatur i**
ciuitatē et in t̃ram suam. Mortuus
ē aūc rex. et platus ē in samaria:
sepeliteruntq; regē in samaria. Et
lauerūt currum eius in piscina sama
rie: et lixerunt canes sanguinē et.
Et habenas lauerunt: iuxta ūbum
dñi qd̃ locutus fuit. Reliqua uō ser
moniū achab. et uniuersa que fecit. et
domus eburnea quā edificauit. cun
ctarumq; urbū quas extruxit: nō
ne hec scripta sunt in libro sermo
nū dierum regū isrl'. **Dormiuit g̃**
achab cū patrib; suis: et regnauit
ochozias filius ei' p̃ eo. **Josaphat uō**
filius asā regnare cepat sup iudam:
anno quarto achab regis isrl'. **Tri**
ginta quinq; annor̃ erat cum reg
nare cepisset: et uiginti qinq; annis

regnauit in ierlm. **Nōm̃ matris ei'**
azuba: filia salat. Et ambulauit i
omni uia asā patris sui: et nō decli
nauit ex ea. **Fecitq; qd̃ rectum erat i**
consp̃ctu dñi: ueruntam̃ excelsa nō
abstulit. **Adhuc enī ips̃s sacrificabat**
et adolebat incensū: in excelsis. **Pa**
cemq; habebat iofaphat: cum rege
isrl'. **Reliqua aūc uerbor̃ iofaphat:**
et opera eius que gessit. et plia: nō
ne hec scripta sunt in libro uerbor̃
dier̃ regum iuda. **Sed et reliquia**
effeminator̃ qui remanserāt in dieb;
asā patris eius: abstulit de t̃ra. Nec
erat tunc rex constitutus in edom.
Rex uō iofaphat fecerat classes in
mari: que nauigarent i ophir. p̃p̃
aurum. Et ire nō poterant quia cō
fracte sunt in alyongaber. **Tunc ait**
ochozias filius achab: ad iofaphat.
Uadant serui mei cū seruis tuis:
in nauib;. Et noluit iofaphat. **Dor**
miuitq; iofaphat cū patrib; suis:
et sepultus ē cum eis in ciuitate da
uid patris sui. **Regnauitq; iozab**
filius eius: p̃ eo. **Ochozias aūc fili'**
achab regnare cepat sup isrl' in sa
maria anno decimo septimo iosa
phat regis iuda: regnauitq; sup isrl'
duob; annis. Et fecit malum in cō
sp̃ctu dñi: et ambulauit i uia pa
tris sui et matris sue: et in uia iero
boam filij nabath. qui peccare fecit
isrl'. **Seruiuit quoq; baal et adorauit**
eum: et irritauit dñm dñm isrl'. iuxta
omnia que fecerat pater eius. **Ex**
phat tertius liber regum. Inci
pit liber regum quartus.

Reuaricatus ē autē
 moab in isrl: postq̄
 mortuus est achab.
 Ceciditq; ochozias
 p cancellos cenacu-
 li sui qd̄ habebat ī
 samaria: et egrotauit. Misitq; nun-
 cios: dicens ad eos. Ire. consulti-
 be elzebub dñi accharon: utrū uiuere
 queam de infirmitate mea hac. An-
 gelus autē dñi locutus ē ad heliam
 thesbitem: dicens. Surge ascende ī
 occursum nuntiorū regis samarie: et
 dices ad eos. Numquid n̄ est d̄s in
 isrl. ut eatis ad consulendū beelze-
 bub dñi accharon: Quam ob rem:
 hec dicit dñs. De lectulo super quē
 ascendisti n̄ descendes: s; morte mo-
 rietis. Et abiit helyas. Reuētiq; sūt
 nuntij: ad ochoziam. Qui dixit eis.
 Quare reuēsi estis: At illi responde-
 runt et. Sic occurrit nobis: et dixit
 ad nos. Ire. reuētimini ad regem qui
 misit uos: et dicitis. Hec dicit dñs.
 Numquid quia n̄ erat deus in isrl.
 mittis ut consulatur beelzebub d̄s
 accharon: Idcirco de lectulo super
 quē ascendisti n̄ descendes: s; morte
 morietis. Qui dixit eis. Cuius figē
 et habitus ē uir qui occurrit uobis.
 et locutus est ūba hec: At illi dixē-
 tur. t. Vir pilosus: et zona pellicia
 accinctus renibz. Qui ait. Helyas
 thesbites ē. Misitq; ad eum ququa-
 genariū principē: et quinquaginta
 qui erant sub eo. Qui ascendit ad
 eum: sedentiq; in iuice montis. ait.
 Homo dei: rex pcepit ut descendas.

Respondensq; helyas: dixit ququa-
 genario. Si homo dei sum: descen-
 dat ignis de celo. et deuoret te et
 quinquaginta tuos. Descendit q̄ ig-
 nis de celo: et deuorauit eū. et quin-
 quaginta qui cū eo erant. Rursū
 misit ad eum principem quinquagena-
 riū alterū: et quinquaginta cum eo.
 Qui locutus ē illi. Homo dei: hec
 dicit rex. Festina: descende. Respo-
 dens helyas: ait. Si homo di ego sū:
 descendat ignis de celo. et deuoret te.
 et quinquaginta tuos. Descendit q̄
 ignis dei de celo: et deuorauit illum.
 et quinquaginta eius. Iterū misit pn-
 cipem quinquagenariū terciū: et qui-
 quaginta qui erant cū eo. Qui cū
 uenisset. curuauit genua contra he-
 lyam: et p̄catus ē eum: et ait. Ho-
 mo dei. noli despiciere aīam meā:
 et aīam seruorū tuorū qui mecum sunt.
 Ecce ignis descendit de celo: et deuo-
 rauit duos principes quinquagenario-
 p̄mos: et quinquagenos qui cum eo
 erant. S; nunc obsecro: ut misere-
 aris anime mee. Locutus ē autē an-
 gelus dñi ad heliam: dicens. Des-
 cende cū eo: ne timeas. Surrexit ig-
 et descendit cum eo ad regem: et lo-
 cutus ē ei. Hec dicit dñs. Quia mi-
 sisti nuntios ad consulendū beelze-
 bub dñi accharon. quasi nō eēt d̄s
 in isrl. a quo possēs interrogare ser-
 monē: ideo de lectulo sup quem as-
 cendisti n̄ descendes. sed morte mo-
 rietis. Mortuus ē q̄: iuxta sermonē
 dñi. quē locutus est helyas. Et reg-
 nauit iozabam frat̄ eius. p̄ eo: anno

facto ioram filij iofaphat regis iude.
Non enim habebat filium. Reliqua autem
ueroz ochozie que opatus est. nonne
hec scripta sunt in libro sermonum
dierum regum isrl.

Factum est autem cum leuare uellet
dominus helyam per turbinem in celum.
Ibant helyas et helyseus de galgala.
Dixitq; helyas ad helyseum. Sede
hic: quia dominus misit me usq; i bethel.
Cui ait helyseus. Quare dominus et ui
uit anima tua: quia si derelinqua
re. Cumq; descendisset bethel. egressi
sunt filij pphaz qui erant in bethel
ad helyseum: et dixerunt ei. Numquid
nostri. quia dominus hodie tollet dominum tu
um a te. Qui respondit. Et ego no
ui. Silere. Dixit autem helyas ad hely
seum. Sede hic: quia dominus misit me
in iherico. Et ille ait. Quare dominus et
uiuit anima tua: quia si derelinqua
re. Cumq; uenissent iericho. accesserunt
filij pphaz qui erant in iericho
ad helyseum: et dixerunt ei. Numquid
nostri quod dominus hodie tollet dominum tuum
a te. Et ait. Et ego noui. Silere.
Dixit autem ei helyas. Sede hic: quia
dominus misit me ad iordanem. Qui ait.
Quare dominus et uiuit anima tua: quia si
derelinqua te. Ierunt igitur ambo
partem: et quinquaginta uiri de filijs p
phetaz. secuti sunt. Qui et steterunt
econtra a longe. Illi autem stabant
ambo super iordanem. Tulitq; helyas
pallium suum. et inuoluit illud: et p
cussit aquas. Que diuise sunt: in u
tramq; partem. Et transierunt ambo
per siccum. Cumq; transisset: helyas

dixit ad helyseum. Postula quod uis ut
faciam tibi: antequam tollar a te. Dix
itq; helyseus. Obsecro ut fiat spiritus tu
us duplex in me. Qui respondit. Re
difficilem postulasti. Accamen si ui
deris me quando tollar a te: erit quod
petisti. Si autem non uideris: non erit.
Cumq; pgerent. et incedentes ser
mocinarentur: ecce currus igneus et
equi ignei diuiserunt utrumq;. Et ascen
dit helyas per turbinem: in celum. He
lyseus autem uidebat: et clamabat.
Pater mi. pater mi: currus isrl. et au
riga eius. Et non uidit eum amplius.
Apprehenditq; uestimenta sua: et sci
dit illa in duas partes. Et leua
uit pallium helye: quod ceciderat ei.
Reuersusq; stetit super ripam iorda
nis: et pallio helye quod ceciderat ei
percussit aquas: et non sunt diuise.
Et dixit. Ubi est deus helye etiam nunc.
Percussitq; aquas. et diuise sunt huc
atq; illuc: et transiit helyseus. U
identes autem filij pphaz qui erant in
iericho decontra: dixerunt. Reque
uit spiritus helye super helyseum. Et ue
nientes in occursum ei: adorauerunt
eum pmi in terram. Dixeruntq; illi. Ecce
cum seruis tuis sunt quinquaginta
uiri fortes. qui possunt ire et querere
dominum tuum: ne forte tulerit eum spiritus
domini. et pccerit in uno montium. aut
in una uallium. Qui ait. Nolite mit
tere. Coegeruntq; eum donec acquies
ceret: et diceret. Mittite. Et miserunt
quinquaginta uiros. Qui cum quesisset
tribus diebus: non inuenere. Et reuersi
sunt ad eum. At ille habitabat in ie

nicho. Dixitq; eis. Numquid nō dixi
uobis. Nolite mittere. Dixerunt q;
uiri ciuitatis: ad heliseum. Ecce habi-
tatio ciuitatis hui' optima ē sicut tu
ipse dñe pspicis: s; aque pessime sūt.
et terra sterilis. At ille ait. Afferte mi-
uas nouū: et mittere in illud sal.
Et cum attulissent: egressus ad
fontē aquarū. misit in illum sal. Et
ait. Hec dicit dñs. Sanauit aq̄s has:
et si erit ultra in eis mors neq; steri-
litas. Sanate q; sunt aque usq; ad
diem hanc: iuxta ūbum helisei. qd̄
locutus ē. Ascendit autē inde bechel.
Cūq; ascenderet p uia. pueri parui
egressi sunt de ciuitate: et illudebāt
ei. dicentes. Ascende calue: ascende
calue. Qui cū respexisset. uidit eos:
et maledixit eis in nōie dñi. Egres-
siq; sunt duo ursi de saltu: et lace-
rauerūt ex eis quadraginta et duos
pueros. Abijt autē inde in montē car-
meli: et inde reu'sus est samariā.
Oram uō filius achab reg
nauit sup isrl' in samaria: anno oc-
tauo decimo iosaphat regis iude.
Regnauitq;: duodecim annis. Et
fecit malū coram dño: sed nō sicut
pater suus et mat̄. Tulit enī statuas
baal: quas fecerat pater ei. Verū
tamen in peccatis ieroboā filij na-
bath qui fecit peccare isrl'. adhesit:
nec recessit ab eis. Porro meta rex
moab nutrebat pecora multa: et
soluebat regi isrl' centū milia agnorū.
et centū milia arietum cū uellerib;
suis. Cūq; mortuus fuisset achab:
puaricatus ē fedus qd̄ habebat cū

rege isrl'. Egressus ē igit rex iozab in
die illa de samaria: et recessit uniu-
sum isrl'. Misitq; ad iosaphat regem
iuda: dicens. Rex moab recessit a me:
ueni mecum contra eū ad pluum. Qui
respondit. Ascendā. Qui m̄s est: tu
us est. Pops m̄s. ppls tuus: et equi
mei. equi tui. Dixitq; p quā uiam
ascendemus. At ille respondit. p de-
sertū ydumee. Prexerunt igitur rex
isrl' et rex iuda et rex edom. et circue-
runt p uiam septem dierū: nec erat
aqua exercitui. et iumentis que seque-
bantur eos. Dixitq; rex isrl'. Heu. heu.
heu. dñs congregauit nos tres reges:
ut traderet in manus moab. Et ait
iosaphat. Est ne hic ppha dñi. ut dep-
temur dñm p eum. Et respondit
unus: de seruis regis isrl'. Est hic he-
liseus filius saphat: qui fundebat
aquā sup manus helie. Et ait iosaphat.
Est apud eū sermo dñi. Descenditq;
ad eum rex isrl': et iosaphat
et rex edom. Dixit autē heliseus: ad
regem isrl'. Quid m̄ et tibi ē. Uade.
ad pphas patris tui et matris tue.
Et ait illi rex isrl'. Quare congrega-
uit dñs tres reges hos. ut traderet
eos in manus moab. Dixitq; hely-
seus. Uiuat dñs exercituum in cuius
conspectu sto. qd̄ si nō uultum iosaphat
regis iude erubescere: nec attē-
dissem quidē te. nec respexissem. Nūc
autē: adducite m̄ psalterem. Cūq; ca-
neret psalteres: facta est sup eū ma-
nus dñi: et ait. Hec dicit dñs. Faci-
te alueū torrentis huius: fossas et
fossas. Hec enī dicit dñs. Non uide-

bitis uentū neq; pluuiā: et alueus iste replebitur aquis: et bibetis uos et familie ur̄e. et iuuita ur̄a. Parū q; hoc est: in conspectu dñi. Insuper tradet etiā moab: in manus ur̄as. Et percietis omnē ciuitatē munitā et omnē urbem electam: et uniuersū lignū fructiferū succidetis. Cunctos q; fontes aquarū obturabitis: et omnem agrum egregiū opietis lapidibus. Factū est igitur mane quando sacrificiū offerri solet: et ecce aque uenebant p̄ uiam edom: et repleta est terra aquis. Dimisi aut̄ moabite audientes qd̄ ascendissent reges ut pugnaret̄ aduersus eos: conuocauerūt om̄s qui accincti erant baltheo desup: et steterunt in terminis. Primoq; mane surgentes et orto iam sole ex aduerso aquarū. uiderunt moabite ec̄tra aquas rubras: quasi sanguinē. Dixeruntq; Sanguis gladij ē. Pugnauerūt reges contra se: et celi sunt mutui. Hunc p̄ge ad pdam moab. Prexeruntq; in castra isrl̄. Porro cōsurgens isrl̄: percussit moab. At illi fugerunt coram eis. Venerunt igitur q̄ uicerant et percussit moab: et ciuitates destruxerūt: et omnē agrum optimū. mittentes singuli lapides repleuerūt. et uniuersos fontes aq̄ obturauerūt. et oīa ligna fructifera succiderunt: ita ut muri tantū fictiles remaneret. Et circūdata ē ciuitas a fundibalaris: et magna ex parte percussa. Qd̄ cum uidisset rex moab. p̄ualuisse scilicet hostes: tulit secum septingentos uiros educentes

gladiū. ut irrumperet ad regē edom: et nō potuerunt. Accipiensq; filiū suū p̄mogenitū qui regnaturus erat p̄ eo: obtulit holocaustū sup̄ murum. Et facta ē indignatio magna in isrl̄. Statimq; recesserunt ab eo: et reuisi sunt in terram suam. **III**

Mulier aut̄ quedā de uxorib; prophaz clamabat ad heliseum: dicens. Seruus tuus uir m̄s mortuus est: et tu nosti quia seruus tuus fuit timens dñm. Et ecce creditor uenit: ut tollat duos filios meos ad seruendū sibi. Cui dixit heliseus. Quid uis ut faciam tibi. Dic m̄: quid habes in domo tua. At illa respondit. Non habeo ancilla tua quicquā in domo mea: nisi parum olei quo ungar. Cui ait. Vade. pete mūtuo ab omnib; uicinis tuis uasa uacua nō pauca: et ingredere: et claudere ostium cū intrinsecus fueris tu et filij tui. Et mitte inde in oīa uasa hec: et cū plena fuerint tolles. Fuit itaq; mulier: et clausit ostiū sup̄ se et sup̄ filios suos. Illi offerebant uasa: et illa infundebat. Cumq; plena fuissent uasa: dixit ad filium suū. Alfer m̄ adhuc uas. Et ille respondit. Non habeo. Stetitq; oleum. Venit autē illa: et indicauit hominib; dei. Et ille. Vade inq̄ uende oleū: et redde creditori tuo. Tu autē et filij tui: uiuite de reliquo. Facta ē autē quedā dies: et transibat heliseus p̄ sinam. Erat aut̄ ibi mulier magna: que tenuit eū ut comederet panē. Cumq; frequent̄ inde transiret: di-

iurebat ad eam ut comederet panem.
 Que dixit ad uirū suū. Anniadūte
 qd̄ uir dei sēs est iste: qui transit p̄ nō
 frequentē. **F**aciamus ḡ cenaculū parui.
 et ponamus ei in eo lectulū et mīsam
 et sellam et candelabū: ut cū uenit
 ad nos, maneat tibi. **F**acta est ḡ dies
 quedā. et ueniens diuitit in cenacu-
 lum: et requieuit tibi. **D**ixitq; ad gre-
 xi puerū suū. **V**oca sinamitē istam.
Qui cū uocasset eam. et illa stetit
 coram eo: dixit ad puerū suū. **L**oqre
 ad eā. **E**cce scđule in omnib; minist-
 trasti nobis. **Q**uid uis ut faciam
 tibi? **N**umqd̄ habes negociū. et uis
 ut loquar regi. siue p̄ncipi milicie?
Que respondit. **I**n medio poplī mei
 habito. **E**t ait. **Q**uid ḡ uult ut faciā
 ei? **D**ixitq; grexi. **N**e queras. **F**ilium
 enim nō habet: et uir eius senex est.
Precepit itaq; ut uocaret eā. **Q**ue
 cū uocata fuisset. et stetit ante osti-
 um: dixit ad eam. **I**n temp̄e isto. et ī
 hac eadem hora: si uita comes fuit.
 habebis in utero filiū. **A**t illa respon-
 dit. **N**oli queso dñe mi uir dei: noli
 m̄tari ancille tue. **E**t concepit muli-
 er: et peperit filiū in temp̄e et in eadē
 hora qua dixerat helyseus. **C**reuit
 aut̄ puer. **E**t cum eēt quedā dies. et
 egressus illet ad patrem suum ad
 meliores: ait patri suo. **C**aput meū
 doleo: caput meū doleo. **A**t ille dixit
 puero. **T**olle: et duc eum ad matrē
 suā. **Q**ui cū tulisset. et adduxisset eū
 ad matrē suam: posuit eū illa super
 genua sua usq; ad meridiē: et mor-
 tuus ē. **A**scendit aut̄ et collocauit

eū sup lectulū hōis dei: et clausit os-
 tum. **E**t egressa uocauit uirū suū:
 et ait. **M**itte meū obsecro unum de
 pueris et asinam. ut excurrā usq; ad
 hōiem dei: et reuertar. **Q**ui ait illi. **Q**uā
 ob causam uadis ad eum? **H**odie nō
 sunt kalende: neq; sabbatū. **Q**ue
 respondit. **V**ale. **S**trauitq; asinā: et
 p̄cepit puero. **M**ina et p̄pera: ne m̄
 moram facias in eundo: et hoc age
 qd̄ p̄cipio tibi. **P**fecta est igitur: et
 uenit ad uirum dī in montē carmeli.
Cumq; uidisset eam uir dī decontra:
 ait ad grexi puerū suū. **E**cce sinami-
 tis illa. **V**ade ḡ in occursum eius: et dic
 ei. **R**ecte ne agitur circa te et circa ui-
 rum tuū. et circa filiū tuū? **Q**ue res-
 pondit. **R**ecte. **C**ūq; uenisset ad uirū
 dei in montē: apprehendit pedes eius.
Et accessit grexi: ut amoueret eam.
Et ait homo dī. **D**imitte illam. **A**īa
 enī eius in amaritudine est: et dñs
 celauit me. et nō indicauit m̄. **Q**ue
 dixit illi. **N**umqd̄ petiui filiū a dño
 meo? **N**umqd̄ nō dixi tibi ne illudas
 me? **E**t ille ait ad grexi. **A**ccinge lū-
 bos tuos. et tolle baculū meū in ma-
 nu tua: et uade. **S**i occurrerit tibi
 homo nō salutes eū: et si salutaue-
 rit te quispiā. nō respondeas ei. **E**t
 pones baculū meū: sup faciem
 pueri. **P**orro mat̄ pueri ait. **V**iuu
 dñs. et uiuut aīa tua: nō dimittā te.
Surrexit ḡ: et secutus ē eā. **G**rexi
 autem p̄ cesserat eos. et posuerat
 baculū sup faciem pueri: et nō erat
 uox neq; sensus. **R**euersusq; est in
 occursum eius: et nūciauit ei. **D**icēs.

Non surrexit puer. Ingressus est ergo helyseus domum: et ecce puer mortuus iacebat in lectulo eius. Ingressusque clausit ostium super se et super puerum: et adorauit ad dominum. Et ascendit: et incubuit super puerum. Posuitque os suum super os eius. et oculos suos super oculos eius. et manus suas super manus eius: et intrinsecus se super eum. Et calefacta est caro pueri. At ille reuersus: deambulauit in domo semel. huc atque illuc. Et ascendit: atque incubuit super eum. et oscitauit puer septies: apertitque oculos suos. At ille uocauit grecum: et dixit ei. Ioca funamitrem hanc. Que uocata: ingressa est ad eum. Qui ait. Tolle filium tuum. Venit illa et corruit ad pedes eius: et adorauit super terram. Tulitque filium suum: et egressa est. Et helyseus reuersus est in galgala. Erat autem fames in terra: et filij prophetarum habitabant coram eo. Dixitque uni de pueris suis. Pone ollam grandem: et coque pulmentum filij prophetarum. Et egressus est unus in agrum: ut colligeret herbas agrestes. Inuenitque quasi uitam siluestrem: et collegit ex ea colomidas agri: et impleuit pallium suum. Et reuersus: concidit in ollam pulmentum. Hesciebat enim quid esset. Insuperauerunt ergo focis: ut comederent. Cumque gustassent de coctione: exclamauerunt. dicens. Hors in olla: uir dei. Et non potuerunt comedere. At ille. Afferte inquit facinam. Et misit in ollam: et ait. Infunde turbe: ut comedant. Et non fuit amplius quicquam amaritudinis in olla. Dixit autem

quidam uenit de balsalim: deferens uero dei panes primitiarum. et uiginti panes ordeaceos. et frumentum nouum in pera sua. At ille dixit. Da populo: ut comedat. Respondit ei minister eius. Quantum est hoc ut apponam coram centum uiris? Rursum ille. Da ait populo: ut comedat. Hec enim dicit dominus. Comedent: et supererit. Posuit itaque coram eis. Qui comederunt: et super fuit iuxta uerbum domini. **N**aaman princeps militie regis syrie: erat uir magnus apud dominum suum. et honoratus. Illum enim: dedit dominus salutem syrie. Erat autem uir fortis et diues: sed leprosus. Porro de syria egressi erant larrunculi. et captiuam duxerant de terra israel paruiam puellam: que erat in obsequio uxoris naaman. Que ait ad dominam suam. Utinam fuisset dominus meus ad prophetam: qui est in samaria. Perfecto curasset eum: a lepra quam habet. Ingressus est itaque naaman ad dominum suum: et nuntiavit ei. dicens. Sic et sic locuta est puella: de terra israel. Dixitque ei rex syrie. Iade: et mitte litteras ad regem israel. Qui cum profectus esset. et tulisset secum decem talenta argenti. et sex milia aureos. et decem mitratona uestimtorum: detulit litteras ad regem israel. in hec uerba. Cum accepis epistolam hanc. scito quod miserim ad te naaman seruum meum: ut cures eum a lepra sua. Cumque legisset rex israel litteras. scidit uestimenta sua: et ait. Numquid deus ego sum ut occidere possim et uiuificare. quia iste misit ad

me ut curem hōiem a lepra sua.
 Annadūitate et uidere: qđ occasio
 nes querat adūsum me. Qđ cum
 audisset helyseus uir dei. scidisse ui
 delicet regem isrl uestimenta sua:
 misit ad eum. dicens. Quare scidisti
 uestimta tua. Veniat ad me: et sci
 at. ppham ee in isrl. Venit g naa
 man cū equis et curribz: et stetit
 ad ostium domus helyset. Misitqz
 helyseus ad eū nuntiu: dicens. Va
 de et lauare septies in iordane: et
 recipiet sanitatē caro tua. atqz mū
 daberis. Iratus naaman: recedebat.
 dicens. Putabam qđ egredētur ad
 me: et stans inuocaret nom dñi dei
 sui. et tangeret manu sua locum
 lepre: et curaret me. Numqđ non
 meliores sunt abana et pharphar
 fluuij damasci omnibz aquis isrl.
 ut lauer in eis et munder. Cum g
 iūisset se et abiret indignans: ac
 cesserunt ad eū serui sui. et locuti sūt
 ei. Pater. et si rem grandem dixisset
 tibi. ppha: certe facere debueras. Qu
 to magis quia nunc dixit tibi. laua
 re et mundaberis. Descendit. et lauit
 septies in iordane iuxta sermonem
 uiri dei: et restituta ē caro eius sic
 caro pueri paruuli. et mundatus ē.
 Reuersusqz ad uirum di cū uniuſo
 comitatu suo. uenit et stetit coram
 eo: et ait. Vere scio qđ non sit deus
 in uniuſa terra: nisi tantū in isrl.
 Obsecro itaqz: ut accipias bñdictio
 nem a seruo tuo. At ille respondit.
 Uiuu dñs ante quē sto: quia non
 accipiam. Cūqz uim faceret: penit

nō acquieuit. Dixitqz naaman. Uo
 uis. S; obsecro concede m seruo tuo:
 ut tollam onus duoz burdonū de
 terra. Non enī faciet seruus tuus
 ultra holocaustū ac uictimam dys
 alienis: nisi dño. Hoc aut solum est
 de quo despicris dñm pro seruo tuo:
 quando dñs nīs ingredietur replū
 rēmon ut adoret. et illo innitente
 sup manū meā si adorauero i tem
 plo rēmon adorante eo in eodem lo
 co: ut ignoscat m dñs seruo tuo p
 hac re. Qui dixit ei. Uade in pace.
 Abiit g ab eo: electo terre tempore.
 Dixitqz grezi: puer uiri dei. Peperit
 dñs nīs naaman syro isrl: ut n acci
 per ab eo que attulit. Uiuu dñs qia
 curram post eum: et accipiam ab eo
 aliquid. Et secutus ē grezi: post ter
 gum naaman. Quē cum uidiss; ille
 currentē ad se: desiliuit de curru in
 occursum eius. et ait. Recte ne sūt
 omnia. Et ille ait. Recte. Dñs nīs
 misit me: dicens. Modo uenerit ad
 me duo adolescentes de mōre ephra
 im: ex filijs pphay. Da eis talentū
 argenti: et uestes mutatorias du
 plices. Dixitqz naaman. Melius ē:
 ut accipias duo talenta. Et coegit
 eum. Ligauitqz duo talenta argenti
 in duobz saccis. et duplicia uestimē
 ta: et imposuit duobz pueris suis:
 qui et portauerūt coram eo. Cūqz ue
 nisset iam uespri: tulit de manu eoz.
 et reposuit in domo. Dimisitqz uiros:
 et abierunt. Ipse aut ingressus: stetit
 coram dño suo. Et dixit helyse. In
 de uenis grezi: Qui respondit. Non

uit seruis tuis quoquā. At ille ait.
Honne cor meū in p̄senti erat. q̄ndo
reūsus ē homo de curru suo in occur-
sum tuū. Nunc igitur accepisti argē-
tum et accepisti uestes: ut emas ovis
uera et uines. et oues et boues. ⁊ ser-
uos ⁊ ancillas. ⁊ et lepra naaman
adheret tibi et semini tuo: in sem-
pernū. Et egressus ē ab eo leprosus.

Quasi nix.

VI

Dixerunt autē filij p̄phay: ad hely-
seum. Ecce locus in quo habitamus
coram te: angustus ē nobis. Carnus
usq; ad iordanē. et tollant singuli de
silua materias singulas: ut edifice-
mus nobis ibi locum ad habitandū.
Qui dixit. Ite. Et ait unus ex illis.
Sem ḡ et tu: cum seruis tuis. Res-
pondit. Ego ueniā. Et abiit cū eis.
Cumq; uenissent ad iordanē: cede-
bant ligna. Accidit autē ut cū unus
materiam succidisset: caderet ferrū
securis in aquā. Exclamauitq; ille:
et ait. Heu. heu. heu. dñe mi: et hoc
ip̄m mutuo accepam. Dixit autē ho-
mo di. Vbi cecidit. At ille mōstrauit
ei locum. Precidit ergo lignū: et mi-
sit illuc. Harauitq; ferrum. Et ait.
Tolle. Qui extendit manū: et tulit
illud. Rex autē syrie: pugnabat con-
tra isrl̄. Consiliūq; inuit cū seruis suis:
dicens. In illo loco et illo: ponamus
insidias. Misit itaq; uir dei ad regē
isrl̄: dicens. Caue ne transeas in lo-
cum illū: quia ibi syri in insidijs s̄t.
Misit itaq; rex isrl̄ ad locum quem
dixerat ei uir di. et p̄occupauit eū:
et obseruauit se ibi non semel neq;

bis. Concurbatūq; est cor regis syrie:
p̄ hac rē. Et conuocatis seruis suis: ait.
Quare nō indicatis mi. quis proditor
mei sit apud regem isrl̄. Dixitq; un-
us seruorū eius. Nequaquā dñe mi rex.
⁊ helyseus p̄pha qui ē in isrl̄: indi-
cat regi isrl̄ omnia uerba que locut-
us fueris in conclaui tuo. Dixitq; eis. Ite
et uidete ubi sit: et mittam. et capti-
uam eum. Annuntiauerūtq; ei: dicentes.
Ecce in dothaim. Misit ḡ illuc equos
et currus: et robur exercitus. Qui cū
uenissent nocte: circumdederūt ciuita-
tem. Consurgens autē diluculo mi-
nister uiri dei. egressus ē: iudicq; ex-
ercitum in circuitu ciuitatis. ⁊ equos
et currus. Hinciuitq; ei dicens.
Heu. heu. heu. dñe mi. quid faciem.
At ille respondit. Noli timere. Plu-
res enī nobiscum sunt: qm̄ cū illis.
Cumq; orasset helyseus: ait. Dñe.
aperi oculos huius: ut uideat. Et
aperuit dñs oculos pueri: et uidit.
Et ecce mons plenus equorū et cur-
ruū igneorū: in circuitu helysei. Hos
res uero descendēt ad eum. Porro
helyseus orauit ad dñm: dicens. P-
cite obsecro gentē hanc: cecitate.
Pallitq; eos dñs ne uiderēt: iuxta
uerbum helysei. Dixit autē ad eos
helyseus. Non hec est uia: nec ista ē
ciuitas. Sequimini me: et ostendā
uobis uirum quē queritis. Dixitq;
eos in samariā. Cumq; ingressi fu-
issent in samariā: dixit helyseus.
Dñe. aperi oculos istorū: ut uideant.
Apuitq; dñs oculos illoꝝ: et uiderūt
se esse in medio samarie. Dixitq; rex

055
 isrl' ad helyseum: cū uidisset eos. Nū
 quid percutiam eos pat' mi. At ille
 ait. Non percuties. Neq; enī cepisti
 eos gladio et arcu tuo: ut percutias.
 S; pone panem et aquā coram eis.
 ut comedant et bibant: et uadant
 ad dñm suū. Appositaq; ē eis ciboz
 magna pparatio: et comederunt et
 biberunt. Et dimisit eos: abierūtq;
 ad dñm suū. Et ultra nō uenerunt
 latrones syrie: in terram isrl'. Item ē
 aut post hec. congregauit benadab
 rex syrie uniuersum exercitū suū: et
 ascendit et obsidebat samariā. Fac
 taq; est fames magna: in samaria.
 Et tam diu obsessa ē donec uenūda
 retur caput asini. octoginta argen
 teis: et quarta pars kabi stercoreis
 columbarū quinq; argenteis. Cūq;
 rex isrl' transiret p murū: mulier
 quedā exclamauit ad eum dicens.
 Salua me dñe mi rex. Qui ait. Nō
 te saluet dñs. Unde saluare te pos
 sum? De area an de torculari. Dix
 itq; ad eam rex. Quid tibi uis? Que
 respondit. Mulier ista dixit m. Da
 filiū tuū ut comedamus eū hodie:
 et filiū meū comedem' cras. Corri
 mus g' filiū meū: et comedim'. Di
 xitq; ei die altera. Da filiū tuū: ut
 comedamus eū. Que abscondit fi
 liū suū. Quod cū audisset rex: scidit
 uestimta sua. Et transibat p mu
 rum: uiditq; oīs ppls ciliuū quo
 uestitus erat ad carnē intrinsecus.
 Et ait rex. Hec faciat m' d's et hec
 addat: si steterit caput helysei filij
 saphat sup ipm hodie. Helyseus

aut sedebat in domo sua: et senes sede
 bant cū eo. Premisit itaq; uirū. Et
 anteqm ueniret nunciū: ille dixit
 ad senes. Numqd' scitis qd' miserū
 filius homicide huc. ut p'cidatur ca
 put meū? Sidere g'. cum uenit nun
 tius claudite ostium: et nō sinatis
 eū introire. Ecce enī sonitus pedum
 dñi eius: post eum ē. Et adhuc illo
 loquente eis: apparuit nūcius qui
 ueniebat ad eum. Et ait. Ecce tan
 tum malū a dño est: quid amplius

Dexpectabo a dño. **VII**
 Dixit aut helyseus. Audite uerbu
 dñi. Hec dicit dñs. In temp'e hoc cras.
 modius simile uno statere erit. et duo
 modij ordi' statere uno: in porta sa
 marie. Respondens unus de duob;
 sup cuius manū rex incumbabat. In
 nūm dei. dixit. Si dñs fecerit etiā
 catharactas in celo: numqd' poterit
 ee qd' loqueris? Qui ait. Videbis o
 culis tuis: et inde nō comedes. Qua
 tuoz g' uiri erant lepsi iuxta introi
 tū porte: qui dixerunt ad inuicem.
 Quid hic ee uolumus. donec mo
 riamur? Sive ingredi uoluerim'
 ciuitatē. fame moriemur: sive mā
 serim' hic. moriendū nobis est. Ve
 nite igitur: et transfugiam' ad cast'
 syrie. Si peperunt nobis: uiuemus.
 Si aut nos occidere uoluerit: nicho
 minus moriemur. Surrexerunt g'
 uespe: ut uenirent ad castra syrie.
 Cumq; uenissent ad pncipiū castrorū
 syrie: nullū ibidem repererūt. Siq;
 dem dñs sonitū audiri fecerat in ca
 stris syrie: curruū et equoz. et exer

citas plurimi. **Dixeruntque** ad inuicem. **Eccc**
 mercede conduxit aduersum nos rex
 israhel. **reges ethioy et egyptioy:** et uene-
 runt sup nos. **Surrexeruntque:** et fu-
 gerunt in tenebris. **Et dereliquerunt**
 tentoria sua: et equos et asinos i cas-
 tris. **ffugeruntque:** aias suas tantu
 saluare cupientes. **Agitur** cu uenisset
 lephi illi ad pncipiu castror. **ingressi**
 sunt unu tabnaculu: et comederunt et
 biberunt. **Tuleruntque** inde argentu
 et auru et uestes. et abierunt: et ab-
 sconderunt. **Et rursu** reuisti sunt ad ali-
 ud tabnaculu: et inde similitu aufe-
 rentes. **absconderunt.** **Dixeruntque** ad
 inuicem. **Non recte facim?** **Hec enim**
 dices: **boni nuntiy est.** **Si tacuerim?**
 et noluerimus nunciare usq; mane-
 sceleris arguemur. **Venite** eamus: et
 nuntiemus in aula regis. **Cuq;** ue-
 nissent ad portam ciuitatis: narra-
 uerunt eis. **dicentes.** **Iunim** ad castra sy-
 re: et nullu ibidem reperimus hoim:
 nisi equos et asinos alligatos. et fixa
 tentoria. **Ieruntque** portaru: et nuncia-
 uerunt in palacio regis intrinsecus.
Qui surrexit nocte: et ait ad seruos
 suos. **Dico uobis:** quid fecerint syri
 nobis. **Sciuunt** quia fame laboram?
Idcirco egressi sunt de castris. et lati-
 tant in agris: **dicentes.** **Cu egressi**
 fuerint de ciuitate. **capiemus** eos ui-
 uos: et tuc ciuitate ingredi poterim?
Respondit aut unus seruoy ei. **Tol-**
lamus quq; equos qui remanserunt
 in urbe: quia ipsi tantu sunt i uni-
 uersa multitudine israhel. **alij enim** con-
 sumpti sunt: et mittentes explorare

poterim. **Adduxeruntque** duos equos:
 militq; rex in castra syroy. **dices.** **Ite.**
 et uidete. **Qui abierunt** post eos: us-
 q; ad iordanu. **Eccc** aut omnis uia
 plena erat uestib; et uasis: **que pre-**
cerant syri cum turbarentur. **Reuertiq;**
 nuntiy: **indicauerunt** regi. **Et egressus**
 ppls: **diripuit** castra syrie. **factusque**
 est modius simile statere uno. et duo
 modiy ordei statere uno: **iuxta uer-**
bum dñi. **Porro.** rex **ducem** illu in
 cuius manu incubuerat: **constituit**
 ad portam. **Que conculcauit** turba
 in introitu et mortuus est: **iuxta qd**
 locutus fuerat uir dei. **quando descen-**
derat rex ad eum. **ffingq;** est **iuxta**
 sermonu uiri dei que dixerat regi.
quando ait. **duo modiy ordei** statere
 uno erunt et modius simile state-
 re uno **hoc eodem tempore** **cras** i por-
 ta samarie. **quando respondat** dux
 ille uiro dei. **et dixerat.** **etia** si dñs
 fecerit catharactas in celo. **nunc qd**
 fieri potest **qd loqueris.** **et dixit.** **ui-**
debis oculis tuis. **et inde** n comedes.
Cuenit q; ei sicut pdictum fuerat:
Et conculcauit eum ppls in porta.
et mortuus est. **VIII.**
Eliseus aut locutus est ad muli-
 erem cuius uiuere fecerat filiu: **di-**
cens. **Surge.** **uade** tu **et domus** tua:
 et pegrinare ubiq; repereris. **Do-**
cabit enim dñs fam: **et ueniet** sup
 tram. **septu** annis. **Que surrexit:** et
 fecit **iuxta** uerbu hois di. **Et uades**
 cum domo sua **pegrinata** est in terra
 philistym: **dieb;** multis. **Cumq;** fi-
 niti eent anni septu: **reuerfa** est mu-

liet de ira philistym. Et egressa est:
 ut impelleret regem p. domo sua et
 agris suis. Rex aut. loquebatur cu
 gizei puero uiri dei: dicens. Narra
 mi omnia magna: que fecit hely
 seus. Cumq. ille narraret regi quom
 mortuu. suscitasset: apparuit mulier
 cui uiuificauerat filiu. clamans ad
 regem. p. domo sua et pro agris suis.
 Dixitq. gizei. Dne mi rex. hec e mu
 lier: et hic e filius eius. que suscita
 uit helyseus. Et interrogauit rex mul
 erem. Que narrauit ei. Deditq. ei
 rex eunuchu unu: dicens. Restitue
 ei oia que sua sunt. et uniuersos red
 ditus agroꝝ: a die qua reliquit terra
 usq. ad p̄sens. Venit quoq. helyseus
 damascum: et benadab rex syrie egro
 tabat. Functaueruntq. ei: dicentes.
 Venit uir dei huc. Et ait rex ad aza
 hel. Tolle tecum munera: et uade i
 occursum uiri dei: et consule p. eum
 dnm. dicens. Si euadere potero de
 infirmitate mea hac. Fuit igitur a
 zahel in occursum eius: habens secum
 munera et oia bona damasci. onera
 quadraginta cameloz. Cuiq. stetit
 coram eo: ait. filius tuus benadab
 rex syrie misit me ad te: dicens. Si
 sanari potero de infirmitate mea hac.
 Dixitq. helyseus. Vade. dicit ei. Sana
 beris. Porro ostendit mi dñs: quia
 morte morietur. Stetitq. cum eo: et
 conturbatus e usq. ad suffusionem
 uultus. Fleuitq. uir dei. Cui aza
 hel ait. Quare dñs mis flet? At ille
 respondit. Quia scio: que factus sis
 filius isrl. mala. Ciuitates eoz mu

nitas igne succendes: et iuuenes eoz
 inefficis gladio. Et paruulos eoz eli
 des: et pgnantes diuides. Dixitq. a
 zahel. Quid eni sum seruus tuus ca
 nis. ut faciam rem ista magna. Et
 ait helyseus. Ostendit mi dñs: te regē
 syrie fore. Qui cu recessist. ab helyseo:
 uenit ad dnm suu. Et ait ei. Quid
 dixit tibi helyseus. At ille respondit.
 Dixit mi. Recipies sanitate. Cumq.
 uenisset dies altera. tulit stragulu.
 et infudit aqua: et expandit super
 faciem eius. Quo mortuo: regnaui
 azahel p. eo. Anno quinto iozam fi
 liu achab regis isrl: regnauit ioza
 filius iosaphat regis iuda. Triginta
 duoz annoz erat cu regnare cepist:
 et octo annis regnauit in iherlm.
 Ambulauitq. in uis regum isrl: si
 cut ambulauerat dom achab. Filia
 eni achab: erat uxor eius. Et fecit
 qd malum e in conspu dñi. Noluit
 aut dñs dispdere iudam. p. dauid
 seruu suum: sicut pmiserat ei ut da
 ret illi lucerna ⁊ filys eius. cunctis
 dieb. In dieb. eius recessit edom ne
 eet sub iuda: et constituit sibi regē.
 Venitq. iozam seyra: et omis curtus
 cum eo. Et surrexit nocte: percussitq.
 ydumeos qui eu circumdederant. et
 pncipes curtiu: pls aut fugit in ta
 bnacula sua. Recessit q. edom ne eet
 sub iuda: usq. ad diem hanc. Tunc
 recessit et lobna: in tempe illo. Reli
 qua aut sermonu iozam ⁊ uniuersa
 que fecit: nonne hec scripta sunt i
 libro uboz diez regum iuda: Et dor
 miuit iozam cu patrib. suis: sepul

tusque est cum eis in ciuitate dauid. Et regnauit ochozias filius eius: pro eo. Anno duodecimo iozabam filij achab regis israel: regnauit ochozias filij iozabam regis iude. Viginti duorum annorum erat ochozias cum regnare cepisset: et uno anno regnauit in iherusalem. Fomina matris eius athalia: filia amri regis israel. Et ambulauit in uisus domus achab: et fecit quod malum est coram domino sicut domus achab. Venit enim domus achab fuit. Abiit quoque cum iozabam filio achab. ad perueniendum contra azahel regem syrie in ramoth galaad: et uulnerauerunt syri iozabam. Qui reuersus est ut curaretur in iezrahel: quia uulnerauerunt eum syri in ramoth per hanc contra azahel regem syrie. Porro ochozias filius iozabam rex iude descendit miserere iozabam filiam achab in iezrahel: qui egrotabat. **IX**

Helyseus autem propheta uocauit unum de filiis prophetarum: et ait illi. Accinge lumbos tuos. et tolle lenticulam olei hanc in manu tua: et uade in ramoth galaad. Cumque ueneris illuc: uidebis hieui filium iosaphat filij namsi. Et ingressus suscitabis eum de medio fratrum suorum: et introduces in interius cubiculum. Tenuerunt quoque lenticulam olei fundes super caput eius: et dices. Hec dicit dominus. Unxi te regem super israel. Apertis quoque ostium et fugies: et non ibi subsistes. Abiit ergo adolescens puer propheta in ramoth galaad: et ingressus est illuc. Ecce autem principes exercitus sedebant. Et ait. Ierubai in ad te: o princeps. Dixitque

hieu. Ad quem ex omnibus nobis. At ille dixit. Ad te. o princeps. Et surrexit: et ingressus est cubiculum. At ille fudit oleum super caput eius: et ait. Hec dicit dominus deus israel. Unxi te regem super populum domini israel: et percites domum achab domini tui. ut ulescat sanguinem seruorum meorum prophetarum. et sanguinem omnium seruorum domini. de manu iezabel. Et clamans omne domum achab: et interficiens de achab mungentem ad parietem. et clausum et nouissimum in israel. Et dabo domum achab sicut domum ieroboam filij nabath: et sicut domum baasa filij alha. Iezabel quoque comedent canes in agro iezrahel: nec erit qui sepeliat eam. Apertis quoque ostium: et fugit. Hieui autem: egressus est ad seruos domini sui. Et dixerunt. Recte ne sunt omnia. Quid uenit insanus iste ad te. Qui ait eis. Nolitis hominem: et quid locutus sit. At illi responderunt. Falsum est: sed magister narra nobis. Qui ait eis. Hec et hec locutus est mihi: et ait. Hec dicit dominus. Unxi te regem super israel. Festinauerunt itaque: et unusquisque tollens pallium suum posuerunt sub pedibus eius in similitudinem tribunalis: et cecinerunt tuba. atque dixerunt. Regnabit hieu. Coniurauit ergo hieu filius iosaphat filij namsi. contra iozabam. Porro iozabam obsederat ramoth galaad ipse et omnes israel. contra azahel regem syrie: et reuersus fuerat ut curaretur in iezrahel propter uulnera: quia percusserant eum syri. prestantem contra azahel regem syrie. Dixitque hieu. Si placet uobis. nemo egredietur. profugus de ciuitate: ne

ZZZ

uadat et nunciet in iezrahel. Et ascendit: et perfectus est in iezrahel. Ioram enim egrorabat ibi: et ochorizias rex iuda descenderat ad uisitandum ioram. Igitur speculator qui stabat super turrem iezrahel: uidit globum hieui uenientis: et ait. Video ego globum. Dixitque ioram. Tolle curruum: et mitte in occursum eorum: et dicat uadens. Recte ne sunt omnia? Abiit igitur qui ascenderat curru in occursum eius: et ait. Hec dicit rex. Pacata sunt omnia. Dixitque ei hieui. Quid tibi et paci? Transi: et sequere me. Hinciuit quoque speculator: dicens. Venit nuntius usque ad eos: et non reuertitur. Misit etiam curruum equorum secundum: uenitque ad eos: et ait. Hec dicit rex. Numquid pax est? Et ait hieui. Quid tibi et paci? Transi: et sequere me. Hinciuit autem speculator: dicens. Venit usque ad eos: et non reuertitur. Est autem incest quasi incestus hieui filii namsi: preceps enim graditur. Et ait ioram. Iungite curruum. Iunxeruntque curru eius. Et egressus est ioram rex israel: et ochorizias rex iuda: singuli in curribus suis. Egrediique sunt in occursum hieui: et inuenerunt eum in agro naboch iezrahelice. Cumque uidisset ioram hieui: dixit. Pax est hieui? At ille respondit. Que pax? Adhuc fornicationes iezabel matris tue: et ueneficia eius multa: uigent. Conuerterit autem ioram manum suam: et fugiens ait ad ochoriziam. Insidie ochoriziam. Porro hieui tetendit arcum manu: et percussit ioram in scapulas: et egres-

sa est sagitta pro cor eius. Stratusque corruit in curru suo. Et ait hieui: ad bad dacer ducem. Tolle: proce eum: in agro naboch iezrahelice. Memini enim quando ego et tu sedentes in curru sequebamur achab patrem huius: quod dominus onus hoc eleuauerit super eum: dicens. Si non pro sanguine naboch et pro sanguine filiorum eius quem uidi hieui: ait dominus: reddam tibi in agro isto dicit dominus. Hunc igitur tolle et proce eum in agrum: iuxta iubum domini. Ochorizias autem uidens hoc: fugit per uiam domorum. Percutusque est eum hieui: et ait. Etiam hunc percute: in curru suo. Et percusserunt eum in ascensu gaber: que est iuxta iezblaam. Qui fugit in mageddo: et mortuus est ibi. Et impo fuerunt eum serui eius super curru suum: et tulerunt iherosolimam: sepeliteruntque in sepulchro cum patribus suis in ciuitate dauid. Anno undecimo ioram filii achab regis israel: regnauit ochorizias super iudam. Venitque hieui: in iezrahel. Porro iezabel introitu eius audito: depinxit oculos suos sibi: et ornauit caput suum. Et respexit per fenestram ingredientem hieui per portam: et ait. Numquid pax esse potest? amiri qui interfecit dominum suum? Leuauique hieui faciem suam ad fenestram: et ait. Que est ista? Et inclinauerunt se ad eum: duo uel tres eunuchi. At ille dixit eis. Precipitate eam deorsum. Et percipitauerunt eam. Aspexitque sanguine paries: et equorum ungule: qui concalcauerunt eam. Cumque introgressus esset: et comederet et biberet: ait.

Ite et uidete maledictam illam. et se-
peltite eam: quia filia regis est. Cūq;
issent ut sepelirent eā: nō inuenerūt
nisi caluariam et pedes. et summas
manus. Reuēsiq; nuntiauerūt ei. Et
ait hieū. Sermo dñi est: quē locutus
ē p̄ serui sui helyam thesbitem. dicens.
In agro tezahel: comedent canes te-
zahel. Et erunt carnes tezahel. sicut
stercus sup̄ faciem terre in agro te-
zahel: ita ut p̄tereuntes dicant. Hec
cine est illa tezahel. **X**
Rant autē achab septuaginta
filij: in samaria. Scripsit q̄ hieū lit-
teras; et misit in samariam ad opti-
mātes ciuitatis et ad maiores natu-
re ad nutrices achab: dicens. Statim
ut accepitis litteras has. qui habetis
filios dñi ur̄i et currus et equos ⁊ ci-
uitates firmas et arma. eligite me-
liorem et eū qui uobis placuerit de
filij dñi ur̄i. et eū ponite sup̄ soliu
patris sui: et pugnate p̄ domo dñi
ur̄i. Timueruntq; illi uehementer: et
dixerunt. Ecce duo reges nō potuerūt
strare coram eo: et quom̄ nos ualebi-
mus resistere ei. Miserunt q̄ p̄positi
domus et p̄fecti ciuitatis ⁊ maiores
nati et nutrices. ad hieū: dicentes.
Serui tui sumus. Quocūq; uisieris
faciemus: nec constituemus regem.
Quodcumq; tibi placet. fac. Rescrip-
sit autē eis litteras sc̄d̄o: dicens. Si mei
estis et obeditis m̄: tollite capita fili-
orū dñi ur̄i: et uenite ad me hac eā-
dem hora cras. in tezahel. Porro filij
regis septuaginta uiri: apud opti-
mātes ciuitatis nutrebantur. Cūq;

uenissent littere ad eos: tulerūt filios
regis: et occiderunt septuaginta uiros.
Et posuerunt capita eorū i cophinis:
et miserūt ad eum in tezahel. Venit
autē nuntius: et indicauit ei. dicens.
Attulerunt capita filiorū regis. Qui
respondit. Ponite ea ad duos aceruos
iuxta introitū porte: usq; mane. Cūq;
diluisset. egressus ē: et stans dixit
ad omnē poplū. Iusti estis. Si ego
conuicui contra dñm meū et inſe-
ci eum: quis percussit om̄s hos. Videte
q̄ nunc qm̄ non cecidit de sermonib;
dñi in terra quos locutus ē dñs super
domū achab: et dñs fecit qd̄ locutus
ē in manu serui sui helye. Percussit iḡ
hieū om̄s qui reliqui erant de domo
achab in tezahel. et uniuersos optima-
tes eius et uotos et sacerdotes: donec
nō remaneret ex eo reliquie. Et surrex̄:
et uenit in samariā. Cūq; uenisset
ad cameram pastorū: in uia inuenit
fr̄es ochozie regis iude. Dixitq; ad eos.
Qui nam estis uos. At illi responde-
runt. Fr̄es ochozie sumus: et descendi-
mus ad salutandū filios regis. et fili-
os regine. Qui ait. Comprehendite eos
uiuos. Quos cū comprehendissent ui-
uos: uigilauerunt eos in cisterna
iuxta camerā. quadraginta duos ui-
ros: et nō reliquit ex eis quēquam.
Cumq; abisset inde. inuenit iona-
dab filiu rechab in occursum sibi: et
bñdixit ei. Et ait ad eum. Numquid
est cor tuū rectum. sicut cor meum est
cū corde tuo. Et ait ionadab. Est.
Si est inquit: da manū tuā. Qui
dedit ei manū suā. At ille leuauit

eum ad se: in curru. Dixitq; ad eū.
 Veni mecum: et inde relum meū pro
 dno. Et impositū in curru suo: duxit
 in samariā. Et percussit om̄s qui reli
 qui fuerant de achab ī samaria usq;
 ad unū: iuxta ūbum dñi qđ locutus
 est p̄ helyam. Congregauit q̄ hieū
 om̄ne pplm: et dixit ad eos. Achab co
 luit baal parum: ego aut̄ amplius
 colam eū. Hunc q̄ om̄s ppl̄as baal
 et uniuersos seruos eius et cunctos sa
 cerdotes ipsius: uocare ad me. Null⁹
 sit: qui nō ueniat. Sacrificium enī
 grande est n̄. baal. Quicūq; defuerit:
 nō uiuet. Porro hieū faciebat hoc in
 sidiose: ut p̄deret cultores baal. Et
 dixit. S̄ficare diem sollempnē. baal.
 Vocauitq; et misit in uniuersos t̄mi
 nos isrl̄: et uenerūt cuncti serui baal.
 Non fuit residuus ne unus quidem:
 qui n̄ ueniret. Et ingressi s̄ templū
 baal. Et repleta ē domus baal: a sū
 mo usq; ad summū. Dixitq; hys:
 qui p̄erant sup uestes. Proferte uesti
 menta seruis baal. uniuersis. Et p̄
 tulerunt eis uestes. Ingressusq; hieū
 et ionadab filius rechab in templū
 baal: ait cultorib; baal. P̄quirete et
 uidete. ne quis forte uobiscū sit de
 seruis dñi: s̄ ut sint soli serui baal.
 Ingressi q; sunt igitur: ut facerent
 uictimas et holocausta. Hieū aut̄
 p̄parauerat sibi foris octoginta ui
 ros: et dixerat eis. Quicūq; fugerit
 de omnib; hys quos ego adduxero
 in manus ur̄as: anima eius erit p̄
 anima illi. Sc̄m̄ ē aut̄ cum comple
 tum eēt holocaustū: p̄cepit hieū

milib; et ducib; suis. Ingredu
 ni: et percute eos. Nullus euadat. P̄
 cusseruntq; eos in ore glady et pie
 cerunt: milites et duces. Et ierunt
 in ciuitatem templi baal: et ptule
 runt statuam de fano baal: et com
 busterunt et cōmuerunt eā. De
 struxerunt quoq; edem baal: et fece
 runt p̄ ea latrinas. usq; in diem h̄c.
 Deleuit itaq; hieū baal: de isrl̄. De
 runtā a peccatis ieroboā filij na
 bach qui peccare fecit isrl̄ non reces
 sit: nec dereliquit uitulos aureos q̄
 erant in berthel et in dan. Dixit aut̄
 dñs ad iheū. Quia studiose egisti
 qđ rectum erat et placebat ī oculis
 meis. et oīa que erant in corde meo
 fecisti contra domū achab: filij tui
 usq; ad quartā generationē sedebūt
 sup thronū isrl̄. Porro iheū n̄ custo
 diuit. ut ambularet in lege dñi dei
 isrl̄: in toto corde suo. Non enim re
 cessit a peccatis ieroboam: qui pecca
 re fecerat isrl̄. In dieb; illis: cepit do
 tedere sup isrl̄. Percussitq; eos azahel
 in uniuersis finib; isrl̄: a iordane cōt̄
 orientē plagam. om̄ne terrā gala
 ad. et gad. et ruben. et manasse. ab a
 roer que ē sup torrentē arnon. ⁊ ga
 laad et basan. Reliqua aut̄ uerboꝝ
 hieū et uniuersa que fecit ⁊ fortitudo
 eius: nonne hec scripta sunt ī libro
 ūboꝝ diez regum isrl̄. Et dormiuit
 hieū cū patrib; suis: sepeliteruntq;
 eū in samaria. Et regnauit iohacaz
 filius eius: p̄ eo. Dies aut̄ quib; reg
 nauit hieū sup isrl̄: uiginti octo an
 ni sunt. in samaria. **XI**

Athalia uero mater ochozie uidens
 filium suum mortuum: surrexit &
 interfecit omne seminem regium. Tollens
 autem iofaba filia regis iozain soror o
 chozie ioas filium ochozie: furata est eum
 de medio filiorum regis qui infliciebantur.
 et nutricem eius. de triclinio: et ab
 secludit eum a facie athalie ut non in
 ficeretur. Eratque cum ea in domo domini
 clam: sex annis. Porro athalia reg
 nauit super terram. Anno autem septimo
 misit ioiada. et assumens centurione
 et milites. introduxit ad se in templum
 domini: perpigittque cum eis fedus. Et adiu
 rans eos in domo domini: ostendit eis fi
 lium regis. Et precepit illis: dicens. Hic
 est sermo: quem facere debetis. Tercia
 pars uerum introeat sabbato: et obser
 uet excubias domus regis. Tercia autem
 pars sit ad portam seir. et tertia pars
 ad portam que est post habitaculum
 scutariorum: et custodietis excubias do
 mus messa. Due uero partes ex uobis
 omnes egredientes sabbato. custodienc
 excubias domus domini circa regem: et
 uallabitis eum. habentes arma in
 manibus uestris. Siquis autem ingressus
 fuerit septimum templi: interficiatur.
 Crisique cum rege: introeunte & egre
 diente. Et fecerunt centuriones: iux
 ta omnia que precepit eis ioiada sac
 dos. Et assumentes singuli uiros su
 os qui ingrediebantur sabbatum cum
 his qui egrediebantur e sabbato: ue
 nerunt ad ioiadam sacerdotem. Qui
 dedit eis hastas et arma regis dauid:
 que erant in domo domini. Et steterunt
 singuli habentes arma in manu sua.

a parte templi dextra usque ad partem
 sinistram altaris et edis: circa regem.
 Produxitque filium regis: et posuit super
 eum dyadema. et testimonium. Fecer
 runtque eum regem: et unxerunt. Et
 plaudentes manu: dixerunt. uiuat
 rex. Audiuit autem athalia: uocem populi
 currentis. Et ingressa ad turbas in
 templum domini. uidit regem stantem super
 tribunal iuxta morem. et cantores et
 turbas propter eum. omnemque populum terre
 letantem. et cantantem tubis. Et scidit
 uestimenta sua: clamauitque. Coniuratio:
 coniuratio. Precepit autem ioiada centu
 rionibus qui erant super exercitum: & ait
 eis. Educite eam: extra conseptra tem
 pli. Et quicumque eam secutus fuerit:
 feriatur gladio. Dixerat enim sacerdos.
 Non occidatur in templo domini. Impo
 fueruntque ei manus: et impegerunt
 eam per uiam introitus equorum iuxta pa
 latium: et infecta est ibi. Perpigitt
 ioiada fedus inter dominum et regem: & inter
 populum ut esset populus domini: et inter regem &
 populum. Ingressusque est omnis populus
 terre templum baal: et destruxerunt aras
 eius. et ymagines controuerunt ual
 lide. Mathan quoque sacerdos baal:
 occiderunt coram altari. Et posuit
 sacerdos custodias: in domo domini.
 Tulitque centuriones et cerechi. & phe
 rechi legiones. et omnem populum terre:
 deduxeruntque regem de domo domini. Et
 uenerunt per uiam porte scutariorum in
 palatium: et sedit super thronum regum.
 Letatusque est omnis populus terre: et ci
 uitas conqueuit. Athalia autem oc
 cisa est gladio: in domo regis. Septemque

annorum erat ioas: cum regnare cepisset.

Anno septimo huius: **XII**

Regnauit ioas. Quadraginta annis regnauit in iherusalem. Nomen matris eius sebia: de berfabee. Fecitque ioas rectum coram domino cunctis diebus quibus docuit eum ioiada sacerdos: uerum tamen excelsa non abstulit. Adhuc populus immolabat: et adolebat incensum in excelsis. Dixitque ioas ad sacerdotes. Omne pecuniam sanctorum que illata fuerit in templum domini a preteritis: que offertur pro precio anime. et quam sponte et arbitrio cordis sui offerunt in templum domini: accipiant illam sacerdotes secundum ordinem suum: et instaurant sarcatecta domini. siquid necessarium uiderint in restauratione. Igitur usque ad uicesimum tertium annum regis ioas: non instaurauerunt sacerdotes sarcatecta templi. Vocauitque rex ioas ioiadam pontificem et sacerdotes: dicens eis. Quare sarcatecta non instaurastis templi? Nolite ergo accipere pecuniam amplius iuxta ordinem uestrum: sed ad in restorationem templi reddite eam. Prohibitique sunt sacerdotes ultra accipere pecuniam a populo: et instaurare sarcatecta domini. Et tulit ioiada pontifex gazophilatum. apertisque foras desuper: et posuit illud iuxta altare. ad dextram ingredientium domum domini. Mittebantque in eo sacerdotes qui custodiebant ostia. omne pecuniam: que deferre batur ad templum domini. Cumque uiderent minuat pecuniam esse in gazophilatio: ascendebat scriba regis

et pontifex. effundebantque et numerabant pecuniam que inueniebatur in domo domini: et dabant eam iuxta numerum atque mensuram. in manu eorum que preerant centuriis domus domini. Qui impendebant eam in fabris lignorum et in centuriis. hijs qui operabantur in domo domini et sarcatecta faciebant. et in hijs qui cedebant saxa: et ut emerent ligna et lapides qui excidebantur. ita ut impleteretur in restauratio domus domini in uniuersis que indigebant expensa ad munieranda domum. Verumtamen non fiebant ex eadem pecunia ydrie templi domini. et fuscinule. et thuribula. et tube. omne uas aureum et argenteum: de pecunia que inferebatur in templum domini. Hijs enim qui faciebant operum dabatur: ut instauraretur templum domini. Et non fiebat ratio hijs hominibus: qui accipiebant pecuniam. ut distribuerent eam artificibus: sed in fide tractabant eam. Pecuniam uero pro delicto et pecuniam pro peccatis. non inferebant in templum domini: quia sacerdotum erat. Tunc ascendit azahel rex syrie. et pugnat contra gech. Cepitque eam. Et direxit faciem suam: ut ascenderet in iherusalem. Quam ob rem tulit rex iuda ioas omnia sanctificata que consecrauerant iosaphat. et ioiam. et ochozias patres eius. reges iuda. et que ipse obtulerat: et uniuersum argentum quod inueniri potuit in thesauris templi domini. et in palatio regis. misitque azaheli regi syrie: et recessit ab iherusalem. Reliqua autem sermonum ioas et uniuersa que fecit: nonne hec scripta

sunt in libro uboy diez regum iuda:
 Surrexerunt aut seruus eius. et conu-
 rauerunt in se: percusseruntq; ioas i
 domo mello. in descensu sela. Jozachar
 namq; filius semath. et isabab fili
 somer serui ei. percusserunt eu: et mor-
 tuus e. Et sepeliterunt eu cu patrib;
 suis: in ciuitate dauid. Regnauitq;
 amastias fili eius: pro eo. **XIII**

Anno uicesimo tertio ioas filij o-
 chorie regis iude. regnauit io-
 achaz filius hieui. sup isrl in samaria
 decem et septem annis: et fecit malu
 coram dno. Secutusq; est peccata ie-
 roboam filij nabath. qui peccare fec-
 isrl: et no declinauit ab eis. Iratusq;
 est furor dni contra isrl: et tradidit
 eos in manu azahel regis syrie. et in
 manu benadath filij azahel cunctis
 dieb;. Depcatus e aut ioachaz facie
 dni: et audiuit eu dñs. Vidit enim
 angustias isrl: quia attriuerat eos
 rex syrie. Et dedit dñs saluatorem
 isrl: et liberatus e de manu regis syrie.
 Habitaueruntq; filij isrl in tabna-
 culis suis: sicut heri et nudius tertius.
 Veruntam n recesserunt a peccatis
 domus ieroboam qui peccare fecit
 isrl: in ipis ambulauerunt. Siquidẽ
 lucas pmanfit in samaria. Et non
 sunt derelicti ioachaz de popo: nisi
 quinquaginta equites. et decem currus.
 et decem milia peditu. Interfecerat
 eni eos rex syrie: et redegerat quasi
 puluerẽ in tritura aree. Reliqua aut
 sermonu ioachaz et uniuersa que fe-
 cit. et fortitudo eius: nonne hec
 scripta sunt in libro sermonu dieru

regum isrl. Dormiuitq; ioachaz cu
 patrib; suis: et sepeliterunt eu in sa-
 maria. Regnauitq; ioas fili eius: pro.
 Anno tricesimo septimo ioas regis iu-
 da. regnauit ioas filius ioachaz sup
 isrl in samaria. sedecim annis: et fecit
 qd malum e cora dno. No declinauit
 ab omib; peccatis ieroba filij nabath.
 qui peccare fecit isrl: in ipis ambula-
 uit. Reliqua aut sermonu ioas et u-
 niuersa que fecit. et fortitudo ei quo
 in pugnauit contra amastiam regẽ
 iuda. nonne hec scripta sunt i libro
 sermonu diez regum isrl. Et dormi-
 uit ioas: cu patrib; suis. Ieroboam
 aut: sedit sup solium ei. Porro ioas
 sepultus e in samaria: cu regib; isrl.
 Helyseus aut egrotabat infirmitate:
 qua et mortuus e. Descenditq; ad
 eum ioas rex isrl: et flebat coram eo.
 Dicebatq;. Pater mi. pater mi: currus
 isrl: et auriga eius. Et ait illi helyse.
 Affer arcum. et sagittas. Cumq; au-
 tulisset ad eu arcum et sagittas: dix-
 it ad regem isrl. Pone manu tua sup
 arcum. Et cu posuisset: ille manu su-
 am: supposuit helyseus man; suas
 manib; regis: et ait. Aperi fenestram
 orientale. Cumq; apuisset: dixit
 helyseus. Jace sagittam. Et recit.
 Et ait helyseus. Sagitta salutis dni:
 et sagitta salutis contra syriam. Per-
 cutesq; syriam in aseth: donec co-
 sumas eam. Et ait. Tolle sagittas.
 Qui cu tulisset: rursus dixit ei. Per-
 cute iaculo terra. Et cu percussisset
 trib; uicib; et stetit: iratus e con-
 tra eum iur dei: et ait. Si percussisses

quingues aut sexies siue septies:
 percussit syriam usq; ad consumma-
 tionē. Hunc aut trib; uicib; percit
 es eam. Mortuus ē igitur heliseus:
 et sepelierunt eū. Larrunculi quoq;
 de moab uenerunt in terrā: in ipō
 anno. Quidam aut sepelientes ho-
 minē uiderunt larrunculos: et pic-
 cerunt cadauer in sepulchro helisei.
 Qd cum tetigisset ossa helisei. re-
 uixit homo: et stetit supra pedes
 suos. Igitur azahel rex syrie affluxit
 isrl: cunctis dieb; ioachaz. Et mi-
 fertus ē dñs eoz; et reūsus est ad
 eos ppter pactum suū qd habebat
 cum abrahā ysaac et iacob: et nolu-
 it dispendere eos neq; picere penitus.
 usq; in p̄sens tempus. Mortuus ē
 aut azahel rex syrie: et regnauit be-
 nadath filius eius p̄ eo. Porro ioas
 filius ioachaz. tulit urbes de manu
 benadath filij azahelis: quas tulerat
 de manu ioachaz patris sui. iure p̄-
 ly. Trib; uicib; percussit eū ioas: et
 reddidit ciuitates isrl. **XIII**

In anno scđo ioas filij ioachaz regis
 isrl: regnauit amasias filius ioas.
 regis iuda. Viginti quinq; annoz
 erat cū regnare cepisset. iugiti aut
 et nouē annis regnauit in iherlm.
 Hom̄ matris eius ioaden: de iherlm.
 Et fecit rectum coram dño: uerūta-
 men n̄ ut dauid pat̄ eius. Juxta oīa
 que fecit ioas pater suus fecit: nisi
 hoc tantum qd excelsa nō abstulit.
 Adhuc enī immolabat p̄ls: et ado-
 lebat incensū in excelsis. Cumq;
 obtinisset regnū: percussit seruos

suos qui interfecerant regē patrem suū.
 Filios aut eoz qui occiderant nō occi-
 dit: iuxta qd scriptum ē in libro legi
 moyfi. sicut p̄cepit dñs. dicens. Non
 morientur patres p̄ filijs; neq; filij p̄
 patrib;: sed unusquisq; in peccato suo
 morietur. Ip̄e percussit edom in ualle
 salinay decem milia: et app̄hendit
 petram in p̄lio. Vocauitq; nom̄ eius
 iechel: usq; in p̄sentē diem. Tunc
 misit amasias nuntios ad ioas filiū
 ioachaz filij iheū regis isrl: dicens.
 Veni: et uideamus. Remisitq; ioas
 rex isrl: ad amasiam regē iuda: dicens.
 Carduus lybanū misit ad cedrum que
 est in lybano: dicens. Da filiam tuā
 filio meo uxore. Transferuntq; bestie
 saltus que sunt in lybano: et concu-
 cauerunt carduū. Percutens inualuit
 si sup edom: et subleuauit te cor tuū.
 Contentus esto glā: et sede in domo
 tua. Quare puocas malū. ut cadas
 tu et iuda tecum. Et non acquieuit
 amasias. Ascenditq; ioas rex isrl: et
 uiderunt se. ip̄e et amasias rex iuda:
 in bethlames oppido iude. Percussusq;
 est iuda coram isrl: et fugerunt un-
 quisq; in tabnacula sua. Amasiam
 uō regem iuda filiū ioas filij ochozie.
 cepit ioas rex isrl in bethlames: et ad-
 duxit eū in iherlm. Et incipit mu-
 rum iherlm a porta effraim usq; ad
 portam anguli: quadringentis cu-
 bitis. Tulitq; omne aurum et argē-
 tum. et uniuersa uasa que inuenta
 sunt in domo dñi et in thesauris
 regis. et obsides: et reūsus est in sa-
 maria. Reliqua aut uerboz ioas

que fecit. et fortitudo ei qua pugna-
uit contra amasiam regē iuda. nonne
hec scripta sunt in libro sermonū diez
regum isrl. Dormiuitq; ioas cū patri-
b; suis: et sepultus ē in samaria cum
regib; isrl. Et regnauit ieroboam fili-
eius: p eo. Dixit aut amasias fili' ioas
rex iuda postqm mortuus ē ioas fili'
ioachaz regis isrl: iugum qñq; an-
nis. Reliqua aut sermonū amasie;
nonne hec scripta sunt in libro ser-
monū diez regum iuda. factaq; ē
contra eum conuicatio: in iherlm.
At ille fugit in lachis. Miseruntq;
post eum in lachis. et interfecerunt e-
um ibi: et asportauerunt in equis.
Sepultusq; est in iherlm cū patrib;
suis: in ciuitate dauid. Tulit autē
unū filius ppls iude azariam. annos
natū sedecim: et constituerunt eum re-
gem. p patre suo amasia. Ipse edifi-
cauit ahilam: et restituit eā iude:
postqm dormiuit rex cū patrib; suis.
Anno qñcodecimo amasie filij ioas
regis iuda. regnauit ieroboam filius
ioas regis isrl in samaria. quadragi-
ta et uno anno: et fecit qd malum ē
coram dño. Non recessit ab omnib;
peccatis ieroboam filij nabath: qui
peccare fecit isrl. Ipse restituit termi-
nos isrl ab introitu emath usq; ma-
re solitudinis. iuxta sermonem dñi
dei isrl. que locutus ē p seruū suum
ionam filiu amathi ppham: q erat
de geth que est in opher. Vidit enī
dñs afflictionē isrl amarā nimis;
et qd consumpti ēent usq; ad clau-
los carceris et extremos: et non eēt

qui auxiliaretur isrl. Hec locutus ē
dñs ut deleteret nomē isrl de sub celo:
sed saluauit eos in manu ieroboā
filij ioas. Reliqua aut sermonū ie-
roboam. et uniuersa que fecit. et for-
titudō eius qua p̄liatus ē. et quom
restituit damāscum et emath iude
in isrl. nonne hec scripta sunt in li-
bro sermonū diez regum isrl. Dor-
miuitq; ieroboam cum p̄rib; suis:
regib; isrl. Et regnauit zacharias
filius eius: pro eo. **XV**

Anno uicesimo septimo ierobo-
am regis isrl regnauit azarias fili'
amasie regis iude. Sedecim annor
erat cū regnare cepisset: et quinq;
ginta duob; annis regnauit in ihe-
rlm. Nomē matris eius iecelha: de
iherlm. fecitq; qd erat placitū corā
dño: iuxta omnia que fecit amasia
pater eius. Verūtamē excelsa n̄ est
demolitus. Adhuc ppls sacrificabat.
et adolebat incensum: in excelsis. P-
cussit autē dñs regem: et fuit lepros'
usq; in diem mortis sue: et habita-
bat in domo libera seorsum. Jo-
tham uō filius regis gubernabat
palatū: et iudicabat pplm terre.
Reliqua aut sermonū azarie: et u-
niuersa que fecit: nonne hec sc̄pta
sunt in libro iūbor diez regum iuda.
Et dormiuit azarias cū p̄rib; suis:
sepelieruntq; eū cū maiorib; suis. ī
ciuitate dauid. Et regnauit ioachā
filius eius: p eo. Anno tricesimo oc-
tauo azarie regis iude. regnauit
zacharias filius ieroboam sup isrl
in samaria sex mensib;: et fecit

quod malum est coram domino. sicut fecerunt patres eius. Non recessit a peccatis ieroboam filij nabath: qui peccare fecit israel. Coniuravit autem contra eum sellum: filius iabes. Percussitque eum palam: et interfecit: regnavitque pro eo. Reliqua autem verborum zacharie: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israel? Ipse est sermo domini quem locutus est ad hierem: dicens. Filij tui usque ad quartam generationem: sedebunt de te super thronum israel. Factumque est ita. Sellum filius iabes: regnavit tricesimo nono anno azarie regis iude. Regnavit autem uno mense: in samaria. Et ascendit manahem filius gaddi de therfa: venitque in samariam. Et percussit sellum filium iabes in samaria: et interfecit eum: regnavitque pro eo. Reliqua autem verborum sellum: et coniuratio eius pro quam tendit insidias: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israel? Tunc percussit manahem raplam: et omnes qui erant in ea: et terminos eius de therfa. Noluerant enim ei aperire. Et interfecit omnes pregnantes eius: et scidit eas. Anno tricesimo nono azarie regis iuda: regnavit manahem filij gaddi super israel decem annis: in samaria: fecitque quod erat malum coram domino. Non recessit a peccatis ieroboam filij nabath: qui peccare fecit israel. Cunctis diebus eius veniebat phil rex assyriorum in therfa: et dabat manahem phil mille talenta argenti: ut esset ei in auxilium: et firmaret regnum

eius. Indixitque manahem argentum super israel cunctis potentibus et divitibus: ut daret regi assyriorum quinquaginta siclos argenti pro singulis. Reversusque est rex assyriorum: et non est moratus in therfa. Reliqua autem sermonum manahem et uniusa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israel? Et dormiit manahem cum patribus suis. Regnavitque phaceia filij eius: pro eo. Anno quinquagesimo azarie regis iude regnavit phaceia filij manahem super israel in samaria biennio. Et fecit quod malum erat: coram domino. Non recessit a peccatis ieroboam filij nabath: qui peccare fecit israel. Coniuravit autem adversus eum phacee filius romelie dux et: et percussit eum in samaria in turre domus regie iuxta argob et iuxta ariph: et cum eo quinquaginta viros de filiis galaaditaday: et interfecit eum: regnavitque pro eo. Reliqua autem sermonum phaceia et uniusa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israel? Anno quinquagesimo secundo azarie regis iude: regnavit phacee filius romelie super israel in samaria viginti annis: et fecit quod malum erat: coram domino. Et non recessit a peccatis ieroboam filij nabath: qui peccare fecit israel. In diebus phacee regis israel: venit reglaphalasar rex assur: et cepit aion et abel domum maacha: et ianoe: et cedus: et alsor: et galaad: et galylea: et uniusam terram neptalim: et intulit eos in assyrios. Coniuravit

aut et recendit insidias oseë filius
ela contra phaceë filiū romelië: et
percussit eum et interfecit. Regnavitq;
pro: uicesimo anno ioathan filij o-
zie. Reliqua aut sermonū phaceë et
uniūsa que fecit: nōne hec scripta
sunt in libro sermonū diez regum
isrl. Anno scđo phaceë filij romelië
regis isrl: regnauit ioathan fili o-
zie regis iuda. Viginti quiq; annoz erat
cum regnare cepisset: et sedecim an-
nis regnauit in iherlm. Non matris
eius ierusa: filia sadoch. Fecitq; qđ
placitum erat: coram dño iuxta om-
nia que fecerat ozias pater suus o-
patus est: ueruntam̄ excelsa non
abstulit. Adhuc ppls immolabat.
et adolebat incensū: in excelsis. Ipe
edificauit portam domus dñi: sub-
limissimā. Reliqua aut sermonū
ioathan. et uniūsa que fecit: nōne
hec scripta sunt in libro iiboz diezū
regum iuda. In dieb; illis cepit dñs
mittere in iudam rasū regē syrie: et
phaceë filiū romelië. Et dormiuit
ioathan cū patrib; suis: sepultusq;
est in ciuitate dauid patris sui. Et
regnauit achaz fili eius: pro **XVI**

Anno septimo decimo phaceë
filiū romelië: regnauit achaz
filius ioathan regis iuda. Viginti
annoꝝ erat achaz cum regnare ce-
pisset: et sedecim annis regnauit in
iherlm. Non fecit qđ erat placitū in
conspectu dñi dei sui sicut dauid pa-
ter eius: s; ambulauit in uia regum
isrl. Insup et filiū suū consecrauit.
transfereñs p ignem scđm ydola

gentiū: que dissipauit dñs corā filijs
isrl. Immolabat quoq; uictimas. et
adolebat incensum: in excelsis et in
colleb; et sub omni ligno frondoso.
Tunc ascendit rasū rex syrie. et pha-
ceë filius romelië rex isrl in iherlm:
ad pñandum. Cūq; obsideret achaz:
nō ualuerunt supare eum. In tempe
illo restituit rasū rex syrie aīlam
syrie: et erexit iudeos de aīla. Et y-
dumei et syri uenerunt in aīlam:
et habitauerūt ibi usq; in diem hāc.
Misit aut achaz nuntios. ad regē
phalasar regem assyrioz: dicens.
Seruus tuus et filius tuus: ego
sum. Ascende et saluū me fac de ma-
nu regis syrie et de manu regis isrl:
qui consurrexerunt adūsū me. Et
cum collegisset argentū et aurū qđ
inueniri potuit in domo dñi et in
thesauris regis: misit regi assyrioz
munera. Qui et acquieuit uolun-
tati eius. Ascendit aut rex assyrioz
in damascū et uastauit eā: et tran-
tulit habitatores et cyrenen: rasū
aut interfecit. Precepitq; rex achaz in
occursum theglatphalasar regi as-
syrioz: in damascum. Cūq; uidisset
altare damasci: misit rex achaz ad
uriam sacerdotē exemplar eius. et
similitudinē. iuxta omne opus ei.
Cestruixitq; urias sacerdos altare.
Iuxta omnia que pcepit rex achaz
de damasco. ita fecit urias sacerdos:
donec ueniret rex achaz de damasco.
Cumq; uenisset rex de damasco: ui-
dit altare. et ueneratus ē illud. As-
cenditq; et immolauit holocausta

et sacrificiū suū; et libauit libamina. et effudit sanguinē pacifi-
cor: que obtulerat super altare.
Porro altare ereum qd̄ erat corā
dn̄o. transtulit de facie templi. ⁊
de loco altaris et de loco tēpli dn̄i:
posuitq; illud ex latere altaris ad
aquilonē. Precepit q; rex achaz
uriē sacerdoti: dicens. Sup̄ alta-
re maius offer holocaustū matuti-
nū. et sacrificiū uestimū. et holo-
caustum regis et sacrificiū eius. ⁊
holocaustum uniuersi ppli terre: et
sacrificia eor et libamina eorū. et
omnē sanguinē holocausti ⁊ uniu-
sum sanguinē uictime: sup̄ illud
effundes. Altare uō ereum: erit
paratū ad uoluntatē meā. Fecit
igitur urias sac̄dos: iuxta omnia
que precepat ei rex achaz. Tulit
autem rex achaz celatas bases. ⁊
lūterē qui erat desup; et mare de-
posuit de bobus eneis qui sustenta-
bant illud: et posuit sup̄ pauimē-
tum stratum lapide. Husach q; q;
sabbati qd̄ edificauerat i templo.
et ingressum regis exterius. conu-
tit in templū dn̄i. ppter regē assy-
rioz. Reliqua aut̄ uerboꝝ achaz q;
fecit: sine hec scripta sunt in libro
sermonū diez regum iuda: Por-
muitq; achaz cum patrib; suis:
et sepulcus ē cū eis in ciuitate da-
uid. Et regnauit ezechias filius

Aeius: pro eo. **XVII**
Anno duodecimo achaz regis
iuda: regnauit osee filius hela in
samariā sup̄ isrl̄ nouem annis. Fe-

citq; malum corā dn̄o: sed nō sicut
reges isrl̄ qui ante fuerant. Contra
hunc ascendit salmanasar rex assy-
rioz: et factus ē ei osee seruus: redde-
batq; illi tributa. Cūq; deprehendit
rex assyrioz. osee qd̄ rebellare nitens.
misisset nuntios ad suā regē egypti.
ne p̄staret tributa regi assyrioz sic
singulis annis solitus erat: obsedit
eum: et uinctū misit in carcere. ⁊
uagatusq; est omnē terram: et as-
cendens samariā. obsedit eam trib;
annis. Anno aut̄ nono osee. cepit rex
assyrioz samariā: et transtulit isrl̄
in assyrios: posuitq; eos in hala et
in haboz iuxta fluiū gozam. in
ciuitatib; medoz. Fm̄ est enī cum
peccassent filij isrl̄ dn̄o deo suo qui
eduxerat eos de terra egypti de ma-
nu pharaonis regis egypti: coluerūt
deos alienos. et ambulauerūt iuxta
ritum gentiū: quas consumperat
dn̄s in conspectu filioꝝ isrl̄ et regū
isrl̄. quia similit̄ fecerant. Offende-
runtq; filij isrl̄ uerbis non rectis
dn̄m dn̄m suū: et edificauerūt sibi
excelsa in cunctis urbib; suis. a tur-
re custodum usq; ad ciuitatē muni-
tam. Feceruntq; sibi statuas ⁊ lucos.
in omni colle sublimi et subē omne
lignū nemorosū: et adolebant ibi
incensū sup̄ aras. in morem gentiū
quas transtulerat dn̄s a facie eor.
Feceruntq; ūba pessima. irritantes
dn̄m: et coluerunt inuidicias: de
quib; p̄cepto eis dn̄s ne faceret uer-
bum hec. Et testificatus ē dn̄s in
isrl̄ et in iuda. p̄ manum omniū

phaz et uidentiu: dicens. Reuertimini a uis uis pessimis; et custodite precepta mea et ceremonias, iuxta omnem legem quam precepi patribus uis: et sicut misi ad uos in manu seruorum meorum phaz. Qui non audierunt; sed indurauerunt ceruicem suam iuxta ceruicem patrum suorum: qui noluerunt obedire domino deo suo. Et abiecerunt legitima eius et pactum quod pepigit cum patribus eorum: et relictiones quibus contestatus est eos. Secuti sunt uanitates: et uane egerunt et secuti sunt gentes que erant per circuitum eorum: super quibus precepit dominus eis ut non facerent sicut et ille faciebant: et dereliquerunt omnia precepta domini dei sui. Feceruntque sibi conflatiles duos uitulos et lucos: et adorauerunt uniuersam militiam celi. Seruaueruntque baal: et consecrabant ei filios suos et filias suas per ignem. Et diuinationibus in seruebant et auguriis: et tradiderunt se ut facerent malum coram domino: et irritauerunt eum. Iratusque est dominus uehementer israel: et abstulit eos de conspectu suo: et non remansit nisi tribus iuda tantummodo. Sed nec ipse iuda custodiuit mandata domini dei sui. Venit autem ambulauit in erroribus israel: quos operatus fuerat. Proiecitque dominus omne seminem israel: et afflixit eos: et tradidit in manu diripientium: donec preceretur eos a facie sua ex eo iam tempore quo scissus est israel a domo dauid: et constituerunt sibi regem ieroboam filium nabath. Sepauit enim ieroboam israel a domino: et peccare eos fecit peccatum ma-

gnū. Et ambulauerunt filii israel in uniuersis peccatis ieroboam: que fecerat. Et non recesserunt ab eis: usquequo auferret dominus israel a facie sua: sicut locutus fuerat in manu omnium seruorum suorum phaz. Translatusque est israel de terra sua in assyrios: usque in diem hanc. Adduxit autem rex assyriorum de babilone. et de cutha. et de hayath. et de emath. et de sepharuaim: et collocauit eos in ciuitatibus samarie per filios israel. Qui possederunt samariam: et habitauerunt in urbibus eius. Cumque ibi habitare cepissent: non timebant dominum. Et misit eis dominus leones: qui interficiebant eos. Hungarumque est regi assyriorum: et dictum. Gentes quas transtulisti et habitare fecisti in ciuitatibus samarie: ignorant legitima dei terre. Et misit in eos dominus leones: et ecce interficiunt eos: eo quod ignorant ritum dei terre. Precepit autem rex assyriorum: dicens. Ducite illuc unum de sacerdotibus quos inde captiuos adduxistis: et uadat et habitet cum eis. et doceat eos legitima dei terre. Igitur cum uenisset unus de sacerdotibus hys qui captiuus ducti fuerant de samaria. habitauit in bethel: et docebat eos quomodo colerent dominum. Et unaqueque gens fabricata est dominum suum. Posueruntque eum in fanis excelsis que fecerant samarite. gens et gens in urbibus suis: in quibus habitabant. Viri enim babilony: fecerunt locoth benoth. Viri autem cutheni: fecerunt nergel. Et uiri de emath: fecerunt asima. Porro

euei: fecerunt nebaaz et tharthac.
 Hi aut qui erant de sepharua im
 comburebant filios suos igni. adra
 melech et anamelech dys sepharua
 im: et nichilomin colebant dñm.
 Fecerunt aut sibi de nouissimis sac
 dotes excelsoy: et ponebant eos i fa
 nus sublimibz. Et cū dñm colerent.
 dys quoqz suis seruebāt: iuxta cō
 suetudinē gentiū de quibz trāslati
 fuerant samariā. Usqz in p̄sentem
 diem: morem secūtur antiquū. Nō
 timent dñm; neqz custodiunt ceri
 monias eius et iudicia et legem. et
 mandatū qd̄ p̄cepit dñs filius iacob
 quē cognominauit isrl̄. et p̄cusserat
 cum eis pactum. et mandauit eis:
 dicens. Nolite timere deos alienos;
 et n̄ adoretis eos neqz colatis. et nō
 immoletis eis: s; dñm dñm ur̄m qui
 eduxit uos de t̄ra egypti in fortitu
 dine magna et in brachio extento.
 Ip̄m timete: et illū adorate: et ipsi
 immolate. Cerimonias q̄qz et iudi
 cia et legem. et mandatū qd̄ scripsit
 uobis custodite. ut faciatis cunctis
 diebz: et n̄ timeatis deos alienos. Et
 pactum qd̄ p̄cussit uobiscū nolite
 obliuisci: nec colatis deos alienos.
 S; dñm dñm ur̄m timete: et ipse e
 ruet uos de manu omniū inimicoy
 ur̄oy. Illi uō n̄ audierunt: s; iuxta
 consuetudinē suam pristinam p̄pe
 trabant. Fuerunt igit gentes iste
 timētes quidē dñm: s; nichilomin
 et ydolis suis seruientes. Nam et filij
 eoy et nepotes. sicut fecerūt patres
 sui ita faciunt: usqz in p̄sentē diem.

Anno tertio osee **XVIII**
 filij hela regis isrl̄: regnauit
 ezechias filius achaz regis iuda. Vi
 ginti q̄nqz annoy erat cū regnare ce
 pisset: et uiginti nouem annis reg
 nauit in iherlm̄. Non̄ matris eius
 abisa: filia zacharie. Fecitqz quod
 erat bonū coram dño: iuxta omnia
 que fecerat dauid pat̄ eius. Ip̄e dissipauit
 excelsa: et contriuit statuas: et
 succidit lucos. Confregitqz serpentē
 creum: quē fecerat moyses. Siquidē
 usqz ad illud tempus: filij isrl̄ adole
 bant ei incensū. Vocauitqz eum no
 esthan. Et in dño deo isrl̄ sperauit.
 Itaqz post eum n̄ fuit similis ei de
 cunctis regibz iuda: s; neqz in hys q̄
 ante fuerunt. Et adhesit dño: et n̄
 recessit a uestigijs ei. Fecitqz manda
 ta eius: que precepit dñs moysi. Unde
 et erat dñs cū eo: et in cunctis ad
 que p̄cedebat. sapientē se agebat. Re
 bellauit quoqz contra regem assyri
 oy: et n̄ seruiuit ei. Ip̄e percussit phi
 listeos usqz gazam. et om̄s c̄minos
 eoy: a turre custodiū usqz ad ciuitatē
 muratā. Anno quarto regis ezechie
 qui erat annus septimus osee filij
 hela regis isrl̄. ascendit salmanasar
 rex assyrioy samariā: et oppugnauit
 eam. et cepit. Nam post annos tres.
 anno sexto ezechie id est nono āno
 osee regis isrl̄: capta ē samaria. Et
 transtulit rex assyrioy isrl̄ in assy
 rios: collocauitqz eos in hala et in
 haboz. fluius gozan in ciuitatibz
 medoy: quia non audierūt uocem
 dñi dei sui: s; p̄tergressi sūt pactū

eius. Omnia que p̄cepit moyses ser-
uus dñi nō audierunt: nec̄ fecerūt.
Anno quarto decimo regis ezechie.
ascendit semmacherib rex assyriozū
ad uniuersas ciuitates iuda inuitas:
et cepit eas. Tunc misit ezechias rex
iuda nūcios ad regem assyrioz in la-
chis: dicens. Peccaui. Recede a me:
et omne qd̄ imposueris in feram.
Iudixit itaq; rex assyrioz ezechie
regi iude: trecenta talenta argēti.
et triginta auri talenta. Deditq;
ezechias omne argentū qd̄ reatum
fuerat in domo dñi: et in thesauri
regis. In tempe illo confregit eze-
chias ualuas templi dñi: et lamina-
nas auri quas ip̄e affixerat: et de-
dit eas regi assyrioz. Misit autē rex
assyrioz tharchan et rabsaris. ⁊ rab-
sacen de lachis. ad regem ezechiam
cū manu ualida: iherlm. Qui cum
ascendissent. uenerūt iherlm: et stete-
runt iuxta aqueductū piscine supi-
oris. que ē in uia agri fullonis. Vo-
caueruntq; regē. Egressus est autē
ad eos eliachim filius helchie p̄posi-
tus domus et sobna scriba. et ioahē
filiū asaph a cōmentariis. Dixitq; ad
eos rabsaces. Loquimini ezechie.
Hec dicit rex magnus: rex assyrioz.
Que ē ista fiducia qua nūceris. For-
sitan misisti consiliū: ut p̄parares te
ad plium. In quo confidis. ut aude-
as rebellare. An speras in baculo ha-
tundineo atq; contracto. egypto.
Sup̄ que si incubuerit homo cōmi-
natus ingredietur manū eius: et
p̄forabit eam. Sic est pharao rex

egypti: omnib; qui confidūt in se.
Qd̄ si dixeris m̄. in dño deo nr̄o ha-
benuis fiduciā: nōne iste est cuius
abstulit ezechias excelsa et altaria.
et p̄cepit iude et iherlm. ante altare
hoc adorabitis in iherlm. Nunc igit̄
transite ad dñm meū regem assyri-
oz: et dabo uobis duo milia equoz:
et uidete an habere ualeatis ascen-
sores eoz. Et quom̄ potestis resistere
ante unū satrapam de seruis dñi
mei minimis. An fiduciā habetis
in egypto. p̄ter currus et equites.
Nūquid sine dñi uoluntate as-
cendi ad locum istū. ut demoliter
eum. Dñs dixit m̄. Ascende ad ter-
ram hanc: et demolite eā. Dixerunt
autē eliachim filiū helchie et sobna et
ioahē: rabsaces. Precamur ut loquati
nobis seruis tuis syriace: siquidē in-
telligimus hanc linguā: et nō loqua-
ris nobis iudate. audiente p̄lo qui
est sup̄ murū. Responditq; eis rabsa-
ces: dicens. Numqd̄ ad dñm tuū et
ad te. misit me dñs n̄s ut loquerer
sermone hos. et n̄ ad uros qui sedēt
sup̄ murū. ut comedant stercoza sua
et bibant urinam suā. uobiscū. Ste-
tit itaq; rabsaces. et exclamauit uoce
magna iudate: et ait. Audite ūba
regis magni: regis assyrioz. Hec dicit
rex. Non uos seducat ezechias. Non
enī poterit uos eruere: de manu mea.
Acq; fiduciam uobis tribuat super
dño dicens: eruens liberabit nos dō:
et n̄ tradetur ciuitas hec. ī manu
regis assyrioz. Nolite audire eze-
chiam. Hec enī dicit rex assyrioz. Fa-

cite mecum quod uobis est utile. et egredi
 mini ad me. et comedet unusquisque
 de uinea et de ficu sua. et bibetis a
 quas de cisternis uicinis; donec ueniam
 et transferam uos in terram que si
 milis est terre uestrae. in terram fructife
 ram et fertilem uini. terram panis
 et uinearum. terram oliuarum et olei ac
 mellis: et uiuetis. et non moriemini.
 Nolite audire ezechiam qui uos
 decipit. dicens: dominus liberabit nos.
 Numquid liberauerunt dii gentium
 terram suam de manu regis assyriorum?
 Ubi est deus emath et arphath? Ubi
 est deus sepharuaïm. ana et aua?
 Numquid liberauerunt samariam de
 manu mea? Quinam illi sunt in
 uniuersis dijs terrarum qui eruerunt re
 gionem suam de manu mea. ut possit
 eruere dominus iherusalem de manu mea.
 Tacuit itaque populus: et non respondit ei
 quicquam. Siquidem preceptum regis
 acceperunt: ut non responderet ei. Ve
 nitque eliachim filius helchie propositus
 domus. et sobna scriba. et ioahel fili
 asaph a commentarijs ad ezechiam.
 scilicet uestribus: et nuntiauerunt ei
Querba rabsacis. **XIX**
 Ve cum audisset rex ezechia.
 scilicet uestimenta sua et optus est sac
 co: ingressusque est domum domini. Et
 misit eliachim propositum domus. et
 sobnam scribam. et senes de sacerdoti
 bus optos sacris: ad ysaiam propheta
 tam. filium amos. Qui dixerunt. Hec
 dicit ezechias. Dies tribulationis
 et increpationis et blasphemie: dies
 iste. Venerunt filij usque ad partem:

et uires non habet parturiens. Si
 forte audiat dominus deus tuus uniuersa
 uerba rabsacis que misit rex assyriorum
 dominus tuus ut exprimeret dominum uiuen
 tem. et argueret uerba que audiuit
 dominus deus tuus: et fac orationem pro
 reliquijs que repte sunt. Venerunt ergo
 serui regis ezechie: ad ysaiam. Di
 xitque eis ysaias. Hec dicit dominus uero.
 Hec dicit dominus. Nolite timere a facie
 sermonum quos audistis: quibus blas
 phemauerunt pueri regis assyriorum
 me. Ecce ego imittam ei spiritum: et
 audiet nuntium. et reuertetur in terram
 suam: et deiciam eum gladio in ter
 ra sua. Reuersus est igitur rabsaces:
 et inuenit regem assyriorum expug
 nantem lobna. Audierat enim: quod
 recessisset de lachis. Cumque audisset
 de thetacha rege ethiopia dicentes.
 ecce ingressus est ut pugnet aduer
 sum te. iret contra eum: misit nuntios
 ad ezechiam. dicens. Hec dicit eze
 chie regi iuda. Non te seducat deus
 tuus in quo habes fiduciam: neque di
 cas: non tradetur iherusalem in manus
 regis assyriorum. Tu enim ipse audisti
 que fecerunt reges assyriorum in uni
 uersis terris: quomodo uastauerunt eas.
 Numquid solus poteris liberari? Num
 quid liberauerunt dii gentium sin
 gulos quos uastauerunt patres mei.
 gozan uidelicet et aran. et reseph.
 et filios eden. qui erant in thela
 sar. Ubi est rex emath et rex arphath
 et rex ciuitatis sepharuaïm. ana
 et aua? Itaque cum accepisset ezechia
 litteras de manu nuntiorum et legisset

eas; ascendit in domū dñi et expā
 dit eas coram dño: et orauit in cō
 spectu eius. Dicens. Dñe d's isrl' qui
 sedes sup cherubin. tu es deus solus
 regum omnium terre: tu fecisti celum
 et terrā. Inclina aurē tuam ⁊ audi;
 apī dñe oculos tuos et uide. et audi
 omnia ūba sennacherib: qui misit
 ut expbiaret nobis dñm uiuentem.
 Vere dñe dissipauerunt reges assy
 rior gentes et terras omnium. et mise
 runt deos eoz in ignem; nō enim e
 rant di s; opa manuum hominū ex
 ligno et lapide: et pdiderunt eos.
 Nunc igitur dñe d's nr saluos nos fac
 de manu eius: ut sciant oīa regna
 terre quia tu es dñs d's solus. Misit
 aut ysaias fili amos ad ezechia: di
 cens. Hec dicit dñs d's isrl'. Que dep
 catus es me sup sennacherib rege as
 syrior: audiui. Iste ē sermo quē locu
 tus ē dñs de eo. Spreuit te et subā
 nauit te uirgo filia syon: post tergū
 tuū caput mouit filia iherlm. Cui
 reprobrasti. et quē blasphemasti.
 Contra quē exaltrasti uocem tuā.
 et eleuasti in excelsum oculos tuos.
 Contra sc̄m isrl'. P manu seruoz tu
 oz reprobrasti dño: et dixisti. In mul
 tudine curruū meoz ascendi ex
 celsa montū. in sumitate lybani.
 et succidi sublimes cedros eius. et e
 lectas abietes ei. et ingressus sum
 usq; ad terminos eius: et saltum car
 meli eius ego succidi. Et bibi aquas
 alienas: et siccaui uestigys pedum
 meoz omīs aquas clausas. Numqd n̄
 audisti quid ab initio fecerim. Ex

dieb; antiquis plasmani illud: et
 nunc adduxi. Cruntq; in tuinam
 collū pugnantiū ciuitates muni
 te: et qui sedent in eis humiles ma
 nu contremuet: et confusi s̄. Facti
 sunt uelut fenum agri. et uirens her
 ba rector: que arefacta ē antequā
 ueniret ad maturitatē. Habitaculū
 tuū et egressum tuū et introitum
 tuū et uiam tuā ego p̄scui: et fu
 rorem tuū contra me. Insanisti in
 me: et supbia tua ascendit in au
 res meas. Ponam itaq; circulū in
 aurib; tuis. et chamū in labijs tuis:
 et reducam te in uiam p quam ue
 nisti. Tibi aut ezechia: hoc erit sig
 num. Comede hoc anno qd repere
 ris: in sc̄do aut anno. que sponce
 nascuntur. Porro in tercio anno se
 minate et metite: plantate uineas.
 et comedite fructū eaz. Et qdcumq;
 reliquū fuerit de domo iuda mittet
 radicem deorsum: et faciet fructū
 sursum. De iherlm quippe egredien
 tur relique: et qd saluetur de mon
 te syon. Zelus dñi exercitū: faciet
 hoc. Quā ob rem: hec dicit dñs de
 rege assyrior. Non ingredietur ur
 bem hanc nec mittet in eam sagit
 tam; nec occupabit eam clipeus:
 nec circumdabit eam munitio. P
 uiam qua uenit reuertetur: et ciui
 tatem hanc nō ingredietur dicit
 dñs. Pregamq; urbem hanc. ⁊ sal
 uabo eam. ppter me. et ppter dauid
 seruū meum. Factum est igitur
 in nocte illa. uenit angl's dñi: et
 percussit in castris assyrior centū

octoginta quinque milia. Cumque dilu-
 culo surrexisset. uidit omnia corpora
 mortuorum. et recedens abiit. Et reu-
 sus est sennacherib rex assyriorum: et
 mansit in ninive. Cumque adoraret
 in templo nestrach domini suum: adra-
 melech et sarasar filii eius. percuss-
 erunt eum gladio. Fugeruntque in
 terram armeniorum: et regnavit assa-
 radon filius eius pro eo. **XX**
In diebus illis egrotavit ezechias
 usque ad mortem. et uenit ad eum
 ysaias filius amos propheta: dixitque
 ei. Hec dicit dominus deus. Precepe do-
 mu tue: morieris enim et non uiu-
 eris. Qui conuertit faciem suam ad parie-
 tem: et orauit dominum. dicens. Obse-
 cro domine. memento quomodo ambulaue-
 rim in ueritate coram te. et in cor-
 de perfecto: et quod placitum est coram
 te fecerim. Fleuitque ezechias: fle-
 tu magno. Et antequam egredetur
 ysaias mediam partem atrii: fuit ei
 sermo domini ad eum. dicens. Reuer-
 te: et dic ezechie. duci populi mei. Hec
 dicit dominus deus dauid patris tui. Au-
 diui orationem tuam et uidi lacri-
 mam tuam: et ecce sanauit te. Die
 tertio ascendes templum domini: et ad
 dam diebus tuis quindecim annos. Sed
 et de manu regis assyriorum liberabo te:
 et ciuitatem hanc. Et pregam urbem
 istam propter me: et propter dauid
 seruum meum. Dixitque ysaias. Afferte
 massam ficorum. Quam cum attulissent.
 et posuissent super ulcus eius: curatus
 est. Dixerat autem ezechias ad ysaiam.
 Quod erit signum quod dominus me sa-

nabit. et quia ascensus sum die
 tertio templum domini. Cui ait ysaias.
 Hoc erit signum a domino: quod facturus
 sit dominus sermone quem locutus est. Mis-
 ut ascendat umbra decem lineis.
 an ut reuertatur totidem gradibus. Et
 ait ezechias. Facile est umbra cresce-
 re decem lineis. Sed hoc uolo ut
 fiat: sed ut reuertatur retrorsum decem
 gradibus. Inuocauit itaque ysaias
 prophetam dominum: et reduxit umbra plu-
 neas quibus iam descenderat in ho-
 rologio achaz. retrorsum decem gra-
 dibus. In illo tempore: misit merodach
 baladan filius baladan rex babilo-
 norum litteras et munera: ad eze-
 chiam. Audierat enim: quod egrotasset
 ezechias. Letatus est autem in ad-
 uentu eorum ezechias: et ostendit do-
 mum aromatatum. et aurum et argen-
 tum. et pigmenta uaria. unguenta
 quoque: et domum uasorum suorum: et omnia
 que habere poterat in thesauris su-
 is. Non fuit uerbum quod non ostenderet
 eis ezechias in domo sua: et in omni
 potestate sua. Venit autem ysaias
 propheta ad regem ezechiam: dixitque
 ei. Quid dixerunt uiri isti. aut
 unde uenerunt ad te. Cui ait ezechi-
 as. De terra longinqua uenerunt:
 de babilone. At ille respondit. Quid
 uiderunt in domo tua. Ait ezechi-
 as. Omnia. Quaecumque sunt in domo
 mea: uiderunt. Nichil est quod non
 monstrauerim eis: in thesauris
 meis. Dixit itaque ysaias ezechie.
 Audi sermone domini. Ecce dies ueni-
 unt. et auferentur omnia que sunt in

domo tua. et que condiderunt patres
tui usque in diem hanc: in babilone.
Non remanebit quicquam: ait dominus.
Et de filiis tuis qui egredientur
ex te quos generabis. tollentur: et
erunt eunuchi in palatio regis ba-
bilonis. Dixit ezechias ad ysaiam.
Bonus sermo domini: quem locutus es. Sit
pax tantum et ueritas: in diebus meis.
Reliqua autem sermonum ezechie et
omnis fortitudo eius. et quomodo fece-
rit piscinam et aqueductum. et intro-
duxerit aquas in ciuitatem: nomina
hec scripta sunt in libro sermonum
diebus regum iuda: **XXI**

Dominusque ezechias cum patribus
suis: et regnauit manasses filius eius
pro eo. Quoddecim annorum erat ma-
nasses cum regnare cepisset: et quinquaginta
quaque annis regnauit in iherusalem.
Nomen matris eius aphsiba fecitque
malum in conspectu domini: iuxta
ydola gentium quas deleuit dominus a fa-
cie filiorum israel. Conuersusque est. et edifi-
cauit excelsa que dissipauerat eze-
chias pater eius: et erexit aras baal.
et fecit lucos sicut fecerat achab rex
israel. Et adorauit omnem miliciam celi:
et coluit eam. Construxitque aras in
domo domini: de qua dixit dominus. in ihe-
rusalem ponam nomen meum. Et construxit
altaria uniuerse milicie celi: in duobus
atris templi domini. Et traduxit fili-
um suum pignem: et atiolatus est.
et obseruauit auguria. Et fecit phro-
tones. et aruspices multiplicauit:
ut faceret malum coram domino: et
irritaret eum. Posuit quoque ydolum

luci quem fecerat in templo domini: super
quo locutus est dominus ad dauid et ad
salomonem filium eius. In templo hoc
et in iherusalem quam elegi de cunctis tri-
butus israel: ponam nomen meum in sem-
piternum: et ultra non faciam commoueri
pedem israel de terra quam dedi pa-
tribus eorum: sic tamen si custodierint
opem omnia que precepi eis. et uniuersam
legem quam mandauit eis ser-
uus meus moyses. Illi uero non audierunt:
sed seducti sunt a manasse: ut face-
rent malum super gentes. quas contri-
uit dominus a facie filiorum israel. Locutusque
est dominus in manu seruorum suorum prophetarum:
dicens. Quia fecit manasses rex
iuda abhominatones istas pessimas.
super omnia que fecerunt amorrei
ante eum. et peccare fecit etiam iuda
in inmunditijs suis: propterea hec di-
xit dominus deus israel. Ecce ego inducam
mala super iherusalem et super iudam: ut
quicumque audierit. tinniant ambe-
aures eius. Et extendam super iherusalem
funiculum samarie. et pondus domus
achab. et delebo iherusalem. sicut deleri
solent tabule. Delens ueritatem: et
ducam crebrius scilicet salum super faciem
eius. Dimittam uero reliquias heredi-
tatis mee: et tradam eas in ma-
nu inimicorum eius. Cruntque in uasti-
tate et in rapina cunctis aduersariis
suis: eo quod fecerint malum coram
me. et perseuerauerint irritantes me:
ex die qua egressi fuerunt patres eorum
de egipto. usque ad diem hanc. Insuper
et sanguinem innoxium fudit ma-
nasses multum nimis. donec implet

iherlm usq; ad os: absq; peccatis su-
 is quib; peccare fecit iudam. ut fa-
 ceret malū coram dño. Reliqua autē
 sermonū manasse. et uniuersa que
 fecit. et peccatū eius qd' peccauit;
 nonne hec scripta sunt in libro ser-
 monū diez regum iuda: Dormiit
 q; manasses cum patrib; suis: et
 sepultus ē in orto domus sue. i or-
 to ozam. Et regnauit amon filius
 eius: p eo. Viginti duoz annoz erat
 amon cū regnare cepisset: duob; q;
 annis regnauit in iherlm. Non mā-
 tris eius mesalamēth filia aris: de
 iechēbā. Fecitq; malum in conspē-
 dñi sicut fecerat manasses pater ei:
 et ambulauit in omni uia p quā
 ambulauit pater eius. Seruauitq;
 imunditys quib; seruierat pater
 suus: et adorauit eas. Et derelictō
 dñm dñm patrū suoz: et n̄ ambula-
 uit in uia dñi. Terenderuntq; ei
 insidias serui sui: et interfecerunt re-
 gem in domo sua. Pulsit autē ppls
 terre om̄s qui coniuerauerant cont̄
 regem amon: et constituerūt sibi re-
 gem iosiām filiū eius. p eo. Reliq;
 autē sermonū amon que fecit: in
 hec scripta sunt in libro sermonū
 diez regum iuda: Sepelieruntq;
 eū in sepulchro suo: in orto ozam.
 Et regnauit iosiās fili' eius: p eo.

Octo annoz erat io **XXII**
 siās cū regnare cepisset: et tri-
 ginta uno anno regnauit i iherlm.
 Non mātris eius iuida: filia pha-
 data de besechat. Fecitq; qd' placi-
 tum erat coram dño: et ambula-

uit p om̄s uias dauid patris sui. Non
 declinauit ad dexterā: siue ad fini-
 stram. Anno autē decimo octauo re-
 gis iose. misit rex saphan filiū as-
 sia. filij mesulam scribā templi dñi:
 dicens ei. Ite ad helchiam sacdo-
 tem magnū. ut confletur pecunia
 que illata ē in templū dñi: quā col-
 legerunt ianitores a p̄lo. Deturq;
 fabricis p̄ p̄positos domus dñi: qui et
 distribuunt eam hys qui opantur
 in templo dñi. ad instauranda sar-
 tatecta templi. tignarijs uidelicet
 et temtarijs. et hys qui interrupta
 cōponunt: et ut emanentur ligna et
 lapides de lapidicinis. ad instaurā-
 dum templū dñi. Veruntam̄ non
 supputetur eis argentū qd' accipi-
 unt: s; in potestate habeant eo i fide.
 Dixit autē helchias pontifex: ad sa-
 phan scribam. Librum legis reperi:
 in domo dñi. Deditq; helchias uolu-
 men saphan: qui et legit illud. Ve-
 nit quoq; saphan scriba ad regem.
 et renunciauit ei qd' p̄cepit: et ait.
 Conflauerunt serui tui pecuniam
 que repta ē in domo dñi: et dederūt
 ut distribueretur fabricis. a p̄fectis
 opum templi dñi. Narrauit sa-
 phan scriba regi: dicens. Librum
 dedit mi helchias sacerdos. Quē cū
 legisset saphan coram rege: et au-
 dist; rex uerba libri legis dñi: scdit
 uestimta sua. Et p̄cepit helchie sa-
 cerdoti. et archam filio saphan. et
 achoboz filio micha. et saphan scri-
 be. et asie seruo regis: dicens. Ite
 et consulite dñm sup me et sup po-

pulo et sup omni iuda: de uerbis uoluminis istius qd inuentu est. Magna eni ira dñi succensa e contra nos: quia no audierunt patres nri uerba libri huius. ut facerent omne qd scriptum e nobis. Ierunt itaq helchias sacerdos. et archam. et achobor. et saphan. et asia ad oldam ppheten. uxorem sellum. filij thecuc. filij aras. custodis ues- tium. que habitabat in iherlm. in scda: locutiq sunt ad eam. Et illa respondit eis. Hec dicit dñs ds isrl. Dicite uiro: qui misit uos ad me. Hec dicit dñs. Ecce ego addu- cam mala sup locum hunc et sup habitatores eius. omnia uba legi que legit rex iuda: quia derelique- runt me. et sacrificauerunt dijs alie- nis. irritantes me in cunctis opibz manuū suaz. Et succenderetur in dignatio mea in loco hoc: et no ex- tinguetur. Regi aut iuda qui mi- sit uos ut consuleretis dñm: sic di- cetur. Hec dicit dñs ds isrl. Pro eo qd audisti uba uoluminis. et pter- titu est cor tuu. et humiliatus es co- ram dño auditis sermonibz cōtra locum istum et habitatores ei. qd uidelicet fierent in stuporem et in maledictu: et scidisti uestimenta tua. et fleuisti coram me: et ego au- diui dicit dñs. Idcirco colligā te ad patres tuos: et colligēris ad sepul- chrum tuu in pace: ut non uide- ant oculi tui omnia mala. que introducturus sum super locum istum.

XXII

Et renuntiauerunt regi qd dixe- rat. Qui misit: et congregati sunt ad eum omnes senes iuda et ihe- rlm. Ascenditq rex templu dñi. et omnes uiri iuda uniuersiq qui habita- bant in iherlm cū eo. sacerdotes et pphē: et omnis ppls a paruo usq ad magnu. Legitq cunctis audientib omnia uerba libri federis: qui in- uentus e in domo dñi. Stetitq rex sup gradum: et sedus percussit corā dño. ut ambularent post dñm. et custodirent pcepta eius et testimo- nia et ceremonias. in omni corde et in tota anima: et suscitarent uba federis huius que scripta erant in li- bro illo. Acqueuitq ppls pacto. Et pcepit rex helchie pontifici. et sacerdotibz scdi ordinis et ianitori- bz: ut picerent de templo dñi omnia uasa que facta fuerant baal. et lico. et uniuerse milicie celi. Et combussit ea foris iherlm in conualle cedron: et tulit puluere eoz in berthel. Et deleuit aruspices quos posuerant reges iuda ad sacrificandu in excel- sis. p ciuitates iuda et in circuitu iherlm: et eos qui adolebat incensu baal. et soli et lune. et duodeci sig- nis. et omni milicie celi. Et efferti fecit lucum de domo dñi foras ihe- rlm in conualle cedron. et combussit eum ibi: et redegit in puluere: et p- iecit sup sepulchra uulgi. Destru- it quoq ediculas effeminatorz que erant in domo dñi: p quibz muliere- texebant quasi domiculas luci. Congregauitq omnes sacerdotes de

ciuitatib; iuda: et cōtaminauit ex
 celsa ubi sacrificabant sacerdotes. de
 gabaa usq; bethabee. Et destruxit a
 ras portar; in introitu ostij ioseph p̄n
 cipis ciuitatis: qđ erat ad sinistram
 porte ciuitatis. Veruntam̄ nō ascen
 debant sacerdotes excelsoꝝ ad altare
 dñi in iherlm: s; tantū comedebant
 azima in medio fr̄um suoz. Contra
 minauit quoq; thofech qđ est in cō
 ualle filij ennon: ut nemo consecra
 ret filiu suū aut filiam. pignē. mo
 loch. Abstulit quoq; equos quos de
 derant reges iude soli. in introitu
 templi dñi iuxta exedram natham
 nelech eunuchi: qui erat in phatu
 rim. Currus aut; solis: combussit ig
 ni. Altaria quoq; que erant super
 recta cenaculi achaz. que fecerant
 reges iuda. et altaria que fecat ma
 nasses in duob; acrys templi dñi:
 destruxit rex. Et cucurrit inde: et dis
 plic cinerem eoz in torrentē cedron.
 Excelsa quoq; que erant in iherlm
 ad dextram partem montis offensio
 nis que edificauerat salomon rex
 isrl. et astaroeh ydolum sydonioꝝ.
 et chamos offensionis moab. et mel
 chon abhominaciones filioꝝ amon
 polluit rex: et contriuit statuas. Et
 succidit lucos: repleuitq; loca eozū
 ossib; mortuoꝝ. Insuper et altare qđ
 erat in bethel. et excelsum qđ fece
 rat ieroboam filius nabath qui
 peccare fecerat isrl. et altare illud
 excelsum. destruxit atq; cōbussit.
 et cōminuit in puluerem: succi
 ditq; etiā lucum. Et conuulsus io

siās. uidit ibi sepulchra que erant ī
 monte. Misitq; et tulit ossa de sepul
 chris. et combussit ea sup altare: et
 polluit illud iuxta ūbum dñi qđ
 locutus ē iur dei: qui p̄dixerat uer
 ba hec. Et ait. Quis ē tumulus iste
 quē uideo? Responderuntq; ei ciues
 illius urbis. Sepulchrū est hōis dei
 qui uenit de iuda: et p̄dixit uerba
 hec que fecisti. sup altare bethel. Et
 ait. Dimittite eum: nemo como
 ueat ossa eius. Et intacta manserūt
 ossa illius: cū ossib; p̄phe qui ueniat
 de samaria. Insuper et omnia fana ex
 celsoꝝ que erant in ciuitatib; sama
 rie. que fecerant reges isrl ad irri
 tandum dñm. abstulit iosiās: et
 fecit eis scđm om̄ia opa que fecat
 in bethel. Et occidit inuisos sacdo
 tes excelsoꝝ qui erant ibi sup alta
 ria: et combussit ossa humana sup
 ea. Reuulsusq; est iherlm: et precepit
 om̄i p̄plo. dicens. Facite phase dño
 deo ur̄o: scđm qđ scriptum ē in lib
 federis hui;. Nec enim scđm ē phase
 tale. a dieb; iudicū qui iudicauerūt
 isrl et omniū dieꝝ regum isrl et re
 gum iuda: sicut in octauo decimo
 anno regis ioseph. Scđm ē phase istud
 dño: in iherlm. S; et phitones et ari
 olos et figuras ydoloꝝ. et imundici
 as abhominacionesq; que fuerunt
 in t̄ra iuda et iherlm abstulit iosiās:
 ut statueret ūba legis que scripta
 sunt in libro. quē inuenit helchias
 sacerdos in templo dñi. Similis illi
 nō fuit ante eū rex. qui reuiteretur
 ad dñm in omni corde suo et ī tota

anima sua et uniuersa uirtute sua. iuxta omnē legē moysi: neq; post eum surrexit similis illi. Verūtamē n̄ est ausus dñs ab ira furoris sui magni. quo iratus ē furor eius cōtra iudam: ppter irrationes quib; puo cauerat eū manasses. Dixit itaq; dō. Et n̄ iudam auferam a facie mea. sicut abstulisti: et pietatē auertē hanc quā elegi iherlm. et domum de qua dixi. erit nom̄ meū ibi. Reliqua autē sermonū iose et uniuersa que fecit: nomne hec scripta sunt in libro liboz diez regum iuda. In dieb; eū ascendit pharao nechao rex egypti. contra regem assyrioz: ad flumē eufratē. Et abiit iosias rex in occursum eius: et occisus ē in mageddo cū uidisset eū. Et portauerūt eum serui sui mortuū de mageddo. et pauerūt eum in iherlm: et sepeluerunt eū in sepulchro suo. Tulitq; ppl̄s terre ioachaz filiū iose. et unxerunt eū. et cōstituerunt eū regem p patre suo. Viginti trium annoz erat ioachaz cū regnare cepisset: et trib; mensib; regnauit in iherlm. Nom̄ matris eius amichal: filia iheremie de lobna. Et fecit malū coram dño: iuxta omnia que fecerant patres eius. Vinxitq; eū pharao nechao in reblata. que est i terra emach: ne regnaret in iherlm. Et imposuit mulctam t̄re: centum talentis argenti et talento auri. Regemq; constituit pharao nechao e iachim filiū iose. p iosiā patre ei: ueritq; nom̄ eius ioachim. Porro ioachaz tulit: et duxit in egyptū.

Argentū autē et aurū dedit ioachim pharaoni. Cum indixisset terre p singulos: ut conferretur iuxta pceptum pharaonis. Et uniuersq; scdm uires suas exegit. tam argentū quā aurum de p̄lo terre: ut daret pharaoni nechao. Viginti qinq; annoz erat ioachim cū regnare cepisset: et undeci annis regnauit i iherlm. Nom̄ matris eius zediba: filia phadara de tumā. Et fecit malum coram dño: iuxta omnia que fecerant patres eius. **XXIII** In dieb; eius ascendit nabuchodonosor rex babilonis. Et factus ē ei ioachim seruus. trib; annis: et rursum rebellauit contra eū. Immisitq; ei dñs latrunculos chaldeoz. et latrunculos syrie. et latrunculos moab. et latrunculos filioz amon: et misit eos in iudam ut disperderent eum. iuxta uerbū dñi qd̄ locutus fuerat p seruos suos pphas. Sc̄m est autē hoc p ūbum dñi contra iudam: ut auferret eū coram se. ppter peccata manasse uniuersa que fecit. et ppter sanguinē innocuū quē effudit: et impleuit iherlm cruore innocentū. Et ob hanc rem: noluit dñs p̄iriari. Reliqua autē sermonū ioachi et uniuersa que fecit: sine hec scripta sunt in libro sermonū diez regum iuda. Et dormiuit ioachim cū patrib; suis: regnauitq; ioachim filius eius p eo. Et ultra nō addidit rex egypti: ut egrederetur de terra sua. Tulerat enim rex babilonis a riuo egypti usq; ad flumē

eufraten: omnia que fuerant regis egypti. Decem et octo annorum erat ioachim cum regnare cepisset: et tribus mensibus regnauit in iherusalem. Non enim matris eius nestha: filia elnathan de iherusalem. Et fecit malum coram domino: iuxta omnia que fecerat pater eius. In tempore illo ascenderunt serui nabuchodonosor regis babiloniorum in iherusalem: et circumdata est urbsmunitionibus. Venitque nabuchodonosor rex babilonis ad ciuitatem cum seruis suis: ut oppugnaret eam. Egrediusque est ioachim rex iuda ad regem babilonis. ipse et mater eius, et serui eius et principes eius, et eunuchi eius: et suscepit eum rex babilonis anno octauo regni sui. Et protulit inde omnes thesauros domus domini: et thesauros domus regie. Et concidit uniuersa uasa aurea que fecerat rex salomon rex israel in templo domini: iuxta uerbum domini. Et transtulit omnem iherusalem, et uniuersos principes, et omnes fortes exercitus decem milia in captiuitatem: et omnem artificem et inclusorem. Nichilque relictum est: exceptis pauperibus populi terre. Transtulit quoque ioachim in babilonem, et matrem regis et uxores regis: et eunuchos regis et iudices terre duxit in captiuitatem de iherusalem in babilonem, et omnes uiros robustos septem milia, et artifices et inclusores mille, omnes uiros fortes et bellatores: duxitque eos rex babilonis captiuos in babilonem. Et constituit matthaniam patrum eius pro eo: imposuitque nomen et sedechiam.

Uicesimum et primum annum etatis habebat sedechias cum regnare cepisset: et undecim annis regnauit in iherusalem. Non enim matris eius erat amichal: filia iheremie de lobna. Et fecit malum coram domino: iuxta omnia que fecerat ioachim. Irascebatur enim dominus contra iherusalem et contra iudam: donec preceperet eos a facie sua. Recessitque sedechias: a rege babilonis. **XXV**

Factum est autem anno nono regni eius, mense decimo decima die mensis, uenit nabuchodonosor rex babilonis, ipse et omnis exercitus eius in iherusalem, et circumdederunt eam: et extruxerunt in circuitum eius munitiones. Et clausa est ciuitas atque ualata: usque ad undecimum annum regis sedechie, nona die mensis. Preualuitque fames in ciuitate: nec erat panis populo terre. Et intrupta est ciuitas: et omnes uiri bellatores nocte fugerunt per portam que est inter duplicem murum ad orientem regis. Porro chaldei: obsidebant in circuitum ciuitatem. Fugit itaque sedechias per uiam que ducit ad campestria solitudinis: et persecutus est exercitus chaldeorum regem. Comprehenditque eum in planicie iericho: et omnes bellatores qui erant cum eo dispersi sunt, et reliquerunt eum. Apprehensum ergo regem adduxerunt ad regem babilonis: in reblata. Qui locutus est cum eo iudicium. Filios autem sedechie occidit coram eo: et oculos eius effudit. Dixitque eum cathenis: et adduxit in babilonem. Mense quinto septima die mensis, ipse est annus nono

nusdecim. regis babilonis. uenit nabuzardan princeps exercitus seruis regis babilonis iherlm. et succendit domū dñi et domū regis et domos iherlm. omnēq; domum combussit igni. Et muros iherlm in circuitu destruxit oīs exercitus chaldeoz: q̄ erat cum p̄ncipe militū. Reliquā autē partem ppli que remanserat ī ciuitate. et p̄fugas qui transfugerant ad regem babilonis. et reliquū uulgus transtulit nabuzardan p̄nceps militie: et de pauperib; terre reliquit uiuitores et agricolas. Columpnas autē ereas que erant in tēplo dñi et bases et mare ereum qd̄ erat in domo dñi. confregerūt chaldei: et transtulerūt es omne in babilonē. Ollas quoq; eneas. et trullas. et tridentes. et sciphos. et mortariola. et omnia uasa erea in quib; ministrabāt tilerunt: necnō et thuribula. et phialas. Que aurea aurea et que argentea argentea. tulit p̄nceps militie id est columpnas duas. mare unū. et bases quas fecerat rex salomon in templo dñi. Nō erat pondus eris: omnū uasoz. Decem et octo cubitos altitudinis habebat columpna una. et capitellū ereum sup se. altitudinis trium cubitoz. et retiaculū. et malogramata sup capitellū columpne: omnia erea. Similem et columpna scda: habebat ornata. Tulit q̄q; p̄nceps militie saratām sacerdotē primū. et sophoniam sacerdotē scdm. et tres ianitores. et de ciuitate eunuchū unū qui

erat p̄fectus sup bellatores uiros. et q̄inq; uiros de hys qui steterant corā rege quos reperit in ciuitate: et sopher p̄ncipem exercitus qui pbabat tyrones de pplō terre. et sex uiros ex uulgo qui inuenti fuerant ī ciuitate. Quos tollens nabuzardan p̄nceps militū: duxit ad regem babilonis. in reblatā. Percussitq; eos rex babilonis: et interfecit eos in reblatā. in t̄ra emach. Et t̄nslatus ē iuda: de terra sua. Pplō autē qui relictus erat in t̄ra iuda. quē dimiserat nabuchodonosor rex babilonis: p̄fecit godoliam filiū atcham filij saphaū. Qd̄ cū audissent omīs duces militum. ipsi et uiri qui erant cū eis. uidelicet qd̄ constituisset rex babilonis godoliam. uenerunt ad godoliam in masphā: ysinael filius nathanie. et iohannān filius caree. et saratā filiū tenamech nechophatites. et tezonias filiū machathi. ipsi et socij eozū. Iurauitq; eis godolias. et socij eoz: dicens. Nolite timere seruire chaldeis. Manete in t̄ra. et seruite regi babilonis: et bene erit uobis. Factū est autē in m̄se septimo uenit ysinahel filiū nathanie filij elisama de semine regio. et decē uiri cū eo: percussērunt godoliam. qui mortuus est: et iudeos et chaldeos qui erant cū eo in masphā. Consurgensq; oīs ppl̄s a paruo usq; ad magnū. et p̄ncipes militū. uenerūt in egiptū: t̄nctes chaldeos. Sc̄m ē uō in anno tricesimo septimo t̄nsmigratōis ioachim regi iude. m̄se duodecimo uicesima septi-

me sicut dicit scriptura flumina de uentre eius fluent aque uiue. Vnq; scriptum est: quod saluator scriptum esse testatur. Vbi scriptum est septuaginta non habent: apocrypha nescit ecclesia. Ad hebreos igitur reuertendum est: unde et dominus loquitur: et discipuli exempla presumunt. Hec pace uerere loquor: et obrectatoribus meis tantum respondeo; qui canino dente me rodunt in publico detrahentes. legentes in angulis. idem et accusatores et defensores. cum in alijs preuent. quod in me repbant: quasi uirtus et uirtus non in rebus sunt. sed cum auctore mutantur. Ceterum memini editionem septuaginta translatorum olim de greco emendatam tribuisse me nostris: nec inuicem debere estimari eorum quos in conuentu fratrum semper edissero. Et quod nunc dabreiamin id est uerba dierum interpretatus sum idcirco feci: ut inexcusabiles moras et siluam nominum que scriptorum confusa sunt uicio sensuque barbariem. aptius et purius cola digererem: inmetipsum et meis. iuxta hysimenui canens. si antes surde sunt ceterorum. **Explicit**

**prologus Incipit liber
philipponem primum.**

Adam. Seth. enos. caynan. malalehel. iarred. enoch. mathusalem. lamech. noe: sem. cham. et iaphet. Filij iaphet: gomer. magog. maday. et iauan. tubal. mosoch. et thyras. Porro filij gomer: aschenez. et riphah. et thogorma. Filij autem iauan: elyfa. et

tharsis. cethim. et dodanim. Filij cham: chus. et mesraim. phuth. et chanaan. Filij autem chus: saba. et euila. sabacha. et rechema. et sabachacha. Porro filij rechema: saba. et dadan. Chus autem: genuit nemroth. Iste cepit esse potens in terra. Mesraim uero genuit ludim. et ananim. et laabim. nephroim. phetrusim quique et chassuim: de quibus egressi sunt philistim. et chapthurim. Chanaan uero genuit sydonem primogenitum suum: et etheum. iebuseum quoque et amorreum. et gergeseum. eueumque et aracheum. et syneum aradium quoque et samareum. et ematheum. Filij sem: elam. et assur. et arphaxad. et luth. et aram. hus. et ul. et gochor. et mosoch. Arphaxad autem genuit sale: qui et ipse genuit heber. Porro heber nati sunt duo filij. unum nomen phalech. quia in diebus eius diuisa est terra: et nomen fratris eius iectan. Iectan autem genuit ebmodath. et saleph. et aselmoth. et tare adoram quoque et uzal. et deda. ebah. et iam. et abymahel. et saba. necnon et ophyr. et euila. et iobab. Omnes isti filij iectan. Sem. arphaxad. sale. heber. phalech. reu. seruch. nachor. thare. abram: iste est abraham. Filij autem abraham: ysaac. et hysmahel: et hec generatio eorum. Primogenitus hysmahelis: nabaioth. et cedar. et abdehel. et mapsam. et masma. et duma. massa. adab. et themar. iahir. naphis. cedma. Hii sunt filij hysmahelis. Filij autem cethure concubine abraham. quos

genuit: zamra. ieran. madan. ma-
dian. iesboch. sue. Porro filij ieran:
saba. et dadan. filij aut dadan: assu-
rym. et latufim. et laomin. Filij
aut madian: epha. et epher. et enoch.
et abida. et eldaa. Omnis hy filij ce-
thure. Genuit aut abraham ysaac:
cuius fuerunt filij esau. et isrl. Filij
esau: eliphaz. rahuel. seyr. iaus. ia-
lam. chore. filij eliphaz: theman.
omer. sephr. gechem. et cenez. cham-
na. amalech. filij rauel: naad. zara.
nama. maza. filij seir: iochan. so-
bal. sebeon. anam. dison. eser. disan.
filij iochan: orri. ahoyman. Porro
aut iochan: fuit thamna. filij so-
bal: alian. et manaach. et ebal. et
sephr. et onam. filij sebeon: ata et
ana. filij ana: dison. filij dison: ha-
maran. et helaban. et iechran. et cha-
ran. filij eser: balaan. et zauan. et
iachan. filij dison: us. et aran. Isti
sunt reges qui impauerunt in terra
edom: antequa eet rex sup filios isrl.
Bale filius beor: et nom ciuitatis
eius denaba. Mortuus e aut bale:
et regnauit p eo iobab. filius zare.
de bofra. Cumq; iobab fuisset mor-
tuus: regnauit p eo hulam de tra
themanoy. Obijt quoq; et hulam:
et regnauit p eo adad. filius badad.
Qui percussit madian in tra moab:
et nom ciuitatis ei abiuth. Cuiq;
et adad fuisset mortuus: regnauit
p eo semla de mastrecha. Et et sem-
la mortuus e: et regnauit pro eo
saul de rozoorth. que iuxta amnem
lira e. Mortuo quoq; saul: regnauit

pro eo balaana. filij ochobor. Sed et
hic mortuus e: et regnauit pro eo
adad. cui urbis nomen fuit phou.
Et appellata e uxor ei mehetabel:
filia maced. filie emazaab. Adad au
mortuo: duces p regib; ee cepunt.
Dux thanna. dux euila. dux iechthet.
dux oolibama. dux ela. dux phynon.
dux cenez. dux theman. dux mabsar.
dux magdihel. dux yra. Hy duces
filij aut isrl: **I** Edom.
ruben. symeon. leui. iuda. ysa-
char. zabilon. dan. ioseph. benamin.
neptalim. gad. aser. filij iuda: her-
onam. sela. Tres isti nati sunt ei: de
filia sue chananitidis. Fuit aut her-
pimogenitus iuda malus coram dno:
et occidit eu. Chamar aut nurus ei:
peperit ei phares. et zaram. Omnis
aut filij iuda: quinq; filij au pha-
res: esrom. et hamul. filij q; zare:
zamri. et ethan. et eman. chalchal
quoq; et daran. simul quinq; filij
charmi: achar. qui turbauit isrl. et
peccauit in furto anathematis. Fi-
lij etham: azarias. filij aut esrom
qui nati sunt ei: iheramalhel. et ram.
et chalubi. Porro ram: genuit ami-
nadab. Amnadab aut genuit naa-
son: principem filioy iuda. Naason q;
genuit salmon: de quo ortus est bo-
oz. Booz uo genuit obed: qui et ipse
genuit ysai. Ysai aut: genuit pmo
genitu heliab. scdm aminadab. et
cum samaa. quartu nathanahel.
quintu radai. sextum alsom. septi-
mu dauid. Quoy sorores fuerunt
saruua. et abigaal. filij saruue: abi-

fat. ioab. et asahel. tres. Abigail autē
 genuit amasa: cuius pater fuit ie-
 ther ymahelites. Chaleb uō filius
 esrom accepit uxore nomine azuba:
 de qua genuit iericho. Fuerunt q̄
 filij eius: iesar. et sobab. et ardon.
 Cumq; mortua eēt azuba. accepit
 uxore caleb epharath: que peperit
 ei hur. Porro hur: genuit huri. Hu-
 ri: genuit beselehel. Post hec ingres-
 sus ē esrom ad filiam machir pr̄is
 galaad. et accepit eam cū esset sexa-
 ginta annorū: que peperit ei segur.
 Segur genuit iair: et possedit
 uiginti tres ciuitates in terra ga-
 laad. Cepitq; iesur. et aram. oppi-
 da iair. et chanath. et uicilos eius.
 sexaginta ciuitatū. Omnes isti filij
 machir: patris galaad. Cum autē
 mortuus eēt esrom: ingressus ē ca-
 leb ad epharath. Habuit q̄q; esrom
 uxorem abia: que peperit ei assur
 patre thecuc. Nati sunt autē filij ie-
 ramehel primogenito esrom: ram. p-
 mogenitus eius et bima. et aram. et
 asom. et achia. Dixit quoq; uxorem
 alterā ieramehel. noīe azara: que
 fuit mater onam. Et filij ram pri-
 mogeniti ieramehel: fuerūt moos.
 et iamin. et achar. Quam autē ha-
 buit filios: semei. et iuda. Filij autē
 semei: nadab. et abisur. Nomen uō
 uxoris abisur. abraul: que peperit ei
 alhorban. et molid. Filij autē nadab:
 fuerunt saleth. et apphaim. Mortu-
 us ē autē saleth: absq; liberis. Fili-
 uō apphaim: iesi. Qui iesi: genuit
 sesan. Porro sesan: genuit oholi. Fi-

lij autē iuda fr̄is semei: iether. et io-
 nathan. Et iether: mortuus est
 absq; liberis. Porro ionathan: genu-
 it phalech. et ziza. Isti fuerunt filij
 ieramehel. Sesan autē nō habuit fi-
 los. s; filias: et seruū egyptiū noīe
 geraa. Deditq; ei filiam suā uxore:
 que peperit ei ethei. Et ethei autē: ge-
 nuit nathan. Et nathan: genuit
 zabad. zabad quoq; genuit ophal.
 Et ophal: genuit obed. Obed: genu-
 it iesu. Iesu: genuit azariam. Aza-
 rias: genuit helles. Helles: genuit
 elefa. Elefa: genuit sesamoy. Sesa-
 moy: genuit sellum. Sellum: genu-
 it ycamiam. Ycamias: genuit elisa-
 ma. Filij autē caleb fr̄is ieramehel.
 mosa primogenitus eius. ipse est pater
 ziph. et filij marefa patris hebron.
 Porro filij hebron: chore. et raphu.
 et receim. et sama. Sama autē genuit
 raam: patre ierchaam. Et receim:
 genuit semei. filius semei: maon. Et
 maon: pater bechsur. Cpha autē cōcu-
 bina caleb: pepit arran. et musa. et
 thezez. Porro arran: genuit gizen.
 filij iadai: regom. et iotham. et ie-
 sum. et phalez. et epha. et saaph.
 Concubina caleb maacha: pepit
 zaber. et tharama. Genuit autē sa-
 aph pater madme. nasue: pater mag-
 bena. et pater gabaa. Filia uō caleb:
 fuit axa. Hy erant filij caleb. Filij
 hur. primogeniti epharath: sobal pater
 cariatharim. salma pater bechyle-
 im. ariph pater bechgader. Fuerūt
 autē filij sobal patris cariatharim:
 qui uidebat dimidiū requietionū.

Et de cognatione cariathiarim: ietheri. et aphutei. et samatheti. et maserahi. Ex hys egressi sunt: sarahite. et estaolite. filij salma: patris bechleem. et nethophati: corone domus iaab. et dimidui requietionis saray. Cognationes quoque scribarum habitantium in iabes: canentes atque resonantes. et in tabnaculis commorantes. Hii sunt cinei: qui uenerunt de calore patris domus recab. **III**

David uero hos habuit filios qui ei nati sunt in hebron: primo genitum ammon. ex achinoen iezrahelide. secundum daniel. de abigahil carmelide. tertium absalon filium maacha. filie tholomai regis iessu. quartum adoniam. filium aggith. quintum saphathiam ex abithal. sextum iezraam de eglia uxore sua. Sex uero nati sunt ei in hebron: ubi regnauit septem annis. et sex in iherosolymis. Triginta autem et tribus annis: regnauit in iherosolymis. Porro in iherosolymis nati sunt ei filij. samaa. et soba. et ioathan. et salomon. quatuor: de bechsahee filia amihel. Iebaar quoque et elysama. et elyphalech. et noge. et napheg. et iaphie. necnon et elysama. et eliade. et elyphalech: nouem. Omnes hii filij dauid: absque filiis concubinarum. habuerunt sororem thamar. filius autem salomonis roboam: cui abia filia genuit asa. De hoc quoque natus est iofaphat: pater iozabab. Qui iozabab genuit ochoziam: ex quo ortus est ioas. Et huius filius amasias: genuit azariam. Porro azarie filius

ioathan precreauit achaz patrem ezechie: de quo natus est manasses. Sed et manasses genuit amon: patrem iosie. filij autem iosie: fuerunt. primo genitus iohannam. secundus ioachim. tertius sedechias. quartus sellum. De ioachim: natus est iechonias. et sedechias. filij iechonie: fuerunt. asir. salathiel. melchiram. phadara. senaser. et iechsemia. sama. et nadabia. De phadara: orti sunt zorobabel. et semei. Zorobabel: genuit mosollam. ananiam. et solomith sororem eorum. Alabamque et ochol. et barachia. et asadiam. iasabesed quoque. filius autem ananie. phalchias pater ieseie: cuius filii raphaia. Huius quoque filii arneim. de quo natus est obdia: cuius filius fuit sechemias. filius sechemie. semaias: cui filij arthus. et regal. et baaria. et naaria. et saphat sex numero. filij naarie: helioenai. et ezechias. ezricham. tres. filij helioenai: hodina. et eliasub. et pheleia. et accub. et ioanam. et dalara. et anani septem. **III**

Filij iuda: phares. et esrom. et carmi. et iur. et sobal. Reata uero filius sobal genuit gechy: de quo nati sunt achitnai. et laeth. Hec cognationes sarathi. Ista quoque stirps ethan: iezrahel. iesama. et iedebos. Nomine quoque sororis eorum asalephumi. Phimiel autem pater gedoz: et ezer pater ofa. Isti sunt filij iur primogeniti epharath patris bechleem. Astur uero patris thecuc erant due uxores: halaa. et naara. peperit autem naara: oozab. et epher.

et themani. et althari. **I**sti sunt filij
naara. Porro filij halaa: sereth. ye
saar. et ethan. Chus autē genuit
anob. et sobaba: et cognationes arai.
filij arim. **F**uit autē iabes inclitus p
fratib; suis: et mat̄ eius uocauit nom̄
illius iabes. dicens. Quia pepi eū
in dolore. Inuocauit uō iabes dñm
isrl: dicens. Si bñdicens bñdixeris
m̄. et dilataueris t̄minos meos: et
fuerit manus tua mecū: et feceris
me a malicia t̄i opp̄mi. Et p̄stitit ei
dñs: que p̄catus ē. Caleb autē frater
suhā. genuit machir: qui fuit pat̄
eston. Porro eston. genuit bechara
pha. et phesse. et thenā. patrē urbis
naas. **H**ij sunt uiri recha. Filij autē
cenez: othonihel. et saraiā. Porro fi
lij othonihel: achi. et maonith. **A**chi:
qui genuit ophra. Saraiās autē ge
nuit ioab: patrē uallis artificum.
Ibi quippe artifices erant. Filij uō
caleb filij rephone: hur. et hela. et
nachem. filijq; hela. et cenez. Filij q̄
ialelel: ziph. et zupha. ticia. et asra
hel. Et filij ezra. iether. et mered. et
epher. et iaalon: genuitq; maria. et
samar. et iesba. patrē estamo. **P**rox
quoq; eius iudaiā pepit iacet patrē
gedoz. et heber patrē socho: et hicu
thel patrē sanoa. **H**ij autē filij
bethie filie pharaonis: quā accepit
mered. Et filij uxoris odioe. sororis
nathan: garim. pat̄ zeila. et estha
mo. qui fuit de machathi. Filij q̄q;
symeon: amoyu. et rena. fili anan:
et thilon. Et filij iesy: zoeth. et ven
zoeth. Filij sela filij iuda. her. pater

lechā. et laada pat̄ meresa. et cogna
tiones domi opantiū byssum ī domo
uiram̄ et: et qui stare fecit solem. ui
ricq; indacy. et securus. et incedens.
qui p̄ncipes fuerunt in moab. et q̄
reuisi sunt in leem. **H**ec autē uetera
ūba. **H**ij sunt figuli habitantes in
plantationib; et in sepib; apud re
gem in opib; suis comoratiq; sunt
ibi: filij symeon: namuel. et iamin.
iarib. zara. saul. **S**ellum filius ei:
mablam filij eius. masma filij eius.
Filij masma: amuel. filius eius. et
zacur filij eius. semei filij eius. Filij
semei sedecim: et filie sex. **F**rēs autē
eius n̄ habuerūt filios multos: et u
niūsa cognatio n̄ potuit adquare
summā filioꝝ iuda. **H**abitauerunt
autē: in bersabee. et molada. et hafar
sual. et in bastaa. et maason. et in
tholath. et in bachuel. et horma. et ī
sichelech. et in bechmarchaboth. et in
arsafusim. et in bechberari. et ī saa
rim. **H**ec ciuitates eoz: usq; ad regē
dauid. **V**ille quoq; eoz: etham. et aen.
et remmon. et thochen. et asan. ci
uitates q̄ncq;: et unū si uiculi eoz
p̄ circuitum istaz ciuitatū usq; ad
baal. **H**ec ē habitatio eoz: et sedū
distributio. **M**oobab quoq; et iera
lech. et iosa filij amasie: et iohel. et
iehu filius iosabie et filij sarate. fi
lij asihel. et helicenai. et iacoba. et
sucua. et asata. et adihel. et isimuel.
et banara. **I**za quoq; filius sepher.
filij allon. filij idara. filij semri. fi
lij samara. **I**sti sunt p̄ncipes nōiati
in cognationib; suis: et in domo af

finitatū suarū multiplicati sunt uehementer. Et pfecti sunt ut ingrederentur in gador usq; ad orientē uallis: et ut quererent pascua ouib; suis. Et inuenert pascua uberrima et ualde bona. et terrā latissimā et quietā et fertilem: in qua ante habitauerant de stirpe cham. Hui; g uenerunt quos supra descripsimus nōiatim in dieb; ezechie regis iuda. et pcesserunt tabnacula eorū et habitatores qui inuenti sō ibi: et deleuerūt eos usq; in p̄sente diem. Habitaueruntq; p eis: qm̄ uberrima ibidē pascua repererūt. De filiis quoq; symeon. abierūt in monte seir. uiri quingenti: habentes p̄ncipes phalchiam. et naaria. et raphaiam. et orzhel filios iesi. Et pcesserunt reliquias que euadē poterant amalechitay: et habitauerūt ibi p eis usq; ad diem hanc.

Filij quoq; ruben p̄mogeniti isrl̄is ip̄e quippe fuit primogenitus eius: s; cum uiolasset thoru; patris sui data sunt p̄mogenita ei. filijs ioseph filij isrl̄: et n̄ est ille reputatus in p̄mogenitū. Porro iudas qui erat fortissimus inter fr̄es suos: de stirpe eius p̄ncipes germi nati sunt. Primogenita autē: reputata sūt ioseph. filij ḡ ruben p̄mogeniti isrl̄: enoch. et phallu. estrom. et carim. filij iohel: samara fili ei. gog filius eius. semet fili ei. micha filius ei. reera filius eius. baal fili eius. beera filius ei. quē captiuū duxit theglathphalasar. rex assyri-

or. et fuit p̄nceps in tribu ruben. Fr̄s autē eius et uniuersa cognatio. q̄ndo numerabātur p̄ familias suas: habuerunt p̄ncipes iehel. et zacharia. Porro bala filius azaz. filij samma. filij iohel. ip̄e habitauit in arcer usq; ad nebo. et beelmeon. Contra orientalem q̄q; plagam habitauit: usq; ad introitum heremi. et flumen eufraten. Multū quippe numerū iuimtorū possidebat: in t̄ra galaad. In dieb; autē saul. p̄lati sunt contra agarenos: et interfecerunt illos. habitaueruntq; p eis in tabnaculis eorū: in omni plaga que respicit ad orientē galaad. filij uō gad ē regione eorū habitauerunt in terra basan. usq; selchā: iohel in capite. et sapha sc̄ls. Janai autē et sapha: in basan. Fr̄es uō eorū. sc̄lm̄ domos cognationū suarū: michael. et mosollam. et sebe. et ioze. et iachan. et ze. et heber. septem. Hui; filij abiahel: filij uiri. filij iaro. filij galaad. filij michael. filij iefesi. filij geddo. filij buz. Frat̄ quoq; filij abdihel. filij gunt: p̄ncipes domus in familijs suis. et habitauerunt in galaad. et in basan. et in uiculis eius. et in cunctis sub urbanis saron. usq; ad terminos. Om̄s hui; numerati sunt in dieb; ioathan regis iuda: et in dieb; ieroboam regis isrl̄. filij ruben et gad et dimidie tribus manasse. uiri belatores. scuta portantes et gladios. et tendentes arcum. eruditq; ad p̄lia. quadraginta quatuor milia. et septingenti sexaginta p̄cedentes

ad pugna: dimicauerunt contra agarenos. Turci uo et naphet. et nodab. p̄buerunt eis auxiliū. Traditiq; s̄ in manus eoz agareni. et uniuersi qui fuerant cū eis: quia dñm iuo cauerūt cum pharentur. Et exaudiuit eos: eo qd̄ credidissent in eum. Cepuntq; om̄ia que possederant: cameloz quinquaginta milia. et ouum ducenta quinquaginta milia. a sinos duo milia. et aīas hominū centū milia. Vulnerati enī multi corruerunt: fuit enī bellū dñi. Habituauerūtq; p̄ eis: usq; ad transmigrationē. Filij quoq; dimidie trib; manasse. possederunt terrā a finib; basan usq; baalhermon. et sanir. et montē hermon: ingens quippe numerus erat. Et hī fuerunt p̄ncipes domus cognationis eorum: epher. et iesi. et helihel. et ezrihel. et iheremia. et odora. et reihel. uiri fortissimi et potentes. et nominati duces in familijs suis. Reliquerūt autē dñm patrum suoz: et fornicati sunt post deos pp̄loz terre. quos abstulit dñs coram eis. Et suscitauit dñs d̄s isrl̄. sp̄m phul regis assyrioz. et sp̄m theglathphalasar regis assur: et transtulit ruben. et gad. et dimidiā tribum manasse. et adduxit eos in ala. et aboz. et aara. et fluuiū gozam usq; ad diem hanc.

Filij leui: gerson. caath. Vmerari. filij caath: amram. ysar. hebron. et ozi. hel. filij amram: aaron. moyses. et maria. filij aaron: nadab. et abui. eleazar.

et irhamar. Eleazar genuit phinees: et phinees genuit abisue. Abisue uo genuit. boczi: et boczi genuit. ozi. Ozi genuit saraiam: et saraias genuit. meraioth. Porro meraioth genuit amaria. et amarias genuit achitob. Achitob genuit sadoe: sadoe genuit achimaas. Achimaas genuit azaria: azarias genuit iohanan. iohanan genuit azaria. Ipse qui sacerdotio functus ē in domo quam edificauit salomō in iherlm. Genuit autē azarias amaria: et amarias genuit. achitob. Achitob genuit sadoch: sadoch genuit sellum. Sellum genuit helchiam: helchias genuit azaria. Azarias genuit saraiam: et saraias genuit iosedech. Porro iosedech egressus ē: quando transtulit dñs iudam et iherlm p̄ manus nabuchodonosor. Filij ḡ leui: gerson. caath. et merari. Et hec nōia filioz gerson: lobeni. et semei. Filij caath: amra. et ysar. et hebron. et ozihel. Filij merari: mooli. et musi. Hec autē cognationes leui: scdm̄ familias eoz. Gerson: lobeni filius eius. raath filius eius. zama filius eius. iohaath filius ei. addo filius ei. zara filius eius. rethrai filius eius. Filij caath: aminadab filius ei. chore filius ei. asir filius eius. helchana filius eius. abiasaph filius eius. asir filius ei. chaath filius eius. huriel filius eius. ozi as filius ei. saul filius eius. Filij helchana: asmalai. et achimoch. et helchana. Filij helchana: sopher

filius ei. naath filii eius. heliab filii
 eius. iheroan filius ei. helchana
 filii eius. filii samuel. primogenitus
 uallem. et abiam. filii autem merari.
 mooli. lobeni filii eius. semet filius
 eius. oza filius ei. samaa filius ei.
 aggia filius eius. asara filius eius.
 Isti sunt quos constituit dauid super
 cantores domus domini. ex quo colloca-
 ta est archa. et ministrabant coram
 tabernaculo testimonio canentes. do-
 nec edificaret salomon domum domini
 in iherusalem. Erant autem iuxta ordi-
 nem suum. in ministerio. Hi uero sunt
 qui assistebant. cum filiis suis. De
 filiis caath. heman cantor. filius
 iohel. filii samuel. filii helchana. fi-
 lii iercan. filii heliel. filii thou. filii
 psiph. filii helchana. filii maath.
 filii masai. filii helchana. filii iohel.
 filii azarie. filii sophonie. filii cha-
 ath. filii asir. filii abiasaph. filii
 chore. filii ysasar. filii caath. filii leui.
 filii isel. Et frater eius. asaph. qui
 stabat a dextris eius. Asaph. filius
 barachie. filii samahja. filii micha-
 el. filii basie. filii melchie. filii arha-
 nai. filii zara. filii adara. filii eth-
 nan. filii zama. filii semet. filii
 geth. filii gerson. filii leui. filii
 autem merari fratres eorum. ad sinistram.
 Ethan. filius chusi. filii addi. filii
 maloch. filii asabie. filii amasie. fi-
 lii helchie. filii amasai. filii bonni.
 filii somer. filii mooli. filii musi. fi-
 lii merari. filii leui. Fratres quoque eorum
 leuite. qui ordinati sunt in cunctum
 ministerium tabernaculi domus domini.

Aaron uero et filii eius. adolebant incen-
 sum super altare holocaustorum. et super
 altare thymiamatis. in omne opus
 sancti sanctorum. et ut precarentur pro
 iuxta omnia que precepit moyses ser-
 uis dei. Hi autem sunt filii aaron. et
 leazar filius eius. phinees filii eius.
 abisue filii eius. boozii filius ei. orgi
 filius. zarata filius eius. meraiorch
 filii eius. amarias filii eius. achitob
 filius eius. sadoch filius eius. achi-
 maas filii eius. Et hec habitacula
 eorum pro uicis atque confinibus. filiorum scilicet
 aaron. iuxta cognationes caathi-
 tarum. ipsis enim sorte contigerant.
 Dederunt ergo eis hebron in terra iuda.
 et suburbana eius pro circuitu. agros uero
 ciuitatis et uillas. caleb filio iephone.
 Porro filii aaron dederunt ciui-
 tates ad confugiendum. hebron. et
 lomna. et suburbana eius. iether quoque
 et eschamo cum suburbanis suis. sed
 et helon. et dabit cum suburbanis si-
 is. asan quoque et bechfames. et sub-
 urbana earum. De tribu autem benia-
 min. gabee. et suburbana eius. et a-
 lamath cum suburbanis suis. ana-
 thot quoque cum suburbanis suis. Om-
 nes ciuitates tredecim cum suburbanis
 suis. pro cognationes suas. filii autem
 caathi residui de cognatione sua.
 dederunt ex dimidia tribu manasse
 in possessionem. urbes decem. Porro fi-
 lii gerson pro cognationes suas. de
 tribu ysachar. et de tribu aser. et de
 tribu neptali. et de tribu manasse
 in basan. uel tredecim. filii autem
 merari pro cognationes suas. de tribu

ruben. de tribu gad. et de tribu zabulon. dederunt sortes ciuitates duodecim. Dederunt quoque filii israel leuiti. ciuitates et suburbana earum. Dederuntque per sortem ex tribu filiorum iuda. et ex tribu filiorum symeon. et ex tribu filiorum beniamin. urbes has quas uocauerunt ex nominibus suis: et ex hijs que erant ex cognatione filiorum caath. fueruntque ciuitates in terminis eorum: de tribu ephraim. Dederuntque eis urbes ad confugiendum: sichem cum suburbanis suis in monte ephraim. et gazzer cum suburbanis suis. hicnaaan quoque cum suburbanis suis. et bethoron similiter. necnon et elon cum suburbanis suis. et gechremon in eundem modum. Porro ex dimidia tribu manasse. aner et suburbana eius. haiaam et suburbana eius: hijs uide licet qui de cognatione filiorum caath reliqui erant. Filii autem gerson: de cognatione dimidie tribus manasse. gaulon in basan et suburbana eius. et astaroth cum suburbanis suis. De tribu ysachar: cedez et suburbana eius. et daberich cum suburbanis suis: ramoth quoque et suburbana eius. et anem cum suburbanis suis. De tribu uid aser: masal cum suburbanis suis. et abdon similiter. hucath quoque et suburbana eius. et roob cum suburbanis suis. Porro de tribu neptalim: cedez in galilea et suburbana eius. amon cum suburbanis suis. et cariathaim et suburbana eius. Filii autem merari residuis: de tribu zabulon. remono et suburbana eius. et thabor cum

suburbanis suis. Transiordanem quoque ex aduerso iericho contra orientem 102 danis: de tribu ruben. bosor in solitudine cum suburbanis suis. et iasa cum suburbanis suis. cademoth quoque et suburbana eius. et nuphaat cum suburbanis suis. necnon et de tribu gad. ramoth in galaad et suburbana eius. manaim cum suburbanis suis. et efelbon cum suburbanis suis. et iezzer cum suburbanis suis. Porro filii ysachar: **VII** filii. thola. et phua. iasub. et sameiron. quatuor. Filii thola: ozi. et raphaia. et ierichel. et iemar. et iepsem. et samuel. principes per domos cognationum suarum. De stirpe thola. uiri fortissimi numerati sunt in diebus dauid: uiginti duo milia sexcenti. Filii ozi. iezraia: de quo nati sunt michahel. et obadia. et iohel. et iesha. quinque omnes principes. cumque eis per familias et per filios suos. accincti ad prelium uiri fortissimi. triginta sex milia. Multas enim habuerunt uxores. et filios. Fratresque eorum per omnem cognationem ysachar. robustissimi ad pugandum: octoginta septem milia numerati sunt. Filii beniamin: bela. et bochor. et iadihel tres. Filii bela. efbon. et ozi. et ozihel. et zerinoth. et ueai. quinque. principes familiarum. et ad pugandum robustissimi. Numerus autem eorum: uiginti duo milia. et triginta quatuor. Porro filii bochor: zamira. et ichas. et heltezer. et helioenai. et amri. et ierimoth. et abia. et anathor. et almathan. Omnes hijs: filii bochor. Numati sunt

cognitionū electi atq; fortissimi. du-
ces ducum. Numerus autē eorū era-
tis que apra eēt ad bellum: iuginti
sex milia. **VII**

Beniamin autē genuit bela pri-
mogenitū suū: asbaal scdm. et aara
tēum. noaa quartū. et rapha cōn-
tum. Fueruntq; filij bela: addoar. et
gera. et abiud. abisue quoq; et naa-
mam. et achia. sed et gera. et sephu-
phan. et hiram. **H**y sunt filij aoch.
pncipes cognitionū habitantū in
gabaa: qui translati sunt in ma-
nath. Naaman autē et ahia. et ge-
ra. ipse transtulit eos: et genuit oza.
et aud. Porro saarim genuit in re-
gione moab: postquā dimisit usim.
et bara uxores suas. Genuit autē de
edes uxore sua: iobab. et sebia. et mo-
sa. et molthon: iebus qiq; et sechia.
et marna. **H**y sunt filij eius: pnci-
pes in familijs suis. De usim uō:
genuit achitob. et elphaal. Porro
filij elphaal: heber. et misaam. et
samaad. **H**ic edificauit onō: et lod.
et filias eius. Bara autē et sama:
pncipes cognitionū habitantū in
hailon. **H**y fugauerūt habitatores
geth. et hala. et sesach. et ierimoth.
et zadabia. et arod. et heder. Micha-
el quoq; et iespha. et ioaa. filij aba-
na: et zedabia. et mosollam. et eze-
thi. et heber. et iesamari. et iezhia.
et iobab. filij elphaal: iatim. et ze-
cri. et zabd. et helioenai. et seletai.
et helihel. et adaria. et baraza. et sa-
marath. filij semei: iesphan. et he-
ber. et elihel. et abdon. et echri. et

chanaan. et anania. et talam. et a-
nathothia. et iephdia. et phaniel.
filij sesach: et sampsar. et scozia. et
ortholia. et gersia. et helia. et zechri.
filij ieroam. **H**y patriarche. et cog-
nationū principes qui habitauerūt
in iherlm. **I**n gabaon autē habitauē-
runt abigabaon: et nom uxoris et
maacha. filius quoq; eius pmo-
genitus abdon. et sur. et cis. et baal.
et ner. et nadab. gedor quoq; et haro.
et zacher. et machelloch. **E**t machel-
loch: genuit samaa. **H**abitauerūtq;
ex aduerso fratru suoz in iherlm:
cum frib; suis. **A**er autē genuit cis:
et cis genuit saul. Porro saul: ge-
nuit ionathan. et melchisue. et abi-
nadab. et hisbaal. filius autē iona-
than. meribaal: et meribaal genu-
it micha. filij micha: phicon. et me-
lech. et thara. et ahaz. **E**t ahaz: ge-
nuit ioiada. **E**t ioiada: genuit al-
moth. et almoth. genuit zamri.
Porro zamri genuit moosa: et mo-
osa genuit banaa. **C**uius fili fuit
raphata. de quo ortus ē elefa: qui
genuit esel. Porro esel sex filij fue-
re. hys nominib;: exricam. bocru.
ylmahel. saria. abadia. anan. **O**m-
nes hy: filij esel. filij autē asech
fris eius: ulam primogenitus. et
hus secundus. et elyphales tertius.
Fueruntq; filij ulam. uiri robu-
tissimi. et magno robore. tenden-
tes arcum: et multos habentes
filios ac nepotes. usq; ad centum
quingenta. **O**mnes hy: filij
beniamin. **IX**

Universus q̄ isrl̄ dimumerat̄ ē:
 et sūma eor̄ scripta est in libro
 regum isrl̄ et iuda. Translatiq; sunt
 in babilonē: p̄p̄ delictū suum. Qui
 aut̄ habitauerunt p̄mi in urbib; su-
 is. et in possessionib;: isrl̄ et sacerdotes
 et leuite. et nathinei. Cōmorati sunt
 in iherlm̄ de filiis iuda et de filiis be-
 niamin: de filiis quoq; effraim ⁊ ma-
 nasse. Othei filius amuid. filij sem-
 ri. filij omroi. filij bonni: de filiis pha-
 res. filij iuda. Et de siloni: asia pri-
 mogenitus. et filij eius. De filiis aut̄
 zara: iehel. et fr̄es eor̄. sexcenti no-
 naginta. Porro de filiis beniamin:
 salo filij mosollam. filij odora. filij a-
 sana. et iobonaiā. filius ieroam. et
 ela filij ori. filij mochori. et mosollā
 filius saphacie. filij rahuel. filij ie-
 banie. et fr̄es eor̄ p̄ familias suas
 nongenti q̄nquaginta sex. Omnes
 hy principes cognationū suar̄: p̄ do-
 mos patrum suor̄. De sacerdotib;
 aut̄: ierada. iozarib. et iachim. aza-
 rias quoq; filius helehiē. filij mosol-
 lam. filij iadoch. filij maratoch. filij
 achitob. pontifex domus dñi. Porro
 adarias filius ieroam filij phasor.
 filij melchia. et masara filij adihel.
 filij iezra. filij mosollam. filij mosel-
 lamoth. filij emmer. fr̄es quoq; eor̄
 p̄ncipes p̄ familias suas. mille sep-
 tingenti septuaginta fortissimi ro-
 bore: ad faciendum opus ministerij
 in domo dñi. De leuitis autem: se-
 metā filij assub. filij ezricam. filij
 asebiu. de filiis merari. bachabar q̄
 carpentarius. et galal. et matha-

ma. filij micha. filij zechri. filij asaph.
 et obdias filius semeie. filij galal.
 filij idichum. et barachia filius asa.
 filij helchana. qui habitauit ī atrij
 necrophati. Janitores aut̄: sellum. ⁊
 achub. et thelmon. et achunan. et
 fr̄es eor̄. Sellum: princeps. Usq; ad
 illud tempus. in porta regis ad ori-
 entē obseruabant p̄uices suas: de
 filiis leui. Sellum uō filius chore.
 filij abiasaph. filij chore: cum fr̄ib;
 suis. et domo patris sui. Hy sunt co-
 rite sup̄ opa ministerij. custodes uel
 tibuloꝝ tabnaculi. et familie eor̄ p̄
 uices castror̄ dñi: custodientes in-
 troitum. Sines aut̄ filius eleazar.
 erat dux eor̄ coram dño. Porro zacha-
 rias filius mosollam: ianitor porte
 tabnaculi testimonij. Omnes hy e-
 lecti in ostiarios p̄ portas ducenti
 duodeci. et descripti in uillis p̄rys:
 quos constituerunt dauid et samu-
 el uidens in fide sua: tam ip̄os q̄m
 filios eor̄ in ostijs domus dñi. et in
 tabnaculo uicib; suis. p̄ q̄tuor uen-
 tos erant ostiarij: id est ad orientē
 et ad occidentē. ad Aquilonē et ad
 austrū. Fr̄es aut̄ eor̄ in uiculis mo-
 rabantur: et ueniebat in sabbatis
 suis. de tempe usq; ad tempus. His
 q̄tuor leuitis creditus ē omnis nu-
 merus ianitor̄: et erant custodien-
 tes exedras. et thesauros domi dñi.
 p̄ gyrum q̄q; templi dñi moraban-
 tur in custodijs suis: ut cū tempus
 fuisset mane apirent fores. De eode
 genere erant: et sup̄ uasa ministij.
 Ad numerū enī inferebatur uasa.

et efferebantur de ipsis. Et qui credita habebant utensilia sculari: perant simile et uino et oleo. et thuri et aromatis; filii autem sacerdotum: unguenta ex aromatis; conficiebant. Et mathathias leuites primogenitus sellum corite: perfectus erat omnium. que in sarragine frangebantur. Porro de filiis caath fratribus eorum. super panes erant propositionis: ut semper novos per singula sabbata pararent. Hi sunt principes cantorum per familias leuitarum. qui in exercitibus morabantur: ita ut die et nocte iugiter suo ministerio deseruiret. Capita leuitarum per familias suas: principes manserunt in iherusalem. In gabaon autem commorati sunt. Pater gabaon iathel: et nomen uxoris eius maacha. filius primogenitus eius. abdon: et sus. et cis. et baal. et ner. et nadab. gedoz quoque. et aho. et zacharias. et macelloth. Porro macelloth: genuit semmaa. isti habitabant in regione fractu suorum in iherusalem: cum fratribus suis. Aler autem genuit cis: et cis genuit saul. Et saul genuit ionathan: et melchisue. et abinadab. et hisbaal. filius autem ionathan: meribaal: et meribaal genuit micha. Porro filii micha: phiton. et malech. et thara. Aaz autem genuit iara: et iara genuit alamath. et azimoch. et zamri. Et zamri genuit moosa: et moosa genuit baana. Cuius filius raphaia genuit elefa: de quo ortus est hesel. Porro hesel sex filios habuit hys nominibus: exricam. bochru. ysmahel.

saria. obdia. anan. Hi filii hesel. **P**hilistym autem pugnabant contra israhel. fugeruntque uiri israhel palestinis: et ceciderunt uulnerati in monte gelboe. Cumque appinquassent philistei. persequentes saul et filios eius: percusserunt ionathan et abinadab. et melchisue. filios saul: et aggravatum est plium contra saul. Inueniuntque eum sagittarum: et uulnerauerunt iaculis. Et dixit saul: ad armigerum suum. Quagina gladium tuum: et interfice me: ne forte ueniatis in iherusalem. et illudant mihi. Noluit autem hoc facere armiger eius: timore preceus. Arripuit igitur saul ensam: et irruit in eum. Quod cum uidisset armiger eius. uidelicet esse mortuum saul. irruit etiam ipse in gladium suum: et mortuus est. Interiit ergo saul et tres filii eius: et omnis domus eius pariter concidit. Quod cum uidissent uiri israhel qui habitabant in campestribus: fugerunt. Et saul ac filii eius mortui. dereliquerunt urbes suas: et huc illucque dispersi sunt. Ueneruntque philistym: et habitauerunt in eis. Die igitur altero. detrahentes philistym spolia cesorum: inueniunt saul et filios eius. iacentes in monte gelboe. Cumque spoliassent eum et amputassent caput. armisque uidassent: miserunt in terram suam ut circumferretur. et ostenderetur ydolorum templis: et populis. Arma autem eius consecrauerunt in fano dei sui: et caput affixerunt in templo dagon. Hoc cum uidisset uiri

152
iabes galaad. omnia scilicet que philistinim fecerunt super saul: confur-
rerunt singuli uiroz fortium. et
trulerunt cadauera saul et filiorum
suorum. Attuleruntque ea in iabes: et
sepelierunt ossa eorum subter quercum
que erat in iabes. Et reuenerunt
septem diebus. Mortuus est ergo saul
propter iniquitates suas: eo quod periuratus
sit mandatum domini quod preceperat.
et non custodierit illud: sed insuper etiam
phytonissam consuluerit. nec spe-
rauerit in domino. Propter quod et interfe-
cit eum: et transtulit regnum eius ad

C David filium ysai. **XI**
Congregatus est igitur omnis israel
ad dauid in hebron: dicens. Os tu-
um sumus: et caro tua. Hec enim
et nudius tertius. cum adhuc regnaret
saul: tu eras qui educebas. et in-
ducebas israel. Tibi enim dixit dominus deus
tuus. Tu pasces populum meum israel: et
tu eris princeps super eum. Venerunt ergo
omnes maiores nati israel ad regem in
hebron: et inuit dauid cum eis fedus
coram domino. Inixeruntque eum regem
super israel: iuxta sermonem domini que
locutus est in manu samuel. Abijt
quoque dauid et omnis israel in iherusalem. hec
est iebus: ubi erant iebusei habita-
tores terre. Dixeruntque qui habe-
bant iebus: ad dauid. Non ingredi-
eris hic. Porro dauid cepit arcem
syon: que est ciuitas dauid. Dixitque.
Omnis qui percussit iebuseum in
primis: erit princeps et dux. Ascendit
ergo primus ioab filius saruie: et factus
est princeps. Habitauit autem dauid

in arce: et idcirco appellata est ciui-
tas dauid. Edificauitque urbem in
circuitu: a mello usque ad gyrum. Ioab
autem: reliqua urbis extruxit. Profi-
ciebaturque dauid uadens et crescens:
et dominus exercituum erat cum eo. Hi
principes uiroz fortium dauid. qui ad-
iuerunt eum ut fieret rex super omne
israel iuxta uerbum domini quod locutus est
ad israel: et iste numerus robustorum da-
uid. Iesbaam filius achamoni: prin-
ceps unius triginta. Iste leuauit hastam
suam: super trecentos uulnatos una
uice. Et post eum eleazar filius pa-
trui eius ahoites: qui erat inter tres
potentes. Iste fuit cum dauid in aphis
domini: quando philistinim congrega-
ti sunt ad locum illum in bellum. Et
erat ager regionis illius: plenus
ordeo. Fugeruntque philistiini: a facie phi-
listinorum. Hi steterunt in medio agri:
et defenderunt eum. Cumque percussissent
philisteos: dedit dominus salutem mag-
nam populo suo. Descenderunt autem tres
de triginta principibus ad petram in
qua erat dauid. ad speluncam odol-
lam: quando philistei fuerant castra
merati in ualle raphaim. Porro da-
uid erat in presidio: et statio philis-
tinorum in bechleem. Desiderauit igitur
dauid: et dixit. Si quis dederit mi-
hi aquam de cisterna bechleem: que
est in porta. Tres ergo isti per media ca-
stra philistinorum prexerunt: et hau-
serunt aquam de cisterna bechleem
que erat in porta: et attulerunt ad
dauid. ut bibet. Qui noluit: sed ma-
gis libauit illam domino. dicens. Absit

ut in conspectu dei mei hoc faciā; et sanguinē uicorū istorū bibam: quia ī piculo aīarū suarū attulerūt in aquā. Et ob hanc causam: noluit bibere. Hec fecerunt tres robustissimi. Abysai quoq; fr̄ ioab. ip̄e erat p̄nceps trium; et ip̄e leuauit hastam suā cōtra trecentos uulnatos: et ip̄e erat int̄ tres notatissimus. int̄ tres sc̄ls melitus. et p̄nceps eorū. Veruntam̄. usq; ad tres p̄mos n̄ puenerat. Banaias filius ioiade uiri robustissimi. qui multa opa p̄ceperat de capseel: ip̄e p̄cussit duos arihel moab. Et ip̄e descendit. et interfecit leonē in media cisterna: temp̄e uis. Et ip̄e p̄cussit uirum egyptiū; cuius statura erat quinq; cubitorū: et habebat lanceam ut liciatorū terentū. Descendit igitur ad eū cum uirga; et rapuit hastam quā tenebat manu: et interfecit eum hasta sua. Hec fecit banaias filius ioiade: qui erat tres robustos notatissimus. et int̄ triginta p̄mus. Veruntam̄. usq; ad tres non puenerat. Posuit aut̄ eum dauid: ad auriculā suam. Porro fortissimi uiri. in exercitu. Asahel frat̄ ioab. Et eleanan filius patruī eius de bethleem. Semmōth arorites. Hesses palonites. Itas filius acc̄es thecutes. Abiez̄er. anathothites. Sobochai. sothites. Itay achaites. Charai nethophatites. Helled filius banaa nethophatites. Chai filius rebat. de gabaath filiorū beniamin. Baraiā pharathonites. Huri de torrente goas. Abiel. ara-

bachites. Azmōth bauranites. Uiba salabonites. filij assem. gesoni. Janochan filius saga araites. Acham filij achar araites. Cliphac filius uepher mechoraites. Alhaphellonites. Asrahī carmelites. Aorai filius extrabai. Johel frat̄ nathan. Shubaur filij aggarai. Bellech ammonites. Hoorari berochites: armiger ioab filij saruē. Itas iethreus. Careb iethreus. Orias etheus. zabab filius ooli. Adina filius segar rubenites. p̄nceps rubenitarū: et cum eo triginta. Hanan filius mahacha. Et iosaphath. mathanites. Orias astarothites. Semma et iahel. filij hocham arderites. Jediel filius samri. et ioa frater ethosaites. Helihel maanites. ieribay. et iosia filij elnaen. Iethma moabites. Helihel. et obed. et iasihel. de masobia. **XII** **H**y quoq; uenerunt ad dauid in lychelech. cū adhuc fugeret saul filij eis: qui erant fortissimi. et egregij pugnatōres tendentes arcū. et utraq; manu fundis saxa iacentes. et dirigentes sagittas. Beftib; saul. ex beniamin: princeps ahiez̄er. et ioas. filij amaa gabathites. et iazihel. et phalech. filij azmōth. et barachia. et iehu anathothites. samaias quoq; gabonites fortissimi int̄ triginta. et sup̄ triginta ieremias. et ieziel. et io hannan. et zebad gadderothites. eluzai. et ierimuth. et baalia. et samria. et saphia araphites. hel-

chana. et iesia. et azrahel. et ioezer.
 et iestaam. decareim. ioelam q̄q; et
 saradia. filij ieroham de gedor. **S**
 et de gadli transfugerunt ad dauid
 cum lateret in deserto. uiri fortissi-
 mi pugnatores optimi. tenentes
 clipeum et hastam. **F**acies eorū q̄si
 facies leonis: et ueloces quasi ca-
 pree in montib; **C**eter p̄nceps. obdi-
 as sc̄ls. eliab tercius. masmana q̄r-
 tus. ieremias q̄ntus. hechi sextus.
 heliel septimus. iohannan octauū.
 helsebad nonus. ieremias decimus.
 bathana undecimus. **H**ij de filijs
 gad: p̄ncipes exercitus. Nouissim⁹
 centum militib; p̄erat: et maxim⁹
 mille. **I**sti sunt qui transierunt ior-
 danē mense p̄mo. q̄ndo inundare
 consueuit sup ripas suas: et om̄s
 fugauerunt qui morabantur ī uallib;
 ad orientalem plagā. et ad occiden-
 talem. **V**enerunt autē ⁊ de beniamin
 et de iuda: ad p̄sidium in quo mo-
 rabatur dauid. **E**gressusq; ē dauid
 obutam eis: et ait. **S**i pacifice ue-
 nistis ad me. ut auxiliaremini m̄:
 cor meū iungatur uobis. **S**i autē in-
 sidiamini michi. p̄ adūsarijs meis.
 cū ego iniquitatē in manib; nō ha-
 beam: uideat d̄s partem nr̄orū et
 iudicet. **S**p̄s uō induit abysai p̄n-
 cipem t̄r̄ triginta: et ait. **T**ui su-
 mus o dauid: et tecum fili ysai.
Pax pax tibi: et pax adiutorib; tui:
 te enī adiuuat d̄s tuus. **S**uscepit
 ḡ eos dauid: et constituit p̄ncipes
 turme. **P**orro de manasse transfu-
 gerunt ad dauid. q̄ndo ueniebat

cū philistym ut adūsūm saul pug-
 naret. **E**t n̄ dimicauit cū eis: quia
 inuito consilio remiserunt eū princi-
 pes philistinorū. dicentes: p̄culo ca-
 pitis nr̄i reuertetur ad d̄nm suū saul.
Quando igitur in sycheleg reūsus
 est: transfugerunt ad eū de manasse.
 ednas. et iozabad. iediel. ⁊ michael.
 et iozabad. et heliu. et salathi p̄n-
 cipes militū in manasse. **H**ij p̄bue-
 runt auxiliū dauid: adūsūm latrū-
 culos. **O**m̄s enī erant uiri fortissi-
 mi: et sc̄i sunt p̄ncipes in exercitu.
S⁹ et p̄ singulos dies ueniebant
 ad dauid. ad auxiliandū ei: usq; dū
 fieret grandis numerus. quasi ex-
 ercitus dei. **I**ste quoq; est numerū
 p̄ncipum exercitus qui uenerunt ad
 dauid. cū eēt in hebron: ut t̄nsfer-
 rent regnū saul ad eū. iuxta iūbū
 d̄ni. **F**ilij iuda portantes clipeum
 et hastam: sex milia octoginta. ⁊
 expediti ad preliū. **D**e filijs syme-
 on: uiroz fortissimoz ad pugnan-
 dum. septē milia centū. **D**e filijs
 leui: quatuor milia sexcenti. **J**oia
 da q̄q; p̄nceps de stirpe aaron: et
 cum eo tria milia septingēti. **S**a-
 doch enī puer egregie indolis. et
 domus patris eius: p̄ncipes uigin-
 ti duo. **D**e filijs autē beniamin fr̄ib;
 saul: tria milia. **M**agna enī pars
 eorū: adhuc sequebatur domū saul.
Porro de filijs effraim uiginti mi-
 lia octingenti. fortissimi robore:
 uiri nominati in cognatōib; suis.
Et ex dimidia parte trib; manasse:
 decem et octo milia. **S**inguli p̄ no-

mina sua uenerunt: ut constitueret
 dauid regem. De filijs quoque ysachar.
 uiri eruditi qui nouerant singula
 tempa ad precipiendum quid facere de-
 beret israel: principes ducenti. Omnis
 autem reliqua tribus: eorum consilia sequi
 batur. Porro de zabulon qui egredi-
 ebantur ad prelium. et stabant in a-
 cie instructi armis bellicis quinqua-
 ginta milia: uenerunt in auxiliu-
 m non in corde duplici. Et de neptalim
 principes milicie: et cum eis instructi
 clipeo et hasta triginta septem mi-
 lia. De dan etiam preparati ad prelium:
 uiginti et octo milia sexcenti. Et
 de aser egredientes ad pugnam: et
 in acie puocantes: quadraginta
 milia. Transiordanem autem de filijs
 ruben et gad et dimidia parte tribus
 manasse. instructi armis bellicis.
 centum uiginti milia. Omnes isti uiri
 bellatores et expediti ad pugnam: cum
 corde perfecto uenerunt in hebron:
 ut constituerent dauid regem super
 uniuersum israel. Sed et omnes relique
 ex israel uno corde erant: ut rex fieret
 dauid. Fueruntque ibi apud dauid
 tribus diebus: comedentes et bibentes:
 preparauerant eis enim fratres eorum: et
 qui iuxta eos erant. usque ad ysachar.
 et zabulon. et neptalim: af-
 ferebant panes in asinis et came-
 lis et mulis et bobus ad uescendum.
 fatinam. palatas. uiam passam.
 unum. oleum. boues. et arietes.
 ad omnem copiam. Gaudium quippe
 erat: in israhel. **XII.**
Hic autem consiliu dauid cum tribunis

et centurionibus et uniuersis principibus:
 et ait ad omnem cetum israel. Si pla-
 cet uobis. et a domino deo nostro egreditur
 sermo quem loquor: mittamus ad fratres
 uros reliquos in uniuersas regiones
 israel. et ad sacerdotes et leuitas qui
 habitant in suburbanis urbium. ut
 congregentur ad nos: et reducamus
 archam dei nostri ad nos. Non enim re-
 quiescimus ea: in diebus saul. Et respon-
 dit uniuersa multitudo: ut ita fieret.
 Placuerat enim sermo: omni populo. Co-
 gregauit ergo dauid cunctum israel. a syon
 egypti usque dum ingrediatis emath:
 ut adduceret archam dei de caria-
 thiarim. Et ascendit dauid et omnes
 uiri israel ad collem cariathiarim: qui
 est in iuda: ut afferret inde archam
 domini dei sedentis super cherubin. ubi
 inuocatum est nomen eius. Imposue-
 runtque archam dei super plaustrium
 nouum: de domo aminadab. Oza
 autem et fratres eius: minabant plastrum.
 Porro dauid et uniuersus israel iude-
 bant coram domino omni uirtute: in can-
 tibus et in cytharis et psalterijs et
 tympanis et cymbalis et tubis. Cum
 autem uenissent ad aream chidon.
 tetendit oza manu suam: ut susten-
 taret archam. Hos quippe lasciu-
 ens: paululum inclinauerat eam. Fra-
 tus est itaque dominus contra ozam: et per-
 cussit eum eo quod tetigisset archam: et
 mortuus est ibi coram domino. Contris-
 tatusque est dauid: eo quod diuisisset
 dominus ozam. Vocauitque locum illum
 diuisio oze: usque in presentem diem.
 Et timuit dominum tunc temporis: dies.

Quom̄ ad me possum introducere archam dñi. Et ob hanc causam. n̄ eam adduxit ad se. hoc ē in ciuitate dauid: sed diuicit in domum obededom gethei. Mansit ḡ archa dei in domo obededom tribz in sibi. Et bñdixit dñs domui eius. et omnibz que habebat. **XIII**

Misit quoq; yram rex tyri nūcios ad dauid. et ligna cedrina. et artifices parietū lignoq;: ut edificarent ei domū. Cognouit q; dauid qd̄ confirmasset eū dñs in regem sup̄ isrl̄: et subleuatum eēt regnū suū sup̄ pplm̄ eius isrl̄. Accepitq; dauid alias uxores in iherlm̄: genuitq; filios ac filias. Hec nomina eoz qui nati sunt ei in iherlm̄: sammū et sobab. nathā et salomon. ieber et elisu. et eli et eliphaleth. noga quoq; et napheg. et iaphthe elisama. et baliada et eliphaleth. Audientes autē philistim eo qd̄ unctus eēt dauid in regē sup̄ uniuersum isrl̄: ascenderūt om̄s ut quererēt eū. Qd̄ cum audisset dauid: egressus ē obuiā eis. Porro philistim: diffusi sunt ī ualle raphaim. Consuluitq; dauid dñm: dicens. Si ascendam ad philisteos. Et si trades eos in manu mea. Dixitq; ei dñs. Ascende: et tradā eos in manu tua. Cumq; illi ascendissent in baalpharasim. percussit eos ibi dauid: et dixit. Diuisit dñs inimicos meos p̄ manū meā: sicut diuiduntur aque. Et idcirco uocatum ē nom̄ loci illi: baalpharasim.

Dereliqueruntq; tibi deos suos: quos dauid uersit exuri. Alia autē uice philistim irruerunt: et diffusi sunt in uallem. Consuluitq; dauid dñm rursum. Et dixit ei dñs. Non ascendes p̄ eos. Recede ab eis: et uenies contra illos ex aduersos p̄uox. Cūq; audierūt sonitum gradientis in cacumine p̄uox: tunc egredietis ad bellum. Egressus ē enim dñs ante te: ut percutiat castra philistim. Fecit ḡ dauid sicut p̄cepit ei dñs: et percussit castra philistinor. de gabaon usq; gazara. Diuulgatumq; ē nomen dauid in uniuersis regionibz: et dñs dedit paruorem ei sup̄ om̄s gentes. **XV**

Fecit quoq; sibi domos: in ciuitate dauid. Et edificauit locum arche dei: tetenditq; ei tabernaculū. Tunc dixit dauid. Illic tū ē ut a quocumq; portetur archa dei: nisi a leuitis quos elegit dñs ad portandū eam. et ad ministrandū sibi usq; in eternū. Congregauitq; uniuersum isrl̄ in iherlm̄. ut afferretur archa dei in locum suū quem p̄parauerat ei: necnō et filios aaron et leuitas. De filijs caath: uihel p̄nceps fuit. et fr̄es ei. centum uiginti. De filijs merari: asaiā p̄nceps. et fr̄es eius. ducenti triginta. De filijs gerson: iohel p̄nceps. et fr̄es eius centū triginta. De filijs elisaphan: semeias p̄nceps. et fr̄es eius. ducenti. De filijs hebron: helihel p̄nceps. et fr̄es eius octoginta. De filijs ozihel: aminadab p̄nceps. et fr̄es eius. centū duodecī.

Vocauitq; dauid sadoch ⁊ abiathar
 sacerdotes. et leuitas. urihel. asafa. io
 hel. semetam. elihel. et aminadab.
 et dixit ad eos. Vos qui estis prin
 cipes familiarum leuiticarum. sanctificami
 ni cum fratribus vestris; et afferte archam
 domini dei israel. ad locum qui ei prepa
 ratus est: ne ut a principio quia non
 eratis presentes percussit nos dominus. sic
 et nunc fiat. illicitum quid nobis
 agentibus. Sanctificati sunt ergo sacerdo
 tes et leuitae: ut portaretur archa
 domini dei israel. Et tulerunt filii leui
 archam dei sicut precepit moyses
 iuxta uerbum domini: humeris suis in
 uertibus. Dixitq; dauid principibus
 leuitarum. ut constituerent de fratribus
 suis cantores in organis musicorum.
 nablis uidelicet et lyris et cymba
 lis: ut resonaret in excelsis sonitus
 leticie. Constitueruntq; leuitas.
 heman filium iohel. et de fratribus eius
 asaph filium barachie. De filiis uo
 merari fratribus eorum: ethan filium casaie.
 et cum eis fratres eorum. In secundo ordine:
 zachariam et ben. et iazihel. et se
 miramoth. et iahel. et ani. et eli
 ab. et baaniam. et maasiam. ⁊ ma
 thathiam. et eliphalu. et maceni
 am et obededom. et iehel. ianito
 res. Porro cantores. eman. asaph.
 et ethan. in cymbalis eneis concre
 pantes. Zacharias autem et iozihel.
 et semiramoth. et iahel. et ani. et
 eliab. et maasias. et baanias: in
 nablis archana caneabant. Porro
 mathathias. et eliphalu. et mace
 nias. et obededom. et iehel. et oza

zui: in cytharis p octaua canebar.
 simichion. Chonenias autem princeps
 leuitarum. prophete preerat et ad puenien
 dam melodiam: erat quippe ualde
 sapiens. Et barachias. et helchana:
 ianitores arche. Porro sebenias. ⁊
 iosaphat. et nachanahel. et amasa.
 et zacharias. et baanias. et eliezer.
 sacerdotes elangebant tubis coram
 archa domini: et obededom. et archi
 maas erant ianitores arche. Igitur
 dauid et omnes maiores natu israel
 et tribum: ierunt ad deportanda
 archam federis domini de domo obede
 dom. cum leticia. Cumq; adiuuisset
 deus leuitas qui portabant archam
 federis domini: immolabantur septem
 tauri. et septem arietes. Porro da
 uid erat indutus stola bissina: et
 uniuersi leuitae qui portabant archam.
 cantoresq; et chonenias princeps
 prophete inter cantores. Dauid autem
 etiam indutus erat ephod lineo.
 Uniuersiq; israel deducebant archam
 federis domini: in iubilo et sonitu bu
 cine. et tubis. et cymbalis. ⁊ nablis.
 et cytharis concrepantes. Cumq;
 puenisset archa federis domini usq;
 ad ciuitatem nichol filia saul. psal
 tiens per fenestram. uidit regem dauid.
 saltante atq; ludente: et desperit eum
 in corde suo. **XVI.**

Tulerunt igitur archam dei:
 et constituerunt eam in medio tabna
 culi quod tetenderat ei dauid: et ob
 tulerunt holocausta et pacifica co
 ram domino. Cumq; complexisset dauid
 offerens holocausta et pacifica. be

instrarent in conspectu arche uigiliter
 p singulos dies. et uices suas. Porro
 obededom et fr̄es eius sexaginta octo.
 et obededom filiū ydithum. et
 oza. constituit. **S**iamtores; sadoch
 aut̄ sac̄dotem et fr̄es illius sac̄do
 tes. coram tabnaculo dñi in excelso
 qd̄ erat in gabaon. ut offerrent ho
 locausta dño sup altare holocausto
 matris uigiliter mane et uespe. iuxta
 om̄ia que scripta sunt in lege dñi
 quam p̄cepit isrl̄. et post eū eman
 et ydithū et reliquos electos unū
 quēq; uocabulo suo. ad confitendū
 dño qm̄ in eternū misericordia ei: heman
 quoq; et ydithum canentes tuba
 et canentes cymbala et om̄ia musi
 cor̄ organa. ad canendū deo. Filios
 aut̄ ydithum: fecit eē portarios.
Reūsusq; est om̄is ppl̄s in domū
 suam: et dauid. ut benediceret eti
 am domui sue. **XVII**

Qum̄ aut̄ habitaret dauid in
 domo sua: dixit ad nathan
 p̄ph̄am. Ecce ego habito in domo ce
 drina: archa aut̄ fedelis dñi sub
 pellib; est. Et ait nathan ad dauid.
 Omnia que in corde tuo sunt fac:
 d̄s enim tecum ē. Igitur nocte illa
 factus ē sermo dñi ad nathan: di
 cens. **D**ade et loquere dauid seruo
 meo. **H**ec dicit dñs. Non edificabis
 tu in domū ad habitandum. **A**et̄
 enim mansi in domo ex eo tempore
 quo eduxi isrl̄ usq; ad hanc diem:
 sed fui semp̄ mutans locum tabna
 culi. et in tentorio manens cū om̄i
 isrl̄. **N**umquid locutus sum saltem

uni iudicū isrl̄. quib; p̄ceperam ut
 pasceret ppl̄m meū. et dixi. quare
 nō edificasti in domū cedrinam.
Hunc aut̄ sic loqueris ad seruum
 meū dauid. **H**ec dicit dñs exercitu
 um. **E**go tuli te cum in pascuis seq̄
 reris gregem. ut eēs dux popli mei
 isrl̄ et fui tecum quocūq; prexisti. et
 interfeci om̄s inimicos tuos coram
 te. **F**eciq; tibi nom̄: quasi uni mag
 noꝝ qui celebrantur in tra. **E**t dedi
 locum ppl̄o meo isrl̄. **P**lantabitur
 et habitabit in eo: et ultra n̄ cōmo
 uebitur. **N**ec filij iniquitatis atte
 rent eos: sicut a p̄ncipio ex dieb; q̄b;
 dedi iudices ppl̄o meo isrl̄. **E**t humi
 liaui uniuersos inimicos tuos. **A**nnū
 tio tibi q̄: qd̄ edificaturus sit tibi
 dñs domū. **C**umq; impleueris dies
 tuos. ut uadas ad patres tuos: susci
 tabo sem̄ tuū post te. qd̄ erit de filijs
 tuis: et stabiliam regnū eius. **I**p̄e
 edificabit in domū: et firmabo so
 lum eius usq; in eternū. **E**go ero ei
 in patrem: et ip̄e erit in filium.
Et m̄iam meā nō auferam ab eo:
 sicut abstuli ab eo qui ante te fuit.
Et statuam eū in domo mea. et reg
 no meo usq; in sempiternū: et thro
 nus eius erit firmissimus imppe
 tuū. **I**uxta om̄ia uerba et iuxta u
 niūsam uisionē istam: sic locutus
 ē nathan dauid. **C**ūq; uenisset rex
 dauid et steterisset coram dño: dixit.
Quis ego sum dñe d̄s. et que do
 mus mea. ut p̄stares in talia. **S**;
 et hoc: parum iustum ē in consp̄cū
 tuo. **I**deoq; locutus es sup domū

serui sui etiam in futurū: et fecisti me spectabilem sup om̄s homines. dñe d̄s n̄s. Quid ultra addere potest dauid cū ita glorificaueris seruum tuū. et cognoueris eū. Dñe p̄r famulū tuū. iuxta cor tuum fecisti omnē magnificentiā hanc: et nota eē uolūsti uniuersa magnalia. Dñe n̄ est similis tui: et n̄ est alius deus absq; te. ex omnib; quos audiui aurib; n̄is. Quis enī est alius ut p̄s tuus isrl̄. gens una in t̄ra ad quā prexit d̄s ut liberaret et faceret pplm̄ sibi. et magnitudine sua atq; terrorib; eiceret nationes a facie et. quā de egypto liberarat. Et posuisti pplm̄ tuū isrl̄ tibi in pplm̄ usq; in eternū: et tu dñe factus es d̄s eius. Hunc igitur dñe. sermo quē locutus es famulo tuo et sup domū eius. confirmetur imp̄petuū. et fac sicut locutus es: p̄maneatq; et magnificetur nom̄ tuum usq; in sempiternū. et dicatur. Dñs exercituum d̄s isrl̄: et domus dauid serui eius p̄manens coram eo. Tu enī dñe deus n̄s reuelasti auriculam serui tui. ut edificares ei domū: et idcirco inuenit seruus tuus fiduciam ut oret coram te. Hunc ergo dñe. tu es d̄s. et locutus es ad seruum tuū tanta b̄nficia: et cepisti b̄ndicere domui serui tui. ut sit sep̄ corā te. Te enī dñe b̄ndicente: benedicta erit imp̄petuū. **XVII**

Factum est aut̄ post hec ut p̄cuceret dauid philistim. et humiliaret eos: et tolleret geth et

filias ei de manu philistim: p̄citeretq; moab. et fierent moabite serui dauid. offerentes ei munera. **E**t tēpore p̄cussit etiā dauid adadazer regem soba regis om̄is emath: quī do prexit ut dilataret imp̄m suū usq; flumen eufraten. **C**epit ergo dauid mille quadrigas eius. et septem milia equitū: a uiginti milib; uiroz peditū. **S**ubneruauitq; om̄s equos curruū: exceptis centū quadrigis quas reseruauit sibi. **S**upuenit aut̄ et syrus damascenus: ut auxiliū p̄beret adadazer regi soba. **S**ed et hūc p̄cussit dauid uiginti milia uiroz. **E**t posuit milites in damasco: ut syria quoq; seruiret sibi. et offerret munera. **A**duiuitq; eū dñs: in cunctis ad que prexerat. **T**ulit quoq; dauid pharetras aureas quas habuerant serui adadazer. et attulit eas in iherlm̄: necnō et de thebath et chim urbib; adadazer eris plurimū. de quo fecit salomon mare eneam. et columpnas et uasa enea. **Q**uā cum audisset thou rex emath. p̄cussisse uidelicet dauid omnē exercitū adadazer regis soba. misit aduram filiū suū ad regem dauid ut postularet ab eo pacem: et congratularetur ei. eo qd̄ expugnasset et p̄cussisset adadazer. **A**dusarū quippe erat thou: adadazer. **S**ed et omnia uasa aurea et argentea et enea consecrauit dauid rex dño: et argentū et aurū qd̄ tulerat rex ex uniuersis gentib; tam de ydumea et moab et filijs amon. qm̄ de philis

rim et amalech. Abysai uero filius
saruie percussit edom in ualle salinar.
derem et octo milia: et constituit i
edom p̄sidiū. ut seruiret ydumea da
uid. Saluauitq; dñs dauid: in cum
ctis ad que prexerat. Regnauit ḡ
dauid sup uniuersū isrl: et faciebat
iudiciū atq; iusticiā cuncto p̄lo suo.
Porro ioab filius saruie erat sup ex
ercitum: et iosaphat filius abihud a
cōmentarijs. Sadoch autē filius achi
rob. et achimelech filius abiathar
sacerdotes. et susa scriba: banaias q̄q;
filius ioiade sup legiones cerethi et
p̄helethi. Porro filij dauid: primi
ad manū regis. **LII**
Cecidit autē ut moreretur naas
rex filioꝝ amon: et regnaret filius ei
p̄ eo. Dixitq; dauid. Faciā miām
cum hanon filio naas: prestat enī
pat̄ eius in miām. Misitq; dauid
nuncios ad consolandum eū: sup
morte patris sui. Qui cū puenissent
in terram filioꝝ amon ut consolare
tur hanon: dixerunt p̄ncipes filioꝝ
amon ad hanon. Tu forsitan putas
qđ dauid honoris causa in patre tu
um. miserit qui consolarentur te: n̄
animadūctis qđ ut explorent et in
uestigent et scrutentur terrā tuam.
uenerunt ad te serui eius. Igitur ha
non pueros dauid decaluauit et ra
sit: et p̄scidit tunicas eoz medias a
natis eoz usq; ad inguina: et dimi
sit eos. Qui cū abissent. et hec man
dassent dauid. misit in occursum eoz;
grandem enī contumeliā sustinue
rant: et p̄cepit ut manerent in te

ncho donec cresceret barba eoz. et tunc
reuerterentur. Uidentes autem filij
amon qđ iniuriā fecissent dauid. rā
hanon qm̄ reliquus p̄pls: miserunt
mille talenta argenti ut cōducerent
sibi de mesopotamia et syria et maa
cha et de soba. currus et equites. Cō
dixeruntq; triginta duo milia cur
ruū: et regem maacha cū p̄lo eius.
Qui cū uenissent: castra metati s̄
ē regione medaba. Filij quoq; amon
congregati de urbib; suis: uenerūt
ad bellum. Qđ cū audisset dauid:
misit ioab et omnē exercitū uiroz
fortiū. Egressiq; filij amon: direxe
runt aciem iuxta portā ciuitatis.
Reges autē qui ad auxilium uene
rant: sepatim in agro steterunt. I
gitur ioab intelligens bellū ex ad
uerso et post tergum contra se fieri:
elegit uiros fortissimos de uniuerso
isrl: et prexit contra syrum. Reli
quā autē partem p̄li dedit sub ma
nu abysai fr̄is sui: et prexerunt cō
tra filios amon. Dixitq; si uicerit
me syrus: auxilio in eris. Si autē su
pauerint te filij amon: ero tibi in
p̄sidiū. Confortare: et agam̄ uiri
liter p̄ p̄lo n̄ro. et p̄ urbib; dei n̄ri.
Dñs autē: qđ in conspectu suo bo
num ē faciat. Prexit ḡ ioab et p̄
pls qui cum eo erat contra syrum
ad preliū: et fugauit eos. Porro fi
lij amon uidentes qđ fugisset sy
rus: ip̄i quoq; fugerunt abysai fra
trem eius: et ingressi sūt ciuitatē.
Reūsusq; ē etiam ioab: in iherlm̄.
Uidens autē syrus quod cecidisset

coram isrl: misit nuntios. et adduxit
 syrum qui erat transflum Sopher
 aut princeps milicie adadazer: erat
 dux eoz. Qd cu nunciatu fuisset
 dauid. congregauit uniuersum isrl
 et transiit iordanē: irruitq; i eos:
 et direxit ex aduso aciem. illis con-
 pugnantib; fugit autē syrus isrl.
 Et interfecit dauid de syris septem
 milia curruū. et quadragita milia
 peditu: et sopher principem exercit.
 Videntes aut serui adadazer se ab
 illis ēē superatos. transfugerunt ad
 dauid: et seruerunt ei. Soluitq;
 ultra syria: auxiliū p̄bere filiis a-
Factum ē autē **XX** mon.
 post anni circuli eo tempore
 quo solent reges ad bella p̄cedere.
 congregauit ioab exercitum et ro-
 bur milicie: et uastauit terrā filioz
 amon. Prexitq; et obsedit rabba. Por-
 ro dauid manebat in iherlm. quādo
 ioab percussit rabba. et destruxit eā.
 Tulit aut dauid coronā melchon
 de capite eius: et inuenit i ea auri
 pondo talentū. et p̄ciosissimas gē-
 mas: fecitq; inde sibi dyadēma.
 Namibias quoq; urbis plurimas
 tulit. Populū aut qui erat in ea e-
 duxit: et fecit sup eos tribulas et
 trahas et ferrata carpenta trāsire:
 ita ut dissecarentur et contererent.
 Sic fecit dauid cunctis urbib; fili-
 oz amon: et reuersus ē cum oī p̄plo
 suo in iherlm. Post hec initum est
 bellum in gazer adūsus philisteos:
 in quo percussit sobochai usathites.
 ziphai de genere raphaim: et hu-

militer eos. Aliud q; bellū gestum ē
 adūsus philisteos: in quo percussit a-
 deodatus fili saltus leemites. frēm
 goliath gechei cui haste lignū erat
 quasi liciatorū texentū. S; et ali-
 ud bellum accidit in gech. in quo
 fuit homo longissimū tenos habens
 digitos id est simul uiginti q̄cuoz:
 qui et ipse de raphaim fuit strepe
 generatus. Hic blasphemauit isrl:
 et percussit eum ionachan fili sāmā
 fris dauid. Hy sūt filij raphaim i
 gech: qui ceciderūt in manu dauid.
Quod et seruoꝝ eius. **XXI**
 Consurrexerunt aut sathan cōtra
 isrl: et incitauit dauid ut numera-
 ret isrl. Dixitq; dauid ad ioab: et
 ad p̄ncipes p̄pli ste et nuniāte isrl
 ā berlabee usq; dan: et afferite mī
 numerū ut sciam. Responditq; io-
 ab. Augeat dñs p̄plm suū: centuplū
 qm̄ sunt. Nonne dñe mī rex. serui
 tui om̄s sunt. Quare hoc querit
 dñs m̄s. qd̄ in peccatū reputetur
 isrl. S; sermo regis magis p̄ualu-
 it. Egrediusq; est ioab. et circuiuit
 isrl uniuersum: et reuersus ē iherlm.
 Deditq; dauid: numerū eoz quos
 circuierat. Et inuētus ē oīs nume-
 rus isrl: mille milia. et centū milia
 uiroz educentū gladium: de iuda
 aut: trecenta septuagita milia bel-
 latoꝝ. Nam leui et beniamin n̄ nu-
 merauit: eo qd̄ inuitus seq̄retur re-
 gis impū. Displicuit aut dño qd̄
 uisum erat: et percussit isrl. Dixitq;
 dauid ad dñm. Peccaui nimis: ut hoc
 facerem. Obsecro. aufer impietate

secui tui: quia insipientē egi. Et locutus ē dñs ad gad uidentē dauid: dicens. Vade. et loquere ad dauid: et dic ei. Hec dicit dñs. Trium tibi optionē do: unū qđ uolueris elige ut faciam tibi. Cumq; uenisset gad ad dauid: dixit ei. Hec dicit dñs. Euge qđ uolueris: aut trib; annis pestilentia. aut trib; mētib; fugere te hostes tuos. et gladium eorū nō posse euadere: aut trib; dieb; gladiū dñi et mortē uersari in terra. et anglm dñi. interficere in uniuersis finib; isrl. Hunc igitur uide: quid respondeā ei qui iussit me. Et dixit dauid: ad gad. Ex omni parte: me angustie premūt. S; melius mē est ut incidā in manus dñi: qā multe sunt miserationes eius: quā in manū hominū. Hic dñs pestilentia in isrl: et ceciderunt de isrl. septuaginta milia uicorū. Hic dñs anglm in iherlm: ut periret eam. Cumq; periret: uidit dñs et misertus ē sup magnitudinē mali: et impauit anglo qui periret. Sufficit: iam cesserit manus tua. Porro angls dñi: stabat iuxta aream ornān rebusēi. Eleuā q; dauid oculos suos. uidit angelū dñi stantē int̄ celum et terrā: et euaginātū gladiū in manu ei. et usū contra iherlm. Et ceciderunt tam ipse qm̄ maiores natū. uestiti cilicis: pni in terrā. Dixitq; dauid ad dñm. Nonne ego sum qui iussi ut numeretur ppl's. Ego qui peccauī: ego qui malum feci. Iste grex quid comeruit. Dñe d's n's uertatur

obsecro manus tua in me et i domū patris mei: ppl's autē tuus nō periat. Angls autē dñi pcepit gad ut diceret dauid: ut ascenderet. exstrueretq; altare dño deo in area ornān rebusēi. Ascendit q; dauid iuxta sermonē gad: quē locutus fuerat ex sermone dñi. Porro ornān cū suspexisset et uidisset anglm. quatuorq; filij ei cum eo: absconderunt se. Nam eo tempe: terebat in area triticū. Igitur cū ueniret dauid ad ornān. cōspexit eum ornān. et pcessit ei obuiam de area: et adorauit eū pnius i terrā. Dixitq; ei dauid. Da in locum aree tue ut edificem in ea altare dño: ita ut quantū ualeat argenti accipias: et cesserit plaga a ppl'o. Dixit autē ornān ad dauid. Tolle: et faciat dñs n's rex qđcumq; ei placet. S; et boues do in holocaustū: et tribulas in ligna: et triticū in sacrificium. Omnia libens pbeo. Dixitq; ei rex dauid. Nequaquā ita fiet: s; argentū dabo quantū ualeat. Neq; enim tibi auferre debeo: et sic offerre dño holocausta gratuita. Dedit q; dauid ornān p loco: scylos auri iustissimi ponderis sexcentos. Et edificauit ibi altare dño: obtrulitq; holocausta et pacifica. Et inuocauit dñm: et exaudiuit eū in igne de celo. sup altare holocausti. Pcepit q; dñs anglo: et conūtit gladium suū in uaginā. Prinus ergo dauid uidens qđ exaudisset eum dñs in area ornān rebusēi: immolauit ibi uictimas. Tabnaculum autē dñi

quod fecerat moyses in deserto. et altare holocaustorum. ea tempestate erat in excelso gabaon: et non pualuit dauid ire ad altare. ut ibi obsecraret dominum. **A**rimio enim fuerat terrore perterritus: uidens gladium angeli domini. **XXII**

Dixitque dauid. Hec est domus dei: et hoc altare in holocaustum in israel. Et precepit ut congregarentur omnes pseliti de terra israel: et constituit ex eis latomos ad cedendos lapides et poltiendos. ut edificaretur domus domini. Ferrum quoque plurimum ad clauos ianuarum et ad commissuras atque iuncturas. parauit dauid: et eris pondus innumerable. Ligna quoque cedrina non poterant estimari: que sydonum et tyru deportauerant ad dauid. Et dixit dauid. Salomon filius meus: puer paruulus est et delicatus. Domus autem quam edificari uolo domino. talis esse debet: ut in cunctis regionibus nominetur. Preparabo ergo ei necessaria. Et ob hanc causam: ante mortem suam omnia parauit impensas. **B**ocauitque salomonem filium suum: et precepit ei ut edificaret domum domino deo israel. **D**ixitque dauid ad salomonem. Fili mi. uoluntatis mee fuit: ut edificare domum domini dei mei. **S**ed factus est sermo domini ad me: dicens. Multum sanguinem effudisti. et plurima bella bellasti: non poteris edificare domum domini mei. **S**iluius qui nascetur tibi: erit uir fortissimus. **F**aciam enim eum requiescere ab omnibus inimicis suis per circuitum;

et ob hanc causam pacificus uocabitur: et pacem et otium dabo in israel cunctis diebus: et ipse edificabit domum nomini meo. **I**pse erit in filiū; et ego ero ei in patrem: firmaboque solum regni eius super israel in eternum. **H**unc ergo fili mi sic dominus tecum et psypare: et edifica domum domino deo tuo: sicut locutus est de te. **D**et quoque tibi dominus prudentiam et sensum: ut regere possis israel et custodire legem domini dei tui. **T**unc enim proficere poteris: si custodieris mandata et iudicia que precepit dominus moysi. ut doceret israel. **C**onfortare: uirtutem age: ne timeas. neque paueas. **E**cce ego in paupercula mea parauim impensas domus domini: auri talenta centum milia. et argenti mille milia talentorum. **C**ris uero et ferri non est pondus: uincitur enim numerum magnitudine. **L**igna et lapides parauim: ad uniuersa impendia. **H**abes quoque plurimos artifices. latomos et cementarios. artifices quoque lignorum et omnium artium: ad faciendum opus prudentissimos. in auro et argento ere et ferro: cui non est numerus. **S**urge igitur et fac: et erit dominus tecum. **P**recepit quoque dauid cunctis principibus israel. ut adiuuaret salomonem filium suum: cernitis ingens quod dominus deus uobiscum sit. et dederit uobis requiem per circuitum. et tradiderit omnes inimicos in manu uestra: et subiecta sit terra coram domino. et coram populo eius. **P**rebete igitur corda uestra et animas uestras. ut queratis dominum deum uestrum;

et confurgite et edificate scuarium
 dño deo: ut introducatur archa fe-
 deris dñi. et uasa dño consecrata.
 in domū que edificatur nōi dñi.
 gitur dauid senex et **XXIII**
 plenus diez: regem constituit sa-
 lomone filium suū sup isrl. Et cō-
 gregauit om̄s p̄ncipes isrl: et sac-
 dotes atq; leuitas. Aum̄atiq; sūt
 leuite a uiginti annis et supra: et
 iuenta sunt triginta octo milia ui-
 roz. Ex hys electi sunt et distribu-
 ti in ministeriū domus dñi. uiginti
 quatuor milia: p̄positoz aut̄ et iu-
 diciū. sex milia: porro q̄tuor milia
 ianitores. et totidem psalte canen-
 tes dño in organis que fecerat ad
 canendum. Et distribuit eos da-
 uid p̄ uices filioz leui: gerson uide-
 licet. et caath. et merari. Et gerson:
 leedan. et semei. filij leedan: prin-
 ceps ierhel. et xetani. et iohel. tres.
 filij semei: salomith. et iozihel. et
 aram. tres. Isti p̄ncipes familiarū le-
 edan. Porro filij semei: leeth. et xza.
 et iahus. et baria. Isti filij semei: q̄-
 tuor. Erat aut̄ leeth prior: et xza
 sc̄s. Porro iahus et baria n̄ habue-
 runt plurimos filios: et idcirco in
 una familia unaq; domo cōputati
 sunt. filij caath: amram. et ysaa.
 chebron et ozihel. q̄tuor. filij amrā:
 aaron. et moyses. Separatusq; est
 aaron ut ministraret in sc̄a sc̄oz.
 ip̄e et filij eius in sempit̄nū: et ado-
 leret incensū dño sc̄dm ritum suū:
 ac b̄ndiceret nōi eius impetuum.
 Moysi quoq; hōis dei filij: annume-

rati sunt in tribu leui. filij moysi:
 gerson. et eliezer. filij gerson: subu-
 hel p̄mus. fuerunt aut̄ filij eliezer.
 roobia p̄mus: et n̄ erant eliezer filij
 alij. Porro filij roobia: multiplica-
 ti sunt nimis. filij ysaa: salomith
 p̄mus. filij hebron: ierai primus.
 amarias sc̄s. iazihel sc̄us. iecraa
 han quartus. filij ozihel: mycha p̄-
 mus. iesia sc̄s. filij merari: mooli.
 et musi. filij mooli: eleazar. et cys.
 Mortuus ē aut̄ eleazar: et nō ha-
 buit filios s̄ filias. Accepuntq; eas:
 filij cys fr̄es eaz. filij musi: mooli.
 et heder. et ierimith. tres. Hū filij
 leui in cognationib; et familijs su-
 is. p̄ncipes p̄ uices et numerū capi-
 tum singuloz: qui faciebant opa
 ministerij domus dñi. a uiginti
 annis et supra. Dixit enim dauid.
 Requie dedit dñs d̄s isrl p̄plo suo:
 et habitationē in iherlm usq; in eo-
 num. Nec erit officij leuitarū: ut
 ultra portent tabnaculū et om̄ia
 uasa eius ad ministrandū. Juxta
 p̄cepta quoq; dauid nouissima: sup
 putabitur numerus filioz leui. a
 uiginti annis et supra. Et erūt sub
 manu filioz aaron in cultū domus
 dñi: in uestibulis. et in exedris et in
 loco purificatōis. et in scuario. et in
 uniuersis opib; ministerij templi
 dñi. Sacdotes aut̄ sup panes. p̄o-
 sitionis. et ad simile sacrificium. et
 ad lagana. et azima. et sarragine.
 et ad torrendū: et sup om̄e pondus.
 atq; insuram. Leuite uero ut stent
 mane ad confitendū et canendum

852

dn̄o. similit̄q; ad uespam. tam ī oblationē holocaustoꝝ dn̄i. qm̄ in sabbatis et kalendis et sollempnitatib; reliquis. Juxta numerū et ceremonias uniuersūq; rei iugiter corā dn̄o; et custodiant obseruatoꝝ tabnaculi federis. et ritum sc̄uarij. et obseruationē filioꝝ aaron fr̄um suorū: ut ministrēt ī domo dn̄i. **XXIII**

Porro filijs aaron: hec portiones erant. filij aaron: nadab. et abiu. eleazar. et ythamar. Mortui sunt autē nadab et abiu ante patrem suū absq; liberis: sacerdotiq; functus ē eleazar et ythamar. Et diuisit eos dauid id est sadoch de filijs eleazar. et achimelech de filijs ythamar: sc̄dm̄ uices suas et ministeriū. Inuentiq; sunt multo plures filij eleazar in p̄ncipib; uiris: qm̄ filij ythamar. Diuisit autē eis hoc est filius eleazar p̄ncipes p̄ familias sedecim: et filij ythamar p̄ familias et domos suas octo. Porro diuisio utraq; inter se familias: sortib;. Crant enī p̄ncipes sc̄uarij et p̄ncipes dei: tam de filijs eleazar q̄ de filijs ythamar. Descripsitq; eos semeias filius nathanahel scriba leuites. coram rege et p̄ncipib; et sadoch sacerdote. et achimelech filio abriathar. p̄ncipib; quoq; familiarum sacerdotaliū et leuiticaz: unā domū que ceteris p̄erat. eleazar. et alteram domū que sub se habebat ceteros. ythamar. Exiit autē sortis p̄ma iozabib. sc̄da iedee. t̄cia harim. quarta seozim. q̄nta melchia. sexta

mairan. septima accos. octaua abra. nona hiesu. decima sechema. undecima eliasib. duodecima iachim. t̄cia decima opha. quattadecima isbaal. q̄ntadecima belga. sextadecima emmer. septimadecima ezur. octauadecima ahables. nonadecima phecheia. uicesima ezechiel. uicesima p̄ma iachim. uicesima sc̄da gamul. uicesima t̄cia dalarian. uicesima q̄t̄ta mazzaū. Hec uices eoz sc̄dm̄ ministeria sua ut ingredientur domū dei. et iuxta ritum suū sub manu aaron patris eoz: sicut p̄cepit dn̄s ds̄ isrl̄. Porro filioꝝ leui qui reliqui fuerant de filijs amram: erat sebulhel: et filij sebulhel iedee. Desilijs quoq; roobote: princeps iesias. Isaaris uero: salemoch filius q̄q; salemoch: iauadiath. filiusq; et ierihau. amarias sc̄ds. iaxihel t̄rti. iechindam quattus. filius ozihel: micha filius micha: samur. frat micha: iesia. filiusq; iesie: zacharias. filij merari: mooli et musi. filius iozraū: bennon. fili quoq; merari: ozraū. et soem. et zacchur. et hebu. Porro mooli fili. eleazar: qui nō habebat liberos. filius uero cys: ieremel. filij musi: mooli: et eber. et ierimith. Isti filij leui: sc̄dum domos familiarum suaz. Miseruntq; et ipsi sortes contra fr̄es suos filios aaron: coram dauid rege. et sadoch et achimelech. et p̄ncipib; familiarum sacerdotaliū et leuiticaz. Tam maiores qm̄ minores: omnes sortis equaliter diuidebat. **XV**

guntur dauid et magistratus exercit.
segregauerunt in ministerium filios
asaph. et heman. et idithum. qui p
pharent in cytharis et psalteris et
cymbalis: secundum numerum suum. dedi
cato sibi officio seruentes. De filiis
asaph: zacchur. et ioseph. et natha
ma. et aserela. filii asaph: sub ma
nu asaph. phantes iuxta regem. Por
ro idithum filii. idithum. godolias.
soz. iesias. et sabaias. et mathathi
as. sex sub manu patris sui idithu:
qui in cythara phabat. sup confi
tentes et laudantes dnm. Heman
quoque filii: heman. bocraui. matha
ma. ozihel. subihel. et ierimoth. a
nania. anam. eliatha. gedelchi. et ro
menchezer. et iesbacasa. mellothi.
orhir. marioch. Omnes isti filii he
man. uidentes regis. in sermonibus
dei: ut exaltaret cornu. Deditque ds
heman. filios quatuordecim: et fili
as tres. uniuersi sub manu patris sui
ad cantandum in templo dnm distaby
ti erant. in cymbalis. et psalteris. et
cytharis in ministeria domi dnm iuxta
regem: asaph uidelicet. et idithum.
et heman. Fuit aut numerus eorum
cum fratribus suis. qui erudiebant can
ticum dnm: tunc doctores ducenti oc
toginta octo. Miseruntque sorores p u
ces suas ex equo: tam maior quam
minor. doctus pariter et indoctus. C
gressaque est soz prima. ioseph: qui
erat de asaph. Secunda godolite: ipsi et
filius eius. et frater eius duodecim.
Tercia zacchur: filius et frater eius
duodecim. Quarta ysari: filius et

frater eius duodecim. Quinta natha
nie: filius et frater eius duodecim. Sexta
bocraui: filius et frater eius duodecim.
Septima isrehela: filius et frater eius
duodecim. Octaua ysare: filius et
frater eius duodecim. Nonna matha
nie: filius et frater eius duodecim. Deci
ma semeie: filius et frater eius duo
decim. Undecima ezrahel: filius et
frater eius duodecim. Duodecima a
sarie: filius et frater eius duodecim.
Tertiadecima subahel: filius et fra
ter eius duodecim. Quattadecima
mathathie: filius et frater eius duo
decim. Quindecima ierimoth: fi
lius et frater eius duodecim. Sextrade
cima ananie: filius et frater eius duo
decim. Septimadecima iesbocase:
filius et frater eius duodecim. Octa
uadecima amiam: filius et frater eius
duodecim. Nonadecima mellothi:
filius et frater eius duodecim. Vice
sima eliatha: filius et frater eius duode
cim. Vicesima prima orhir: filius et
frater eius duodecim. Vicesima secunda
godolathi: filius et frater eius duode
cim. Vicesima tertia marioch: filius
et frater eius duodecim. Vicesima qua
rta romechazer: filius et frater eius
duodecim.

Diuisiones **XXVI** duodeci.
aut ianitor. De coritis: mesel
lemia filius chore. de filiis asaph.
Filius sellemie: zacharias primogeni
tus. adiel secundus. zabadias tertius. ia
thanael quartus. alian quintus. io
hanna sextus. helioenay septimus.
Filius aut obededom: semeyas primo
genitus. iozadab secundus. ioaha tertius.

053
 sachar quartus. nathanael quintus.
 amihel sextus. ysachar septim. pho-
 lati octauus. quia benedixit illi
 dñs. Semeie aut filio eius nati s̄
 filij p̄fecti familiarum suarum: erant enī
 uiri fortissimi. filij ergo semeie:
 othni. et raphael. et obedihel. za-
 bab. et fr̄es eius uiri fortissimi. he-
 liu quoq; et samachias. Om̄s hī
 de filiis obededom: ipsi et filij et
 fr̄es eorū uiri fortissimi ad ministrā-
 dum. sexaginta duo. de obededom.
 Porro mesenamie filij et fr̄es ro-
 bustissimi: decem et octo. De oša
 aut id est de filiis merari. sechri p̄n-
 ceptus; nō enim habuerat p̄moge-
 nitum. et idcirco posuerat eū pat̄-
 eius in p̄ncipem: helchias sc̄ds. ta-
 belias tercius. zacharias quartus.
 Om̄s hī filij et fr̄es oša tredecim.
 Hī diuisi sunt in ianitores: ut s̄p̄
 p̄ncipes custodiarum sicut et fr̄es eorū
 ministraret in domo dñi. Nulle s̄
 ḡ sortes ex equo et paruis et mag-
 nis p̄ familias suas: in unāquāq;
 portarū. Cecidit igitur fors orien-
 talis: semelie. Porro zacharie filio
 eius uiro prudentissimo et erudito:
 obrigit sorte plaga septentrionalis.
 Obededom uō et filij ei ad austrū:
 in qua parte domus erat seniorū
 concilium. Sephima et chosa. ad
 occidentē iuxta portam que ducit
 ad uitam ascensionis: custodia con-
 tra custodiā. Ad orientē uō leuite
 sex et ad aquilonē quatuor p̄ diem:
 atq; ad meridiem similiter in die
 quatuor. Et ubi erat conciliū. bini

et bini. In cellulis quoq; ianitorū qua-
 tuor ad occidentē in uia: biniq; per
 cellulas. Hec sunt diuisiones ianito-
 rorū: filiorū chore et merari. Porro a-
 chias erat sup̄ thesauros dom̄ dñi:
 ac uasa sc̄ds. filij leedan: filij ger-
 son. De leedan p̄ncipes familiarum le-
 edan et gerson: reiheli. filij reiheli:
 etan. et iohel frater eius sup̄ thesau-
 ros domus dñi. Amramitis. et isaa-
 ritis. et hebronitis. et ozielitis. Su-
 buhel aut filius gerson filij moysi
 p̄positus thesauris: frat̄ quoq; eius
 eliezer. cuius filius raabia. et huius
 filius ysaias. et huius filij iozam. Huius
 quoq; filius zechri: sed et huius filij
 selemich. Ip̄e selemich et fr̄es ei sup̄
 thesauros sc̄ds. que sc̄ificauit rex da-
 uid et p̄ncipes familiarum et tribuni
 et centuriones et duces exercitus:
 de bellis et manubijs p̄torū que cō-
 secrauerant ad instauratiōē et sup̄
 pellectilē templi dñi. Hec aut̄ uni-
 uersa sc̄ificauit samuel uidens: et
 saul filius cis. et abner filius nec.
 et ioab filius saruē. Om̄s qui sc̄i-
 ficauerunt ea: p̄ manū salemith et
 fr̄um eius. Maritis uō p̄erat chone-
 mas et filij eius. ad opa fornsecus
 sup̄ isrl̄: ad docendū et ad iudican-
 dum eos. Porro de hebronitis: asa-
 bias et fr̄es eius uiri fortissimi.
 mille septingenti p̄erant isrl̄ tr̄is
 iordanē contra occidentē. in cūctis
 opib; dñi. et in ministerio regis.
 Hebronitarū aut̄ p̄nceps fuit heri-
 as: sc̄dm familias et cognationes
 eorū. Quadragesimo anno regni

dauid recensiti sunt et inuenti viri
fortissimi in iazer galaad fr̄esq; ei
robustioris etatis: duo milia sep
tingenti p̄ncipes familiarum. Prepo
suit aut̄ eos dauid rex rubenitis et
gaditis. et dimidie tribui manasse:
in omne ministeriū dei et regis.

Filij aut̄ isrl̄ **XXVII**
scdm̄ numerū suū principes
familiarum. tribum centuriones et p̄
fecti. qui ministrabant regi iuxta
turmas suas. ingredientiē et egre
dientē p̄ singulos m̄ses in anno:
uiginti quatuor milib; singuli p̄e
rant. Prime turme in p̄mo m̄se is
boam p̄erat. filius zabdihel: et sub
eo uiginti quatuor milia. De filijs
phares p̄ncipes cunctoꝝ p̄ncipū in
exercitu m̄se p̄mo. sc̄di m̄sis habe
bat turmā dudi achorites: et post
se alterum noīe macloth. q̄ regebat
partem exercitus uiginti quatuor
milū. Dux quoq; turme tercie. in
m̄se t̄cio. erat banaias filius ioiade
sacerdotis: et in diuisione sua u
ginti quatuor milia. Ip̄e ē banaias
fortissimus int̄ triginta: et sup̄ tri
ginta. Preerat aut̄ turme ip̄ius: a
nuzadach filius ei. Quarto m̄se.
quartus asahel fr̄at̄ ioab. et zaba
dia filius eius post eum: et in tur
ma eius uiginti q̄tuor milia. Quint̄
m̄se quinto princeps samahoth reza
rites: et in turma eius uiginti q̄tu
or milia. Sextus in sexto m̄se. yra
filius acces thecutes: et in turma
eius uiginti quatuor milia. Septi
mus m̄se septimo. helles palonites

de filijs effraim: et in turma ei uigi
ti quatuor milia. Octauus mense
octauo. sobochai asothites de stirpe
zarai: et in turma eius uiginti qua
tuor milia. Nonus m̄se nono. abiez̄er
anathothites de stirpe iemini: et
in turma eius uiginti q̄tuor milia.
Decimus m̄se decimo. marai. et ip̄e
nethophatites. de stirpe zarai: et
in turma eius uiginti q̄tuor milia.
Undecim̄ m̄se undecimo. banaias
pharathonites. de filijs effraim: et
in turma eius uiginti q̄tuor milia.
Duodecim̄ m̄se duodecimo. holdi
a nethophatites de stirpe gothoni
hel: et in turma eius uiginti q̄tuor
milia. Porro tribub; p̄erant isrl̄. ru
benitis: dux eliezer filius zechri.
Simeonitis: dux saphatias filius
macha. Leuitis: asabias filius ca
mihel. Aaronitis: sadoch. Judai
tis: elui fr̄at̄ dauid. Macharitis: am
ri filius michahel. Zabulonitis:
iasmaiias filius abdie. Neptalib;
ierimuch filius orihel. filius effra
im: osee filius ozazim. Dimidie tri
bui manasse: iohel filius phadate.
et dimidie tribui manasse in ga
laad: iaddo filius zacharie. Ben
amin aut̄: iasihel fil̄ abner. Dan
uero: ezrihel filius ieroam. Hi p̄n
cipes filioꝝ isrl̄. Soluit aut̄ dauid
numerare eos a uiginti annis in
ferius: quia dixerat dñs ut mul
tiplicaret isrl̄ quasi stellas celi. Jo
ab filius saruie cepat numerare.
nec compleuit; quia sup̄ hoc ira
irruerat in isrl̄: et idcirco numer̄

eorum qui fuerat recensiti non est re-
 latus in fastos regis dauid. Super
 thesauros autem regis: fuit azmoch
 filius adhihel. Huius autem thesauri
 qui erant in urbibus: et in uicis et
 in turribus: presidebat ionathan fili-
 orie. Operi autem rustico et agrico-
 lis qui exercebant terram: pererat exri
 filius cherub. Vinearumque cultoribus:
 semeias romathites. cellis autem ut
 natis: zabbias aphonites. Nam super
 oliueta et ficeta que erant in cam-
 pestribus: babanan gadarites: super
 apothecas autem olei: ioas. Porro ar-
 mentis que pascebantur in sacra
 positus fuit seccai saronites: et super
 boues in uallibus: saphat filius abdi.
 super camelos uero ubel ismahelites.
 et super asinos iadias meronahites:
 super oues quoque tazim agarenius.
 Omnes huius principes substantie da-
 uid regis. Jonathan autem patruus
 dauid consiliarius uir prudens et
 lustratus: ipse et iahihel filius acha-
 moni. erant cum filiis regis. Achit-
 thophel etiam consiliarius regis:
 et chusi arachites amicus regis.
 Post achithophel fuit ioradab filius
 banai: et abiathar. Princeps autem
 exercitus regis: erat ioab. **XXVII**

Conuocauit igitur dauid omnes
 principes israel: duces tribuum et
 prepositos turmarum qui ministrabant
 regi: tribunos quoque et centurio-
 nes et qui preerant substantie et
 possessionibus regis: filios quoque suos
 cum eunuchis: et potentes et robus-
 tissimos quosque in exercitu: iherusalem.

Cumque surrexisset rex et stetit: ait.
 Audite me fratres mei: et populi mei. Co-
 gitauimus ut edificare domum in qua re-
 quiesceret archa federis domini. et scabel-
 lum pedum dei nostri: et ad edifica-
 dum omnia preparauimus. Dominus autem dixit mihi.
 Non edificabis domum nomine meo: eo-
 quod sis uir bellator: et sanguinem fu-
 deris. Sed elegit dominus dominus israel me de
 uniuersa domo patris mei: ut essem
 rex super israel in sempiternum. De iuda
 enim: elegit principem. Porro de do-
 mo iuda: domum patris mei: et de fi-
 liis patris mei placuit ei ut me eli-
 geret regem super cunctum israel. Sed et de
 filiis meis: filios multos dedit mihi
 dominus: elegit salomonem filium meum
 ut sederet in throno regni domini super
 israel. Dixitque mihi. Salomon fili tuus:
 edificabit domum meam: et altaria mea.
 Ipse enim elegi me in filium: et ego
 ero ei in patrem. Et firmabo regnum
 eius usque in eternum: si perseuerauerit
 facere precepta mea et iudicia: sicut
 et hodie. Hunc uero coram uniuerso
 cetero israel: audiente deo meo custodite
 et perquirite cuncta mandata domini di-
 uini: ut possideatis terram bonam: et
 relinquatis eam filiis uestris post uos
 usque in sempiternum. Tu autem salomon
 fili mi scito dominum patris tui: et serui
 ei corde perfecto: et animo uolunta-
 rio. Omnia enim corda scrutatur
 dominus: et uniuersas mentium cogitatio-
 nes intelligit. Si quesieris eum in-
 uenies: si autem dereliqueris eum: pro-
 iiciet te in eternum. Hunc ergo quia
 elegit te dominus ut edificares domum

sciary: confortare et pface. Dedit
 autē dauid salomoni filio suo descrip
 tionē porticus et templi. et cellarioꝝ
 et cenaculi. et cubiculoꝝ in aditis. et
 domus ppiationis; necnō et oium
 que cogitauerat attrioꝝ et exedray
 p circuitum in thesauros domi dñi.
 et in thesauros scōꝝ diuisionūq; sac
 dotaliū et leuiticay. in omnia opera
 domus dñi: et in uniuersa uasa mi
 nistry templi dñi. auri in pondere
 p singula uasa ministry. argenti
 quoq; p uasoz et opum diuinitate.
 et ad candelabra aurea. et ad lu
 cernas eoz. aurum p mēsurā unius
 cuiq; candelabri. et lucernay. simi
 liter et in candelabris argenteis. et
 in lucernis eoz. p diuinitate mēsure.
 pondus argenti tradidit. Aurū q; q;
 dedit in mensā ppositionis p diuini
 tate mēsure. simili et argenti in
 alias mēsuras argenteas. Ad fuscini
 las quoq; et phialas et thurbula
 ex auro purissimo. et leunculos au
 reos. p qualitate mēsure pond' des
 tribuit. in leunculū et leunculum.
 Similiterq; et in leones argenteos.
 diuīsum argenti pondus sepauit.
 Altari autē in quo adolebatur ieu
 sum. aurū purissimū dedit: ut ex
 ipō fieret similitudo quadrigę che
 rubim extendentiū alas. et uelanti
 um archam federis dñi. Omnia inq;
 uenerunt scripta in manu dñi ad
 me: ut intelligerē uniuersa opa ex
 emplaris. Dixit quoq; dauid: salo
 moni filio suo. Similiter age et co
 fortare et fac: ne timeas et ne pa

ueas. Dñs enim d's m's tecum erit;
 et nō dimittet te nec derelinquet
 te: donec pficias omne opus mini
 stery domus dñi. Ecce diuisiones
 sacerdotū et leuitay in omne opus
 ministry domus dñi assistent ti
 bi: et parati sunt: et uouerunt tā
 pncipes qm ppl's facere oīa pcepta
 tua. **L**ocutusq; est **XXIX** tua
 rex dauid: ad omnē eccliam.
 Salomonē filium meū unum ele
 git: adhuc puerū et tenellum. Sp'
 autē grande est: nec homini ppara
 tur habitatio. s; deo. Ego autē totis
 uirib; meis pparauī impensas domi
 dei mei: aurum ad uasa aurea. ar
 gentū in argentea. es in creta. fer
 rum in ferrea. ligna ad liquea: la
 pides onichinos et quasi scabinos.
 et diuersoz color. omnē p̄ciosum
 lapidem. et marmor parium habū
 dantissime. Et sup̄ hec aurum et
 argentū do in templū dei mei. q̄
 obtuli in domū dei mei de peculio
 meo. exceptis hys que preparauī
 in edem scām: tria milia talenta
 auri de auro ophir. et septē milia
 talentoz argenti. pbatissimi. ad
 deaurandos parietes templi. Et
 ubicumq; opus ē aurum de auro.
 et ubicumq; opus ē argentū. argē
 ti opa fiant p manus artificum.
 Et si quis sponte offert. impleat
 manum suā hodie: et offerat qd
 uoluerit dño. Polliciti sunt itaq;
 pncipes familiar et p̄ceres tribui
 isrl. tribuni quoq; et centuriones
 et pncipes possessionū regis; dede

runtque in opa domus domini. aurum talenta quinque milia. et solidos decem milia. argenti talenta decem milia. et eris talenta decem et octo milia. ferri quoque centum milia talentorum. Et apud quemcumque inuenti sunt lapides. dederunt in thesaurum domini domini per manum ierihel gersonitis. Letatusque est populus cum uocis sponte permitterent: quia toto corde offerebant ea domino. Sed et dauid rex letatus est gaudio magno: et benedixit domino coram uniuersa multitudine. et ait. Benedicetis domine deus israel patris nostri: ab eterno in eternum. Tua est domine magnificentia et potestas. et gloria atque uictoria: et tibi laus. Cuncta enim que in celo sunt. et in terra: tua sunt. Tuum domine regnum: et tu es super omnes principes. Tue diuicie. et tua est gloria: tu dominaris omnium. In manu tua uirtus et potentia: in manu tua magnitudo et impium omnium. Nunc igitur deus noster confitemur tibi: et laudamus nomen tuum in celum. Quis ego et quis populus meus. ut possim tibi hec uniuersa permittere. Tua sunt omnia: et que de manu tua accepimus. deditur tibi. Peregrini enim sumus coram te et aduene: sicut omnes patres nostri. Dies nostri quasi umbra super terram: et nulla est mora. Domine deus noster omnis hec copia quam parauimus ut edificaretur domus nostra sancto tuo. de manu tua est: et tua sunt omnia. Scio domine deus. quod probes corda: et simplicitatem diligas. Unde et ego in simplicitate cordis mei letus obtuli u-

niuersa hec: et populum tuum qui hic repletus est. uidi cum ingenti gaudio tibi offerre donaria. Domine deus abraham et ysaac et israel patrum nostrorum. in eternum custodi hanc uoluntatem cordis eorum: et semper in uenerationem tuam mens ista permaneat. Salomoni quoque filio meo da cor perfectum. ut custodiat mandata tua et testimonia tua ceremonias tuas: et faciat uniuersa: et edificent edem cui impensas parauimus. Precepit autem dauid: uniuerse ecclesie. Benedicite domino deo nostro. Et benedixit omnis ecclesia domino deo patrum suorum: et inclinauerunt se: et adorauerunt deum. deinde regem. Immolaueruntque uictimas domino: et obtulerunt holocausta die sequenti. tauros mille. et arietes mille. et agnos mille cum libaminibus suis. et uniuerso ritu habundantissime: in omnem israel. Et comederunt et biberunt coram domino in die illa: in grandi leticia. Et unxerunt sancto salomonem filium dauid. Unxerunt autem domino in principem: et sadoch in pontificem. Seditque salomon super solum domini in regem per dauid patrem suo: et cunctis placuit: et paruit illi omnis israel. Sed et uniuersi principes et potentes. et cuncti filii regis dauid. dederunt manum: et subiecti fuerunt salomoni regi. Magnificauit ergo dominus salomonem super omnem israel: et dedit illi gloriam regni. qualem nullus habuit ante eum rex israel. Igitur dauid filius ysaac regnauit super israel uniuersum: et dies quibus regnauit super israel. fuerunt quadraginta anni. In hebron regnauit

septem annis: et in iherlm annis tri-
 ginta tribz. Et mortuus ē in senec-
 tute bona: plenus dierū & diuitijs
 et glā. Regnavitq; salomon filius
 eius: p eo. Gesta autē dauid regis
 pōra et nouissima. scripta sunt in li-
 bro samuelis iudicantis. et in libro na-
 than pphē. atq; in uolumine gad iu-
 dentis. uniuersiq; regni eius et for-
 titudinis. et tempoz que transierūt
 sub eo. siue in isrl siue in cunctis re-
 gnis terraz. **Explicit primus lib' pa-**
lipomenon. Incipit prologus in se-
cundum librum paralipomenon.

Susebius ieronimus dom-
 nioni et rogatiano. suis
 in ihū xpō. salutē. Quo-
 modo grecor hystorias
 magis intelligunt qui athenas ui-
 derunt. et tercū uirgiliū librum qui
 a troade p leucatem. et a croceran-
 ma ad siciliam. et inde ad ostia ty-
 beris nauigauerunt: ita scām sc̄p-
 turam lucidius intuebitur. qui ui-
 deam oculis cōtemplatus est. et an-
 tiquaz urbū memorias. locorq; ul'
 eadem uocabula uel mutata cog-
 nouerit. Unde et nobis cure fuit
 cū eruditissimus hebreor hunc la-
 borez subire: ut circuiremus p
 untiā. quā uniuē xpī ecclesie so-
 nant. Fateor enī mi dominion & ro-
 gatiāne kmī; nunquā me in diui-
 nis uoluminibz. ppris credidisse ui-
 ribz. nec habuisse magistrū. opini-
 onem meā: sed ea etiam de quibz
 scire me arbitrabar. interrogasse
 me solitum. Quanto magis de

hys sup quibz anceps eram. Demiq;
 cum a me in p litteris flagitassetis.
 ut uobis palippomenon latino ser-
 mone transferre. de tyberia de legē
 quendā doctorem qui apud hebreos
 admirationibz habebatur assumpsi:
 et contuli cū eo a uertice ut auunt
 usq; ad extremū unguē. et sic con-
 firmatus ausus sum facere qd ui-
 bebatis. Libere enī uobis loquor: i-
 ta in grecis et in latinis codicibus
 hic nominū liber uiciosus est: ut
 nō tam hebreā qm̄ barbata quedā
 et farmatica nōia. coniecta arbi-
 trandū sit. Hec hoc septuaginta
 interptibz qui spū scō pleni. ea que
 uera fuerant translulerunt. s̄ sc̄p-
 toz culpe ascribendū. dum de me-
 mendatis inemendata scripserunt.
 et sepe tria nōia subtraectis e medio
 sillabis. in unū uocabulum cogunt.
 uel e regione ppter latitudinem. in
 duo uel tria uocabula diuidunt.
 S; et ipē appellationes nō homines
 ut pleriq; estimant. sed urbes et re-
 giones et saltus et punitias sonāt:
 et oblique sub interpretatione et fi-
 gura eoz. quedā narrantur hysto-
 ric. de quibz in regnoz libro dicit.
 Nonne ecce hec scripta sunt i libro
 uerboz diez regum iuda. Que u-
 tiq; in nris codicibz non habentur.
 Hoc primū sciendū qd apud hebre-
 os palippomenon liber sit. et apud
 illos uocatur debreiamin id est ti-
 ba dierum; qui ppter magnitudinē
 apud nos diuisus ē: qd nō nulli in
 bruto etiam ciceronis dialogo fa-

302
 ciunt. ut eum in tres partes secent.
 cū unus a suo auctore sit editus.
 Deinde etiam illud attendendum.
 qd̄ frequē nōia. nō uocabula ho-
 minū s̄ rerum ut dixi significant
 as sonant; ad extremū. qd̄ omnis
 eruditio scripturarū in hoc libro cō-
 tinetur. et hystorie. uel que preter-
 misse sunt in suis locis ul' p̄stricte
 leuiter hic p̄ quedā uerborū cōpen-
 dia explicentur. Orationum itaqz
 urāz adiuutus auxilio. nisi librū
 ueniosus placiturū. tamē inuidi
 displiciturū eē nō ambigo. Optima
 enim queqz ut ait plinius malūt
 cōtempnere uidere pleriqz. quam
 discere. Siquis in hac interpretati-
 one uoluerit aliquid rephendere.
 interroget hebreos; suam cōscien-
 tiam recolat. uideat ordinem tex-
 tumqz sermonis: et tunc nō la-
 borū si potuerit detrahat. Abicūqz
 ergo asteriscos id est stellas radia-
 re in hoc uolumine uideritis: ibi
 sciatas de hebreo additum. quod in
 latinis codicibz nō habetur. Ubi
 uō obelus transuersa si uirga ip̄o-
 sita ē. illic significatur quid septua-
 ginta m̄p̄tes addiderunt. ul' ob-
 decous gr̄am. uel ob sp̄s sc̄i auctori-
 tatem. et in hebreis uoluminibz
 nō legatur. **Explicit prologus. In-**

**cipit lib̄ secundus
 paralipomenon.**
 Confortatus est ḡ
 salomon fili dauid
 in regno suo; et
 dñs erat cum eo:

et magnificauit eū in excelsū. Pre-
 cepitqz salomon uniuerso isrl̄. tribu-
 nis et centurionibz. et iudicibz; & du-
 cibz; onīs isrl̄. et principibz; familiarū:
 et abiit cū uniuersa multitudine in
 excelsum gabaon ubi erat tabnacu-
 lum federis dñi. qd̄ fecit moyses fa-
 mulus dei in solitudine. Archam
 aut̄ dei adduxerat dauid de caria
 thiathim. in locum quē p̄parauerat
 ei. et ubi fixerat ei tabnacu-
 lū: hoc est in iherlm̄. Altare quoqz eneū qd̄
 fabricatus fuerat beselehel filius uri
 filii ur. ibi erat coram tabnaculo dñi.
 qd̄ et requisiiuit salomon. et omnis
 ecclia. Ascenditqz salomon ad alta-
 re eneum coram tabnaculo federis
 dñi: et obtulit in eo mille hostias.
 Ecce aut̄ in ip̄a nocte apparuit ei
 deus: dicens. Postula quod uis: ut
 dem tibi. Dixitqz salomon deo. Tu
 fecisti cū dauid patre meo m̄iam
 magnā: et constituisti me regem
 p̄ eo. Nunc igitur dñe d̄s. impleat
 sermo tuus: quē pollicitus es dauid
 patri meo. Tu enim fecisti me regē
 sup̄ ppl̄m tuū multū: qui tam in-
 numerabilis ē quā puluis t̄re. Da-
 m̄ sapiam et intelligentiā: ut in-
 grediar et egrediar coram ppl̄o tuo.
 Quis enī potest hunc ppl̄m tuū
 digne qui tam grandis est iudica-
 re? Dixit aut̄ deus ad salomonē.
 Quia hoc magis placuit cordi tuo.
 et n̄ postulasti diuitias et substan-
 tiam et gl̄am. neqz animas eorū q̄
 te oderant. sed nec dies uite pluri-
 mos; petisti aut̄ sapiam et scienti-

am. ut iudicare possis populum meum super quem constitui te regem: sapientia et scientia data sunt tibi. Diuitias autem et substantiam et gloriam dabo tibi: ita ut nullus in regibus nec ante te nec post te fuerit similis tui. Venit ergo salomon ab excelso gabaon in iherosolimam coram tabernaculo federis: et regnavit super israel. Congregavitque sibi currus et equites: et facti sunt ei mille quadringenti currus et duodecim milia equitum: et fecit eos esse in iherosolimis: quadringentis autem cum rege in iherosolimis. Prebuitque rex in iherosolimis argentum et aurum quasi lapides: et cedros quasi sichomoros que nascuntur in campestribus: multitudine magna. Adducebantur autem ei equi de egipto et de choan. a negotiatoribus regis: qui ibant. et emebant pretio quadringentis equorum: sexcentis argenteis. et equum centum quinquaginta. Similiter de universis regibus ceterorum: et a regibus syrie: emptio celebrabatur.

Decreuit autem salomon edificare domum nomini domini: et palatium sibi. Et numeravit septuaginta milia viros portantium humeris: et octoginta milia qui cederent lapides in montibus: impositosque eorum tria milia sexcentos. Misit quoque ad huram regem tyri: dicens. Si cur egisti cum patre meo dauid. et misisti ei ligna cedrina ut edificaret sibi domum in qua et habitavit: sic fac mecum ut edificem domum nomini domini dei mei. et consecrem eam ad adolendum incensum coram illo et

fumiganda aromata. et ad impositio-
nem panis sempiternam. et holocausto-
mata. mane et vespere. sabbatis quoque
et neomeniis. et sollempnitatibus do-
mini dei nostri in sempiternum: que man-
data sunt israel. Domus enim quam
edificare cupio: magna est. Magnus
est enim dominus deus noster: super omnes deos. Quis
ergo poterit prevalere. ut edificent ei di-
gnam domum. Si enim celum. et celi
celorum cape eum nequeunt: quantum
ego sum ut possim et edificare domum.
Sed ad hoc tantum: ut adoleatur incen-
sum coram illo. Mitte igitur mihi vi-
rum eruditum. qui noverit operari in
auro et argento. ere et ferro. pur-
pura coccyneo et iacincto: et qui sci-
at sculperet celaturam: cum his ar-
tificibus quos mecum habeo in iudea
et in iherosolimis. quos paravit dauid
pater meus. Sed et ligna cedrina mitte
mihi et arbutina. et pynea: de liba-
no. Et erunt servi mei cum servis
tuis: ut parentur mihi ligna plurima.
Domus enim quam cupio edificare:
magna est nimis. et inclita. Preterea
operarius qui cesuri sunt ligna ser-
vis tuis. dabo in cibaria. tritici co-
ros viginti milia: et ordei choros to-
tidem: olei quoque sata viginti milia.
Dixit autem huram rex tyri: plitte-
ras quas miserat salomoni. Quia
dilexit dominus populum suum: idcirco te
regnare fecit super eum. Et addidit
dicens. Benedictus dominus deus israel. qui
fecit celum et terram: qui dedit da-
uid regi filium sapientem et eruditum.
et sensatum atque prudentem: ut edi-

cherub expanse erant: et extendebatur p cubitos uiginti. Ipsi autē stabant erectis pedib;: et facies eoz erant uerse ad exteriorē domum. Fecit q̄q; uelum ex iacincto. purpura. cocco. et bysso. et intexuit ei cherubim. Ante fores etiam tēpli duas columnas. que triginta et quinq; cubitos habebant altitudinis. porro capita eaz q̄nq; cubitoz; necnō et quasi catenulas in oraculo. et supposuit eas capitib; columnaz; malogranata etiā centū. que catenulis inēposuit. Ip̄as quoq; colūpnas posuit in uestibulo templi: unam a dextris alterā a sinistris. Cam que a dextris erat uocauit iachim: et que ad leuam uocauit booz. Fecit quoq; altitudinis; et uiginti cubitoz; latitudinis; et decē cubitoz; altitudinis; mare etiā fūtile decem cubitoz; a labio usq; ad labiū. rotundū p circuitum. Quinq; cubitos habebat altitudinis; et funiculus triginta cubitoz; ambiebat ḡrum eius. Similitudo quoq; bouum: erat subter illud. Et decē cubitis quedā extrinsecus celature: quasi duob; uisib; labiū maris circuibant. Boues autē erant fūsiles: et ip̄m mare sup duo decim boues positū erat. Quoz tres respiciebant ad aquilonem. et alij tres ad occidentē; porro tres alij meridiem. et tres qui reliq; erant orientē: habentes mare suppositū. Posteriora autē bouum: erant intri-

secus sub mari. Porro uasitas ei habebat m̄suram palmi: et labiū eius erat quasi labium calicis. ul' repadi lily: capiebatt; m̄sure tria milia metretas. Fecit quoq; concas decē; et posuit q̄nq; a dextris. et quinq; a sinistris: ut lauarent in eis om̄ia. que in holocaustū oblaturi erant. Porro: in mari sacerdotes lauabant. Fecit autē candelabra aurea decem sc̄dm speciem quā iusserat fieri. et posuit ea in templo. q̄nq; a dextris. et q̄nq; a sinistris; necnō et m̄sas decem. posuit q̄ eas in templo. q̄nq; a dextris et q̄nq; a sinistris: phialas quoq; aureas centū. Fecit etiā atrium sacerdotū. et basilicam grandē; et ostia in basilica: que textu ere. Porro mare posuit in latere dextro. contra orientē: ad meridiē. Fecit etiam huram lebetas. et creāgras. et fialas. et compleuit om̄e opus regis in domo dei: hoc ē colūpnas duas. et ep̄stilia et capita. et quasi q̄dā retiacula que capita tegerent sup ep̄stilia: malogranata quoq; quadraginta et retiacula duo. ita ut bini ordines malogranatoz; singulis retiaculis iungerentur. que pregerent ep̄stilia. et capita colūpnaz;. Bases etiā fecit et concas quas supposuit basib;: mare unū. boues q̄ duodecim sub mari: et lebetas. et creāgras. et fialas. Om̄ia uasa fecit salomoni huram pat̄ eius i domo dñi: ex ere mūdissimo. In regione iordanis fudit ea rex. in argillosa terra: in s̄ sochot et saredatha.

Compleuerat enī glā dñi: domum.

Quinc salomon ait. Dñs **VI**
 pollicitus ē: ut habitaret ī ca-
 lignē. Ego autē edificauī domū nōi
 eius: ut habitaret ibi īpetuū. Et
 comitit rex faciem suam: et bñdixit
 uniuēse multitudinē isrl̄. Nam omīs
 turba stabat intentā. Et ait. Bñdēs
 dñs d's isrl̄: qui qd̄ locutus ē dauid
 patri meo. ope compleuit. dicens. A
 die qua eduxi pplm̄ meum de terra
 egypti. nō elegi ciuitatē de cūctis tri-
 bus: isrl̄. ut edificaretur in ea domū
 nōi meo; neq; alium uirū quenquā
 elegi. ut eēt dux sup pplm̄ meū isrl̄:
 sed elegi iherlm̄ ut sic nom̄ meū ī ea.
 et elegi dauid ut constituere eum
 sup pplm̄ meū isrl̄. Cumq; fuiss; uo-
 luntatis dauid patris mei. ut edifi-
 caret domū nōi dñi d'i isrl̄: dixit dñs
 ad eum. Quia hec fuit uoluntas
 tua ut edificares domū nōi meo; be-
 ne quidē fecisti huiusmodi habēs uo-
 luntatē: s; nō tu edificabis domū.
 Verum filius qui egredietur de lū-
 bis tuis: ipse edificabit domum nōi
 meo. Compleuit q; dñs sermonē su-
 um quē locutus fuerat: et ego surre-
 xi p̄ dauid patre meo. et sedi sup th-
 num isrl̄ sicut locutus ē dñs: et edi-
 ficauī domū nōi dei isrl̄. et posui
 in ea archam in qua ē pactum dñi
 qd̄ pepigit cū filijs isrl̄. Stetit ergo
 coram altari dñi ex adūsō uniuēse
 multitudinis isrl̄: et extendit man-
 suas. Siquidē fecerat salomon basim
 eneam. et posuerat eam ī medio ba-
 silice: habentē quinq; cubitos lon-

gitudinis. et quinq; latitudinis. ⁊ tres
 cubitos altitudinis. Stetitq; sup eā:
 et deinceps flexis genib; cōtra uniuē-
 sam multitudinē isrl̄. et palmis in
 celū leuatis. ait. Dñe d's isrl̄. nō est
 similis tui d's in celo et in trā. qui
 custodis pactū et nūam seruis tuis.
 qui ambulāt coram te in toto corde
 suo; qui p̄stitisti dauid seruo tuo pa-
 tri meo quēcūq; locutus fueras ei.
 et que ore pmiseras ope complesti:
 sicut et presens tempus p̄bat. Nūc
 igitur dñe d's isrl̄. imple seruo tuo
 patri meo dauid: quēcūq; locutus
 es. dicens. Non deficiet ex te uir co-
 ram me qui sedeat sup thronū isrl̄:
 ita tamen si custodierint filij tui
 uias meas. et ambulauerint ī lege
 mea. sicut et tu ambulasti coram
 me. Et nunc dñe d's isrl̄. firmetur
 sermo tuus: quē locutus es seruo
 tuo dauid. Ergo ne credibile ē. ut
 habitet d's cū hominib; sup terrā?
 Si celum et celi celoz te nō capiunt;
 quanto magis domus ista quā edi-
 ficauī: s; ad hoc tantum facta ē.
 ut respicias orationē serui tui ⁊ ob-
 secrationē eius dñe d's n̄s. et audi-
 as p̄ces quas fundit famulus tuus
 coram te: ut ap̄ias oculos tuos sup
 domū istam dieb; ac noctib; sup lo-
 cum in quo pollicitus es ut iudica-
 retur nom̄ tuū. et exaudires oratio-
 nē quā seruus tuus orat in eo. Ex-
 audi p̄ces famuli tui: et ppli tui isrl̄.
 Quicūq; orauerit in loco isto: exay-
 di de habitaculo tuo id est de celis.
 et p̄cipiare. Si peccauerit quispiā

in proximum suum. et iurare contra eum paratus uenerit. scilicet maledicto commutauerit coram altari in domo ista; tu audies de celo. et facies iudicium seruorum tuorum: ita ut reddas iniquitatem suam in caput proprium. et uisceribus iustitiam. retribuens ei secundum iustitiam suam. Si superatus fuerit populus tuus israel ab inimicis. peccabunt enim tibi. et consilium egerint penitentiam. et obsecrauerint nomen tuum. et fuerint deprecati in loco isto; tu exaudi de celo. et propitiare peccato populi tui israel: et reducere eos in terram quam deditis eis et patribus eorum. Si clauso celo pluuia non fluxerit pro peccata populi tui. et deprecati fuerint te in loco isto et confessi nomen tuum. et consilium a peccatis suis cum eos afflixeris; exaudi de celo domine. et dimitte peccata seruis tuis et populo tuo israel: et doce eos uiam bonam per quam ingrediantur. et da pluuiam terre quam deditis populo tuo ad possidendum. Famem si orta fuerit in terra et pestilentia. et erugo et aurugo. et locusta et bruchus. et hostes uastatis regionibus portas obsederint ciuitatis. omnisque plaga et infirmitas precesserit; si quis de populo tuo israel fuerit deprecatus cognoscens plagam et infirmitatem suam. et expande manus suas in domo hac. tu exaudies de celo. de sublimi scilicet habitaculo tuo. et propitiare. et redde unicuique secundum uias suas quas nosti eum habere in corde suo. tu enim solus nosti corda filiorum hominum: ut ti-

meant te. et ambulent in uis tuis cunctis diebus; quibus uiuunt super faciem terre. quam deditis patribus nostris. Externum quoque qui non est de populo tuo israel. si uenerit de terra longinqua pro nomine tuo magnum. et pro manu tuam robustam. et brachium tuum extentum. et adorauerit in loco isto; tu exaudies de celo. firmissimo habitaculo tuo. et facies cuncta per quibus inuocauerit te ille peregrinus: ut sciant omnes populi terre nomen tuum. et timeant te sicut populus tuus israel. et cognoscant quoniam nomen tuum inuocatum est super domum hanc quam edificauimus. Si egressus fuerit populus tuus ad bellum contra aduersarios suos per uiam in qua miseris eos; adorabunt te coram uia in qua ciuitas hec est quam elegisti. et domus quam edificauimus nomen tuo: ut exaudias de celo preces eorum et obsecrationem. et uisceribus. Si autem peccauerint tibi. neque enim est homo qui non peccet. et iratus fueris eis et tradideris eos hostibus. et captiuos duxerint eos in terram longinquam uel certe que iuxta est. et consilium in corde suo in terra ad quam captiui ducti fuerunt egerint penitentiam. et deprecati te fuerint in terra captiuitatis sue. dicentes. peccauimus. inique fecimus. iniuste egimus. et reuersi fuerint ad te in toto corde suo et in tota anima sua. in terra captiuitatis sue. ad quam ducti sunt: adorabunt te contra uiam terrae sue quam deditis patribus eorum. et urbis quam

elegisti. et domus quā edificauit no-
mini tuo. ut exaudias de celo hoc ē
de habitaculo tuo firmo p̄ces eoz.
et facias iudiciū. et dimittas p̄plo
tuo quāuis p̄ccōri. Tu es enim d̄s
n̄s. Ap̄iantur queso oculi tui. et
aures tue intente sint. ad oratio-
nē que fit in loco isto. Hunc igit̄
consurge d̄ne d̄s in requiem tuā.
tu et archa fortitudinis tue. Sac-
dotes tui d̄ne d̄s induantur salu-
tem. et sc̄i tui letentur in bonis.
D̄ne d̄s ne aut̄as faciem xp̄i tui.
memento misericordiar̄ dauid serui tui.

Quoniamq; compleisset sa-
lomon fundens p̄ces: ignis
descendit de celo. et deuorauit ho-
locausta et uictimas. et maiestas
d̄ni impleuit domū: nec poterant
sacerdotes ingredi templū d̄ni. eo
q̄d impleisset maiestas d̄ni templū
d̄ni. **S**ed et om̄s filij isrl̄ uidebant
descendentē ignem et gl̄am d̄ni su-
per domū: et corruentes proū in
terrā sup̄ pauim̄tū stratum lapide
adorauerunt. et laudauerūt d̄n̄m
qm̄ bonus. qm̄ in sc̄lm̄ m̄ia eius.
Rex aut̄ et om̄nis p̄pls: immola-
bant uictimas coram d̄no. **M**acta-
uit igitur rex salomon hostias boū
uiginti duo milia: arietum centū
uiginti milia. **E**t dedicauit domū
dei rex: et uniūsus p̄pls. **S**acerdotes
aut̄ stabant in officijs suis: et leui-
te in organis carminū d̄ni que fe-
cit dauid rex ad laudandum d̄n̄m
qm̄ in sc̄lm̄ misericordia eius: **Y**mnos
dauid canentes p̄ manus suas.

Porro sacerdotes canebāt tubis ante
eos: cunctusq; isrl̄ stabat. **S**anctifica-
uit q̄q; salomon mediū atrij: ante
templū d̄ni. **O**btulerat enim ibi
holocausta et adipēs pacificoz: q̄ia
altare eneū q̄d fecerat. nō poterat
sustinere holocausta et sacrificia. et
adipēs. **F**ecit ḡ salomon sollempni-
tatem in tempe illo septē diebz: et
oīs isrl̄ cum eo. ecclesia magna ual-
de: ab introitu emath usq; ad tor-
rentē egypti. **F**ecitq; die octauo col-
lectam. eo q̄d dedicasset altare sep-
tem diebz: et sollempnitatem cele-
brasset diebz septē. **I**gitur in die ui-
cesimo tertio m̄sis septimi dimisit po-
pulū ad tabnacula sua: letantes at-
q; gaudentes. sup̄ bono q̄d fecerat
deus dauid et salomoni. et p̄plo suo
isrl̄. **C**ompleuitq; salomon domū
d̄ni et domū regis. et om̄ia que dis-
posuerat in corde suo ut faceret in
domo d̄ni et in domo sua: et p̄sp̄at̄
est. **A**paruit aut̄ ei d̄ns nocte: et
ait. **A**udui orationē tuam: et ele-
gi locum istū in domū sacrificij.
Si clausero celum. et pluuia non
fluxerit. et mandauero et p̄cepto
locuste ut deuoret terrā. et misero
pestilentiam in ppl̄m̄ meū: conu-
sus aut̄ p̄pls̄ n̄s sup̄ quos inuoca-
tum ē nom̄ meū. deprecatus me
fuerit et exquisierit faciem meā. et
egerit penitentiā a uis suis pesti-
mis: et ego exaudiam de celo. et p̄-
picus ero peccatis eoz. et sanabo
terrā eoz. **O**culi quozq; mei erunt
ap̄ti. et aures mee erecte: ad ora-

tionē eius qui in loco isto orauit.
Elegi enim et sc̄ificauit locū istū;
 ut sit nom̄ meū ibi in sempiternū;
 et p̄maneat oculi mei et cor meū
 ibi cunctis dieb; **Tu** quoq; si am-
 bulaueris coram me sicutambu-
 lauit dauid pat̄ tuus. et feceris
 iuxta om̄ia que p̄cepi tibi. et iusti-
 cias meas iudiciaq; seruaueris:
 suscitabo thronū regni tui sicut
 pollicitus sum dauid patri tuo.
 dicens. Non auferetur de stirpe
 tua. uir qui p̄nceps sit in isrl̄. **Si**
 aut̄ ausi fueritis. et dereliqueritis
 iusticias meas et p̄cepta mea que
 p̄posui uobis. et abeuntes serueritis
 dijs alienis. et adoraueritis eos:
 euellam uos de terra mea quam
 dedi uobis. et domū hanc quā edi-
 ficauit nōi meo. p̄tiam a facie mea.
 et tradam eam in p̄bolam. et in
 exemplū cunctis ppl̄s: et domus
 ista erit in p̄bium uniuersis trā-
 seuntib; et dicent stupentes. Qua-
 re sic fecit dñs terre huic. et domū
 huic. **R**espondebuntq;. **Q**uia de-
 reliquerunt dñm dñm patrū suorū
 qui eduxit eos de terra egypti; et
 apprehenderunt deos alienos et ado-
 rauerūt eos et coluerunt: idcirco ue-
 nerunt sup̄ eos uniuersa hec mala.
Expletis aut̄ uiginti **VIII**
Annis post quos edificauit
 salomon domū dñi. et domū suā;
 ciuitates quas dederat hyram sa-
 lomoni. edificauit: et habitare fecit
 ibi filios isrl̄. **A**bit q; in emāth
 sobām: et obtinuit eam. **E**t edifi-

cauit palmiram in deserto: et alias
 ciuitates munitissimas edificauit
 in emāth. **E**xstruxitq; bechoron su-
 p̄iorem et bechoron inferiorem. ciui-
 tates muratas. habentes portas et
 uectes et seras: baalath etiā et om̄s
 urbes firmissimas que fuerunt sa-
 lomoni. cunctasq; urbes q̄drigay.
 et urbes equitū. **O**mnia quecumq;
 uoluit salomon atq; disposuit: edi-
 ficauit in iherlm̄. et in lybano. et in
 uniuersa terra potestatis sue. **O**mnē
 ppl̄m qui derelictus fuit de rethens
 et amorreis et fecereis et eueis et
 iebuseis qui nō erant de stirpe isrl̄
 de filijs eorū et de posteris. quos nō
 interfecerant filij isrl̄: subiugauit
 salomon in tributarios usq; in diē
 hanc. **P**orro de filijs isrl̄: nō posuit
 ut seruirent opib; regis. **I**pi enim
 erant uiri bellatores et duces p̄mi:
 et p̄ncipes quadrigay et equitum
 eius. **O**m̄s aut̄ p̄ncipes exercitus re-
 gis salomonis fuerunt ducenti quī-
 quaginta: qui erudiebāt ppl̄m. **F**i-
 liam uō pharaonis transtulit de ci-
 uitate dauid: in domū quam edifi-
 cauerat ei. **D**ixit enī. Non habita-
 bit uxor mea in domo dauid regis
 isrl̄: eo qd̄ sc̄ificata sit. q̄a ingressa
 est in eam archa dñi. **T**ūc obtulit
 salomon holocausta dño sup̄ alta-
 re dñi qd̄ exstruxerat ante porci-
 ut p̄ singulos dies offerretur in eo
 iuxta p̄ceptum moysi. in sabbis et
 in kalendis et in festis dieb; ter p̄
 annū: id est in sollempnitate azi-
 moy. et in sollempnitate ebdomaday.

et in sollempnitate tabernaculorum. Et constituit iuxta dispositionem dauid patris sui officia sacerdotum in ministris suis; et leuitas in ordine suo ut laudarent. et ministrarent coram sacerdotibus iuxta ritum unicuique dierum: et ianitores in diuisionibus per portam et portam. Sic enim precepit dauid: homo dei. Hec pregressi sunt de mandatis regis tam sacerdotes quam leuitae: ex omnibus que precepit. Et in custodia thesaurorum omnes impensas paratas habuit salomon: ex eo die quo fundauit domum dei usque in diem quo profecit eam. Tunc abiit salomon in asiongaber. et in haialath ad oram maris rubri: que est in terra edom. Misit ergo ei hyram per manus seruorum suorum naues et nauitas gnaros maris: et abierunt cum seruis salomonis in ophir. Tuleruntque inde quadringenta quinquaginta talenta auri: et attulerunt ad regem salomonem. **IX**

Regina quoque saba cum audisset famam salomonis. uenit ut temptaret eum enigmatibus in ierusalem cum magnis opibus: et camelis qui portabant aromata. et auri plurimum. gemasque preciosas. Cumque uenisset ad salomonem: locuta est ei quecumque erant in corde suo. Et exposuit ei salomon omnia que proposuerat: nec quicquam fuit. quod non prospici ei fecerit. Que postquam uidit sapientiam salicet salomonis. et domum quam edificauerat. necnon et cibaria mensae eius. et habitacula seruorum. et officia ministrorum eius. et uestimenta

eorum. pincernas quoque et uestes eorum. et uictimas quas immolabat in domo domini: non erat in stupore ultra in ea spiritus. Dixitque ad regem. Verus est sermo quem audieram in terra mea: de uirtutibus et sapientia tua. Non credebam narrantibus: donec ipsa uenisset. et uideret oculi mei. et probassem uix medietatem sapientie tue fuisse narratam. Misisti famam: uirtutibus tuis. Beati uirtuti et beati serui tui. hi qui assistunt coram te in omni tempore: et audiunt sapientiam tuam. Sit dominus deus tuus benedictus: qui uoluit te ordinare super thronum suum. regem domini dei tui. Quia diligit deus israel et uult saluare eum in eternum: idcirco posuit te super eum regem. ut facias iudicia atque iustitiam. Dedit autem regi centum uiginti talenta auri. et aromata multum nimis: et gemas preciosissimas. Non fuerunt aromata talia: ut hec que dedit regina saba regi salomoni. Sed et serui hyram cum seruis salomonis attulerunt aurum de ophir: et ligna thyma. et gemas preciosissimas. De quibus fecit rex de lignis scilicet thymis. gradus in domo domini. et in domo regia: cytharas quoque et psalteria cantorum. Nunquam uisa sunt in terra iuda: ligna talia. Rex autem salomon dedit regine saba cuncta que uoluit. et que postulauit: multo plura quam attulerat ad eum. Que reuisa: abiit in terram suam cum seruis suis. Erat autem pondus auri quod afferebatur salomoni per singulos annos. sexcenta sexaginta sex ta-

Qui ait. Post tres dies: reuertimini ad me. Cumq; abisset ppls; inijt con filiū cum senioribz qui steterūt corā patre eius salomone dum adhuc ui ueret: dicens. Quid datis consiliū. ut respondeā ppls. Qui dixerunt. Si placueris ppls huic. et lemeris eos tibiis clemitibz; seruient tibi oī tempe. At ille reliquit consiliū senū; et cum iuuenibz; tractare cepit. qui cum eo nutriti fuerant: et erant in comitatu illius. Dixitq; ad eos. Quid uobis uidetur. ul' respondere quid debeo ppls huic. qui dixit mī. subleua iugum qd' imposuit uobis pat' tuus. At illi responderūt ut iuuenes et nutriti cū eo in delicijs; atq; dixerūt. Sic loqueris ppls. qui dixit tibi pater tuus aggrauauit iugū nr̄m. tu subleua: et sic respondebis eis. At nimis dignus m̄s; grossior ē lūbis patris mei. Pat' meus imposuit uobis iugum graue: et ego manus pōdus apponam. Pater m̄s cecidit uos flagellis; ego uō cedam uos scorpionibz; Venit q; ieroboam et oīs ppls ad roboam die tercio: sicut p̄cepit eis. Responditq; rex dura relicto consilio seniorū; locutusq; est iuxta iuuenū uoluntatē. Pat' m̄s graue uobis imposuit iugū: qd' ego graui faciam. Pater m̄s cecidit uos flagellis; ego uō cedam uos scorpionibz;. Et non acquieuit ppli precibz;. Erat enī uoluntas di. ut completur sermo ei' quē locutus fuerat pmanū ahie sylonitis: ad ieroboā filiū nabach. Ppls aut' uniuersus:

rege duriora dicente. sic locut' est ad eum. Non ē nobis pars in dauid: neq; hereditas in filio ysai. Reuert' re in tabnacula tua. isrl': tu autē pasce domū tuā dauid. Et abiit isrl' in tabnacula sua. Sup filios autem isrl' qui habitabāt i ciuitatibz; iuda: regnauit roboam. Assitq; rex roboam aduram qui p̄erat tributis; et lapidauerūt eū filij isrl': et mortuus ē. Porro rex roboam currū festinauit ascendere: et fugit in ierlm. Recessitq; isrl' a domo dauid: usq; ad diem hāc.

Cent aut' roboam in **XI** ierlm. Et conuocauit uniuersā domū iuda et beniamin. in centū octoginta milibz; electoz; bellantiū: ut dimicaret contra isrl'. et conuiteret ad se regnū suū. Factusq; ē sermo di ad semeiam hoīem dei: dicens. Loquere ad roboam filiū salomonis regem iuda: et ad uniuersum isrl'. qui est in iuda et beniamin. Hec dicit dō. Non ascendetis neq; pugnabitis: contra fr̄es uōs. Reuertatur uniuersq; in domū suam: qā mea hoc gestum ē uoluntate. Qui cū audissent sermōnē dñi. reuēsi sunt: nec prexerunt contra ieroboam. Habitauit autē roboam in ierlm. Et edificauit ciuitates muratas in iuda. et exstruxit bethleem et ethan. et thecue. bethsur quoq; et sochor. et odollam. necnō et geth. et maresa. et ziph. h et huram. et lachis. et azecha. saraa quoq; et ahialon. et hebron. que erant in iuda. et beniamin: ciuitates munitissimas. Cūq; clausisset

scutariorum qui custodiebant uestibulum palatii. Cumque introiret rex domum domini: ueniebant scutarii et tollebant eos: iterumque referebant eos ad armamentarium suum. Veruntamen quia humiliati sunt. auersa est ab eis ira domini: nec delicti sunt penitus. Si quidem et in iuda: inuenta sunt opera bona. Confortatus est ergo rex roboam in ierusalem: atque regnauit. Quadragesima autem et unius anni erat cum regnare cepisset: et decem et octo annis regnauit in ierusalem: urbe quam elegit dominus ut confirmaret nomen suum ibi de cunctis tribubus israel. Nomen autem matris eius: naama amanitis. Fecitque malum: et non preparauit cor suum ut quereretur dominum. Opera uero roboam prima et nouissima: scripta sunt in libris semeie prophete et addo uidentis. et diligenter exposita. Pugnaueruntque aduersum se roboam et ieroboam: cunctis diebus. Et dormiuit roboam cum patribus suis: sepultusque est in ciuitate dauid. Et regnauit abia filius eius: pro eo. **XII**

Anno octauo decimo regis ieroboam: regnauit abia super iudam tribus annis: regnauit in ierusalem. Nomenque matris eius michaia: filia uiri hel de gabaa. Et erat bellum inter abiam et ieroboam. Cumque inisset abia certamen. et haberet bellicosissimos uiros. et electorum quadringenta milia: ieroboam instruxit e contra aciem octingenta milia uiroꝝ. qui et ipsi electi erant. et ad bella fortissimi. Stetit igitur abia super montem se-

meron qui erat in effraim: et ait.

Audi ieroboam: et omnes israel. Num igitur noxatis quod dominus deus israel dederit regnum dauid super israel in sempiternum ipsi et filijs eius. in pactum salis.

Et surrexit ieroboam filius nabath seruus salomonis filij dauid: et rebellauit contra dominum suum. Congregatique sunt ad eum uiri uanissimi et filij belial: et pualuerunt contra roboam filium salomonis. Porro roboam erat rudis et corde puido: nec potuit resistere eis. Hinc ergo uos dicitis quod resistere poteritis regno domini. quod possidet per filios dauid: Habetisque gratiam dei populi multitudine: atque uitulos aureos. quos fecit uobis ieroboam in deos. Et erexitis sacerdotes domini. filios aaron leuitas: et fecistis uobis sacerdotes sicut omnes populi terrarum. Qui cumque uenerit et imitauerit manum suam. in tauro. in bobus et in arietibus septem: fit sacerdos eorum qui non sunt dei. Hostis autem dominus. deus est: quem non relinquit. Sacerdotesque ministrant domino de filijs aaron: et leuite sunt in ordine suo. Holocausta quoque offerunt domino per singulos dies mane et uespere. et thymiama iuxta legis precepta confectum: et proponuntur panes in mensa mundissima. Atque apud nos candelabrum aureum et lucerna eius ut accendatur semper ad uesperam. Nos quoque custodimus precepta domini dei nostri: quem uos reliquistis. Ergo in exercitu nostro dux deus est: et sacerdotes eius qui clangunt tubis. et resonant contra uos. filij israel nolite pugna-

re contra dñm dñm patrum uroz: q̄a
 nō uobis expedit. Hec illo loquente:
 ieroboam retro moliebatur insidia.
 Cumq; ex adūso hostiū staret: ig
 nozantē iudam suo ambiebat exer
 citu. Respicientēq; iudas uidit in
 stare bellum ex adūso et post tergū;
 et clamauit ad dñm. ac sacerdotes
 tibus canere cepunt: omnesq; uiri
 iuda uociferati sūt. Et ecce illis uo
 ciferantib; p̄curreuit d̄s ieroboā et
 omnē isrl̄ qui stabat ex adūso iuda
 et abia. Fugeruntq; filij isrl̄ iū
 dam: et tradidit eos d̄s in manus
 eoz. Percussit q̄ eos abia et popl̄s et
 plaga magna: et corruerūt uulne
 rati ex isrl̄ quingenta milia urozū
 fortiu. Humiliatq; sunt filij isrl̄ ī
 tempe illo: et uehementissime confor
 tati filij iuda: eo qd̄ sperassent in
 dño deo patrum suoz. P̄secutus ē
 aut̄ abia: fugientē ieroboam: et ci
 uitates eius cepit bethel et filias
 eius. et resana cum filiabus suis. e
 phron quoq; et filias ei. Hec ua
 luit ultra resistere ieroboam: in
 dieb; abia. Quē percussit dñs: et
 mortuus ē. Igitur abia confortato
 impio suo. accepit uxores quatuorde
 cim: pereauitq; uiginti et duos
 filios. et sedecim filias. Reliqua
 sermonū abia. uarumq; et opum
 eius: scripta sunt diligentissime
 in libro prophē addo. **XIII**

Dormiuit aut̄ abia cū patrib;
 suis: et sepelierunt eum in
 ciuitate dauid. Regnauitq; asa fi
 lius eius ꝑ eo: in cuius dieb; q̄euit

terra decē annis. Fecit asa qd̄ bonū
 et placitum erat in conspectu dei
 sui: et subitit altaria pegrin cult̄
 et excelsa. et confregit statuas. Lu
 cosq; succidit: ac p̄cepit uide ut q̄e
 ret dñm dñm patrum suoz. et faceret
 legem et uniuersa mandata. Et ab
 stulit ē cunctis urbib; iuda aras et
 fana: et regnauit in pace. Edifica
 uit quoq; urbes munitas in iuda:
 q̄a quietus erat. et nulla tempib;
 eius bella surreperāt. pacem dño
 largiente. Dixit aut̄ iude. Edifice
 mus ciuitates istas et uallemus
 muris. et roborem turrib; et portis
 et seris: donec a bellis queta sunt
 oīa. eo qd̄ quesierim dñm dñm pa
 trum uroz. et dederit nobis pacem
 ꝑgitum. Edificauerūt igitur: et
 nullū in exstruendo impedimentū
 fuit. Habuit aut̄ asa ī exercitu suo
 portantiū scuta et hastas de iuda
 trecenta milia: de beniamin uero
 scutatoroz et sagittarioroz ducenta
 octoginta milia. Om̄s isti: uiri for
 tissimi. Egredius ē aut̄ contra eos
 zara ethyops cū exercitu suo. deci
 es centena milia. et currib; trecen
 tis: et uenit usq; maresa. Porro
 asa prexit obuiam: et instruxit a
 ciem ad bellū. in ualle sophatā q̄
 est iuxta maresa: et inuocauit do
 minū dñm. et ait. Dñe. non ē apud
 te ulla distantia: uctū in paucis
 auxiliieris an in plurib;. Adiuua
 nos dñe d̄s nr̄. In te enī et in tuo
 nōie habentes fiducia: uenimū
 contra hanc multitudinē. Dñs

ds n̄ tu es: nō p̄ualeat contra te homo. Exterruit itaq; dñs ethyopes: coram asā et iuda. Fugeruntq; ethyopes: et p̄secutus est eos asā et p̄ls qui erat cum eo usq; gerar. et ruerunt ethyopes usq; ad mētionē: quia dño cedente contriti s̄. et exercitu illius p̄liante. Tulerūt q̄ spolia multa: et p̄cusserunt om̄s ciuitates p̄ circuitū gerare. Grandis quippe terror: cūctos inuaserat. Et diripuerunt om̄s urbes: et multā p̄dam asportauerūt. S; et caulas ouū destruētes. tulerūt pecorū infinitā multitudinē. et camelorū: reūsiq; sunt in ierlm̄. **XV**

Azarias autē filius oded. factus in se spū dei. egressus est in occursum asā: et dixit ei. Audite me: asā et om̄s iuda et beniamin. Dñs uobiscū: quia fuistis cum eo. Si quesieritis eū: inuenietis. Si autē dereliqueritis eū: derelinquet uos. Transibūt autē dies multi in isrl̄: absq; deo uero. et absq; sacerdote et doctore. et absq; lege. Cumq; reuerſi fuerint in angustia sua: et ad dñm dñm isrl̄. et quesierint eū: reperient eum. In illo tempe nō erit pax egredienti et ingredienti: sed terrores undiq; in cūctis habitatorib; terrarū. Pugnabit enim gens contra gentē. et ciuitas contra ciuitatem: q̄a dñs conturbabit eos ī omni angustia. Vos autē confortamini. et nō dissoluantur manū uſtē: erit enim merces op̄i uſtē. Quod cū audisset asā ūba scilicet et p̄phiam

azariē filij oded. p̄phē confortatus ē. et abstulit ydola de omni t̄ra iuda et beniamin. et ex urbib; quas cepat montis effraim: et dedicauit altare dñi. quod erat ante porticū domus dñi. Congregauitq; uniuersū iudam et beniamin: et aduenas cū eis. de effraim et de manasse et de symeon. Plures enim confugerāt ad eū ex isrl̄: uidentes qd̄ dñs ds̄ illi eēt cū eo. Cumq; uenissent ierlm̄ n̄se tertio. anno quidodectimo regni asā: immolauerūt dño in die illa. de manubys et p̄da quam adduxerant. boues septingentos. et arietes septē milia. Et intrauit ex more ad corroborandū fectus: ut quererent dñm dñm patrū suorū. in toto corde et in tota anima sua. Siquis autē si quesierit inq̄t dñm dñm isrl̄: moriatur a minimo usq; ad maximū. a uiro usq; ad mulierē. Iuraueruntq; dño uoce magna in iubilo et in clangore tube et in sonitu buccinarū. om̄s qui erant in iuda: cū execratione. In omni enim corde suo iurauerūt: et in tota uoluntate quesierunt eum: et inuenērūt. Prestititq; eis dñs requiē: p̄ circuitū. S; et maacham matrē asā regis. ex augusto deposuit impio: eo qd̄ fecisset in lico simulachrū priāpi. Qd̄ omne contriuit: et in frustra cōminuens. cōbussit in torrentē cedron. Excelsa autē: derelicta sunt in isrl̄. Attam̄ cor asā erat p̄fectū: cūctis dieb; eius. Ea que uouerat pat̄ suus. et ip̄e intulit in domū dñi: argentū et aurum. uasorūq; dñi sam

suppellectile. Bellum uero non fuit: usque
ad tricesimum annum regni asa. **XVI**

Anno autem tricesimo sexto regni
eius. ascendit baasa rex israhel in
iudam: et muro circumdabat rama. ut
nullus tunc posset egredi et ingredi
de regno asa. Prulit autem asa argentum
et aurum de thesauris domus domini. et de
thesauris regis: misitque ad benadab
regem syrie qui habitabat in damas-
co. dicens. Fedus inter me et te est.
Pater quoque meus et pater tuus: habue-
runt concordiam. Quam ob rem misi
tibi argentum et aurum: ut rupto
federe quod habes cum baasa rege israhel
facias eum a me recedere. Quo con-
perto: benadab misit principes exer-
citus suorum ad urbes israhel. Qui percus-
serunt ahion. et dan. et abelmaim:
et uniuersas urbes muratas nephtalim.
Quod cum audisset baasa. desinit
edificare rama: et inuenit opus suum.
Porro asa rex assumpsit uniuersum
iudam: et tulerunt lapides de rama
et ligna. que edificationi prepa-
rauerat baasa: edificauitque ex eis
gabaam et maspha. In tempore illo
uenit anani propheta ad asa regem iuda:
et dixit ei. Quia habuisti fiduciam
in rege syrie. et non in domino deo tuo:
idcirco euasit syrie regis exercitus
de manu tua. Nonne ethiopes et ly-
bies multo plures erant quadrigis
et equitibus: et multitudine nimia.
Quos cum domino credidisses: tradidit
in manu tua. Oculi enim domini con-
templantur uniuersam terram. et pre-
sentent fortitudinem hys qui corde p-

fecto credunt in eum. Stulte igitur egisti:
et propter hoc etiam presentem tempore aduersi
te bella consurgunt. Iratusque est asa
aduersus uidentem: et uisit eum mita
in neruum. Valde quippe super hoc
fuit dominus indignatus: et interfecit de
populo in tempore illo plurimos. Opera
autem asa prima et nouissima: scripta
sunt in libro regum iuda. et israhel. C-
grotauit autem asa anno tricesimo
nono regni sui. dolore pedum uehe-
mentissime: et nec in infirmitate que
fuit dominum: sed magis in medicorum
arte confusus est. Dormiuitque asa cum
patribus suis. et mortuus est anno quod
dragesimo regni sui: et sepelitur
eum in sepulchro suo. quod fecerat sibi
in ciuitate dauid. Posueruntque eum
super lectum suum plenum aromatibus
et unguentis meretricis. que erant
pigritatis arte confecta: et com-
bussit super eum ambitione nimia.

Regnauit autem iosa. **XVII**
Raphat filius eius pro eo: et inua-
luit contra israhel. Constituitque militem
numeros in cunctis urbibus iuda. que
erant uallate muris: presidiaque dis-
posuit in terra iuda. et in ciuitatibus
effraim: quas cepit asa pater eius. Et
fuit dominus cum iosaphat. qui ambulauit
in uis dauid patris sui primis: et non
spauit in baalim. sed in deo patris sui:
et precepit in preceptis illius. et non iuxta
peccata israhel. Confirmauitque dominus
regnum: in manu eius. Et dedit omnia
iuda munera iosaphat: factique sunt
et infinite diuitie et multa gloria.
Cumque sumpsisset cor eius audaciam

pro uias dñi: etiã excelsa et lucos
de iuda abstulit. Tercio autē anno
regni sui misit de pñcipib; suis be
nail. et abdiam. et zachariam. et na
thanael. et mycheam ut docerent
i ciuitatib; iuda: et cū eis leuitas.
semeriam. et nachaniam et zaba
diam. asahel quoq; et semiramoth.
et ionathan. adoniamq; et robiam.
et chobadoniam leuitas. et cū eis ely
sama. et iozain sacerdotes. Docebātq;
poplū in iuda. habentes librum legis
dñi: et circuibant cunctas ciuitates
iuda: atq; erudiebant poplū. Itaq;
frūs ē pauor dñi sup omnia regna
terraz que erant p gērum iuda: nec
audebant bellare cōtra iosaphat.
Et philistei iosaphat munera de
ferebant: et uectigal argenti. Ara
bes quoq; adducebāt pecora: arietū
septem milia septingentos. et hircos
totidem. Creuit q; iosaphat. et mag
nificatus ē usq; in sublime: atq; edi
ficauit in iuda domos ad instar tur
rū urbesq; muratas: et multa opa
pauit in urbib; iuda. Viri quoq; bel
latores et robusti erant in ierim: qz
iste ē numerus p domos atq; famili
as singulor. In iuda pñceps exercitū
ednas dux: et cū eo robustissimi uiri
trecenta milia. Post hunc iohannā
pñceps: et cū eo ducenta octoginta
milia. Post istum q; amasias filiū
zechiri. consecratus dño: et cum eo du
centa milia uiror fortū. Hunc
sequebatur robustus ad p̄ta elhada:
et cū eo tenentiū arcum et clipeum
ducenta milia. Post istū etiam iosa

phat: et cū eo centū octoginta milia
expeditoy milicū. Hy omīs erant ad
manū regis: exceptis alijs q; ipso
suerat in urbib; muratis. et in uni

uerso iuda. **XVII**

Igitur iosaphat diues et
inlicitus multū: et affinitate con
iunctus ē achab. Descenditq; post
annos. ad eum: in samariā. Ad cui
aduentū mactauit achab arietes
et boues plurimos: et poplō qui ue
nerat cū eo. P̄suasitq; illi: ut ascen
deret in ramoth galaad. Dixitq; a
chab rex isrl: ad iosaphat regem
iuda. Veni mecum: in ramoth gala
ad. Cui ille respondit. Ist ego et tu
facit poplō tuus sic et poplō m̄s: tecūq;
erimus in bello. Dixitq; iosaphat:
ad regem isrl. Consule obsecro in p̄
sentiay. sermonē dñi. Congregauit
igitur rex isrl. poplō quadringētos
uiros: et dixit ad eos. In ramoth ga
laad ad bellandū ire debemus; an
quiescere. At illi. Ascendite inquit:
et tradet d̄s in manu regis. Dixitq;
iosaphat. Numquid nō est hic p̄phetes
dñi. ut ab illo etiã requiramus. Et
ait rex isrl: ad iosaphat. Est uir un
a quo possum querere dñi uolunta
tem: s; ego odi eum: quia nō p̄phat
m̄ bonum s; malū. omni temp̄. Est
autē mycheas. filiū iemla. Dixitq; ei
iosaphat. Ne loquāris rex. hoc modo.
Locauit q; rex isrl unū de eunichis:
et dixit ei. Uoca cito mycheam. filiū
iemla. Porro rex isrl et iosaphat rex
iuda. uterq; sedebat in solio suo: uel
tici cultu regio. Sedebāt autē in area

173
iuxta portam samarie: omnesq; pphē
uaticinabantur corā eis. Sedechias
uō filius chanana fecit sibi cornua
ferrea: et ait. Hec dicit dñs. Hys uē
tilabis syriam: donec conteras eā.
Omnesq; pphē uaticinabātur simi
liter: atq; dicebāt. Ascende in ra
moth galaad. et psperaberis: et tra
det dñs eos in manu regis. Hunc
autē qui ierat ad uocandū mycheā:
ait illi. En ūba omnium pphetarū:
uno ore bona annuntiant regi.
Queso g̃ te. ut sermo tuus ab eis
n̄ dissentiat: loquarisq; prospera.
Cui respondit mycheas. **U**iuu
dñs: quia q̄cumq; dixerit dñs
m̄s. hoc loquar. **V**enit g̃ ad regē.
Cui rex ait. Mycheā. ire debemus
in ramoth galaad ad bellandū an
quiescere. Cui ille respondit. **A**s
cendite: cuncta enim pspera eue
nient: et tradentur hostes in ma
nus ur̄as. **D**ixitq; rex. **I**terū atq;
iterū aduro te: ut n̄ loquaris in
nisi qd̄ uerum ē in noīe dñi. **A**t il
le ait. **V**idi uniuersum isrl̄ dispsum
in montib;: sicut oues absq; pasto
re. **E**t dixit dñs. **N**on habent isti
dños: reuertatur unusquisq; in do
mū suam in pace. **A**it rex isrl̄ ad
iosaphat. **N**onne dixi tibi. qd̄ nō
ppharet iste in quicquā boni sed
ea que mala sunt. **A**t ille. **I**ocitero
ait: audite ūbum dñi. **V**idi dñm
sedentē in solio suo: et omnē exer
citurum celi assistentē ei a dextris ⁊
a sinistris. **E**t dixit dñs. **Q**uis de
cipiet achab regem isrl̄. ut ascen

dat et corruat in ramoth galaad.
Cumq; diceret unus hoc modo. et
alter alio; processit sp̄s et stetit corā
dño: et ait. **E**go decipiam eū. **C**ui
dñs. **I**n quo igitur decipies. **A**t ille
respondit. **E**grediar: et ero spiritus
indax in ore omnium ppharū eius. **D**i
xitq; dñs. **D**ecipies: et p̄ualebis. **E**
gredere et fac ita. **H**unc igitur ecce
dedit dñs sp̄m indax in ore omnium
ppharū tuorū: et dñs locutus ē de te
mala. **A**ccessit autē sedechias filius
chanana. et percussit mychee maxil
lam: et ait. **P**ropter quā uia transiit
sp̄s dñi a me. ut loqueretur tibi. **D**i
xitq; mycheas. **T**u ip̄e uidebis in
illo die: quando ingressus fueris
cubiculū de cubiculo. ut absconda
ris. **P**recepit autē rex isrl̄: dicens.
Tollite mycheam. et ducite eū ad
amon principem ciuitatis. et ad ioas
filium amelech: et dicetis. **H**ec dicit
rex. **M**ittite hunc in carcerē: ⁊ date
ei panis modicū et aque pauxillū:
donec reuertar in pace. **D**ixitq; my
cheas. **S**i reuersus fueris in pace: n̄
est dñs locutus in me. **E**t ait. **A**u
dite om̄s ppli. **I**gitur ascenderunt
rex isrl̄ et iosaphat rex iuda: in ra
moth galaad. **D**ixitq; rex isrl̄ ad io
saphat. **M**utabo habitum. et sic ad
pugnandū uada: tu autē induere
uestib; tuis. **M**utatoq; rex isrl̄ ha
bitu. uenit ad bellum. **R**ex autē syrie
p̄cepit ducib; equitatus sui: di
cens. **N**e pugnetis contra minimū
aut contra maximū: nisi contra so
lum regem isrl̄. **I**taq; cū uidissent

pncipes equitat' iosaphat: dixerunt.
 Rex isrl' est iste. Et circumdederunt eum:
 dimicantes. At ille clamauit ad do-
 minum; et auxiliatus est ei: atq; auertit
 eos ab illo. Cum enim uidissent duces
 equitatus qd non esset rex isrl': reliq-
 runt eum. Accidit autem ut unus e' ipso
 in incertu sagitta iaceret: et paute-
 ret regem isrl' in ceruicem et scapu-
 las. At ille aurige suo ait. Converte
 manu tuam. et edue me de acie: quia
 uulneratus sum. Et finita est pugna:
 in die illo. Porro rex isrl' stabat in
 curru suo contra syros usq; ad uel-
 yam: et mortuus est occidente sole.

Reisus est autem iosaphat. **XLIX**
 Rex iuda in domu suam paci-
 fice: in ierlm. Cui occurrit iheu fili-
 anani uidens: et ait ad eum. Impro-
 auxiliu prebes: et hys qui oderunt
 dnm amicitia iungaris. Et idco
 iram quidem dnm merebaris: sed
 bona opa inuenta sunt in te: eo qd
 abstuleris lucos de terra iuda: et
 paraueris cor tuu ut requireres
 dnm dnm patrum tuor. Habitauit
 g' iosaphat: in ierlm. Rursumq; e-
 gressus est ad pplm de bersabee usq;
 ad monte effraim: et reuocauit eum
 ad dnm dnm patru suor. Constitu-
 itq; iudices terre in cunctis ciuita-
 tib; iuda munitis: p singula loca.
 Et sapiens iudicib; uidete ait
 quid faciatis. Non enim hois exer-
 cetis iudiciu s' dnm: et quodcumq;
 iudicaueritis. in uos redundabit.
 Sit timor dnm uobiscu: et cu dili-
 gentia cuncta facite. Non est enim

apud dnm dnm nrm iniquitas. neq;
 psonar acceptio: nec cupido mune-
 ru. In ierlm quoq; iosaphat consti-
 tuit leuitas et sacerdotes et pncipes
 familiar' ex isrl': ut iudiciu et cau-
 sam dnm iudicarent habitatorib; et.
 Precepitq; eis: dicens. Sic ageris
 in timore dnm fidelit: et corde pfecto.
 Omne causam que uenerit ad uos
 frum uror qui habitant in urbib;
 suis in cognatione et cognatione:
 ubicumq; questio est de lege. de man-
 dato. de ceremonijs. de iustificatio-
 nib; ostendite eis ut no peccent i
 dnm: et ne ueniat ira sup uos et su-
 per patres uror. Sic g' agentes: no
 peccabitis. Amarias aut sacerdos et
 pontifex ur: in hys que ad dnm pti-
 nent psidebit. Porro zabachias fili-
 ysmahel qui est dux in domo iuda:
 sup ea opa erit que ad regis officiu
 pminent. Habetisq; magistros leui-
 tas: coram uobis. Confortamini. et
 agite diligent: et erit dnm uobiscu.

Post hec congregati sunt filij moab et filij a-
 mon et cu eis de ydumeis ad iosa-
 phat: ut pugnaret contra eum. Ve-
 neruntq; nuntij: et indicauerunt io-
 saphat. dicentes. Venit contra te
 multitudo magna de hys locis que
 transmare sunt: et de syria: et ecce co-
 sistunt in asafonthamar que est en-
 gaddi. Josaphat aut timore pterruit:
 totum se con- tulit ad rogandu do-
 minu: et pdicauit ieiunium uniuerso
 iuda. Congregatusq; est iuda ad p-
 candu dnm: s' et oims de urbib; suis

uenerit ad obsecrandū eum. Cūq;
 steterit iofaphat ī medio ceterū uide
 et iherlm̄ in domo dñi ante atrium
 nouū: ait. Dñe d̄s patrum nr̄oz tu
 es d̄s in celo: et dñaris cunctis reg
 nis gentiū. In manu tua est forti
 tudo et potentia: nec quisq; potest
 tibi resistere. Nonne tu d̄s nr̄ inter
 fecisti om̄s habitatores terre hui?
 coram pp̄lo tuo isrl̄. et dedisti eam
 femini abrahā amici tui in sem
 pitnū: Habitauerūtq; in ea: et
 extruxerūt in illa sc̄uarum nōi
 tuo. dicentes. Si uenerint sup nos
 mala. gladius iudicij pestilentie
 et fames. stabim̄ coram domo hac
 in conspectu tuo in qua inuocātū
 ē nom̄ tuū. et clamabim̄ ad te in
 tribulationib; nr̄is: et exaudies
 nos saluosq; facies nos. Hunc iḡ
 ecce filij amon et moab et mons
 seir. p quos nō concessisti filijs isrl̄
 ut transirent quando egrediebant
 de egipto. s; declinauerunt ab eis.
 et non interfecerūt illos: e contrario
 agunt. et enituntur eicere nos de
 possessione quā tradidisti nobis
 d̄s nr̄. Ergo nō iudicabis eos? In
 nobis quidem n̄ est tanta fortitudo:
 ut possimus huic multitudini re
 sistere. que irruit sup nos. S; cū iḡ
 nozem̄ quid agere debeamus: hoc
 solum habemus residuū. ut oculos
 nr̄os dirigam̄ ad te. Omnis uero iuda
 stabat coram dño: cū paruulis
 uxori; et liberis suis. Erat autē ia
 zihel filius zacharie filij banaiē fi
 lij iherel filij machaniē. leuites. de

filij asaph: sup quē factus ē sp̄s dñi
 in medio turbe. Et ait. Attendite
 om̄s iuda. et qui habitatis in ierlm̄:
 et tu rex iofaphat. Hec dicit dñs uo
 bis. Nolite timere: nec paueritis hac
 multitudinē. Non ē enim ur̄a pug
 na: s; dei. Cras descendetis contra
 eos: ascensuri enī sunt p̄cliuū noie
 sis: et inuenietis illos in sūmitate
 torrentis. qui ē contra solitudinem
 hieruhel. Non enī eritis uos qui
 dimicabitis: s; tantūm cōfident̄
 state: et uidebitis auxiliū dñi sup
 uos. Quidam et iherlm̄ nolite timere
 nec paueritis: cras egrediemini cō
 tra eos: et dñs erit uobiscū. Iofaphat
 ḡ et iuda et om̄s habitatores ierlm̄
 ceciderunt p̄m̄ in terrā coram dño:
 et adorauerūt eū. Porro leuite de fili
 is caath et de filijs chore: laudabāt
 dñm̄ dñi isrl̄ uoce magna in excessū.
 Cumq; mane surrexissent: egressi
 sunt p̄ desertum thecūe. P̄fectisq;
 eis: stans iofaphat ī medio eoz dixit.
 Audite me iuda: et om̄s habitatores
 ierlm̄. Credite in dño deo ur̄o: et se
 curi eritis. Credite pp̄his ei: et cūtra
 euenient p̄spera. Declitq; consiliū
 pp̄lo: et statuit cantores dñi ut lau
 darent eū in turmis suis. et antece
 derent exercitū: ac uoce cōsona di
 cerent. Confitemini dño: qm̄ ineter
 nū misericordia eius. Cumq; cepissent
 laudes canere: uertit dñs insidias
 eoz in semetip̄os. filioz scilicet amon
 et moab et montis seir. qui egressi
 fuerant pugnare cōtra iudam: et p̄
 cussi sunt. Namq; filij amon et moab

consurrexerunt aduersum habitatores
 montis seir: ut interficerent et deleterent
 eos. Cumque hoc opere petraissent: e-
 tiam in semetipsos uersi. mutuis co-
 cidere uulneribus. Porro iuda cum ue-
 nisset ad speluncam que respicit soli-
 tudine. uidit pcul omnem late regio-
 nem plenam cadaueribus: nec supelle-
 quemquam qui necem potuisset euade.
Venit ergo iosaphat et omnes populi cum
 eo: ad detrahenda spolia mortuorum.
 Inueneruntque inter cadauera uariam
 suppellectilem. uestes quoque et uasa
 preciosissima: et diripuerunt: ita ut
 omnia portare non possent. Nec per tres
 dies spolia auferre potuerunt magni-
 tudine. Die autem quarta congregati
 sunt in ualle benedictionis. Item quoniam
 ibi benedixerunt domino: uocauerunt locum
 illum uallis benedictionis. usque in pre-
 sentem diem. Reuersusque est omnis uir
 iuda et habitatores ierusalem. et iosaphat
 ante eos in iherusalem. cum leticia
 magna: eo quod dedisset eis dominus gau-
 dium de inimicis suis. Ingressique sunt
 in iherusalem cum psalterijs et cytharis et
 tubis: in domum domini. Iruit autem pa-
 uor domini super uniuersa regna terrarum: cum
 audissent quod pugnasset dominus contra
 inimicos israel. **Q**uienit regnum iosaphat:
 et prebuit ei dominus pacem per cir-
 cuitum. Regnauit igitur iosaphat:
 super iudam. Et erat triginta quinque
 annorum cum regnare cepisset: iugenti
 autem et quinque annis regnauit in
 iherusalem. Et nomen matris eius azuba:
 filia selachi. Et ambulauit in uia
 patris sui asa. nec declinauit ab ea:

faciens quaecumque placita erant coram
 domino. Veruntamen excelsa non abstulit.
Et adhuc populus non direxerat cor suum:
 ad dominum deum patrum suorum. Reliqua
 autem gestorum iosaphat priorum et nouis-
 simorum. scripta sunt in libris iheru-
 filij anani: que digessit in libro re-
 gum israel. Post hec inuit amicitias
 iosaphat rex iuda cum ochozia rege
 israel: cuius opera fuerunt pessima. Et
 particeps fuit ut facerent naues
 que irent in tharsis: feceruntque clas-
 sem in asyongaber. **P**ropheta autem
 eliazer filius dodan de maresa. ad-
 iosaphat: dicens. Quia habuisti fe-
 dus cum ochozia. percussit dominus opera
 tua. Contriteque sunt naues. nec po-
 tuerunt ire in tharsis. **XXI**

Dormiunt autem iosaphat cum pa-
 tribus suis: et sepultus est cum
 eis in ciuitate dauid. Regnauitque io-
 ram filius eius: pro eo. Qui habuit
 fratres. filios iosaphat: azariam. iah-
 hel. et zachariam. et michael. et sa-
 phatiam. Omnis huiusmodi filij iosaphat.
 regis israel. Deditque eis pater suus
 multa munera auri et argenti. et
 pensationes: cum ciuitatibus munitis-
 simis in iuda. Regnum autem tradidit
 iooram: eo quod esset primogenitus. **S**ur-
 rexit autem iooram: super regnum patris
 sui. Cumque se confirmasset: occidit
 omnes fratres suos gladio. et quosdam de
 principibus israel. Triginta duorum annorum
 erat iooram cum regnare cepisset: et
 octo annis regnauit in ierusalem. **A**mbu-
 lauitque in uis regum israel: sicut
 egerat domus achab. **F**ilia quippe

achab: erat uxor eius. Et fecit malum: in conspectu domini. Soluit autem dominus disperdere domum dauid: propter pactum quod inierat cum eo: et quia promiserat ut daret ei lucernam et filios eius: in omni tempore. In diebus illis rebellauit edom: ne esset subditus iude: et constituit sibi regem. Cumque transisset iozabab cum principibus suis: et cuncto equitatu qui erat secum: surrexit nocte et percussit edom qui se circumdederat: et omnes duces equitatus eius. Attamen rebellauit edom: ne esset sub ditione iuda: usque ad hanc diem. Eo tempore et lobna recessit: ne esset sub manu illius. Dereliquerat enim dominum deum patrum suorum. Insuper excelsa fabricatus est in urbibus iuda: et fornicari fecit habitatores ierusalem: et puaricari iudam. Allate autem sunt ei littere ab helya propheta: in quibus scriptum erat. Hec dicit dominus deus dauid patris tui. Quia non ambulasti in uisus iosaphat patris tui: et in uias asae regis iuda: sed incessisti per iter regum israel: et fornicari fecisti iudam et habitatores ierusalem: imitatus fornicationem domus achab. Insuper et fratres tuos et domum patris tui meliores te occidisti: ecce dominus percussit te plaga magna cum populo tuo: et filiis tuis et uxoribus tuis: et uniuersa substantia tua. Tu autem egrotabis pessimo langore uteri: donec egrediantur uitalia tua paulatim per singulos dies. Suscitauit ergo dominus contra iozabab spiritum philistinorum et arabum: qui confines sunt ethio-

pibus. Et ascenderunt in terram iuda: et uastauerunt eam. Diruperuntque cunctam substantiam que in domo regis inuenta est: in super et filios eius et uxores. Nec remansit ei filius nisi ioachaz: qui nimum natus erat. Et super haec omnia: percussit eum dominus: alio dolore insanabili. Cumque dies succederet dies: et temporum spatia uoluerentur: duorum annorum expletus est circulus: et sic longa consumpsit tabe ita ut egereret etiam uiscera sua: langore parit et uita caruit. Mortuusque est in infirmitate pessima: et non fecit ei populi combustionis exequias: sicut fecerat maioribus eius. Triginta duorum annorum fuit cum regnare cepisset: et octo annis regnauit in ierusalem. Ambulauitque non recte. Et sepelierunt eum in ciuitate dauid: ueritatem non in sepulchro regum. **XXII**

Constituerunt autem habitatores ierusalem ochoziam filium eius nimum: regem pro eo. Omnes enim maiores natus qui ante eum fuerant: interfecerant latrones arabum: qui irruerant in castra. Regnauitque ochozias filius iozabab: regis iuda: filius quadraginta duorum annorum fuit ochozias cum regnare cepisset: et uno anno regnauit in ierusalem. Et nomen matris eius achalia: filia amri. Sed et ipse ingressus est per uiam domus achab: mater enim eius impulit eum ut ipse ageret. Fecit igitur malum in conspectu domini: sicut domus achab. Ipsi enim fuerunt ei consilium post mortem patris sui: in interitu eius.

Ambulantibus in consilijs eorum. Et p
 rexit cum iozabam filio achab rege isrl
 in bellum. contra azahel regem sy
 rie: in ramoth galaad. Vulneraue
 runtque syri iozabam. Qui reuulsus est ut
 curaretur in iezrahel: multas enim
 plagas accepit in supradicto certa
 mine. Igitur achazias filius iozabam
 rex iuda: descendit ut inuideret io
 zabam filium achab: in iezrahel egro
 tante. Voluntatis quippe fuit dei
 aduersum achaziam. ut ueniret ad
 iozabam: et cum uenisset. egredereetur cum
 eo aduersum iheiu filium namsi. quem
 unxit ds ut deleteret domum achab. Cum
 ergo eiret iheiu domum achab. in
 uenit principes iuda et filios fratrum
 ochozie qui ministrabant ei: et in
 terfecit illos. Ipseque perquirens ochoz
 iam. comprehendit latente in samaria:
 adductumque ad se. occidit. Et se
 pelierunt eum: eo quod esset filius iosa
 phat. qui quesierat dominum in toro corde
 suo. Nec erat ultra spes aliqua: ut
 de stirpe aliquis regnaret ochozie.
 Siquidem athalia mater eius. uidens
 quod mortuus esset filius suus: surrexit et
 interfecit omnem stirpem regiam domus
 iozabam. Porro iofabeth filia regis. tu
 lit ioas filium ochozie. et furata est
 eum de medio filiorum regis. cum interfi
 cerentur: absconditque eum cum nut
 rice sua in cubiculo lectulorum. Iosa
 beth autem que absconderat eum. erat
 filia regis iozabam. uxor ioiade ponti
 ficis. soror ochozie: et ideo non in
 terfecit eum athalia. Fuit ergo cum eis
 in domo dei absconditus sex annis:

quibus regnauit athalia super terram. **XXIII**
 Anno autem septimo **XXIII**
 confortatus ioiada. assumpsit
 centuriones. azariam uidelicet filium
 ieroam. ieroboam. et ysmahel filium io
 hannan. azariam quoque filium obed. et
 maasiam filium adarie. et elisaphat
 filium zechri: et inijt cum eis fedus.
 Qui circueuntes iudam. congrega
 uerunt leuitas de cunctis urbibus
 iuda. et principes familiarum isrl: uene
 runtque in ierusalem. Inijt igitur omnis
 multitudo pactum in domo domini: cum
 rege. Dixitque ad eos ioiada. Ecce filius
 regis regnabit: sicut locutus est dominus.
 super filios dauid. Iste est ergo sermo:
 quem facietis. Tercia pars uerum que
 ueniunt ad sabbim. sacerdotum et le
 uitarum et ianitorum. erit in portis: tertia
 uero pars ad domum regis: et tertia ad
 portam que appellatur fundamini.
 Omne uero reliquum uulgus sit in
 atrijs domus domini: nec quisquam ali
 ingredietur domum domini. nisi sacerdo
 tes. et qui ministrant de leuitis. Ipse
 tantummodo ingrediantur qui sanctifi
 cati sunt: et omne reliquum uulgus
 obseruet custodias domini. Leuite autem
 circumdant regem habentes singuli
 arma sua: et si quis alius ingressus
 fuerit templum interficiatur: sintque cum
 rege intrante et egrediente. Fecerunt
 igitur leuite et uniuersus iuda: iux
 ta omnia que precepit ioiada ponti
 fex. Et assumpserunt singuli uiros
 qui sub se erant: et ueniebant por
 dinem sabbim: cum hijs qui iam im
 pleuerant sabbim. et egressi erant.

principem: et dixit ei. Quare non fuit tibi cure ut cogeret leuitas inferre de iuda et de ierlm. pecuniam que constituta est a moysi seruo dñi. ut inferret eam ois multitudo isrl in tabernaculum testimonij. Archalia enim impissima et filij ei destruxerant domum dei: et de uniuersis que scificata fuerant templo dñi. ornauerat phanum baalim. Precepit ergo rex. et fecerunt archam: posueruntque eam iuxta portam dñi forinsecus. Et predicatum est in iuda et ierlm: ut deferrent singuli partem dño. quod constituit moyses seruus dei super omnem isrl in deserto. Letatiq; sunt cuncti principes et ois populus: et ingressi in uiderunt in archam dñi atq; miserunt. ita ut impletur. Cumq; tempus esset ut deferrent archam coram rege per manus leuitarum. uidebant enim pecuniam multam: ingrediebatur scriba legis. et quem primus sacerdos constituerat: effundebantque pecuniam que erat in archa. Porro archam reuertebant: ad locum suum. Sicq; faciebant: per singulos dies. Et congregata est infinita pecunia: quam dederunt rex et ioiada his qui perant operibus domus dñi. At illi conducebant ex ea cesores lapidum et artifices operum singulorum. ut instaurarent domum dñi. fabros quoq; ferri et eris: ut quod cadere cepat fulciretur. Egerruntque hi qui operabantur industrie: et obducebatur parietum cetrax per manus eorum: ac suscitauerunt domum dñi in statum pristinum.

et firmam eam stare fecerunt. Cumq; compleissent omnia opera: detulerunt coram rege et ioiada reliquam partem pecunie: de qua facta sunt uasa repleta in ministerium et holocausta. phiale quoq; et cetera uasa aurea et argentea. Et offerebantur holocausta in domo dñi iugiter: cunctis diebus ioiade. Venit autem ioiada plenus dierum: et mortuus est. cum esset centum et triginta annorum. Sepelieruntque eum in ciuitate dauid cum regibus: eo quod fecisset bonum cum isrl: et cum deo: et cum domo eius. Postquam autem obiit ioiada. ingressi sunt principes iuda: et adorauerunt regem. Qui delinitus obsequijs eorum: acquieuit eis. Et dereliquerunt templum dñi dei patrum suorum: serueruntque lucas et scripturas. Et facta est ira contra iudam et ierlm: propter hoc peccatum. Attendebantque eis prophetas ut reuerterentur ad dñum: quos prestantes illi. audire uolebant. Spiritus itaque dñi induit zachariam filium ioiade sacerdotem. et stetit in conspectu populi. et dixit. Hec dicit deus. Quare transgredimini preceptum dñi quod uobis non prederit. et dereliquistis dñum ut derelinqueret uos. Qui congregati aduersus eum: miserunt lapides iuxta regis imperium in atrio domus dñi. Et non est recordatus rex ioas misericordie quam fecerat ioiada pater illi secum: sed interfecit filium eius. Qui cum moreretur: ait. Videat deus: et requirat. Cumq; euolutus esset annus: ascendit contra eum exercitus syrie. Venitque in

uidam et iherlm. et interfecit cunctos
 principes ppli: atq; uniuersam pdā mi-
 serunt regi damascū. Et certe cum
 ymodicus uenisset numerus syrorū;
 tradidit dñs in manib; eor; infini-
 tam multitudinē: eo qđ dereliquis-
 sent dñm dñm patrū suoz. In ioas
 qđ; ignominiosa exercuere iudicia:
 et abeuntes dimiserūt eū in languo-
 rib; magnis. Surrexerūt autē cōtra
 eum serui sui in ultionē sanguis
 filioz ioiade sacerdotis; et occiderūt
 eū in lectulo suo: et mortuus ē. Se-
 pelieruntq; eū in ciuitate dauid:
 s; nō in sepulchris regū. Insidiari-
 uō sunt ei zabath filius semath am-
 monitidis: et iozabath filius sema-
 rich moabitidis. Porro filij eius ac-
 sūma pecunie que adunata fuerat
 sub eo. et instauratio domi dei: scrip-
 ta sunt diligentius in libro regū.

Regnauit autē ama- **XXV**
 sias filius ei: p eo. Viginti
 quinque annoz erat amasias cū reg-
 nare cepisset: et uiginti nouē an-
 nis regnauit in iherlm. Non matris
 eius ioaden: de iherlm. Fecitq; bonū
 in conspectu dñi: ueruntam nō in
 corde pfecto. Cumq; roboratū sibi
 uideret imperiū: uigulauit seruos
 qui occiderūt regem patrē suū. S;
 filios eoz nō interfecit. sicut scriptū
 ē in libro legis moysi: ubi pcepit
 dñs. dicens. Non occidentur patrē
 p filijs; neq; filij p patrib; suis: s;
 uniusquisq; in peccato suo moriet.
 Congregauit igitur amasias iudā.
 et constituit eos p familias. tribu-

nosq; et centuriones. in uniuerso iudā.
 et beniamin: et recensuit a uiginti
 annis et sursum. Inuenitq; triginta
 milia iuuenū. qui egrederentur ad
 pugnā: et tenerent hastā et clipe-
 um. Mercede qđ; conduxit de israel
 centū milia robustoz: centū talen-
 tis argenti. Venit autē ad illū homo
 dei: et ait. Rex: ne egrediatur tecū
 exercitus isrl. Non ē enim dñs cū
 isrl: et cunctis filijs effraim. Qđ
 si putas in robore exercitus bella cō-
 sistere: superari te faciet dñs ab ho-
 stib; Dei quippe ē adiuuare: et in
 fugam uicere. Dixitq; amasias: ad
 hominē di. Quid g fiet de centum
 talentis. que dedi militib; isrl? Et
 respondit homo di. Habet dñs: un-
 de tibi dare possit multo hys plura.
 Sepauit itaq; amasias exercitum
 qui ueniat ad eum ex effraim: ut re-
 uerteretur in locū suū. At illi contra
 iudam uehementer irati: reuisi sūt in
 regionē suā. Porro amasias p̄sidentē
 eduxit pplm suū. et abiit in ualle
 salinay: percussitq; filios seir. decem
 milia. Et alia decem milia uirozū
 cepunt filij iudā. et adduxerūt ad
 p̄ruptum cuiusdam petre: p̄cipitaueruntq;
 eos de summo in p̄ceps: qui
 uniuersi crepuerūt. At ille exercitus
 quē remiserat amasias ne secum
 iret ad plium; diffusus ē in ciuita-
 tib; iudā a samaria usq; berthoron:
 et interfecit trib; milib;. dirupit p̄-
 dam magnā. Amasias quoq; post
 cedem ydumeoz. et allatos deos fi-
 lioz seir. statuit eos in deos sibi.

et adorabat eos: et illis adolebat in censu. Quā obrem iratus dñs cōtra amasiām: misit ad illum ppham. q̄ diceret ei. Cur adorasti deos. qui nō libauerunt pplm suū de manu tua. Cum hec ille loqueretur: respondit ei. Num consiliarius regis es? Qui esce: ne inficiam te. Discedensq; p pheta. scio inquit qd̄ cogitauerit dñs occidere te. q̄ fecisti hoc malū. et insup nō acquieuisi p̄silio meo. Igitur amasiās rex iuda inuito consilio pessimo. misit ad ioas filiū ioachaz filij iheū regem isrl: dicens. Veni: uideamus nos mutuo. At ille remisit nuntios: dicens. Carduus q̄ est in lybano misit ad cedrum lybani: dicens. Da filio meo filiam tuā uxorem. Et ecce bestie que erant in filua lybani transierūt: et concideauerunt carduū. Dixisti; percussisti edom: et idcirco erigitur cor tuū in supbia. Sede in domo tua. Cur malū adūsum te puocas. ut cadas tu et iudas tecum? Soluit audire amasiās: eo qd̄ dñi eet uoluntas ut traderetur in manus hostiū. pp̄ deos edom. Ascendit ḡ ioas rex isrl: et mutuos sibi p̄buere conspectus. Amasiās autē rex iuda erat in bechfames iude. Corruit q; iudas corā isrl: et fugit in tabnacula sua. Porro amasiām regē iuda filium ioas. filij ioachaz cepit rex isrl in bechfames: et adduxit in ierlm. Destruixitq; muros ei. a porta effraim usq; ad portam anguli: quadri gentis cubitis. Omne quoq; aurū et argentū. et uniuersa uasa que rep

perit in domo dñi. et apud oberledom. in thesauris autē domus regie. nec nō et filios obsidum: reduxit in samariā. Vixit autē amasiās filius ioas rex iuda postquā mortuus est ioas filius ioachaz rex isrl: quindecim annis. Reliqua uō sermonū amasiē priorū ac nouissimorū: scripta sunt in libro regum iuda et isrl. Et postquā recessit a dño: tetenderūt ei insidias in ierlm. Cumq; fugisset lachis: miserunt et interfecerūt eū ibi. Reportantesq; sup equos: sepeherunt eū cum patrib; suis in ciuitate dauid.

Omnis autē p̄ls iuda filiū euzoriam annoꝝ sedecim constituit regem: p̄ patre suo amasiā. Ip̄e edificauit abilath. et restituit eam ditioni iude: postquā dormiuit rex cum patrib; suis. Sedecim annoꝝ erat orias cum regnare cepisset: et quinquaginta duob; annis regnauit in ierlm. Nom̄ matris eius hiecheliā: de ierlm. Fecitq; qd̄ erat rectum in conspectu dñi. iuxta omnia que fecerat amasiās pater ei: et exquisiuit dñm in dieb; zacharie intelligētis. et uidentis dñm. Cumq; requireret dñm: direxit eū in omnib; Deniq; egressus ē. et pugnauit contra philistinim: et destruxit murū gēth. et murū iabnie. murūq; azoti. Edificauitq; oppida in azoto et philistinim: et adiunxit eū d̄s contra philistinim. et contra arabas qui habitabant in gurbaal. et contra ammonitas. Impendebantq; ammonite:

munera ozie. Et divulgatum est nomen eius usque ad introitum egypti: propter crebras uictorias. Edificauitque ozias turres in iherusalem super portam anguli. et super portam uallis. et reliquas in eodem muri latere. firmauitque eas. Extruxitque etiam turres in solitudine; et effudit cisternas plurimas. eo quod haberet multa pecora: tam in campestribus quam in heremi ualitate. Vineas quoque habuit et uinitores in montibus; et in carmelo. Erat quippe homo agriculture deditus. Fuit autem exercitus bellator et qui predebant ad prelia: sub manu hehithel scribe maasietque doctoris. et sub manu ananie qui erat de duobus regis. Similiterque numerus principum per familias uirorum fortium. quinquaginta duum milium sexcentorum; et sub eis uinitus exercitus trecentorum et septem milium quingentorum. qui erant apti ad bellum: et per regem contra aduersarios dimicabant. Preparauitque eis ozias id est cuncto exercitu. clipeos et hastas. et galeas et loricas. arcusque et fundas ad iaciendos lapides. Et fecit in iherusalem diuisi generis machinas. quas in turribus collocauit et angulis muroy: ut mitteret sagittas. et saxa grandia. Egrediumque est nomen eius procul: eo quod auxiliaretur ei dominus. et corroborasset illum. Sed cum roboratus esset. eleuatum est cor eius in interitum suum: et neglexit dominum deum suum. Ingressusque templum domini: adolere

uoluit incensum super altare thymamatis. Statimque ingressus est post eum azarias sacerdos. et cum eo sacerdotes domini octoginta uiri fortissimi: restiteruntque regi. atque dixerunt. Non est tui officii ozia ut adoleas incensum domino; sed sacerdotum hoc est filiorum aaron: qui consecrati sunt ad huiusmodi ministerium. Egredere de sanctuario. ne contempseris: quia non reputabitur tibi in gloriam a domino deo. Iratusque est ozias: et tenens in manu thuribulum ut adoleret incensum. minabat sacerdotibus. Statimque orta est lepra in fronte eius coram sacerdotibus in domo domini: super altare thymamatis. Cumque respexisset eum azarias pontifex et omnes reliqui sacerdotes: uiderunt lepram in fronte eius: et festinato expulerunt eum. Sed et ipse preterit accelerauit egredi. eo quod sensisset ilico plagam domini. Fuit igitur ozias rex leprosus usque ad diem mortis sue; et habitauit in domo separata plenus lepra: ob quam eiecitus fuerat de domo domini. Porro ioathan filius eius rexit domum regis: et iudicabat populum terre. Reliqua autem sermonum ozie priorum et nouissimorum: scripsit ysaias filius amos propheta. Dormiuitque ozias cum patribus suis; et sepelierunt eum in agro regalium sepulchrorum: eo quod esset leprosus. Regnauitque ioathan filius eius: pro eo. **XXVII**

Quinquaginta quoque annorum erat ioathan cum regnare cepisset: et sedecim annis regnauit in ierusalem. Nomen matris eius iherusa: filia

sadoch. Fecitq; qd' rectum erat corā
 dño. iuxta omnia que fecerat orias
 pater eius: excepto qd' nō ē ingressus
 templū dñi: et adhuc ppls delinq̄
 bat. Ip̄e edificauit portam domus
 dñi excellam: et in muro ophel mul
 ta construxit. **A**rbes q̄q; edificauit
 ī montib; iuda: et in saltib; castella
 et turres. Ip̄e pugnauit contra regē
 filioꝝ amon: et uicit eū. Dederūtq;
 ei filij amon in tempe illo centū ta
 lenta argenti: et decem milia choros
 ordi et totidem tritici. **H**ec ei p̄bue
 runt filij amon: in anno scđo ⁊ t̄cio.
 Corroboratusq; est ioathan: eo qd'
 direxisset uias suas coram dño deo
 suo. Reliqua autē sermonū ioathan
 et om̄s pugne eius et opa: scripta
 sunt in libro isrl' et iuda. **V**iginti
 q̄q; annoꝝ erat cū regnare cepiss̄:
 et sedecim annis regnauit in ierlm.
 Dormiuitq; ioathan cū patrib; su
 is: et sepelierunt eū in ciuitate da
 uid. **E**t regnauit achaz filius ei: p̄ eo.

Viginti annoꝝ **XXVII**
 erat achaz cū regnare cepiss̄:
 et sedecim annis regnauit in ierlm.
 Non fecit rectum in conspectu dñi
 sicut dauid pater eius: sed ambula
 uit in uis regum isrl': insup et sta
 tuas fudit baalim. Ip̄e est qui ado
 leuit incensū in ualle benennon:
 et lustrauit filios suos in igne. iuxta
 ritum gentiū. quas inēfecit dñs in
 aduentu filioꝝ isrl'. **S**acrificabat q;
 et thinnama succendebat ī excelsis
 et in collib;: et sub om̄i ligno feon
 doso. **T**radiditq; eum dñs d̄s eius:

in manu regis syrie. **Q**ui percussit eū.
 magnāq; predā cepit de eius impio:
 et adduxit in damascū. **M**anib; q̄q;
 regis isrl' traditus ē: et percussus pla
 ga grandi. **E**cciditq; phacee filius ro
 melie de iuda centum uiginti milia
 in die uno. om̄s uiros bellatores: eo
 qd' reliquissent dñm d̄m patrū suoz.
Codem tempe occidit zechri uir po
 tens ex effraim. maasiam filiū regi:
 et ezricam ducem domus ei: helcha
 nam q̄q; scđm a rege. **C**epuntq; filij
 isrl' de fr̄ib; suis. ducenta milia mu
 herū pueroꝝ et puellaz. et infinitā
 p̄dam: p̄tuleruntq; eam ī samariā.
Ea tempestate erat ibi p̄pheta dñi:
 noīe obed. **Q**ui egressus obuiam ex
 ercituū uenienti in samariā dixit
 eis. **E**cce iratus dñs d̄s patrū ur̄oz.
 contra iudam. tradidit eos ī manib;
 ur̄is. et occidistis eos atrocit̄. ita ut
 in celum p̄tingeret ur̄a crudelitas.
Insup filios iuda et iherlm uultis uo
 bis subicere seruos et ancillas: qd'
 nequaquā facto opus ē. **P**eccastis
 enim sup hoc: dño deo ur̄o. **S**ed au
 dite consiliū meū: et reducite cap
 tiuos quos adduxistis de fr̄atrib;
 ur̄is: quia magnus furor dñi im
 minet uobis. **S**tereruntq; itaq; uiti
 de p̄ncipib; filioꝝ effraim. azarias fi
 lius iohannan. barachias fili' mo
 sallamoeh. thezechias fili' sellum.
 et amasias fili' adal. **C**ontra eos q̄
 ueniebant de philo: et dixerunt eis.
Non introducētis huc captiuos: n̄
 peccent' dño. **Q**uare uultis adicere
 sup peccata nr̄a. et uetera cumula

re delicta. Grande quippe peccatum est: et ira furoris domini imminet super israel. Dimiseruntque viri bellatores predictam. et uniuersa que cepant: coram principibus et omni multitudine. Steteruntque viri quos supra memorauimus: et apprehendentes captiuos omnes qui nudi erant. uestierunt de spoliis. Cumque uestissent eos et calciassent. et refecissent cibo ac potu. unxissentque propter laborem. et adhibuissent eis curam: quicunque ambulare non potuerunt et erant imbecillo corpore. imposuerunt eos iumentis. et adduxerunt terichon ciuitatem palmarum ad fratres eorum: ipsique reuersi sunt in samariam. Tempore illo misit rex achaz ad regem assyriorum: postulans auxiliu. Veneruntque ydumei et percusserunt multos ex iuda: et ceperunt predictam magnam. Philistinim quoque diffusi sunt per urbes campestris: et ad meridiem iuda. Ceperuntque bechsamem. et azilon. et gaderoch. sochor quoque et thamniam. et zamro cum uiculis suis: et habitauerunt in eis. Humiliauerat enim dominus iudam propter achaz regem israel. eo quod mundasset eum auxilio. et contempitum habuisset dominum. Adduxitque contra eum: thegladphalasar regem assyriorum. Qui et afflixit eum: et nullo resistente uastauit. Igitur achaz spoliata domo domini et domo regis et principum. dedit regi assyriorum munera: et tamen nichil ei profuit. Insuper et tempe angustie sue auxit contempitum in dominum: ipse per se rex achaz. Im-

molauit deus damasci uictimas: percussoribus suis. Et dixit: deus regum syrie auxiliantur eis. quos ego placo hostibus. et adierunt in: cum ipsi contrario fuerint ruine ei et uniuersum israel. Direptis itaque achaz omnibus uasis domus domini atque contractis. clausit ianuas templi dei: et fecit sibi altaria in uniuersis angulis iherusalem. In omnibus quoque urbibus iuda extruxit aras ad cremandum thuris: atque ad iracundiam. puocauit dominum deum patrum suorum. Reliqua autem sermonum eius et omnium opum suorum priorum et nouissimorum: scripta sunt in libro regum iuda et israel. Dormiuitque achaz cum patribus suis: et sepelierunt eum in ciuitate ierusalem. Accepit enim receperunt eum: in sepulchris regum israel. Regnauitque ezechias filius eius: pro eo. **XXIX**

Igitur ezechias regnare cepit cum uiginti quinque esset annorum: et uiginti nouem annis regnauit in iherusalem. Nomen matris eius abia: filia zacharie. Fecitque quod erat placitum in conspectu domini: iuxta omnia que fecerat dauid pater eius. In primo anno et mense primo regni sui. aperuit ualuas domus domini: et instaurauit eas. Adduxitque sacerdotes atque leuitas. et congregauit eos in plateam orientalem: dixitque ad eos. Audite me leuite: et sanctificamini. Mundate domum domini dei patrum uestrorum: auferte omnem immunditiam de scuario. Peccauerunt patres uestri: et fecerunt malum in conspectu domini dei uestri. dereliquentes eum. Auertunt facies suas a tabernaculo

dñi dei nr̄i: et p̄buerunt dorsum.
 Clauerunt ostia que erant in por-
 ticu: et extinxerunt lucernas. Incensū
 q̄ nō adoleuerūt: et holocausta nō ob-
 tulerunt in sc̄uario dei isrl̄. Conci-
 tatus ē itaq; furor dñi sup iudam
 et sup iherlm̄: tradiditq; eos in cō-
 motionē et in interitū et in sibilū.
 sicut ip̄i cernitis oculis ur̄is. En cor-
 ruere patres nr̄i gladijs: filij nr̄i et
 filie nr̄e et coniuges captiue ducte
 sunt. p̄ hoc scelus. Nunc igitur pla-
 cet michi ut ineamus fedus cū dño
 deo isrl̄: et alit̄at a nobis furorē ire
 sue. filij mei: nolite negligere. Vos
 elegit dñs ut steteris coram eo. et mi-
 nistreris illi: colatis eū. et cremetis
 incensū. Surrexerunt ḡ leuite: ma-
 hath fili amasie. et iohel fili azarie.
 de filijs caath. Porro de filijs merari:
 chis filius abdaī. et azarias filius
 iaaleel. De filijs aut̄ gerson: ioha fi-
 lius zemna. et eden fili ioha. At uō
 de filijs helisaphan: samri. et iahiel.
 De filijs q̄q; alaph: zacharias. ⁊ ma-
 thanias. Necnō de filijs hernan: ia-
 hiel. et semei. ⁊ et de filijs idithū:
 semeias. et ozihel. Congregauerūtq;
 fr̄es suos. et sc̄ificati sunt: et īgressi
 iuxta mandatū regis et imperiū
 dñi. ut expiarent domū dñi. Sacer-
 dos quocq; īgressi templū dñi ut sc̄i-
 ficarent illud: extulerunt omnē im-
 mūditā quā intus repererant in
 uestibulo domus dñi. Quā tulerunt
 leuite: et asportauerūt ad torrentē ce-
 dron foras. Cepunt autē p̄ma die
 m̄sis p̄mi mūdare: et in die octaua

eiusdem m̄sis īgressi sunt porticū
 domus dñi. Expiauerūtq; templū
 dieb; octo: et in die sextadecima m̄sis
 eidem. qd̄ cepant impleuerunt. In-
 gressi quoq; sunt ad ezechiam regē:
 et dixerunt ei. Sc̄ificauim⁹ omnem
 domū dñi et altare holocausti uasa
 q; eius. necnō et m̄sam p̄positionis
 cum omnib; uasis suis: cunctamq;
 templi suppellectilē quam posuerat
 rex achaz in regno suo. postq̄m p̄ua-
 ricatus ē: et ecce exposita sunt oīa
 altari dñi. Consurgensq; diluculo
 ezechias rex. adunauit om̄s p̄ncipes
 ciuitatis: et ascendit in domū dñi.
 Obruleruntq; simul tauros septē.
 et arietes septem. agnos septem et
 hircos septem: pro peccato. p̄ regno.
 p̄ sc̄uario. p̄ iuda. Dixit quoq; sac̄do-
 tib; filijs aaron: ut offerrent super
 altare dñi. Mactauerūt igitur tau-
 ros: et suscepunt sanguinē sacerdo-
 tes: et effuderunt illum sup altare.
 Mactauerūt etiam arietes: et illorū
 sanguinē sup altare fuderūt. Im-
 molauerūt agnos: et fuderūt sup
 altare sanguinē. Applicuerūtq; hir-
 cos. p̄ peccato. coram rege ⁊ uniuersa
 multitudine: imposuerūtq; manus
 suas sup eos. Et immolauerūt illos
 sac̄dotes: et asperserunt sanguinē eor
 coram altari. p̄ piaculo uniuersi isrl̄.
 Pro omni quippe isrl̄ p̄cepit rex ut
 holocaustū fieret: et pro peccato. Con-
 stituit quoq; leuitas in domo dñi.
 cum cymbalis et psalterijs et cytha-
 ris: sc̄dm̄ dispositionē dauid. ⁊ gad
 uidentis regis. et nathan p̄phete.

Siquidē p̄ceptum dñi fuit: p̄ manu
 p̄phaz eius. Steteruntq; leuite tene
 res organa dauid: et sacerdotes tubas.
 Et iussit ezechias: ut offerrentur
 holocausta sup̄ altare. Cumq; offer
 rent holocausta. cepunt laudes ca
 nere dño. et clangere tubis: atq; in
 diuisis organis que dauid rex isrl
 p̄parauerat. concrepare. Om̄i autē
 turba adorante. cantores et hy qui
 tenebant tubas erant ī officio suo:
 donec compleretur holocaustū. Cūq;
 finita eēt oblatio: incuruatus est
 rex et om̄s qui erant cū eo: et ado
 rauerūt. Precepitq; ezechias et p̄n
 cipes leuitis: ut laudatē dñm ser
 monib; dauid. et asaph uidentis.
 Qui laudauerūt magna leticia: et
 incuruato genu. adorauerūt. Eze
 chias autē: hec etiā addidit. Im
 plectis manus ur̄as dño: accedite
 et offerre uictimas et laudes in do
 mo dñi. Obrulit q; uniuersa multitu
 do hostias et laudes et holocausta:
 intē deuota. Porro numerus holo
 caustoz que obrulit multitudo. hic
 fuit: tauros sexaginta. arietes cen
 tum agnos ducentos. S̄cificauerūt
 q; dño boues sexcentos: et oues tria
 milia. Sacerdotes uō pauci erant:
 nec poterant sufficere ut pelles ho
 locaustoz detraherēt. Unde ⁊ leui
 te fr̄es eoz adiuuerūt eos: donec
 impleretur opus. et s̄cificarentur
 ancillites. Leuite q; facilioze ritu
 s̄cificantur: qm̄ sacerdotes. Fuert
 igitur holocausta plurima: adipēs
 pacificoz et libamina holocaustoz.

Et completus ē cultus dom̄i dñi. Le
 tatusq; ē ezechias et ois popl̄s: eo
 qd̄ ministeriū dñi esset impletū.
 De repente quippe: hoc fieri placue
 rit. **XXXIII** **Rat.**
Disit quoq; eze
 chias: ad omnē isrl̄ et iudam.
 Scripsitq; epl̄as ad effraim et ma
 nassen. ut uenirent in domū dñi in
 iherlm̄: et facerent phasē dño dō suo.
 Intro q; consilio regis et p̄ncipum et
 uniuersi cetus iherlm̄: decreuerūt ut
 facerent phasē in se sedō. Non enim
 occurrerant facē in tempe suo: quā
 sacerdotes qui possent sufficere s̄cifi
 cati n̄ fuant: et ppl̄s nondū congre
 gatus fuerat in iherlm̄. Placuitq;
 sermo regi et omni multitudini: et
 decreuerūt ut mitterent n̄tios in
 uniuersum isrl̄ de berlabee. usq; dan:
 ut ueniret et facerent phasē dño dō
 isrl̄ in iherlm̄. Multi enī nō fecerūt:
 sicut in lege p̄scriptum ē. Precepitq;
 cursores cum epl̄is ex regis impio et
 p̄ncipum ei: in uniuersum isrl̄ et iu
 dam: iuxta qd̄ rex iusserat. p̄dicau
 tes. Filij isrl̄ reuertimini ad dñm dñm
 abraham et ysaac et isrl̄: et reuer
 tur ad reliquias que effugerūt ma
 nū regis assyrioz. Nolite fieri sicut
 patres ur̄i et fr̄es. qui recesserūt a
 dño deo patrum suoz: et tradidit
 eos in interitiū. ut ip̄i cernitis. No
 lite indurare ceruices ur̄as sicut pa
 tres ur̄i. Tradite manus dño: et ue
 nite ad s̄cuarium ei: qd̄ s̄cificauit
 in et̄nū. Seruite dño deo patrum
 ur̄oz: et auertetur a uobis ira furorū
 eius. Si enim uos reuisi fueritis

ad dñm: fr̄es ur̄i et filij habebunt
 misericordiam corā dñis suis qui illos
 duxerunt captiuos: et reuertentur in
 terram hanc. Pius enī et clemens est
 dñs d̄s ur̄: et n̄ auerter faciem suā a
 uobis. si reuerti fueritis ad eū. Igitur
 cursores p̄gebant uelocit̄ de ciuitate
 in ciuitatem. p̄ terram effraim ⁊ ma
 nasse usq; ⁊ abulon: illis terribilib; et
 sublimantib; eos. **A**rram quidā
 uiri ex aser et manasse et ⁊ abulon.
 acquiescentes consilio: uenerūt in
 iherlm. In iuda uō facta ē manū dñi.
 ut daret eis cor unū: et facerēt iux
 ta p̄ceptum regis et p̄ncipū. uerbū
 dñi. **C**ongregatiq; sunt in iherlm
 ppli multi: ut facerent sollempnita
 tem azimoz in m̄se sc̄do. **E**t surgen
 tes destruxerunt altaria que erant
 in ierlm: atq; uniuersa in quib; ydo
 lis adolebatur incensū subitentes.
 p̄cecerunt in torrentē cedron. Immo
 iauerūt aut̄ phasē: quartadecima die
 m̄sis sc̄li. **S**ac̄dotes q; atq; leuite
 tandem sc̄ficati: obtulerunt holo
 causta in domo dñi. **S**teteruntq; in
 ordine suo: iuxta dispositionē et le
 gem moysi hōis dei. **S**ac̄dotes uō
 suscipiebāt effundendū sanguinē
 de manib; leuitay: eo qd̄ multa tur
 ma sc̄ficata nō ēēt: et idcirco imo
 larent leuite phasē. hys qui non oc
 currerant sc̄ficari dño. **M**agna etiā
 pars ppli de effraim et manasse ⁊ ysa
 char et ⁊ abulon. que sc̄ficata non
 fuerat. comedit phasē: nō iuxta qd̄
 scriptū est. **E**t orauit p̄ eis ezechias:
 dicens. **D**ñs bonus propitiabitur

cunctis qui in toto corde requirūt dñm.
 dñm partum suoz: et ideo impurabit̄
 eis qd̄ minus sc̄ficati sunt. **Q**uē
 exaudiuit dñs: et placatus ē pplō.
Feceruntq; filij isrl̄ qui inuenti sūt
 in iherlm. sollempnitatē azimoz sep
 tem dieb; in leticia magna. laudan
 tes dñm p̄ singulos dies: leuite q; et
 sac̄dotes p̄ organa que suo offi
 cio congruebant. **E**t locutus ē eze
 chias ad cor omniū leuitarū: qui
 habebant intelligentiā bonā sup̄
 cñio. **E**t comederunt septē dieb; sol
 lempnitatis: immolantes uictimas
 pacificoz. et laudantes dñm dñm pa
 trū suoz. **P**lacuitq; uniuersē multitu
 dinē: ut celebraret etiā alios dies. sep
 tem. **E**t fecerunt: cum ingenti
 gaudio. **E**zechias aut̄ rex iuda: p̄
 buerat multitudinē mille tauros.
 et septē milia ouiu. **P**rinces uō:
 dederunt pplō tauros mille. et oues
 decem milia. **S**c̄ficata est q̄ sac̄do
 rum plurimā multitudo: et hilari
 tate p̄fusa oīs turba iuda. tam sac̄
 dorum et leuitay quā uniuersē fre
 quentiē que uenerat ex isrl̄: p̄fectorū
 quoq; de terra isrl̄ et habitantiū in
 iuda. **F**actaq; est grandis celebra
 tio in ierlm: qualis a dieb; salomonis
 filij dauid regis isrl̄. in ea urbe nō
 fuerat. **S**urrexerunt aut̄ sac̄dotes
 atq; leuite b̄dicentes pplō: et exau
 dita ē uox eoz: p̄uenitq; oratio ī ha
 bitaculū sc̄m celi. **XXXI**

Quoniam hec fuissent rite celebra
 ta: egressus ē omnis isrl̄ qui
 inuentus fuerat in urbib; iuda:

de his que ſcificata fuerāt p̄beban-
tur. **S** et filioꝝ aaron p̄ agros ⁊ ſub-
urbana urbium ſingularꝝ diſpoſiti e-
rant utri qui partes diſtribuere-
nt uniuſo ſexui maſculino: de ſacdo-
tibꝫ et leuitis. fecit ꝑ ezechias uni-
uſa que diximus: in omni iuda. **D**
patusꝫ eſt rectum et bonum ⁊ ue-
rum coram dño dō ſuo. in uniuſa
cultura miniſterij domus dñi iuxta
legem et ceremonias: uolens requi-
rere dñm ſuū in toto corde ſuo. Fecit
qꝫ: et proſperatus ē. **XXXII**

Poſt que et huicemodi uerita-
tem uenit ſennacherib rex af-
ſyrioz: et ingreſſus iudam obſedit
ciuitates munitas. uolens eas cape.
Quod cum audiſſet ezechias. ueniſſe
ſcilicet ſennacherib. et totum belli
impetū uerti contra ierlm̄. inuito cū
p̄ncipibꝫ conſilio uiriſqꝫ fortiffimis.
ut obturarent capita fontium que e-
rant extra urbem. et hoc ōium decer-
nente ſententiā: congregauit multi-
tudinē plurimā. et obturauerūt cun-
ctos fontes. et riuum qui fluebat ī
medio t̄re: dicētes. **N**one ueniant
reges aſſyrioz: et inueniāt aquarꝫ
habundantiā. **E**dificauit ꝫ agens
indultrie omnē murū qui fuerat
diſſipatus: et extruxit turres de-
ſup: et forniſecus alterum murū.
Inſtaurauitꝫ mello in ciuitate
dauid. et fecit uniuſi generis ar-
maturā. et clipeos. **C**onſtituitꝫ p̄n-
cipes bellatoꝝ in exercitu: et conuo-
cauit uniuſos in plateā porte ciui-
tatis: et locutus ē ad cor eoz. dicēs.

Mirū agite: et confortamini. **N**o-
lite timere: nec paueatis regē aſſy-
rioz. et uniuſam multitudinē que
ē cum eo. **M**ulto enī plures ſunt no-
biſcū: quam cū illo. **C**um illo ē bra-
chium carneū: nobiſcū dñs dñs nr̄
qui auxiliator eſt nr̄: pugnatꝫ ꝑ
nobis. **C**onfortatusꝫ eſt ꝑl̄s: huicemodi
uobis ezechie regis iuda. **Q**uod
poſtqꝫ geſta ſunt. miſit ſennache-
rib rex aſſyrioz ſeruos ſuos ī ierlm̄.
iſe enī cum uniuſo exercitu ſuo ob-
ſidebat lachis ad ezechiam regem
iuda. et ad omnē ꝑl̄m qui erat in
urbe: dicens. **H**ec dicit ſennacherib:
rex aſſyrioz. **I**n quo habentes fidu-
tiam. ſeditis obſeſi in ierlm̄. **A**um
ezechias decipit uos ut tradat mor-
ti in fame et ſiti. affirmans qd̄ dñs
dñs nr̄ liberet uos de manu regis aſ-
ſyrioz. **A**um qd̄ nō iſte ē ezechias
qui deſtruxit excella illius et alta-
ria. et ꝑcepit uide et ierlm̄. dicens.
coram altari uno adorabitis. et in
iſo comburetis incenſum. **A**n ig-
noratis que iſe fecerim et patres
mei. cunctis terrarꝫ ꝑl̄is. **A**um qd̄
ꝑualuerūt dñi gentium omniūꝫ ter-
rarꝫ. liberate regionē ſuā de manu
mea. **Q**uis ē de uniuſis dijs gen-
tium quas ualauerūt patres mei. q̄
potuerit libare ꝑl̄m ſuū de manu
mea. ut poſſit etiā dñs nr̄ erūere uos
de hac manu. **N**on uos ꝫ decipiat
ezechias: nec uana ꝑſuaſione delu-
dat: neꝫ credatis ei. **S**i enī nullus
potuit dñs cunctarꝫ gentium atꝫ re-
gionū libare ꝑpulum ſuū de manu

mea. et de manu patrum meorum: conseruentur nec deus uos poterit erueret uos de hac manu mea. **S**; et alia multa locuti sunt serui eius contra dominum dominum: et contra ezechiā seruum eius. Epistolas quoque scripsit plenas blasphemie in dominum dominum israel: et locutus est aduersus eum. Sicut dicitur gentium ceterarum non potuerunt liberare populum suum de manu mea: sic et deus ezechie eruiet non poterit populum suum de manu ista. **I**n super et clamore magno. lingua iudica contra populum qui sedebat in muris iherusalem personabat: ut terreteret eos et caperet ciuitatem. **L**ocutusque est contra dominum iherusalem: sicut aduersum deos populorum terre. opera manuum hominum. **O**ruent autem ezechias rex et ysaías filius amos propheta. aduersus hanc blasphemiam: ac uociferati sunt usque in celum. **E**t misit dominus angelum suum: qui percussit omnem uirum robustum et bellatorem. et principem exercitus regis assyriorum. **R**eversusque est cum ignominia: in terram suam. **C**umque ingressus esset domum dei sui: filii qui egressi fuerant de utero eius. interfecerunt eum gladio. **S**aluauitque dominus ezechiā et habitatores iherusalem de manu sennacherib regis assyriorum et de manu omnium: et prestitit eis quietem per circuitum. **M**ulci enim deferebant hostias et sacrificia domino in iherusalem: et munera ezechie regi iuda. **Q**ui exaltatus est post hec: coram cunctis gentibus. **I**n diebus illis egrotauit ezechias usque ad mortem: et orauit dominum. exaudiuitque eum: et dedit ei signum. **S**; non iuxta

beneficia que acceperat retribuit: quia eleuatum est cor eius. **E**t facta est contra eum ira: et contra iudam. et iherusalem. **H**umiliatusque est postea eo quod exaltatum fuisset cor eius. tam ipse quam habitatores iherusalem: et idcirco non uenit in eos ira domini in diebus ezechie. **F**uit autem ezechias diues et inclit ualde: et thesauros sibi plurimos congregauit argenti auri et lapidis preciosi: aromatatum et armorum uniuersi generis. et uasorum magni precii. **A**pothecas quoque frumenti uini et olei. et presepia omnium iumentorum. caulas quoque pecorum: et urbes sex edificauit. **H**abebat quippe greges ouium. et armentorum inumerabiles: eo quod dedisset ei dominus substantiam multam numis. **I**pse est ezechias qui obturauit superiorem fontem aquarum gyon: et auertit eas subter. ad occidentem urbis dauid. **I**n omnibus operibus suis: fecit prospere que uoluit. **A**ttam in legatione principum babilonis. qui missi fuerant ad eum ut interrogarent de portento quod acciderat super terram: dereliquit eum deus. ut temptaret: et nota fierent. **O**mnia que erant in corde eius. **R**eliqua autem sermonum ezechie et misericordiarum eius: scripta sunt in uisione ysaie filii amos propheta. et in libro regum iuda et israel. **D**ormiuitque ezechias cum patribus suis: et sepelierunt eum supra sepulchra filiorum dauid. **E**t celebrauit eius exequias uniuersus iuda: et omnes habitatores iherusalem. **R**egnauitque manasses filius eius: pro eo. **XXXII**

Duodecim annorum erat manasses cum regnare cepisset: et quinquaginta annis regnavit in iherusalem. Fecit autem malum coram domino: iuxta abominaciones gentium quas subiit dominus coram filiis israel. Et consilium instauravit excelsa: que demolitus fuerat ezechias pater eius. Construxitque aras baalim. et fecit lucos: et adoravit omnem militiam celi. et coluit eam. Edificavit quoque altaria in domo domini: de qua dixit dominus. In iherusalem erit nomen meum in eternum. Edificavit autem ea cuncto exercitu celi in duobus: artibus domus domini: transireque fecit filios suos per ignem in ualle benemion. Observabat sompnia: sectabatur auguria: maleficis artibus inserviebat. Habebat secum magos et incantatores: multaque mala operatus est coram domino ut irretiret eum. Sculptile quoque et conflatile signum posuit in domo domini. de qua locutus est dominus ad dauid. et ad salomonem filium eius. dicens: in domo hac et in iherusalem quam elegi de cunctis tribubus israel. ponam nomen meum in sempiternum. et mouere non faciam pedem israel de terra quam tradidi patribus eorum: ita dumtaxat si custodierint facere que precepi eis cunctamque legem et ceremonias atque iudicia. per manum moysi. Igitur manasses seduxit iudam et habitatores iherusalem: ut facerent malum super omnes gentes quas subiit dominus a facie filiorum israel. Locutusque est dominus ad eum. et ad populum eius: et attendere noluerunt. Idcirco super

induxit eis principes et exercitus regis assyriorum: cepuntque manassen: et unctum catenis atque compedibus duxerunt eum in babilonem. Qui postquam coangustatus est. orauit dominum deum suum: et egit penitentiam ualde coram deo patrum suorum. Deprecatusque eum et obsecrauit intente. et exaudivit orationem eius: reduxitque eum in iherusalem in regnum suum. Et cognouit manasses: quod dominus ipse esset deus. Per hoc edificauit murum extra ciuitatem dauid ad occidentem syon. in conualle. ab introitu porte piscium per circuitum usque ad ophel. et exaltauit illum uehementem. Constituuitque principes exercitus in cunctis ciuitatibus iuda militibus: et abstulit deos alienos et simulachra de domo domini. aras quoque quas fecerat in monte domus domini et in iherusalem: et pietio omnia extra urbem. Porro instaurauit altare domini: et immolauit super illud uictimas et pacifica et laudem. Precepitque iude: ut seruiret domino deo israel. At tamen adhuc populus immolabat in excelsis: domino deo suo. Reliqua autem gestorum manasse et obsecratio eius ad deum suum. uerba quoque uidentium qui loquebantur ad eum in nomine domini dei israel: continentur in sermonibus regum israel. Oratio quoque eius et exauditio. et cuncta peccata atque contempnus. loca etiam in quibus edificauit excelsa et fecit lucos et statuas antequam ageret penitentiam: scripta sunt in sermonibus orationis. Dormiuit autem manasses cum patribus suis: et sepelierunt eum in domo sua.

ad regem: et nūciauit ei dicens. Omnia que dedisti in manu seruator tuorum: ecce complentur. Argentū quod repertum ē in domo dñi conflauerūt: datumq; p̄fectis artificib; et diuisa opa fabricauerūt. Preterea tradidit in helchias sacerdos hunc librum. Quē cum rege p̄sente recitasset. audissetq; illē uerba legis: scidit uestimenta sua: et p̄cepit helchie. et aliam filio saphan. et abdon filio imchia. saphan quoq; scribe. et asare seruo regis. dicens. Ite et orate dñm p̄ me. et p̄ reliquos israel et iuda: sup̄ uniuersis sermonib; libri istius qui repositus ē. Magni enī furor dñi stillabit sup̄ nos. eo quod nō custodierint patres n̄ri uerba dñi: ut facerent omnia que scripta sunt in isto uolumine. Abiit igitur helchias et hi qui simul a rege missi fuerant. ad holdan p̄heren uxore sellum. filij thecuath filij zafra custodis uestiū. que habitabat in iherlm̄ in seclā: et locuti sunt ei uerba que supra narrauim; . At illa respondit eis. Hec dicit dñs d̄s israel. Dicite uiro: qui misit uos ad me. Hec dicit dñs. Ecce ego inducā mala sup̄ locum istū. et sup̄ habitatores eius. cunctaq; maledicta que scripta sūt in libro hoc quē legerunt coram rege iuda: q̄a dereliquerūt me. et sacrificauerunt dys alienis. ut me ad iracundiam puocarent in cunctis opib; manuum suar; . Ideo stillabit furor n̄r̄s sup̄ locum istū: et n̄ extinguetur. Ad regem autē iuda. qui misit uos. p̄ dño deprecando: sic loq̄imini.

Hec dicit dñs d̄s israel. Quē audisti uerba uoluminis atq; emollium est cor tuū. et humiliatus es in conspectu dñi sup̄ hys que dicta sūt contra locum hunc et habitatores iherlm̄. reueritusq; faciem meā scidisti uestimenta tua. et fleuisti coram me: ego quoq; exaudiui te dicit dñs. Jam enī colligam te ad patres tuos: et infereris in sepulchrum tuū in pace: nec uidebunt oculi tui omne malū quod inducturus sū sup̄ locum istū. et sup̄ habitatores eius. Retulerūt itaq; regi: cuncta que dixerat. At ille cōuocatis uniuersis maiorib; nati iuda et iherlm̄. ascendit in domū dñi: unaq; om̄s uiri iuda et habitatores iherlm̄. sacerdotes et leuite. et cunctus p̄p̄s a minimo usq; ad maximū. Quib; audientib; in domo dñi. legit rex omnia uerba uoluminis: et stans in tribunali suo percussit fedus coram dño ut ambularet post eū. et custodiret p̄cepta et testimonia. et iustificationes eius: in toto corde suo et in tota aīa sua: faceretq; que scripta sunt in uolumine illo quod legerat. Adiurauit quoq; sup̄ hoc om̄s qui repositi fuerant in iherlm̄ et beniamin: et fecerūt habitatores iherlm̄ iuxta pactum dñi de patrum suor;. Abstulit ergo iosias cunctas abhominaciones de uniuersis regionib; filior; israel: et fecit om̄s qui residui erant in israel seruire domino deo suo. Cunctis dieb; eius: non recesserunt a dño deo patrum suorum.

Fecit autem iofias in ierlm phafe
 dño; qd̄ immolatū est quarta
 decima die m̄sis p̄mi. Et constituit
 sacerdotes in officijs suis; hortatq; ē
 eos ut ministrarēt in domo dñi. Le
 uitis q̄q; ad quoz eruditionē om̄is
 isrl̄ s̄cificabatur dño; locutus ē. Po
 nite archam in sc̄uario templi q̄d̄
 edificauit salomon fili' dauid rex
 isrl̄; nequaquā enī eam ultra porta
 bitis. Nunc autē ministrare dño deo
 uſo. et p̄p̄o eius isrl̄. et p̄parate uos
 p̄ domos et cognationes ur̄as in di
 uisionib; singuloz; sicut p̄cepit da
 uid rex isrl̄. et descripsit salomon fi
 lius ei'. Et ministrare in sc̄uario p̄
 familias turmasq; leuiticas; et s̄c
 ficari immolare phase. Fr̄es etiam
 uſos ut possint iuxta uerba que lo
 cutus ē dñs in manu moysi facere:
 p̄parate. Dedit p̄terea iofias omni
 p̄p̄o qui ibi fuat̄ in uētus. in sollem
 nitatē phase; agnos et hedos de gre
 gib; et reliqui pecoris triginta mi
 lia. boum;q; tria milia. Hec de regis
 uniuſa substantia. Duces quoq; et
 sponte qd̄ uoluerāt obtulerunt; tam
 poplo quā sacerdotib; et leuitis. Por
 ro helchias. et zacharias. et iehel
 principes domus dñi. dederunt sac̄
 dotib; ad faciendū phase; pecora cō
 mixta duo milia sexcenta. et boues
 trecentos. Chonemias autē et semei
 as et nathanahel fr̄es eius. necnon
 asabias et iathel et iozabaz p̄ncipes
 leuitar; dederunt ceteris leuitis ad
 celebrandū phase; q̄nc; milia pe
 coz. et boues q̄ngentos. Preparatq;

est ministeriū. Et steterunt sacerdotes
 in officio suo; leuite q̄q; in turmis
 iuxta regis imp̄iū; et immolatū ē
 phase. Abscideruntq; sacerdotes manu
 suas sanguine; et leuite detraxerūt
 pelles holocaustoz. et sepauerunt ea
 ut darent p̄ domos et per familias
 singuloz. et offerrentur dño; sicut
 scriptum ē in lege moysi. De bobus
 quoq; fecerunt simile. Et assauerūt
 phase sup̄ ignem; iuxta qd̄ in lege
 scriptū est. Pacificas uō hostias coxe
 runt in lebetis et caccabis et ollis;
 et festinato distribuerūt uniuſe ple
 bi. Sibi autē et sac̄dotib; postea pa
 rauerūt. Nam in oblationē holocau
 stoz et adipum; usq; ad noctem sac̄
 dotes fuerunt occupati. Unde leuite;
 sibi et sac̄dotib; filius aaron. p̄paraue
 runt nouissimis. Porro cantozes filij
 asaph stabant in ordine suo; iuxta
 p̄ceptū dauid. et asaph. et hemān. et
 idithum p̄phaz regis. Janitores uō
 p̄ portas singulas obseruabant; ita
 ut nec puncto quidem discederent a
 ministerio. Quāobrem; et fr̄es eoz
 leuite pauerunt eis cibos. Omnis ig
 cultura dñi uite completa ē in die
 illa; ut facerent phase; et holocausta
 offerrent sup̄ altare dñi. iuxta p̄cep
 tum regis iofie. Fecerūtq; filij isrl̄
 qui reperi fuerant ibi phase; in tempe
 illo; et sollemnitatē azimoz septē
 dieb; Non fuit phase simile huic in
 isrl̄; a dieb; samuelis p̄phe. S; nec
 quisq; de regib; isrl̄ fecit phase; si
 cut iofias; sacerdotib; et leuitis. et
 omni iude. et isrl̄. qui repp̄tus fuat̄.

et habitantibus in iherlm. Octauode-
cimo anno regis iosie: hoc phasē ce-
lebratum ē. Postqm̄ instaurauit io-
sias templū. ascendit nechad rex e-
gypti ad pugnandū in carchamis
iuxta eufraten: et pcessit in occursum
eius iosias. At ille: missis ad eū nun-
tius ait. Quid m̄ et tibi rex iuda?
Non hodie aduersum te uenio: sed cō-
tra aliam pugno domū: ad quam
dñs me festinato ire pcepit. Desine
aduersum dñm facere qui mecum ē: ne
inficiat te. Voluit iosias reueri: s̄
parauit contra eū bellum. Nec acq̄
eius sermonibus nechad ex ore det:
uerum prexit ut dimicaret in cam-
po mageddo. Ibiq; uulnatus a sa-
gittariis: dixit pueris suis. Educi-
te me de p̄lio: quia oppido uulnera-
tus sum. Qui transtulerūt eum de
curru in alterum currū: qui seque-
batur eū more regio: et asportauerūt
eū in iherlm. Mortuusq; ē: et sepultus
in mansoleo patrum suorum. Et uni-
uersus iuda et iherlm luxerunt eū. Ihe-
remias maxime: cuius om̄s canto-
res atq; cantatrices. usq; in p̄sentē
diem lamentationes sup iosiam repli-
cant. Et quasi lex obtinuit in isrl:
ecce scriptum fertur in lamentationibus.
Reliqua autē sermonū iosie et mise-
ricordiarū eius que lege p̄cepta sunt
dñi. opa quoq; illius prima et no-
uissima: scripta sunt in libro regū
isrl et iuda. **XXXVI**

Ulti ḡ ppl̄s terre ioachaz filii
iosie: et constituit regem p̄ patre
suo in iherlm. Viginti trium annorum

erat ioachaz cū regnare cepisset: et t̄b̄
m̄sibus regnauit in iherlm. Amour autē
eum rex egypti. cū uenisset iherlm: et
cōdempnauit terrā centū talentis
argenti. et talento auri. Constitu-
itq; regem p̄ eo eiyachim fr̄em eius
sup iudam et iherlm: et uertit nom̄ ei
ioachim. Ip̄m uō ioachaz tulit secū:
et adduxit in egyptū. Viginti q̄inq;
annorum erat ioachim cū regnare ce-
pisset: et undecim annis regnauit
in iherlm. Fecitq; malū: coram dño
deo suo. Contra hunc ascendit nabu-
chodonosor rex chaldeorum: et uinctū
cathenis duxit in babilonē. Ad quā
et uasa dñi transtulit: et posuit ea ī
templo suo. Reliqua autē uerborū ioa-
chimi et abhominatōes ei quas opa-
tus ē. et que inuenta sunt in eo: cō-
tinentur in libro regum isrl et iuda.
Regnauit autē ioachim filius eius:
pro eo. Octo annorum erat ioachim cū
regnare cepisset: et trib; m̄sibus ac de-
cem diebus regnauit in iherlm. Fecitq;
malum: in conspectu dñi. Cūq; an-
ni circulus uolueretur: misit nabu-
chodonosor rex. qui et adduxerunt
eum in babilonem: asportatis simi-
l̄ p̄ciosissimis uasis domus dñi. Re-
gem uō constituit sedechiam patru-
um eius: sup iudam et iherlm. Vi-
ginti et unius anni erat sedechias
cū regnare cepisset: et undeci annis
regnauit in iherlm. Fecitq; malū in
oculis dñi dei sui: nec erubuit faci-
em iheremie p̄ph̄e loquentis ad se.
ex ore dñi. A rege quoq; nabuchodo-
nosor recessit: qui adiuuauerat eū

p deum. Et induravit ceruicē suā
 et cor: ut nō rediretetur ad dñm de
 um isrl. S; et uniuersi pñcipes sac
 dotum et ppls. pñcicati sūt inq;
 iuxta uniuersas abhominaciones
 gentiū: et polluerunt domū dñi
 quam scificauit sibi in isrl. Mitte
 bat autē dñs d's patrum suoz ad
 illos p manu nuntioz suoz. de
 nocte confurgens. et cotidie cōmo
 nens: eo qd parceret p̄lo et habi
 taculo suo. At illi sublambant
 nūcios dei: et p̄uipendebant ser
 mones eius. illudebantq; pphetis:
 donec ascenderet furor dñi in p̄lm
 eius. et eēt nulla curatio. Adduxit
 q; sup eos regem chaldeoz: et inēse
 cit uiuēnes eoz gladio in domo
 scūary. Non ē misericors adolescētis.
 et uirginis. et senis. nec decrepiti
 quidem: sed om̄s tradidit in manū
 eius. Anūsiatq; uasa domus dñi tā
 matorā quā minora. et thesauros
 templi et regis et pñcipum: tran
 tulit in babilonē. Incenderūt hos
 tes domū dñi: destruxerūt murū
 ihrlm. uniuersas turres combusserūt:
 et quicqd p̄ciosum fuerat demoliti
 sunt. Siquis euaserat gladiū. duc
 tus in babilonē seruiuit regi et fi
 lys eius: donec imparet rex psaz. et
 compleretur sermo dñi ex ore ihere
 mie. et celebraret t̄ra sabbata sua.
 Cunctis enī dieb; desolatiōis egit
 sabbatū: usq; dum complerentur
 septuaginta anni. Anno autē p̄mo
 cyri regis psaz. ad explendum ser
 monē dñi quem locutus fuerat

pos iheremie. suscitauit dñs sp̄m
 cyri regis psatum: qui iussit p̄di
 cari in uniuerso regno suo. etiam p
 scripturā dicens. Hec dicit cyrus rex
 psaz. Omnia regna t̄re dedit in
 dñs d's celi: et ipse p̄cepit in ut edi
 ficarem ei domū in iherlm. que est
 in iudea. Quis ex uobis ē in om̄i
 p̄lo eius: Sit dñs d's suus cū eo:
 et ascendat. *Explicit sc̄ds liber para*

Dipomenon. Incip̄ oīo manasse
 domine d's om̄s *regis iuda*
 patrum n̄oz abrahā ysaac et iacob.
 et semini eoz iusto. qui fecisti celū
 et terrā cum omni ornatu eoz. qui
 signasti mare ūbo p̄cepti tui. qui cō
 cluisti abyssum et signasti t̄ribuli
 et laudabili nomini tuo qd om̄es
 pauent. et tremūt a uultu iratus
 tue. et insustentabilis cōminatō
 nis tue ira sup p̄cozes: immēsa
 uō et inuestigabilis misc̄tia pro
 missione tue. qm̄ tu es dñs altissi
 mus sup om̄ē terrā: longanimis
 et multum misericors. et penitens
 sup malicias hominū. Tu autē dñe
 sc̄dm bonitatē tuam: p̄misisti peni
 tentiā remissionis p̄coz. Et tu do
 mine iustoz nō posuisti penitenti
 am iustis. abrahā ysaac et iacob:
 hys qui tibi nō peccauerunt. Quā
 peccauī sup numerū harene maris
 multiplicatē sunt iniquitates mee:
 incuruatus sum multo uinculo fer
 ri. et n̄ est respiratio m̄: quia exci
 tauī iracundiam tuā. et malum co
 ram te feci. statuens abhominatio
 nes. et multiplicans offensiones.

... flecto genua...
 ... dicit dñe...
 ... et iniquitatem mea...
 ... rogans te dñe...
 ... me: ne simi...
 ... mens: neq;...
 ... mala in...
 ... me: sc̄dm...
 ... laudado te...
 ... me: qm̄ te...
 ... et tibi est...
 ... *Explicit oīo manasse*
 ... *Incip̄ p̄loz in ceteris*
 ... *Incip̄ dñe et nemā.*
 ... dicitur sic...
 ... polteris an...
 ... hum strati...
 ... impandis...
 ... et magnitud...
 ... p̄m̄: et am...
 ... sic: qm̄ leu...
 ... m̄: sc̄dm...
 ... respōdētū...
 ... m̄: de cōfite...
 ... p̄biter: lac...
 ... in rariū...
 ... et dicit: Dñe...
 ... a laboz in...
 ... et a lon...
 ... Temus...
 ... et referibit...
 ... uobis de...
 ... quasi n̄...
 ... aut quicquid...
 ... a uobis...
 ... conspuentiū...
 ... quidā...
 ... nisi odium...
 ... dementē ē...
 ... itaq; odium...

Et nunc flecto genua cordis mei:
 precans a te bonitatem domine. Peccavi
 domine peccavi: et iniquitatem meam
 agnosco. Peto rogans te domine: remitte
 te mihi remitte mihi: ne simul perdas me
 cum iniquitatibus meis. neque in eternum
 reserves mala mihi. Quia indignum
 saluabis me. secundum magnam misericordiam
 tuam: et laudabo te semper omnibus
 diebus vite mee: quoniam te laudat omnis
 virtus celorum. et tibi est gloria in secula
 seculorum amen. **Explicit oratio manasse regi
 iuda. Incipit prologus in esdras**

Hoc est diffinitum et neemiam.
 alius sit facere quod
 posueris an negare: nec
 dum statui. Nam neque
 uobis aliquid impantibus abnuere.
 sententia est: et magnitudo oneris in
 posita ita ceruices premit. ut ante sub
 falce tuendum sit. quam leuandum. Acce
 dunt ad hoc inuidorum studia. qui om
 ne quod scribitur reprehendendum putant:
 et in incertum contra se conscientia re
 pugnantem. publice lacerant que oc
 culte legunt: in tantum ut clamare
 compellat. et dicere. Domine libera ani
 mam meam a labiis iniquis: et a lin
 gua dolosa. Tertius annus est quod
 semper scribitis et rescribitis. ut esdre
 librum et hester uobis de hebreo
 transferat: quasi non habeatis greca
 et latina uolumina. aut quicquid
 illud est quod a nobis utitur. non statim
 ab omnibus conspuendum sit. Frustra
 autem ut ait quidam nra. neque aliud
 fatigando nisi odium querere: ex
 treme demencie est. Itaque obsecro uos

mi dominion et rogatione karissimi. ut
 puata lectione contenti. librum non
 efferatis in publicum: ne fastidiosus
 cibos ingeratis: uiretisque eorum super
 luum. qui iudicare tantum de alijs. et
 ipsi facere nichil nouerit. Siqui autem
 fructum sunt quibus nostra non displicent.
 his tribuatis exemplar: admonen
 tes. ut hebreo nota quorum grandis in
 hoc uolumine copia est: distincte et per
 inualla transferantur. Nichil enim
 profuerit emendasse libros: nisi emendatio.
 librorum diligentia conseruetur. Nec
 quemquam moueat quod unus a nobis
 editus est liber: nec apocryphorum tercia
 et quarta libri sompnus delectetur:
 quia et apud hebreos. esdre neemie
 que sermones in unum uolumen coar
 tantur. et que non habentur apud il
 los. nec de uiginti quatuor semibus scri
 ptis abicienda. Siqui autem septuagin
 ta uobis opposuerit interpretes. quorum
 exemplaria uarietas ipsa lacerata
 et euersa demonstrat. nec potest utique
 uerum asseri quod diuisum est. mittite
 eum ad euangelia: in quibus multa pro
 nuntur de ueteri testamento que apud
 septuaginta interpretes non habentur.
 uelut illud. quoniam nazareus uocabatur.
 et ex egipto uocaui filium meum. et
 uidebunt in quem compunxerunt. mul
 tasque alia que latiori operi reseruamus:
 et querite ab eo ubi scripta sunt. Cumque
 proficere non potuerit: uos legite de his
 exemplaribus que nuper a nobis edita.
 maledicorum cotidie linguis confodi
 untur. Sed ut ad compendium ueniamus:
 certe quod illaturus sum equissimum est.

annumerauit ea salsabassar p̄ncipi
iude. Et hic ē numerus eor. fiale
auree triginta. fiale argentee mille.
culti uiginti nouem. ciph aurei
triginta. ciph argentei scđi quadri
genti decem: uasa alia mille. Om̄ia
uasa aurea et argentea: quinq̄ milia
et quadringenta. Om̄ia tulo sa
labassar: cum hys qui ascendebāt

H de cōsmigratione babilonis i ierlm.
Hij sunt aut̄ uiri filij pro
uincie qui ascendent de capti
uitate quā transtulerat nabuchodo
nosor rex babilonis in babilonē: et
reuisi sunt in ierlm et iudeam. unuf
q̄sq̄ in ciuitate suā. qui uenerūt cū
zoroabel: ihesua. neemias. saraya.
rahelaiā. mardochai. belsan. mes
phar. beguai. reum. banaiā. Nume
rus uiror̄ ppli isrl. filij phares: duo
milia centum septuaginta duo. Fi
lij arethi: septingenti septuaginta
quinq̄. filij gersaphacia: trecenti
septuaginta quinq̄. filij zephaya: tre
centi septuaginta duo. filij areā. sep
tingenti septuaginta quinq̄. filij p̄ter
moab. filioꝝ iosue. et ioab: duo mi
lia. nongenti duodecim. filij helam:
mille. ducenti quinquaginta quatuor.
filij zechua: nongenti quadragin
ta quinq̄. filij zachai: septingenti
sexaginta. filij bani: sexcenti qua
draginta duo. filij bebar: sexcenti
uiginti tres. filij azgad: mille. du
centi uiginti duo. filij adoncaim:
sexcenti sexaginta sex. filij beguai:
duo milia. quinquaginta sex. filij had
ni: quadringenti quinquaginta qua

tuor. filij ather qui erant ex there
chia: nonaginta octo. filij belai: tre
centi uiginti tres. filij ioza: centum
duodecim. filij azon: ducenti uiginti
tres. filij gebat: nonaginta quinq̄. fi
lij berheleem: centū uiginti tres. Vi
ri nechepha: quinquaginta septē. Viri
anathoch: centū uiginti octo. filij
azmaueth: quadraginta duo. filij
cariachiarim. cephiara. et beeroth:
septingenti quadraginta tres. filij
ramā. et gaba: sexcenti uiginti un.
Viri machmas: centū uiginti duo.
Viri berthel. et gai: ducenti uiginti
tres. filij nebo: quinquaginta duo.
filij megbis: centū quinquaginta
sex. filij helam altius: mille. duce
ti quinquaginta quatuor. filij arim:
trecenti uiginti. filij lodadia. et ono:
septingenti uiginti quinq̄. filij ier
cho: trecenti quadraginta quinq̄.
filij lanaa: tria milia. sexcenti tri
ginta. Sacerdotes filij idara in do
mo iesue: nongenti septuaginta tres.
filij emmer: mille. quinquaginta duo.
filij phesur: mille. ducenti quadra
ginta septē. filij arim: mille. decem
et septem. Leuite filij iesue. et cedi
niel filioꝝ oduie: septuaginta qua
tuor. Cantores filij asaph: centū
uiginti octo. filij ianicoꝝ. filij sel
lum. filij ather. filij relmon. filij ac
chub. filij aticha. filij sobai: unūsi.
centū triginta nouem. Hachinnei
filij osay. filij asupha. filij tebaoth.
filij cheros. filij silaa filij phadon.
filij lebana. filij agaba. filij acchub.
filij agab. filij selmai. filij anan. fi

ly gaddel. filij gaher. filij rahara. filij
 rasin. filij nechoda. filij gazem. filij
 aza. filij phasee. filij besee. filij asen
 na. filij numim. filij nephusim. filij
 bechuc. filij achupha. filij arur. filij
 uesluch. filij maida. filij arsa. filij
 bercos. filij sifara. filij thema. filij
 nasi. filij acupha. filij seruoꝝ sa
 lomonis. filij sotelrei. filij suphetech.
 filij pharuda. filij iala. filij delcon.
 filij gedel. filij saphacia. filij athil.
 filij phocerech. qui erant de asebam.
 filij amira. Omnes nathinnei et
 filij seruoꝝ salomonis. trecenti no
 naginta duo. Et hi qui ascenderunt
 de thelmelathelarsa. cherub. et don.
 et mer. et si potuerunt indicare do
 mum patrum suorum et seminum suorum. uerum
 ex israel eunt. filij delara. filij tobia.
 filij nechoda. sexcenti quinquaginta
 duo. Et de filiis sacerdotum. filij obi
 a. filij accos. filij bezzellai. qui acce
 pit de filiabus bezzellai galaaditidis
 uxorem. et uocatus est nomine eorum.
 Hi quesierunt scripturam genealogie
 sue. et non inuenierunt. et electi sunt
 de sacerdotio. Et dixit atherlata eis
 ut non comederent de sancto sancto. donec sur
 geret sacerdos doctus atque perfectus.
 Omnis multitudo quasi unus. qua
 draginta duo milia. trecenti quad
 ringenta. exceptis seruis eorum et ancil
 lis qui erant septem milia. trecenti
 triginta septem. Et in ipsis cantores
 atque cantatrices ducenti. Qui eorum
 sexcenti triginta sex. multi eorum du
 centi quadraginta quinque. cameli
 eorum quadringenti triginta quinque.

alini eorum sex milia. septingenti uiginti.
 Et de principibus patrum cum ingredientem
 templum domini quod est in iherusalem. sponte
 obtulerunt in domum dei ad extruendam
 eam in loco suo. Scilicet uires suas
 dederunt impensas operis. auti solidos
 sexaginta milia et mille. argenti
 mnas quinque milia. et uestes sacerdotales.
 centum. Habitauerunt ergo sacerdotes
 et leuite et de populo. et cantores et ia
 nitores et nathinnei. in urbibus suis.
 uniuersusque israel in ciuitatibus suis.
 amque uenerat mensis septimum. **III**
 et erant filij israel in ciuitatibus. Con
 gregatus est ergo populus quasi uir unus.
 in ierusalem. Et surrexit ioseph filius iose
 dech. et fratres eius sacerdotes. et zoro
 babel filius salathiel. et fratres eius. Et
 edificauerunt altare dei israel. ut offer
 rent in eo holocaustum. sicut
 scriptum est in lege moysi uiri dei.
 Collocauerunt autem altare super bases
 suas. deterrentibus eos per circuitum
 populis terrarum. Et obtulerunt super illud
 holocaustum domino. mane et uespere.
 Feceruntque sollempnitatem taberna
 culorum sicut scriptum est. et holocaustum
 diebus singulis per ordinem secundum preceptum.
 opus diei in die suo. et post hec ho
 locaustum iuge tam in kalendis quam
 in uniuersis sollempnitatibus domini que
 erant consecrate. et in omnibus in quibus
 ultro offerebatur munus domino. A primo
 die mensis septimi. cepunt offerre
 holocaustum domino. Porro templum dei.
 nondum fundatum erat. Dederunt autem
 pecunias latomis et cementariis. ci
 bum quoque potum et oleum. Sydo

nus tyrisq; ut deferrent ligna ced-
na de lybano ad mare ioppes: iuxta
qđ p̄cepit cyrus rex psax eis. Anno
autē scđo aduentus eorū ad templū di
in iherlm̄ n̄ise scđo. cepunt zorobabel
filius salathiel ⁊ iosue fili iosedech
et reliqui de fr̄ib; eorū sacerdotes et le-
uite et om̄s qui uenerāt de captiui-
tate in iherlm̄: et constituerūt leuitas.
a uiginti annis et sup̄. ut urgerent
opus dñi. Stetitq; iosue filij et et
fr̄es eius. cedimiel et filij eius. ⁊ filij
iuda quasi uir unus. ut instarent
sup̄ eos qui faciebāt opus ī templo
dei: filij henadab. filij eorū et fr̄es eorū
leuite. Fundato igitur a cernitariis
templo dñi. steterunt sacerdotes in
ornatu suo cū tubis. et leuite filij a-
saph in cymbalis: ut laudaret dñm
p̄ manus dauid regis isrl̄. Et conci-
nebat in ymnis et confessione dñi:
qm̄ bonus qm̄ inecnū miseria eius
sup̄ isrl̄. Om̄s quoq; p̄ls uocifera-
batur clamore magno ī laudando
dñm: eo qđ fundatū eēt templum
dñi. Plurimi etiā de sacerdotib; et le-
uitis et p̄ncipes patrū et seniores.
qui uiderāt templū prius cū funda-
tum eēt. et hoc templū in oculis eorū:
flebant uoce magna. Et multi uo-
ciferantes in leticiā eleuabant uocē.
Nec poterat quisqm̄ agnoscere uo-
cem clamoris letantiū: et uocē fle-
tus p̄li. Comixerim enī p̄ls uoci-
ferabatur clamore magno: et uox
audiebatur procul. **III**

Audierunt autē hostes iude et
bemanun. quia filij captiui

ratis edificarent templū dñi dō isrl̄:
accedentesq; ad zorobabel et ad p̄n-
cipes patrū. dixerūt eis. Edificem̄
uobiscū: quia ita ut uos querimus
dñm ur̄m. Ecce nos imolamus uicti-
mas ex dieb; assoradon regis assir:
qui adduxit nos huc. Et dixit eis
zorobabel et iosue: et reliqui p̄ncipe
patrū isrl̄. Non ē nobis et uobis
ut edificemus domū deo nr̄o: s; nos
ip̄i soli edificabimus dño deo nr̄o:
sicut nobis p̄cepit rex cyrus psax.
Factum ē igitur ut p̄pls fr̄e impe-
diret manus p̄li iude: et turbaret
eos in edificatido. Conduxerūt itq;
adūsum eos consiliatores. ut destru-
erent consiliū eorū om̄ib; dieb; cyri
regis psax: et usq; ad regnū dary re-
gis psax. In regno autē assueri. in
p̄ncipio regni eius: scripserūt accu-
sationē adūsus habitatores iude et
iherlm̄. Et in dieb; artaxerxis scrip-
sit besellam mitridates et rabel. et
reliqui qui erant in consilio eorū: ad
artaxersem regem psax. Pistola
autē accusatōis scripta erat syriace:
et legebatur sermone syro. Reum.
beel. theem. et sansai scriba. scripse-
runt eplam unam de iherlm̄ artax-
erxi regi: huiuscemodi. Reum. beel.
theem. et sansai scriba. et reliqui cō-
siliatores eorū. dimei. et phar. sachei.
terphalei. arphasei. hercuhei. baby-
lonij. susannechanei. datei. elamite.
et ceteri de gentib; quas tr̄stulit
asennaphar magnus et gloriosus:
et habitare eas fecit in ciuitatib;
samarie et in reliquis regionib;

transfluum. in pace. Hoc est exemplar
 eple: qua miserunt ad eum. Artaxerxi
 regi: serui tui. uiri qui sunt transflu-
 uum. salutem dicunt. Notum sit re-
 gi. quia iudei qui ascenderunt a te
 ad nos. uenerunt in iherusalem ciuitatem
 rebellem et pessimam: quam edificat.
 extruentes muros eius. et parietes
 componentes. Hunc ergo notum sit
 regi: quia si ciuitas illa edificata
 fuerit. et muri eius instaurati. tri-
 butum et uectigal et annuos red-
 ditus si dabunt: et usque ad reges
 hec noxa pueniet. Nos ergo memores
 salis quod in palatio comedimus. et qua
 lesiones regis uidere nefas ducimus:
 idcirco misimus et nuntiam regi.
 ut recenseas in libris historiarum pa-
 trum tuorum: et inuenies scriptum in
 comitibus. et scies quoniam urbs illa urbs
 rebellis est. et nocens regibus: et puni-
 tis. et bella concitantur in ea ex die-
 bus antiquis. Quam ob rem. et ciuitas
 ipsa destructa est. Nuntiam nos regi:
 quoniam si ciuitas illa edificata fuerit. et
 muri eius instaurati: possessionem
 transfluum non habebis. Verbum
 misit rex ad reum. beel. theem. et san-
 sai scribam. et ad reliquos qui erant in
 consilio eorum habitatores samarie. et
 ceteris transfluum: salutem dicens
 et pacem. Accusatio quam misistis ad
 nos: manifeste lecta est coram me. Et
 a me preceptum est. et recensuerunt in-
 ueneruntque quoniam ciuitas illa a diebus
 antiquis aduersum reges rebellat: et
 seditiones et plura concitantur in
 ea. Nam et reges fortissimi fuerunt

in iherusalem: qui eo dominati sunt omni re-
 gioni que transfluum est. Tributum quoque
 et uectigal et redditus accipiebant.
 Hunc igitur sententiam audite. ut
 prohibeatis uiros illos: et urbs illa
 non edificetur: donec si forte a me
 iussum fuerit. Videte ne negligenter
 hoc impleatis. et paulatim crescat
 malum contra reges. Itaque exemplum
 edicti artaxerxis regis. lectum est coram
 reum. beel. theem. et sansai scriba. et
 consiliariis eorum. Et abiierunt festini
 in iherusalem ad iudeos: et prohibuerunt
 eos in brachio et robore. Tunc in-
 missum est opus domus dei in iherusalem:
 et non fiebat usque ad annum secundum reg-
 ni dary regis persarum.

Propheta. et zacharias filii addo: propheta-
 tantes ad iudeos qui erant in iudea
 et iherusalem. in nomine dei israel. Tunc sur-
 rexit zorobabel filius salathiel et
 iosue filius iosedech. et cepunt edi-
 ficare templum dei in iherusalem: et cum
 eis propheta dei adiuuantes eos. In ipso
 autem tempore uenit ad eos thathannai
 qui erat dux transfluum. et starbuzai
 nai et consiliarius eorum: sicut dixerunt
 eis. Quis dedit uobis consilium ut
 domum hanc edificaretis. et muros
 hos instauraretis. Ad quod respondi-
 mus eis: que essent nomina hominum au-
 ctorum illius edificatiois. Oculus autem
 dei eorum factus est super senes iudeorum:
 et non potuerunt inhibere eos. Placuitque
 ut res ad darium referretur: et tunc
 satis faceret aduersus accusationem
 illam. Exemplar eple quam misit

chathannai dux regionis transflumini,
 et starbuzannai et consiliatores ei.
 arphasacei qui erant transflumini: ad
 darium regem. Sermo quem miserant
 ei: sic scriptus erat. Dario regi: pax
 omnis. Notum sit regi. ille nos ad
 iudeam puincia ad domum dei magni
 que edificatur lapide impolito; et
 ligna ponuntur in parietibus; opusque
 illud diligenter extruitur. et crescit
 in manibus eorum. Interrogauimus ergo senes
 illos: et ita diximus eis. Quis dedit
 uobis potestatem ut domum hanc edifi-
 caretis. et muros hos instauraretis.
 Et et nomina eorum quesuimus ab eis. ut
 nuntiarem tibi: scripsimusque nomina
 uirorum. qui sunt principes in eis. Huius-
 cemodi autem sermonem responderunt no-
 bis: dicentes. Nos sumus serui dei
 celi et terre: et edificamus templum quod
 erat constructum ante hos annos mul-
 tos: quod rex israel magnus edificaue-
 rat et extruxerat. Postquam autem ad
 iracundiam puocauerunt patres nostri deum
 celi. et tradidit eos in manus nabu-
 chodonosor regis babilonis chaldei.
 domum quoque hanc destruxit. et populum
 eius transtulit in babilonem. Anno autem
 primo cyri regis babilonis: cyrus rex
 proposuit edictum. ut domus dei edifica-
 retur. Nam et uasa templi dei. aurea
 et argentea que nabuchodonosor
 tulerat de ierusalem. et asportauerat ea
 in templum babilonis: protulit cyrus
 rex de templo babilonis: et data sunt
 satabassar uocabulo. quem et principem
 constituit. Dixitque ei. Hec uasa tolle:
 et uade et pone ea in templo quod est

in ierusalem: et domus dei edificetur in loco
 suo. Tunc itaque satabassar ille uenit:
 et posuit fundamenta templi dei in ierusalem:
 et ex eo tempore usque nunc edificatur. et
 necdum completum est. Nunc ergo si uiderit
 regi bonum. recenseat in bibliotheca
 regis que est in babilone: utrumnam a
 cyro rege iussum sit ut edificaretur
 domus dei in ierusalem: et uoluntatem regi
 sui hoc remittat ad nos. **VI**

Unc datus rex precepit. et recen-
 suerunt in bibliotheca librorum qui
 erant repositi in babilone: et inuentum
 est in herbathanis quod est castrum in
 madena puincia. uolumen unum: talisque
 scriptus erat in eo commentarij. Anno
 primo cyri regis. cyrus rex decreuit ut
 domus dei que est in ierusalem edificaretur
 in loco ubi immolentur hostias. et ut po-
 nantur fundamenta suppositantia altitu-
 dinem cubitorum sexaginta. et latitudinem
 cubitorum sexaginta. ordines de lapidibus
 impolitis tres: et sic ordines de lig-
 nis nouis. Sumptus autem: de domo
 regis dabitur. Et et uasa templi dei
 aurea et argentea que nabuchodono-
 sor tulerat de templo ierusalem. et attu-
 lerat ea in babilonem: reddantur et
 referantur in templum ierusalem in locum
 suum: que et posita sunt in templo dei.
 Nunc ergo chathannai dux regionis
 que est transflumini. et starbuzannai.
 et consiliarij uiri arphasacei qui estis
 transflumini. paulo recedite ab illis et di-
 mittite fieri templum dei illud. a du-
 ce iudeorum et senioribus eorum: et domum
 dei illam edificent in loco suo. Et et
 a me preceptum est quid oporteat fieri

787
 a pbrs iudeoz illis ut edificet domi
 dei: scilicet ut de archa regis id est
 de tributis que dantur de regione
 trāsum. studiose sumptus dentur
 iuris illis. ne impediatur opus. Qd
 si necesse fuerit. et vitulos & agnos
 et hedos in holocaustū deo celi. fru
 mentū sal unū et oleum. scdm ritū
 sacerdotum qui sunt in ierlm detur
 eis p singulos dies: ne sit in aliquo
 querimonia. Et offerant oblatōes
 deo celi: orientq; pro iura regis & fi
 lioz eius. A me ergo positū est decre
 tum: ut omnis homo qui hāc mu
 tauerit iussione. tollatur lignū de
 domo ipius: & erigatur. et configat
 in eo: domus aut eius publicetur.
 Ds aut qui habitare facit nomen
 suū ibi: dissipet omnia regna. et po
 plm qui extenderit manū suā ut
 repugnet et dissipet domū dei: illā
 que est in ierlm. Ego darius dedi
 decretū: qd studiose impleri uolo.
 Igitur thathannai dux regionis trā
 sum et starbuzannai. et consiliarij
 eius: scdm qd precepat darius rex.
 sic diligenti executi sunt. Seniores
 aut iudeoz edificabāt et pspabant.
 iuxta pphiam agger. pphete et zacha
 rie filij addo. Et edificauerūt et cō
 struxerunt iubente deo isrl. et iubete
 cyro et dario et artaxerse regib; psay;
 et compleuerūt domū dei istam usq;
 ad diem tertiū m̄sis adar: qui ē annus
 sextus regni dary regis. Fecerunt
 aut filij isrl sacerdotes et leuite et re
 liqui filioz trāsmigratoris. dedicatio
 nē domus di in gaudio: et obrule

runt in dedicatōe domus di. vitulos
 centū. arietes ducentos. agnos qua
 dringentos. hircos capray p peccato
 totius isrl duodeci. iuxta numerū
 tribuū isrl. Et statuerūt sacerdotes i
 ordinib; suis et leuitas in iurib; su
 is. sup opa dei in ierlm: sicut scrip
 tum est in libro moysi. Fecerūt autē
 filij trāsmigrationis pascha: quarta
 decima die m̄sis p̄ni. Purificati enī
 fuerant sacerdotes et leuite q̄si unus:
 om̄s mundi ad immolandū pascha
 unūsis filijs trāsmigratoris. et frīb;
 suis sacerdotib; et sibi. Et comederūt
 filij isrl qui fuerunt reūsi de trāsmi
 gratione: et om̄s qui se sepauerant
 a conuinatione gentiū terre ad e
 os: ut quereēt dñm dñm isrl. Et fe
 cerunt sollempnitatē azimoz septē
 dieb; in leticia: qm̄ letificauerat eos
 dñs. et conūterat cor regis assur ad
 eos: ut manus eoz adiuuaret in o
 pere domus dñi dei isrl. VII

Post hec aut ūba in regno arta
 xersis regis psay. esdras filij
 saraie. filij azarie. filij helchie. filij
 sellum. filij sadoe. filij achitob. filij a
 marie. filij azarie. filij maratorh. fi
 ly zarie. filij orzi. filij bocci. filij abi
 sue. filij finees. filij eleazar. filij aa
 ron sacerdotis ab initio: ipse esdras
 ascendit de babilone. Et ipse scriba
 uelox in lege moysi: quā dedit dñs
 dñs isrl. Et dedit ei rex scdm manū
 dñi di eius sup eum: om̄ne peritio
 nē eius. Et ascendit de filiis isrl. &
 de filiis sacerdotum. et de filiis leuitar.
 et de cantorib; et de iantorib;: & de

nathinnis. in ierlm: anno septio
artaxerxis regis. Et uenerunt in ie
rlm mase quinto. ipe e annus septi
mus regis: quia in pmo die mēsis
pmo cepit ascendere de babilone:
et pmo die mēsis qm̄ uenit in ihe
rlm. iuxta manū dei sui bonam su
per se. Esdras aut̄ parauit cor suū
ut inuestigaret legem dñi et face
ret: et doceret in isrl̄ pceptum ⁊ iu
diciū. Hoc ē aut̄ exemplar epistole
edicti. qd̄ dedit rex artaxerxes esdre
sacerdoti: scribe erudito in sermonib̄
et pceptis dñi et ceremonijs eius. i
isrl̄. Artaxerxes rex regum. esdre sa
cerdoti scribe legis. dei celi doctissi
mo: salutē. A me decretum est. ut
cuiuscūq; placuerit in regno meo
de p̄lo isrl̄ et de sacerdotib; eius ⁊ de
leuitis. ut in ierlm̄: tecum uadat.
A facie enī regis. et septē consilia
toy eius. missus es ut iustices iudeā
et ierlm̄. in lege dī tui que ē in ma
nu tua. et ut feras aurū et argen
tum qd̄ rex et consiliatores ei spon
te obtulerūt deo isrl̄: cuius in ierlm̄
tabnaculū ē. Et omne argentū ⁊ au
rum qd̄cumq; inuenieris in uniuersa
p̄uincia babilonis. et p̄ls offerre
uoluerit: et de sacerdotib; qui spon
te obtulerint domui dei sui que est in
ierlm̄. libere accipe: et studiose eme
de hac pecunia utulos. arietes. ag
nos. et sacrificia. et libamina eoy: ⁊
offer ea sup̄ altare templi dī ur̄i qd̄
est in ierlm̄. ⁊ et siquid tibi ⁊ fr̄ib;
tuis placuerit de reliquo argento ⁊
auro ut faciatis: iuxta uoluntatē

dei ur̄i facite. **V**asa q̄q; que dantur
in ministerio domus dei tui: trade ī
conspectu dei in ierlm̄. ⁊ et cetera
quib; opus fuerit in domo dei tui
quantumcūq; necesse ē ut expendā:
dabis de thesauro et de fisco regis.
Et a me ego artaxerxes rex statui
atq; decreui omnib; custodib; arche
publice qui sunt trāslum̄: ut qd̄
cumq; petierit a uobis esdras sacer
dos. scribe legis dei celi. absq; mora
datis usq; ad argenti talenta centū.
et usq; ad uini batos centū. et usq;
ad frum̄ti choros centū. et usq; ad
olei batos centum: sal uō absq; me
sura. Omne qd̄ ad ritum dei celi p
tinet. tribuatur diligent̄ in domo
dei celi: ne forte irascatur contra reg
num regis et filioy eius. **V**obis q̄q;
notum facim̄ de uniuersis sacerdotib;
et leuitis. cantorib; . rātorib; . na
thinnis. et ministris domus dī hui:
ut uectigal et tributū et annonas n̄
habeatis potestātē imponendi sup̄
eos. Tu aut̄ esdra sc̄lm̄ sapiām dei
tui que est in manu tua. constitue
iudices et p̄sides ut iudicent omni
p̄lo qui est trāslum̄: hys uidelicet
qui nouerūt legem dī tui. ⁊ et impi
tos docete libe. Et om̄s qui n̄ fecerit
legem dī tui et legem regis diligent̄:
iudiciū erit de eo siue in mortē siue
in exiliū. siue in cōdempnationē
substantie ei. uel certe in carcerem.
Bndictus dñs d̄s patrum nr̄oy. qui
dedit hoc in corde regis ut gl̄ficaret
domū dñi que est in ierlm̄: et in me
inclinauit suam misericordiam coram

rege et consiliatoribus eius et uniuersis principibus regis potentibus. Et ego confortatus manu domini dei mei que erat in me: congregaui de israel principes qui ascenderent mecum. **VII.**

Hui sunt ergo principes familiarum: et hec genealogia eorum: qui ascenderunt mecum in regno artaxerxis regis de babilone. De filiis sinees: gerson. De filiis ythamar: daniel. De filiis dauid: atus. De filiis sechemie: et de filiis pharos: zacharias. et cum eo numerati sunt uiri centum quinquaginta. De filiis pthethmoab. helioenai filius azarie: et cum eo ducenti uiri. De filiis sechemie: filius ierechiel: et cum eo trecenti uiri. De filiis addenabeth. filius ioathan: et cum eo quadraginta uiri. De filiis helam. ysaias filius athalie: et cum eo septuaginta uiri. De filiis saphatie. zebedias filius mychael: et cum eo octoginta uiri. De filiis ioab. obedia filius iheriel: et cum eo ducenti decem et octo uiri. De filiis salomith. filius iosphie: et cum eo centum sexaginta uiri. De filiis bebar. zacharias filius bebar: et cum eo uiginti et octo uiri. De filiis zead. iohanna filius ezethan: et cum eo centum et decem uiri. De filiis adonicam. qui erant nouissimi. et hec nomina eorum. eliphlech. et hiel. et samaas: et cum eis sexaginta uiri. De filiis begui. uthai. et zachur: et cum eis septuaginta uiri. Congregaui autem eos ad fluuium qui decurrit ad aluua: et mansim

ibi tribus diebus. Quesiuique in populo et in sacerdotibus de filiis leui: et non inueni ibi. Itaque misi elizer. et arihel. et seameam. et helnathan. et iarib. et alterum helnathan. et nathan. et zachariam. et mosollam principes. et ioarib. et elnathan sapientes. et misi eos ad heddo qui est primus in chasphie loco. Et posui in ore eorum uerba que locurentur ad heddo. et ad fratres eius nachinneos. in loco chasphie: ut adducerent nobis ministros domini dei nostri. Et adduxerunt nobis per manus dei nostri bonam super nos. uirum doctissimum de filiis moosli filij leui filij israel. et sarabiam. et filios eius et fratres eius et decem et octo. et alabiam. et cum eo ysaiam de filiis merari: fratresque eius et filios eius uiginti. Et de nachinneis quos dederat dauid et principes ad ministeria leuitarum: nachinneos ducentos uiginti. Omnes hijs suis nominibus uocabantur. Et predicauit ibi reuuium iuxta fluuium aluua: ut affligeremur coram domino deo nostro: et peterem ab eo uiam rectam nobis et filiis nostris. uniuersaque substantie nostre. Curui enim petere regem auxilium. et equites qui defenderent nos ab inimico in uia: quia dixeram regi. Manus dei nostri est super omnes qui querunt eum in bonitate: et impium eius. et fortitudo eius. et furor super omnes qui derelinquunt eum. Ieiunauimus autem et rogauimus dominum nostrum. pro hoc: et euenit nobis prospere. Et sepaui de principibus sacerdotum duodecim: sarabiam. et alabiam. et cum eis de fratribus eorum decem.

Appendicq; eis argentū et aurum et uasa consecrata domus dñi dei nr̄i: que obrulerat rex et consiliatores ei' et p̄ncipes eius. uniuersusq; isrl̄. eoz qui inuenti fuerant. Et appendi i manib; eoz argenti talenta sexcenta quinquaginta. et uasa argentea centum. auri centum talenta. et crateres aureos uiginti. qui habebant solidos milenarios: et uasa eris fulgentis optimi duo pulchra ut aurum. Et dixi eis. Vos sc̄i dñi. et uasa sc̄a. et argentum et aurum qd̄ sponte oblatum ē dño deo patrum ur̄oz. Vigilate et custodite: donec appendatis corā p̄ncipib; sacerdotum et leuitar; et ducib; familiar; isrl̄ in ierlm̄. in thesaurū domus di. Susceperunt autē sacerdotes et leuite pondus argenti et auri et uasoz: ut deferrent i ierlm̄ in domū di nr̄i. Promouim' g' a flumine ahuiā. duodecimo die m̄sis p̄mi. ut p̄gēmus ierlm̄. et manus dei nr̄i fuit sup nos. et libauit nos de manu inimici et insidiatoris in uia. Et uenim' iherlm̄. et mansim' ibi trib; dieb;. Die autē quarta appensum ē argentū et aurū et uasa in domo dei nr̄i p̄ manū reimoth filij ur̄ie sacerdotis: et cū eo eleazar filius finees. cumq; eis iosadeth filius iosue. et noadaia. fili' bennoi. leuite. iuxta numerū et pondus om̄iū. Descriptūq; ē om̄e pondus: in tempore illo. Et qui uenerāt de captiuitate filij transmigratoris. holocaustomata obrulerūt dño deo isrl̄: uitulos duodecim. p̄ omni isrl̄. arietes no-

naginta sex. agnos septuaginta septem. hircos. p̄ peccato duodecim. om̄ia in holocaustū dño. Declerunt autē hec dicta regis: sacrapis qui erāt de conspectu regis. et ducib; tr̄iflūm. Et eleuauerūt p̄m̄ et domū dei. **IX**

Postquā autē hec completa sunt: accesserūt ad me p̄ncipes. dicētes. Non ē sepatus p̄pls isrl̄. et sacerdotes et leuite a p̄plis terrar; et de abhominatōib; eoz: chananei uidelic; et ethei et pherezai et iebusei. et ammonitar; et moabitaz et egyptioz et amorreoz. Tulerunt enim de filiab; eoz sibi et filiis suis: et cōmisuerunt sem̄ sc̄m cū p̄plis terrarū. Manus etiā p̄ncipum et magistratuū: fuit in tr̄isgressione hac. p̄ma. Cumq; audissem sermonē istū. sc̄i di pallium meū et tunicā: et euulsi capillos capitis mei et barbe: et sedi merens. Conuenerūt autē ad me oēs qui timebant iūbum di isrl̄: pro tr̄isgressione eoz qui de captiuitate uenerant. Et ego sedebam tristis: usq; ad sacrificiū uesp̄tinū. Et in sacrificio uesp̄tino surrexi de afflictione mea: et scisso pallio et tunica curuaui genua mea: et expandi manus meas ad dñm dñm meū. et dixi. Ds n̄s cōfundoz et erubescō leuare faciē meā ad te: qm̄ iniquitates nr̄e multiplicatę sunt sup caput. et delicta nr̄a creuerunt usq; in celum a dieb; patrum nr̄oz. Et nos ip̄i peccauim' grauid usq; ad diem hanc: et i iniquitatib; nr̄is traditi sumus ipsi et reges nr̄i. et sacerdotes nr̄i. in manib;

moy; auferetur ab eo substantia ei:
 et ipse abicietur de cetero transmigrationi-
 omis. Conuenienter igitur omnes uiri
 iuda et beniamin in ierlm tribus diebus;
 ipse est mensis nonus: uicesima die in-
 sis. Et sedit omnis populus in platea do-
 mus dei: tremantes pro peccato et pluuuis. Et
 surrexit esdras sacerdos: et dixit ad
 eos. Vos transgressi estis et duxistis ux-
 ores alienigenas: ut adderetis super
 delictum israhel. Et nunc date confessi-
 onem domino deo patrum uestrorum; et facite
 placitum eius: et separamini a populis istis
 et ab uxoribus alienigenis. Et respon-
 dit uniuersa multitudo: dixitque uoce
 magna. Iuxta uerbum tuum ad nos: sic
 fiat. Veruntamen quia populus multus est
 et tempus pluuie: et non sustinemus
 stare foris: et non est opus diei unius
 uel duorum: uehementer quippe peccauimus
 in sermone isto: constituantur princi-
 pes in uniuersa multitudine: et omnes in
 ciuitatibus nostris qui duxerunt uxores
 alienigenas ueniant in tempore sta-
 tutis: et cum hijs seniores pro ciuitate et
 ciuitate: et iudices eius: donec auertatur
 ira dei nostri a nobis super peccato hoc. Ig-
 ionathan filius asahel et iaxia filius
 thecui steterunt super hoc: et mosollam et
 sebachai leuites adiuuerunt eos. Fece-
 runtque sic: filij transmigrationis. Et
 abierunt esdras sacerdos et uiri princi-
 pes familiarum in domos patrum suorum:
 et omnes per nomina sua. Et sederunt in
 die primo mensis decimi: ut quererent
 rem. Et consummati sunt omnes uiri qui
 duxerant uxores alienigenas: usque
 ad diem primam mensis primi. Et inuenti

sunt de filijs sacerdotum qui duxerant
 uxores alienigenas: de filijs iosue fi-
 ly iosedech et fratres eius. maasia. et elie-
 zer. et iatib. et godolia. Et dederunt ma-
 nus suas ut eicerent uxores suas: et pro
 delicto suo arctem de ouibus offerrent.
 Et de filijs emmer: anani. et zebedia.
 Et de filijs serim: maasia. et helia. et
 semeia. et iehihel. et ozias. Et de filijs
 pheslur: helioenai. maasia. ysmahel.
 nathanael. et iosabeth. et elasa: et de
 filijs leuitarum: iozabeth. et semei. et
 celai. ipse est calitha. phatharia. iuda.
 et eliezzer. Et de cantoribus: eliasub.
 Et de ianitoribus: sellum. et thelem. et
 uri. Et ex israhel: de filijs pharos: remia.
 et ezia. et melchias. et miamyn. et elie-
 zer. et melchias. et banea. Et de filijs
 helam: mathania. et acharias. et ie-
 hiel. et abdi. et timoth. et helia. Et
 de filijs zethua: helioenai. ethiasub.
 nathania. et ierimuth. et zabed. et
 axiza. Et de filijs bebai: iohannan.
 anania. zabbai. athalia. Et de filijs
 beni: mosollam. et melluc. et adai. a.
 iasub. et saal. et ramoth. Et de filijs
 phetmoab: edna. et chalal. banaias.
 et massias. mathanias. beseleel. et
 bennui. et manasse. Et de filijs he-
 rem: eliezzer. iesue. melchias. semei.
 as. symeon. beniamin. maoloth. sa-
 marias. Et de filijs asom: matha-
 nai. matheta. zabed. heliphel. ier-
 mai. manasse. semei. De filijs bani:
 maaddi. amram. et huhel. baneas.
 et badaias. cheilau. bannia. mari-
 muth. et eliasiph. mathanias. ma-
 thanai. et iasi. et bani. et bennui.

et semei. et salmias. et nathan. et
daias. meene. dabai. sifai. sarai. ezrel.
et selemau. semeria. sellum. amaria.
ioseph. De filijs nebuli: aiel. ma
tharthias. zabed. zabina. leddu. et
iohel. banata. Omnes hy acceperat
uxores alienigenas: et fuerunt ex
eis mulieres que pepererant filios.

Explicit primus liber esdre. **Inci**

Nerba **pit neemias.**
neemie filij helchie.
Et factum est in mense
casleu. anno uice
simo: et ego eram
in iustis castro. Et

uenit anani unus de fratribus meis. ipse
et uiri ex iuda: et interrogavi eos de
iudeis qui remanserant et superant
de captiuitate et de ierusalem. Et dixerunt
mihi. Qui remanserunt et relictii sunt de
captiuitate ibi in puincia: in afflic
tione magna sunt. et in obprobrio.
Et murus ierusalem dissipatus est: et
porte eius combuste sunt igni. Cum
audissem uerba huiusmodi. sedi et fleui.
et luxi diebus multis: et ieiunabam
et orabam ante faciem domini celi: et
dixi. Queso domine deus celi. fortis. mag
ne. atque terribilis. qui custodis pac
tum et misericordiam cum hijs qui diligunt
te: et custodiunt mandata tua: fiat
auris tua auscultans. et oculi tui a
peri. ut audias orationem serui tui quia
ego oro coram te hodie nocte et die.
pro filijs israel seruis tuis: et confiteor
pro peccatis filiorum israel. quibus pecca
uerunt tibi. Et ego et domus patris
mei peccauimus. uanitate seducti su

mus: et non custodiimus mandatum et
cerimonias et iudicia que precepisti
moysi famulo tuo. Memoro uerbi: quod
mandasti moysi seruo tuo. dicens. Cum
transgressi fueritis: ego dispiciam uos
in populos. Et si reuertimini ad me. et
custodiatis precepta mea et faciatis
ea: etiam si abducti fueritis ad extre
ma celi. inde congregabo uos: et in
ducam in locum quem elegi. ut habita
retis nomen meum ibi. Et ipsi serui tui et
populi tui: quos redemisti in fortitu
dine tua magna. et in manu tua ua
lida. Obsecro domine sit auris tua atten
dens ad orationem serui tui. et ad ora
tionem seruatorum tuorum qui uolunt timere
nomen tuum: et dirige seruum tuum ho
die. et da ei misericordiam ante uirum hunc.

Ego enim eram pincerna regis.

Factum est autem in mense nisan. an
no uicesimo artaxerxis regis.
et uinum erat ante eum. Et leuaui
uinum. et dedi regi: et eram quasi lan
guidus ante faciem regis. Dixitque
mihi rex. Quare uultus tuus tristis
est. cum te egrotum non uideam? Non
est hoc frustra: sed malum nescio quid
in corde tuo est. Et timui ualde ac mi
nis: et dixi regi. Rex in eternum uiue.
Quare non mereat uultus meus. quia
ciuitas domus sepulchrorum patris
mei deserta est. et porte eius combuste
sunt igni. Et ait mihi rex. Pro qua re
postulas? Et orauimus dominum celi. et dixi
ad regem. Si uideatur bonum regi.
et si placet seruis tuis ante faciem
tuam: ut mittas me in iudeam ad
ciuitatem sepulchri patris mei: et

edificabo eam. Dixitq; in rex: & regna que sedebat iuxta eū. Usq; ad qđ tempus erit iter tuū. et quando reuertēris. Et placuit ante uultū regis: et misit me. Et constitui ei temp: et dixi regi. Si regi uideatur bonum. eplās dec in ad duces regionis transflum; ut traducant me. donec ueniam in iudeam: et eplam ad asaph custodem saltus regis ut dec michi ligna. et regere possim portas turris domus. et muri ciuitatis. et domū quā ingressus fuero. Et dedit in rex: iuxta manū dei bonam meū. Et ueni ad duces regionis trāsfium: deditq; eis eplās regis. Miserat autē rex meū: principes militū & equitē. Et audierunt sanaballath oronites. et tobias seruius āmanites; et contristati sūt afflictione magna: qđ uenisset homo qui querebat p̄spertatē filioꝝ isrl. Et ueni in ierlm: et eram ibi trib; dieb; Et surrexi nocte ego et uiri pauci meū: et nō indicauī cuiquā quid dñs dedisset in corde meo ut facerem in ierlm. Et unicum nō erat meū: nisi animal cui sedebam. Et egressus sū p portā uallis nocte: et ante fontē draconis et ad portā stercoreis. Et considerabam murū ierlm dissipatū: et portas eius consumptas igni. Et transiui ad portā pontis. & ad aqueductū regis: et nō erat locus uimēto cui sedebam. ut transiret. Et ascendi p torrentē nocte: et considerabam murū. Et reuissus ueni ad portā uallis: et redi. Magistratus

autē nesciebant quo abissem: aut qđ ego facerē. Et iudeis et sacerdotib; et optimatib; et magistratib; et reliquis qui faciebant opus: usq; ad id locor nichil indicauerā. Et dixi eis. Vos nostis afflictionē in qua sum: quia ierlm deserta ē. et porte eius cōsumptę sūt igni. Venite edificemur muros ierlm: et nō simus ultra obprobrium. Et indicauī eis manū dei mei qđ eēt bona meū: et uerba regis que locutus ē in. Et aio. Surgamus et edificemur. Et confortate sunt manus eor in bono. Audierūt autē sanaballath oronites et tobias seruius āmanites et gosem arabs: et sublatinauerūt nos. et despererūt. Dixeruntq;. Que ē hec res quā facitis? Numquā contra regem uos rebellatis. Et reddidi eis sermonē: dixitq; ad eos. Dñs celi nos uiuat: et nos serui eius sum. Surgam: et edificemur. Nobis autē nō est pars et iusticia et memoria: in ierlm. **III** Et surrexit eliasib sacerdos magnus. et frēs eius sacerdotes: et edificauerūt portā gregis. Ipi scificauerunt eam: et statuerūt ualuas eius: et usq; ad turrim centū cubitoꝝ scificauerunt eam: usq; ad turrim ananethel. Et iuxta eum uiri richo edificauerūt: et iuxta eū edificauit zacchur fili amri. Portā autē piscium: edificauerūt filij asanaa. Ipi tēxerunt eam: et statuerūt ualuas eius et seras et uectes. Et iuxta eos edificauit marimuth: filius uire filij accis. Et iuxta eū edifi-

flexuram et turrem que eminet de
domo regis excelsa. id est in atrio
carceris. Post eum: phadara filius
pheros. Hathynnei autē habitabant
in ophel: contra portam aquarū ad o
rientē ⁊ turrem que p̄minebat. Post
eum edificauerūt thecueni in suram
scdam ē regione: a turre magna et
eminenti usq; ad murum tēplī.
Sursum autē a porta equorū edificauē
runt sacerdotes: unusq; contra do
mū suam. Post eos edificauit seddo
fili' emmer: contra domū suam. Et
post eū edificauit semeia fili' seche
nie: custos porte orientalis. Post eū
edificauerūt anania fili' selemeie. et
anon fili' selon sextus: in surā secun
dam. Post eū edificauit mesollam
filius barachie: contra gazophila
rium suū. Post eū edificauit melchi
as filius aurificis. usq; ad domum
nathynneorū et scuta uidentium cō
tra portam iudicalem: et usq; ad
cenaculū anguli. Et in cenaculū
anguli in porta gregis. edificauerūt
artifices et negociatores.

Factum est autē cum audisset sa
naballath qd edificaremur
murū. iratus ē ualde: et motus ni
mis sublanauit uideos. Et dixit
coram frīb; suis: et frequentia sa
maritanorū. Quid uidei inbecilles
faciunt. Num dimittent eos gen
tes. Num sacrificabūt. et complebūt
in una die. Numqđ poterunt edi
ficare lapides de aceruis pulueris.
qui combusti sunt. Sed et tobias
ammanites p̄ximus eius: ait. Edi

ficent. Si ascenderit uulpes: transi
liet murū eorū lapideum. Audi d̄s
nr: quia facti sumus despectui. Cō
uertere obprobriū sup caput eorū: et
da eos in despectionē in terra capti
uitatis. Ne opias iniquitatē eorū: et
peccata eorū coram facie tua ne dele
antur: quia irriserūt edificantes.
Itaq; edificauim' murū: et cōiunxi
mus totum usq; ad partem dimidi
am: et puocatum ē cor ppli ad opan
dum. factū est autē cum audisset
sanaballath. et tobias. et arabes. et
ammanite. ⁊ azoty. qđ obducta ē
cicatrix muri ierlm. et qđ cepissent
inrupta concludi: irati sūt nimis.
Et congregati sunt om̄s parit: ut
uenirent et pugnaretē contra ierlm.
et molirentur insidias. Et orauim'
d̄m nr̄m: et posuimus custodes sup
murū die ac nocte contra eos. Dix
it autē iudas. Debilitata ē fortitu
do portantis; et humus nimia est:
et nos n̄ poterimus edificare murū.
Et dixerunt hostes nr̄i. Nesciant et
ignoient. donec ueniamus i mediū
eorū: et interficiam' eos: et cessare faci
amus opus. factum ē autē uenientib'
uideis qui habitabant iuxta eos. ⁊
dicentib; nobis p̄ decem uices ex om
nib; locis quib; uenerant ad nos:
statui in loco post murū p̄ circui
tum. pplm in ordine. cū gladijs suis
et lanceis et arcib;. Prosperi atq;
surrexi: et aio ad optimates et ma
gistratus. et ad reliquam partem
uulgi. Nolite timere a facie eorū. Do
mini magni et terribilis mem̄tore:

et pugnare p fr̄ib; ur̄is. filijs ur̄is et
 filiab; ur̄is. uxorb; ur̄is et domib;. **F**
 actum ē autē cum audissent ini-
 mici nr̄i nunciatum ēē nobis: dissi-
 pavit d̄s consiliū eorū. Et reit̄i su-
 mus om̄s ad muros: unquīsq; ad op-
 suū. Et fr̄m ē a die illa. media pars
 iuvenū faciebat opus; et media
 pars parata erat ad bellum: et lan-
 ceae et scurae et arcus et lorice. et p̄n-
 cipes post eos in omni domo iuda.
 edificantiū muros et portantiū o-
 nera et imponentiū. **U**na manus
 sua faciebat opus: et alia tenebat
 gladiū. Edificantiū enī. unquīsq;
 gladio erat accinctus renes; et edi-
 ficabant: et clangebant buccina
 iuxta me. Et dixi ad optimates et
 magistratus: et ad reliquā partem
 vulgi. Opus grande est et latū: et
 nos separati sum̄ in muro. p̄cul alē
 ab altero. In loco quocūq; audieritis
 clangorem tube: illuc concurrite
 ad nos. **D**s enim nr̄ pugnabit p
 nobis: et nos ip̄i faciemus op̄. Et
 media pars nr̄m teneat lanceas: ab
 ascensu aurore donec egrediantur
 astra. In tempe quoq; illo: dixi p̄p̄o.
Unusq; cum puero suo maneat
 in medio ierlm: et sint vobis vires
 p noctem et diem. ad opandum. Ego
 autē et fr̄es mei et custodes et pueri
 mei qui erant post me: nō depone-
 bamus uestim̄ta nr̄a. Unusq; tan-
 tum nudabat ad baptisimū.

Et factus ē clamor p̄p̄i et uxoz
 eius. magnus: aduersus fr̄es
 suos iudeos. Et erant qui dicerēt.

Filij nr̄i et filie nr̄e multe sūt nimis:
 accipiam̄ pro p̄cio eorū frum̄tū: et co-
 medamus et uiuam. Et erant qui
 dicerēt. Agros nr̄os et uineas et do-
 mos nr̄as opponam̄: et accipiamus
 frum̄tū in fame. Et alij dicebant.
Nutuo sumam̄ pecunias ī tributa
 regis: demusq; agros nr̄os et uine-
 as. Et nunc sicut carnes fr̄m nr̄oz.
 sic carnes nr̄e sunt: et ut filij eorū.
 ita et filij nr̄i. **E**cce nos subiugam̄
 filios nr̄os et filias nr̄as ī seruiturē:
 et de filiab; nr̄is sunt famule. nec ha-
 bemus unde possint redimī: et agros
 nr̄os et uineas nr̄as alij possident.
Et iratus sum nimis: cū audissem
 clamorē eorū sc̄lm ūba her. **C**ogita-
 uitq; cor meū meū. Et increpauit
 optimates et magistratus: et dixi
 eis. **V**suras ne singuli a fr̄ib; ur̄is
 exigatis. Et congregaui aduersū eos
 contionē magnam: et dixi eis. Nos
 ut sc̄tis redēmus fr̄es nr̄os iude-
 os qui uenditi fuerant gentib;: se-
 cundū possibilitatē nr̄am. Et uos iḡ
 uendite fr̄es ur̄os et ememus eos.
Et siluerunt: nec inuenerunt quid
 responderēt. Dixiq; ad eos. Non est
 bona res: quā facitis. Quare in ti-
 more d̄i nr̄i nō ambulatis. ne exp̄o-
 b̄retur nobis a gentib; inimicis nr̄is.
Et ego et fr̄es mei et pueri mei: cō-
 modaui plurimā pecuniā et fru-
 m̄tum. Non reperamus in cōmune
 istud. **E**s alienū concedam̄: qd̄ de-
 betur nobis. Reddite eis hodie ags
 suos: uineas suas et oliuetā sua.
 et domos suas. **Q**uin poti' et cente

simā. pecunie. frumēti. uini et olei.
 quā exigere solebatis ab eis. Date p
 illis. Et dixerūt. Reddeni; et ab eis ni
 chyl querim;: sicq; faciem' ut loqueris.
 Et uocauī sacerdotes: et adiuraui eos
 ut facerēt iuxta qđ dixerā. Insup et
 excussi sinū meū: et dixi. Sic excuti
 ar d's omnē uirū qui nō compleuit
 ūbium istud: de domo sua et de labo
 rib; suis. Sic excutiatur: et uacuis
 fiat. Et dixit uniuersa multitudo. Amē.
 Et laudauerūt dñm. Fecit g' ppls: sicut
 dictum erat. A die autē illa qua p̄ce
 pat in ut eēt dux in terra iuda. ab
 anno uicesimo usq; ad annū tricesi
 mū scđm artaxerxis regis p annos
 duodecī: ego et frēs mei annonas q̄
 ducib; debebantur nō comedim;. Du
 ces autē p̄mi qui fuerāt ante me gra
 uauerūt pplm: et accepunt ab eis in
 pane: et in uino et in pecunia. cotidie
 siclos q̄straginta. S; et ministri eor:
 dep̄sserunt pplm. Ego autē non feci
 ita: p̄ timorem dei. Quin potius
 in ope muri edificauī; et agrum nō
 emi et omīs pueri mei congregati
 ad opus erant. Iudei quoq; et ma
 gistratus centū q̄nquaginta uiri.
 et qui ueniebāt ad nos de gentibus.
 que in circuitu nrō sunt: in mensa
 mea erant. Parabatur autē m̄ p dies
 singulos bos unus. arietes sex electi.
 exceptis uolatilib;: et mē dies decem.
 uina diuisa. Et alia multa tribuebā.
 Insup et annonas ducatus mei nō
 quesui: ualde enī erat attenuatus
 ppls. Memento mei d's m̄s in bonū: se
 cundū oīa que feci p̄io huic. **VI**

Factum ē autē cū audisset sana
 ballath et robias et gosem a
 rabs et ceteri inimici nrī. quod edifi
 casset ego murū. et nō eēt in ipō resi
 dua interruptio: usq; ad tempus aū
 illud ualuas si posueram in portis.
 miserūt sanaballath et gosem ad
 me. dicentes. Dem et p̄curiam' sedus
 patit in uiculis: in campo uno. Ipsi
 autē cogitabant: ut facerent in ma
 lum. Nisi g' ad eos nuntios: dicens.
 Opus grande ego facio: et nō possum
 descendere: ne forte negligatur cum
 uenero et descendero ad uos. Misert
 autē ad me scđm ūbium hoc p quatu
 or uices: et respondi eis iuxta ser
 monē priorē. Et misit ad me sa
 naballath iuxta ūbium pus q̄nta
 uice puerum suū: et eplām habebat
 in manu. scriptam hoc modo. In
 gentib; auditum ē. et gosem dixit:
 qđ tu et iudei cogitetis rebellare. et
 p̄pterea edifices murū. et leuare te
 uelis sup eos regem: p̄pt quā causā
 et p̄phas posueris qui p̄dicent de te
 in ierlm. dicentes. Rex in iudeā est.
 Auditurus ē rex: ūba hec. Idcirco
 nunc ueni: ut ineam' consiliū pa
 riter. Et misit ad eos: dicens. Non ē
 factum scđm ūba hec que tu loque
 ris: de corde enim tuo tu cōponis
 hec. Omīs enim hy terrebant nos:
 cogitantes qđ cessarent manus nrē
 ab operib;: et quiescerem'. Quā ob
 causam: magis confortauī manū
 meā. Et ingressus sum in domum
 samarie filij dalaiē. filij methabeel:
 secreto. Qui ait. Tractem' nobiscū

ginti duo. filij azonicam: sexcenti
 sexaginta septē. filij bagoai: duo mi-
 lia. sexaginta septem. filij adin: sex-
 centi quinquaginta quinq; filij at-
 zer: filij ezechie: nonaginta octo. fi-
 lij asum: trecenti uiginti octo. filij
 bechlai: trecenti uiginti quatuor.
 filij aniph: centum duodecim. filij
 zabaon: nonaginta quinq;. Viri
 bechleem. netupha: centū octoginta
 octo. Viri anathor: centum uiginti
 octo. Viri bechamoth: quadraginta
 duo. Viri cariathiarim. chephira et
 beroch: septingenti quadraginta
 tres. Viri rama et gabaa: sexcenti
 uiginti unus. Viri machmas: du-
 centi uiginti duo. Viri bechel. et har:
 centum uiginti tres. Viri nebo alteri-
 us: quinquaginta duo. Viri helam
 alius: mille. ducenti quinquaginta
 tres. filij arem: trecenti uiginti. filij
 iericho: trecenti quadraginta quinq;
 filij lodadid. et onon: septingenti uiginti
 unus. filij senaa: tria milia.
 nongenti triginta. Sacerdotes filij
 idara. in domo iosua: nongenti sep-
 tuaginta quatuor. filij emer: mille. qu-
 quaginta duo. filij phassur: mille.
 ducenti quadraginta septem. filij
 arem: mille. decem et octo. Leuite
 filij iosue. et gadmiel filioꝝ oduia:
 septuaginta quatuor. Cantores filij
 asaph: centum quadraginta septē.
 Janitores filij sellum. filij acer. filij
 thelmon. filij accub. filij artita. filij
 sobai: centum triginta octo. Nathin-
 nei: filij soa. filij asupha. filij cheba-
 oth. filij cheros. filij sisiaa. filij phado.

filij lebana. filij agaba. filij selmmai.
 filij anan. filij geddel. filij gaer. filij
 raara. filij rasim. filij necoda. filij ga-
 zem. filij aza. filij phasca. filij bechai.
 filij munim. filij nephusim. filij be-
 thue. filij achupha. filij asur. filij bes-
 loth. filij merda. filij arsa. filij berchos.
 filij sisara. filij thema. filij nesia. filij
 atypha. filij seruoꝝ salomonis: filij
 sothai. filij sophereth. filij perida. filij
 zachala. filij derchon. filij geddel. fi-
 lij saphatia. filij archil. filij phocerech.
 qui erat ortus ex abaim filio amon.
 Omnis nathinnei. et filij seruoꝝ salo-
 monis: trecenti nonaginta duo. Hi
 sunt aut qui ascenderunt de thelme
 lachelarfa. cherub. addo et emmer:
 et nō potuerūt indicare domū pa-
 trum suoꝝ et sem suū. utrum ex isrl
 eēt. filij dalara. filij tobia. filij ne-
 goda: sexcenti quadraginta duo. Et
 de sacerdotib; filij abia. filij achos. fi-
 lij bersellai: qui accepit de filiab;
 bersellai galaditidis uxorem. et uo-
 catus ē nomine eoz. Hi quiesierūt
 scripturā suam in censu genealogie
 sue. et nō inuenerūt: et eieci sunt
 de sacerdotio. Dixitq; atherlatha-
 eis. ut nō manducarent de sanctis
 scoꝝ: donec surgeret sacerdos doctus
 et eruditus. Omnis multitudo q̄si-
 ur unus. quadraginta duo milia
 trecenti sexaginta: absq; seruis et
 ancillis eoz qui erant septē milia.
 trecenti triginta septem. Et inces-
 eos cantores et cantatrices: ducenti
 quadraginta quinq;. Cameli eoz:
 quadringenti triginta quinq;. Asini;

leuite ad esdras scribam: uo interp
taretur eis uba legis. Et inuenert
scriptu in lege. pcepisse dnm in ma
nu moysi ut habitent filij isrl in ta
bnaclis in die sollempni. in se septi
mo: et ut pdicent et diuulgent uo
cem in uniuersis urbib; suis. et in ie
rlm. dicentes. Egredimini in mon
tem; et afferte frondes oliue & fron
des ligni pulcherrimi. frondes mite
ti et ramos palmar. et frondes ligni
nemorosi: ut fiant tabnacula sicut
scriptum e. Et egressus e ppls et ac
tulerunt; feceruntq; sibi tabnacula
unusq; in domate suo et in atrys
suis. et in atrys domus di: et i pla
tea porte aquar. et in platea porte
effraim. Sicut ergo uniuersa ecclesia eoz
qui redierant de captiuitate tabna
cula: et habitauerunt in tabnaculis.
Non em fecerant talia filij isrl. a die
b; iofue filij nun: usq; ad diem illu.
Et fuit leticia magna nimis. Legit
aut in libro legis dei p singulos dies:
a die pmo usq; ad diem nouissimu.
Et fecerunt sollempnitatem septe dieb;
et in die octaua collecta iuxta ritum.
In die aut uicesimo quarto **IX**
misis hui; conuenerunt filij isrl in
iunio et in sacris. et humus super
eos. Et sepatum e sem filioz isrl ab
omni filio alienigena: et steterunt.
et confitebantur peccata sua et iniq
tates patrum suoz. Et cōsurrex
erunt ad standum: et legerunt i uo
lumine legis dñi di sui. Quater in
die et quater in nocte confitebatur:
et adorabant dnm dñm suum. Sur

reuerit aut sup gradum leuitay. iesue.
et bani. cedmihel. remni. abani. et sa
rebias. bani: et clamauerunt magna
uoce ad dnm dñm suu. Et dixerunt
leuite: iesue. et cedmihel. bonni. ase
bia. sarebia. arebia. odara. sebna. pha
tara. Surgite et benedicite dño deo
uño: ab eterno et usq; in etnu. Et bñ
dicant nōi gl'e tue excello: in omni
bñdictione et laude. Tu ipse dñe so
lus. tu fecisti celum et celum celoz &
omne exercitu eoz. terrā et uniuersa
que in ea sunt. maria et oia que in
eis sunt. et tu uiuificas omnia hec:
et exercitus celi te adorat. Tu ipse
dñe ds qui elegisti abram: & eduxisti
eum de igne chaldeoz. et posuisti no
men eius abrahā: et inuenisti cor
eius fidele coram te. et percussisti cum
eo sedus ut dares ei terrā chananei.
ethēi. et amorrei. et pherezēi. et iebu
sei. gergesei. ut dares semini ei. Et
implesti uba tua: qm iustus es. Et
uidisti afflictionē patrum nrōz in
egypto; clamorēq; eoz audisti super
mare rubru: et dedisti signa et por
tenta in pharaone et in uniuersis ser
uis suis. et in omni ppo terre illius.
Cognouisti em: quia superbe egerunt
contra eos. Et fecisti tibi nomen si
cut et in hac die: et mare diuisisti
ante eos: et transierunt p mediu
maris in sicco. psecutores aut eoz
percussisti in pfundū quasi lapidē in
aqtas ualidas; et in columpna nu
bis ductor eoz fuisti p diem. et in co
lumpna ignis p noctem: ut appare
ret eis uia p quam ingrediebantur.

Ad montē quoq; synai descendisti;
 et locutus es cum eis de celo: et de-
 disti eis iudicia recta. et legem ue-
 ritatis. ceremonias ⁊ p̄cepta bona.
 Et sabb̄m sc̄ificatum ostendisti ei:
 ⁊ mandata et ceremonias et legem
 p̄cepisti eis. in manu moysi serui
 tui. Panem quoq; de celo dedisti eis
 in fame eorū: et aquā de petra edu-
 xisti eis sitientib; . Et dixisti eis ut
 ingrederentur et possiderent terrā:
 sup̄ quā iurasti manū tuā ut tra-
 deres eis. Ip̄i uō et patres n̄ri supbe-
 egerunt. et indurauerūt ceruices su-
 as: et n̄ audierūt mandata tua.
 et noluerunt audire. et nō sunt re-
 cordati mirabilū tuorū que feceras
 eis: et indurauerūt ceruices suas:
 et dederunt caput ut reuēterentur
 ad seruitutē suam. Tu autē d̄s pi-
 tius. clemens et misericors. longani-
 mis et multe miserationis: n̄ dere-
 liquisti eos. Et quidem cū fecissent
 sibi uitulū conflatilem. et dixissent.
 iste ē d̄s tuus qui eduxit te de egip-
 to. feceruntq; blasphemias magna:
 tu autē in misericordiis tuis multis
 n̄ dimisisti eos in deserto. Columpna
 nubis n̄ recessit ab eis p̄ diem ut
 duceret eos in uiam: et columpna
 ignis p̄ noctem. ut ostenderet eis
 iter p̄ quō ingredētur. Et sp̄m tuū
 bonum dedisti qui doceret eos; et
 manna tuū n̄ phibuisi ab ore eo-
 rum: et aquam dedisti eis in siti.
 Quadraginta annis pauiisti eos
 in deserto: nichilq; eis defuit. Des-
 timta eorū n̄ inueterauerūt: ⁊ pedes

eorū nō sunt attriti. Et dedisti eis re-
 gna et p̄lōs: et partitus es eis sortef.
 Et possederunt terrā seon terrā re-
 gis esebon: et trāram og regis basān.
 Et filios eorū multiplicasti sicut stel-
 las celi: et adduxisti eos ad terrā de
 qua dixeras patrib; eorū ut ingrede-
 rentur et possiderent. Et uenerūt filii:
 et possederūt terrā. Et humiliasti
 coram eis habitatores terre. chana-
 neos; et dedisti eos in manu eorū. et
 reges eorū et p̄lōs terre: ut facerent
 eis sicut placebat illis. Ceperuntq;
 urbes munitas. et humū pinguem:
 et possederunt domos plenas tunc-
 tis bonis. cisternas ab alijs fabrica-
 tas. uineas et oliuēta. et ligna po-
 mifera multa. Et comederūt et sa-
 turati sunt et impinguati sunt: et
 habundauerūt delicijs in bonitate
 tua magna. Puocauerunt autē te ad
 iracundiā; et recesserūt a te: et pie-
 cerunt legem tuā post terga sua. Et
 p̄phās tuos occiderūt qui contestabā-
 tur eos ut reuēterentur ad te: fece-
 runtq; blasphemias grandes. Et de-
 disti eos in manū hostiū suorū: et af-
 fixerunt eos. Et in tempe tribulan-
 onis sue clamauerūt ad te. et tu de
 celo exaudisti eos: et sc̄lm misatio-
 nes tuas multas dedisti eis salua-
 tores. qui saluaret eos de manu hos-
 tiū suorū. Cumq; requireuissent. reuēsi
 sunt ut facerēt malum in cōspe-
 ctu tuo: et dereliquisti eos ī manu
 inimicorū suorū: et possederunt eos.
 Conuēsiq; sunt: et clamauerūt ad
 te. Tu autē de celo exaudisti. et libe-

rasti eos in miscdijs tuis multis
 tempib; : et contestatus es eos ut ce
 dderentur ad legem tuā. Ipsi uō sup
 be egerunt. et non audierunt man
 data tua: et in iudicijs tuis peccaue
 rūt. que faciet homo et uiuet in eis.
 Et dederunt humerū recedentē; et
 ceruicem suā indurauerūt: nec audie
 runt. Et peraxisti sup eos annos mil
 tos; et contestatus es eos in spū tuo
 p manū pphāz tuoz: et nō audierūt.
 Et tradidisti eos: in manu populoz
 terraz. In miscdijs autē tuis plurimi
 nō fecisti eos in consumptionē; nec de
 reliquisti eos: qm̄ d̄s misericordiā &
 clemens tu es. Nunc itaq; d̄s d̄s
 n̄r. magne fortis et terribilis. custo
 diens pactum et miscdiam; ne au
 ras a facie tua omnē laborem qui
 inuenit nos: reges n̄ros. et p̄ncipes
 n̄ros. et patres n̄ros. et sacerdotes
 n̄ros. p̄phas n̄ros. et omnē pplm̄ tuū:
 a dieb; regis assur. usq; ad diem hāc.
 Et tu uisus in omnib; que uenerūt
 sup nos: quia ueritatē fecisti. Nos
 autē impie egimus. Reges n̄r. p̄n
 cipes n̄r. sacerdotes n̄r. & patres n̄r.
 nō fecerunt legem tuā: et nō attende
 runt mandata tua. et testimonia q̄
 testificatus es in eis. Et ipsi in reg
 nis suis bonis et in bonitate tua
 multa quā dederas eis. et in terra
 latissima et pingui. quā tradideras
 in conspectu eoz. n̄ seruerunt tibi:
 nec reuēsi sunt a studijs suis pessimi.
 Ecce nos ip̄i hodie serui sumus. et
 terra quā dedisti patrib; n̄ris ut co
 mederent panem et que bona sunt

eius: et ip̄i serui sumus in ea. Et
 fruges eius multiplicauerunt regib;
 quos posuisti sup nos. p̄pter peccata
 n̄ra: et corporib; n̄ris dominantur
 et uincis n̄ris scdm̄ uoluntatē suā:
 et in tribulatione magna sumus. Sup
 omnib; q̄ hys nos ipsi p̄cutim; fed?
 et scribim;: et signant principes n̄r.
 leuite n̄r. et sacerdotes n̄r. **X**
Signatores autē fuerūt: neemī
 as. athersatha. filius achilai.
 et sedechias. saraias. azarias. there
 mias. pheasur. amaria. melchia. a
 thus. sebenia. mellucharē. merinuth.
 oddias. daniel. genton. baatuch. mo
 sollam. abia. myamin. maria. belga.
 semeia. h̄y sacerdotes. Porro leuite: ie
 sue filius azarie. bennui. de filijs en
 nadan. cedimiel. et fr̄es eoz. sedechia.
 odeuia. celicha. phalata. anan. micha.
 roob. asobia. zachur. serebia. sabani
 a. odia. bani. banimi. Capita popli:
 phetos. phechmoab. selam. zethu.
 bam. bonni. azgad. bebar. donai. ba
 goai. adin. atther. azochia. azur. ode
 uia. asum. bessara. ares. anachor. ne
 bai. metphia. mosollam. azir. mel
 zabel. sadoch. teddua. pheitha. ana
 na. aua. ofee. anama. asub. aloes.
 phaleam. sobech. reu. arebna. math
 sia. hanam. anan. mellucharē. baa
 na. et reliqui de p̄plo. Sacerdotes. le
 uite. ianitores. et cantores. nathin
 nei. et om̄s qui se sepauerunt de po
 pulis terraz ad legem d̄i. uxores eoz.
 et filij eoz. et filie eoz. om̄s qui p̄ce
 rant sape spondentes p̄ fr̄ib; suis. et
 optimates eoz et qui ueniebant ad

pollicendū et iurandū ut ambularet
in lege dī quā dederat ī manu moysi
serui sui. ut faceret et custodirent u
nūsa mandata dñi dī nr̄i. et iudicia
eius. et ceremonias ei. et ut n̄ darent
filias nr̄as p̄lo terre. et filias eoz nō
accipemus filijs nr̄is. Poplī q̄q; terre
qui important uenalia et omnia ad
usum p̄ diem sabbi ut uendant. nō
accipiem̄ ab eis in sabbo. et in die
scificata. et dimittem̄ annū septi
mū. et exactionē uniuēse manū. Et
statuem̄ sup nos p̄cepta. ut dem̄ ter
am partē h̄eli p̄ annū ad op̄ dñi dei
nr̄i. ad panes p̄positionis. et ad sacrifi
ciū sempit̄nū et in holocaustū sem
pit̄nū. in sabbatis. in kalendis. in
sollemnitatib; et in scificatis. et p̄
peccato ut exoretur p̄ isrl̄. et in om
nē usum dom̄ dei nr̄i. Sortes ḡ mi
simus sup oblationē lignoz int̄ sac
dotes et leuitas et p̄los. ut inferren
tur in domo dī nr̄i p̄ domos patrum
nr̄oz p̄ tempa. a tempib; anni usq;
ad annū. ut arderent sup altare dñi
dī nr̄i sicut scriptū ē in lege moysi.
et ut afferrem̄ p̄mogenita tre nr̄e et
p̄mitiua uniuēsi fructus oīs ligni
ab anno ad annū. in domū dñi. et
p̄mitiua filioz nr̄oz et pecoz nr̄oz
sicut scriptum ē in lege. et p̄mitiua
boum nr̄oz et ouū nr̄az. ut offerre
tur in domo dī nr̄i sacerdotib; qui mi
nistrant in domo dei nr̄i. et primi
tias ciboz nr̄oz et libaminū nr̄oz.
et poma oīs ligni. uindemie quoq;
et olei afferremus sacerdotib; ad ga
zophilatiū dei nr̄i. et decimā partē

terre nr̄e leuitis. Ipsi leuite decimas
accipient ex omib; ciuitatib; opoz
nr̄oz. Er̄it aut̄ sacerdos fili' aaron
cum leuitis in decimis leuitaz. et le
uite offerent decimā partē decime
sue in domo dī nr̄i ad gazophilatiū.
in domo thesauri. Ad gazophilatiū
enī deportabūt filij isrl̄ et filij leui
p̄mitias frumti et uini et olei. et ibi
erunt uasa scificata. et sacerdotes. et
cantores. et ianitores. et ministri. et n̄
dimittem̄ domū dei nr̄i. **XI**

Habitauerunt aut̄ p̄ncipes ppli
in ierlm̄. Reliqua uero plebs
misit sortem. ut tollerent unā par
tem de decem. qui habitaturi eēt
in ierlm̄ ciuitate sca. nouem ū par
tes in ciuitatib;. B̄ndixit aut̄ p̄ls
omib; uiris. qui se sponte obtulerant.
ut habitarent in ierlm̄. **H**ij s̄ itaq;
p̄ncipes p̄uince. qui habitauerūt in
ierlm̄ et in ciuitatib;. uida. Habita
uit aut̄ unusq; in possessione sua
in urbib;. isrl̄. sacerdotes. leuite. na
thimēi. et filij seruoꝝ salomonis.
Et in ierlm̄ habitauerunt de filijs
uida. et filijs beniamin. De filijs ui
da. athaias. fili' aziam. filij zacharie.
fili' amarie. filij saphatie. filij male
lehel. De filijs phares. amasia fili'
baruch. fili' colozā. fili' azia. filius a
data. fili' iozabē. fili' zacharie. fili'
solenites. Om̄s filij phares qui ha
bitauerūt in ierlm̄. quadringē sexa
ginta octo. uiri fortes. **H**ij sunt aut̄
filij beniamin. sellum fili' mosollā.
filius ioed. fili' phadata. fili' colata.
fili' masia. fili' echehel. filius asata.

Et post eum gabai. sellai: noğenti uiginti et nouem. Et iohel filius zechri. ppositus eoz: et uidas filius semmua sup ciuitate scds. Et de sacerdotib: idara fili' ioarib. iachin. sarata. fili' elchya. fili' mosollam. fili' sadoch. filius meratoch. fili' achitob. pncipes dom' dei. et frs eoz facientes opera templi. octingenti uiginti duo. Et adara fili' ieroam. filius pheleia. fili' ampfi. filius zacharie. fili' phellur. fili' melchie. et frs eius principes patrū. ducenti quadraginta duo. Amasai fili' ezriel. filius azi. filius mosollamoth. fili' semmer. et frs eoz potentes nimis. centū uiginti octo. Et ppositus eoz: zebdiel fili' potentium. Et de leuitis. seberia filius asob. fili' azaria. fili' asabia. fili' bon. et sabathai. et iozaberth. sup opera que erant forinsecus in domo dei. a pncipib: leuitay. Et mathania filius micha. fili' zebeder. fili' asaphi. pnceps ad laudandū et confitendū in oratione. Et bechechias scds de frīb' eius. et abda fili' sammu. fili' galal. fili' ydithum. Om̄s leuite i ciuitate scā. ducenti octoginta quatuor. Et ianitores. accub. telmon. et frs eoz qui custodiebat ostia. centū septuaginta duo. Et reliqui ex isrl. sacerdotes et leuite in uniuersis ciuitatib: iuda. unusquisq; in possessione sua: et nathinnei qui habitabant in ophel. et sieba. et galspha. de nathinneis. Et eps leuitay in ierlm. azi fili' baani. fili' asabie. filius mathanie. fili' miche. De filijs asaph: can-

tores in ministrio domus di. Pceptū quippe regis: sup eos erat. Et ordo i cantorib: p singulos dies. Et phataia filius mesezebel. De filijs zara. filij iuda. in manu regis. iuxta om̄e iūbum ppli: et in domib: p om̄s regiones eoz. De filijs iuda. habitauerūt in cariatharbe. et in filiab: eius. et in dybon. et in filiab: eius. et in capsehel. et in uiculis ei. et in iesue. et in molada. et in bethphaleth. et in asersual. et in bersabee. et in filiab: eius. et in sycheleg. et in mochona. et in filiab: eius. et in remmon. et in fara. et in ierimuth. zonoa. odollam. et in uiculis eay. lachys. et in regionib: eius. ezechia et in filiab: ei. Et manserūt in bersabee: usq; ad ualle hennon. Filij autē beniamin: ageba. mechmas. et aia. et bechel. et filiab: eius. anachot. nob. anania. asor. rama. tethaim. adid. soboim. nebeallath. et ona. ualle artificum. Et de leuitis: partiones iude et beniamin. **H**u sunt autē sacerdotes et leuite. qui ascenderūt cum zorobabel filio salathiel. Josue. sarata. iheremias. esdras. amaria. melluch. acchus. sechemias. reum. merimuth. addo. gemthon. miamin. abia. madia. belga. semeta. et ioarib. idara. sellum. amoch. elcheia. ydara. Isti pncipes sacerdotum et frs eoz: in dieb: iosue. Porro leuite: iesua. bennui. cedmuel. sarabria. iuda. mathanias sup ymnos ipsi et frs eoz. in dieb: iosue et bechechia. atq; ethannu. frs eoz. unusquisq; in

magistratuū meū. Et sacerdotes. eli-
achim. maasias. miamin. michea.
elioenai. zacharia. anania i tubis.
et maasia. et semea. et eleazar. et a-
zi. et iohannan. et melchia. et helam.
et ezer. Et clare cecinerūt cantores.
et ierara i positus. Et immolauerūt
in die illa uictimas magnas. et leta-
ti sunt. d's enim letificauerat eos le-
ticia magna. **S** et uxores eorū et libe-
ri gauisi sunt. et audita est leticia
ierlm. pcul. Recensuerūt q̄q; in die
illa uiros sup gazophilacia thesau-
ri ad libamina. et ad p̄mitias et ad
decimas. ut introferrent p̄ eos prin-
cipes ciuitatis in decore gr̄ay actio-
nis sacerdotes et leuitas. quia letat
est iuda in sacerdotib; et leuitis astā-
tib;. Et custodierūt obseruationē di-
sini. obseruationē expiationis. et can-
tores et ianitores. iuxta p̄ceptum da-
uid. et salomonis filij eius. quia in
dieb; dauid et asaph. ab exordio erāt
p̄ncipes constituti cantorū. in carmi-
ne laudantiū et confitentiū dō. Et
omnis isrl' in dieb; zorobabel et in
dieb; neemie dabat partes cantorib;
et ianitorib; p̄ singulos dies. et sc̄i-
ficabant leuitas. et leuite sanctifi-
cabant filios aaron. **XIII**
In die aut̄ illo lectum ē in uolumine
moysi. audiente p̄plo. Et inuentū ē
scriptum in eo qd' non debeant in-
troire amonites et moabites in
eccliam dei usq; in eternū. eo qd'
nō occurrerint filijs isrl' cum pane
et aqua. et conduxerint adūsum
eos balaam ad maledicendū eis.

et conitit d's n̄r maledictionē in be-
nedictionē. Factum ē autē cum au-
dissent legem. sepauerunt omnē
alienigenā ab isrl'. Et sup hoc erat
eliasib sacerdos. qui fuerat positus
in gazophilatio domus dei n̄r. et p̄-
ximus tobie. Fecit q̄ sibi gazophila-
tium grande. et ibi erant ante eū
reponentes munera et thus et uasa.
et decimā frum̄ti uini et olei. par-
tes leuitarū et cantorū et ianitorū. et
p̄mitias sacerdotales. In omnib; autē
hys nō fuit in ierlm. quia in anno
tricesimo sc̄do artaxerxis regis ba-
bylonis. ueni ad regem. Et in fine
dierū rogauī regem. et ueni in ihe-
rlm. Et intellexi malū qd' fecerat
eliasib tobie. ut faceret ei thesaurū
in uestibulis domus dei. et malū
in usum ē ualde. Et p̄eci uasa
domus tobie foras de gazophilatio.
p̄cepitq; et emūdauerunt gazophi-
latia. Et retuli ibi uasa domus di-
sacrificiū et thus. Et cognoui qm̄
partes leuitarū nō fuissent date. et
fugisset unusquisq; in regionē su-
am de leuitis. et de cantorib;. et de
hys qui ministrabant. Et egi cau-
sam adūsum magistratus. et dixi.
Quare dereliquimus domū dei. Et
congregauī eos. et feci stare in sta-
tionib; suis. Et omnis iuda appor-
tabat decimā frum̄ti uini et olei.
in hōrrea. Et constituim̄ sup hōrre-
a. selemiam sacerdotē et sadoch scri-
bam et phadaram de leuitis. et iux-
ta eos anan filiu zachur. filium
matthaeie. qm̄ fideles comp̄bati

sunt. et ipsi credite sunt partes fratrum
suorum. Memoro mei deus meus pro hoc: et
ne deleas miserationes meas quas
feci in domo dei mei. et in ceremoniis
in diebus illis. **XIII** / is eius.
vidi in iuda calcantes torcularia in
sabbato; portantes aceruos et onerantes
super asinos uinum et uuas et ficus
et omne onus: et inferentes in
iherusalem in die sabbati. Et contestatus
sum: ut in die qua uendere liceret
uenderent. Et tyrii habitauerunt
in ea: inferentes pisces. et omnia ue-
nalia. Et uendebant in sabbatis: fili-
us iuda et iherusalem. Et obiurgavi op-
timates iuda: et dixi eis. Que est res
hec mala quam uos facitis. et profana-
tis diem sabbati? Numquid non hec
fecerunt patres uestris. et adduxit deus
noster super nos omne malum hoc. et super
ciuitatem hanc. Et uos additis i-
racundiam super israel: uiolando sabbatum.
Factum est autem cum queuisset
portas iherusalem die sabbati: dixi. Clau-
dite ianuas. Et clauserunt ianuas.
Et precepi ut non aperirent eas: usque
post sabbatum. Et de pueris meis
numeros constitui super portas: ut
nullus inferret onus in die sabbati.
Et manserunt negotiatores et uen-
dentes uniuersa uenalia foris iherusalem:
semel et bis. Et contestatus sum eos:
et dixi eis. Quare manetis ex ad-
uerso muri? Si secundo hoc feceritis:
manum mittam in uos. Itaque ex te-
pore illo: non uenerunt in sabbato.
Dixi quoque leuitis ut mundaren-
tur: et uenirent ad custodiendas

portas. et sanctificandum diem sabbati. Et
propter hoc ergo memoro mei deus meus: et
parte in secundam multitudinem misera-
tionum tuarum. Sed et in diebus illis uidi
iudeos ducentes uxores: arzonidas. et
amonitidas. et moabitidas. Et filii
eorum ex media parte loquebantur arzo-
nice: et nesciebant loqui iudaice: et
loquebantur iuxta linguam philistinorum et philistinorum.
Et obiurgavi eos: et maledixi. Et
cecidit ex eis uiros. et decalcaui eos:
et adiuuavi in deo ut non darent filias
suas filiis eorum. et non acciperent de fili-
is eorum filios suos. et sibi in seipsum:
dicens. Numquid non in huiusmodi re
peccauit salomon rex israel? Et certe
in gentibus multis non erat rex similis
ei: et dilectus deo suo erat. Et posui
ut eum deus suus regem: super omnem israel.
Et ipsi ergo: duxerunt ad peccatum.
mulieres alienigenas. Numquid et
nos inobedientes faciemus omne
peccatum grande hoc. ut perueniamus
in domino deo nostro. et ducamus uxores
pigrinas? De filiis autem ioiada filii
etiam sibi sacerdotis magni. gener erat sa-
naballath oronites: quem fugavi a
me. Recordare domine deus meus aduersus
eos qui polluunt sacerdotium: et ius
sacerdotale. et leuiticum. Igitur mun-
davi eos ab omnibus alienigenis: et
constitui sacerdotum ordines et leui-
tarum uniuersaque in ministerio suo.
et in oblatione lignorum in templis
constitutis. et in primitiis. Memoro
mei deus meus: in bonum. **Ex-
plet neemias. Incipit secundus
liber estere.**

Quod fecit iofias pascha in iherosolimis dño. et immolauit phase quarte luna primi mensis: statuens sacerdotes p uices dier stolis amictos in templo dñi. Et dixit leuitus sacris seruis isrl' ut scificarent sese dño impositione scē arche dñi: in domo quā edificauit salomon filius dauid. rex. Non erit uobis tollē sup humeros eam. Et iunc deseruite dño ur̄o. et curam agite gentis illi ex parte scđm pagos. et tribus ur̄as scđm scripturā dauid regis isrl'. et secundū magnificentiā salomonis filij eius omnes in templo: et scđm partitū pncipatus patrū ur̄am eorū qui stant in conspectu filiorū isrl'. Immolate pascha: et sacrificia parate fr̄ibz ur̄is: et facite scđm preceptū dñi. qđ datum ē moȳsi. Et donauit iofias in plebem que inuenta ē oues. agnoz. et edoz. et capratū. triginta milia: uitulos tria milia. Hec de regalibz data sunt scđm pmissiōne p̄lo et sacdotibz in pascha: oues numero duo milia. ac uituli centū. Et iecomas et semeias. et nathanael frat. et asabias. et ozihel. et chozaba in phase. oues qñqz milia. uitulos qñgentos. Et cum hec fierent elegantē: steterūt sacdotes et leuite habentes azima p tribus. Et scđm partes pncipatus patrū in cōspetu p̄li offerebant dño: scđm ea q̄ in libro moȳsi scripta sunt. Et assa-

uerunt phase igni put oportebat. et hostias coxerunt in emolis et ollis cum beniuolentia: et attulerūt omnibz qui erant ex plebe. Et post hec parauerūt sibi: et sacdotibz. Sacdote enī offerebant adipēs usqz finita ēēt hora: et leuite parauerūt sibi et fr̄ibz suis filijs aaron. Et sacri cantores filij asaph erant sup ordinē eorū. scđm p̄ceptum dauid. et asaph. et zacharias. et ieddinus qui erant a rege ostrarij p singulas ianuas: ita ut nō puaricaret uniusquisqz suam. fr̄es enim eorū pauerunt illis. Et consummata sunt que p̄nebant ad sacrificiū dñi. In illa die egerūt phase: et offerebant hostias super dñi sacrificiū scđm p̄ceptum reges iofie. et egerunt filij isrl' qui inuenta sunt in tempe illo phase: et diem festū azimoz p dies septem. Et n̄ est celebratum phase tale in isrl': a tempibz samuelis p̄phete. Et om̄s reges isrl' n̄ celebrauerunt tale pascha quale egit iofias: et sacdotes. et leuite. et uideri et omnis isrl' qui inuenta sunt in cōmoratione iherosolimis. Octauodecimo anno regnante iofia: celebratū est phase. Et directa sunt opa iofie in conspectu dñi dei sui: in corde pleno metuencia. Et que circa illū quidē scripta sunt in p̄stis temporibz: de eis qui peccauerūt. quicqz irreligiosi fuerunt in dñm p̄ omni gente: et qui n̄ querierūt ūba dñi sup isrl'. Et post omnē actum hunc iofie. ascendit pharao rex egypti ueniens abicem in carcamis sup eu-

fratrem: et exiit in obuiam illi iofias.
Et misit rex egypti ad iofiam: dicens.
 Quid mi et tibi est: rex iude. Non
 ad te sum missus a dno: sup eufraten
 enim: bellum meum est. festinans des-
 cende. Et non est reuersus iofias sup
 curcum: sed expugnare eum conabat.
 non attendens uerbum prophete ex ore
 dni. Sed constituit ad eum bellum in
 campo magedo. Et descenderunt prin-
 cipes: ad regem iofiam. Et dixit rex
 pueris suis. Amouete me a prelio:
 infirmatus sum enim ualde. Et sta-
 tim amouerunt eum pueri ipsius de
 acie: et ascendit sup curcum suum
 scilicet. Et pueniens iherosoli-
 mam uita functus est: et sepultus est
 in pacino sepulchro. Et in tota iu-
 dea iugebant iofiam: et qui preside-
 bant cum uxoribus: lamtrabant eum
 usque in hunc diem: et datum est hoc
 fieri semp. in omni genere israhel. Hec
 autem prescripta sunt in libro hystoria-
 rum regum iudee: et in singula gesta ac-
 tus iofie: eius gloria: et intellectus eius
 in lege dni: queque gesta sunt ab eo.
 et que non scripta sunt in libro regum
 israhel et iude. Et assurites qui erant
 ex gente iechoniam filium iofie con-
 stituerunt regem pro iofia patre suo:
 cum esset annorum triginta trium. Et
 regnauit sup israhel: mensibus tribus. Et
 amouit eum rex egypti ne regnaret in
 iherosolymis: et mulctauit gentem.
 argenti talenta centum et auri ta-
 lentum unum. Et constituit rex egyp-
 ti ioachim fratrem eius: regem iudee:
 et ierusalem. Et alligauit magistrat.

ioachim: et zachariam fratrem suum
 apprehendens: reduxit egypto. Annorum
 erat ioachim uiginti quinque: cum reg-
 naret in terra iuda et in ierusalem: et
 fecit malum in conspectu dni. Post
 hunc autem ascendit nabuchodonosor
 rex babilonis: et alligans eum in are-
 olo uinculo: perduxit in babiloniam. Et
 sacra uasa dni accepit nabuchodo-
 nosor: et tulit: et consecrauit in tem-
 plo suo in babilonia. Nam de imun-
 dicia illius et irreligiositate: scriptum
 est in libro temporum regum. Et reg-
 nauit ioachim filius eius pro eo. Cum
 autem constitutus esset: erat annorum octo.
Regnauit autem menses tres: et dies decem
 in ierusalem: et fecit malum in conspectu
 dni. Et post annum: mittens nabucho-
 donosor: transfugerat eum in babilo-
 niam: simul cum sacris uasis dni. Et
 constituit sedechiam regem iuda et ie-
 rusalem: cum esset annorum uiginti unus.
Regnauit autem annis undecim. Et
 fecit malum in conspectu dni: et non
 est uertus a uerbis que dicta sunt ab
 iheremia propheta ex ore dni. Et adiu-
 ratus a rege nabuchodonosor: iu-
 rans discessit: et indurata ceruice
 sua et corde suo: transgressus est lega-
 ma dni dei israhel. Et duces populi di-
 uulsa iniqua gesserunt: et impie
 egerunt sup omnes imundicias gen-
 tium: et polluerunt templum dni quod
 sanctum erat in iherosolymis. Et misit
 deus patrum ipsorum pro angelum suum re-
 uocare eos: propter quod parceret illis.
 et tabernaculo suo. Ipsi uero subsanna-
 bant in angulis suis: et qua die

locutus ē dñs. erant illudentes p
phetas ei. Qui usq; ad iracundiã
concitatus ē sup gentem suã: pp̃
irreligiositatē suã. Precepit et
ascendere reges chaldeoz. Hii occide
runt iuvenes illoz in gladio in cir
citu sc̃i templi eoz; et n̄ peperce
runt iuueni. et uirgini. et seni. et
adolescenti: s; om̄s traditi sunt in
manus ipoz. Et om̄ia sacra uasa
dñi et regales apothecas resūntel:
tulerunt in babiloniã. Et incende
runt domũ dñi; et demolierũt mu
ros iherlm. et turres ei; incenderunt
in igne: et consumauerunt oĩa. Ho
nificã eius ad nichilũ redegerũt:
et reliquos a gladio in babilonē. ⁊
erant serui illius usq; dum regna
rent p̃se in repletionē ubi dñi in ore
iheremie: quousq; benigne ageret
terra sabbã suã. **O**mn̄i tempe deser
tionis sue sabbatizauit: in adimple
tionē annoz septuaginta. **II**

Regnante cyro rege psarum in
confirmacione uerbi dñi in ore
iheremie. suscitauit dñs sp̃m cyri re
gis psay: et pdicauit in toto regno
suo. simul p̃ scripturã dicens. Hec di
xit rex psay cyrus. **N**e constituit re
gem orbi terraz dñs isrl. dñs excels:
et significauit in edificare sibi do
mũ in ierlm. que est in iudeã. **S**i
quis ē ex genere ur̄o; sic dñs ip̄us
cum eo: et ascendat in ierlm. Et
quot q̄ circa loca habitant; adiuuet
eum qui sunt in loco ip̄o. in auro et
argento. in dationib; cum equis ⁊
iumentis: cumq; alijs que sc̃lm uota

apponũtur in edem dñi. que est in
ierlm. Et stantes p̄ncipes tribuũ
pagoz iudee. ex tribu beniamin. ⁊
sacerdotes et leuite quos excitauit
dñs ascendere. et edificare domum
dñi que est in ierlm. et qui erant in
circuitu eoz adiuuerunt in omni
argento et auro ei; et iumentis. et uo
tis qm̄ plurib;: multi quoz sensus
excitatus ē. Et rex cyrus ptulit ua
sa sacra dñi que transtulit nabucho
donosor. ex ierlm: et consecrauit ea
in suo ydolo. Et p̄ferens ea cyrus rex
psay: tradidit ea mitridato q̄ erat
sup thesauros ip̄ius. **P** hunc autē:
tradita sunt salmanassaro p̄sidi
iudee. **H**oz autē hic numerus: liba
torea argentea duo milia quadrin
genta. arthusee argentee triginta.
phiale auree triginta. item argen
tee duo milia quadringente. ⁊ alia
uasa mille. **O**m̄ia autē uasa aurea ⁊
argentea: quatuor milia. quadrin
genta. sexaginta nouem. Et euacu
ata sunt salmanassaro: simul cum
hys que ex captiuitate babilonie ue
nerant in iherosolimã. In artaxerxis
autē regis psay tempib;: scripserat ei
de hys qui inhabitabant in iudeã
et in iherlm. balsam; et mitridatus. ⁊
sabelius. et ratiinus balchem. same
lius scriba. et reliqui inhabitantes
in samaria. et ceteris locis: subiectã
eplã. **R**egi artaxerxi. **D**ñe pueri
tui ratiinus ab accedentib; ⁊ sabelli
scriba: et reliqui curie tue iudices
in celestiria et phenice. Et nũc no
tum sit dño regi. qm̄ iudei qui ascē

derunt a uobis ad nos. uenientes in
iherusalem ciuitatem refugam et pessimam.
edificant furnos eius: et statuunt
muros. et templum suscitant. Quod si
ciuitas ista et muri consummati
fuerint: tributa non sustinebunt pen-
dere: sed etiam regibus resistent. Et
quia id agitur circa templum. recte
habere arbitrari sumus non despiciere
hoc ipsum: sed notum facere domino regi:
ut si uidebitur rex. queratur in li-
bris patrum tuorum. et inuenies in ad-
monitionibus scripta de his. et scies
quam ciuitas ista fuit refuga. et regem
et ciuitates concutientes. et iudei re-
fuge. et prelia committentes in ea ab
eterno. Ob quam causam: ciuitas
ista deserta est. Hunc ergo notum faci-
mus domino regi. quam si ciuitas ista edi-
ficata fuerit. et huius muri erecti fue-
rint: descensus tibi non erit in celestis-
terram. et phenicem. Tunc rescripsit
rex ratimo qui scribebat accidentia.
et beltimeo et sabellio scribe et ceteris
constitutis et inhabitantibus in syria
phenice: ea que subiecta sunt. Legi
epistolam: quam misisti mihi. Precepi ergo
inquiri: et inuentum est quam ciuitas
illa est ab eorum regibus resistens. et ho-
mines refuge et prelia in ea effici-
entes. et reges fortissimi erant in ie-
rusalem dominantes: et tributa exigentes
a celestis-terram et phenice. Hunc ergo pre-
cepi prohibere homines illos predicare
in ciuitatem et perire nequid ultra
hec fiat: sed nec procedant in plurimum
ex qua sunt malicie: ita ut regibus
molestia importetur. III

Tunc retitatis his que a rege
arraxerse scripta fuerant. ra-
timus. et sabellius scriba. et qui in
his constituti erant. iungentes festi-
nant uenerunt in ierusalem cum equitatu
et turba et agmine: cepuntque edifi-
cantes prohibere et uocabant ab edi-
ficatione templi in ierusalem: usque in
secundo anno regni dario regis persarum.
Rex darius fecit cenam magnam
omnibus in aculis suis: et omnibus ma-
gistratibus medie et persidis. et omnibus
purpuratis et prioribus: et consiliis
et prefectis sub illo. ab india usque ethi-
opiam: centum uiginti septem milia
is. Et cum manducassent et bibisset
et satiati reuertebantur: tunc dario
rex ascendit in cubiculo suo. Et dor-
miuit: et exprophetatus est. Tunc illi
tres iuuenes custodes corporis qui
custodiebant corpus regis: dixerunt
alter alteri. Dicamus unusquisque
nomen: sermonem qui precellat. Et cum
cumque apparuerit sermo sapientior
altius: dabit illi darius rex dona
magna: purpura cooperiri. et in au-
ro bibere. et super aurum dormire. et
currum aureo freno. et cidarium bisli-
nam. et torquem circa collum: et
secundo loco sedebit a dario propter sapi-
entiam suam. et cognatus dario uo-
cabitur. Tunc scribentes singuli
suum uerbum significauerunt: et posu-
erunt sub ceruical dario regis: et
dixerunt. Cum surrexerit rex: habuit
illi scripta sua. Et quodcumque iudica-
uerit rex et tribus et magistratus per-
sidis. quam uerbum et sapientius est:

ip̄i dabitur uictoria. sicut scriptū ē.
Unus scripsit. Fortis ē uinū. Alius
 scripsit. Fortior est rex. Tercius scrip-
 sit. Fortiores sunt mulieres. Sup̄
 omnia aut̄: uincit ueritas. Et cū
 surrexisset rex. accepit scripta sua;
 et dederunt illi: et legit. Et uirtens.
 uocauit om̄s magistratus p̄lay. et
 medos. et purpuratos. et p̄rozes. et
 p̄fectos. Et sederunt in concilio: et
 lecta sunt scripta coram ip̄is. Et di-
 xit. **V**ocate adolescentes: et ip̄i iudi-
 cabunt ūba sua. Et uocati sunt: et
 introierunt et dixit illis. Iudicate
 nobis: de hys que scripta sunt. Et
 cepit p̄or qui dixerat de fortitudine
 uini: et dixit. **U**iri: qm̄ p̄ualet uinū.
 Om̄ibz hominibz qui bibūt illud:
 seducit m̄tem. Item regis et orphani
 facit m̄tem uanam. item serui. achi-
 beri. paup̄s. et diuitis: et omnē mē-
 tem conuertit in securitatē et in to-
 cunditatē. Et n̄ meminit omnē tri-
 stitiam et debitū: et om̄ia p̄cordia
 facit honesta. Et n̄ meminit regē
 nec magistratū: et om̄ia p̄ talenta
 facit loqui. Et n̄ meminerūt cū bibe-
 runt anuiciam nec fr̄nitatē: s̄ post
 n̄ multū sumunt gladios. Et cū a
 uino emerferunt. et surrexerunt: nō
 meminerūt que gesserunt. **Q**uiri. n̄
 p̄cellerit uinū quod sic cogit facere.
 Et tacuit. hoc dicto. **III**

Et inchoauit sequens dicere:
 qui dixit de fortitudine regis.
Quiri. n̄ p̄cellerit hōies qui terrā et
 mare obtinent. et om̄ia que in eis s̄t.
 Rex aut̄ sup̄ om̄ia p̄cellerit. et dñatur

eor: et omne q̄dāmq; dixerit illis fa-
 ciunt. Et si miserit illos ad bellatores:
 uadunt et demolūtur mōtes. et mu-
 ros et turres. Jugulant et iugulant:
 et regis ūbum nō p̄tereunt. Nam si
 uicerint: afferunt regi oīa quecūq;
 p̄diti fuerint semp. et alia om̄ia. Et
 quocūq; n̄ militant s̄ nec pugnāt. s̄
 colunt terrā: rursum cū fuerint me-
 tentes. afferunt tributa regi. Et ip̄e
 unus solus. Et si dixerit occidere:
 occidunt. Dixit remittē: remittunt.
 Dixit p̄cutere: p̄cutiunt. Dixit ex-
 terminare: extermināt. Dixit edifi-
 care: edificat. Dixit excidere: exci-
 dunt. Dixit plantare: plantant. Et
 om̄is plebs et uirtutes: cū obaudi-
 unt. Et sup̄ hec: ip̄e recumbet. et bi-
 bet. et dormiet. **S**i aut̄ qui custodiūt
 in circuitu eū. et n̄ possunt ire singl̄.
 et facere opa sua: s̄ et in dicto audi-
 entes sunt ei. **U**iri: quom̄ nō p̄cel-
 lerit rex qui sic diffamatur. Et ta-
 cuit. Tercius qui dixerat de mulie-
 ribz et ueritate. hic ē **Z**orobabel: ce-
 pit loqui. **U**iri. n̄ magnus rex. et
 multi hōies: nec uinum p̄cellit.
Quis ē ḡ qui dñatur eor? **N**onne
 mulieres genuerūt regem et omnē
 p̄lm̄ qui dñatur mari et terre. et
 ex illis nati sunt. Et ip̄e educaue-
 runt eos qui plantauerūt uineas:
 ex quibz uinum fit. Et ip̄e faciūt
 stolas om̄iū hominū: et ip̄e faci-
 unt gl̄am hominibz. Et n̄ possunt
 hōies separari a mulieribz. **S**i cōgre-
 gauerint aurū et argentū et omnē
 rem speciosam. et uiderint mulierē

byloma. et uoluit remittere ea ibi.
 Et tu uoluisti edificare templū qđ
 incenderit ydumei: quādo extirinata
 ē iudea a chaldeis. Et nunc hoc ē qđ
 postulo dñe: et qđ peto hoc ē maieſta
 a te. Postulo ut facias uotum qđ uo
 uisti regi celi: ex ore tuo. Tunc surgēs
 darius rex: osculatus ē illū. Et scrip
 sit eplās ad omīs dispensatores. et p
 fectos et purpuratos: ut deducerent
 eum. et eos qui cum illo erant omīs.
 ascendentes edificare ierlm. Et oib;
 pfectis qui erant in syria et phenice
 et lybano scripsit eplās: ut traherēt
 ligna cedrina a lybano in ierlm. ut
 edificarent cū eis ciuitatē. Et scrip
 sit omib; iudeis qui ascendebant a
 regno in iudea p librate: omnē po
 tentē et magistratū et pfectum. nō
 supuenire ad ianuas eoz: et omnē
 regionē quā obrinuerant. ēē immu
 nem eis. Et ydumei relinquunt cas
 tella que obtinent iudeoz. et ad in
 structurā templi dare p singulos an
 nos talenta uiginti usq; diu pedifi
 caretur: et sup scūariū holocausto
 mata hostilare cotidie sicut habent
 pceptum; alia talenta decē offerre p
 singulos annos: et oib; qui pcedūt
 a babilonia condere ciuitatem. ut
 ēēt libras tam ipīs quā filiis eoz. et
 omib; sacerdotib; qui pcedunt. Scrip
 sit autē et quantitatē. et sacram sto
 lam: que deseruēt. Et leuitis scrip
 sit dare pcepta: usq; in diem qua cō
 sumabitur domus. et ierlm extrue
 tur. Et omib; custodientib; ciuita
 tem: scripsit dare eis sortes et stipen

dia. Et dimisit omia uasa: que sepa
 uerat cyrus a babilonia. Et oia que
 cūq; dixit cyrus: ipse pcepit fieri. et
 miti ierlm. Et cum pcessisset ille a
 dolescens: eleuans faciem in ierlm
 bñdixit regem celi. et dixit. Abste est
 uictoria: et abste ē sapiā et claritas:
 et ego seruus tuus sum. Bñdēs es
 qui dedisti m sapiam: et tibi confi
 teor dñe patrum nroz. Et accepit
 eplās: et pfectus ē in babiloniam.
 Et uenit et nūciauit frīb; suis:
 omib; qui fuerēt in babilonia. Et
 bñdixerunt dñm patrū suoz. qm de
 dit illis remissionē et refrigerium:
 ut ascenderēt et edificarent ierlm.
 et templū ubi nominatū est nom
 eius in ipō. Et exultauerūt cū mu
 siccis et leticia: dieb; septem.

Post hec autē lecti sūt ut ascen
 derent pncipes pagoz p do
 mos et p tribus suas: et uxores illoz.
 et filii et filie eoz. et serui et ancille
 ipoz. et pecora illoz. Et darius rex
 misit una cum eis equites mille: do
 nec deducerēt eos in ierlm cū pace
 et cū musicis et cū tympanis et ty
 bis. Et omīs frēs erant ludentes:
 et fecit eos ascendere simul cū eis.
 Et hec sunt notā uiroz qui ascende
 runt p pagos suos: in tribus et in
 partem pncipatus ipoz. Sacerdotes
 filii phinees filii aaron: ihs filius
 iosedech. ioachim filii zorobabel filii
 salathiel de domo dauid ex pgenie
 phares tribu autē iuda. qui locutus
 est sub dario rege psarū sermones
 mirificos. in scđo anno regni ipius.

filij netoba. filij caseba. filij gaze. fi-
 ly oxim. filij finde. filij atten. filij ba-
 stem. filij asiana. filij maner. filij na-
 asim. filij accusu. filij agista. filij a-
 ria. filij fanem. filij fasalom. filij me-
 edda. filij fusa. filij cared. filij bareh.
 filij caree. filij rhoefi. filij nasich. fi-
 ly agisti. filij pedon. salomon filij ei.
 filij asophor. filij farida. filij celi. filij
 dedon. filij gadlachel. filij sephegr. fi-
 ly aggia. filij phacareth. filij sabatan.
 filij saroneth. filij malsie. filij ame-
 filij sasin. filij addus. filij siuba. filij
 eura. filij rabocis. filij fasphat. filij
 malmion. om̄s sacro seruientes. et
 pueri salmon. quadringenti octogin-
 ta duo. **H**ij sunt filij qui ascenderūt
 athermel. et thersas. p̄ncipes eor-
 carnellam. et careth. et n̄ poterant
 educere ciuitates suas et p̄genies
 quē admodū sunt. **E**t ex isrl̄ filij dala-
 ry. filij tubam. filij mcodairi. **E**t ex
 sacerdotib; qui fungebatur sacerdotio.
 et n̄ sunt inuenta. filij obia. filij a-
 chisof. filij addin. q̄ accepit unum
 uxore ex filiab; phargelen. et uoca-
 ti sunt nomine eius. **E**t horū quesita ē
 generis scripta impedatura: et nō
 est inuenta. **E**t prohibiti sunt sacerdotio
 fungi. **E**t dixit illis neemias et al-
 tharas. ne participantur sc̄a: donec
 exurgat pontifex doctus in ostensio-
 nē et ueritatē. **O**m̄is autē isrl̄ erat
 duodecim milia: exceptis seruis et an-
 cillis. quadraginta duob; milib; tre-
 centis sexaginta. **S**erui horū et an-
 cille: septē milia trecenti triginta
 septem. **C**antores et cantatrices:

ducenti sexaginta quinque. **C**ameli: q̄
 dringenti triginta quinque. **Q**ui: sep-
 tem milia triginta sex. **M**uli: ducēra
 milia quadraginta quinque. **S**ubiuga-
 lia: quinque milia uiginti quinque. **E**t de-
 positus ip̄s p̄ pagos dum uenirent
 in templū dei qd̄ erat in iherlm̄. uoue-
 ri suscitare templū in loco suo sc̄m
 suam uirtutē. et dari in templū the-
 saurariū opm̄. sacrum: auri minas.
 undecim milia. et stolas sacerdotales
 centū. **E**t inhabitauerūt sacerdotes et
 leuite. et qui exierant ex plebe i ihe-
 rlm̄. et in regione: et sacri cantores.
 et hostiarij. et om̄s isrl̄. in regionib;
 suis. **I**nstante autē septimo mēse. cūq;
 ēent filij isrl̄ unusquisq; in suis re-
 bus: conuenerūt unanimēs in attri-
 um qd̄ erat ante ianuā orientālē.
Et stantes ih̄s filius iosedech et fr̄s
 eius sacerdotes. et zorobabel fili' sa-
 lathiel. et huius fr̄s: paucerrunt
 altare ut offerrent sup̄ illud holo-
 caustomata. sc̄m que in libro moy-
 si hominis di' p̄scripta sunt. **E**t cō-
 uenerunt sibi ex alijs nationibus
 terre: et erexerunt sacrariū in loco
 suo om̄s gentes terre. et offerrebant
 hostias: et holocaustomata d̄no
 matutina. **E**t egerūt scenophēgia.
 et diem sollempnē sicut p̄ceptum
 ē in lege. et sacrificia cotidie sicut
 oportebat: et post hec oblationes in-
 stitutas. et hostias sabbatorū et neo-
 meniarū. et dierū sollempniū om̄iū.
 sc̄ficatoz: et quotiq; uouebāt d̄no.
A neomenia septimi m̄sis: cepērūt
 hostias offerre deo. **E**t templum

dñi: nōdum erat edificatū. Et de-
 derunt pecuniā lapidarijs & fabris.
 et potum et pabula: cum gaudio.
 Et dederunt carra sydonijs & tyrijs.
 et ut trāfuerēt illis de lybano tra-
 bes cedrinās: et facerent rates in
 ioppe portum. scđm decretū. quod
 scriptum erat eis ā cyro p̄sax rege.
 Et in scđo anno uenientes in tem-
 plum dī in iherlm. m̄se scđo incho-
 auerūt. zorobabel filius salathiel.
 et ihs filius iosedech. et fr̄es ip̄oz
 & sacerdotes et leuite: et om̄s qui ad-
 uenerāt de captiuitate in iherlm. Et
 fundauerūt templū dei nouulunio
 scđi m̄sis. scđi anni: cū uenissent
 in iudeam et iherlm. Et statuerunt
 leuitas ā uiginti annis: super opa
 dñi. Et stetit ihs et filius ei. et fr̄es
 om̄s leuite conspirantes et execo-
 res legis: et facientes opa in domo
 dñi. Et steterunt sacerdotes habē-
 tes stolas cum tubis. et leuite filij
 asaph habentes cymbala: collau-
 dantes dñm. et benedicētes scđm
 dauid regem isrl. Et cantabant
 canticū dño: qm̄ dulcedo & honor
 eius in secula. sup̄ om̄e isrl. Et
 om̄s ppl̄s tuba cecinerunt: et p̄-
 clamauerūt uoce magna. collaudan-
 tes dñm in suscitacione domus dñi.
 Et uenerūt ex sacerdotib; et leuitis et
 p̄sidentib; scđm pagos seniorib; q̄
 uiderant pristinam domū. et ad
 hui edificacionē cum clamore et
 planctu magno. et multi cū tubis
 et gaudio magno: in tantum ut
 ppl̄s n̄ audiret tubas. p̄p̄e plane-

tum ppl̄i. Turba enī erat tuba canēs
 magnifice: ita ut longe audiretur.
 Et audierūt inimici tribus iude et
 beniamin: et uenerūt scire que esset
 uox tubaz. Et cognouerunt: qm̄ q̄
 erant ex captiuitate. edificant tem-
 plū dño deo isrl. Et accedentes ad zo-
 robabel et iherlm. et ip̄ositos pagozū:
 dixerunt eis. Edificabimus una uo-
 biscū: similis enim audiuim; dñm
 nr̄m: et ip̄i parit; incedimus ā dieb;
 albasarech regis assyrioz. qui trans-
 migrauit hinc. Et dixit illis zoro-
 babel et ihs: et p̄ncipes pagoz isrl.
 Non ē nobis et uobis: edificare do-
 mū dī nr̄i. Nos enī soli edificabim;
 domū dei nr̄i: scđm ea que p̄cepit cy-
 rus rex p̄sax. Gentes autē terre iū-
 bantes hys qui sunt in iudea. & le-
 uantes opus edificatōis. et insidias
 et ppl̄m adducentes: phibebant eos
 edificare. Et aggressuras exercētes.
 impediēt ne consumaretur edificatū
 omni tempe uite cyri regis: et p̄tra-
 xerunt structurā p̄ biennij. usq;
 ad dary regnum. **VI**
 In scđo autē anno regni dary: p̄pha-
 uit aggeus et zacharias filius ad-
 dñi. p̄p̄he apud iudeam et in iherlm.
 in noīe dñi dei isrl sup̄ eos. Tunc
 stans zorobabel filius salathiel et
 ihs filius iosedech. inchoauerūt edifi-
 care domū dñi que est in iherlm: cū
 adēent eis. p̄p̄he dñi. et adiuuaret eos.
 In ip̄o tempe uenit ad illos sisenne
 subregulus syrie & phenicis. & satta-
 bozanes et sodales eius: et dixerūt
 eis. Quo p̄cipiente uobis domum

hanc edificatis. et tectum istud. et alia omnia p̄ficatis. Et qui sũt stru-
tores. qui hec edificant. Et habue-
runt gr̄am. uisitatione facta sup
eos qui erant ex captiuitate a dño.
seniores iudeoy; et n̄ sunt ipediti
edificare donec significaretur dario
de omnib; istis: et responsũ accipe-
tur. **E**xemplũ ep̄le: quã miserunt
dario. **S**isennes subregulus syrie
et phenicis. et sacrobazanes. ⁊ sōda-
les eius in syria et phenice p̄sides.
regi dario salutẽ. Omnia nota sunt
dño regi; quia cũ aduenissemus in
regionẽ iudee. et introissem in ierlm.
inuenim̄ edificantes domũ d̄i mag-
nam et templũ. ex lapidib; politis
magnis. et p̄ciosis materijs in parie-
tib; et opa illa instantẽ fieri. et suf-
fragari et p̄sperari in manib; eoy;
et in omni gloria qm̄ diligentissime
p̄fici. Tunc interrogauim̄ seniores.
dicentes. Quo p̄mittente uobis.
edificatis domum istam. et opa hec
fundatis. Ideo aut̄ interrogauim̄
eos: ut notum facerem̄ tibi hōies ⁊
p̄positos. et nominũ scripturã p̄po-
sitor̄ postulauim̄ illos. At illi respō-
derunt nobis: dicentes. Nos sumus
serui dñi qui fecit celum et terram;
et edificabatur hec domus ante istos
annos multos. a rege isrl̄ magno et
fortissimo: et consumata ẽ. Et qm̄
patres n̄ri exacerbantes erant. et
peccauerũt in dñm isrl̄: tradidit illo
in manu nabuchodonosor. regis ba-
bylonie regis chaldeoy. Et domum
istam demolientes incenderunt: et

p̄lm̄ duxerũt captiuũ in babyloni-
am. In primo anno regnante cyro
rege babylonie: scripsit cyrus rex do-
mũ hanc edificare. Et illa sacra ua-
sa aurea et argentea que extulerat
nabuchodonosor. de domo que est in
ierlm. et consecrauerat ea in suo tẽ-
plo; rursus p̄tulit ea cyrus rex de
templo quod erat in babylonia: et
tradita sunt zoroabel. et salma-
nassaro subregulo. Et p̄ceptum ẽ
eis ut offerrent hec uasa et repo-
nerent in templo qd̄ erat in ierlm.
et templũ ip̄m dei edificare in lo-
co suo. Tunc salmanassar subie-
cit fundamenta domus dñi: que est
in ierlm. Et exinde usq; nunc edi-
ficatur: et nõ accepit consumatio-
nem. Hunc ḡ indicatur a nobis o-
rex: p̄quiratur in regalib; biblio-
thecis cyri regis que sunt in baby-
lonia. Et si inuentũ fuerit. cõsilio
cyri regis. cepram ẽẽ structurã domi
dñi que ẽ in ierlm. et iudicabitur
a dño rege n̄ro. scribat de hys. nobis.
Tunc rex darius p̄cepit inquiri:
in bibliothecis. Et inuentus ẽ in
ecbathanis oppido quod est i media
regione locus unus: in quo scripra
erant ista. Anno p̄mo regnante cy-
ro. rex cyrus p̄cepit domũ dñi que ẽ
in ierlm edificare. ubi incendebat
igni assiduo; cuius altitudo sit cu-
bitoy decem. et latitudo cubitoy sexa-
ginta. quadratũ lapidib; politis
trib; et meniano ligno eiusdem re-
gionis. et meniano uno nouo. ⁊ im-
pendia dari de domo cyri regis: et

dñi: qm̄ conuēit consiliū regis assy-
rioz in eis. confortare manus eoz ad
opa dñi dei isrl̄. Et post hunc regnan-
te artaxerxe p̄sax rege: accessit esdra
filius azarie. filij elchic. filij salome.
filij saddoch. filij achitob. filij ameri.
filij azaci. filij bocee. filij abisae. fi-
lij phinees. filij eleazari. filij aaron
primi sacerdotis. Hic esdras ascendit
de babilonia: cum eēt scriba et i-
ge-
niosus in lege moysi que data est a
dño isrl̄i dicere et facere. Et dedit
ei rex gl̄am: qđ inuenisset gr̄am in
omni dignitate et desiderio. in con-
spectu eius. Et ascenderūt simul cum
ip̄o ex filiis isrl̄. et sacerdotib; et leuitis.
et sacris cantorib; templi et hostia-
rijs. et seruis templi in ierlm̄: an-
no septimo regnante artaxerxe. in
quinto m̄se. Hic annus: septimus
ē regni. Creuntes enī de babilonia:
nouilunio q̄nti m̄sis uenerūt ihosoli-
mā iuxta p̄cepta illius. habentes p̄-
spiratē itineris a dño ip̄o. In his
enī esdras magnā disciplinā obri-
nebat: ne p̄mitteret quicqm̄ eoz
que eēt ex lege dñi et p̄ceptis. do-
cendo uniuersum isrl̄ omnē iusticiā.
et iudiciū. Accedentes autē qui scri-
bebant scripta artaxerxis regis. tra-
diderunt scriptū qđ obuenerat ab
artaxerxe rege ad esdras sacerdotē
et lectorem legis dñi: cuius exem-
plum subiectum est. **VIII.**

Rex artaxerxes esdre sacerdoti
et lectori legis dñi: salutem.
Humanior ego iudicans etiam be-
neficijs. p̄cepi eis qui desiderant

ex gente iudeoz sua sponte et ex sa-
cerdotib; et leuitis qui sunt in reg-
no meo: comitari tecum in iherlm̄.
Siqui ḡ cupiunt ire tecum. conue-
niant et p̄fiscantur sicut placuit
m̄. et septem amicis meis consilia-
rijs: ut uisitent ea que aguntur se-
cundū iudeam et iherlm̄: obseruan-
tes sicut habes in lege dñi. et ferāt
munera dño isrl̄ que uouit ego et
amici iherlm̄. et omne aurum et ar-
gentū quod inuentū fuerit in regio-
ne babilonie dño in ierlm̄. cū illo
qđ donatum ē p̄ ip̄a gente in tem-
plū dñi eoz quod est in iherlm̄: ut col-
ligatur hoc aurū et argentū ad tax-
ros et arietes et agnos et edos et
que hys sunt congruentia. ut offe-
rant hostias dño sup̄ altare dñi ip̄-
soz qđ est iherlm̄. Et oīa quecumq;
uolueris cum fr̄ib; tuis facere auro
et argento p̄fice p̄ uoluntate. scdm̄
p̄ceptum dñi dei tui. Et sacrosca-
uasa que data sunt tibi ad opa domi
dñi dei tui que est in iherlm̄. et cetera
quecūq; tibi subuenerint ad opera
templi dei tui: dabis de regali ga-
zophilatio. Cū uolueris cum fr̄ib;
tuis facere auro et argento: p̄fice
scdm̄ uoluntatē dñi. Et ego quidē
rex artaxerxes p̄cepi custodib; the-
saurorū syrie et phenicis. ut quecūq;
scripserit esdras sacerdos et lector le-
gis dñi diligenti detur ei usq; ad ar-
genti talenta centū. similiter et auri.
usq; ad frum̄ti modios centum. et
uini amphoras centū: et alia que-
cumq; habundant. sine taxatione.

Omnia scdm legem dei fiant deo altissimo: ne forte exurgat ira in regno regis. et filij. et filioꝝ eius. **V**obis autē dicitur; ut omnib; sacerdotib; et leuitis. et sacris cantorib; et seruis templi. et scribis templi huius. nullum tributum neq; ulla indictio irrogetur: nec habeat quisquā potestātē obicere eis quequā. Tu autē esdra scdm sapentiā dei constitue iudices et arbitros in tota syria et phenice; et om̄s qui legem dī tui nouerūt doce: quotq; transgressi fuerint legem. diligenti plectantur siue morte. siue cruciati. siue etiā pecuniē multatione. uel abductione. Et dixit esdras scriba. Benedēs dñs patrū nr̄oꝝ. qui dedit hanc uoluntatē in cor̄ regis. clarificare domū suā que est in iherlm: et me honorificauit ī conspectu regis. et consiliarioꝝ et amicor̄ eius. et purpuratoꝝ eius. Et ego constans aīo factus sū: scdm opitulationē dñi dei mei. Et congregaui ex isrl̄ uiros: ut simul ascenderent mecum. Et hī sunt p̄positi scdm suas patrias et p̄ncipatus portionales: eoꝝ qui mecum ascenderunt de babilonia in regno artaxerxis. **E**x filiis phares: gersomus. **E**x filiis siemaruth: amenus. **F**ilioꝝ dauid: accus fili sedelie. **E**x filiis phares zacharias: et cum eo reuisi sunt uiri centū quinquaginta. **E**x filijs ductoris moabilionis. zaraei: et cum eo uiri. ducenti quinquaginta. **E**x filiis zachues. recho-

mas. zetheeli: et cum ip̄o uiri ducenti quinquaginta. **E**x filiis soalamas. gotholie: et cum ip̄o uiri septuaginta. **E**x filiis saphacie. zarias. micheli. et cum ip̄o uiri octoginta. **E**t filijs iobabdiastezaeli: et cum ip̄o uiri ducenti duodecim. **E**x filiis banue. salimoth fili' iofaphie: et cum ip̄o uiri centū sexaginta. **E**x filiis beer. zacharias. bebai: et cum ip̄o uiri ducenti octo. **E**x filiis asathno chames acharie: et cum ip̄o uiri centū decē. **E**x filiis adoniam ip̄is postrenis. et hec sunt nomina eoꝝ: eliphalam filius rebel et semeas. et cum ip̄o uiri septuaginta. **E**t cōgregaui eos: ad fluuiū qui dicitur thā. Et metati illic fuimus triduo: et recognoui eos. **E**t ex filiis sacerdotū et leuitarū: nō inueni illi. **E**t misi ad eleazarum. et ecelom. et masian. et maloban. et enathem. et samea. et iozibum. nathan. ennagan. zachariam. et mosollamū. ip̄os ductores et peritos. **E**t dixi eis. ut uenirēt ad loddeum: qui erat apud locum gazophylati. **E**t mandaui eis ut dicerent loddeo et fr̄ib; eius et illis qui erant in gazophylatio: ut mitterent nobis eos qui sacerdotio fungerentur in domo dñi dei nr̄i. **E**t adduxerunt nobis scdm manū ualidam dñi dei nr̄i. uiros p̄tos: ex filiis moollī. filij leui. filij isrl̄. sebebian. et filios et fr̄es qui erant decem et octo. asbiam. et annun. ex filiis filioꝝ chananei. et filij eoꝝ. uiri uiginti: et ex hīs qui in templo ser-

quos dedit dñs et ip̄i
 d' opacione leuiti tempore
 d' ducentos uiginti. Amm
 significata sunt in tempore
 uel illic reuerti uenire in
 dñi dñi: ut quereat ad e
 uos et qui uobis m̄
 et peccatis. p̄ter uobis
 cum perere a rege uobis
 in conuictu turbe q̄
 iudicatos nr̄os. **D**ixit autē
 ip̄o uirū dñi et cū es q̄
 uos cū tu om̄i fr̄e. **E**t
 in dicitur sumus sūm dñm
 sūm hē. **E**t uirū sumum la
 in om̄i parte sūm sumus d
 et sūm ex plebs ip̄os et
 dñi templi uros ducenti
 dñm et asamiam et cū es
 dñm uros decē. **E**t uiginti
 uiginti et auarum et uala la
 uala dñm dñi dñi: que
 uos et te consiliari eoꝝ: et
 uos om̄es sū. **E**t cū appen
 dñm madis argem ualeura
 in quinquaginta. et uala uos
 ualeura m̄m. et auti ualen
 dñm et uos auarum sepe et
 et uala ora de dono ualeura
 ualeura dñm. auti sūm
 dñm. **E**t dixi eis. **E**t uos sū
 et sū uala sūm sū: et tu
 uos argem uos et dñm dñm
 uos. **S**ignate et ualeura
 ualeura et plebs ip̄os et
 ualeura et leuitis et p̄ncipat
 dñm in iherlm. in p̄ncipat
 dñm. **E**t hī qui sūm

uiebant quos dedit dauid. et ipsi principes ad operationem leuitis templo seruiendum ducentos uiginti. Omnium nomina: significata sunt in scripturis. Et uouit illuc ieiunium iuuenibus in conspectu domini: ut quererent ab eo bonum iter nobis et qui nobiscum erant. et filijs et pecoribus: propter insidias. Erubui enim petere a rege pedites et equites in comitatu tutele gratia: contra aduersarios nostros. Diximus enim regi: quoniam uirtus domini erit cum eis qui inquirunt eum in omni effectu. Et iterum deprecati sumus dominum deum nostrum: secundum hoc. Quem et precium habuimus: et compotes facti sumus domino. Et sepauit ex plebis prepositis et sacerdotibus templi. uiros duodecim: et sedebiam. et asamiam. et cum eis ex fratribus eorum. uiros decem. Et appendi eis argentum et aurum. et uasa sacerdotalia domus domini dei nostri: que donauerat rex et consiliarius eius et principes. et omnis israel. Et cum appendissem: tradidi argenti talenta centum quinquaginta. et uasa argentea talentorum centum. et auri talenta centum. et uasorum aureorum septem uiginti. et uasa erea de bono erant in splendenda duodecim. auri spem reddentia. Et dixi eis. Et uos sancti estis domino et uasa sunt sancta: et aurum et argentum uotum est domino deo patrum uestrorum. **Vigilate et custodite:** donec tradatis ex plebis prepositis et sacerdotibus et leuitis et principibus ciuitatum israel in iherusalem. in palatio domus dei nostri. Et hi qui suscepit

sacerdotes et leuite aurum et argentum et uasa que erant in iherusalem: intulerunt in templum domini. Et promouimus a fluuio thia die duodecima. mensis primi: usque quo introiimus in iherusalem. Et cum factus fuisset tertius dies. quarta die ponderatum aurum et argentum traditum est in domo domini dei nostri. marmoth filio iori sacerdoti: et cum eo erat eleazar filius phinees. et erant cum ipsis. iosabab filius ihu. et medias et banni filii leuite: ad numerum et ad pondus uniuersa. Et scriptum est pondus ipsorum: eadem hora. Qui autem uenerunt ex captiuitate. obtulerunt sacrificium domini israel. tauros duodecim pro omni israel. arietes octoginta sex. agnos septuaginta duos. hircos pro peccato duodecim. et pro salute uaccas duodecim: omnia in sacrificium domini. Et relegerunt precepta regis regalibus dispensatoribus. et subregulis celestyre et phenicis: et honorificauerunt gentem et templum domini. Et summatis hijs: accesserunt ad me prepositi. dicentes. Non segregauerunt genus israel et principes. et sacerdotes. et leuite. et alienigenas gentes. et nationes terre. in mundicias suas: a chanaanitis. et cetheis. et pherezis. et iebuseis. et moabitibus. et egyptiis. et ydumeis. Coniuncti enim sunt filijs eorum. et ipsi et filij eorum: et comixtum est seminem alienigenis gentibus terre. Et participes erant prepositi et magistratus iniquitatis huius: ab initio ipsius regni. Et mox ut audiui ista.

gens sunt: cū filijs eay. Sicut tibi decretum ē a maioribz scdm legem dñi exurgens explica; ad te enim spectat hoc negotiū: et nos tecum sumus. Viriliter fac. Et exurgens esdras adiuravit p̄ncipes sacerdotū et leuitas et omnē isrl: facē scdm omnia hec. Et iurauerunt. **IX**

Et exurgens esdras ab ante atrium templi: abiit in pastoforū ionathe filij nassibi. Et hospitatus illic n̄ gustavit panem nec aquam bibit: sup iniquitates multitudinē. Et facta est p̄dicatio in omni iudea et ierlm. omnibz qui erant ex captiuitate congregati in ierlm: ut qui cuiq; nō occurreret biduo ul' triduo scdm iudiciū assidentū senior. tollentur facultates sue. et ip̄e alien' iudicaretur a multitudine captiuitatis. Et congregati sunt omnes qui erant ex tribu iuda et beniamin. i tribz diebz: in ierlm. Hic n̄ms ē n̄ms: iucsimus dies n̄ms. Et sedit oīs multitudo in area templi: tremētes p̄p̄ h̄iemē p̄sentem. Exurgēs esdras: dixit eis. Vos iniq; fecistis. collocando uobis in matrimoniu uxores alienigenas: ut addideretis ad peccata isrl. Et nunc date confessionē et magnificentiā dño deo isrl' patrū nr̄oz: et p̄fite uoluntatem ip̄ius: et discedite a gentibz tr̄e. et ab uxorbz alienigenis. Et clamauit oīs multitudo: et dixerūt uoce magna. Sicut dixisti faciem? S; qm multitudo magna ē et tēpus hybernū. et n̄ possum' insubidiari stare. et

hoc opus n̄ ē nobis unū diei neq; bidui. multū in hys peccauim': stent ip̄positi multitudinis et om̄s qui nobiscū inhabitāt. et quotq; habent apud se uxores alienigenas: et assistant accepto tempore ex omni loco p̄sbiteri et iudices. usq; quo soluant iram dñi negotij huius. Ionathas aut' ezeli. et ozias fili' thecam susceperunt scdm hec: et bosozani. et leuis et sabatheus simul coopati sūt cū illis. Et steterunt scdm hec oīa: uniuersi q̄ erant ex captiuitate. Et elegit sibi uiros esdras sacdos p̄ncipes magnos de patribz eoz: scdm nōia. Et consederūt nouumio n̄ms decimi: examinare negotiū istud. Et determinatū est de uiris qui habebāt uxores alienigenas: usq; ad neomeniā p̄mi n̄ms. Et inuenti sunt ex sacerdotibz p̄mixti: q̄ habebāt alienigenas uxores. Et filijs ih̄u filij iosedech. et fr̄ibz eius: masseas. et ehezetus. et iozib. et ioadeus. Et iniecerūt manus ut expellerent uxores suas: et ad litandum in oratione arietē p̄ ignorantia sua. Et ex filijs seimeri: masseas. et elles. et ioeleth. azariās. Et ex filijs sosoze: iio mastas. hysmahenis. et nachanae. iussio. reddus. et thalsas. et ex leuitis: iozabbus. et semeis. et coluis. et caliras. et faoetas. et coluas. et elionas. Et ex sacris cantorbz: eliasub. zachurus. Et ex hostiariis: sallum. et tolbanes. Et ex isrl'. ex filijs sosozi: femias. et geddias. et melchias. et michelus. et eleazarus. et iemmebias. et bannas. Et ex filijs iolamam:

dies dñi: et nolite mesti esse: dñs enim clarificauit uos. Et leuite de
 mirabant in publico oibz: dicitet.
 Dies hic scs est: nolite mesti ee. Et
 abierunt omis manducare et bibere
 et epulari. et dare munera hys q
 no habebant ut epularentur. Mag
 nifice enim sunt exaltrati: uerbis
 quibz elocti sunt. Et congregati
 sunt uniuersi in iherlm. celebrare le
 titiam: scdm testamentum dñi dei
 isrl. **Explicit secundus liber esdre.**
Incipit prologus in librum thobie.

T Romatio et heliodoro
 epis: iheronimus p̄sbz
 in dño salute. Mirari
 no desino: extractionis
 uŕe instantia. Crigitis enim ut li
 brum chaldeo sermonz conscriptu.
 ad latinu salum traham: librum
 utiqz tobie. que hebrei de cathalogo
 diuinaz scripturaz secantes. hys
 que agyografa memorant mancipa
 runt. Feci satis desiderio ur̄o: non
 tamen studio meo. Arguunt enim
 nos hebreoz studia: et imputant
 nobis. contra suu canonē latinis
 auribz ista transferre. S; melius ee
 iudicans phariseoz displicere iudi
 cio. et epoz uisionibz deseruire: in
 stiti ut potui. Et quia uicina est
 chaldeoz lingua sermoni hebraico:
 utriusqz lingue p̄tissimu loquace
 repperiens. unius diei laborem ar
 ripui: et quicqd ille in hebraicis u
 bis exp̄sist. hoc ego accito notario.
 sermonibz latinis exposui. **Orati**
onibz: ur̄is mercedem huius opis

compenfabo: cu gratum uobis didi
 cero. me quod iubere estis dignati
 compleſse. **Explicit prologus. Inci**
pit liber thobie.

Tobias ex tribu et
 ciuitate nepralim.
 que est in supioribz
 galylee supra naa
 son post uiam que
 ducit ad occidentē. in sinistro habens
 ciuitate sephet. cum captus eet in
 dieb; salmanasar regis assyrioz. i
 captiuitate tam positus uiam ue
 ritatis n deseruit: ita ut oia que
 habere poterat. cotidie concaptiuis
 fr̄ibz qui erant ex genere suo impi
 ter. Cuiusqz eet uimoz oibz in tribu
 nepralim: nichil tam puerile gessit
 in ope. Deniqz cum irent omis ad
 utulos aureos quos teroboam fe
 cit rex isrl. hic solus fugiebat cōsor
 tia omnium; et p̄gebat ad iherlm ad
 templū dñi. et ibi adorabat dñm
 dñm isrl. omnia p̄mitiua sua et deci
 mas fidelit offerens: ita ut in tr̄o
 anno. p̄sletis et aduenis ministr̄
 ret omnē decimationē. Hec et hys
 similia: scdm legem di puerulus
 obseruabat. Cum uo factus fuisset
 uir: accepit annam uxore de tribu
 sua. Genuitqz ex ea filium: nomen
 suu imponens ei. Que ab ifantia
 dñm timere docuit: et abstinere ab
 omni peccato. Igitur cu p̄ captiui
 tatem deuenisset cum uxore sua et
 filio in ciuitate nimue cum omi
 tribu sua. et omis ederent ex cibis
 gentiliu: iste custodiuit animam

805
 suam: et nūquā contaminat' est in
 elcis eoz. Et qm̄ memoz fuit dñi ī
 toto corde suo; dedit illi d's grām
 in conspectu salmanasar regis: et
 dedit ei potestātē quocumq; uellet
 ire. habens libratem quocumq; facere
 uoluisset. Pgebat enim p om̄s qui
 erant in captiuitate: et monita sa
 lutis dabat eis. Cū autē puenisset in
 rages ciuitatē medoz: et ex hys qb;
 honoratus fuit a rege habuisset de
 cem talenta argenti: et cū multa
 turba generis sui gabelum egentē
 uideret. qui erat ex tribu eius: sub
 cyrographo dedit illi memoratum
 pondus argenti. Post multū uero
 tempus mortuo salmanasar rege.
 cū regnaret sennacherib fili' eius p
 eo. et filios isrl' exosos haberet in
 conspectu suo; tobias pgebat p om̄
 nē cognationē suam et consolabat
 eos: diuidebatq; unicuiq; pnt po
 terat de facultatib; suis. Esurien
 tes alebat; nudisq; uestimta pbe
 bat: et mortuis atq; occisis sepultu
 ram sollicitus exhibebat. Deniq; cū
 reūsus eēt rex sennacherib. fugiens
 a iudea plaga quā circa eū deus fe
 cerat. ppter blasphemā suā; et ira
 tus multos occideret ex filijs isrl'.
 tobias sepeliebat corpora eoz. At
 ubi nuntiatum ē regi; iussio eum
 occidi: et tulit omnem substantiā
 eius. Tobias uō cum filio suo et cū
 uxore fugiens. nudus latuit: quia
 multi diligebant eū. Post dies uō
 quadraginta qnq; occiderūt regē
 filij ipsius. Et reūsus ē tobias ad

domū suam: omnisq; facultas ei
 restituta est ei. **II**
Post hec uō cum eēt dies festus
 dñi. et fr̄m eēt prandū bonū in do
 mo tobie: dixit filio suo. Vade. et
 adduc aliquos de tribu nra timētes
 dñm: et epulentur nobiscum. Cūq;
 abisset: reūsus nūciatū unū ex fi
 lijs isrl' iugulatū iacere in platea.
 Statimq; exiliens de acubitu suo:
 relinquens prandū. ieiun' puenit
 ad corpus. Tollensq; illud portauit
 ad domū suam occulte: ut dum sol
 occubuisset. caute sepeliret eū. Cūq;
 occultaret corpus. manducauit pa
 nem cū luctu et tremore: memorās
 illū sermonē quē dixit dñs p amos
 propheta. Dies festi ur̄i: conuertent
 tur in lamtationē et luctū. Cū uō
 sol occubuisset: abiit et sepeluit eū.
 Arguebant autē illum om̄s pr̄mi
 sui: dicentes. Jam hui' rei causa in
 terfici iussus es. et uix effugisti mor
 tis impū: et iterū sepelis mortuos.
 S; tobias plus timens dñm quā re
 gem. rapiebat corpa occisor; et occul
 tabat in domo sua: et medys noctib;
 sepeliebat ea. Contigit autē ut quadā
 die fatigat' a sepultura. ueniens do
 mū iactasset se iuxta parietē. et ob
 dormisset: et ex nido hyrundini dor
 menti illi callida stercoza inideret
 sup oculos eius: fieretq; cecus. Hanc
 autē temptatiōē ideo pmisit dñs
 euenire illi: ut postreis daretur ex
 emplū patientie et sicut et sc̄i iob.
 Nam cū ab infantia sua semper dñm
 timuerit. et mandata ei custodierit:

nō est contestat' contra dñm qđ plaga
 cecitatis eueniret ei: s; immobilis in
 dei timore pmanfit. grās agens dō
 omib; dieb; uite sue. Nam sicut bea-
 to iob insultabant reges; ita isti pa-
 rentes et cognati eius: et iridebant
 uitam eius. dicentes. **U**bi ē spes tua.
 p qua elemosinas et sepulturas faci-
 ebas. Tobias uō increpabat eos: di-
 cens. Nolite ita loqui; qm̄ filij scōꝝ
 sumus: et uitam illam expectamus.
 quā d's daturus ē hys qui fidem suā
 nūq̄m mutant ab eo. Anna uō uxor
 eius ibat ad texturū opus cotidie:
 et de labore manuū suar uictū quē
 consequi potuisset. deferebat. Unde
 sc̄m est: ut hedum capray accipiens
 detulisset domi. Cuius cū uocem ba-
 lantis uir eius audisset: dixit. **N**ide
 te ne forte furtiuus sis: s; reddite eū
 anis suis: quia n̄ licet nobis aut ē-
 dere ex furto aliquid aut contingere.
 Ad hec uxor eius irata respondit. Ma-
 nifeste uana facta ē spes tua: et ele-
 mosine tue modo apparuerūt. Atq; **h**
 hys et alijs huiusmodi ūbis: ex-
 probrabat ei.

Unc tobias ingemuit: et ce-
 pit orare cū lacrimis. dicens. Iustus
 es dñe: et oīa iudicia tua iusta s̄t:
 et om̄s uie tue misericordia et ueritas et
 iudiciū. Et nūc dñe memento mei:
 ne uindictā sumas de peccatis me-
 is. nec reminiscaris delicta mea ul'
 parentū meor. qm̄ nō obediūm'
 pceptis tuis: et traditi sumus in
 direptionē et captiuitatē et mortē.
 et in fabulam. et imperium. oib;

nationib; in quib; dispisti nos. Et
 tuum dñe magna iudicia tua: qā
 nō egimus sc̄m pcepta tua: et n̄
 ambulauim' sinceriter coram te. **E**t
 nūc dñe sc̄m uoluntatē tuam fac
 meū: et p̄cipe in pace recipi spiritū
 meū. **E**xpecto enim tū: mori magis
 qm̄ uiuere. **E**adem itaq; die conti-
 git ut sara filia raguelis ī ciuitate
 medoz. et ip̄a audiret imperiū ab
 una ex ancillis patris sui: qm̄ tra-
 dita fuat septem uiris: et demoniū
 nōie asmodeus occideret eos. mox ut
 ingressi fuissent ad eam. **E**rgo cū
 p culpa sua increparet puellam:
 respondit ei dicens. Ampli' ex te n̄
 uideamus filiū aut filiā sup terrā:
 interfecitrix uiroz tuor. Numquid eo
 occidere me uis. sicut etiam occidisti
 septem uiros. **A**d hanc uocē prexit
 ad supius cubiculū domus sue: et
 trib; dieb; et trib; noctib; nō mādū-
 cauit nec bibit: sed in oratione p̄sif-
 tens. cū lacrimis deprecabatur deum.
 ut ab isto imperio liberaret eā. **F**ac-
 tum ē autē die tertia dum comple-
 ret orationē: b̄ndicens dñm dixit.
Bndictum ē nom̄ tuū deus patrū
 nr̄oz; qui cum iratus fueris m̄iam
 facies: et in tempe tribulatiois pec-
 cata dimittis. hys qui inuocant te.
Ad te dñe faciem meā conuerto: ad
 te oculos meos erigo. **P**eto dñe ut de
 uinculo imperij hui' absoluas me:
 aut certe desup terrā eripias me. **T**y-
 scis dñe quia nūq̄m concupui ui-
 rum: et mundā seruauī aīam meā
 ab om̄i concupiscentia. Numquid cū

graphum ei apud me habeo. Et ideo proquire quomodo ad eum puenias; et recipias ab eo supra memoratum pondus argenti: et restituas ei cyrographum suum. Nolite timere filii mei. Pauperem quidem uitam gerimus; sed multa bona habebimus si timuerimus dominum: et recesserimus ab omni peccato. et fecerimus bene.

Tunc respondit tobias patri suo: et dixit. Omnia quecumque precepisti mihi pater faciam: quomodo autem pecuniam hanc inquiram ignoro. Ille me nescit: et ego illum ignoro. Quod signum dabo ei? Sed neque uiam per quam pergatur illuc: aliquando cognouit. Tunc pater suus respondit ei: et dixit. Cyrographum quidem illi penes me habeo: quod dum illi ostenderit. statim restituet. Sed progre nunc. et inquire tibi aliquem uirum fidelem: qui eat tecum salua mercede sua. dum adhuc uiuo: ut recipias eam. Tunc egressus tobias: inuenit iuuenem stantem splendidum. perinctum et quasi paratum ad ambulandum. Et ignorans quod angelus dei esset: salutauit eum. et dixit. Unde te habemus bone iuuenis? At ille respondit. Ex filiis israel. Et tobias dixit ei. Nolite uiam que ducit ad regionem medorum. Cui respondit. Noui. et omnia itinera ei frequenter ambulauit: et mansi apud gabelum fratrem nostrum qui moratur in rages ciuitate medorum. que posita est in monte egebathanis. Cui tobias ait. Sustine me obsecro: donec hec ipsa denuntiem patri meo. Tunc ingressus to-

bias: indicauit uniuersa hec patri suo. Super que admiratus pater: rogauit ut introiret ad eum. Ingressus itaque salutauit eum: et dixit. Gaudium tibi semper sit. Et tobias ait. Quale gaudium mihi erit. qui in tenebris sedeo. et lumen celi non uideo? Cui ait iuuenis. Forti animo esto: in proximo est ut a doceris. Dixit itaque illi tobias. Num quid poteris producere filium meum ad gabelum. in rages ciuitatem medorum? Et cum redieris: restitua tibi mercedem tuam. Et dixit ei angelus. Ego ducam: et reducam eum ad te. Cui respondit tobias. Rogo te: indica mihi de qua domo. aut de qua tribues tu. Cui raphael angelus dixit. Genus queris mercennarium. an ipsum mercennarium qui cum filio tuo eat? Sed ne forte sollicitum te reddam: ego sum azarias. ananiam magni filius. Et tobias respondit. Ex magno genere es tu. Sed peto ne irascaris: quia uoluerim cognoscere genus tuum. Dixit autem illi angelus. Ego sanum ducam et sanum tibi reducam: filium tuum. Respondens autem tobias: ait. Bene ambuletis: et sit dominus in itinere uostro: et angelus eius comitetur uobiscum. Tunc patris omnibus que erant in uia portanda: fecit tobias uale patri suo et matri sue: et ambulauerunt ambo simul. Cumque profecti essent: cepit flere mater eius. et dicere. Baculum senectutis nostre tulisti: et transfuisti a nobis. Numquam esset ipsa pecunia: pro qua misisti eum. Sufficiat nobis paupertas nostra: ut diuitias

abrahe. bñdictionē in filijs consecratis.
 Ingressi sunt autē ad raguel. **VII**
 lem: et suscepit eos raguel cū gau-
 dio. Intuensq; tobiam raguel: dixit
 anne uxori sue. Quā similis ē iuue-
 nis iste: consobrino meo. Et cū hec
 dixisset: ait. Unde estis iuuenes fr̄s
 nr̄i? At illi dixerunt. Ex tribu nep-
 talim sumus: ex captiuitate ninuue.
 Dixit illis raguel. Hostis tobiam
 fr̄em meū? Qui dixerunt. Non in.
 Cumq; multa bona loqueret de eo:
 dixit angl̄s ad raguelē. Tobias de
 quo interrogas: pat̄ huius ē. Et mi-
 sit se raguel. et cum lacrimis oscula-
 tus ē eum: et plorans sup̄ collum ei
 dixit. Bñdictio sit tibi fili mi: quia
 boni et optimi uiri es fili. Et anna
 uxor eius et sara filia ipsorū: lacri-
 mare sunt. Postquā autē locuti sūt:
 p̄cepit raguel occidi arietē. ⁊ parari
 conuiuū. Cumq; hortaretur eos dis-
 cumbere ad prandiu: tobias ait. Hic
 ego hodie nō manducabo neq; bibā.
 nisi prius petitionē meā confirmes:
 et pmittas m̄ dare saram filiā tuā.
 Quo audito ūbo. raguel expauit;
 sciens quid euenerit illis septē uir-
 tis: et timere cepit. ne forte huic si-
 mili accideret. Et cū mutaret et nō
 daret ullum petenti responsū: dixit
 ei angl̄s. Noli timere dare eam ista:
 qm̄ huic timēti dñm debetur coniunx
 filia tua: p̄terea alius nō potuit ha-
 bere illam. Tunc dixit raguel. Non
 dubito qd̄ dñs p̄ces et lacrimas meas
 in conspectu suo admiseric: et credo
 qm̄ fecit uos ideo dñs uenire ad me:

ut et ista conuingeret cognationi sue
 scdm̄ legem moysi. Et nūc noli dubi-
 um gerere: qd̄ tibi eam tradam. Et
 apprehendens dexterā filie sue: dexte-
 robie tradidit. dicens. Dñs abrahā. et
 dñs ysaac. et dñs iacob. sit uobiscū: et
 ip̄e conuingat uos: impleatq; bñdi-
 ctionē suam in uobis. ⁊ accepta car-
 ta fecerūt conscriptionē coniugij. Et
 post hec epulati sunt: bñdicentes
 dñm. Vocauitq; raguel ad se annam
 uxorem suā: et p̄cepit et ut p̄paret
 alterū cubiculū. Et introduxit i eū
 saram filiā suam: et lacrimata ē.
 Dixitq; ei. Forti aīo esto filia mi.
 Dñs celi det tibi gaudiū: p̄ tedio
 qd̄ perpeffa es. Postqm̄ uero cenaue-
 runt: introduxerūt iuuenē ad eam.

Recordatus itaq; to- **VIII**
 bias sermonū angl̄i. p̄tulit de
 callilidi suo partem iecoris: et po-
 suit eam sup̄ carbones uiuos. Tūc
 raphael angelus apprehendit demo-
 niū: et religauit eum in deserto su-
 p̄ioris egypti. Tunc hortatus ē uir-
 ginē tobias: dixitq; ei. Sara exur-
 ge: et deprecemur dñm hodie et cras et
 scdm̄ cras: quia hys trib; noctibus
 iungimur deo. Tertia autē transacta
 nocte: in nr̄o erimus coniugio. Filij
 quippe scōy sumus: et nō possumus ita
 coniungi. sicut et gentes que igno-
 rant deum. Surgentes autē parit̄.
 instant orabant ambo simul: ut sa-
 nitas daretur eis. Dixitq; tobias.
 Dñe dñs patrū nr̄oy. benedicant te
 celi et terre mare et fontes ⁊ flumi-
 na: et om̄s creature que in eis sūt.

fleuit gabelus: bñdixitq; deum. et dixit. Bñdicat te dñs dñs isrl: quia filii es optimi uiri. et iusti. et timētis dñm. et elemosinā facientis. Et dicitur bñdictio sup uxorem tuā et sup parentes urōs; et uideatis filios urōs. et filios filioꝝ urōꝝ usq; in terciā et quartā generationē. et sit sem̄ ur̄m bñdictum a deo isrl. qui regnat in secula seculorū. Cūq; om̄s dixissent an̄: accesserunt ad conuiuiū. S; et cū timore dñi. nuptiarū conuiuiū exercebant. **X**

Cum uō moras faceret tobias causa nuptiarū: sollicitus erat pater eius tobias. dicens. Putas q̄re moratur fili m̄s. aut quare detentus ē ibi. Putas ne gabelus mortuus ē. et nemo illi reddat pecuniā. Cepit autē contristari nimis ip̄e et anna uxor eius cū eo; et cepunt ambo simul flere. eo quod die statuto minime reuēteretur filius eorū ad eos. Stabat igitur mater eius irremediabilib; lacrimis: atq; dicebat. Heu me fili mi. ut quid te misimus peregrinari. Iam oculoꝝ nr̄orū. baculum senectutis nr̄e. solatiū uite nostre. spem posteritatis nr̄e. Omnia simul in te uno habentes: te nō debui dimitte a nobis. Cui dicebat tobias. Tace. et noli turbari. sanus ē filius nr̄. Satis fidelis est uir ille: cū quo misimus eū. Illa autē nullo modo consolari poterat; s; cotidie exiliens circūspiciebat. et circūbat uias om̄s p̄ quas spes remeandi uidebatur: ut p̄cil uideret

eum si fieri posset redeuntē. At uō raguel: dicebat ad generū suum. Mane hic: et ego mittam nuntiū salutis de te. ad patrē tuū. Cui tobi as dixit. Ego noui quia pater m̄s et mater mea modo dies computant: et cruciatur sp̄s eorū in ip̄is. Cumq; multis ūbis rogaret tobiā raguel. et ille eum nulla ratione uellet audire; tradidit ei saram et dimidiā partem oīs substantie sue. i. pueris. in puellis. in pecudib; in camelis. et in uaccis et pecunia multa. et saluū atq; gaudentē dimisit eum a se. dicens. Angls dñi sc̄us sit in itinere ur̄o; p̄ducatt; uos incolu mes et inueniatis om̄ia recte circa parentes ur̄os: et uideant oculi mei filios ur̄os prius qm̄ moriar. Et apprehendentes parentes filiam suam. osculati sunt eam; atq; dimiserūt ire monentes eā. honorare soceros. diligere maritū. regere familiam. gubernare domū: et seip̄am irrep̄hensibilem exhibere. **XI**

Cumq; reuēterentur: puenerūt ad carram que est in medio itinere contra ninuen. undecima die. Dixitq; angls. Tobia frat: scis quēadmodum reliquisti patrē tuū. Si placet itaq; tibi. p̄cedam: et lento gradu sequantur iter nr̄m familie. simul cū coniuge tua et cū animalib;. Cumq; hoc placuisset ut irent: dixit raphael ad tobiā. Tolle tecum ex felle piscis: erit enim necessariū. Tulit itaq; tobias ex felle illi: et abierunt. Anna autē

elemosina magis qm̄ thesauros auri
condere; qm̄ elemosina a morte libat.
et ipsa ē que purgat peccata. ⁊ faciet
inuenire uitā eternā. Qui autē faci
unt peccatū et iniquitatē: hostes se
ntie sue. Manifesto q̄ uobis ueritatē:
et si abscondā a uobis occultū sermo
nē. Quando orabas cū lacrimis. et
sepeliebas mortuos. et derelinq̄bas
prandiu. et mortuos p̄ diem abscon
debas in domo tua. et nocte sepelie
bas: ego obtuli orationē tuam dño.
Et quia acceptus eras deo: necesse fu
it ut temptatio p̄barer te. Et nunc
misit me dñs ut curare te: ⁊ saram
uxorem filij tui a demonio libarem.
Ego enī sum raphael angelus: un
de septē qui astam̄ ante dñm. Cūq̄
hec audissent. turbati sūt: et tremētes
cecidērunt sup̄ faciem suā. Dixitq̄ eis
angl's. Pax uobis. Nolite timere. Cre
nim cū eēem uobiscū p̄ uoluntatē di.
uidebar quidē uobiscū manducare
et bibere: s; ego cibo inuisibili ⁊ potu
qui ab hominib; uideri nō potest.
utō. Temp̄ est q̄: ut reuertar ad eū
qui me misit. Vos autē benedicite
dñm: et narrate om̄ia mirabilia ei.
Ip̄m bñdicite: et cantate ei. Et cum
hec dixisset: ab aspectu eorū ablatu
s est: et ultra eū uidere nō potuerunt.
Tunc p̄strati p̄ horas tres in faciem:
bñdixerunt dñm. Et exurgentes: nar
rauerūt oīa mirabilia eius. **XIII**

Apiens autē robias senior os su
um. bñdixit dñm: et dixit. Ma
gnus es dñe in eternū et in om̄ia se
cula regnū tuū; qm̄ tu flagellas et

saluas. deducis ad inferos et reducis:
et nō est qui effugiat manū tuā. Cō
fitemini dño filij isrl'. et in consp̄cū
gentiū laudate eū; qm̄ ideo disp̄sit
uos in gentes que ignorāt dñm. ut
uos enarretis mirabilia eius: ⁊ fa
ciatis scire eos quia nō est alius d̄s
om̄ps p̄ter eum. Ip̄e castigauit nos
p̄pter iniquitates nr̄as: et ip̄e saluabit
nos p̄pter m̄iam suam. Asp̄cite ergo
que fecit uobiscū; et cū timore ⁊ tre
more confitemini illi: regemq̄ sc̄lorū
exaltate in op̄ib; ur̄is. Ego autē in
terra captiuitatis mee cōfitebor illi:
qm̄ ostendit maiestātē suam in gen
tem peccatricē. Conuertimini itaq̄ pec
catores; et facite iusticiā coram deo:
credentes qd̄ faciat uobiscū m̄iam
suam. Ego autē et anima mea: in eo
letabimur. Bñdicite dñm om̄s electi
eius; agite dies leticie: et cōfitemini
illi. Ierlm̄ ciuitas di: castigauit te
dñs in op̄erib; manuū tuarū. Confi
tere deo in bonis. et bñdic dñm sc̄lorū;
ut reedificet in te tabnaculū suū. et
reuocet ad te om̄s captiuos tuos: et
gaudeas in om̄ia secula sc̄lorū. Luce
splendida fulgebis: et omnes fines
terre adorabunt te. Nationes ex lon
gino ad te uentent: et munera de
ferentes adorabūt dñm in te: et trā
tuam in sc̄ificationē habebūt. Hom̄
enī magnū inuocabitur in te. ⁊ ma
ledicti erunt qui cōtempserint te: ⁊
condempnati erunt qui blasphema
uerint te: bñdictiq̄ erunt qui edifi
cauerint te. Tu autē letaberis in fi
lijs tuis: qm̄ om̄s bñdicentur. et cō

lacioni ur̄e. immo exactioni. et sepo
sitis occupationib; quib; uehement̄er
aretabar. huic unā lucubratiuncu
lam dedi. magis sensum ex sensu
quā ex ūbo uerbiū transferēs. Nul
tor̄ codicum uarietatem uiciosissi
mā amputaui. sola ea que intelli
gentia integra in ūbis chaldeis in
uenire potui. latinis expressi. Acci
pice iudith uiduam. castitatis exem
plū. et triumphali laude. p̄petuus
eam p̄conus declarate. Hanc enim
n̄ solum feminis s; et uiris imitabi
lem dedit. qui castitatis eī remuniā
tor̄ uirtutē talem tribuit. ut inue
tum om̄ib; hominib; uinceret. et in
supabilem superaret. **Explicit prolog.**

Incipit liber iudith.

Arphaxat itaq; rex
medoz subiugauit
rat multas gentes
imperio suo. et ipse
edificauit ciuita
tem potentissimā. quā appellauit eg
bathanis. Ex lapidib; quadratis et
sectis fecit muros eius. in altitudi
nē cubitor̄ septuaginta. et in latitu
dine cubitor̄ triginta. Turres uero
eius. posuit in altitudine cubitor̄
centum. P̄ quadrum uō eaz; latus
utrumq;. uicenoꝝ pedum spacio ten
debat. Posuitq; portas eius. in al
titudine turriū. Et gl̄abatur quasi
potens in potentia exercitus sui. et
in gl̄a quadrigaz; suaz;. Anno igit̄
duodecimo regni sui. nabuchodono
sor̄ rex assyrior̄ qui regnabat in ni
niue ciuitate magna. pugnauit et

arphaxat. et obtinuit eū in campo
magno qui appellatur ragau circa
eufraten. et tygrim. et iadasan. in
campo erioth regis elycoꝝ. Tunc ex
altatum ē regnū nabuchodonosor̄.
et cor̄ eius eleuatum ē. Et misit ad
om̄s qui habitabant in cicilia et da
masco et lybano. et ad gentes que sūt
in carmelo et cedar. et inhabitantes
galyleam. et in campo magno esdre
lon. et ad om̄s qui erant in samaria.
et transflum̄ iordanē usq; ierlm̄. et
ad omnē terrā yesse. quousq; pue
niatur ad montes ethiope. Ad hos
om̄s misit nūcios nabuchodonosor̄.
rex assyrior̄. Qui om̄s uno aīo con
tradixerunt. et remiserunt eos ua
cuos. ac sine honore abiicerūt. Tunc
indignatus nabuchodonosor̄ rex ad
omnē terrā illam. iurauit p̄ thro
nū suū et regnū. qđ defenderet se

Ade omnib; hys. **I**
Anno t̄ciodesimo nabuchodono
sor̄ regis. uicesima sexta die p̄mi mē
sis. factū est ūbum in domo nabucho
donosor̄ regis assyrior̄. ut defenderet
se. Vocauitq; om̄s maiores. om̄esq;
duces bellatores suos. et habuit cū
eis mysteriū consilij sui. Dixitq;
cogitationē suam in eo ē. ut omnē
terrā suo subiugaret impio. Qđ
dictum cū placuisset omnib; uoca
uit nabuchodonosor̄ rex holofernē
p̄ncipem militie sue. et dixit ei. Eg
dere aduersum om̄e regnū occidentis.
et contra eos p̄cipue qui cōtempse
runt impiū meū. Non parcer̄ ocl̄s
tuus ulli regno. omnēq; urbē mi

nitam subiugabis in. Tunc holofernes uocauit duces et magistrat' uirtutis assyrioz; et dinumerauit uiros in expeditione sicut pcepit ei rex: centum uiginti milia peditu' pugnatoz. et equites. et sagittarios duodecim milia. Omnemq; expeditione suam p'fecit in multitudine innumabiliu' cameloz. cu' hys que exercitib; sufficerent copiose: bouum quoq; arma. gregesq; ouiu'. quoz n' erat numerus. Frumtu' ex omni syria in transitu suo compari constituit: aurum uo' et argentu' de domo regis assumpsit multu' nimis. Et pfectus e' ipse et omnis exercitus cu' quadrigis et equitib; et sagittariis: qui coopererunt faciem terre sicut locuste. Cumq; p'cessisset fines assyrioz: uenit ad mores magnos ange. qui sunt a sinistro cilie. Ascenditq; omnia castella eoz: et obrinuit omne munitione. Effregit aut' omne ciuitate opimatissima melorhi. pdauitq; omnes filios tharhis: et filios ysmahel qui erant contra faciem deserti. et ad austru' terre zeleon. Et transiuit eufraten. et uenit in melopotamia: et fregit omnis ciuitates excessas. que erant ibi. a torrente mambre usq; quo pueniatur ad mare. Et occupauit terminos ei' a cilicia usq; ad fines iaphet: qui sunt ad austru'. Conduxitq; omnis filios madian. et pdauit omne locupletatione eoz: omnisq; resistentes sibi occidit in ore gladij. Et post hec descendit in campos damasci. i' dieb; messis: et succendit oia sara:

omnisq; arbores. ac uineas fecit incidit. Et cecidit timor illi: sup omnes inhabitantes terram. **III**

Uinc miserunt legatos suos. uniusq; urbui. et punitiaz. reges. et pncipes: syrie scilicet melopotamie. et syrie sobal. et lybie atq; cilicie. Qui uementes ad holofernem: dixerunt. Desinat indignatio tua: circa nos. Melius e' enim ut uiuetes seruiam nabuchodonosor regi magno. et subditi simus tibi: qua' morientes cu' interitu nro. ipi seruitutis dampna patiamur. Omnis ciuitas nra. omnisq; possessio. omnis colles. et campi. armenta bouum. greges ouiu' caprazq; equoz. et cameloz. et uniuerse facultates nre atq; familie i' conspectu tuo sunt: sint omnia sub lege tua. Nos etiã et filij nri: serui tui sumus. Veni nobis pacificus do: et utere seruitio nro sicut placuerit tibi. Tunc descendit de montib; cu' equitib; in uirtute magna. et obrinuit omne ciuitate. et omne inhabitante terra. De uniuersis aut' urbib; assumpsit sibi auxiliarios uiros. fortes. et electos ad bellum. Tantusq; metus punitiaz illis incubuit: ut uniusq; urbui habitatores. pncipes et honorati. simul cu' p'lis exirent. obuia uenienti: excipientes eum cu' coronis et lampadib;. ducentes choros in tybis et tympanis. Hec tam ista facientes: ferocitate pectoris eius mitigare potuerunt. Nam et ciuitates eoz destruxit: et lucos eoz excidit. Precepit eni' illi nabucho

donosor rex. ut om̄s deos t̄re extimi-
naret: uidelicet ut ip̄e solus d̄s de-
ceretur: ab hys nationib; que potu-
tussēt holofernis potentia subiuga-
ri. **P**ransiens aut̄ syriam sobal ⁊ om-
nem appamā. omnēq; mesopotami-
am: uenit ad ydumeos in terrā ga-
baa. **A**ccipitq; ciuitates eor: et se-
dit ibi p̄ triginta dies. In quib; dieb;:
adunari p̄cepit uniūsum exercitū

Uirtutis sue. **H**inc audientes hec filij isrl̄ q̄
habitabant in terra iuda: timue-
runt ualde a facie eius. Tremor etiā
et horroz inuasit sensus eor: ne hoc
faceret iherlm̄ et templo d̄ni: qd̄ fe-
cerat ceteris ciuitatib; ⁊ templis eor.
Et miserūt in omnē samariā. per
circuitū usq; ihericho: et p̄occupa-
uerunt om̄s uertices montū. **E**t
murus circūdederunt uicos suos: et
congregauerūt frum̄ta in p̄paratio-
nē pugne. **S**acerdos etiam elyachim
scripsit ad uniūsos qui erant cont̄
eldrelon que ē contra faciē magni
campi iuxta dothaym. et uniūsis p̄
quos transitus eē poterat: ut obtine-
rent ascensus montū p̄ quos uia
eē poterat ad iherlm̄: et illic custodi-
rent ubi angustū iter esse poterat
int̄ montes. **E**t fecerunt filij isrl̄:
sc̄lm̄ qd̄ constituerat eis sacerdos
d̄ni elyachim. **E**t clamauit oīs p̄ls
ad d̄nm instantia magna: et humi-
hauerunt aīas suas in ieiunijs. ip̄i
et mulieres eor. **E**t induerunt se sa-
cerdotes cilicys: et infantes p̄stra-
uerunt cōtra faciē templi d̄ni:

et altare d̄ni opuerunt cilicio. **E**t cla-
mauerūt ad d̄nm d̄m isrl̄ unanimē:
ne darentur in p̄dam infantes eor: ⁊
uxores eor in diuisionē: et ciuitates
eor in extimū. et sc̄a eor in pollu-
tionē. **T**unc elyachim sacerdos d̄ni
magni. circūuit omnē isrl̄: allocut̄
q; est eos. dicens. **S**citote qm̄ exau-
diuit d̄ns p̄ces ur̄as. si manentes p̄
manseritis in ieiunijs et oratōib;:
in conspectu d̄ni. **M**emores estote
moysi serui d̄ni: qui amalech confi-
dentē in uirtute sua. et in potentia
sua. et in exercitu suo. et in clypeis
suis. et in currib; suis. et in equitib;
suis: nō ferro pugnando sed p̄cibus
sc̄is orando detecit. **S**ic erunt uniū
si hostes isrl̄: si p̄seueraueritis ī hoc
ope qd̄ cepistis. **A**d hanc igitur exho-
rationē eius. deprecantes d̄nm p̄mane-
bant in conspectu d̄ni: ita ut etiam
hij qui holocausta d̄no offerebant. p̄
cincti cilicys offerrent sacrificia d̄no:
et erat cinis sup̄ capita eor. **E**t ex
toto corde suo omnes orabant d̄m: ut
uisitaret p̄lm̄ suū isrl̄.

Nunciatumq; est holoferni p̄n-
cipi milicie assyrior. qd̄ filij
isrl̄ p̄pararent se ad resistendum. ac
montū itinera conclusissent: et fu-
rore nimio exarsit in iracundiam
magnā. **S**ocauitq; omnes p̄ncipes
moab et duces amon: et dixit eis.
Dicite m̄ quis sit p̄ls iste qui mon-
tana obsidet: aut que et quales. et
quante sint ciuitates eor. que etiā
sit uirtus eor. an que sit multitudo
eor. uel quis rex milicie eor: quate

huius coram deo suo; non poterim resistere illis. quoniam deus eorum defendet illos: et erimus in obprobrium uniuersae terre. Et factum est cum cessasset loqui achior uerba haec irati sunt omnes magnates holofernes: et cogitabant interficere eum. dicentes ad alterutrum. Quis est iste qui filios israel posse dicat resistere regi nabuchodonosor: et exercitibus eius. homines inermes. et sine uirtute. et sine pericia artis pugnae? Non ergo agnoscat achior quoniam fallit nos. ascendamus in montana: et cum capti fuerint potentes eorum. tunc cum eisdem gladio transiuerabitur: ut sciat omnis gens quoniam nabuchodonosor deus terre est: et propter ipsum alius non est.

Actum est autem cum cessasset loqui: indignatus holofernes uehementer dixit ad achior. Quoniam prophetasti nobis. dicens quod gens israel defendatur a deo suo: ut ostendam tibi quia non est deus nisi nabuchodonosor. cum percussis eos omnes sicut hominem unum. tunc et ipse cum eis assyriorum gladio interibis. et omnis israel tecum perditione disperiet: et probabis quoniam nabuchodonosor. dominus sit uniuersae terrae. Tuncque gladius militie mee transiet per latera tua: et confixus cades in uulnerato israel: et non respirabis ultra donec exterminetis cum illis. Porro autem si prophetiam tuam ueram existimas. non concidat uultus tuus: et pallor qui faciem tuam obtinuit discedat a te: si uerba mea haec potestas impleri non posse. Et autem noueris quia simul cum illis haec experietis: ecce

ex hac hora illos populo sociaberis: ut cum dignas gladii mei penas experierint. ipse simili ultioni subiaceas. Tunc holofernes precepit seruis suis ut comprehenderet achior. et duceret eum in bethuliam: et traderet eum in manus filiorum israel. Et accipientes eum serui holofernes. profecti sunt per campestria. Sed cum appinquassent ad montana. exierunt contra eos filii dibularum. Illi autem diuites a latere montis. ligauerunt achior ad artorem manibus et pedibus: et sic uinctum de restibus dimiserunt eum: et reuersi sunt ad dominum suum. Porro filii israel descendentes de bethulia: uenerunt ad eum. Quae soluentes. duxerunt ad bethuliam: atque in medio populi illum stantem. percunctati sunt quid retinisset. quod illum uinctum assyrii reliquissent. In diebus illis erant illic principes: orias filius mycha de tribu symeon: et carmi qui et gothoniel. In medio itaque seniorum et in conspectu omnium. achior dixit omnia. que locutus fuerat ipse interrogatus ad holofernem: et qualiter populus holofernes uoluisset. propter hoc uerbum interficere eum. et quem admodum ille holofernes iratus iussit eum israelitis hac de causa tradit: ut dum uinceret filios israel. tunc et ipsum achior diuisis iubeat supplicis interire: propter hoc quod dixisset. deus celi defensor est eorum. Cumque uniuersa achior exposuisset: omnes populi ceciderunt in faciem. adorantes dominum: et communi lamentatione et fletu unanimes preces suas domino effuderunt. dicentes.

Dñe d's celi et terre intueere supbiam
 illoꝝ. et respice ad nr̄am humilitatē;
 et faciē scōꝝ tuoz attende. ⁊ osten
 de quia n̄ derelinquis p̄sumtes de te:
 et p̄sumtes de se. ⁊ de sua uirtute glo
 riantes. humilias. finito itaq; fletu.
 et p̄ totum diem oratione p̄loꝝ com
 plecta: consolati sunt achioꝝ. dicētes.
 D's patrum nr̄oz cuius tu uirtutē
 p̄dicasti: ip̄e tibi hanc dabit uicissi
 tudinē: ut eoz tu magis uideas in
 teritum. Cum uō dñs d's nr̄ dederit
 hanc libratem seruis suis. sit et do
 tecum ī medio nr̄i: ut sicut placue
 rit tibi. ita cum tuis om̄ib; conuise
 ris. Tunc oras finito consilio sus
 cepit eū in domū suam: et fecit ce
 nam magnā. Et uocatis om̄ib; p̄s
 biteris simul: expleto ieiunio refe
 cerunt. Postea uō conuocatus oīs
 p̄lis p̄ totam noctem intra eccliam
 orauerunt: petentes auxiliū a deo
Holofernes autē VII. isrl.
 altera die p̄cepit exercitib; su
 is: ut ascenderēt contra bethuliam.
 Erant autē pedites bellatoꝝ centū
 uiginti milia. et equites duodeci
 milia: p̄ter p̄paraciones uiroz illoꝝ
 quos occupauerat captiuitas: ⁊ ad
 ducti fuerant de p̄uincis et urbib;
 uniuerse iuuentutis. Om̄s parit̄ pa
 rauerunt se ad pugnā: cōtra filios
 isrl. Et uenerūt p̄ crepidinē montis
 usq; ad apicem qui respicit dotha
 im: a loco qui dicitur belmaa usq;
 ad celmon. qui ē contra esdrelon.
 Filij autē isrl ut uiderunt multitu
 dinē illoꝝ. p̄strauerunt se sup̄ trā.

mittentes cinerem sup̄ capita sua:
 unanimes orantes. ut d's isrl m̄iam
 suā ostenderet sup̄ p̄lm suū. Et as
 sumtes arma sua bellica. federūt p̄
 loca que angusti itineris tramitem
 dirigunt inē montuosa: et erāt cul
 todientes ea. tota die et nocte. Porro
 holofernes dum circuiret p̄ gyrum.
 repperit qd' fons qui influēbat aq̄
 ductū illoꝝ. a parte australi extra
 ciuitatē dirigeret: et incidi p̄cepit
 aqueductū eoz. Erant tam̄ n̄ longe
 a muris fontes: ex quib; furim ui
 debantur haurire aquā. ad refocillā
 dum poti qm̄ ad potandū. S; filij
 amon et moab accesserūt ad holofer
 nem: dicentes. Filij isrl nō in lancea
 nec in sagitta confidunt: s; montes
 defendunt illos: et muniunt illos
 colles in p̄cipitio constituti. Et ergo
 sine congressione pugne possis eos
 supare: pones custodes fontū ut n̄
 hauriant ex eis. et sine gladio inefi
 cies eos: uel certe fatigati tradent
 ciuitatē suam. quā putant ī mon
 tib; positam supari nō posse. Et pla
 cuerunt hec ūba coram holoferne.
 et corā om̄ib; satellitib; ei: et con
 stituit p̄ gyrum centenarios p̄ sin
 gulos fontes. Cūq; ista custodia p̄di
 es uiginti fuisset expleta: defecerūt
 cysterne ⁊ collectiones aquay om̄ib;
 inhabitantib; bethuliam. ita ut n̄
 eēt intra ciuitatē unde facerentur
 uel una die: qm̄ ad m̄suram dabat
 p̄lis aqua cotidie. Tunc ad oram
 congregati om̄s uiri femineq; iuue
 nes et paruuli: omnes simul una

uocē dixerūt. **J**udicet d's inō nos & te. qm̄ fecisti in nos mala. nolens loqui pacifice cū assyrys; et p̄ hoc uendiderit d's nos in manib; eoz. et ideo non est qui adiuuet; cū p̄sternamur ante oculos eoz in siti et in p̄ditione magna. **E**t nunc congregate uniuersos qui in ciuitate sunt; ut sponte nos om̄s tradamus p̄plo holofernis. **N**e lius ē enī ut captiui b̄ndicam̄ d̄m̄ uiuentes; quā moriamur et sum̄ obprobriū om̄m̄ carni; cū uideam̄ uxores n̄ras. et infantes n̄ros. mori ante oculos n̄ros. **C**ontestamur hodie celum et terrā. et d̄m̄ patrū n̄roz qui uisceratur nos sc̄dm̄ peccata n̄ra; ut iam tradatis ciuitatē in manu milicie holofernis; ut sit finis n̄r breuis in ore gladij. qui longior efficit in ariditate sitis. **E**t cū hec dixisset; factus ē fletus. et ululatus magnus in ecclesia om̄ib; et p̄ multas horas una uoce clamauerūt ad d̄m̄. dicētes. **P**eccauim̄ cū patrib; n̄ris; inuultē egimus; iniquitatē fecim̄. **T**u q̄a pius es miserere n̄ri; et in tuo flagello uindica iniquitates n̄ras; & noli tradere confitentes te p̄plo qui ignorat te. ut n̄ dicant inter gentes ubi est d's eoz. **E**t cū fatigati hys clamorib; et hys fletib; lassati siluissent; exurgens ozias infusus lacrimis dixit. **E**quo animo estote fr̄es; et hos quinque dies expectem̄ a d̄no m̄iam. **S**orsitan enim indignationē suam abscedet; et dabit gl̄am̄ n̄ri suo. **S**i autē transactis quinque dieb; n̄ uenerit adiutor n̄ri; faciem us hec ūba que

Elocuti estis. **VIII.** **E**t factū ē cum audisset hec ūba iudith uidua que erat filia merari. filij ydoj. filij ioseph. filij ozie. filij elai. filij iammor. filij gedeon. filij taphoim. filij achitob. filij melchie. filij enan. filij nathanie. filij salathiel. filij symeon. filij ruben. et uir eius fuit manasses; qui mortuus est in dieb; messis ordeacee. **I**stabat enim sup̄ alligantes manipulos ī campo; et uenit estus sup̄ caput eius; & mortuus ē in bethulia ciuitate sua. et sepultus ē illic cū patrib; suis. **E**rat autē iudith relicta eius uidua; iā annis trib; et m̄sib; sex. **E**t in sup̄iorib; domus sue cubiculū secretū sibi fecerat; in quo cū puellis suis clausa morabatur. **E**t habens sup̄ lumbos suos ciliū. ieiunabat om̄ib; dieb; uite sue; p̄ter sabbata et neomenias. et festa dom̄i isrl̄. **E**rat autē eleganti aspectu nimis. **C**ui uir suus reliquerat diuitias multas. et familiam copiosam; ac possessiones armentis bouum et gregib; ouum plenas. **E**t hec erat in om̄ib; famosissima; qm̄ timebat d̄m̄ ualde; nec erat qui loqueretur de illa ūbum malū. **H**ec itaq; cum audisset qm̄ ozias p̄misisset quod transacto quinto die traderet ciuitatē; misit ad p̄biteros zambri. et charmi. **E**t uenerūt ad illam. **E**t dixit illis. **Q**uid est hoc ūbum in quo consensit ozias. ut tradat ciuitatem assyrys si intra quinque dies n̄ uenerit adiutor n̄ri nobis. **E**t qui estis uos qui

temptatis dñm. Non est iste sermo
qui misericordiam puocet: sed potius qui
iram excitet. et furorem accendat.
Postulatis uos tempus miseracionis
dñi. et in arbitrio uro diem consti-
tuistis ei. Sed quia patiens est dñs.
in hoc ipso peniteam: et indulgen-
tiam eius lacrimis postulem. Non
enim quasi homo sic deus cominabi-
tur: nec sicut filius hoīs ad iracun-
diam inflamabitur. Et ideo humi-
liemus illi animas nostras. et in spiritu con-
trito et humiliato seruentes illi.
dicamus flentes dño. ut scilicet uo-
luntate suam sic faciat nobiscum
miam suam: ut sicut conturbatum est
cor nostrum in superbia eorum. ita etiam de
nostra humilitate gloriemur: quoniam non
secuti sumus peccata patrum nostrorum
qui dereliquerunt dominum suum. et adiuue-
runt deos alienos. pro quo scelere da-
ti sunt in gladium et in rapinam et in
confusionem. inimicis suis. sicut au-
tem alterum dominum nescimus: propter ipsum.
Expectemus humiles consolationem eius:
et exquiret sanguinem nostrum de afflic-
tionibus inimicorum nostrorum. et humiliabit
omnes gentes quecumque insurgunt contra
nos: et faciet illas sine honore dominus
deus noster. Et nunc fratres quoniam uos qui estis
presbiteri in populo dei. ex uobis pender
anima illoꝝ. ad eloquium uerbum corda
illoꝝ erigite: ut memores sint quia
temptati sunt patres nostri: ut proba-
rentur si uere colebant dominum suum.
Memores esse debent quomodo pater noster
abraham temptatus est: et per multas
tribulationes probatus. dei amicus

effectus est. Sic ysaac. sic iacob. sic
moyses: et omnes qui placuerunt deo.
per multas tribulationes transierunt
fideles. Illi autem qui temptationes non
susceperunt cum timore domini. et impaci-
entiam suam et imperium murmura-
tionis sue. contra dominum protrulerunt:
extirpati sunt ab exterminatore:
et a serpentibus perierunt. Et nos quod
nec ulescamur pro hijs que pati-
mur: sed reputantes peccatis nostris.
hec ipsa supplicia minora esse. flagel-
la domini quasi serui qui corripimur.
ad emendationem non ad perditionem no-
stram euenisse credamus. Et dixerunt
illi: orias et presbiteri. Omnia que lo-
cuta es. uera sunt: et non est in ser-
monibus tuis ulla reprehensio. Hunc
ergo ora pro nobis: quoniam mulier sancta es.
et timens dominum. Et dixit illis uidith.
Sicut quod loqui potui dei esse cog-
noscat: ita quod facere disposui pro-
bate si ex deo est: et orate ut firmum
faciat consilium meum deus. Stabit
uos ad portam nocte ista: et ego
exeam cum abra mea: et orate. ut si-
cut dixistis. in diebus quinque respiciat
dominus populum suum israel. Nos autem nolo
ut scrutemini actum meum: et usque
dum renuntiem uobis. nichil aliud
fiat nisi oratio pro me ad dominum deum
nostrum. Et dixit ad eam orias: prin-
ceps iude. Vade in pace: et dominus sit
tecum in ultione inimicorum nostrorum.
Et reuertentes abierunt. **IX**

Ouibz abscedentibz uidith in-
gressa est oratorum suum: et in-
duens se cilio posuit cinere sup

caput suū: et prosternens se dño clamauit ad dñm. dicens. Dñe dñs patris mei symeon qui dedisti illi gladium. in defensione alienigenarū qui uolatores existerunt in conuincione sua. et denudauerūt femur uirginis in confusione. et dedisti mulieres illoꝝ in pdam. et filias eoz in captiuitate. et omnē pdam in diuisione seruis tuis qui zelauerunt zelum tuum. subueni queso te dñe dñs nris michi uidue. Tu enī fecisti priora; et illa post illa cogitasti: et hoc fecim est qd ipse uoluisti. Respice castra assyriorū nunc. sicut tunc castra egyptioꝝ uidere dignatus es: quando post seruos tuos armati currebant. confidentes in quadrigis et in equitatu suo. et in multitudine bellatoꝝ. **S** aspexisti sup castra eoz: et tenebre fatigauerunt eos. Tenuit pedes eoz abyssus: et aque opuerunt eos. Sic fiant et isti dñe qui confidunt in multitudine sua. et in carris suis; et in contis et in sagittis suis. et in lanceis glāntur: et nesciunt qā tu ipse es deus n̄r qui conteris bella ab initio. et dñs nom̄ est tibi. Erige brachium tuū sicut ab initio: et allide uirtutē illoꝝ in uirtute tua. Cadat uirtus eoz. in iracundia tua; qui pmittunt se uiolare sancta tua. et polluere tabernaculū nominis tui. et deicere gladio suo cornu altaris tui. **F**ac dñe: ut gladio pprio. eius supbia amputetur. Capiatur laqueo oculoꝝ suoz in me: et pcuties eum ex labijs caritatis mee. **D**a m̄ in

animo constantiā ut cōtempnam illū et uirtutē eius: ut cūtam illū. **E**rit enī memoriale noīs tui: cum manus femine detecerint eū. Non enī in multitudine ē uirtus tua domine: neq; in equoꝝ uirib; uolūtas tua. Nec supbi placuerunt tibi ab initio: s; humiliū et mansuetozū semp tibi placuit deprecatio. **D**s celoꝝ. creator aquaz. et dñs toti creature: exaudi me miseram deprecantem. et de tua miscilia p̄sumente. **M**emento dñe testam̄ti tui: et da ubi in ore meo. et in corde meo consiliū corrobora. ut domus tua in tua scificatione p̄maneat: et om̄s gentes agnoscant qm̄ tu es dñs. et non est alius. **F**actum ē autē cū **X**p̄ter recessasset clamare ad dñm: surrexit de loco in quo iacuerat. prostrata dño. Vocauit q; abram suam: et descendit in domū suam: et abstulit a se cilicium: et exiit se uestim̄to uirginitatis sue. Et lauit corp̄ suū. et unxit se mirro optimo. Et discriminauit crinem capitis sui: et imposuit mitram sup caput suū. Et induit se uestim̄tis iocunditatis sue: induitq; sandalia pedib; suis. **A**ssumpsitq; dextraliola et lilia. et in aures et anulos: et om̄ib; orn̄tis suis ornauit se. **C**ui etiā dñs contulit splendore: qm̄ omnis ista compositio n̄ ex libidine s; ex uirtute pendeat. Et ideo dñs hanc in illa pulchritudine amplauit: ut incompatibili decore omnū oculos appareret. **I**mposuit itaq; abre sue

ascopam uini. et uas olei. et polentā.
 et lapates. et panes. et caseum: et p
 fecta ē. Cumq; uenissent ad portam
 ciuitatis: inuenerūt expectantē oriā.
 et psbiteros ciuitatis. Qui cum ui
 disse eam: stupentes mirati sunt
 nimis pulchritudinē eius. Nichil
 tam interrogantes eam: dimiserunt
 transire. dicentes. **D**s patrū urōy
 det tibi grām. et omē consiliū cordi
 tui sua uirtute corroboret; et glētur
 sup te iherlm: et sit nom tuum in
 numero scōy et iustoy. **E**t dixerūt
 hu qui illic erant: omēs una uoce.
Fiat fiat. **J**udith g orans dñm: rñ
 sunt p portas. ipa et abra ei. **F**em
 ē aut cum descenderet monte circa
 ortum diei: occurrerūt ei explorato
 res assyrioy: et tenuerunt eam. di
 centes. **U**nde uenis. aut quo uadis.
Que respondit. **F**ilia sū hebreoy.
Ideoq; fugi a facie eoy; qm futu
 rum agnouit qd dentur uobis in
 depdationē: p eo qd contempnen
 tes uos. noluerunt ulcro tradere se
 ipos. et ut inuenerēt misericordiam in
 conspectu urō. **H**ac de causa cogita
 ui meū: dicens. **M**adam ad faciē
 pncipis holofernis ut indicem et
 secreta illoy: et ostendam illi quod
 aditu possit obtinere eos: ita ut nō
 cadat uir unus de exercitu et. **E**t
 cum audissent uiri illi ūba eius. cō
 siderabant faciē eius; et erat in
 oculis eoy stupor: qm pulchritudi
 nē eius mirabantur nimis. **E**t di
 xerunt ad eā. **C**onseruasti animā
 tuam: eo qd tale reperisti consili

um. ut descenderes ad dñm nr̄m. **H**e
 aut scias; qd cum steteris in conspē
 tu eius. bene tibi faciet: et eris gra
 tissima in corde ei. **D**ixeruntq; illā
 ad tabnaculū holofernis: nunciān
 tes eam. **C**umq; intrasset ante faciē
 eius: statim captus ē in suis oculis
 holofernes. **D**ixeruntq; ad eū satel
 lites eius. **Q**uis contempnit popl'm
 hebreoy. qui tam decoras mulieres
 habent. ut nō p hys merito contra
 eos pugnare debeam? **A**idens itaq;
 iudith holofernē sedentē in conopeo
 qd erat ex purpura et auro et sma
 ragdo et lapidib; pnciosis simul in
 textum: et cū in faciē eius inten
 disse: adorauit eū. psteruens se
 sup terrā. **E**t leuauerunt eā serui
 holofernis. iubente dño suo. **XI**

Quinc holofernes dixit ei. **Q**uo
 animo esto; et noli pauere in
 corde tuo: qm ego nūquā nocui iu
 rum. qui uoluit seruire nabucho
 donosor. regi. **P**opl's aut tuus si nō
 cōtempssit me: nō alleuassem ma
 nū meā sup eum. **N**unc aut dic m.
 qua ex causa recessisti ab eis: et pla
 cuit tibi ut uenisses ad nos. **E**t dixit
 iudith. **S**ume ūba ancille tue: qm
 si tu secutus fueris ūba ancille tue.
 pfectam rem faciet dñs tecum. **A**
 uit enī nabuchodonosor rex terre. et
 uiuit eius uirtus que est in te ad
 correptionē omnū aīalium erran
 tū: qm nō solum hōies seruiūt illi
 pre: s; et bestie agri obtemperant
 illi. **N**unciatur enim animi tui in
 dustria unūis gentib; et indica

tum est omni seculo quoniam tu solus bonus et potens es in omni regno eius: et disciplina tua omnibus punitis predicatur. Nec hoc latet quod locutus est achior: nec illud ignoratur quod et iussit euenire. Constat enim deum nostrum sic peccatis offensum; ut mada uenit per prophetas suos ad populum: quod traderet eum pro peccatis suis. Et quoniam sciunt se offendisse dominum suum filium israel: tremor tuus super ipsos est. Insuper etiam famas inuasit eos: et ab ariditate aque iam inter mortuos computantur. Denique hoc ordinant ut inefficant pecora sua. et sanguinem eorum bibant; et sanctam dominum sui que precepit dominus non contingi in frumento uino et oleo hec cogitauerunt impendere: et uolunt consumere que nec manibus deberent contingere. Ergo quoniam hec faciunt: certum est quod in perditionem dabitur. Ad ego ancilla tua cognoscens fugi ab illis: et misit me dominus hec ipsa nuntiare tibi. Ego enim ancilla tua dominum colo: etiam nunc apud te. Et exiet ancilla tua. et orabo dominum. et dicet michi quando reddat eis peccatum suum: et ueniens nuntiabo tibi. ita ut ego adducam te per medum ierusalem: et habebis omnem populum israel sicut oues quibus non est pastor. et non latrabit uel unus contra te: quoniam hec in dicta sunt per prudentiam dei. Et quoniam iratus est eis deus: hec ipsa missa sum nuntiare tibi. Placuerunt autem omnia uerba hec coram holoferne et coram pueris suis: et mirabantur ad sapientiam eius. et dicebant alter ad alterum. Non est talis mulier

super eam: in aspectu. in pulchritudine. et in sensu uerborum. Et dixit ad illam holofernes. Bene fecit deus qui misit te ante populum: ut des illum tu in manibus nostris. Et quoniam bona est promissio tua: si fecerit michi hec deus tuus. erit et deus meus: et tu in domo nabuchodonosor magna eris. et nomen tuum nominabitur in uniuersa terra. **XII**

Quoniam uisit eam introire ubi repositi erant thesauri eius: et uisit illic manere eam: et constituit quid daretur illi de conuiuio suo. Cui respondit iudith: et dixit. Aut non potero manducare ex hijs que in precipis tribui: ne ueniat super me offensio. Ex hijs autem que mecum detuli: manducabo. Cui holofernes ait. Si defecerint tibi ea que tecum detulisti: quid faciem tibi? Et dixit iudith. Non est anima tua domine meus: quoniam non expendet hec omnia ancilla tua: donec faciet deus in manu mea hec que cogitavi. Et induxerunt eam serui eius in tabernaculum quo precepit: et petiit dum introiret ut daretur ei copia nocte et ante lucem egrediendi foras ad orationem: et deprecandi dominum. Et precepit cubicularijs suis: ut sicut placeret illi. exiret et introiret. ad adorandum dominum suum per triduum. Et exibat noctibus in uallem betulie: et baptizabat se in fonte aque. Et ut ascendebat. orabat ad dominum dominum israel: ut dirigeret uiam eius ad libationem populi sui. Et introiens. munda manebat in tabernaculo: usque dum acciperet escam suam in uespere. Et factum est quarto die holofernes fe-

cit cenam seruis suis: et dixit ad uagao eunuchū. *M*ade: et suade hebream illam: ut sponte cōsentiat habitare mecum. *F*edum ē enī apud assyrios. si femina irrideat uirum: agendo ut immunis ab eo tñseat. *T*unc introiuit uagao ad iudith: et dixit. Non uereatur bona puella intrare ad dñm meū: ut honorifice tur ante faciem eius: et manducet cum eo et bibat uinū in iocunditate. *C*ui iudith respondit. *Q*ue ego sum. ut contradicam dño meo. *O*mne qd̄ erit ante oculos eius bonū et optimū: faciā. *Q*uicqd̄ autē illi placuerit: hoc in erit optimū. omnib; dieb; uite mee. *E*t surrexit: et ornauit se uestimētis suis: et ingressa stetit ante faciem ei. *C*or autē holofernis concussū est: erat enī ardens in concupiscentia ei. *E*t dixit ei holofernes. *B*ibe nūc. et accumbe in iocunditate: qm̄ inuenisti grām corā me. *E*t dixit iudith. *B*ibam dñe: qm̄ magnificata ē anima mea hodie p̄ omnib; dieb; meis. *E*t accepit et manducauit et bibit coram eo: ea que paueat illi ancilla eius. *E*t iocundus fcs̄ est holofernes ad eam: bibitq; uinū multū nimis: quantum nūquā biberat in uita sua.

Ut autē sero fcs̄ est. **XIII**
*F*estinauerūt serui ei ad hospitia sua. *E*t conclusit uagao ostia cubiculi: et abiit. *E*rant autē om̄s fatigati a uino. *E*ratq; iudith sola in cubiculo. *P*orro holofernes iacebat in lectulo: nimia ebrietate so-

pitus. *D*ixitq; iudith puella sue: ut staret foris ante cubiculū. et obseruaret. *S*tetitq; iudith ante lectum orans cū lacrimis: et labioꝝ motu in silentio dicens. *C*onfirma me dñe d̄s isrl̄. et respice in hac hora ad opa manū mear; ut sicut pm̄isisti. *i*herl̄m̄ ciuitatē tuam erigas: et hoc qd̄ credens p̄ te posse fieri cogitauim; p̄ficiam. *E*t cum hec dixisset. accessit ad columpnā que erat ad caput lectuli eius: et pugionē eius qui in ea ligatus pendebat. *e*xsoluit. *C*ūq; euaginnasset illum: apprehendit comā capitis eius: et ait. *C*onfirma me dñe d̄s isrl̄: in hac hora. *E*t percussit bis in ceruicē eius: et abscidit caput ei. *E*t abstulit conopeum ei a columnis: et euoluit corpis eius truncū. *E*t post percussū exiit: et tradidit caput holofernis ancille sue: et iussit ut mitteret illud in peram suā. *E*t exierunt due scdm̄ consuetudinē suam quasi ad orationē: et tñserunt castra. *E*t gyrantes uallem: uenerūt ad portā ciuitatis. *E*t dixit iudith a longe custodib; muroꝝ. *A*perte portas: qm̄ nobiscū ē d̄s: qui fecit uirtutē in isrl̄. *E*t fcs̄ est. cū audissent uiri uocem ei: uocauerūt p̄bros ciuitatis. *E*t concurrerūt ad eam om̄s a minimo usq; ad maximum: qm̄ spauerunt eā non eē uenturā. *E*t accendentes luminaria: congregauerunt circa eā uniuersi. *I*lla autē ascendens in eminentiore locū: iussit fieri silentiū. *C*ūq; om̄s tacuissent: dixit iudith. *L*audate do-

minū dñi nr̄m. qui nō deseruit sp̄an-
 tes in se. et in me ancillam suam ad-
 impleuit misericordiam suā quā p̄misit
 domui isrl̄: et interfecit in manu mea
 hostem ppli sui in hac nocte. Et p̄-
 ferens de pera caput holofernis: of-
 tendit illis. dicens. Ecce caput holo-
 fernis p̄ncipis milicie assyriorū: et
 ecce conopeum illi in quo recūbebat
 in ebrietate sua: ubi et p̄ manu fe-
 mine percussit illum dñs d̄s nr̄. Vi-
 uit aut̄ ip̄e dñs. qm̄ custodiuit me
 angl̄s eius: et hinc euntē. et ibi cōmo-
 rantē. et inde huc reuertentē. Et nō
 p̄misit me dñs ancillam suā corn-
 quinari: s; sine pollutione peccati
 reuocauit me uobis: gaudentē in
 uictoria sua. in euasione mea. in li-
 batione ur̄a. Confitemini illi om̄s
 qm̄ bonus: qm̄ in seclm̄ misericordia ei.
Ben̄dicti aut̄ adorantes dñm: dixe-
 runt ad eā. **B**en̄dixit te dñs in uir-
 tute sua: quia p̄ te ad nichilū rede-
 git inimicos nr̄os. Porro orias p̄-
 cept̄ ppli isrl̄: dixit ad eā. **B**en̄dicta
 es tu filia a dño deo excelso: p̄ om-
 nib; mulierib; sup̄ terram. **B**en̄dict̄
 dñs qui creauit celum et terrā. qui
 te direxit in uulnera capitis p̄nci-
 pis inimicorū nr̄orū: quia hodie ita
 nom̄ tuū magnificauit. ut n̄ recedat
 laus tua de ore hominū qui memo-
 res fuerint uirtutis dñi in et̄nū: p̄
 quib; n̄ pepasit aīe tue. p̄ angustias
 et tribulationes generis tui. sed
 subuenisti ruine ante consp̄m dei
 nr̄i. Et dixit om̄s ppl̄s. **F**iat fiat.
 Porro achior uocatus uenit. Et dixit

ei iudith. **D**s isrl̄ cui tu testimoniuū
 dedisti qd̄ ulciscatur se de inimicis su-
 is: ip̄e caput om̄ium incredulorū inci-
 dit in hac nocte in manu mea. **S**; ut
 probes quia ita ē. ecce caput holofer-
 nis qui in contemptu sup̄bie sue dñm
 isrl̄ contempsit: et tibi interitū mi-
 nabatur. dicens. **C**ū captus fuit po-
 pl̄s isrl̄: gladio p̄forari p̄cipiam la-
 tera tua. **V**idens aut̄ achior caput
 holofernis. angustatus p̄ pauore. ce-
 cidit in faciem suā sup̄ terrā: et es-
 tuauit aīa eius. **P**ostea uō quam re-
 sumpto sp̄u recreatus ē. p̄cidiu ad pe-
 des eius: et adorauit eam: et dixit.
Ben̄dicta tu deo tuo. in om̄i tabnaculo
 iacob: qm̄ in omni gente que au-
 dierit nom̄ tuū. magnificabitur
 sup̄ te deus israhel. **XIII**

Dixit aut̄ iudith: ad om̄nē po-
 pulū. **A**udite me fr̄es. **S**usp̄e-
 dite caput hoc: sup̄ muros nr̄os. **E**t
 erit. **C**um exierit sol accipiat unus-
 quisq; arma sua: et exite cū imp̄-
 tu: nō ut descendatis deorsum. sed
 quasi imp̄etū facientes. **T**ūc explo-
 ratores necesse erit ut fugiant: ad
 p̄ncipem suū excitandū ad pugnā.
Cumq; duces eorū concurrerint ad
 tabnaculū holofernis. et inuenerit
 eū truncū in suo sanguine uoluta-
 tū: decider sup̄ eos timor. **C**ūq; cog-
 noueritis fugere eos: ite post eos
 secuti: qm̄ d̄s conteret eos sub pedi-
 b; ur̄is. **T**unc achior uidēs uirtutē
 quā fecerat d̄s isrl̄. relicto gentili-
 tatis ritu credidit deo: et circumci-
 dit carnem p̄p̄cti sui: et appositus

est ad pplm isrl. et oīs successio eius. usq; in hodiernū diem. Nox autē ut ortus ē dies: suspenderunt sup muros caput holofernis. Accepitq; unquiscq; ut arma sua: et egressi sūt cum grandi strepitu ⁊ ululatu. Quid uidentes exploratores: ad tabnacu lū concurrerūt. Porro hy qui in tabnacu lo erant. uenientes et ante ingressum cubiculi p̄strepentes. excitandi gr̄a inquietudinē arte moliebantur: ut n̄ ab excitantib; sed a sonantib; holofernes euigilaret. Nilus enī audebat: cubiculū uirtutis assyrioz pulsando aut intrando ap̄re. S; cum uenissent duces eius et tribum et uniuersi maiores exercitus assyrioz: dixerūt cubicularijs. Intra te et excitate illum: qm̄ mures egressi de cauernis suis. audi sunt. puocare nos ad p̄lium. Tunc ingressus uagao cubiculū eius. stetit ante cortinam: et plausū fecit manib; suis. Suspiciabatur enī illū cum uidith dormire. S; cū nullū motū iacētis. sensu aurū caper. accessit primās ad cortinam: et eleuans eam. uidēs q; cadauer holofernis absq; capite. in suo sanguine tabefactū iacere sup fram. exclamauit uoce magna cum fletu: et scidit uestim̄ta sua. Et ingressus tabnacu lū uidith: nō inuenit eā. Et exiit foras ad pplm: et dixit. Una mulier hebreica. fecit confusionē in domo regis nabuchodonosor. Ecce enī holofernes iacet in terra: et caput eius n̄ est in illo. Quid cum audissent p̄ncipes ur-

tutis assyrioz. sciderūt om̄s uestim̄ta sua: et intolerabilis timor ⁊ tremor cecidit sup eos: et turbati sūt animi eoz ualde. Et factus ē clamor incōpabilis: in media castra eoz. **XV**

Qumq; om̄s exercitus decollatū holoferne audisset. fugit mens et consiliū ab eis: et solo timore ⁊ metu agitati. fuge p̄sidium sumūt: ita ut nullus loqueretur cū primo suo. s; inclinato capite relictis om̄ib; euadere hebreos quos armatos sup se uenire audierant conarentur. fugientes p̄ uias campoz. et semitas collū. Adidentes itaq; filij isrl fugientes illos. descendētes clangentesq; tubis. et ululantes post ipos; et qm̄ assyrii nō adunati in fugam ibant p̄cipites. filij autē isrl uno agmine p̄sequentes: debilitabant omnes quos inuenire potuissent. Misitq; ozias nūcios. p̄ om̄es ciuitates ⁊ regiones isrl. Om̄s itaq; regio om̄isq; urbs. electam uenitū armatam misit post eos: et p̄secuti sunt eos in ore gladij: quousq; puenirēt ad extremitatē finium suoz. Reliqui autē qui erāt in bethulia. ingressi sunt castra assyrioz: et p̄dam quā fugientes assyrii reliquerant abstulerunt: et onustati sunt ualde. Hy uero qui uictores exstiterant reuerfi sūt ad bethuliam. et om̄ia quecūq; erant illoz abstulerūt secum: ita ut nō eēt numerus in pecorib; et in uimentis et uniuersis mobilib; eoz: ut a minimo usq; ad magnū. om̄s

diuites fierent de pdationib; eoz.
 Joachin aut sumus pontifex de ihe
 rlm uenit in bethuliam cu uniuersis
 psbiteris suis: ut uideret iudith.
 Que cu exisset ad illum: benedixe
 runt illam omis. una uoce dicentes.
 Tu gla iherlm. tu leticia isrl. tu ho
 norificentia ppli nri. que fecisti uiri
 liter: et confortatu est cor tuu. eo qd
 castitate amaueris: et post uirum
 tuu alteru nescieris. Ideo et manus
 dni confortauit te: et ideo eris bndi
 cta in eternu. Et dixit omis pls. Fiat
 fiat. **P** dies aut triginta: uix collec
 ta sunt spolia assyrioz a poplo isrl.
 Porro uniuersa que holofernis pecu
 liaria fuisse pbata sunt dederunt iu
 dith. in auro et argento. et uestib;
 et gemmis. et omni suppellectili: et
 tradita sunt oia illi a plo. Et omis
 ppli gaudebat cu mulierib; et uir
 gimb; et iuuenib;: in organis et cy
Q uincantant **XVI** tharis.
 uit canticu hoc dno iudith:
 dicens. Incipite dno in tympanis:
 cantate dno in cymbalis. Modula
 mini illi psalmu nouu: exultate.
 et inuocate nom eius. Dns sterens
 bella: dns nom est illi: qui posuit
 castra sua in medio ppli sui: ut eri
 per nos de manu omnium inimicoy
 nroy. Venit assur ex montib; ab aqui
 lone in multitudine fortitudinis
 sue: cui multitudo obturauit turren
 tes: et equi eoz coopuerunt ualles.
 Dixit se incensuru fines meos. et iu
 uenes meos occisuru in gladio: in
 fantes meos dare in pdam: iurgies

in captiuitate. Dns aut omps no
 cuit eu: et tradidit in manus femi
 ne: et confudit eu. Non enim cecidit
 potens eoz a iuuenib;: nec filij ty
 ran percusserunt eu. nec excelsi gigan
 tes imposuerunt se illi: s; iudith filia
 merari. in specie faciei sue dissoluit
 eu. Exiit eni se uestimto iudicari:
 et induit se uestimto leticie: in exul
 tatione filioy isrl. **I** nxit faciem su
 am unguento: et colligauit cinctu
 nos suos nutra: ad decipiendu illu.
S andalia eius rapuerunt oculos eius:
 pulchritudo ei captiua fecit aiam
 eius. Amputauit pugione ceruice
 ei. Horruerunt pse constantia eius:
 et medi audacia eius. Tunc ulula
 uerunt castra assyrioz: quando appa
 ruerunt humiles mei. arefcentes in
 siti. Filij puellar copunxerunt eos:
 et sicut pueros fugientes. occiderunt
 eos: perierunt in plo a facie dni mei.
I mnu cantem dno: ymnu nouu
 cantem deo nro. Adonay dne. mag
 nis es tu. et pclarus in uirtute
 tua: et que supare nemo potest.
T ibi seruat omis creatura tua: qa
 dixisti et facta sunt. misisti spiritu
 tuu. et creata sunt: et no est qui re
 sistat uoci tue. Montes a fundame
 tis mouebuntur cu aquis: petre sicut
 cera liquefcent ante facie tua. Qui
 aut timent te: magni erunt apud te
 p omia. **B** e genti insurgenti sup ge
 nus meu. Dns enim omps uindi
 cabit in eis: in die iudicii uisitabit
 illos. Dabit eni ignem et uermes
 in carnes eoz: ut urantur et senti

ant usq; in sempiternū. Et factū est post hec: om̄s ppl̄s post uictoriam uenit ad iher̄im adorare dñm. Et mox ut purificati sunt. obtulerunt om̄s holocausta. et uota et repmissi ones suas; porro uidith uniuersa arma bellica holofernis que dedit illi ppl̄s. et conopeū qđ ip̄a sustulāt: in anathema obliuionis. Erat aut̄ ppl̄s iocundus scđm faciē scōr: ⁊ p tres m̄ses gaudiū huius uictorie celebratū est cū uidith. Post dies aut̄ illos uniuersq; redijt in sua; et uidith magna facta est in bethulia: et p̄larior erat uniuise terre isrl̄. Erat enim uirtuti castitas adiuncta; ita ut nō cognosceret uirum omnib; dieb; uite sue: ex quo defūctus ē manassēs uir eius. Erat aut̄ festis dieb; p̄cedens cū magna gl̄a. Mansit aut̄ in domo uiri sui anno centū quinq; et dimisit abram suam lib̄am. Et defuncta ē: ac sepulta cū uiro suo in bethulia. Luxitq; eam om̄s ppl̄s: dieb; septē. In om̄i aut̄ sp̄atio uite eius nō fuit qui p̄turbaret isrl̄: et post mortē eius annis multis. Dies aut̄ uictorie huius festiuitatis ab hebreis in numero scōr dierum accipitur: et colitur a iudeis ex illo tempore usq; in p̄sentem diem. **Explicit liber uidith.**

Incipit prologus in librum hester.
Librum hester uarijs translationib; constat esse uiciatum: quē ego de archiuis hebreor̄ re-
 leuans. uerbū e uerbo expressius

transuli. Quē librum editio uulgata lacinosus hinc inde uerbor̄ finib; trahit. addens ea que ex tempore dici poterant et audiri; sicut solitum est scolari; disciplinis. sumpto thēmate excogitare. quib; uerbis uti potuit qui iniuriam passus est: uel ille qui iniuriam fecit. Vos autem o paula et eustochium. que et bibliothecas hebreor̄ studiosis intrare. et interpretum certamina comprobastis; tenentes hester hebraicum librum. p̄ singula uerba nr̄am translationē aspiciate. ut possitis agnoscere. me nichil etiā augmentasse addendo: sed fidei testimonio simpliciter sicut in hebreo habetur. hystoriam hebraicam latine lingue tradidisse. Nec affectamus laudes hominum: nec uituperationes expauescimus. Deo enim placere curantes. minas hominū penitus non timemus; qm̄ dissipat deus ossa eor̄ qui hominib; placere desiderant: et scđm apostolum. qui eiusmodi sunt. serui xp̄i esse non possunt. Rufum in libro hester alphabetum ex minio usq; ad tetham litteram fecimus diuisis in locis: uolentes scilicet septuaginta interpretum ordinem per hec insinuare studioso lectori. Vos enim iuxta morem hebreor̄ ordinem p̄sequi: etiam in septuaginta editione maluimus. **Explicit prologus. Incipit liber hester.**

A diebus assueti qui regnauit ab in-
 dia usq; ethyopiam. sup centū u-
 ginti septem puincias. qūdo sedit
 in solio regni sui: susa ciuitas reg-
 ni eius exordium fuit. Tercio igit
 anno impy sui fecit grande conuiu-
 um cunctis pncipib; et pueris suis.
 fortissimus psay et medox inclitis. et
 pfectis puinciar. coram se: ut osten-
 deret diuicias glē regni sui ac mag-
 nitudinē atq; iactantiā potentie sue.
 multo tempe centū uidelicet et octo-
 ginta dieb;. Cumq; implēntur dies
 conuiuij; inuitauit omnē pplm qui
 inuētus est susis a maximo usq; ad
 minimū: et iussit septem dieb; con-
 uiuiū pparari in uestibulo orti. et
 nēmōnis qd regio cultu et manu cōn-
 situm erat. Et pendebant ex omni
 parte tentoria aerij coloris. et carpa-
 simi. et iacinctim. sustentata funib;
 byssinis ac purpureis; qui eburneis
 circulis inserti erant: et columpnis
 marmoreis fulciebantur. Lectuli q;
 aurei et argentei sup pauimentū
 smaragdino et pario stratū lapide
 dispositi erant: qd mira uarietate.
 pictura decorabat. Bibebant autē q;
 inuitati erant. aureis poculis: et a-
 lys atq; alys uasis. cū inferebant.
 Vinū quoq; ut magnificentia regna
 dignū erat: habūdans et pcpuum
 ponebatur. Nec erat qui nolentes co-
 geret ad bibendū; s; sic rex statuāt.
 pponens m̄sis singulos de pncipib;
 suis: ut sumeret unquisq; qd uell.
 Nastihi quoq; regina fecit conuiu-
 um feminax in palatio ubi rex as-

suetus manere consueuāt. Itaq; die
 septimo cū rex eēt hylarior. et post
 nimīā potationē incaluisse mero;
 pcepit maumam. et bazatha. et arbo-
 na. et bagatha. et zarath. et abgatha.
 et charcas. septem eunuchis qui in
 conspectu eius ministrabāt; ut intro-
 ducerēt reginā uasthi coram rege. po-
 sito sup caput eius diademate: ut
 ostenderet cunctis pplis et principib;
 illius pulchritudinē. Erat enim pul-
 chra ualde. Que renuit: et ad regis
 impū qd p eunuchos mandauerat.
 uenire contempsit. Unde iratus rex
 et nimio furore succensus. interroga-
 uit sapientes q; ex more regio semp
 ei aderant. et ulox faciebat cuncta
 consilio. scientiū leges ac iura ma-
 ior; erant autē pmi et pximi. char-
 sena. et sechar. et admatha. et thar-
 sis. et mares. et marsana. et manu-
 cha. septē duces psay atq; medox. q;
 uidebant faciē regis. et primi post
 eum residere soliti erant: cui senten-
 tie uasthi regina subiaceret. que as-
 sueti regis impū qd per eunuchos
 mandauerat. face noluisse. Respo-
 ditq; manucha: audiente rege atq;
 pncipib;. Non solum regem lesit re-
 gina uasthi: s; et om̄s pncipes et
 pplōs qui sunt in cunctis puincis
 regis assueti. Egredietur enī sermo
 regine ad om̄s mulieres ut cōtemp-
 nant uiros suos: et dicant. Rex as-
 suetus iussit ut regina uasthi intē-
 ret ad eū: et illa noluit. Atq; hoc ex
 emplo: om̄s pncipū conuges psay
 atq; medox. paruipendent imperia

maritorum. Unde regis iusta est indignatio. Si tibi placet. egrediatur edictum a facie tua; et scribatur iuxta legem perax atque medicorum quam preteriri illicitum est. ut nequaquam ultra regina uasthi ingrediatur ad regem: sed regnum illi altera que melior est illa accipiat. Et hoc in omne quod latissimum est punctum tuarum diuulgetur impium: ut cuncte uxores tam maiorum quam minorum deferant maritis suis. Placuit consilium eius regi et principibus: fecitque iuxta consilium manuchae. Et misit epistolas per uniuersas punctas regni sui. ut queque gens audire et legere poterat diuersis linguis et litteris: esse utrosque principes ac maiores in domibus suis: et hoc per cunctos populos diuulgari.

Hys ita gestis. postquam regis assueri indignatio defertuerat: recondatus est uasthi. et que fecisset. uel que passa esset. Dixeruntque pueri regis ac ministri eius. Querantur regi puellae uirgines. ac speciose. et mittantur qui considerent per uniuersas punctas puellas speciosas et uirgines: ac adducant eas ad susam ciuitatem. et tradant in domum feminarum sub manu egeri eunuchi. qui est propositus et custos mulierum regiarum: et accipiant mundum muliebrem. et cetera ad usus necessaria. Et quecumque inter omnes oculis regis placuit: ipsa regnet per uasthi. Placuit sermo regi: et ita ut suggererant iussit fieri. Erat uir iudeus in susis ciuitate uocabulo mardocheus. filii iair. filii semei. fi-

lii eius. de stirpe iemini. qui translatus fuerat de iherusalem eo tempore quo iechoniam regem iuda. nabuchodonosor rex babilonis translulerat: qui fuit natus eius filie fratris sui edisse. que altero nomine uocabatur hester. et utrumque parentem amiserat: pulchra nimis et decora facie. Mordochusque patrem et matrem: mardocheus sibi eam adoptauit in filiam. Cumque preceperit regis impium. et iuxta mandatum illi multe pulchre uirgines adducerentur susam. et egeri traderentur eunuchis: hester quoque inter ceteras puellas et tradita est: ut seruaretur in numero feminarum. Que placuit ei. et inuenit gratiam in conspectu illius: ut accelleret mundum muliebrem: et traderet ei partes suas. et septem puellas speciosissimas de domo regis: et tam ipsam quam pedisequas eius ornaret atque excolleret. Que noluit ei indicare: ipsum et patriam suam. Mardocheus enim preceperat ei: ut de hac re omnino reticeret. Qui deambulabat cotidie ante uestibulum domus in qua electe uirgines seruabantur. curam agens salutis hester: et scire uolens quid ei accideret. Cum autem uenisset tempus singularum per ordinem puellarum ut intrarent ad regem. expletis omnibus que ad cultum muliebrem pertinebant: mensis duodecimum utebatur: ita dicitur ut sex mensibus oleo ungerentur mitino. et alijs sex quibusdam pigmentis et aromatibus uterentur. Ingressusque ad regem. quecumque postulasset ad ornatum pertinentis accipiebat: et

placuerat complere. de rebus
max ad reges aduocari
que creauerat tunc opo
re mane: atque inde in sedis
debeantur: que suo manu
es eunuchi erant: qui circue
psis pfectas. hie habebat p
m. ad regem ultra redire:
miller rex. et eam uenire
is re rone. Cuius autem tem
mine. mstrabat dno qua hie
habebat frs mardochei quam
opauerat et filiam: mtrar
re ad regem. Cur n que fuit
mstrabat: si quom: uoluit
a comehus cultus uirgini.
ad uenire dicit. Erat enim
dualde: et mtrabat pulch
re omni oculis grandi et a
lis uidebat. Dicitur et uir
mstrabat regis assueri. mtr de
p uenire rebre: septimo mo
re mane eam rex plus q
uoluit: habuit granu et
fuit aut eo sup omis mulier.
dicitur in regna in capite
fuit: eam regnare i loco uas
mstrabat: quoniam
i cunctis principibus et seruis su
p mtrabre: et nupris hie
dicitur reque uniuersis p mtrab
mstrabat regis e iuxta magne
p mtrabre. Cuius et sedo quere
mstrabat et congregauerunt
mstrabat mtrabat ad regis na
mstrabat p mtrabat hie p mtr
mstrabat mtrabat: iuxta mand
mstrabat enim ille p mtrabat

ut eis placuerat compositae. de trichimio feminay ad regis cubiculū trāsibant. Et que intrauerat uespe. egrediebatur mane; atq; inde in sedas edes deducebantur: que sub manu sasagari eunuchi erant. qui cōcubinis regis p̄sidebat. Nec habebat potestatem. ad regem ultra redeundi: nisi uoluisset rex. et eam uenire iussisset ex noīe. Cuoluto autē tempore p̄ ordine. instabat dies quo hestilia abiahel fr̄s mardochei quam sibi adoprauerat in filiam: intrare deberet ad regem. Que n̄ que siuit muliebrē cultū: s; quecūq; uoluit egeus eunuchus custos uirginū. hec ei ad ornatū dedit. Erat enim formosa ualde: et incredibili pulchritudine. omnium oculis gratiosa et amabilis uidebatur. Ducta est itaq; ad cubiculū regis assueti. mēse decimo qui uocatur rebech: septimo āno regni ei. Et amauit eam rex plus q̄ om̄s mulieres: habuitq; gratiā et misericordiam corā eō sup om̄s mulieres. Et posuit diadema regni in capite eius: fecitq; eam regnare ī loco uashti. Et iussit conuiuū p̄pari p̄ magnificū cunctis p̄ncipib; et seruis suis: p̄ conuictione ⁊ nuptijs hester. Et dedit requiē uniuersis puincis: ac dena largitus ē iuxta magnificētiam p̄ncipalem. Cūq; et sedo querebantur uirgines et congregarentur: mardocheus manebat ad regis ianuā. Flectum p̄diderat hester patriam et p̄lm suum: iuxta mandatū eius. Quicquid enim ille p̄cipiebat

obseruabat hester: et ita cuncta faciebat. ut eo tempore solita erat quoeam paruulā nutrebat. Co igitur tempore quo mardocheus ad regis ianuam morabatur: irati sunt bagathan et thares duo eunuchi regi. qui ianitores erant. et in p̄mo palatii limine p̄sidebant: uolueruntq; ī regem insurgere. et occidere eum. Qd mardocheū nō latuit. Scitinq; nūciāuit regine hester: et illa regi ex noīe mardochei. qui ad se rem detulerat. Quesiūt et inuentū: et appensus est uterq; eorū in patibulo. Mandatū q; hystoriz: et annalib; traditū corā

Post hec rex assueti **III** regē. exaltauit aman filiū amadathi qui erat de stirpe agag: et posuit solum ei sup om̄s principes q̄s habebat. Cunctiq; serui regis qui in forib; palatii uersabantur. flectebant genu: et adorabant aman. Sic enim eis p̄cepit impator. Solus mardocheus nō flectebat genu: neq; adorabat eum. Cui dixerunt regis pueri: qui ad fores palatii p̄sidebant. Cur p̄ter ceteros nō obseruas mandata regis. Cumq; hoc crebrius dicerent. et ille nollet audire: nuntiauerūt aman: scire cupientes utrū pseueraret in sententia. Dixit enim eis: se eē iudeum. Qd cū audisset aman. et exp̄m̄to p̄basset qd mardocheus nō sibi flecteret genu: nec se adoraret: iratus ē ualde. Et p̄ nichilo dux in unū mardocheum mittere ianus suas: audierat enī quod eēt gentis iudee: ma-

gis quoq; uoluit omnē iudeorū qui
 erant in regno assueri p̄dere natio
 nē. Mense primo cuius uocabulū
 est nisan. anno duodecimo regni
 assueri. missa est sors in urnam que
 hebraice dicitur phur. coram aman.
 quo die et quo m̄se. gens iudeorū
 deberet interfici. Et exiit mense
 duodecimo: qui uocatur adar. Dixit
 aman: regi assuero. Est ip̄s p̄ om̄s
 puincias regni tui dispersus. et a se
 mutuo sepatus. nouis utens legib;
 et ceremoniis: insup et regis sc̄ta
 cōtempnens. Et optime nosti: qd̄ n̄
 expediat regno tuo. ut insoleat p̄
 licentiā. Si tibi placet: decerne ut
 peat: et decem milia talentorū appē
 dam archatys gaze tue. Tulit ergo
 rex anulū quo utebatur de manu
 sua: et dedit eū aman filio amada
 thi. de p̄genie agag. hosti iudeorū. Di
 xitq; ad eum. Argentū qd̄ polliceris
 tuum sit: de poplō age qd̄ tibi pla
 cet. Vocatiq; sunt scribe regis m̄se
 p̄mo nisan. terciadecima die eiusdē
 m̄sis: et scriptum ē ut iussat aman
 ad om̄s satrapas regis. et iudices. p̄
 uinciarū diuisarūq; gentiū. ut queq;
 gens legere poterat et audire. p̄ ua
 rietate linguarū: ex nomine regis
 assueri. Et littere signate ip̄i anulo
 misse sunt p̄ cursores regis ad uni
 ūsas puincias suas: ut occiderent
 atq; deleterent om̄s iudeos a puero
 usq; ad senem. paruulos et mulie
 res. uno die. hoc ē terciodesimo. m̄si
 duodecimo qui uocatur adar: et bo
 na eorū diripent. Sūma autē eplax

fuit hec: ut om̄s puincie sc̄rent. et p̄
 pararent se ad predictā diem. Festi
 nabantq; cursores qui missi erant:
 explere regis imp̄iū. Statimq; in
 susis pependit edictum a rege. et a
 man celebrante conuiuū: et cūctis
 iudeis qui in urbe erant. flentibus.

Ove cum audisset mar
 docheus. sc̄dit uestim̄ta sua.
 et indutus ē sacco. spargens cinerē
 capiti: et in platea medie ciuitatis
 uoce magna clamabat. ostendēs ama
 ritudinē animi sui: et hoc euilatu
 usq; ad fores palaty gradiens. Non
 enim erat licitū: indutū sacco aulā
 regis intrare. In omnib; quoq; pro
 uincis. oppidis ac locis. ad que crude
 le regis dogma puenerat: planctus
 ingens erat apud iudeos. ieiuniū
 ululatus. et fletus. sacco et cinere
 multis. p̄ strato urentib;. Ingressē
 sunt autē puelle hester. et eunuchy:
 nuntiauerūtq; ei. Qd̄ audiens: cō
 sternata ē. Et uestem misit: ut ab
 lato sacco indueret eā. Quā accipe
 noluit. Accitōq; athac eunuchō que
 rex ministrū ei dederat: precepit ut
 iret ad mardocheū: et disceret ab eo
 cur hoc faceret. Egessusq; athac iuit
 ad mardocheum: stantē in platea ci
 uitatis. ante ostiū palaty. Qui in
 dicauit ei om̄ia que acciderant: q̄
 modo aman pm̄ississet ut in thesau
 ros regis. p̄ iudeorū nece inferret ar
 gentum. Exemplar q̄q; edicti qd̄
 pendeat in susis dedit ei ut regi
 ne ostendēt: et moneret eam ut in
 traret ad regem: et deprecaretur eū

pro iplo suo. Regressus athac: nun-
 tiavit hester omnia que mardocheus
 dixerat. Que respondit ei: et iussit
 ut diceret mardocheo. Omnis seruit
 regis et cuncte que sub ditione eius
 sunt noxunt punitie; qd' siue uir
 siue mulier non uocatus, interius
 atriu regis intrauerit. absq; ulla
 cunctatione statim interficiat: nisi
 forte rex aurea uirgam ad eum re-
 tenderit. p signo clementie. atq; ita
 possit uiuere. Ego igitur quom ad
 regem intrare potero. que triginta
 iam dieb; no sum uocata ad eum.
 Qd' cum audisset mardocheus: tur-
 sum mandauit hester. dicens. Ne
 putes qd' aiam tuam tantu libe-
 res: quia in domo regis es. p cunc-
 tis iudeis. Si eni nunc silueris; p
 aliam occasione libabuntur iudei:
 et tu et domus patris tui pibitis.
 Et quis nouit utrum idcirco ad
 regnum ueneris. ut in tali tempe
 parareris? Rursuq; hester hec
 uerba mardocheo mandauit. Vade
 et congrega omis iudeos quos in su-
 lis repereris: et orate p me. No co-
 medatis neq; bibatis trib; dieb; et
 trib; noctib;: et ego cum ancillis me-
 is simul ieiunabo. Et tunc ingre-
 diar ad regem contra legem faciens
 inuocata: tradensq; me morti et
 pculo. Fuit itaq; mardocheus: et fe-
 cit omnia que ei hester pcepit.

Die autem tertia induta est hester
 regalib; uestimtis: et stetit in
 atrio domus regie. qd' interius erat
 contra basilicam regis. At ille sede-

bat sup solum suu in consistorio pa-
 laty: contra ostiu domus. Cumq; ui-
 disset hester regina stante; placuit
 oculis eius. et extendit contra eam
 aurea uirgam. qua tenebat manu.
 Que accedens: osculata e sumita-
 tem uirge eius. Dixitq; ad eam rex.
 Quid uis hester regina? Que est
 peticio tua? Etiam si dimidia par-
 tem regni petieris: dabitur tibi. At
 illa respondit. Si placet regi; obse-
 cro ut uenias ad me hodie et aman
 tecum: ad conuiuui qd' parauit. Sta-
 timq; rex. Vocate inquit aman cito:
 ut hester obediat uoluntati. Uene-
 runt itaq; rex et aman ad conuiuui:
 qd' regina eis pauerat. Dixitq; ei
 rex: postqm unu biberat habun-
 danter. Quid petis ut detur tibi. et
 p qua re postulas? Etia si dimidi-
 am partem regni mei petieris: im-
 petrabis. Cui respondit hester. Pe-
 ticio mea et pces: iste sunt. Si iue-
 ni gram in conspectu regis. et si regi
 placet ut det m qd' postulo. et mea
 impleat petitionem; ueniat rex et
 aman ad conuiuui qd' parauit eis:
 et cras apiam regi uoluntate mea.
 Egredius e itaq; aman die illo: le-
 tus et alacer. Cumq; uidisset mardo-
 cheum sedente ante fores palaty. et
 no solum no assurrexisse sibi. s; nec
 motu quide de loco sessionis sue: in-
 dignatus e ualde. Et dissimulata
 ira reuersus in domu suam. conuoca-
 uit ad se amicos. et zares uxore sua;
 et exposuit illis magnitudine diui-
 tiar suar. filiozq; turba: et quanta

eum gl'a sup om's pncipes et seruos suos rex eleuasset. Et post hec ait. Regina quoq; hester nullū alium uocauit cū rege ad conuiuū p̄ter me: apud quam etiā cras cū rege pransurus sum. Et cū hec omnia habeam; nichil me habere puto qm̄ diu uideo mardocheū uideum. sedentē ante fores regias. Responderūtq; ei: zares uxor eius. et ceteri amici. Iube pari excelsam trabem. habentē altitudinis qinquaginta cubitos; et dic mane regi ut appendatur mardocheū sup eam: et sic ibis cū rege lectus ad conuiuū. Placuit ei consilium: et iussit excelsam pari crucem. **VI**

Doctem illam dixit rex insomne: iussitq; sibi afferi hystorias. et annales priorū temporū. Que cū illo p̄sente legerentur: uentum est ad illum locum ubi scriptū erat. quomodo nuntiasset mardocheus insidias bagathan et thares eunuchorū regem assuerū uigulare cupientū. Quid cum audisset rex: ait. Quid p̄ hac fide honoris ac p̄miū. mardocheū consecutus ē. Dixeruntq; ei serui illius: ac ministri. Nichil omnino mercedis accepit. Statimq; rex. Quis ē inquit in atrio. Aman q̄ppe interiū atrium domus regie intrauerat; ut suggereret regi ut iuberet mardocheum affigi patibulo: qd' ei fuerat p̄paratum. Responderūtq; pueri. Aman stat in atrio. Dixitq; rex. Ingrediat̄ur. Cumq; eēt ingressus: ait illi. Quid debet fieri uiro. quē rex honorare desiderat? Cogi-

tans aman in corde suo. et reputans qd' nullū alium rex nisi se uellet honorare: respondit. Homo quem rex honorare cupit. debet indui uestib; regis. et imponi sup equū qui de sella regis est. ac accipe regium dyadema sup caput suum; et p̄mus de regis p̄ncipib; ac tyrannus teneat equū eius: et p̄ plateas ciuitatis incedens clamet. et dicat. Sic honorabitur: quēcumq; rex uoluerit honorare. Dixitq; ei rex. Festina; et sumpta stola et equo fac ut locutus es mardocheo uideo: qui sedet ante fores palatii. Caue: ne quicq̄m de hys que locutus es p̄mittas. Tulit itaq; aman stolam et equū; indutumq; mardocheū in platea ciuitatis et impositū equo. p̄debat: atq; clamabat. Hoc honore condignus est: quēcumq; uoluerit rex honorare. Reuisusq; est mardocheus ad ianuam palatii: et aman festinauit ire in domū suam. lugens et coopto capite. Attrahitq; zares uxori sue et amicis: omnia que euissent sibi. Cui responderūt sapientes quos habebat in consilio: et uxor eius. Si de semine uideorū est mardocheus ante quem cadere cepisti: nō ei poteris resistere: sed cades in conspectu eius. Adhuc illis loquentib; uenerūt eunuchi regis: et cito eum ad conuiuū qd' regina pauerat p̄gere compulerūt. **VII**

Intrauit itaq; rex et aman: ut biberent cū regina. Dixitq; ei rex etiā in secūdo die: postq̄m uino incalue-

est perat sua hester: et q̄
Etiam si dicitur regem
nem perieris: impetibus ad
respondit. Si uero q̄m
is rursus oret: et si rursus
michi anima pro qua ego
in meū. p̄ quo desero. Certe
simus ego et q̄s: ut in
ut ingratum: et peruenis.
mā in seruos et famulas
remittit: et q̄ colat: māt
tatis tractem. Hinc autem
in dicit: cuius cruditas rē
regem. Respondensq; rex
dicit. Quis est iste et cui
tū des audat facere. Dicit
iste. Hester et tumulus rati
mā: iste est aman. Qd' ille
tū dicit oblatum: māt
s. ut rone ferre nō solum
cū interit ratis: et de bon
mā māt in uari aduēdo
hō. Aman quoq; surrexit: ut
p̄ hōe regiam. p̄ amā
hō. Aman rone: a rege p̄m
māt. Et cū rone dicit de
māt: māt de māt: māt
p̄m: rone aman super
māt: et quo rone hō
dicit. Aman rone: māt
māt me p̄tere: in domo
māt dicit de ore regis rone
māt rone hō: māt
p̄m: māt de eunuchis
māt in māt rone. Cū hō
māt p̄m: māt hō: māt
māt dicit rone: Aman rone
māt dicit rone: q̄m

rat. Que est petitio tua hester. et quid
uis fieri. Etiam si dimidiam regni
mei partem petieris: impetrabis. Ad
que illa respondit. Si inueni gratiam
in oculis tuis o rex. et si tibi placet:
dona michi animam pro qua rogo:
et ipsum meum pro quo obsecro. Tradi-
ti enim sumus ego et populus meus: ut con-
teramur. uigulemur. et pereamus.
Atque utinam in seruos et famulas
uenderemur: eeterque tolerabile malum:
et gemens tacerem. Hunc autem
hostis noster est: cuius crudelitas redu-
dat in regem. Respondensque rex as-
suerus: ait. Quis est iste et cuius po-
tentie. ut hec audeat facere. Dixit
que hester. Hostis et inimicus nost-
rissimus: iste est aman. Quod ille
audiens. ilico obstupuit: iultum
regis ac regine ferre non sustinens.
Rex autem surrexit iratus: et de loco
communi intrauit in ortum arboribus
constitit. Aman quoque surrexit: ut
rogaret hester reginam pro anima
sua. Intellexit enim: a rege patulum
sibi malum. Qui cum reuersus esset de or-
to nemoribus: conficito. et intrasset con-
uiuium locum: repperit aman super
lectulum corruisse. in quo iacebat he-
ster: et ait. Etiam reginam uult op-
primere me presente: in domo mea.
Secundum uerbum de ore regis exierat:
et statim operuerunt faciem eius. Dix-
itque arborea: unus de eunuchis qui
stabant in ministerio regis. Cum lig-
num quod parauerat mardocheus qui lo-
catus est pro rege. statim in domo aman:
habens altitudinis quinquaginta

cubitos. Cui dixit rex. Appendite eum
in eo. Suspendusque est itaque aman
in patibulo quod parauerat mardocheo:
et regis ira quieuit. **VIII**

Die illa dedit rex assuerus hester
regine domum aman aduersarij
iudeorum: et mardocheus ingressus est
ante faciem regis. Confessa est enim
ei hester: quod esset patruus suus. Tu-
lit itaque anulum rex quem ab aman
recipi iusserat: et tradidit mardo-
cheo. Hester autem constituit mardoche-
um: super domum suam. Hec hys con-
tenta. prostratus ad pedes regis. fleuit
que: et locuta ad eum. orauit ut ma-
liciam aman agagite et machina-
tiones eius pessimas. quas excogi-
tauerat contra iudeos: iuberet ir-
ritas fieri. At ille ex more sceptrum
aureum precepit manu: quo signum
clementie monstrabatur. Illaque con-
surgens stetit ante eum: et ait. Si pla-
cet regi. et inueni gratiam in oculis
eius. et de peccato meo non erit uideatur
esse contraria: obsecro. ut nouis epistolis
ueteres aman littere insidiatoris
et hostis iudeorum. quibus eos in cune-
tis regis puuitus prope preceperat:
corrigantur. Quomodo enim potero
sustinere. necem et infectionem populi
mei. Responditque rex assuerus hester
regine: et mardocheo iudeo. Domum
aman concessi hester. et ipsum iussi
affigi cruci: quia ausus est manum
mittere in iudeos. Scribite ergo iude-
is sicut uobis placet ex regis nomine:
signantes litteras anulo meo. Hec
enim consuetudo erat: ut epistolis

filios aman agagite hostis iudeoru.
 Quorū ista sunt nōia. Pharsandatha.
 delphon. et esphara. et phoroata. et
 adalia. et aridatha. et ephermesta. et
 arisai. et aridai. et uarathā. Quos
 cum occidissent: p̄das de substantiis
 eorū agere noluerūt. Statimq; nu-
 merus eorū qui occisi erant in susis:
 ad regem relatus ē. Qui dixit regi-
 ne. In urbe susis infecere iudei quī-
 gentos uiros: et alios decem filios
 aman. Quantam putas eos exerce-
 re cedem. in uniuersis puinctis. Quid
 ultra postulas. et quid uis ut fieri
 uideam. Cui illa respondit. Si re-
 gi placet: detur potestas iudeis. ut
 sicut fecerunt hodie in susis. sic et
 faciant cras: et decem filij aman in
 patibulis suspendantur. Precepitq;
 rex: ut ita fieret. Statimq; in susis
 pependit edictum: et decē filij aman
 suspensi sunt. Congregatis iudeis
 quartadecima die m̄sis adar. infec-
 ti sunt in susis trecenti uiri: nec eorū
 ab illis direpra ē substantia. Sed et
 p̄ om̄is puinctas que ditioni regis
 subiacebant. p̄ animalibus suis stererūt
 iudei. infectis hostibus: et p̄secutoribus
 suis: in tantū ut septuaginta quinque
 milia occisoz impleantur: et nullū
 de substantiis eorū quicquā contin-
 geret. Dies autē tridecim̄ m̄sis
 adar. unus apud om̄is inflectionis
 fuit: et quartodecimo die cedere de-
 fuerunt. que constituerūt eē sollemp-
 nē. ut in eo om̄i deinceps tempe.
 uacarent epulis. gaudio atq; con-
 uiuiis. At hy qui in urbe susis ce-

dem exercuerant: tridecimo et q̄rto
 decimo die eiusdem m̄sis. in cede uisa-
 ti sunt. Quintodecimo autē die pec-
 tere desierunt: et idcirco eundē diem
 constituerūt sollempnē. epulaz atq;
 leticie. Hy uō qui in oppidis n̄ mu-
 ratis ac uillis morabantur. quartū
 decimū diem m̄sis adar. conuiuioz
 et gaudiū decreuerunt: ita ut exul-
 tent in eo. et mittant sibi mutuo par-
 tes epulaz et ciboz. Scripsit itaq;
 mardocheus hec om̄ia. et litteris cō-
 phensa misit ad iudeos qui in oib;
 regis puinctis morabantur. tam in
 uicino positos qm̄ p̄cul: ut quartā
 decimā et quintadecimā diem m̄-
 sis adar. p̄ festis suscipent. et reuer-
 tente semp̄ anno sollempni honore
 celebrarent. quia in ip̄is diebus se-
 ulsi sunt iudei de inimicis suis. et
 luctus atq; tristitia in hylaritatē
 gaudiūq; com̄isa sunt: eēntq; dies
 isti epulaz atq; leticie. et mitterent
 sibi inuicē ciboz partes. et paup̄ibus
 munuscula largirentur. Suscepit
 q; iudei in sollempnē ritum cuncta
 que eo tempe facere cepant: et que
 mardocheus litteris facienda man-
 dauerat. Aman enī filiū amadathi
 stirpis agag. hostis et adūsarius
 iudeoz. cogitauit contra eos malū.
 ut occideret eos atq; deleteret: et misit
 phur. qm̄ n̄sa lingua uiratur in sor-
 tem. Et postea ingressa ē hester ad
 regem obsecrans. ut conatus ei lit-
 teris regis irriti fierent: et malum
 qd̄ contra iudeos cogitauerat. reu-
 teretur in caput ei. Deniq; et ip̄m

et filios ei: affixerunt cruci. Atq; ex illo tempe dies isti appellati sunt phurim id est sortium: eo qd phur id est fors in urnam missa fuit. Et cuncta que gesta sunt. epistole id est libri huius uolumine continentur; queq; sustinuerit: et que deinceps immutata sunt. Suscepunt iudei sup se et semen suu. et sup cunctos qui religioni eoz uoluerint copulari: ut nulli liceat duos hos dies absq; sollempnitate transigere: quos scriptura testatur. et certa expetunt tempa. annis sibi iugiter succedentib;. Isti sunt dies quos nulla umqua delebit obliuio: et p singulas genationes cuncte que in toto orbe sunt punitie celebrabunt: nec est ulla ciuitas in qua dies phurim id est sortium no obseruentur a iudeis. et ab eoz pgenie que hys cerimonis obligata est. Scripseruntq; hester regina filia abiahel. et mardocheus iudeus etia sciam eplam: ut omni studio dies ista sollempnis sanciretur in posteru. Et miserunt ad omis iudeos qui in centum uiginti septē punitus regis assueri usabantur: ut haberent pacem. et suscipent ueritate. obseruantes dies sortiu. et suo tempe cu gaudio celebrarent. sicut costiterant mardocheus et hester. et illi obseruanda susceperant a se et a semine suo. ieiunia atq; clamores et sortiu dies: et omia que libri huius qui uocatur liber hester hystoria continentur.

Rex uo assuerus omne terra.

et cunctas maris insulas fecit tributarias. cui fortitudo et impiu. et dignitas atq; sublimitas: qua exalcauit mardocheu: scripta sunt i libris medoy atq; ysay. et quom mardocheus iudaci generis sed a rege assuero fuerit. et magnus apud iudeos. et acceptabilis plebi frim suoy: querens bona pld suo. et loquēs ea que ad pacem seminis sui ptinerēt. Que habentur in hebreo: plena fide expressi. Hec aut que secuntur. scripta reperi in editione uulgata: que grecor lingua et litteris continentur. Et interim post fine libri hoc capitulu ferebatur: qd iuxta co suetudine nrām. obelo id est ueru p notauim. Dixitq; mardocheus. Et deo facta sunt ista. Recordatus si sompny qd uideram. hec eadem significantis: nec eoz quicqua iratu fuit. Paruus fons qui creuit in fluuiū. et in lucem solemq; conūsus ē. et in aquas plurimas redundauit; hester est. qua rex accepit uxore: et uoluit ēē regina. Duo autē dracones: ego sum et amān. Gentes que conuenerant: hy sunt qui delere conati sunt nom iudeoy. Gens autē mea isrl est. Que clamauit ad dominū: et saluū fecit dñs plm suū. libauitq; nos ab omib; malis. et fecit signa magna atq; portenta i gentes. Et duas sortes esse pcepit: unam plli dei. et alterā cunctarū gentiū. Venitq; utraq; fors i statutu ex illo iam tempe diem coram deo: uniūsis gentib;. Et reco-

id est ipsi sui: in miferis te
 que adar quatuordecima et op
 ma die cunctis iudeis. cum iudici
 ppheta. in uisū pōt eorum con
 in cunctis diebus ppheta
 populi israel. **ME**
 quo quarto regnante: ppheta
 mo et clapsura. amittit do
 que se sacerdotem et hanc
 hēbreos. et pphetares filius
 hanc eplam. qm: qua dicit
 mardocheus fuisse. ista iudici
 dicit ista. in ista. Et que
 ppheta. et in dicitur uulgata:
 et in ista. et apud uolum. fere
 regis. Anno scilicet regnante
 mardocheus ppheta die mēsis
 in ista. mardocheus
 in ista. fere. fere. de m
 mardocheus uidetis qui hanc
 in ista. ut magnus et
 in ista. Erat autē et co
 in ista. quos translat
 in ista. et obliuio. de
 in ista. regis iudei. Et
 in ista. fere. ppheta
 in ista. et coruina. et
 in ista. in ista. fere
 in ista. dicitur. magis pph
 in ista. ad que dicit
 in ista. fere. fere. fere
 in ista. contra gentē ista. fere
 in ista. et dicitur
 in ista. et angustie. et magis
 in ista. fere. fere. fere
 in ista. mala fere
 in ista. clamauerit ad

datum est dominus populi sui: ac misericors hereditatis sue. Et observabuntur dies isti in mense adar quattuordecima et quindecima die eiusdem mensis. cum omni studio et gaudio. in unum populi ceterum congregati: in cunctas deinceps generationes populi israel. **XI**

Anno quarto regnantibus ptholomeo et cleopatra. attulerunt doctus sicarius qui se sacerdotem et leuiticum generis ferebat. et ptholomeus filius eius. hanc epistolam. phurim: quam dixerunt interpretatum fuisse. islimachum ptholomei filium. in iherosolymis. Hoc quoque principium erat in editione uulgata: quod nec in hebreo nec apud ullum fertur interpretum. Anno scilicet regnante artaxerxe maximo prima die mensis mensis. uidit sompnum mardocheus filius iairi. filii semei. filii cis. de tribu beniamin. homo iudeus qui habitabat in urbe susis: uir magnus et in primis aule regie. Erat autem de eo numero captiuorum: quos transtulit nabuchodonosor rex babilonis de iherosolymis. cum iechonia rege iudee. Et hoc eius sompnum fuit. Apparuerunt uoces et tumultus et tonitrua et tremotus: et conturbatio super terram. Et ecce duo dracones magni patiebantur contra se ad plium: ad quorum clamorem cuncte concitate sunt nationes: ut pugnarent contra gentem iustorum. fuitque dies illa tenebrarum et discriminis. tribulationis. et angustie: et ingens formido super terram. Conturbataque est gens iustorum timendum mala sua. et preparata ad mortem: clamauerunt ad

dominum. Et illis uociferantibus. fons paruus creuit in fluvium maximum: et in aquas plurimas redundauit. Lux et sol ortus est: et humiles exaltati sunt. et deuorauerunt inelictos. Quod cum uidisset mardocheus. et surrexisset de stratu: cogitabat quid deus facere uellet: et fixum habebat in animo. scire cupiens quid significaret sompnum.

Morabatur autem eo tempore **XII** in aula regis: cum bagatha et thara eunuchis regis. qui ianitores erant palatii. Cumque intellexisset cogitationes eorum. et curas diligenter prouidisset: didicit quod conarentur in regem artaxersem manum mittere: et nunciauit super eo regi. Qui de utroque habita questione: confessos duca uellit ad mortem. Rex autem: quod gestum erat scripsit in commentariis. Sed et mardocheus: rei memoriam litteris tradidit. Precepitque ei rex ut in aula palatii moraretur: daretur ei per delationem muneribus. Aman uero filius amadathi bugenus erat gloriosissimus coram rege: et uoluit nocere mardocheo et populo eius: per duobus eunuchis regis qui fuerant intercepti. Huc usque premium. Que secuta sunt. in eo loco posita erant. ubi scriptum est in uolumine. et diripuerunt bona uel substantias eorum: que in sola uulgata editione reperimus. Epistola autem hoc exemplar fuit. **XIII**

Rex maximus artaxerxes. ab india usque ethiopia centum uiginti septem punctarum principibus et ducibus. qui eius impio subditi sunt: salute

Omniaq; loca in quib; ante letari
 confueuerat. crinum laceratione
 compleuit: et deprecabatur dñm dñm
 isrl. dicens. Dñe mi qui rex nr es.
 solus. adiuua me solitariam: & cui
 pter te nullus auxiliator est alius.
 Periculū meū: in manib; meis ē.
 Audiuī a patre meo qd tu dñe tu
 lisses isrl de cunctis gentib; et pa
 tres nrōs ex omnib; retro maiorib;
 suis: ut possiderēs hereditatē sem
 piterā: fecistiq; eis sicut locutus
 es. Peccauim; in conspectu tuo; et
 idcirco tradidisti nos in manū im
 micōz nrōz: coluim; enim deos eoz.
 Iustus es dñe. Et nūc nō eis suffi
 cit qd durissima nos opprimūt ser
 uitate; s; robur manūū suaz. ydo
 loz potentie deputantes. uolunt tua
 mutare pmissa. et delēte hereditatē
 tuā. et claudere ora te laudantiū.
 atq; extinguere glām templi et al
 taris tui: ut apiant ora gentiū. &
 laudent ydolorū fortitudinē. et pā
 cent carnalē regem in sempiternū.
 Ne tradas dñe sceptrū tuum hys
 qui nō sunt. ne rideant ad ruinā
 nrām; s; conuēte consiliū eoz sup
 eos: et eum qui in nos cepit seuire.
 dispide. Nemento dñe. et ostende te
 nobis in tempe tribulationis nrē:
 et in da fiduciam dñe rex deoz. et
 uniuēse potestatis. Tribue sermo
 nē compositū in ore meo in conspe
 ctu leonis: et transfer cor illius in
 odium hostis nrī: ut ipse pereat. et
 ceteri qui ei consentiunt. Nos autē
 libera manu tua; et adiuua me

nullū alium habentē auxiliū nisi
 te dñe. qui habes omnū scientiā.
 et nosti quia oderim glām iniquoz.
 et detester cubile incircumcizoz. et
 omnis alienigene. Tu scis necessita
 tem meā. qd abhominer signū sup
 bie & glē mee qd est sup caput meū
 in dieb; ostentatōis mee. & detester
 illud quasi pannū menstruātē. et
 nō portem in dieb; silentij mei; et
 qd nō comederim in mīsa aman. nī
 michi placuerit conuiuū regis. et
 nō hiberim uinū libaminū. et nū
 quā letata sit ancilla tua ex quo h
 translata sum usq; in p̄sentem di
 em. nisi in te dñe ds abrahā. Ds
 fortis sup om̄s. exaudi uocem eoz
 qui nullam altiam spem habent; &
 libā nos de manu iniquoz: & erue
 me a timore meo. Hec quozq; addita
 reperi: in editione uulgata. **XV**

Et mandauit ei. haut dubium
 quin mardocheus hester: ut i
 grederecur ad regem. et rogaret pro
 plo suo. & p patria sua. Memoz esto
 inquit diez humilitatis tue. quom̄
 nutrita sis in manu mea: qā aman
 scds a rege. locutus ē contra nos in
 mortē. Et tu inuoca dñm: & loquere
 regi p nobis: et libā nos de morte.
 Necnō et ista que subdita sunt: in
 editione uulgata reperi. Die autē
 ticio deposuit uestimta ornat; sui:
 et circūdata ē glā sua. Cūq; regio
 fulgeret habitu; et inuocasset om̄
 um rectorem et saluatōrē dñm: as
 sumpsit duas famulas. Et super
 unam quidē innitebatur. quasi p

maculans. pegrinus a nobis suscep-
tus ē: et tantam in se exptus huma-
nitatem ut pater n̄r uocaretur. et
adoraretur ab om̄ib; post regē sc̄ls.
Qui in tantū arrogantiē tumore
sublatus ē: ut regno nos puare ni-
teretur. et spū. Nam mardocheū cui
fide et b̄nificiis uiuimus. et consortē
regni n̄r hester. cū omni gente sua.
notus quib;dam atq; inauditis ma-
chimis expetiuit in morte; hoc cogi-
tans. ut illis infectis insidiaretur
n̄r solitudini. et regnū p̄lay trāffer-
ret in macedones. Hos autē a pesti-
mo mortaliū. uideos neci destinatos
in nulla penitus culpa repperim; s;
ēcontrario iustis utentes legib;. et
filios altissimi et maximū sempq; ui-
uentis dei: cui beneficio et patrib;
n̄ris et nobis regnū est traditū. et
usq; hodie custoditur. Unde eas li-
teras quas sub noīe n̄r ille direxat.
sciatis ēē irritas; pro quo scelere an-
te portas hui; urbis id est susis. r̄ ip̄e
qui machinatus ē. et omnis cogna-
tio eius pender in patibulis: nō no-
bis s; deo ei reddente qd̄ meruit. Hoc
autē edictū quod nunc mittimus in
cunctis urbib; p̄ponatur: ut liceat
iudeis uti legib; suis. Quib; debetis
ēē am̄iculo. ut eos qui se ad necem
eor̄ parauerāt possint iustificere: et̄ia
decima die m̄sis duodecimi. qui uo-
catur adar. Hanc enī diem omp̄s
d̄s meroris et luctus: eis uertit in
gaudiū. Unde et uos inter ceteros
dies festos hunc habetote diem. et
celebrate eum cū omni leticia; ut 4

in posterū cognoscant om̄is qui fidelit̄
p̄ris obediunt. dignam p̄ fide recipere
mercedem: qui autē insidiantur reg-
no eor̄. perire p̄ scelere. Omnis autē p̄-
uincia et ciuitas que noluerit sol-
lemnitatis hui; esse particeps. gla-
dio et igne pereat; et sic deleatur:
ut n̄ solum hominib; s; etiā besti-
is in uia sit in sempiternū. pro ex-
emplo cōtemptus et inobedienciē.

**Explicit liber hester. Incipit primus
prologus i librum iob.**

Iogor p̄ singulos scriptu-
re diuine libros. ad uisa-
tior respondere maledi-
ctis. qui interpretatiōe meā. rephē-
sione septuaginta interpretū crimi-
nantur; quasi nō et apud grecos a-
quila simachus et theodotion. uel ū-
bum ex ūbo. uel sensum ex sensu. uel
ex utroq; cōmixtum et medie tem-
poratū genus translationis exp̄sse-
runt. et om̄ia ueteris instrum̄ti uo-
lumina. origenes obelis astericisq;
distinguerit: quos uel additos uel de
theodotione sumptos. translatōm
antique inseruit. p̄bans defuisse
qd̄ additum ē. Discant igitur ob-
trectatores mei recipere in toto qd̄ in
partib; susceperunt: aut interpretati-
ōe meā cum astericis suis radere.
Atq; enī fieri potest. ut quos plura
intermisisse p̄spexerunt. n̄ eisdem
etiā in quib;dam errasse fateant:
p̄cipue in iob. Cui si ea que sub as-
tericis addita sunt subtraxeris. p̄s
maxima uoluminis detrunccabitur:
et hoc dumtaxat apud grecos. Ce-

uata corrigē. et sacramēta ecclie pu-
ro et fidei apire sermone. ul' a fasti-
diosis uel a malignis lectorib; nō
debeo repbari. Habeant qui uolūt
ueteres libros. uel in mēbris pur-
pureis auro argentoq; descriptos.
uel uncialib; ut uulgo aiunt licē-
ris onera magis exarata qm codi-
ces. dum nō michi meisq; pmit-
tant paupes habere cedulas. et nō
tam pulchros cōdices qm em̄datos.
Vtrāq; aut edictio. et septuaginta
iuxta grecos. et mea iuxta hebreos.
in latinū meo labore translata ē.
Cugat unusquisq; quod uult. et
studiosum se magis quā multuo-
lum p̄bet. **Explicit p̄mus prologus.**

Incipit secundus p̄logus.
i aut fiscellam iunco
texerem. aut palmar
folia complicare. ut in
sudore uultus mei comedere panē.
et uentris opus sollicita mēte trac-
tarem; nullus morderet; nemo re-
p̄henderet. Nunc aut quia iuxta
saluatoris sententiā uolo opari ci-
bum qui nō putrit. et antiquā di-
uinor uoluminū uiam. sentibus
uirgultisq; purgare; error nō ge-
minus infigitur; corrector uicior.
falsarius uocor. et errores nō aufer-
re. s; serere. Tanta ē enim uetusta-
tis consuetudo. ut etiā confessa ple-
risq; uicia placeant; dū magis pul-
chros habere uolunt cōdices. quā
em̄datos. Quapp̄ ōfrēs d̄cissimi.
unicū nobilitatis et humilitatis
exemplar. p̄ flabello calathis spoz

tulisq; munusculis monachor. sp̄ia-
lia hec et mansura dona suscipite; ac
beatū iob qui adhuc apud latinos
iacebat in stercore. et simib; scatebat
erroy; integrū immaculatūq; esse
gaudete. Quom̄ enī post p̄bationē
atq; uictoriā. duplicia ei uniuersa
sunt reddita; ita ego in linguam
nr̄am ut audacter loquat. feci eū
habere que amiserat. Igitur et uos
et unūquēq; lectorem solita p̄fati-
one cōmoneo. et in p̄ncipijs libror
eadem semp adnectens. rogo. ut
ubicumq; semp p̄cedentes uirgulā
uideritis; sciatis ea que subiecta
sunt. in hebraicis uoluminib; nō
haberi. Porro ubi stelle ymago p̄-
fulserit; ex hebreo in nr̄o sermone
addita sunt. Hec nō et illa que ha-
beri uidebantur. et ita corrupta e-
rant. ut sensum legentib; tollerēt.
orantib; uobis magno labore corre-
xi; magis utile quid ex odio meo
ecclis xpi uenturū ratus. quā ex
alior negotio. **Explicit sc̄ds p̄logus.**

Incipit liber iob.
Iob erat in tra hus.
nomine iob. Et
erat uir ille sim-
plex et rectus. ac
timeus d̄m; et re-
cedens a malo. Natiq; sunt ei septē
fili; et tres filie. Et fuit possessio
eius septē milia ouū. et tria milia
camelor; quingenta quoq; iuga bo-
um. et quingente asine; ac fami-
lia multa nimis. Cratq; uir ille
magnus; inter om̄s orientales. Et

rasti feruū meū iob. qđ non sic si-
 milis ei in terra. uir simplex et rec-
 tus. et timens dñi. ac recedens a
 malo. et adhuc retinens innocen-
 tiam. Tu autē cōmouisti me adūs-
 eum. ut affligerem eum frustra.
 Cui respondens sathan. ait. Pel-
 lem pro pelle. et cuncta que habet
 homo. dabit p̄ anima sua. Atquē
 mitte manū tuā. et range os ei
 et carnem. et tunc uidebis qđ in
 faciem bñdicat tibi. Dixit ḡ dñs
 ad sathan. Ecce in manu tuā est.
 uerū tam animam eius serua. Egres-
 sus igitur sathan a facie dñi. per-
 cussit iob ulcere pessimo. a planta
 pedis usq; ad uerticem. Qui testa sa-
 nem radebat. sedens in sterquilini-
 no. Dixit autē illi uxor sua. Adhuc
 tu pmanes in simplicitate tua. Be-
 nedic deo. et morere. Qui ait ad illā.
 Quali una de stultis mulierib; lo-
 cuta es. Si bona suscepim de manu
 dñi. mala autē quare n̄ sustineam?
 In oib; hys. n̄ peccauit iob labijs
 suis. Igitur audientes tres amici iob.
 onie malum quod accidisset ei. uene-
 runt singuli de loco suo. elyphaz
 themanites. et baldad suithes. et so-
 phar naamathites. Condixerant
 enim. ut parit uenientes uisita-
 rent eū. et consolarentur. Cūq; ele-
 uassent paul oculos suos. nō cogno-
 uerunt eū. Et exclamantes ploraue-
 rūt. scissisq; uestib; sparserūt pul-
 uerem sup caput suū in celum. Et
 sederunt cū eo in terra septē dieb;.
 et septem noctib; . et nemo loq̄ba-

tur ei uerbum. uidebant enim dolo-
 rem eē uehementē. **III**
Post hec apuit iob os suum. et
 maledixit diei suo. et dixit. Pereat
 dies in qua natus sum. et nox in
 qua dictum ē. conceptus est homo.
 Dies ille uicatur in tenebras. Non
 requirat eum d̄s desuper. et non il-
 lustret lumine. Obscurent eum te-
 nebre. et umbra mortis. Occupet
 eum caligo. et inuoluatur amari-
 tudine. Noctem illam. tenebrosus
 turbo possideat. Non computetur
 in dieb; anni. nec numeretur in
 m̄sib;. Sit nox illa solitaria. nec
 laude digna. Maledicant ei qui
 maledicunt diei. qui pati sūt sus-
 citare leuiathan. Obtenebrentur
 stelle caligine eius. Expectet lucē
 et nō uideat. nec ortum surgentis
 aurore. quia nō conclusit ostia uē-
 tris qui portauit me. nec abstulit
 mala ab oculis meis. Quare n̄ in-
 uulua mortuus sum. egressus de
 utero nō statim peri. Cur excep-
 tus genib;. Cur lactatus uberib;.
 Aunc ḡ dormiens silerem. et somp-
 no meo requiescerē cum regib; et
 consulib; terre. qui edificant sibi
 solitudines. aut cum p̄ncipib; qui
 possident aurū. et replent domos
 suas argento. aut sicut abortiuū
 absconditū nō subsisterem. uel q̄
 concepti n̄ uiderēt lucem. Ibi impi-
 cessauerunt a tumultu. et ibi re-
 quieuerūt fessi robore. et quondam
 uincti parit sine molestia. n̄ exau-
 dierunt uocem tractoris. Paruus

inscrutabilia: et mirabilia absq; mi-
 sero. Qui dat pluuiam sup faciem
 tre: et irrigat aquis uniuersa. Qui
 ponit humiles in sublime: et meren-
 tes erigit sospitate. Qui dissipat co-
 gitationes malignoy: ne possint im-
 plere manū eoz qđ cepant. Qui app-
 hendit sapientes in astutia eoz: et
 consiliū pratorū dissipat. Per diem in-
 current tenebras: et quasi i nocte.
 sic palpabūt in meridie. Porro sal-
 uum faciet egenū a gladio oris eoz:
 et de manu uolenti paupem. Et
 erit egeno spes: iniquitas autē con-
 trahet os suū. Beatus homo: qui
 corrumpitur a dño Inreparationē ergo
 dñi ne repbes: quia ipse uulnerat et
 medetur: percussit: et manū eius sanabit.
 In sex tribulatioib; libabit te: et in
 septima n̄ tanget te malū. In fame
 eruet te de morte: et in bello de ma-
 nu gladij. A flagello lingue abscon-
 deris: et n̄ timebis calamitatē cum
 uenit. In uastitate et fame ridebis:
 et bestiam tre n̄ formidabis. Et cū
 lapidib; regionū pactum tuū: et
 bestie terre pacifice erunt tibi. Et
 scies qđ pacem habeat tabnaculū
 tuū: et uisitans speciem tuam nō
 peccabis. Et scies quā multiplex erit
 sem tuū: et pgenies tua quasi hba
 tre. Ingredieris in habūdantia se-
 pulchrū: sicut infertur aceruus in
 tempe suo. Ecce hoc ut inuestigau-
 mus ita est: qđ auditū n̄re ptracta.

Respondens autē iob: **VI**
 Dixit. Utinā appenderentur
 peccata mea quib; iram merui: et

calamitas quā patior: in statera. **VI**
 harena maris: hec grauior appareret.
 Unde et uerba mea dolore sūt plena:
 quia sagitte dñi in me sūt: quaz in-
 dignatio ebibit spm meū: et terrores
 dñi militant contra me. Numquid ru-
 giet onager cū habuit herbā: aut
 mugiet bos cū ante p̄sepe plenum
 steterit? Aut poterit comedi insulsū:
 qđ nō est sale conditū? Aut poterit
 aliquis gustare: qđ gustatū affert
 mortē? Que p̄us nōlebat tangere
 aīa mea: nunc p̄ angustia cibi mei
 sunt. Quis det ut ueniat peti cio
 mea: et qđ expecto tribuat m̄ deus?
 Qui cepit ipse me conterat: soluat
 manū suā et succidat me. Et hec
 m̄ sit consolatio: ut affligens me do-
 lore n̄ parcat: nec contradicā seruo
 nib; sc̄i. Que est enī fortitudo mea
 ut sustineā: aut quis finis m̄s ē ut
 patient agam? Hec fortitudo lapidū
 fortitudo mea: nec caro mea ēnea ē.
 Ecce n̄ est auxiliū m̄ in me: necessa-
 riū quoq; mei recesserūt a me. Et tollit
 ab amico suo m̄iam: timorē dñi de-
 relinqt. Fr̄es mei p̄terierunt me: si-
 cut torrens qui raprim transit in cō-
 uallib;: Qui timent pruina: irruet
 sup eos nix. Tempe quo fuerint disti-
 paci p̄bunt: et ut incaluerint: sol-
 uentur de loco suo. Inuolute sunt se-
 nute gressū eoz: ambulabūt in ua-
 ciū: et p̄bunt. Considerate semitas
 theman: itinera sabbā: et expectate
 paulisp. Confusi sunt: quia sperau-
 uenerunt quoq; usq; ad me: et pudore
 coopri sunt. Nunc uenistis: et m̄

ad te. et pacatum reddet habitaculum
iusticie tue. in tantum ut priora tua
fuerint parua. et nouissima tua mul-
tiplicentur nimis. Inroga enim gene-
ratione pristina. et diligenter inuesti-
ga patrum memoriam. Hesterni quippe
sumus. et ignoramus. quoniam sicut umbra
dies nostri sunt super terram. Ipsi doce-
bunt te. et de corde suo preferent elo-
quia. Numquid uirere potest scirpus
absque humore. aut crescere carectum
sine aqua. Cum adhuc sit in flore
nec carpatur manu. ante omnes herbas
arescit. Sic uie omnium qui obliuiscuntur
dominum. et spes hypocrite peribit.
Non ei placebit uicordia sua. et si-
cut tela araneae fiducia eius. Inmice-
tur super domum suam. et non stabit.
fulciet eam. et non confurget. humectum
uidetur antequam ueniat sol. et in
ortu suo germen eius egreditur. Super
aceruum petrarum radices eius densabun-
tur. et in lapides commorabitur. Si
absorbuerit eum de loco suo. negabit
eum. et dicet. Non noui te. Hec est
enim leticia uie eius. ut rursum de terra
alij germinentur. Deus non precietur
simpliciter. nec porriget manum ma-
lignis. donec impleat risu os tuum.
et labia tua iubilo. Qui oderunt te
induentur confusione. et tabernaculum
improborum non subsistet. **IX**

Et respondens iob. ait. Vere-
scio quod ita sit. et quod non iustifi-
cetur homo compositus deo. Si uolue-
rit contendere cum eo. non poterit ei re-
pondere unum pro mille. Sapiens corde
est. et fortis robore. Quis restitit

ei. et pacem habuit. Qui constituit
montes. et nescierunt hi quos sub-
iicit in furore suo. Qui commouet terram
de loco suo. et columpne eius concutien-
tur. Qui precipit soli et non oritur. et
stellas claudit quasi sub signaculo.
Qui extendit celos solus. et graditur
super fluctus maris. Qui facit arctum
et orionas et hiadas. et interi-
ora austrum. Qui facit magna et in-
scrutabilia. et mirabilia quorum non
est numerus. Si uenit ad me non uide-
bo eum. si abiierit non intelligam. Si re-
pente inroget. quis respondebit ei.
Vel quis dicere ei potest. cur ita fa-
cis. Deus cui ire resistere nemo potest.
et sub quo circuantur qui portant or-
bem. Quantum ergo ego sum ut respon-
deam ei. et loquar uerbis meis cum eo.
Qui etiam si habuero quippiam iustum
non respondebo. sed meum iudicem depre-
cabor. Cum inuocante exaudierit
me. non credo quod exaudierit uocem me-
am. In turbine enim conteret me. et
multiplicabit uulnera mea etiam
sine causa. Non concedit quiescere
spiritum meum. et implet me amaritudine.
Si fortitudo querit. robustissimus est.
si equitas iudicij. nemo audet pro me
testimonium reddere. Si iustificare
me uoluerit. os meum condemnabit
me. Si innocentem ostendero. prauum
me comprobabit. Etiam si simplex fuerit.
hoc ipsum ignorabit anima mea. et tede-
bit me uite mee. Unum est quod locutus
sum. et innocentem et impium ipse com-
sumet. Si flagellat occidat semel.
et non de penis innocentium rideat.

cebunt hōtes. et cū ceteros iriseris.
 à nullo confutaberis. Dixisti enī.
 Purus ē sermo mīs: et mūdus sum
 in conspectu tuo. Atq; utinā d's loq-
 retur tecum. et aperiret labia sua tibi;
 ut ostenderet tibi secreta sapie. ⁊ qđ
 multiplex sit lex eius: et intelligēs
 qđ multo minora exigaris ab eo.
 quā meretur iniquitas tua. For-
 tan uestigia dī comprehendēs: et us-
 q; ad pfectum. omnipotentē repies.
 Excelsoz celo est: et quid facies? P-
 fundioz inferno; et unde cognosces?
 Longioz t'ra m'sura eius: et latioz
 mari. Si subiterit oīa ul' in unū
 coartauerit; quis contradiceret ei?
 Aut quis dicere ei potest; cur ita
 facis? Ipse enim nouit hominū
 uanitatē; et uidens iniquitatem
 nonne considerat? At uanus in
 supbiam erigitur: et tanquā pul-
 lum onagri. se liberū natū putat.
 Tu autē firmasti cor tuū: et expan-
 disti ad dīm manū tuas. Si iniqui-
 tatem que ē in manu tua abstul-
 is a te. et nō pmanserit in tabnacu-
 lo tuo iniusticia; tunc leua re potis
 faciem tuā absq; macula. et eris
 stabilis. et nō timebis. Miserie qđ
 obliuisceris: et quasi aquarū que
 pterierint nō recordaberis. Et quasi
 meridiani fulgor. consurget tibi ad
 uespam: et cum te consumptū pu-
 taueris. orietis ut lucifer. Et habe-
 bis fid. auctam pposita tibi spe: et
 defossus securus dormies. Reques-
 ces. et nō erit qui te exterreat: et de-
 p'cabuntur faciem tuā plurimi.

Scuti autē impioz deficient. et effu-
 gum pibit ab eis: et spes illoz ab
 hominatio anime. **XII**
Respondens autē iob: dixit. Ego
 uos estis soli homines. ut uobiscū
 morietur sapientia. Et in est cor
 sicut et uobis: nec inferior uī sum.
 Quis enim hec que nolitis ignorat?
 Qui deridetur ab amico suo sicut
 et ego: inuocabit dīm. et exaudiet
 eum. Deridetur enī iusti simplici-
 tas; lampas cōtemptra apud cogi-
 tationes diuitū: parata ad tempū
 statutū. Habundat tabnacula p'do-
 nū; et audacter p'uocant dīm: cum
 ipse dedero omīa in manus eoz. Mi-
 mirū interroga iuuita. et docebūt
 te: uolatilia celi et indicabūt tibi.
 Loquere terre. et respondebit tibi: et
 narrabunt pisces maris. Quis igno-
 rat qđ omnia hec manus dīi fecerit?
 In cui manu aīa omnis uiuentis:
 et sps uniu'se carnis hōis. Nonne
 aures iūba diiudicat. et fauces co-
 medentis saporem? In antiq's est
 sapientia: et in multo tempe pru-
 dentia. Apud ipm est sapientia et
 fortitudo: ipse habet consiliū ⁊ in-
 telligentā. Si destruxerit nemo ē
 qui edificet: si incluserit hōiem. n-
 nullus ē qui apiat. Si continuerit
 aquas omnia sicrabuntur: si e-
 miserit eas subitēt terram. Apud
 ipm: est fortitudo et sapientia. Ipse
 nouit et decipientē: et eum qui de-
 cipitur. Adducit consiliarios i stul-
 tum finem: et iudices in stupore.
 Balreū regum dissoluit: et p'cin-

ductis sup huiusmodi apere oculo
tuos. et adducere eū tecum in iudi
cū. Quis potest facere mūdū. et
imundo conceptū semine. Nonne
tu qui solus es. Breues dies hōis
sunt: numerus mīsū eius apud te
est. Constituisti terminos eius: q̄
p̄teriri nō poterunt. Recede paulu
lum ab eo ut quiescat: donec oprata
ueniat sicut mercenarij dies eius.
Lignū habet spem. Si p̄cisum fuit.
nūsum urefcit: et rami eius pulu
lant. Si senuerit in trā radix eius.
et in puluere emortuus fuit trunc
illius: ad odorem aque germinabit:
et faciet comam quasi cum p̄mū
plauratū est. Homo uō cū mortuus
fuit. et nudatus atq; consumptus:
ubi queso est. Quom̄ si recedat aq̄
a mari. et fluius uacuefactus aref
cat: sic homo cū dormierit n̄ resur
get. Donec atteratur celum nō eu
glabit: neq; consurget de sompno
suo. Quis michi hoc tribuat ut ī in
ferno p̄tegas me. et abscondas me
donec p̄ranseat furor tuus. et cōsti
tuas michi temp̄ in quo recorderis
mei. Putas ne mortuus homo rur
sum uiuet. Cunctis dieb; quibus
nūc multo: expecto donec ueniat im
mutatio mea. Vocabis me: et ego res
pondebo tibi. Opi manū tuar; porri
ges dexterā. Tu quidē gressus meos
diminuerasti: s; parte peccatis mei.
Signasti quasi in sacco delicta
mea: s; curasti iniquitatē meam.
Flons cadens defluit: et saxū trās
fertur de loco suo. Lapides excauāt

aque et alluuione paulatim trā con
sumitur. Et homines q̄: similit̄ p̄des.
Roborasti eū paululū: ut impetū
p̄transiret. Immutabis faciem eius:
et emittes eū. Siue nobiles fuerint
fily eius. siue ignobiles: non intelli
get. Sicam̄ caro eius dum uiuit dolo
bit: et anima illi sup semetip̄m lu
gebit.

Respondens autē **XV** /
Eliphaz themanites: dixit. Au
quid sapiens respondebit quasi in
uentū loquens. et implebit ardore
stomachū suū. Arguis ūbis eum q̄
nō est equalis tibi: et loqueris qd̄
tibi nō expedit. Quantū in te est.
euacuaisti timorem: et tulisti preces
coram deo. Docuit enim iniquitas
tua os tuū: et imitaris linguam
blasphemantū. Condempnabit te
os tuū et n̄ ego: et labia tua respon
debūt tibi. Numquid p̄mū homo tu
natus es. et ante colles formatus. Au
quid consiliū dei audisti. et inferior
te erit eius sapientia. Quid nosti qd̄
ignorem. Quid intelligis qd̄ nesci
amus. Et senes et antiqui sunt in
nobis: multo uetustiores qm̄ patres
tui. Numquid grande est. ut consolet̄
te deus. S; uerba tua praua: hoc p̄
hibent. Quid te eleuat cor tuum. et
quasi magna cogitans attonitos ha
bes oculos. Quid tūmet contra d̄m
sp̄s tuus. ut p̄feras de ore tuo huius
modi sermōnes. Quid est homo ut
imaculatus sit. et ut iustus appa
reat. natus de muliere. Ecce inter
scōs eius nemo imutabilis: et celi
n̄ sunt mūdī in conspectu ei. Quan

to magis abhominabilis et inutili
homo. qui bibit quasi aquam iniqui-
tate. Ostenda tibi. audi me: quod uide-
narrabo tibi. Sapientes confitentur et
non abscondunt patres suos; quibus so-
lus data est terra: et non transibit alienus
per eos. Cunctis diebus suis impius super-
bit: et numerus annorum incertus est. Ty-
rannidis eius. Sonitus fonsis semper
in auribus illius: et cum pax sit. ille in-
fidias suspicatur. Non credit quod reu-
ti possit de tenebris: circumspectans
undique gladium. Cum se mouit ad que-
rendum panem: nouit quod paratus sit
in manu eius tenebrarum dies. Terre-
bit tribulatio: et angustia uallabit
eum: sicut regem qui paratur ad
prelium. Terrendum enim aduersus di-
uinitatem suam: et contra omnipoten-
tem roboratus est. Cucurrit aduersus
eum erecto collo: et pingui ceruice
armatus est. Operuit faciem eius crassi-
tudo: et de lateribus eius. aruina de-
pendet. Habitabit in ciuitatibus deso-
latis: et in domibus desertis. que in-
tumulos sunt redacte. Non dirabit.
nec perseverabit substantia eius: non
mittet in terra radicem suam: nec
recedet de tenebris. Ramos eius are-
faciet flamma: et auferetur spiritus
eius sui. Non credat frustra errore
deceptus: quod aliquo prelio redimendus
sit. Antequam dies eius impleantur.
peribit: et manus eius arescent. Ledetur
sicut uinea in primo flore uertus eius:
et quasi oliua percipiens florem suum.
Congregatio enim hypocrite sterilis:
et ignis deuorabit tabernacula eorum.

qui libent munera accipiunt. Conce-
pit dolorem: et peperit iniquitatem: et
uterus eius parat dolos. **XVI**
Respondens autem iob: dixit. Au-
diui frequenter talia: consolato-
res onerosi omnes uos estis. Numquid
habebunt finem uerba uentosa. Aut
aliquid tibi molestum est si loquaris.
Poteram et ego: similia uerbi loqui.
Atque utinam esset anima uestra per ani-
ma mea. Consolaretur et ego uos ser-
monibus: et mouerem caput meum super
uos. Roborare uos ore meo: et moue-
rem labia. quasi patrens uobis. Sed
quid agam. Si locutus fuero. non
quiescet dolor meus: et si tacuerit. non
recedit a me. Nunc autem oppressit me
dolor meus: et in nichilum redacti sunt
omnes artus mei. Ruge mee testimo-
nium dicunt contra me: et susurratur
falsiloquus aduersus faciem meam. con-
tradicens mihi. Collegit furorem suum
in me: et comminans mihi infremuit con-
tra me dentibus suis. Hostis meus: ter-
ribilibus oculis me intuitus est. Ape-
ruerunt in me ora sua exprobrantes:
percusserunt maxillam meam: satiati
sunt penis meis. Conclusit me deus
apud iniquum: et manibus impiorum me
tradidit. Ego ille quondam opulentus:
repente contritus sum. Tenuit cer-
uicem meam: confregit me: et posuit
me quasi in signum. Circumdedit me
lanceis suis: contulnauerunt lumbos
meos. Non peperit: et effudit in terra
uiscera mea. Concidit me uulnere
super uulnus: irruit in me quasi gy-
gas. Saccum consui super cutem meam:

et opui cinere carnē meā. Facies mea
intumuit a fletu: et palpebre mee
caligauerūt. Hec passus sum absq; in-
iquitate manus mee: cū habem mun-
das ad dñm p̄ces. Terra ne opias san-
guinē meū: neq; inueniat in te locū
latendi clamor m̄s. Ecce enī in celo ē
testis m̄s: et conscius m̄s in excelsis.
Seruasti amicitia mei: ad dñm stillat o-
culus m̄s. Atq; utinā sic iudicaretur
uir cum deo: quom̄ iudicatur filius
hominis cū collega suo. Ecce enī bre-
ues anni transeunt: et semitam p̄
quā nō reuertar ambulo. **XVII**

Spiritus m̄s attenuabitur: dies
mei breuiabuntur: et solum in
sup̄est sepulchrū. Non peccauit: et in
amaritudinib; moratur oculus m̄s.
Liba me et pone me iuxta te: et cui-
us manus pugnet contra me. Cor
eorū longe fecisti a disciplina: p̄p̄ta
n̄ exaltabuntur. Predam pollicetur
focys: et oculi filiorū eius deficient.
Posuit me quasi in puerbū uulgi:
et exemplū sum coram eis. Caliga-
uit ad indignationē oculus m̄s: et
m̄bra mea quasi in nichilū redac-
ta sunt. Struēbunt iusti sup̄ hoc: et
innocens contra ypocritā suscitabi-
tur. Et tenebit iustus uiam suā: et
mūdis manib; addet fortitudinē. Ig-
nōm̄s uos conuertimini et uenite: et
nō inueniā in uobis ullum sapien-
tem. Dies mei transierūt: cogitatōes
mee dissipare sunt: torquentes cor
meū. Noctem iterunt in diem: et
rursū post tenebras spero lucē. Si
sustinuero. infernus domi meae est:

et in tenebris strauit lectulū meum.
Putredini dixi: pater m̄s es: mater
mea et soror mea uimib;. Vbi ē nūc
p̄solatio mea: et patientiā meā q̄s
considerat. In p̄fundissimū infer-
nū descendunt om̄ia mea: p̄ital ne
saltem ibi erit requies m̄. **XVIII**

Respondens autē baldad sutes:
dixit. Usq; ad quē finem ūba
iactabis. Intellige prius: et sic loq̄-
mur. Quare reputati sumus ut ui-
m̄ra: et sordidimus coram te. Quid
p̄dis aīam tuam in furore tuo. Au-
quid p̄ te derelinq̄tur terra: et r̄ns
ferentur rupes de loco suo. Nōne lux
impy extinguetur: nec splendet flā-
ma ignis eius. Lux obrebreſcet
in tabernaculo illius: et lucerna que
sup̄ eum ē extinguetur. Arrabunt
gressus uirtutis eius: et p̄cipitabit
eum consiliū suū. Immisit enī in
rete pedes suos: et in maculis eius
ambulat. Tenebitur planta illius
laqueo: et exardescet contra eū fitis.
Abscondita ē in terra pedica eius:
et decipula illius sup̄ semitā. An-
diq; terrebunt eum formidines: et
inuoluēt pedes ei. Attenuetur fa-
me robur eius: et inedia inuadat
costas eius. Deuoret pulchritudinē
cutis ei et consumat brachia illi.
p̄mogenita mors. Auellatur de tab-
naculo suo fiducia eius: et calcet su-
per eū desup̄ quasi rex interitus. Ha-
bitent in tabernaculo illi: focys eius
qui nō est: aspgatur in habitaculo
illius sulphur. Deorsum radices ei
siccantur: sursum autē atteratur

mo sup terrā: qđ laus impioꝝ breuis
 sit: et gaudiū ypocrite ad instar pūc-
 ti. Si ascenderit usq; in celos supbia
 eius. et caput eius nubes tetigerit:
 quasi sterquiliniū in fine p̄detur. et
 qui eū uiderant: dicent. Vbi est? Ne-
 luc sompniū auolans nō inueniet:
 transiet sicut uisio nocturna. Bālu
 qui eū uiderat si uidebit: nec ultra
 intuebitur eū locus ei. Filij eius atte-
 rentur egestate: et manus illius red-
 dent ei dolorem suū. Ossa ei implebū-
 tur uicij adolescentie eius: et cū eo i
 puluere dormient. Cum enim dulce
 fuit in ore eius malū: abscondit illd
 sub lingua sua. Parcet illi. et si dere-
 linquet illud: et celabit in guttore
 suo. Panis eius in utero illius: uir-
 tur in fel aspidum intrinsecus. Di-
 uicias quas deuorauit euomet: et de
 uentre illi extrahet eas d̄s. Caput
 aspidum suget: et occidet eū lingua
 uipe. Non uideat riuulos fluminis:
 torrentis mellis et butyri. Luct que
 fecit omnia: nec tam consumetur. Iux-
 ta multitudinē adiuentionū suaz
 sic et sustinebit: qm̄ confringēs nuda-
 uit paup̄s domū. rapuit et si edifi-
 cavit eam: nec ē satiatus uenter ei.
 Et cū habuerit qđ concupierat: pos-
 sidere nō poterit. Non remansit de
 cibo eius: p̄p̄ea nichil p̄manebit de
 bonis ei. Cum satiatus fuerit. ar-
 bitur: estuabit. et om̄s dolor irruet
 in eū. Urinā impleatur uenter eui:
 ut emittat in eū iram furoris sui:
 et pluat sup illū bellum suū. Fugiet
 arma ferrea: et irruet in arcum ere-

um: eductus et egrediens de uagina
 sua. et fulgurans i amaritudine sua.
 Marent et uenient sup eum horribi-
 les: om̄s tenebre abscondite sunt i oc-
 cultis ei. Deuorabit eū ignis qui n̄ suc-
 cenditur: affligetur relictus in tabna-
 culo suo. Reuelabūt celi iniquitatē ei:
 et ira confurget adūsus eū. Aptum
 erit germ̄ domus illi: detrahetur in
 die furoris dei. Hec est pars hominis
 impy a deo: et hereditas ūboꝝ eius

Respondens autē **XXI**a dño.
 Iob: dixit. Audite queso sermonē
 meos: et agite penitentia. Sustinere
 me ut ego loquar: et post mea si uide-
 bitur ūba. ridere. Numqđ contra homi-
 nē disputatio mea ē. ut merito n̄ debe-
 am contristari. Attendite me et obstu-
 pelcite: et supponite digitum ori ur̄o.
 Et ego quando recordatus fuero p̄-
 mesco: et concutit carnē meam tre-
 mor. Quare ḡ impy uiuūt. subleua-
 ti sūt. confortatiq; diuitijs. Semen
 eoz p̄manet coram eis: p̄p̄inquoꝝ tur-
 ba et nepotum. in cōspectu eoz. Domi-
 eoz secure sunt. et pacate: et nō est ur-
 ga d̄i sup illos. Bos eoz concepit et
 nō abortiuit: uacca pepit. et nō est
 priuata fetu suo. Egrediuntur q̄si
 greges paruuli eoz: et infantes eoz
 exultant iustis. Tenent tympanū
 et cytharā: et gaudent ad sonitū or-
 gam. Ducunt in bonis dies suos: et
 in puncto ad inferna descendunt. Et
 dixerūt deo. recede a nobis: scientiā
 uay tuay nolum. Quis est omp̄s.
 ut seruiam̄ ei. Et quid nobis p̄dest.
 si orauerim̄ eum. Verūtamen quia

Suscipe ex ore illi legem: et pone sermone eius in corde tuo. Si reus fueris ad omnipotentem edificaberis: et longe facies iniquitatem a tabernaculo tuo. Dabit pro terra silicem: et pro silice torrentes aureos. Critique omnes contra hostes tuos: et argentum coaceruabitur tibi. Tunc super omnipotentem delictus affluens: et eleuabis ad dominum faciem tuam. Rogabis eum et exaudiet te: et uota tua reddes. Decernes rem et ueniet tibi: et in uis tuis splendet lumen. Qui enim humiliatus fuerit: erit in gloria: et qui inclinauerit oculos suos: ipse saluabitur. Saluabitur innocens: saluabitur autem inuidia manuum suarum.

Respondens autem iob: **XII**
ait. Hunc quoque in amaritudine est sermo meus: et manus plagae mee aggrauata est super gemitum meum. Quis michi tribuat ut cognoscam: et inueniam illum: et ueniam usque ad solum eius? Ponam coram eo iudicium: et os meum replebo increpationibus: ut sciam uerba que mihi respondeat: et intelligam quid loquatur mihi. Nolo multa fortitudine contendat mecum: nec magnitudinis sue mole me premit. Proponat equitatem contra me: et pueniet ad uictoriam iudicium meum. Si ad orientem iterum non apparet: si ad occidentem: non intelligam eum. Si ad sinistram: quid agam? Non apprehendam eum. Si me uitam ad dexteram: non uidebo illum. Ipse uero scit uiam meam: et probauit me quasi aurum quod per ignem transit. Vestigia eius secutus est pes meus: uiam eius custodiui: et non declinaui ex ea. A mandatis labiorum eius

non recessi: et in sinu meo abscondi uerba oris eius. Ipse enim solus est: et nemo autere potest cogitationes eius: et anima eius quodcumque uoluit hoc fecit. Cum expleuerit in me uoluntatem suam: et alia multa similia presto sunt ei. Et idcirco a facie eius turbatus sum: et considerans eum: timore sollicitor. Dominus molliuit cor meum: et omnes conturbauit me. Non enim perit propter imminentes tenebras: nec faciem meam oppuit

Ab omnipo **XIII** caligo. **A**ttente si sunt abscondita tempora. Qui autem nouerit eum: ignorat dies illius. Alii terminos transulerunt: dirpuerunt greges: et pauert eos. Asinum pupillo abegerunt: et abstulerunt pro pignore bouem uidue. Subiterunt pauperum uitam: et opprimerunt pariter mansuetos terre. Alii quasi onagri in deserto: egreduntur ad opus suum: uigilantesque ad praedam: parant panem liberis. Agrum non suum demerunt: et uineam eius que in opprimerunt uindemiant. Fluidos dimittunt homines: induunt in frigore: quos ymbres montium rigant: et non habentes uelam amplectantur lapides. Sim fecerunt depdantes pupillos: et uulgum pauperem spoliauerunt. Fluidis et incedentibus absque uestitu: et esurientibus: tulerunt spicas. Intra aceruos eorum meridiati sunt: qui calcatis torcularibus siccant. De ciuitatibus: fecerunt uiros gemere: et ante uulneratorum clamabunt: et dominus multum abire non patitur. Ipsi fuerunt rebelles lumen: nescierunt uias eius: nec

quentur labia mea iniquitate: nec
 lingua mea meditabitur mendacium.
Absit a me: ut iustos uos esse iudicet.
 Donec deficiam: non recedam ab inno-
 centia mea. Iustificationem meam quam
 cepi tenere: non deseram. Neque enim
 reprehendit me cor meum: in omni uita
 mea. Sicut impius inimicus meus: et
 aduersarius quasi iniquus. Que enim
 spes est hypocrite si auare rapiat: et non
 liberet deus animam eius? Numquid cla-
 morem ei deus audiet: cum uenerit super
 illum angustia? Aut poterit in omni-
 potenti delectari: et inuocare deum in
 omni tempore? Docebo uos per manum
 dei que omnipotens habeat: nec abscondam.
 Ecce uos omnes nostis: et quid sine
 causa uana loquimini? Hec est pars
 hominis impij apud deum: et hereditas
 uiolentorum quam ab omnipotente susci-
 piunt. Si multiplicati fuerint filij eius:
 in gladio erunt: et nepotes eius non sa-
 turabuntur pane. Qui reliqui fuerint
 ex eo: sepelientur in interitu: et uidue
 illius non plorabunt. Si comportauit
 quasi terram argentum: et sicut lutum pre-
 parauit uestimenta: preparauit quidem
 sicut iustus uestretur illis: et argentum
 innocens diuidet. Edificauit sicut ti-
 nea domum suam: et sicut custos fecit
 umbraculum. Diues cum dormierit: nichil
 secum auferet: aperiet oculos suos: et ni-
 hil inueniet. Apprehendet eum quasi
 aqua inopia: nocte opprimet eum tem-
 pestas. Tolle eum uentus urens: et au-
 feret: et uelut turbo rapiet eum de loco
 suo. Emittet super eum et non parceret:
 de manu eius fugiens fugiet. Stringet

H super eum manus suas: et sibilabit super
 illum intuens locum eius. **AVII**
Habet argentum uenarum suarum prin-
 cipia: et aurum locus est in quo con-
 flatur: ferrum de terra tollitur: et la-
 pis solutus calore: in es uertitur. Tem-
 pus posuit tenebris: et uniuersorum fine
 ipse considerat. Lapidem quoque caliginis
 et umbram mortis diuidit torrens a-
 pulso peregrinante: eos quos oblitus est
 pes egentis hominis: et inuios. Terra de
 qua orebatur panis: in loco suo igni
 subuersa est. Locus saphiri lapides eius:
 et glebe illius aurum. Semina igno-
 rant auis: nec intuentis est oculus ui-
 dentium. Non calcauerunt eam filij in-
 stitorum: nec pertransiit per eam leena.
 Ad silicem extendit manum suam: sub-
 uertit a radicibus montes. In petris
 ruos excidit: et omne preciosum ui-
 dit oculus eius. Profunda quoque flu-
 uiorum scrutatus est: et abscondita pro-
 duxit in lucem. Sapientia uero ubi in-
 uentur: et quis est locus intelligentie?
 Nescit homo precium eius: nec
 inuenitur in terra sua ueritatem uiuen-
 tium. Abissus dicit: non est in me:
 et mare loquitur: non est mecum. Non da-
 bitur aurum obratum pro ea: nec ap-
 pendetur argentum in commutatione
 eius. Non conferetur tinctis in die
 coloribus: nec lapidi sardonico precto-
 sissimo uel saphiro. Non adequabitur
 ei aurum uel uirgum: nec commutabitur
 per ea uasa auri excelsa et eminentia:
 non commemorantur in compari-
 one eius. Trahitur autem sapientia de
 occultis. Non adequabitur ei topazi

um de ethiopia: nec tincture mundissi-
me componetur. Unde g̃ sapientia
ueniet. et quis ẽ locus intelligentie.
Abscondita ẽ ab oculis omnium inuen-
tium: uolucres quoq; celi latet. Peditio
et mors: dixerunt. Auribus uis audi-
uim̃ famam eius. Ds̃ intelligit uiam
eius: et ipse nouit locum illius. Ipse
enim fines mundi intruetur: et omnia
que sub celo sunt respicit. Qui fecit
uentis pondus: et aquas appendit
mensura. Quando ponebat pluuys le-
gem. et uiam p̃cellis sonantibus: tunc
uidit illam et enarrauit. et p̃pauit
et inuestigauit. Et dixit homini. Ec-
ce timor dñi ipse est sapia: et recedere
a malo intelligentia. **XXIX**

Addidit quoq; iob assumens pa-
bolam suam: et dixit. Quis
m̃ tribuat ut sim iuxta m̃ses pristi-
nos. sc̃dm̃ dies quibus d̃s custodiebat
me. Quando splendebat lucerna ei
sup̃ caput meum: et ad lum̃ eiusambu-
labam in tenebris. Sicut fui in diebus
adulescentie mee: quādo secreto deus
erat in tabnaculo meo. Quando erat
om̃ps̃ mecum: et in circuitu meo pu-
eri mei. Quando lauabam pedes meos
butyro: et petra fundebat in riuos o-
lei. Quando p̃cedebam ad portam ci-
uitatis: et in platea parabant cathedram
m̃. Videbant me iuuenes et
abscondebantur: et senes assurgentes
stabant. Principes cessabant loqui: et
digitum supponebant ori suo. Vocem
suam cohibebant duces: et lingua
eorum gutturi suo adherebat. Auris
audiens beatificabat me: et oculus

uidens testimonium reddebat m̃: eo-
quā liballem pauperem uociferantem. et
pupillum cui non est adiutor. Benedictio
perituri sup̃ me ueniebat: et cor ui-
due consolatus sum. Iusticia indutus
sum: et uestiuit me sicut uestimentum.
et diademate iudicio meo. Oculus fui
ceto: et pes claudus. Pat̃ eram pauper:
et causam quam nesciebam diligentissimè
me inuestigabam. Conterebam molas
unquam: et de dentibus illi auferebam
p̃dam. Dicebamq; in ridulo meo mo-
riar: et sicut palma multiplicabo dies.
Radix mea apra ẽ secus aquas: et ros
morabitur in messione mea. Gloria
mea semp̃ innouabitur: et arcus meus
in manu mea instaurabitur. Qui
me audiebat. expectabant sententiam:
et intenti tacebant ad consilium meum.
Verbis meis addere nichil audebat:
et sup̃ illos stillabat eloquium meum. Ex-
pectabant me sicut pluuiam: et os suum
aperiebant quasi ad ymbrem serotinum.
Si quando ridebam ad eos. non crede-
bant: et lux uultus mei non cadebat
in terram. Si uoluisssem ire ad eos: se-
debam primum. Cumq; sederem quasi
rex circumstante exercitu: eram tam̃
merentium consolator. **XXX**

Nunc autem derident me iuniores
tempore: quorum non dignabat pa-
tres ponere cum canibus gregis mei. Et
uirtus manuum inerat p̃ nichilo: et
uita ipsa putabantur indigni: egestate
et fame steriles. Qui rodebant in
solitudine. Squalentes calamitate et
misericordia: et mandebant herbas et ar-
borum cortices: et radix uiniperorum erat

cibus eorum. Qui de conuallibus ista rapi-
 entes. cum singula reperissent: ad ea cum
 clamore currebant. In desertis habita-
 bant torrentium. et in cauinis terre: uel
 super glaream. Qui inter huiusmodi le-
 tabantur: et esse sub sentibus: delicias con-
 putabant. Filii stultorum et ignobilium:
 et in terra penitus non parentes. Nunc
 in eorum canticum confusus sum: et factus
 sum eis puerbum. Abhominantur me:
 et longe fugiunt a me: et faciem meam
 conspuere non uerentur. Pharetram enim
 suam aperit. et afflixit me: et frenum
 posuit in os meum. Ad dexteram orientis
 calamitates mee ilico surrexerunt:
 pedes meos subtererunt: et opprimerunt
 quasi fluctibus semitis suis. Dissipa-
 uerunt itinera mea: insidiati sunt
 mihi. et pualuerunt: et non fuit qui ferret
 auxilium. Quasi rupto muro et apra-
 tanua irruerunt super me: et ad meas
 miseras deuoluti sunt. Redactus sum
 in nichilum. Abstulit uentus desiderium
 meum: et uelut nubes praeteriit salus
 mea. Nunc autem in me meritis marces-
 cit anima mea: et possident me dies
 afflictionis. Nocte os meum proforatur
 doloribus: et qui me comedunt non dor-
 miunt. In multitudine eorum consumitur
 uestimentum meum: et quasi caput tumi-
 ce succinxerunt me. Compatus sum
 luto: et assimilatus sum fauille et ci-
 neri. Clamo ad te et non exaudis me:
 isto et non respicis me. Mutatus es in
 in crudelem: et in duricia manuum tue
 aduersaris mihi. Eleuasti me: et quasi
 super uentum ponens. illicisti ualide. Scio
 quia morti trades me: ubi constituta

est domus omni uiuenti. Veritatem non
 ad consumptionem eorum emittis manum
 tuam: et si conuerint. ipse saluabis.
 Flebam quondam super eum qui afflictus
 erat: et compatiebatur anima mea pauperi.
 Expectabam bona: et uenerunt mihi mala.
 Prestolabar lucem: et eruperunt tene-
 brae. Interiora mea efferebuerunt absque
 ulla requie: prouenerunt me dies af-
 flictionis. Merens incedebam: sine
 furore consurgens. in turba clamabam.
 Fratrem fui draconum: et socius structio-
 num. Cutis mea denigrata est super
 me: et ossa mea aruerunt super cauma-
 te. Versa est in luctum cythara mea:
 et organum meum in uocem flentium.

Pepigi fedus cum **XXXI**
 oculis meis: ut ne cogitarem
 quidem de uirgine. Quam enim partem
 haberet in me deus desuper. et hereditatem
 omnipotens de excelsis. Numquid non perditio
 est iniquo. et alienatio operantibus in-
 quitate. Nonne ipse considerat uias
 meas. et cunctos gressus meos dinu-
 merat. Si ambulauit in uanitate. et
 festinauit in dolo pes meus: appendat
 me in scatera uulsa: et sciat deus sim-
 plicitatem meam. Si declinauit gressus
 meus de uia. si secutus est oculus meus cor
 meum: et manibus meis adhaesit macula:
 seram et alius comedat: et progenies
 mea eradicetur. Si deceptum est cor
 meum super muliere. et si ad ostrum a-
 mici mei insidiatus sum: scortum alte-
 rius sit uxor mea. et super illam incur-
 uentur alii. Hoc enim nefas est: et ini-
 quitas maxima. Ignis est usque ad per-
 ditionem deuorans: et omnia eradicans

Sperabam enim quod etas plurius loqueretur: et annorum multitudo doceret sapientiam. Sed ut uideo spiritus est in hominibus: et inspiratio omnipotentis dat intelligentiam. Non sunt longevi sapientes: nec senes intelligunt iudicium. Ideo dicam audite me: ostendam uobis etiam ego sententiam meam. Expectaui enim sermones uostros: audiui prudentiam ueram. donec disceptaretis sermonibus: et donec putabam aliquid uos dicere. considerabam. Sed ut uideo non est qui possit arguere iob: et responde ex uobis sermonibus eius. Ne forte dicatis in uentum sapientiam: deus precatur eum. et non homo. Michi locutus est michi: et ego non sciam sermones uostros respondebo illi. Extinuerunt enim non responderent ultra: abstuleruntque a se eloquia. Quia igitur expectaui et non sunt locuti. steterunt nec responderunt ultra: respondebo et ego partem meam: et ostendam scientiam meam. Plenus sum enim sermonibus: et coarctat me spiritus uteri mei. In uentum quasi mustum absque spiraculo: quod lagunculas nouas dirumpit. Loquat: et respirabo paululum: aperiam labia mea. et respondebo. Non accipiam personam uiri: et deum homini non equabo. Nescio enim quam diu subsistam: et si post modicum tollat me factor meus. **XXXIIII**

Audi igitur iob eloquia mea: et omnes sermones meos asscultra. Ecce apertus os meum: loquetur lingua mea in faucibus meis. Simpliciter corde meo sermones mei: et sententiam labia mea puram loquentur. Spiritus dei fecit

me: et spiraculum omnipotentis uiuificauit me. Si potes responde mihi: et ad uisum faciem meam confilite. Ecce et me sicut te fecit deus: et de eodem luto ego quoque formatus sum. Veritatem miraculum meum non te terreat: et eloquentia mea non sit tibi grauis. Dixisti ergo in auribus meis: et uocem iuorum audiui. Iustus sum ego. et absque delicto inmaculatus: et non est iniquitas in me. Quia querelas in me reperit: ideo arbitratus est me inimicum sibi. Posuit in ueruo pedes meos: custodiuit omnes semitas meas. Hoc est ergo: in quo non es iustificatus. Respondebo tibi: quia maior sit deus homine. Aduersus eum contedis: quod non ad omnia uerba respondit tibi. Semel loquitur deus: et secundo id ipsum non repetit. In sompnum in uisione nocturna. quando irruit sopor super homines. et dormiunt in lectulo: tunc aperit aures uirorum. et erudiens eos instruit disciplina: ut auertat hominem ab his que fecit. et liberet eum a supbia. erudens animam eius a corruptione. et uitam illius ut non transeat in gladium. In crepat quoque pro dolore in lectulo: et omnia ossa eius marcescere facit. Abominabilis ei fit in uita sua panis: et ante illius cibis ante desiderabilis. Tabescet caro eius: et ossa que recta fuerant mudabuntur. Appropinquabit corruptioni anima eius: et uita illius morti feris. Si fuit pro eo angelus loquens unus de similibus: ut annuntiet hominis equitatem: miserebitur eius: et dicit. Libera eum: ut non descendat in corruptionem. Inueni in quo ei propici

hōiem ypoctitam: ppter peccata ppli.
 Quia g̃ ego locutus sum ad d̃m: te
 quoq; non phibebo. Si erravi tu doce
 me: si iniquitatē locutus sum. ultra
 nō addam. Numquid a te d̃s expectat e
 am. q̃a displicuit tibi: Tu enim ce
 pisti loqui: et nō ego. Quod si quid
 nostri melius: loquere. Viri intelli
 gentes loquantur m̃: et vir sapiens
 audiat me. Job autē stulte locutus ē:
 et ūba illius nō sonant disciplinā.
 Pater mi: p̃betur iob usq; ad finem.
 Ne desinas ab homine iniquitatis:
 qui addit sup peccata sua blasphemā.
 Inter nos interim constringat:
 et tunc ad iudiciū puocet sermonib;
 suis deum. **XXXV**

Igitur helyu hec rursus locutus est.
 Numquid equa tibi uidetur tua co
 gitatio. ut diceris. iustior deo sū. Di
 xisti enim. Non tibi placet qd̃ rectū
 est. uel quid tibi p̃derit si ego pecca
 uero. Itaq; ego respondebo sermo
 nib; tuis: et amicus tuus rectū. Suspi
 ce celum. et intuerē: et contemplare
 ethera qd̃ altior te sit. Si peccaueris;
 quid ei nocebis. Et si multiplicatae
 fuerint iniquitates tue: quid facies
 contra eum. Porro si iuste egeris.
 quid donabis ei. aut quid de manu
 tua accipiet. Homini qui similis tui
 est. nocebit impietas tua: et filiū hōis
 adiuuabit iusticia tua. Prop̃t multa
 tudinē calumpniatorū clamabunt: et
 euulabunt ppter uim brachij tyran
 norū. Et n̄ dixit. ubi ē d̃s qui fecit me.
 et qui dedit carmina in nocte: qui
 docet nos sup uertēta terre: et sup

uolucres celi et udit nos. Ibi clama
 bunt et n̄ exaudiet: ppter supbiā
 malorū. Non enī frustra audiet d̃s:
 et om̃ps singulorū causas intuebitur.
 Etiam cū dixeris. n̄ considerat: iudi
 care coram illo: et expecta eū. Hunc
 enī nō infert furorem suū: nec ulcif
 catur scelus ualde. Ergo iob frustra
 aperit os suū: et absq; scientia uerba
 multiplicat. **XXXVI**

Addens quoq; helyu: hec locut
 est. Sustine me paululū: et indica
 bo tibi. Adhuc enim habeo: quid pro
 deo loquar. Reperā scientiam meā
 a p̃ncipio: et opatoreū meū p̃babo
 iustū. Vere enim absq; mendatio ser
 mones mei: et p̃fecta scientia p̃babi
 tur tibi. D̃s potentes nō abiicit. cum
 et ip̃e sit potens: s; nō saluat impios:
 et iudicium paup̃ib; tribuit. Non au
 fert a iusto oculos suos: et reges in so
 lo collocat in p̃petuū: et illic erigun
 tur. Et si fuerint in cathenis. et uinci
 antur funib; paup̃tatis: indicabit
 eis opa eorū et scelera eorū: quia uio
 lenti fuerunt. Reuelabitq; autem
 eorū ut corripiat: et loquetur: ut reū
 tantur ab iniquitate. Si audierint
 et obseruauerint: complebunt dies
 suos in bono: et annos suos in gl̃a.
 Si autē nō audierint. transibūt p̃ gla
 dum: et consumuntur in stulticia. Si
 mulatores et callidi puocant iram di:
 netq; clamabūt cū uincti fuerint. No
 rietur in tempestate aīa eorū: et uita
 eorū in effeminatos. Eripiet paupe
 rem de angustia sua: et reuelabit i
 tribulatione aurem eius. Igitur sal

et uentus transiens fugabit eas. Ab aquilone aurum ueniet: et a deo formidolosa laudatio. Digne eum inuenire non possumus. Magnus fortitudinis et iudicio. et iusticia: et enarrari non potest. Ideo timebunt eum uiri: et non audent contemplari omnes qui sibi uidentur esse sapientes. **XXXVII**

Respondens autem dominus iob de turbine dixit. Quis est iste inuolvens sententias. sermonibus impiis? Accinge sicut uir lumbos tuos. Interrogabo te: et responde mihi. Vbi eras quando ponebam fundamenta terre? Iudica mihi si habes intelligentiam. Quis posuit insuras eius si nosti. uel quis tendit super eam lineam? Super quo bases illius solidate sunt? Aut quis demisit lapidem angularem eius? Cum me laudarent simul astra matutina: et iubilarent omnes filii dei. Quis conclusit ostium mare quando erumperebat quasi de uulua procedens. cum ponerem nubem uestimentum eius: et caligine illud quasi pannis infantie obuoluerem? Circumdedit illud terminis meis: et posui uectes. et ostia. Et dixi. Huc usque uenies: et non procedes amplius: et hic confringes tumentes fluctus tuos. Numquid post ortum tuum precepisti diluculo. et ostendisti aurore locum suum? Numquid tenuisti concutiens extrema terre. et excussisti ipsos ex ea? Restituetur ut lutum signaculum: et stabit sicut uestimentum. Auferetur ab impiis lux sua: et brachium excelsum confringetur. Numquid ingressus es profunda maris. et in no-

uissimis abyssi deambulasti? Numquid apertae sunt tibi porte mortis. et ostia tenebrosa uidisti? Numquid confiderasti latitudine terre? Iudica mihi si nosti omnia. in qua uita lux habiteret. et tenebrarum quis locus sit: ut ducas unumquodque ad terminos suos. et intelligas semitas domus eius. Sciebas tunc quod nasciturus es. et numerum dierum tuorum noueras? Numquid ingressus es thesauros niuis. aut thesauros grandinis asperxisti. que preparavi in tempus hostis in diem pugne. et belli? Per quam uiam spargitur lux. diuiditur estus super terram? Quis dedit uehementissimo ymbri aurum. et uiam sonantis tonitruum. ut plueret super terram absque homine in deserto. ubi nullus mortalium commoratur: ut impleteret inuiam et desolatam. et produceret herbas uirentes? Quis est pluuie pater. uel quis genuit stillas rosas? De cuius utero egressa est glacies. et gelu de celo quod genuit? In similitudinem lapidis aque durantur: et superficies abyssi constringitur. Numquid coniunges ualebris micantes stellas phyades. aut gyrum arcturi poteris dissipare? Numquid produces luciferum in tempore suo. et uespum super filios terre con surgere facies? Numquid nosti ordinem celi. et pones rationem eius in terra? Numquid eleuabis in nebula uocem tuam. et impetus aquarum oppret te? Numquid mittes fulgura et ibrum. et reuerentia dicent tibi. assumus? Quis posuit in uisceribus hominis

cutus sum qd̄ utinam nō dixissem;
et alterū: quib; ultra non addam.

Respondens autē dñs **XL**
Iob de turbine dixit. Accinge
sicut vir lumbos tuos. Interrogabo
te: et indica mihi. Numquid irritum fa-
cies iudiciū meū. et condempnabis
me ut iustificeris? Si habes brachi-
um sicut d̄s. et uoce simili tonas: cir-
cumda tibi decorem. et in sublimē
erigere. et esto glōsius: et speciosus in
diere uestib; Dispyge superbos in
furore tuo: et respiciens omnē ar-
rogantē humiliā. Respice cunctos
supbos. et confunde eos: et cōtere
impios in loco suo. Absconde eos in
puluere simul: et facies eorū demerge
in foueam. et ego confitebor: qd̄ sal-
uare te possit dextera tua. Ecce bee-
moth quem feci tecum: fenū quasi
bos comeder. Fortitudo ei in lumbis
eius: et uirtus illius in umbilico uē-
tris ei. Stringit caudam suā quasi
cestrum: nerui resticulorū ei pplexi s̄t.
Ossa eius quasi fistule eris: cartilla-
go illi quasi lamina ferrea. Ipse p̄nci-
pium ē uay dei. Qui fecit eum: ap-
plicabit gladiū eius. Huic montes
herbas ferunt: om̄s bestie agri ibi
ludunt. Sub umbra dormit: i secre-
to calami: in locis humitib;. Prote-
gunt umbre umbriā eius: et circum-
dabunt eū salices torrentis. Ecce ab-
sorbebit fluuū et nō mirabitur: et
habet fiduciā qd̄ influat iordanis
in os eius. In oculis ei quasi hamo
capiet eum: et in sudib; p̄forabit
nates eius. An extrahere poteris le-

uathan hamo. et fune ligabis lin-
guam eius. Numquid pones circulū
in narib; ei: aut armilla p̄forabis
maxillā eius. Numquid multiplicabit
ad te p̄ces. aut loq̄tur tibi mollia. Num-
quid feriet tecū pactum. et accipies
eum seruū sempiternū. Numquid il-
ludes ei quasi aui. aut ligabis eum
ancillis tuis. Concident illū amici:
diuident illū negotiatores. Numquid
implebis sagēnas pelle eius. et gur-
gulū piscium capite illius. Pones
sup eum manū tuam. Venito belli:
nec ultra addas loqui. Ecce spes eius
frustrabitur eū: et uidentib; cunctis
precipitabitur. **XLI**

Non quasi crudelis suscitabo
eum. Quis enī potest resistere uultui
meo. Quis ante cecidit in ut reddam
ei. Omnia que sub celo sunt mea sūt.
Non parcam ei iūbis potentib;: et ad
depeandū compositis. Quis reuela-
bit faciem indumentū eius. et in mediū
oris eius quis intrabit. Portas iul-
tus ei quis aperiet. P̄gyrum dentū
eius formido. Corpus eius q̄si scuta
fusilia: compactū squamis sese pre-
mitib;. Una uni cōiungitur: et nec
spitaculū quidē incedit p̄ eas. Una
alteri adheret: et tenentes se neq̄q̄
sepabuntur. Sternutatio ei splendor
ignis: et oculi ei ut palpebre diluuii.
De ore eius lampades p̄cedunt: sicut
tede ignis accense. De narib; eius p̄-
cedit fumus: sicut olle succense arq̄
feruentis. Halitus ei prunas arde-
re facit: et flāma de ore ei egreditur.
In collo eius morabitur fortitudo:

et faciem ei pcedet egestas. Membra
 carniū eius: coherentia sibi. Mitter
 contra eū fulmina: et ad locum aliū
 nō ferentur. Cor eius indurabitur
 quasi lapis: et stringetur quasi mal
 leatoris incus. Cum sublatus fuerit.
 timebunt angeli: et territi purgabū
 tur. Cum ap̄henderit eum gladius:
 subsistere nō poterit neq; hasta neq;
 torax. Reputabit enim quasi p̄leas
 ferrum: et quasi lignū putridū es.
 Non fugabit eum ut sagittarius:
 in stipulā uersi sunt ei lapides fun
 de. Quasi stipulā estimabit malle
 um: et deridebit uibrantē hastam.
 Sub ip̄o erunt radij solis: sternet
 sibi aurū quasi lutum. Feruescere
 faciet quasi ollam p̄fundū mare:
 et ponet quasi cū unguenta bulli
 unt. Post eum lucebit senita: esti
 mabit abyssum quasi senescentē.
 Non ē sup terrā potestas que com
 paretur ei: qui factus ē ut nullum
 timeret. Omne sublime uidet: ip̄e
 est rex sup uniuersos filios superbie.
Respondens aut̄ iob **XIII**
 dñs: dixit. Scio quia om̄ia
 potes: et nulla te latet cogitatio.
 Quis ē iste. qui celat consiliū abs
 q; scientia. Ideo insipient̄ locutus
 sum: et que ultra modū excederent
 scientiā meā. Audi et ego loquar:
 interrogabo te et responde m̄. Au
 ditu auris audiui te: nunc autē
 oculus m̄s uidet te. Idcirco ip̄e me
 rephendo: et ago penitentiam in
 fauilla et cinere. Postqm̄ autē dō
 locutus ē uerba hec ad iob: dixit

ad eliphaz themanitem. Iratus est
 furor m̄s in te. et in duos amicos tu
 os: qm̄ nō locuti estis corā me rectū.
 sicut seruus m̄s iob. Humite ḡ uo
 bis septem tauros. et septē arietes:
 et ite ad seruū meū iob: et offerte
 holocaustū p̄ uobis. Iob aut̄ seruū
 m̄s: orabit pro uobis. Faciē eius
 suscipiam: ut nō uobis imputer
 stulticia. Neq; enim locuti estis corā
 me rectum: sicut seruus m̄s iob. A
 bierunt ḡ eliphaz themanites. et
 baldad suites. et sophar naamathi
 tes: et fecerunt sicut locutus fuerat
 ad eos dñs. Et suscepit dñs faciem
 iob. Dñs quoq; conuersus est ad pe
 nitentiā iob: cum oraret ip̄e p̄ suis
 amicis. Et addidit quoq; dñs om̄ia
 quecumq; fuerant iob: duplicita. Ve
 nerunt aut̄ ad eum om̄s fr̄es sui. et
 uniuise sorores sue. et cuncti qui no
 uerant eū prius: et comederunt cū
 eo panes in domo eius: et mouerūt
 sup eum caput. Et consolati sunt
 eum sup omni malo qd̄ intulerat
 dñs super eū. Et dederunt ei uniu
 quisq; ouem unam: et inaurē unā
 auream. Dñs aut̄ bñdixit nouissi
 mis iob: magis quā principio eius.
 Et facta sunt ei quatuordecim milia
 ouū: et sex milia cameloy: 4 mille
 iuga boum. et mille asine. Et fue
 runt ei septem filij: et tres filie. Et
 uocauit nom̄ unius diem: et nom̄
 sc̄le cassiam: et nom̄ tercię cornu
 tybi. Non sunt aut̄ inuente mu
 lieres speciose sicut filie iob: in u
 niuersa terra. Dehincq; eis pater

crediditatem: inter fr̄es
 uice iob post hec: et
 agnita am̄is: et uide
 filios filioy suoy: et
 m̄ generationem. Et m̄
 feret: et plenus dō
 liber iob

nam quos polere: imp
 licite p̄ ualidū. Ma
 lana sumptu: notatōs
 et liberos sustinuit: u
 spoliū n̄m detōy: m̄
 m. Et ecce ex laere temp̄s
 uerū potētū: quā
 m̄ fr̄e me uobis eluēn
 non laborat alius: aut m̄
 non bar et accepit: quā p̄
 d̄ honoris sim. Itaq; lon
 gatione factus: ut pen
 sando r̄terem: 7 apud
 m̄s em̄. m̄du om̄s. no
 m̄ m̄terat. m̄terat
 m̄ trum salom̄is uo
 m̄: ualōh. quod uel
 m̄. uulgata domo p̄ter
 uat uelēh. qd̄ ḡm̄ eate
 m̄. d̄m̄e contōnā uolū
 m̄. h̄ere: s̄ra firm̄. qd̄
 m̄. q̄ra ueritat̄. am̄ia
 m̄. s̄ra et panam̄is.
 m̄. s̄rach liber: et alius
 m̄. s̄raphus. ou sapientia
 m̄. m̄s m̄sc̄olū. Et m̄
 m̄. s̄ra acum reper̄: n̄
 m̄. m̄ ut apud lares. f̄
 m̄. s̄ras p̄notatū: ou uer̄
 m̄. m̄ s̄ras 7 cauiā

suus hereditatem: inter fr̄es eaz.
Dixit autē iob post hec. centum
 quadraginta annis: et uidit filios
 suos. et filios filioꝝ suozū usq; ad
 quartam generationem. Et mor-
 tuus est senex: et plenus dierum.

Explicit liber iob.

Incipit prologus in libris salomonis.

Quomodo et heliodoro
episcopis: ieronimus salu-
tem. Jungat epistola
quos iungit sacerdo-
tium: immo carta non diuidat
quos christi nectit amor. Comenta-
rios. in osee. amos. zachariam. et
malachiam quos poscitis. scriptis
sem: si licuisset per ualitudine. At-
titis solatia sumptuum. notarios
nros et librarios sustentantes: ut
uobis potissimum nem desudet in-
genium. Et ecce ex latere frequis
turba. diuersa poscentium. quasi
aut equum sit. me uobis esurien-
tibus etiam laborare aliis: aut in-
ratione dati et accepti. cuiquam per
ter uos obnoxius sum. Itaque lon-
ga egrotatione fractus. ne peni-
tus hoc anno reticerem. et apud
uos inuitus eem. tridui opus. no-
mini uro consecraui. interpretatio-
ne uidelicet trium salomonis uo-
luminum: masloth. quod hebrei
parabolas. uulgata editio. puer-
bia uocat. coelestis. quod grece eccle-
siasten. latine contionatozem
possumus dicere: syrasirim. quod
in lingua nostra uertitur. canticum
canticorum. Fertur et panarethos.
ihui filij syrach liber: et alius
pseudographus. cui sapientia
salomonis inscribitur. Quorum
priorum. hebraicum reperi: non
ecclesiasticum ut apud latinos. sed
parabolas prenotatum: cui iuncti
erant ecclestes et canticum canti-

corum. ut similitudine salomonis.
non solum numero librorum. sed etiam
materiarum genere coequaret. Se-
cundus apud hebreos nusquam
est. quia et ipse stilus grecam e-
loquentiam redollet: et non nulli
scriptorum ueterum. hunc esse iudei
philonis affirmant. Sicut ergo
iudith et thobiam et machabeorum
libros. legit quidem eos ecclesia. sed
inter canonicas scripturas non re-
cipit: sic et hec duo uolumina le-
git ad edificationem plebis. non ad
auctoritatem ecclesiasticorum dog-
matum confirmandam. Sicut sane
septuaginta interpretum magis
editio placet: habet eam a nobis
olim emendatam. Neque enim sic
noua cecidimus: ut uetera des-
truamus. Et tamen cum diligen-
tissime legerit: sciat magis nostra
scripta intelligi. que non in ter-
cium uas transfusa coacuerunt:
sed statim de prelo purissime com-
mendata teste. suum saporem ser-
uauerint. *Explicit prologus. In-
cipiunt proueria salomonis.*

Parabole salomo-
nis filij dauid re-
gis israel. ad sci-
endam sapiam
et disciplinam.
ad intelligenda
uerba prudentie
et suscipiendam eruditionem doctri-
ne. iusticiam et iudicium et equita-
tem: ut detur paruulis astucia.
adolescenti scientia et intellectus.

Audiens sapiens sapientior erit: et intelligens. gubernacula possidebit. Animaduertet parabolam et interpretationem: uerba sapientum et enigmata eorum. Timor domini: principium sapientie. Sapientiam atque doctrinam: stulti despiciunt. Audi fili mi disciplinam patris tui; et ne dimittas legem matris tue: ut adlatur gratia capiti tuo. et torques collo tuo. Fili mi. si te lactauerint peccatores: ne acquiescas eis. Si dixerint. ueni nobiscum. insidiamur sanguini. abscondamus tendiculas contra insontem frustra. deglutiamus eum sicut infernus uiuentem et integrum. quasi descendente in lacum; omne preciosam substantiam reperiemus. implebimus domos nostras spoliis. sortem mittet nobiscum. marsupium sit unum omnium nostrum: fili mi ne ambules cum eis. Prohibe pedem tuum a semitis eorum. Pedes enim illorum ad malum currunt: et festinant ut effundant sanguinem. Frustra autem iacitur rete: ante oculos pennatorum. Ipsi quoque contra sanguinem suum insidiantur: et moluntur fraudes contra animas suas. Sic semite omnis auari: animas possidentium rapiunt. Sapientia foris predicat: in plateis dat uocem suam. In capite turbarum clamitat: in foribus portarum urbis profert uerba sua: dicens. Usquequo paruuli diligitis in-

fantiam. et stulti ea que sibi sunt noxia cupient; et imprudentes odibunt scientiam. Conuertimini ad correptionem meam. En proferam uobis spiritum meum: et ostendam uerba mea. Quia uocaui. et renuistis: extendi manum meam. et non fuit qui aspiceret. Desperistis omne consilium meum: et increpationes meas neglexistis. Ego quoque in interitu uestrum ridebo. et sublanabo cum uobis id quod timebatis aduenient; cum irruerit repentina calamitas. et intentus quasi tempestas ingruerit: quando uenerit super uos tribulatio et angustia. Tunc inuocabunt me et non exaudiam; mane consurgent et non inuenient me. eo quod exolam habuerint disciplinam. et timorem domini non susceperint. nec acquirerint consilio meo: et detraxerint uniuerse correptioni mee. Comedent igitur fructus uie sue: suisque consiliis saturabuntur. Auerio paruulorum interficiet eos: et prosperitas stultorum perdet illos. Qui autem me audierit. absque terrore requiescet: et habundantia profuerit timore

malorum sublato. **F**ili mi si susceperis sermones meos. et mandata mea absconderis penes te. ut audiat sapientiam auris tua: inclina cor tuum ad cognoscendam prudentiam. Si enim sapientiam inuocaueris. et inclinaueris cor tuum prudentie: si quesieris eam quasi pecuniam. et sicut

ros effluens illam: tunc in
 timorem domini. et scientiam
 ueritas. Quia dominus dicit super
 et ex ore eius secreta et
 ma. Custodiet rectorem salu
 proteget gradientes suos
 seruans semitas iustitie
 sibi ostendit. Tunc
 lips iustitiam et uiam. et
 omni: et uiam semitam bonam
 traient sapientia cor tuum
 ma animi tui placuit:
 in caliditate et prudentia
 te: ut erraris a uia ma
 domine qui quere loqu
 re relinquere ut redim
 amant per uias trepidas.
 tatur cum male fecerit
 dicit et in peccatis. que
 uerit et infames gressus: et
 nas a uoluntate altera. et ab
 mo que nulli sermones su
 reliquit dicitur uideatis
 spem dei sui oblata est. In
 ta enim ad mortem domus
 et infames semite ipsius.
 yper reduntur ad eam
 perire: nec apprehendit
 est. Dat ambules in uia
 etales uisus custodias.
 uerita sue habebunt in
 et simplices permanebunt i
 uerit de terra perditur: et
 uerit. aufertur ex ea
 uerit oblitiscaris. **I**
 uerit: et precepta mea
 uerit. et uerit. **I**
 uerit et annos uerit et

thesauros effoderis illam: tūc intelliges timorem dñi. et scientiam dei inuenies. Quia dñs dat sapientiam: et ex ore eius scientia et prudentia. Custodiet rectoz salutem: et proteget gradientes simpliciter: seruans semitas iusticie. et uias scōz custodiens. Tunc intelliges iusticiam et iudiciū. et equitatem: et omnē semitā bonā. Si intrauerit sapientia cor tuū. et scientia anime tue placuerit: consiliū custodiet te et prudentia seruabit te. ut eruaris a uia mala et ab homine qui puerse loquitur: qui relinquunt iter rectum et ambulant p uias tenebrosas. qui letantur cum male fecerint et exultant in rebz pessimis. quoz uie puerse et infames gressus eoz: ut eruaris a muliere aliena. et ab extranea que mollit sermones suos. et relinquit ducem pubertatis sue. et pacti dei sui oblita est. Inclinata est enī ad mortē domus eius: et ad inferos semite ipsius. Om̄s qui ingrediuntur ad eam nō reuertentur: nec apprehendent semitas uite. Et ambules in uia bona: et calles iustoz custodias. Qui enī recti sūt. habitabunt in terra: et simplices pmanebunt ī ea. Impi uero de terra pidentur: et qui inq; agunt. auferentur ex ea.

Hili mi ne obliuiscaris. **III**
legis mee: et precepta mea
cor tuum custodiat. Longitudi-
nem enī dier et annos uite. et

pacem: apponent tibi. Misericordia et ueritas: non te deserant. Circūda eas gutturi tuo: et describe ī tabulis cordis tui: et inuenies grām et disciplinā bonam. coram deo et hominibz. Habe fiduciam in dño ex toto corde tuo: et ne imitaris prudentie tue. In omnibz uis tuis cogita illum: et ipse diriget gressus tuos. Ne sis sapiens apud te metipm. Time dñm: et recede a malo. Sanctitas quippe in umbilico tuo erit: et irrigatio ossium tuoz. honora dñm de tua substantia. et de p̄ncipis omniū frugum tuarū: et implebuntur horrea tua saturitate: et uino torcularia te dundabunt. Disciplinā dñi fili mi ne abicias: ne deficias cum ab eo corripieris. Quē enī diligit dñs corripit: et quasi pater in filio complacet sibi. Beatus homo qui inuenit sapiam: et qui affluit prudentia. Melior est acquisitio eius negotiatione auri et argenti: primum et purissimi. Fructus eius pretiosior est cunctis opibz: et omnia que desiderantur. huic non ualent comparari. Longitudo dierum ī dextera eius: et in sinistra illius diuicie et glā. Die eius uie pulchre: et omnes semite illius pacifice. Lignū uite est hys qui apprehenderint eam: et q̄ tenuerint eam beatus. Dñs sapientia fundauit terrā: stabiluit celos prudentia. Sapia illius eruperunt abyssi: et nubes roze concretaunt.

043
 fili mi: ne effluant hec ab oculis
 tuis. Custodi legem atq; consiliū:
 et erit uita anime tue. et gratia
 faucibus tuis. Tunc ambulabis fi-
 ducialiter in uia tua: et pes tuus
 nō impinget. Si dormieris non
 timebis: quiesces. et suavis erit
 sompnus tuus. Ne paueas repen-
 tino terrore: et irruentes tibi po-
 tentias impioy. Dñs enī erit in
 latere tuo: et custodiet pedem tu-
 um ne capiatis. Noli prohibere
 bene facere eum qui potest: si ua-
 les et ipse benefac. Ne dicas ami-
 co tuo uade et reuertere et cras
 dabo tibi: cum statim possis da-
 re. Ne moliaris amico tuo ma-
 lum: cū ille in te habeat fidu-
 tiam. Ne contendas aduersus
 hōiem frustra: cum ipse tibi ni-
 chīl mali fecerit. Ne emuleris
 hōiem iniustū: nec imiteris ui-
 as eius: quia abhominatio dñi
 est omnis illusor. et cū simplici-
 bus sermocinatio eius. Egredas
 a dño in domo impy: habita-
 cula enī iustoy bñdicentur. Spē
 deludet illusores: et mansuetis
 dabit grām. Glām sapientes
 possidebunt: stultoꝝ exultatio
Aignominia. III
 Videte filij disciplinā pa-
 tris: et attendite ut sciatis pu-
 dentiam. Donū bonū tribuam
 uobis: legem meā ne derelinqua-
 tis. Nam et ego fui filius patris
 mei tenellus. et unigenitus corā
 matre mea: et docebat me atq;

dicebat. Suscipiat uerba mea cor
 tuū: custodi precepta mea et ui-
 ues. Posside sapientiam. posside
 prudentiā: ne obliuiscaris neq; de-
 clines a uerbis oris mei. Ne di-
 mittas eam et custodiet te: dili-
 ge eam et seruabit te. Principiū
 sapientie posside sapiām: et in
 omni possessione tua acquire pu-
 dentiam. Arripe illam et exalta-
 bit te: et glorificaberis ab ea. cū
 eam fueris amplexatus. Dabit
 capiti tuo augmenta gratum: et
 corona inclita proteget te. Audi
 fili mi et suscipe uerba mea: et
 multiplicentur tibi anni uite. Si
 am sapientie monstrabo tibi: de-
 ducam te p semitas equitatis:
 quas cum ingressus fueris nō ar-
 tabuntur gressus tui. et currens
 nō habebis offendiculū. Tene
 disciplinā. ne dimittas eam: cu-
 stodi illam. quia illa est uita tua.
 Ne delecteris in semitis impioy:
 nec tibi placeat maloꝝ uia. Fuge
 ab ea. ne transeas p illam: de-
 clina. et desere eam. Non enim
 dormiunt. nisi male fecerint: nec
 capitur sompnus ab eis. nisi sup-
 plantauerint. Comedunt panē
 impietatis: et uinū iniquitatis
 bibunt. Iustoꝝ autē semita quasi
 lux splendens procedit: et crescit
 usq; ad pfectam diem. Via im-
 pioꝝ tenebrosa: nesciunt ubi co-
 tuant. Fili mi ausculta sermo-
 nes meos: et ad eloquia mea in-
 clina aurem tuā. Ne recedant

ab oculis tuis: custodi ea in me-
dio cordis tui. **V**ita enim sunt
inuentibz ea: et uniuerse car-
nis sanitas. **O**mmi custodia serua
cor tuū: quia ex ipso uita proce-
dit. **R**emoue a te os prauum: et
detrahentia labia sint procul a
te. **O**culi tui uideant recta: et
palpebre tue p̄cedant gressus tu-
os. **D**irige semitas pedibz tuis:
et om̄s uie tue stabilientur. **N**e
declines ad dexteram neq; ad si-
nistrā: auerte pedem tuum a
malo. **V**ias enī que a dextris sūt
nouit dñs: puerse uero sunt que
a sinistris sunt. **I**pse autē rectos
faciet gressus tuos: itinera autē
tua in pace producentur. **V**

Fili mi attende sapiām meā.
et prudentiē mee inclina au-
rem tuam: ut custodias cogita-
tiones. et disciplinā labia tua cō-
seruent. **F**auus enī stillans labia
meretricis: et nitidius oleo gut-
tur eius. **F**louissima autē illius
amara quasi absinthium: et acu-
ta quasi gladius biceps. **P**edes
eius descendunt in mortē: et ad
inferos gressus eius penetrant.
Per semitam uite n̄ ambulant:
uagi sunt gressus eius. et iuesti-
gabiles. **H**unc ergo fili mi audi
me: et ne recedas a uerbis oris
mei. **L**onge fac ab ea uiam tuā:
et ne appropinques foribz domus
eius. **N**e des alienis honorē tuū.
et annos tuos crudeli: ne forte
impleantur extranei uiribz tuis.

et labores tui sint ī domo aliena:
et gemas in nouissimis. quando
consumpseris carnes et corpus
tuū. et dicas. **C**ur detestatus sū
disciplinā. et increpationibz nō
acquireuit cor meum: nec audiu
uocem docentiū me. et magistris
nō inclinaui aurem meā. **P**ene
fui in omni malo: in medio eccle-
e et synagoge. **B**ibe aquā de cis-
terna tua: et fluenta putei tui.
Deriuentur fontes tui foras: et
in plateis aquas tuas diuide. **H**a-
beto eas solus: nec sint alieni par-
ticipes tui. **S**it uena tua benedi-
cta: et letare cū muliere adoles-
centie tue. **C**erua carissima: et
gratissimus hinnulus. **V**bera
eius inebrient te omni tempore:
et in amore eius delectare uigil.
Quare seduceres fili mi ab alie-
na: et foueris in sinu alterius.
Respicit dñs uiam hominis: et
om̄s gressus illius considerat. **I**n-
iquitates sue capiunt impiū:
et fimbz pctōz suoz constringi-
tur. **I**pse morietur quia nō habu-
it disciplinā: et in multitudine
stulticie sue decipietur. **V**

Fili mi si spoponderis p̄ ami-
co tuo: defixisti apud extra-
neum aiām tuam. **N**llaqueatus
es uerbis oris tui: et captus pro-
p̄ris sermonibz. **F**ac ergo quod
dico fili mi. et temetipm libera:
quia incidisti in manus pximi
tui. **D**iscurre. festina: suscita a-
micum tuū. **N**e dederis sompnū

oculis tuis: ne dormitent palpebre tue. **C**ruere quasi dānula de manu: et quasi avis de insidiis aucupis. **V**ade ad fornicam o piger. et considera vias ei: et disce sapiam. **Q**ue cum nō habeat ducem nec p̄ceptorem nec p̄ncipem; parat estate cibum sibi: et congregat in messe qd̄ comedat. **U**t q̄ quo piger dormies. **Q**uando consurges e sompno tuo. **P**aululum dormies. paululum dormitabis; paululū conseres manus ut dormias: et ueniet tibi quasi uir ator egestas. et pauperies quasi uir armatus. **S**i uō impiger fueris; ueniet ut fons messis tua: et egestas longe fugiet a te. **H**omo apostata. uir inutilis. graditur ore pueris; annuit oculis. terit pede. digito loquitur. prauo corde machinatur malū: et omni tempore uirgia seminat. **H**uic extemplo ueniet p̄dictio sua: et subito conteretur; nec habebit ultra medicinā. **S**ex sunt que odit dominus. et septimū detestatur anima eius; oculos sublimes. linguam mendacem. manus effundentes sanguinē innoxium: cor machinans cogitatōes pessimas. pedes ueloces ad currendum in malū. p̄ferentem mendacia testimon fallacem: et eum qui seminat inter fr̄es discordias. **C**ōserua fili mi p̄cepta patris tui: et ne dimittas legem matris tue. **L**iga ea iugiter in corde tuo: et

circūda gutturi tuo. **C**um ambulaueris gradiantur tēti. cū dormieris custodiant te. et uigilans loquere cū eis; q̄a mandatū lucerna est. et lex lux. et uia uite increpatio discipline: ut custodiant te a muliere mala; et a blanda lingua extranee. **N**on concupiscat pulchritudinem eius cor tuū: nē capiaris nutib; illi. **P**recium enī scorti uix est unius panis: mulier autē. uiri p̄ciosam animā capit. **N**unquid potest homo abscondere ignem in sinu suo. ut uestimenta eius non ardeant; aut ambulare sup̄ prunas. et nō comburentur plante eius. **S**ic q̄ ingreditur ad mulierem proximi sui: nō erit mūdus cū tetigerit eam. **N**on grandis est culpa cū quis furatus fuerit: furatur enī ut esurentem impleat aiā. **D**e p̄hensus quoq; reddet septuplū; et omnē substantiā domus sue tradet: et liberabit se. **Q**ui autē adulter est: p̄pter cordis inopiā perdet aiā suā. **T**urpitudinē et ignominia congregat sibi: et opprobriū illius nō delebitur. **E**zelus et furor uiri non patret in die uindictē; nec acquiescet cū qm̄ precib; nec suscipiet pro redemptione dona plurima. **VII**

Fili mi custodi sermones meos: et p̄cepta mea reconde tibi. **S**erua mandata mea et uies: et legem meā quasi pupilam oculi tui. **L**iga eam in digi

is: serbe illam in tabulis
tuis. **S**erua p̄cepta mea
et mandata mea: et non
debetis a muliere terra
et ab aliena que uerba sua
uoluit. **D**e fenestra mi
seris y cancellos prospere: et
parauit. **C**onsideret uerba
mentis qui transierit gutturas
iniquitatem. et prope uiam de
illius gradibus: in obscuro
operantur dicit in noctis re
sistit caligine. **E**t ecce mulier
et illi conatu meretricis: p̄
ad captandis aias: garrula
paga. quous iuaretis. nec
in domo consistere pedibus
suis: sicut in plateis.
et angelos insidians. **S**er
uam: desolatatur uicinis:
et uicinis blanditur. dicitur.
tuis pro salute debem: ipse
de uita mea. **A**lcero egressa
desolatum mi desiderans in
re: impetui. **I**mpetui famulo:
suis: strau capendo pedibus
propter si cubile meū uir
de in manamond. **D**em in
conuoluit: et fruamur
et complexu: donec illuc
suis: **S**erua est enī uir i domo
sua longissima. **S**erua
seruare secum tulet: in die
suis recidimus ē dormi sua
suis in multis sermonibus: et
suis labiorum portaret illū.
suis tam sequitur quasi bos
suis in uictam. et quasi

nis tuis: scribe illam in tabulis
 cordis tui. **D**ic sapie soror mea.
 et prudentia uoca amicam tuam:
 ut custodiat te a muliere extra
 nea. et ab aliena que uerba sua
 facit dulcia. **D**e fenestra eni do
 mus mee p cancellos prosperi: et
 uideo paruulos. **C**onsidero uecor
 dem iuuenem qui transit p plateas
 iuxta angulum. et prope uiam do
 mus illius graditur: in obscuro
 ad uesperascente die. in noctis te
 nebris et caligine. **E**t ecce mulier
 occurrit illi ornata meretricio. pre
 parata ad capiendas aias: garru
 la et uaga. quietis ipatiens. nec
 ualens in domo consistere pedib;
 suis. nunc foris nunc in plateis.
 nunc iuxta angulos insidians. **A**p
 phensumq; deosculatur iuuenem:
 et procaci uultu blanditur. dices.
Victimas pro salute debui: hodie
 reddidi uota mea. **I**dcirco egressa
 sum i occursum tuum. desiderans te
 uidere: et reperi. **I**nterui finib;
 lectulum meum: strau tapetib; pictis
 ex egipto. **A**sperxi cubile meum mir
 ra. aloë. et cinnamomo. **V**eni in
 ebriemur uberib;: et fruamur
 cupitis amplexib;: donec illuces
 cat dies. **N**on est enim uir i domo
 sua: abijt uia longissima. **S**accu
 lum pecunie secum tulit: in die
 plene lune reuisurus e domum suam.
Irrerit eum multis sermonib;: et
 blandicus labior; protraxit illum.
Statim eam sequitur quasi bos
 ductus ad uictimam. et quasi

agnus lasciuens. ignorans: et
 nescit. qd ad uincula stultus tra
 hatur. donec transfigat sagitta
 ietur eius. uelut si auis festinet
 ad laqueum: et nescit quia de peri
 culo anime illius agitur. **N**unc
 ergo fili audi me. et attende uerbis
 oris mei: ne abstrahatur in uis
 illius mens tua: neq; decipiaris
 semitis eius. **N**ultos enim uulne
 ratos deiecit: et fortissimi quq;
 interfecti sunt ab ea. **D**ie inferi
 domus eius: penetrantes i infe

Driora mortis. **VIII**
Nymquid no sapia clamitat;
 et prudentia dat uocem suam. **I**n
 summis excellisq; uerticib; sup
 uiam in medys semitis stans. iux
 ta portas ciuitatis. in ipis forib;
 loquitur: dicens. **O** uiri ad uos
 clamito: et uox mea ad filios ho
 minum. **I**ntelligite paruuli astu
 tiam: et insipientes animaduer
 tite. **A**udite. qm de reb; magnis
 locutura sum: et aperientur la
 bia mea ut recta predicent. **V**eri
 tatem meditabitur guttur meum:
 et labia mea detestabuntur im
 piu. **I**usti sunt omnes sermones
 mei: no est in eis prauum quid.
 neq; puerium. **R**ecti sunt intel
 ligentib;: et equi inuenientib;
 scientiam. **A**ccipite disciplinam
 meam et non pecuniam: doctrinam
 magis qm thesaurum eligitis.
Melior est sapia cunctis opib; p
 ciosissimis: et omne desiderabile
 ei no potest comparari. **E**go sa

pientia habito in consilio: et e-
 ruditis interflum cogitationibz.
 Timor dñi odit malū. Arrogan-
 tiam et supbiam et uiam prauā
 et os bilingue: detestor. Meum
 est consilium et equitas: mea ē
 prudentia. mea est fortitudo. Per
 me reges regnant: et legum cō-
 ditores iusta decernūt. Per me
 principes imperant: et potentes
 decernunt iusticiā. Ego diligen-
 tes me diligo: et qui mane uigi-
 lauerint ad me. inuenient me.
 Meum sunt diuicie et gloria:
 opes superbe et iusticia. Melior
 est fructus m̄s auro et lapide p̄-
 cioso: et gemmina mea argen-
 to electo. In uis iusticie ambulo.
 in medio semitay iudicij: ut di-
 tem diligentes me. et thesauros
 eoy repleam. Dñs possedit me ī
 initio uiaꝝ suay: ante qm̄ quic-
 qm̄ faceret a principio. Ab eter-
 no ordinata sum et ex antiquis:
 ante qm̄ terra fieret. Non dum
 erant abyssi: et ego iam concep-
 ta eram. Necdum fontes aquay
 erupant: necdum montes graui
 mole constitierant. Ante colles ego
 parturiebar: adhuc terram non
 fecerat. et flumina et cardines
 orbis terre. Quando p̄parabat ce-
 los aderam: qñdo cetera lege et
 giro uallabat abyssos. Quando
 ethera firmabat sursum: et libra-
 bat fontes aquay. Quando cir-
 cūmdabat mari terminū suū:
 et legem ponebat aquis. ne tran-

sirent fines suos. Quando appen-
 debat fundamenta terre. cum eo
 eram cuncta componens: et de-
 lectabar p̄ singulos dies. ludens
 coram eo omni tempe. ludens in
 orbem terray: et delicia mee esse
 cum filijs hominū. Aunc ḡ filij:
 audite me. Beati qui custodiunt
 uias meas. Audite disciplinam:
 et estote sapientes: et nolite abi-
 cere eam. Beatus homo q̄ audit
 me. qui uigilat ad fores meas co-
 tidie: et obseruat ad postes ostij
 mei. Qui me inuenierit inueniet
 uitam: et hauriet salutē a dño.
 Qui aut̄ in me peccauerit: ledet
 aiām suam. Omnes qui me ode-
 runt: diligunt mortem. **IX**
Sapientia edificauit sibi do-
 mū: excidit columpnas sep-
 tem. Immolauit uictimas suas:
 miscuit uinū: et p̄posuit m̄sam
 suā. Misit ancillas suas ut uoca-
 rent ad arcem: et ad menia ciui-
 tatis. Siquis ē paruulus: ueniat
 ad me. Et insipientibz locuta ē.
 Venite comedite panem meū: et
 bibite uinū qd̄ miscui uobis. Re-
 linquite infantia et uiuite: et am-
 bulate p̄ uias prudentie. Qui e-
 ruduit derisorem. ip̄e sibi iniuria
 facit: et qui arguit impiū. sibi
 maculam generat. Noli arguere
 derisorem: ne oderit te. Argue sa-
 pientē: et diliget te. Da sapienti
 occasiōē: et addetur ei sapiētia.
 Doce iustum: et festinabit acci-
 pere. Principiū sapie timor dñi:

ntra sōz: prudentia p̄m
 utriusq̄ uirtutis dñs m̄:
 cur tibi dñi uirt: p̄ la-
 fueris. tibi mer ip̄i tēris: si
 dñs: solus portabis mali-
 et strata et clamosa ple-
 dōres. et nichil omnino de-
 bit in foris: dōmū: ut sup-
 in excelsis uirtus loc: ut
 in transiētes p̄ uiam. et
 tes tu tenere sibi. Aus est
 dñs: dicitur ad me. Et
 in loca ē. Ap̄t fieret
 dñs sunt: et p̄mis adcon-
 statio. Et p̄m̄ dñs qd̄
 p̄p̄tantes: et in p̄fandis
 in dōmū eius. **X**
 dñs sapiens lectuar p̄m̄:
 dñs uirtutis uirtutis
 dñs: sicut sicut p̄m̄ dñs
 in p̄p̄tans: iusticia uero
 dñs am̄t. Ap̄t affigere
 sicut dñs uirt: et in dñs
 dñs dñs. Cogitarem opa
 dñs remissa: man aut̄
 dñs dñs parat. Qui aut̄
 dñs dñs. In p̄m̄ uero
 dñs dñs aures uolantes
 dñs dñs in messe. filius
 dñs: qui aut̄ sicut esta
 dñs dñs. Bndictio
 dñs uirt: os aut̄ in
 dñs dñs. Memoria
 dñs dñs: et nom̄ impo-
 dñs dñs. p̄p̄tans dñs: p̄p̄tans
 dñs: dñs dñs dñs dñs
 dñs dñs dñs dñs
 dñs dñs: qui aut̄ dñs

et scientia scōy. prudentia. **P** me
enī multiplicabuntur dies tui: et
addentur tibi anni uite. **S**i sa
piens fueris. tibi met ipsi eris: si
autē illusor. solus portabis malū.
Mulier stulta et clamosa. plena
q̄ illecebris. et nichil omnino sci
ens. sedit in foribz domus sue. sup
sellam in excelso urbis loco. ut
uocaret transeuntes p̄ uiam. et
p̄gentes in itinere suo. **Q**uis est
paruulus. Declinet ad me. **E**t
uecordi locuta ē. **A**que furtiue
dulciores sunt: et panis abscon
ditus suauior. **E**t ignorauit qd̄
ibi sint gigantes: et in pfundis
inferni conuiue eius. **X**

Filius sapiens lenificat patrē:
filius uero stultus mesticia
est matris sue. **N**on proderūt the
sauri impietatis: iusticia uero
liberabit a morte. **N**on affliget
dñs fame aīam iusti: et insidias
improy subūter. **E**gestatem opa
ta est manus remissa: manū autē
fortiū diuicias parat. **Q**ui autē
nititur mendacis. hic pascit uen
tos: idem sequitur aues uolantes.
Qui congregat in messe. filius
sapiens est: qui autē stercit esta
te. filius confusionis. **B**ndictio
dei sup caput iusti: os autē im
proy operit iniquitas. **M**emoria
iusti cum laudibz: et nom̄ improy
putrescet. **S**apiens corde. p̄cepta
suscepit: stultus ceditur labijs.
Qui ambulat simpliciter. ambu
lat confidenter: qui autē depra

uat uias suas. manifestus erit.
Qui annuit oculo. dabit dolorem:
stultus labijs uerbabitur. **V**ena
uite os iusti: os autē improy ope
rit iniquitatē. **O**dium suscitāt
rixas: et uniuersa delicta operit
caritas. **I**n labijs sapientis inue
nitur sapientia: et uirga in dor
so eius qui indiget corde. **S**apient
es abscondunt scientiam: os au
tem stulti confusioni proximū ē.
Substantia diuitis urbs forti
tudinis eius: pauor pauperum
egestas eoy. **O**pus iusti ad uitā:
fructus autē impij ad peccatum.
Tha uite custodiendi disciplinā:
qui autē increpationes relinquit.
errat. **A**bscondunt odium labia
mendatia: qui pfert contumeli
am insipiens est. **I**n multiloquio
nō deerit peccatū: qui autē mode
ratur labia sua. prudentissimus
est. **A**rgentū electum lingua iusti:
cor improy pro nichilo. **L**abia iusti
erudiunt plurimos: qui autē in
docti sunt. in cordis egestate mo
rientur. **B**ndictio dñi diuites fa
cit: nec sociabitur eis afflictio.
Quasi primum stultus opatur
scelus: sapia autē est uiro pruden
tia. **Q**d timet impius ueniet su
per eum: desiderium suū iustis
dabitur. **Q**uasi tempestas tran
siens nō erit impius: iustus autē
quasi fundamentū sempiternū.
Sicut acetum dentibz. et fumus
oculis: sic piger his qui miserēt
eum in uia. **T**imor dñi apponet

143
dies: et anni impioꝝ breuiabun-
tur. Expectatio iustozum leticia:
spes autē impioꝝ peribit. Forti-
tudo simplicis uia domini: et
pauor his qui operantur malū.
Iustus in eternum nō comouebi-
tur: impij autē non habitabunt
sup̄ terram. Os iusti parturiet
sapientiā: lingua prauoz peribit.
Labia iusti considerant pla-
cita: et os impioꝝ puerſa. XI

Statera dolosa abhominatio
est apud dñm: et pondus e-
quū uoluntas eius. Ubi fuerit
sup̄bia. ibi erit et contumelia:
ubi autē est humilitas. ibi et sapi-
entia. Simplicitas iustozū diri-
get eos: et supplantatio puerſoz
uastabit eos. Non p̄derunt diui-
tie. in die ultionis: iusticia autē
liberabit a morte. Iusticia simpli-
cis dirigit uiam eius: et in im-
pietate sua corruet impius. Jus-
ticia autē rectoz liberabit eos: et
in insidijs suis capientur iniq̄.
Mortuo homine impio. nulla
erit ultra spes: et expectatio sol-
licitoz peribit. Iustus de angus-
tia liberatus est: et tradetur im-
pius pro eo. Simulator ore deci-
pit amicum suū: iusti autē libe-
rabuntur scientia. In bonis ius-
toꝝ exaltabitur ciuitas: et in p̄-
ditione impioꝝ erit laudatio.
B̄ndictione iustoz exaltabitur
ciuitas: et ore impioꝝ subuerre-
tur. Qui despicit amicum suū.
indigens est corde: uir autem

prudens tacebit. Qui ambulat
fraudulenter. reuelat archana:
qui autē fidelis est. celat amici cō-
missum. Ubi non ē gubernator. po-
p̄ls corruit: salus autē ubi multa
consilia. Affligetur malo. qui si-
dem facit pro extraneo: qui autē
cauet laqueos. securus erit. Mu-
lier gratiosa inueniet gl̄am: et
robusti habebunt diuitias. Bene-
facit anime sue uir misericors:
qui autē crudelis ē. propinquos a-
bicit. Impius facit opus instabi-
le: seminanti autē iusticiā. merces
fidelis. Clementia p̄parabit ui-
tam: et sectatio maloz mortem.
Abhominabile dño cor prauū: et
uoluntas eius. in his q̄ simplicit̄
ambulant. Manus in manu. nō
erit innocens manus: semen autē
iustoz saluabitur. Circulus aure-
us in narib; suis: mulier pulchra
et fatua. Desideriū iustoz omne
bonum ē: prestolatio impioꝝ fu-
ror. Alij diuidunt p̄pria. et ditio-
res fiunt: alij rapiunt n̄ sua. et
semp̄ in egestate sunt. Anima q̄
benedicit impinguabitur: et qui
inebriat. ipse quoq; inebriabitur.
Qui abscondit frumenta maledi-
cetur in poplis: benedictio autē
sup̄ caput uendentū. Bene con-
surgit diluculo qui querit bo-
na: qui autem inuestigator ma-
lum ē. ab eis opprimetur. Qui
confidit in diuitijs suis corruet:
iusti autem quasi uirens foliū
germinabunt. Qui cōturbat

suam. possidebit uirens:
stultus est. seruet sup̄
fructus iusti ligni uite:
seruet animas sapiens est.
his in terra recipit: q̄nto
impus et peccator. XI
indiget disciplinam. dile-
ctam: qui autem
p̄ sententiam: qui autem
reparationes in seip̄s est.
bonus est. hauriet sibi a do-
gnam: qui autē confidit
p̄tente: suis. in seip̄s agit.
debetur homo ex impie-
tate uultum uo com-
par. Mulier diligens. co-
ro? suo: et p̄tente in
eius. que confusione res
agit. Cogitationes ius-
ticia: et consilia impio-
rudentia. Verba impioꝝ
sunt sanguis: os iustoz
uere. Verba impioꝝ et i-
tatis autem iustozū p̄-
ter doctrina sua cognos-
unt. qui autem uanis et
s̄tatebit contempou-
ne. et p̄tente et sufficiens
p̄tente et indigens
s̄tatebit iustus animas tu-
m. uisera autem
m̄dela. Qui operatur
m̄dela. Qui operatur
sectatur oculum. Stul-
tus. Qui suauis est.
ponderationis: in suis
m̄dela. relinquit contumeli-
m̄dela. impioꝝ mouem̄
m̄dela: radit autē us

domū suam. possidebit uentos:
 et qui stultus est. seruet sapi-
 enti. Fructus iusti lignū uite:
 qui suscipit animas sapiens est.
 Si iustus in terra recipit: q̄nto
 magis impius et peccator. **XII**

Qui diligit disciplinam. dili-
 git scientiam: qui autem
 odit increpationes. insipiens est.
 Qui bonus est. hauriet sibi a do-
 mino grām: qui autē confidit
 in cogitationib; suis. impie agit.
 Non roborabitur homo ex impie-
 tate: et radix iustorum nō com-
 mouebitur. Mulier diligens. co-
 rona ē uiro suo: et putredo in
 ossibus eius. que confusione res
 dignas gerit. Cogitationes ius-
 torum iudicia: et consilia impio-
 rū fraudulenta. Verba impiorū
 insidiantur sanguini: os iustoz
 liberabit eos. Verge impios. et nō
 erunt: domus autem iustozū p̄-
 manebit. Doctrina sua cognos-
 cetur uir: qui autem uanus et
 excors est. patebit contemptui.
 Melior est pauper et sufficiens
 sibi: q̄m gloriosus et indigens
 pane. Aouit iustus animas iu-
 mentoz suozum: uiscera autem
 impioz crudelia. Qui operatur
 terram suā. faciabitur panib;:
 qui autē sectatur ocium. stul-
 tissimus ē. Qui suauis est.
 uiuit in moderationib;: in suis
 monitionib; relinquit contumeli-
 am. Desideriū impy monimen-
 tū est pessimoz: radix autē ius-

toz proficiet. Propter p̄cā labi-
 orum. ruina proximat malo:
 effugiet autē iustus de angustia.
 De fructu oris sui unusquisq; re-
 plebitur bonis: et iuxta opera
 manuū suarū retribuetur ei. Via
 stulti recta in oculis eius: q̄ autē
 sapiens est. audit consilia. Fa-
 tuus indicat statim iram suā:
 qui autē dissimulat iniuriā. cal-
 lidus ē. Qui qd nouit loquitur. iu-
 dex iusticie est: qui autē mentitur.
 testis ē fraudulentus. Est qui
 promittit. et quasi gladio pun-
 gitur conscientia: lingua autem
 sapientiū sanitas ē. Labiū ueri-
 tatis firmū est in p̄petuum: qui
 autē testis ē repentinus. cōcinnat
 linguam mendacii. Dolus ī cor-
 de cogitantū mala: qui autem
 pacis inuunt consilia. sequitur
 eos gaudiū. Non cōristabit iustū
 quicqd ei acciderit: impy autē
 replebuntur malo. Abominatio
 est dño labia mendacia: qui autē
 fideliter agunt. placēt ei. Homo
 uersutus celat sciām: et cor in-
 sapientiū puocat stulticiā. Manū
 fortiū dñabitur: que autē remissa
 est. tribūtis seruet. Heros ī corde
 iusti humiliabit eū: et sermone
 bono lenificabitur. Qui negligit
 dampnū pp̄e amicū. iustus ē: iter
 autē impioz decipiet eos. Non in-
 uiet fraudulentus lucrū: et sub-
 stantia hōis erit auri preciū. In-
 semita iusticie uita: iter autē de-
 uii ducit ad mortem. **XIII**

Filius sapiens doctrina patris: qui autē illusor est. nō audit cū arguitur. De fructu oris sui homo factabitur bonis: anima autem impiorū iniqua. Qui custodit os suum. custodit aīam suam: qui autē inconsideratus est ad loquendum. sciet mala. Vult et non uult piger: anima autē opantū impinguitur. Verbum mendax iustus detestabitur: impius autē confundit et confundetur. Iusticia custodit innocentis uiam: impietas autē peccatorem supplantat. Est quasi diues cum nichil habeat: et est quasi pauper cū in multis diuitiis sit. Redemptio aīe uiri diuitie sue: qui autē pauper est. increpationem non sustinet. Lux iustorū letificat: lucerna autē impiorū extinguetur. Inter supbos semp̄ uirgia sunt: qui autē agunt omnia cū cōsilio. reguntur sapia. Substantia festinata minuetur: que autē paulatim colligitur manu. multiplicabitur. Spes que differtur affligit aīam: lignū uite desiderium ueniens. Qui detrahit alicui rei. ipse se in futurū obligat: qui autem timet p̄ceptum. in pace uisabitur. Lex sapientis fons uite: ut declinet a ruina mortis. Doctrina bona dabit grām: in itinere cōtemp̄torū uozago. Astutus omnia agit cum consilio: q̄ autē fatuus ē. aperiet stulticiā. Hun-

cus impij cadet in malū: legatus fidelis sanitas. Egestas et ignominia et qui deserit disciplinam: qui autē acquiescit arguenti. glorificabitur. Desiderium si compleatur delectat aīam: detestantur stulti eos qui fugiunt mala. Qui cū sapientibz graditur. sapiens erit: amicus stultorū similis efficietur. Peccatores p̄sequuntur malum: et iustis retribuent bona. Bonus relinquet heredes filios et nepotes: et custoditur iusto substantia p̄ccoris. Multi tibi in noualibz patrum: et aliis congregantur absq̄ iudicio. Et parit uirge. odit filiū suū: qui autē diligit illum. instanter erudit. Iustus comedit. et replet animā suam: uenter autem impiorū insaturabilis. XIII

Sapiens mulier edificat domū suam: insipiens quoq̄ extructam manibz. destruet. Ambulans recto itinere. et timens d̄m: despicietur ab eo qui infamigraditur uia. In ore stulti uirga superbie: labia sapientū custodiunt eos. Vbi non sunt boues. p̄sepe uacū est: ubi autē apparent plurime segetes. ibi manifesta fortitudo bouis. Testis fidelis nō mēnetur: profert mēdatū testis dolosus. Querit detisor sapiam et nō inuenit: doctrina prudentū facilis. Vade contra uirum stultū et nesciet: labia prudentie sapia. Callidi

collige uiam suā: et impu
a stultorū errans. Et stultus
p̄p̄m: inter uictos uia
tra. Co qd nouerit amari
m aīe sit: in gaudio eius
reborat extraneus. Bonu
re delectat: tabernacula
p̄p̄m nabunt. Et uia q̄
et homini uita: nouissi
re eius deducit ad morte
d̄m mēnetur: et terre
p̄m. Iustus imp̄at. Ius
reborat stultus: et super
re uir bonus. In uentis ce
re uerbo: alius confide
re suos. Sapiēs tunc
nat a malo: stultus tran
re confidit. Imp̄antis opa
reborat: et ut ut uis
re: Possidetur parum
re: et expectat uerū aīu
reborat mali ante bo
re uirū. ante portas iustorū.
re primo suo paup̄ odos
re uero diuitiam multa.
reborat p̄p̄m suum pe
re am mēnetur pauperi
re. Qui credit in d̄m.
reborat: errant qui op̄an
reborat et ueritas. p̄
reborat: in omni opere bo
reborat. Abi autē
reborat plurima: ubi egestas
reborat. Corona sapientū du
reborat stultorū imp̄u
reborat: acumas testis si
reborat mēdatū uerū
reborat d̄m fiducia fo

est intellige uiam suā: et impru-
 dentia stultoz errans. **S**tultus
 illudit pccm: inter iustos mora-
 bitur grā. **C**or qd nouit amari-
 tudinem aīe sue: in gaudio eius
 nō miscebitur extraneus. **D**omus
 impioꝝ delebitur: tabernacula
 iustoz germinabunt. **E**st uia q̄
 uidetur homini iusta: nouissi-
 ma autē eius declucunt ad mortē.
Risus dolore miscebitur: et extre-
 ma gaudy. luctus occupat. **D**us
 sius replebitur stultus: et super
 eum erit uir bonus. **I**nnocens cre-
 dit omni uerbo: astutus conside-
 rat gressus suos. **S**apiēs timet
 et declinat a malo: stultus tran-
 siluit et confidit. **I**mpatiens opa-
 bitur stulticiam: et uir uet sutus
 odiosus ē. **P**ossidebunt paruuli
 stulticiam: et expectabunt astu-
 ti sciam. **J**acebunt mali ante bo-
 nos: et impy ante portas iustoz.
Etiam proximo suo paup odiosus
 erit: amici uero diuitem multi.
Qui despiciat proximū suum pec-
 cat: qui autē miseretur pauperi
 beatus erit. **Q**ui credit in dño.
 miam diligit: errant qui opā-
 tur malū. **M**isecia et ueritas. p̄
 parant bona: in omni opere bo-
 no erit abundantia. **I**bi autē
 uerba sunt plurima: ibi egestas
 frequē. **C**orona sapientū diui-
 cie eoz: fatuitas stultoz impru-
 dentia. **L**iberat animas testis fi-
 delis: et profert mendatia uersi-
 pellis. **I**n timore dñi fiducia for-

titudinis: et filys eius erit spes.
Timor dñi fons uite: ut declinet
 a ruina mortis. **I**n multitudine
 popli dignitas regis: et in pauci-
 tate plebis. ignominia p̄ncipis.
Qui patiens ē. multa gubnatur
 sapia: qui autē impatiens ē. exal-
 tat stulticiam suam. **V**ita carni-
 um. sanitas cordis: putredo ossi-
 um. inuidia. **Q**ui calumpniatur
 egentem exprobrat factori suo:
 honorat autē eum. qui miseretur
 pauperis. **I**n malicia sua expelli-
 tur impius: sperat autē iustus
 in morte sua. **I**n corde prudentis
 requiescit sapientia: et indoctos
 quosq̄ erudiet. **J**usticia eleuat
 egentem: miseros facit populos
 pccm. **A**ceptus ē regi minister i-
 telligens: iracundiam eius inu-
 tilis sustinebit. **XV**
Responso mollis frangit irā:
 sermo durus suscitatur furore. **L**in-
 gua sapientū ornat sciam: os
 fatuoz ebullit stulticiā. **I**n omni
 loco: oculi dñi contemplantur bo-
 nos et malos. **L**ingua placabilis
 lignum uite: que autem imode-
 rata est. conteret spm. **S**tultus ir-
 ridet disciplinā patris sui: qui
 autē custodit increpationes. astu-
 tior fiet. **I**n habundanti iusticia
 uirtus maxima est: cogitatōes
 autē impioꝝ eradicabuntur. **D**o-
 mus uisti plurima fortitudo: et
 in fructibz impy conturbatio. **L**a-
 bia sapientū disseminabunt sci-
 entiam: cor stultoz dissimile erit.

Victimæ impiorum abhominabiles
 domino: uota iustorum placabilia. Ab
 hominatio est domino uita impij:
 qui sequitur iusticiam. diligetur
 ab eo. Doctrina mala deserenti-
 um uiam uite: qui increpatos
 odit. morietur. Infernus et p[er]di-
 tio coram domino: quanto magis cor-
 da filiorum hominum. Non amat
 pestilens eum qui se corrigit: nisi
 ad sapientes graditur. Cor gau-
 dens exhilarat faciem: in merore
 animi deicietur spiritus. Cor sapien-
 tis queret doctrinam: et os stultorum
 pascitur impericia. Omnes dies
 pauperis mali: secunda mens quasi
 iuge conuiuuij. Melius est parum
 cum timore domini: quam thesauri
 magni et insatiabiles. Melius
 est uocari ad olera cum caritate:
 quam ad uiculum saginatum cum
 odio. Vir iracundus prouocat
 rixas: qui patiens est. mitigat
 suscitatas. Iter pigrorum quasi sepes
 spinarum: uia iustorum absque offendi-
 culo. Filius sapiens letificat pa-
 trem: et stultus homo despiciet
 matrem suam. Stulticia gaudium
 stulto: et uir prudens diriget
 gressus suos. Dissipantur cogi-
 tationes ubi non est consilium:
 ubi uero sunt plures consiliarij.
 confirmantur. Letatur homo in
 sententia oris sui: et sermo oportu-
 nus optimus est. Semita uite
 super eruditum: ut declinet de in-
 ferno nouissimo. Domum superborum
 demolietur dominus: et firmos faciet

terminos uidue. Abhominatio
 domini. cogitationes male: et purus
 sermo pulcherrimus. firmabitur
 ab eo. Conturbat domum suam qui
 sectatur auariciam: qui autem odit
 munera. uiuet. Per misericordiam et fi-
 dem purgantur peccata: per timorem
 autem domini declinat omnis a malo.
 Mens iusti meditatatur obedienti-
 am: os impiorum redundat malis.
 Longe est dominus ab impijs: et oratio-
 nes iustorum exaudiet. Lux oculorum
 letificat animam: fama bona in-
 guat ossa. Auris que audit incre-
 pationes uite: in medio sapien-
 tium commorabitur. Qui abiicit dis-
 ciplinam. despiciet animam suam: qui
 autem acquiescit increpationibus. pos-
 sessor est cordis. Timor domini disci-
 plina sapientie: et gloria precedit hu-
 militas. **D**ominus est **XVII** militas.
 animam preparare: et domini
 gubernare lingua. Omnes uie
 hominum patent oculis eius: spiritum
 ponderator est dominus. Reuela domino
 opera tua: et dirigentur cogita-
 tiones tue. Omnia propter semet
 ipsum operatus est dominus: impij quoque
 ad diem malum. Abhominatio est
 domini omnis arrogans: etiam si
 manus ad manum fuerit. non erit
 innocens. Misericordia et ueritate re-
 dimitur iniquitas: et in timore domini
 declinat a malo. Cum placue-
 rint domino uie hominis: inimicos
 quoque eius conuertet ad pacem. Me-
 lius est parum cum iusticia: quam
 multi fructus cum iniquitate.

omnis desponere uiam
 ad dnm est dengere gressu
 dominando in labijs regis
 mo no eratur os ei. Por
 sta terra uidetur dnm hui
 pra trus omnes lapides
 minabiles reg. qui agum
 qm iusticia firmatur fo
 aduentus regum Liba u
 qui terra loquitur dengent
 nato regis nuntij moris
 sapientis placabit eum. In
 uate uiltris regis uita: et
 uita eius quibz iunter se
 us. Posside sapiam. qua
 uitor est: et amare pru
 ma qd p[er]nosco: et argen
 p[er]ta uiltris declinat ma
 llos amte sue sequat u
 iam. Conuentione p[er]dit
 ha: et ante ruinam exal
 ta sp[iritu]. Melius est humilia ar
 uis: qua diuidere spolia
 fup[er]bis. Cruditas in uerbo
 uer uia: et qui sperat in
 ueritas est. Qui sapiens e
 angustabitur prudens: et
 huius doquid. mator a re
 te sp[iritu] uite erudito possi
 as d[omi]na stultoru fatu
 ad sapientis erudiet os ei:
 melius addet gram. Sa
 uellus uerba compofica
 am ante et caritas offi
 ma que uidetur homin
 trouit. Item tuus dicitur
 Aruma laborans la
 te: quia compulset eum

Cor hominis disponet viam suam: sed dñi est dirigere gressus eius. **D**iuinatio in labijs regis: in iudicio nō errabit os ei. **P**ondus et statera iudicia dñi sunt: et opera eius. omnes lapides scli. **A**bominabiles regi qui agunt impie: qm̄ iusticia firmatur solium. **V**oluntas regum labia iusta: qui recta loquitur dirigetur. **I**ndignatio regis nunciij mortis: et uir sapiens placabit eum. **I**n hilaritate uultus regis uita: et clementia eius quasi ymber se rotinus. **P**osside sapiam. quia auro melior est: et acquire prudentiam. q̄a preciosior est argento. **S**emita iustoz declinat mala: custos anime sue seruat uitam suam. **C**ontritionē p̄cedit superbia: et ante ruinam exaltabitur sp̄s. **M**elior ē humiliari cū mitibz: quā diuidere spolia cum supbis. **E**ruditus in uerbo reperiet bona: et qui sperat in dño beatus est. **Q**ui sapiens ē corde. appellabitur prudens: et qui dulcis eloquio. maiora reperiet. **F**ons uite eruditio possidentis: doctrina stultozū fatuitas. **C**or sapientis erudiet os ei: et labijs illius addet gr̄am. **F**auus mellis uerba composita: dulcedo anime est sanitas ossium. **E**st uia que uidetur homini recta: et nouissima eius ducunt ad mortem. **A**nima laborantis laborat sibi: quia compulit eum

os suū. **V**ir impius fodit malum: et in labijs eius ignis ardescit. **H**omo puerfus suscitatur lites: et uerbosus separat principes. **V**ir iniquus lactat amicum suū: et ducit eum p̄ uiam nō bonā. **E**t attōntis oculis cogitat praua: mordens labia. perficit malū. **C**orona dignitatis senectus: que in uis iusticie reperietur. **M**elior est patiens uiro forti: et qui dominatur animo suo. expugnatore urbium. **S**ortes mittuntur in sinū: sed a dño

Mtemperantur. **XVII**
Melior est buccella sicca cū gaudio: qm̄ domus plena uictimis cum iurgio. **S**erius sapiēs dñabitur filijs stultis: et inter fr̄es hereditatem diuidet. **S**icut igne probatur argentū. et aurū camino: ita corda probat deus. **M**alus obēdit lingue inique: et fallax obtempat labijs mendacibz. **Q**ui despiciat paup̄em. exprobrat factori eius: et qui in ruina letatur alterius. nō erit impunitus. **C**orona senum filij filioz: gloria filioz patres eozū. **N**on decet stultum uerba composita: nec p̄ncipem labiū mentiē. **G**emma gratissima expectatio prestolantis: quocumq; se uiterit. prudenter intelligit. **Q**ui celat delictum. querit amicitias: qui alto sermone reperit. separat federatos. **P**lus proficit correptio apud prudentem: qm̄

centum plage apud stultū. Semp
uirgia querit malus: angelus
autē crudelis mittetur contra eū.
Expedit magis urse occurrere
raptis fetibz: qm fatuo confi
denti sibi in stulticia sua. Qui
reddit mala pro bonis: non rece
det malum de domo eius. Qui di
mittit aquam. caput est uirgior:
et anteqm paciatur contumeliā.
iudiciū deserit. Et qui iustificat
impū. et qui cōdemnat iustū:
abominabilis ē uterq; apud dñm.
Quid prodest habē diuitias stul
to: cum sapiam emere nō possit.
Omni tempore diligit q̄ amicus
est: et frater in angustijs compro
batur. Homo stultus plaudet
manibz: cū sponderit p ami
co suo. Qui meditat̄ur discordi
as. diligit rixas: et qui exaltat
os suū. querit ruinam. Qui pū
si cordis est. nō inuenit bonum: et
qui uertit linguā. incidit ī malū.
Fatus ē stultus in ignominia
sua: sed nec pater in fatuo lera
bitur. Animus gaudens etatem
floridam facit: sp̄s tristis exsic
cat ossa. Munera de sinu impū
accipit: ut puertat semitas iu
dicij. In facie prudentis lucet
sapia: oculi stultoz in finibz t̄re.
Ira patris. filius stultus: et dolor
matris que genuit eum. Non ē
bonum dampnū inferre iusto:
nec pcutere pncipem. qui recta
iudicat. Qui moderatur sermo
nes suos. doctus et prudens ē.

et p̄ciosi sp̄s uir eruditus. Stultus
quodq; cū tacuerit sapiens repu
tabitur: et si compresserit labia
sua. intelligens. **VIII.**
Occasiones querit qui uult
recedere ab amico: omni tem
pore erit exprobrabilis. Non reci
pit stultus uerba prudentie: nisi
ea dixeris. que iasantur in corde
eius. Impius cū in profundū uene
rit peccōz. contempnit: sed sequitur
eum ignominia et opprobrium.
Aqua profunda. uerba ex ore uiri:
et torrens redundans. fons sapie.
Accipe psonam impy in iudicio.
non est bonū: ut declines a ueri
tate iudicij. Labia stulti miscēt
se rixis: et os eius uirgia prouo
cat. Os stulti conteritio eius: la
bia ip̄ius. ruina anime ei. Verba
bilinguis quasi simplicia: et ip
sa pueniunt usq; ad interiora
uentris. Qui mollis et dissolu
tus est in opere suo: frater ē sua
opera dissipantis. Turris fortis
sima nomen dñi: ad ipm̄ currit
iustus. et exaltabitur. Substan
tia diuitis. urbs roboris eius: et
quasi murus ualidus circum
dans eū. Ante qm̄ conteratur.
exaltatur cor hominis: et ante
qm̄ glorificetur. humiliatur. Et
prius responder qm̄ audiat:
stultum se eē demonstrat. et
confusione dignū. Sp̄s uiri sus
tentat inbecillitatem: spiritū
uero ad irascendum facilē. qui
poterit sustinere. Cor pruden

stultus querit doctrinā. D
dōs dilatat manū eius: et
pncipes sp̄s ei facit. Hu
m̄ accidit: est suū: uir
is eius. et inuestigat
indictiones compunt. s̄s
et potentes quoz dūdicat
et qui aduocatur a fratre
m̄tas firma: et iudicia
uertes uirū. De fructu
et replentur uenter eius:
m̄na laboz illius. s̄s
et uir. s̄s et uir i ma
m̄que. qui diligit eam.
et fructus eius. Qui in
m̄tatem bonam. inuenit
et laudet iocunditatem
Cum obserationibz loq
m̄que: et diues efficitur.
De amicitia ad iudicia
m̄ns amicus erit q̄ frat
qm̄ est paup qui. **XIX.**
m̄llat i simplicitate sua.
in diues requirit labia sua
s̄s. s̄s nō est seuerus.
nō nō i bonum: et qui festi
m̄p̄s. offendit. Stultus
m̄ns supplantat gressus
et m̄tra dñi feruet animo
Deum addunt artus plu
m̄ p̄cipere aut et in m̄s
m̄paratur. Testis f̄s
m̄p̄ritus: et qui m̄
m̄p̄ritur. nō effugit. Hu
m̄ psonam potentes: et
m̄s dona reuoluntis.
m̄s paupis odentur ei.

tis possidebit scientiam: et auris
 sapientium querit doctrinam. **Do-**
 num hominis dilatat uiam eius: et
 ante principes spatium ei facit. Jus-
 tus prior accusator est sui: uenit
 amicus eius. et inuestigabit eum.
 Contradictiones committit fors:
 et inter potentes quoque diiudicat.
Frater qui adiuuatur a fratre.
 quasi ciuitas firma: et iudicia
 quasi uectes urbium. **De fructu**
 oris uiri replebitur uenter eius:
 et gemina labiorum illius satu-
 rabunt eum. **F**loris et uita in ma-
 nibus lingue: qui diligunt eam.
 comedent fructus eius. **Q**ui in-
 uenit mulierem bonam. inuenit
 bonum: et hauriet iocunditatem
 a domino. **C**um obsecrationibus lo-
 quitur pauper: et diues effabitur
 rigide. **U**ir amicus ad socie-
 tatem: magis amicus erit quam frater.
Melior est pauper qui **XIX**
 ambulat in simplicitate sua:
 quam diues torquens labia sua
 et insipiens. **U**bi non est scientia
 anime. non est bonum: et qui festi-
 nus est. pedibus offendit. **S**tilti-
 cia hominis supplantat gressus
 eius: et contra dominum feruet animo
 suo. **D**iuicie addunt amicos plu-
 rimos: a paupere autem et hi quo-
 habuit separantur. **T**estis falsus
 non erit impunitus: et qui men-
 datia loquitur. non effugiet. **S**til-
 ti colunt personam potentis: et
 amici sunt dona tribuentis.
Frater hominis pauperis oderunt eum:

insuper et amici procul recesserunt
 ab eo. **Q**ui tantum uerba sectatur.
 nichil habebit: qui autem pos-
 sessor est mentis. diligit animam
 suam: et custos prudentie inue-
 niet bona. **T**estis falsus non erit
 impunitus: et qui loquitur men-
 datia peribit. **N**on decent stultum
 deliciae: nec seruum dominari
 principibus. **D**octrina uiri per paci-
 entiam noscitur: et gloria eius est
 iniqua pretergredi. **S**icut fremit
 leonis. ita et regis ira: et sicut
 ros super herbam. ita et hilaritas
 eius. **D**olor patris filius stultus:
 et tecta uigiter perstantia. **L**iti-
 giosa mulier. **D**omus et diuicie
 dantur a parentibus: a domino autem
 proprie uxor prudens. **D**igredo
 immittit soporem: et anima disso-
 luta esuriet. **Q**ui custodit man-
 datum. custodit animam suam: qui
 autem negligit uias suas. mortifi-
 cabitur. **S**eneratur domino qui mise-
 retur pauperis: et uicissitudine
 suam reddet ei. **C**rueli filium tuum
 ne desperes: ad interfectionem
 autem eius. ne ponas animam tuam.
Qui enim impatiens est. sustine-
 bit dampnum: et cum rapuerit.
 aliud apponet. **A**udi consilium.
 et suscipe disciplinam: ut sis sa-
 piens in nouissimis tuis. **M**ulte
 cogitationes in corde uiri: uolu-
 tas autem domini in eternum permanet.
Homo indigens misericors est:
 et melior pauper iustus. quam uir
 mendax. **T**imor domini ad uitam:

et in plenitudine comorabitur absque uisitacione pessimi. Abscondit piger manum suam sub ascella: nec ad os suum applicat eam. Pestilente flagellato. Stultus sapientior erit: si autem corripuerit sapientem. intelliget sapiam. Qui affligit patrem. et fugit matrem: ignominiosus erit et infelix. Non cesses fili audire doctrinam: ne ignores sermones scientie. Testis iniquus deridet iudicium: et os impiorum deuorat iniquitatem. Parata sunt derisoribus iudicia: et mallei percipientes stultorum corporibus. **L**uxuriosa res uinum. et tu multuosa ebrietas: quicumque his delectatur non erit sapiens. Sicut rugitus leonis. ita et terror regis: qui prouocat eum. peccat in animam suam. Honor est homini. qui separat se a contentione: omnes autem stulti miscentur contumeliis. Propter frigus piger arare noluit: mendicabit ergo estate. et non dabitur ei. Sicut aqua profunda. sic consilium in corde uiri: sed homo sapiens exhauriet illud. Multi homines misericordes uocantur: uirum autem fidelem quis inueniet? Stultus qui ambulat in simplicitate sua: beatos post se filios derelinquet. Rex qui sedet in solio iudicij: dissipat omne malum intuitu suo. Quis potest dicere. mundum est cor meum: purus sum

a peccato. Pondus et pondus. mensura et mensura: utrumque abhominabile est apud dominum. Ex studiis suis intelligetur puer: si munda et recta sunt opera eius. Aurem audientem. et oculum uidentem: dominus fecit utrumque. Noli diligere sompnum. ne te egestas opprimat: aperi oculos tuos. et saturare panibus. Malum est malum est. dicit omnis emptor: et cum recesserit. tunc glabatur. Est autem et multitudo gemmarum. et uas preciosum: labia scientie. Tolle uestimentum eius. qui fideiussor extrahit alienum: et pro extraneis aufer pigmus ab eo. Suauis est homini panis mendacium: et postea implebitur os eius. calculo. Cogitationes consilijs roborabuntur: et gubernaculis tractanda sunt bella. Qui reuelat misteria. et ambulat fraudulentem. et dilatat labia sua: ne commiscearis. Qui maledicit patri suo et matri sue: extinguetur lucerna eius in medius tenebris. Hereditas ad quam festinat in principio: in nouissimo benedictione carebit. Ne dicas. reddam malum pro malo: expecta dominum. et liberabit te. Abominatio est apud dominum pondus et pondus: statera dolosa non est bona. A domino dirigentur gressus uiri: quis autem hominum potest intelligere uiam suam? Buena est hominis deuotare sanctos: et post uota retractare. Dissipat impios

mens: et meminat super eos
 eni. Lucerna domini speculatio
 nis: quem uelut margaritam
 mentis: stulticia et ueritas
 hinc regnum: et roboratur
 ma chronis et. Cultrari
 iherosolimo cap: et dignitas
 aures. In ueritate
 ge mala: et plaga inferre
 uide: uentris. **XXI**
 ne diuisiones aquarum. tra
 pe in manu domini: quocumque
 in uindicta illud. **XXII**
 in ueritate sibi uoluit: apen
 iherosolimo: facere in am
 ni: magis placet domino quam
 i. Cultrari oculis: et di
 iherosolimo: lucerna impiorum
 Cogitationes uoluntati sem
 iherosolimo: omnes aut
 semp in cogitare est. Qui
 iherosolimo: lingua uer
 itas et eras est: et in
 iherosolimo: laqueos inuentis. Ra
 iherosolimo: deherent eos: quia
 iherosolimo: iudicium. Peris
 iherosolimo: qui autem mun
 iherosolimo: opus eius. Stultus
 iherosolimo: in angulo domus: qu
 iherosolimo: iherosolimo: et in domo
 iherosolimo: iherosolimo: desiderat
 iherosolimo: iherosolimo: proximo
 iherosolimo: iherosolimo: sapien
 iherosolimo: iherosolimo: et si fecerit
 iherosolimo: iherosolimo: Exprobrat
 iherosolimo: iherosolimo: ut terra
 iherosolimo: iherosolimo: a malo. Qui obru
 iherosolimo: iherosolimo: ad clauone quare

rex sapiens: et incuruat super eos
 fornicem. Lucerna dñi spiraculū
 hominis: que inuestigat omnia
 secreta uentris. Misericordia et ueritas
 custodiunt regem: et roboratur
 clementia thronus ei. Exultatio
 iuuenū. fortitudo eoz: et dignitas
 senum. canities. Liuoꝝ uulneris
 absterget mala: et plage in secre
 tiõib; uentris. **XXI**
Sicut diuisiones aquarū. ita
 cor regis in manu dñi: quocumq;
 uoluerit inclinabit illud. Omnis
 uia uiri recta sibi uidetur: appen
 dit aut corda dñs. Facere miam
 et iudiciū: magis placet dño qm
 uictime. Exaltatio oculoz est di
 latatio cordis: lucerna impioꝝ
 peccm. Cogitationes robusti sem
 per in habundantia: omnis aut
 piger semp in egestate est. Qui
 congregat thesauros lingua mē
 datū. uanus et excors est: et im
 pingetur ad laqueos mortis. Ra
 pine impioꝝ detrahent eos: quia
 noluerunt face iudiciū. Perūsa
 uia uiri aliena est: qui aut mun
 dus ē. rectum opus eius. Melius
 est sedere in angulo domatis: q̄
 cū muliere litigiosa. et in domo
 cōmuni. Anima impy desiderat
 malū: nō miserebitur proximo
 suo. Mulcato pestilente. sapien
 tior erit paruulus: et si sedetur
 sapiente. sumet sciam. Excogitat
 iustus de domo impy: ut detra
 hat impios a malo. Qui obtu
 rat aurem suā ad clamorē paupe

ris: et ip̄e clamabit. et n̄ exaudie
 tur. Munus absconditum extin
 guet iras: et domum in sinu indi
 gnationē maximā. Gaudiū ius
 to ē facere iudiciū: et pauoz ope
 rantib; iniquitatē. Vir qui erra
 uerit a uia doctrine: in cetu gi
 gantiū cōmorabitur. Qui dili
 git epulas in egestate erit: qui
 amat uinū et pingua. nō dita
 bitur. Pro iusto dabitur impius:
 et pro rectis iniquus. Melius est
 habitare in terra deserta: qm cū
 muliere rixosa et iracunda. The
 saurus desiderabilis. et oleum ī
 habitaculo iusti: et imprudens
 homo dissipabit illud. Qui sequi
 tur iusticiam et miam: iuemet
 uitam et iusticiā et glām. Cui
 tatem fortiū ascendit sapiens:
 destruxitq; robur fiducia eius. Qui
 custodit os suū et linguā suam:
 custodit ab angustis aīam suā.
 Supbus et arrogans uocatur
 indoctus: qui in ira opatur sup
 biam. Desideria occidunt pigrū:
 noluerunt enī quicq̄m manus ei
 operari. Tota diē concupiscit et
 desiderat: qui aut iustus est. tri
 buet. et non cessabit. Hostie im
 pioꝝ abhominabiles: que offerū
 tur ex scelere. Testis mendax pi
 bit: uir obediens loquetur uic
 toriam. Vir impius procaciter
 obfirmat uultum suū: qui aut
 rectus ē. corrigit uiam suā. Nō
 est sapia. non est prudentia. non
 ē consiliū: contra dñm. Equus

Noli laborare ut diters: sed prudentie tue pone modum. Ne erigas oculos tuos ad opes quas n̄ potes habere; quia faciunt sibi pennas quasi aquile: et uolabūt in celum. Ne comedas cum hōie inuido. et ne desideres cibos ei: qm̄ in similitudine arioli et conlectoris estimat qd̄ ignorat. Comede et bibe dicit tibi: et mens eius non ē tecum. Cibos quos comederas euomes: et p̄des pulchros sermones tuos. In aurib; insipientiū ne loquaris: quia despicient doctrinam eloqui tui. Ne attingas paruulor; t̄minos. et agrum pupilloꝝ ne introeas; propinquus enī eor; fortis est: et ipse iudicabit contra te causam illor;. Ingrediat̄ ad doctrinā cor tuum: et aures tue ad uerba sc̄ie. Noli subtrahere a puero disciplinam: si enī percussis eum uirga. nō morietur. Tu uirga percussis eum: et aīam eius de inferno liberas. Fili mi. si sapiens fuerit animus tuus. gaudebit tecum cor meū: et exultabūt renes mei cū locuta fuerint rectum labia tua. Non emuletur cor tuū peccatores; sed in timore dñi esto tota die: quia habebis spem ī nouissimo. et prestolatio tua nō auferetur. Audi fili mi. et esto sapiens: et dirige in uia animū tuū. Noli esse in conuiuuijs potatoꝝ: nec in cōmestationib; eor; qui carnes ad uescendum conferunt; q̄a

uacantes potib; et dantes simbo la. consumentur: et uestetur panis dormitatio. Audi patrem tuū qui genuit te: et ne contempnas cum senuerit mater tua. Veritatem eme: et noli uendē sapiam. et doctrinā et intelligentiā. Exultat gaudio pater iusti: qui sapientem genuit: letabitur in eo. Gaudeat pater tuus et mater tua: et exultet que genuit te. Prebe fili mi cor tuum michi: et oculi tui uias meas custodiant. Fovea enī profunda est meretrix: et puteus angustus aliena. Insuper diatur in uia quasi latro: et q̄s incautos uiderit. inficiet. Cui ue. cuius patris ue. cui rix. cui fo uee. cui sine causa uulnera; cui suffossio oculor;. Nonne his q̄ cōmorantur in uino: et student calicib; epotandis. Ne intuearis unum q̄ndo flauescit: cum splenduerit in uitro color eius. Ingreditur blande; sed in nouissimo mordebit ut coluber: et sicut regulus uenena diffundet. Oculi tui uidebunt extraneas; et cor tuum loquetur puerfa: et eris sicut dormiens ī medio mari. et quasi sopitus gubernator. amisso clauo. Et dices. Verberauerunt me. sed non dolui: traxerunt me. et ego nō sensi. Quando euigilabo; et rursus uina reperia.

Ne emuleris. **XXIII**
 uiros malos. nec desideres esse cum eis; quia rapinas medi

552

tatur mens eoz: et fraudes labia
 eoz locuntur. **S**apientia edificabitur
 domus: et prudentia roborabit.
In doctrina replebuntur cellaria:
 uniuersa substantia preciosa et pul
 cherrima. **U**ir sapiens fortis est:
 et uir doctus robustus et ualidus.
Quia cum dispositione inicitur in
 bellum: et erit salus ubi multa
 consulta sunt. **E**xcella stulto sapi
 entia: in porta non aperiet os
 suu. **Q**ui cogitat mala facere:
 stultus uocabitur. **C**ogitatio stul
 ti peccatu est: et abhominatio ho
 minu detractor. **S**i desperaueris
 lapsus. in die angustie: iminue
 tur fortitudo tua. **E**ruce eos qui
 ducuntur ad mortem: et qui tra
 huntur ad interitum. **L**iberare ne
 cesses. **S**i dixeris. uires non suppe
 tunt: qui inspector est cordis ipe
 intelligit. et seruatozem aie tue
 nichil fallit: reddetq; homini
 iuxta opera sua. **C**omede fili mi
 mel. quia bonu est. et fauu dul
 cissimu gutturi tuo: sic et doc
 trina sapie anime tue: qua cum
 inueneris. habebis in nouissimis
 spem. et spes tua non peribit. **N**on
 insidieris. et queras impietate
 in domo iusti: neq; uastes requi
 em eius. **S**epties enim cadet ius
 tus et resurget: impij autem cor
 ruent in malum. **C**um ceciderit
 inimicus tuus. ne gaudeas: et
 in ruina eius ne exultet cor tuu:
 ne forte uideat dñs et displiceat
 ei: et auferat ab eo iram suam.

Ne contendas cum pessimis. nec e
 muleris impios: quoniam non habent
 futuroz spem mali: et lucerna in
 piozum extinguetur. **T**ime dñm
 fili mi et regem. et cum detractorib;
 non commiscearis. quoniam repente con
 surgit perditio eoz: et ruina utri
 usq; quis nouit. **H**ec quoq; sapi
 entib;. **C**ognoscere personam in iu
 dicio: non est bonum. **Q**ui dicit
 impio. iustus es: maledicent eis
 populi. et detestabuntur eos trib;. **Q**ui
 arguunt laudabuntur: et
 super eos ueniet benedictio. **L**abia
 deosculabitur: qui recta respon
 det uerba. **P**repara foris opus
 tuum: et diligenter exerce agru
 tuu: ut postea edifices domu tu
 am. **N**e sis testis frustra contra
 proximu: ne lactes queq; labi
 is tuus. **N**e dicas. quomodo fecit
 michi sic faciam ei: et reddam
 unicuiq; secundum opus suum. **P**er
 agrum hois pigri transiui. et
 per uineam stulti uiri: et ecce to
 tum repleuerant urtica. operue
 rant superficiem eius spine: et ma
 teria lapidum destructa erat.
Quod cum uidissem. posui in cor
 de meo: et exemplo didici disci
 plinam. **P**arum inquam dormies.
 modicum dormitabis: paucillu
 manus conseres ut quiescas: et
 ueniet tibi quasi cursor egestas.
 et mendicitas quasi uir arma
 tus. **H**ec quoq; parabole salo
 monis. quas transtulerunt uiri
 ezechie regis iuda. **XV**

uia dei est celare uerbum
 y gloria regum inuestigare
 tem. **C**um fursum: et tra
 na: et cu regum inuestigato
 ter indaganti de argenti
 platur uas purissima.
 pitate de multa regis: et
 uerit ustra thronus eius
 filio apareas coram regis:
 bono manoy ne lectis. **H**e
 de rei ut dicatur tibi: asen
 q; qm ut humiliter coram
 regis. **Q**ui uidetur oculi tu
 pteris in uerba tuo: ne po
 ueritate tu polle. am de
 ciues amam tuu. **C**au
 eam nacta cu amico tuo.
 tem extraneo ne reuelas:
 te miter tibi cu audient.
 redire non desit. **M**ala
 u lectis argenti: qui lo
 uerit in tempore suo. **I**n
 a uerba et margarita fulges
 regis sapientem. et aurem
 uerit. **S**icut frigus uisus
 in uelis: ita legatus fides:
 u uerba tuam: et aiam tuu
 uerit facit. **A**ubes: et ueritas
 uerit id sequentes: ut glo
 tes remissa non completis.
 uerit uerit pnceps: et
 uerit uerit. **C**oncedit quod
 uerit: ne forte factus
 uerit. **S**ubmte petem
 uerit prope tuu: ne for
 uerit olerit. **S**ardum et
 uerit sagitta aora: heno

Gloria dei est celare uerbum:
 et gloria regum inuestigare
 sermonem. Celum sursum. et terra
 deorsum: et cor regum inscrutabi-
 le. Aufer rubiginem de argento:
 et egreditur uas purissimum. Au-
 fer impietatem de uultu regis: et
 firmabitur iusticia thronus eius.
 Ne gloriosus appareas coram rege:
 et in loco magnorum ne steteris. Me-
 lius est enim ut dicatur tibi. ascen-
 de huc: quoniam ut humiliaris coram
 principe. Que uiderunt oculi tui
 ne proferas in uirgino cito: ne po-
 stea emendare non possis. cum de-
 honestaueris amicum tuum. Cau-
 sam tuam tracta cum amico tuo.
 et secretum extraneo ne reueles:
 ne forte insultet tibi cum audierit.
 et exprobrare non cesset. Mala
 aurea in lectis argenteis: qui lo-
 quitur uerbum in tempore suo. In
 auris aurea et margarita fulgens:
 qui arguit sapientem. et aurem
 obedientem. Sicut frigus niuis
 in die messis: ita legatus fidelis
 ei qui misit illum: et animam eius
 requiescere facit. Nubes et uentus
 et pluuie non sequentes: uir glo-
 riosus et promissa non complens.
 Patientia lenietur princeps: et
 lingua mollis confringet durici-
 am. Mel inuenisti: comede quod
 sufficit tibi: ne forte satiatus e-
 uomas illud. Subtrahere pedem
 tuum de domo proximi tui: ne for-
 te satiatus oderit te. Iaculum et
 gladius et sagitta acuta: homo

qui loquitur contra proximum suum
 falsum testimonium. Dens putridus.
 et pes lassus: qui sperat super infi-
 deli in die angustie: et amittit
 pallium in die frigoris. Acetum
 in uitro: qui cantat carmina cor-
 de pessimo. Si esurierit inimicus
 tuus. ciba illum: si sitierit. da illi
 aquam bibere. Prunas enim congre-
 gabis super caput eius: et cinis red-
 det tibi. Ventus aquilo dissipat
 pluuias: et facies tristis. lingua
 detrahente. Melius est seclere in
 angulo domatis: quoniam cum muliere
 litigiosa. et in domo communi. An-
 te frigidam anime sitienti: et bonus
 nuntius de terra longinqua. Fons
 turbatus pede. et uena corrupta.
 iustus cadens coram impio. Si-
 cut qui mel comedit multum. et non
 est ei bonum: sic qui persecutor est
 maiestatis. opprimetur a gloria.
 Sicut urbs patens. et absque mu-
 rore ambitu: ita uir qui non potest
 in loquendo cohibere spiritum suum.

Quomodo uixit. **XXVI**
 estate. et pluuie in messe: sic
 indecens est stulto gloria. Nam sicut
 auis ad alta transuolans. et pas-
 ser quo liber uadens: sic male-
 dictum frustra. platum. in quem
 am superueniet. Flagellum equo. et
 chamus asino: et uirga in dorso
 imprudentium. Ne respondeas stul-
 to iuxta stulticiam suam: ne effici-
 aris ei similis. Responde stulto
 iuxta stulticiam suam: ne sibi sa-
 piens esse uideatur. Claudus pedibus

et iniquitate bibens: qui mittit
 uerba p nuntiu stultum. Quom
 pulchras frustra habet claudus
 tibias: sic indecens e in ore stul
 toz parabola. Sicut qui mittit
 lapidem in acerui mercurij: ita
 qui tribuit insipienti honorem.
 Quomodo si spina nascatur in
 manu temulenti: sic parabola
 in ore stulto. Iudicium detmi
 nat causas: et qui iponit stulto
 silentium. iras mitiga. Sicut
 canis qui reuiritur ad uomitum
 suu: sic imprudens qui iterat
 stulticiam sua. Vidisti hoiem
 sapientem sibi uideri: magis illo
 spem habebit insipiens. Dicit
 piger. leo est in uia: leena i iti
 neribz. Sicut ostium ueritur i
 cardine suo: ita piger in lecto
 suo. Abscondit piger manus sb
 ascella sua: et laborat si ad os
 suum eas conuiterit. Sapientioz
 sibi piger uidetur: septem uiris
 loquentibz sententias. Sicut q
 apprehendit auribz canem: sic
 qui transit impatiens. et comul
 cetur rixe alterius. Sicut noxiu
 est qui mittit lanceas 7 sagittas
 in mortem: ita uir qui fraudu
 lenter nocet amico suo: et cum
 fuerit dephensus. dicet. Ludens
 feci. Cum defecerint ligna ex
 tinguetur ignis: et susurrone
 subtracto. uirgia conuiescit.
 Sicut carbones ad prunas. et
 ligna ad ignem: sic homo ira
 cundus suscitatur rixas. Verba

susurrone quasi simplicia: 7 ipa
 pueniunt ad intima cordis. Q
 modo si argento sordido ornare
 uelis uas fictile: sic labia tumē
 tia cum pessimo corde sociata.
 Labijs suis intelligitur inimici:
 cum in corde tractauerit dolos.
 Quando submiserit uocem sua
 ne credideris ei: qm septem ne
 quicie sunt in corde illius. Qui
 operit odium fraudulentem: re
 uelabitur malicia eius i consilio.
 Qui fodit foueam. incidet in
 eam: et qui uoluit lapidem. re
 uertetur ad eum. Lingua fallax
 no amat ueritate: et os lubricu
 operatur ruinas. **XVII**

De gloriis in crastinu: ig
 norans quid supuentura
 pariat dies. Laudet te alienus.
 et non os tuu: extraneus. et no
 labia tua. Graue est saxum. et
 onerosa est arena: sed ira stulti
 utroqz grauior. Ira no habet mi
 sericordiam. nec erumpes furor:
 et impetu concitati ferre quis po
 terit. Melior est manifesta cor
 rectio: qm amor absconditus.
 Meliora sunt uulnera diligen
 tis: qm fraudulenta odientis
 oscula. Anima saturata calca
 bit fauim: aia esuriens etiam
 amaru pro dulci sumet. Sicut
 auis transmigrans de nido suo:
 sic uir qui relinquit locum suu.
 Unguento et uarijs odoribz de
 lectatur cor: et bonis amici con
 silijs anima dulcoratur. Amicu

amicu patris tuu de am
 er domum fratris tuu ne
 hatis in die afflictionis
 melior est uicinus uirga
 frater procul. Sicut sapi
 entia lenica cu meum:
 exprobrant responder
 pueri. Status uicinus ma
 melior est: paruuli
 uicinus sustinetur eis
 Tolle uestimentu eius
 responde pro errante: et
 uicinus aude et pignus. Et
 dicit potius suo uoce gran
 uicinis confurgens: maledi
 cionis est. Tota pilla au
 the figuras: et uirgula
 compannit. Qui uer
 uicini quasi qui uentum tene
 uicini dextere sue euante
 uicini ferro acutur: et homo
 uicini amice sui. Qui
 uicini comedit fructum
 uicini quod est dicit sui qm
 uicini. Quomodo in aquis re
 uicini uicinis propitioru:
 uicini hominu manifesta sicut
 uicini: in feruis et pinto
 uicini uicini: simuliter et ocu
 uicini inlanabiles. Quom
 uicini in confaturo argum
 uicini auum: sic pbatu
 uicini lauclam. Ce moqu
 uicini mala: cu aut recti e
 uicini a. Si contridieris
 uicini in pila. quasi riplenas
 uicini rixas per pila: non aude
 uicini stulticia et digne

tuū et amicum patris tui ne dimiseris: et domum fratris tui ne ingrediaris in die afflictionis tue. Melior est uicinus iuxta: quam frater procul. Stude sapientie fili mi. et letifica cor meum: ut possis exprobranti respondere sermonem. Astutus uidens malum. absconditus est: paruuli transeuntes sustinuerunt dispendia. Tolle uestimentū eius qui spondit pro extraneo: et pro alieno aufer ei pignus. E. benedicit proximo suo uoce grandi. de nocte consurgens: maledicti similes erit. Tecta psillan-
 tia in die frigoris: et litigiosa mulier compantur. Qui retinet eam quasi qui uentum teneat: et oleum dextere sue euacuet. Ferrum ferro acuitur: et homo exacuit faciem amici sui. Qui seruat ficum. comedet fructum eius: et qui custos est dñi sui glificabitur. Quomodo in aquis resplendent uultus prospicientiū: sic corda hominū manifesta sūt prudentibz. Infernus et pditio nō replebuntur: similiter et oculi hominū insatiabiles. Quomō probatur in conflatorio argentū. et in fornace aurum: sic pbatur homo ore laudantiū. Cor iniqui exquirat mala: cor autē rectū exquirat scientiā. Si contideris stultum in pila. quasi triplānas feriente desuper pilo: non auferetur ab eo stulticia ei. Diligent

agnosce uultū pecoris tui: tuosq; greges considera. Non enim habebis iugiter potestatem: sed corona tribuetur in generatione generationū. Aperta sunt prata. et apparuerunt herbe uirentes: et collecta sunt fena de montibus. Agni ad uestimentū tuū: et hedi ad agri precū. Sufficiat tibi lac caprarum in cibos tuos. in necessaria domus tue: et ad uictum ancillis tuis. **XVII**

Fugit impius nemine persequente: iustus autē quasi leo confidens absq; terrore erit. Propter pccā terre multi principes eius: et ppter hōis sapiām et hōz scientiam que dicuntur. uita ducis longior erit. Vir papper calumpnians pauperes: si milis ē ymbri uehementi. i quo paratur fames. Qui derelinquit legem. laudant impii: qui custodiunt. succenduntur contra eum. Viri mali nō cogitant iudiciū: qui autē requirunt dñm. ai adū-
 tunt omnia. Melior est pauper ambulans in simplicitate sua: qm diues prauis itineribz. Qui custodit legem. filius sapiens ē: qui autē comestatores pascit. confundit patrem suū. Qui coaceruat diuitias usuris. et fenore liberali: in pauperes eas cōgregat. Qui declinat aurem suam ne audiat legem: oratio ei erit execrabilis. Qui decipit iustos in uia mala. in interitu suo corruet: et

ceptus qui libenter audit uerba men-
 datu: omnes ministros habet im-
 pros. Pauper et creditor obuiaue-
 runt sibi: utriusque illuminator est
 dominus. Rex qui iudicat in ueritate
 pauperes: thronus eius in eternum
 firmabitur. Virga atque correctio
 tribuit sapientiam: puer autem qui di-
 mittitur uoluntati sue: confundit
 matrem suam. In multiplicatione
 impiorum multiplicabuntur scelera:
 et ruinas eorum iusti uidebunt. Cru-
 di filium tuum et refrigerabit te: et
 dabis delicias anime sue. Cum pro-
 phetia defecerit dissipabitur po-
 pulus: qui uero custodit legem: be-
 atus est. Seruus uerbis non potest
 erudiri: quia quod dicit intelligit.
 et respondere contempnit. Vidisti
 hominem uelocem ad loquendum:
 stulticia magis speranda est quam
 illius correctio. Qui delicate a pu-
 ericia nutrit seruum suum: postea
 sentiet eum contumacem. Vir ira-
 cundus prouocat rixas: et qui ad
 indignandum facilis est: erit ad
 peccata procliuor. Supbium se-
 quitur humilitas: et humilem
 spiritu suscipiet gloria. Qui cum fure
 participat: odit animam suam: ad-
 iuramentum audit: et non indicat.
 Qui timet hominem cito corruet:
 qui sperat in domino subleuabitur.
 Multi requirunt faciem principis:
 et iudicium a domino egreditur sin-
 gulorum. Abhominantur iusti uirum
 impium: et abhominantur impium
 eos qui in recta uia sunt. Verba

congregantis: filii uomentis.

Uisio quam locutus est. **AV**
 Vir cum quo dominus erat: et qui
 deo secum morante confortatus a-
 it. Stultissimus sum uirorum: et
 sapientia hominum non est mecum. Non
 didici sapientiam: et noui scientiam
 sanctorum. Quis ascendit in celum atque
 descendit: Quis continuit spiritum
 in manibus suis: Quis colligauit
 aquas quasi in uestimento: Quis
 suscitauit omnes terminos terre:
 Quod nomen eius: et quod nomen
 filii eius si nostri. Omnis sermo
 dei ignitus: clipeus est sperantibus
 in se. Ne addas quicquam uerbis
 illius: et arguaris: inueniarisque
 mendax. Duo rogavi te: ne dene-
 ges michi ante quam moriar.
 Vanitatem et uerba mendacia
 longe fac a me: mendicitatem et
 diuitias ne dederis mihi. Tribue tan-
 tum uictui meo necessaria: ne
 forte saturatus illiciar ad negan-
 dum: et dicam: quis est dominus: et
 egestate compulsus furer: et pu-
 rem nomen dei mei. Ne accuses
 seruum ad dominum suum: ne maledi-
 cat tibi: et corruas. Generatio
 que patri suo maledicit: et que
 matri sue non benedicit. Beneditio
 que sibi munda uidetur: et tamen
 non est lota sordibus suis. Genera-
 tio cuius excelsi sunt oculi: et
 palpebre eius in alta subrecte.
 Generatio que pro dentibus gla-
 dios habet: et comandit molari-
 bus suis: ut comedat inopes de

terra. et pauperes ex hōib; **S**an-
 guisuge due sunt filie: dicentes.
 affer affer. Tria sunt insatura-
 bilia. et quartum qd' numqm̄
 dicit sufficit. Infernus ⁊ os uul-
 ue: et terra que numqm̄ sacia-
 tur aqua. Ignis uero: numqm̄
 dicit sufficit. Oculum qui sub-
 sannat patrem. et qui despicit
 partum matris sue; suffodiant
 eum corui de torrentib; ⁊ come-
 dant eum filij aquile. Tria sunt
 difficilia michi; et quartū peni-
 tus ignoro: uiam aquile ī celo.
 uiam colubri supra petram. uia
 nauis in medio mari. et uia uiri
 in adolescentia. Talis est et uia
 mulieris adultere: q̄ comedit. et
 tergēs **ui** os suum. dicit. Non
 sum opata malū. Per tria mo-
 uetur terra. et quartum qd' nō
 potest sustinere; p̄ seruum cum
 regnauerit. p̄ stultum cū satura-
 tus fuerit cibo. p̄ odiosam mulie-
 rem cū in matrimoniuū fuerit as-
 sumpta: et p̄ ancillam cū fuerit
 heres dñe sue. Quatuor sūt mi-
 nima terre: et ip̄a sunt sapienti-
 ora sapientib;. Formice popl's in-
 firmus: qui preparant in messe
 cibum sibi. Lepisculus plebs in-
 ualida: qui in petra cubile suū
 collocat. Regem locusta nō ha-
 bet: et egreditur uniuersa per
 turmas. Stellio manib; nutritur:
 et moratur in edib; regis. Tria
 sunt que bene gradiuntur: et
 quartum qd' incedit felicit. Leo

fortissimus bestiarū: ad nullius
 pauēbit occursum. Gallus succin-
 ctus lumbos. Et aries: nec ē rex
 qui resistat ei. Et qui stultus ap-
 paruerit: postqm̄ eleuatus ē in
 sublime. Si enim intellexisset: ori-
 imposuisset manū. Qui autem
 fortiter premit ubera ad elicien-
 dum lac: exprimit butyrum. Et
 qui uehementer emungit: elicit
 sanguinē. Et qui prouocat rixas:
 producit discordias. **XXXI**

Uerba lamuelis regis: iusio
 qua erudiuit eum mater
 sua. Quid dilecte mi: Quid dile-
 cte uteri mei: Quid dilecte uoto-
 rum meorū? Ne dederis mulierib;
 substantiam tuam: et diuitias
 tuas ad delendos reges. Noli re-
 gib; o lamuel. noli regib; dare ui-
 num; quia nullū secretum ē ubi
 regnat ebrietas: ne forte bibant
 et obliuiscantur iudiciorū. ⁊ mu-
 tent causam filiorū paupis. Date
 siceram merentib;: et uinū hys
 qui amaro sunt animo. Bibant
 et obliuiscantur egestatis sue:
 et dolores nō recordentur amplius.
 Aperi os tuū muto: et causis
 omnium filiorū qui p̄transeūt. Ape-
 ri os tuum; decerne qd' iustum
 est: et iudica inopem et pauperē.

Mulierem fortem quis **Aleph**
 inueniet. Procul eo de ulti-
 mis finib; p̄cium eius. **beth** Con-
 fidit in ea cor uiri sui: et spolijs
 nō indigebit. **Gimel** Reddet ei bo-
 num et nō malum: omnib; dieb;

Deben Quasi in la-
 m... et operata est...
 i suar... facta est...
 m stans: delongi...
 panem sui... Et de noc...
 et: elector... prelam du...
 et cibana ancillis...
 possederat agrum ⁊ em...
 de fructu manū suarū...
 cur unquam...
 mbe lumbos suos: et rob...
 bachui sui...
 quia bona est nego...
 non extinguitur in...
 uerna eius...
 ad forma: et digni et...
 uentur solum...
 na aperit inop: et pal...
 as extendit ad pauperē...
 non timet domus sue...
 uis: omnes enī do...
 bus uelut dupleribus...
 irregularam uertem fecer...
 uis: et purpura indument...
 om...
 uis: quando sedent in serua...
 om...
 raudit: et erugulum re...
 r...
 uis: et ridet...
 uis: et lex clemente...
 uis: Considera...
 uis: et panem...
 uis: et beatissima pr...
 uis: ut eius ⁊ laudat...
 uis: Aulre sine congreg...

1 uite sue. **Delech** Quesiuit lanam
 et linum: et operata est consilio
 manuū suar. **He** facta est quasi
 naus in scitoris: de longe por
 tans panem suū. **Vau** Et de nocte
 surrexit: deditq; predam domes
 ticis suis. et cibaria ancillis suis.
 2 **Zai** Considerauit agrum ⁊ emit
 eum: de fructu manuū suarum
 plantauit uineam. **Hech** Accinxit
 fortitudine lumbos suos: et robo
 rauit brachiū suū. **Thech** Gusta
 uit et uidit quia bona est nego
 ciatio eius: non exstinguetur in
 nocte lucerna eius. **Joth** Manū
 suam misit ad fortia: et digiti ei
 apprehenderunt fenum. **Caph** Ma
 num suā aperuit inopi: et pal
 mas suas extendit ad pauperē.
 4 **Lamech** Non timebit domus sue
 a frigorib; niuis: omnes enī do
 mestici eius uestiti duplicibus.
Men Stragulatam uestem fecit
 sibi: uissus et purpura indumen
 tum eius. **Num** Nobilis in portis
 ur̄ eius: quando sederit cū sena
 torib; terre. **Samech** Sindonē fe
 cit et uendidit: et cingulum tra
 didit chanaanēo. **Ayn** Fortitudo et
 decore indumentū eius: et ridebit
 in die nouissimo. **Phe** Os suum
 aperuit sapie: et lex clementie ī
 lingua eius. **Sade** Considerauit
 semitas domus sue: et panem o
 ciola nō comedit. **Coph** Surrexe
 runt filii eius: et beatissimā pre
 dicauerunt: uir eius ⁊ laudauit
 eam. **Res** Stulte filie congrega

uerunt diuitias: tu supgressa
 es uniuersas. **Syn** Fallax grā et
 uana est pulchritudo: mulier
 timens deum ipsa laudabitur.
Thau Date ei de fructu manuū
 suar: et laudent eam in portis
 opera eius. **Expliciunt uerba
 salomonis. Incipit prologus in
 librum ecclesiastes.**
Bemini me hoc ferme
 quinquennio cū adh
 rome eē. et ecclesia
 sten sancte blefille legerem. ut e
 am ad contemptū huius mundi
 prouocarem. et omne qd in mun
 do cerneret putaret eē pro nich
 lo: rogatum ab ea ut in morem
 cōmentarioli obscura queq; disse
 rerem: ut absq; me posset intelli
 gere que legebat. Itaq; qm in p
 cinctu nr̄i opis. subita morte
 subtracta ē. et nō meruimus o
 paula et eustochiū talem uite
 nr̄e habere consortem. tantōq;
 uulnere percussus tunc obmutui:
 nunc in bechleem positus. angus
 tiore uidelicet ciuitate. et illius
 memorie et uobis redde quod de
 beo: hoc breuiter amonens. qd
 nullius auctoritatem secutus
 sum. sed de hebreo transferens.
 magis me septuaginta interpū
 tum consuetudini coaptau. in
 his dumtaxat que non multū
 ab hebraicis discrepabant. Inter
 dum aquile quoq; et symachi. ⁊
 theodotionis recordatus sum. ut
 nec nouitate nimia lectoris stu

duum deterrere: nec rursū con-
tra conscientiā meam. fonte ue-
ritatis omisso. opinionū riuu-
los conlectaret. **Explicit prologus.**
Incipit liber ecclesiastes.

Verba ecclesiastes:
filij dauid regis
iherlm. Vanitas
uanitatū dixit
ecclesiastes: uani-
tas uanitatū. et
omnia uanitas. Quid habet am-
plius homo de uniuerso labore
suo. quo laborat sub sole. Gen-
tio præterit; et generatio adue-
nit: terra uero in eternum stat.
Oritur sol et occidit; et ad locū
suū reuertitur: ibiq; renascens.
girat p meridiem; et flectitur ad
aquilonem. Iustrans uniuersa in
circuitu pergit sps: et in circulos
suos reuertitur. Omnia flumina
intran in mare: et mare nō re-
dundat. Ad locum unde exeunt
flumina reuertuntur: ut iterū flu-
ant. Cuncte res difficiles: nō po-
test homo eas explicare sermone.
Non saturatur oculus visu: nec
auris impletur auditu. Quid ē
qd̄ fuit: spm̄ quod futurum est.
Quid est qd̄ factum ē: spm̄ qd̄
faciendum ē. Nichil sub sole no-
uum: nec ualet quisqm̄ dicere.
ecce hoc recens ē. Jam enim præ-
cessit in seculis: que fuerūt ante
nos. Non ē priorū memoria: sed
nec eorū quidem que postea futu-
ra sūt. erit recordatio apud eos

qui futuri sūt in nouissimo. Ego
ecclesiastes fui rex isrl̄ in iherlm: et
proposui in animo meo. querere
et inuestigare sapienter. de oib;
que fiunt sub sole. Hanc occupa-
tionē pessimā dedit deus filius
hominū: ut occuparentur in ea.
Vidi cuncta que fiunt sub sole:
et ecce uniuersa uanitas. et afflictio
sp̄s. Peruersi difficile corriguntur:
et stultorū infinitus est numerus.
Locutus sum in corde meo: dicens.
Ecce magnus effectus sum. et p̄-
celli sapientia omis qui fuerunt
ante me in iherlm: et mens mea
cōtemplata est multa sapienter.
et didici. Deditq; cor meum ut sci-
rem prudentiam atq; doctrinam:
erroresq; atq; stulticiā. Et agno-
ui quod in his quoq; ēet labor et
afflictio sp̄s: eo quod in multa
sapia multa sit indignatio: et q̄
addit scientiā. addit et dolorem.

Dixi ergo in corde meo. **¶**
Vadam et affluam delicias:
et fruor bonis. Et uidi quoq; qd̄
hoc ēet uanitas. Risumq; repu-
taui errorem: et gaudio dixi. **¶**
Quid frustra deciperis. **¶** Cogi-
taui in corde meo. abstrahere a
uino carnem meā. ut animū me-
um transferrem ad sapiam. deu-
taremq; stulticiam: donec uide-
rem quid ēet utile filiis hominū:
quo facto opus ē sub sole numero
dierum uite sue. Magnificauī o-
pera mea. Edificauī in domos.
et plantauī uineas: feci ortos et

pomeria: et conserui ea cuncti generis arboribz. Et extruxi in piscinas aquar: ut irrigarem silua lignoz germinantium. Possedi seruos et ancillas. multamq; familiam habui; armenta quoq; 7 magnos ouium greges: ult omnes qui fuerut ante me in iherlm. Coaceruau in argentu et auru: et substantias regum et puuntiaz. Feci in cantores et cantatrices. et delicias filioz hominu: cyphos 7 urceolos in ministerio ad uina fundenda. Et supgressus sum opibz: omis qui ante me fuerunt in iherlm. Sapia quoq; pseuerauit metu: et omia que desideraueru oculi mei no negau eis: nec prohibui cor meu. quin omi uoluptate frueretur. et oblectaret se in hys q paraueram. Et hanc ratus sum partem mea: si uterer labore meo. Cumq; me conuisssem ad uniuersa opa que fecerant manus mee. et ad labores in quibz frustra sudaueram: uidi in omnibz uanitate et afflictione animi: et nichil p manere sub sole. Transiui ad contemplantanda sapiam: erroresq; et stulticia. Quid est inqm homo; ut sequi possit regem factore suum. Et uidi qa tantum pcederet sapia stulticiam: qntum differt lux a tenebris. Sapiantis oculi in capite eius: stultus i tenebris ambulat. Et didici: qd unus utriq; eet interitus. Et dixi i corde meo. Si unus et stulti et mis occasus

erit: quid mi prodest qd maiorem sapie dedi operam. Locutusq; fui cu mente mea: animaduerti qd hoc quoq; eet uanitas. Non enim erit memoria sapientis. similiter ut stulti in ppetuu: et futura tempa obliuione cuncta pariter opient. Nonitur doctus similiter et indoctus. Et idcirco reduit me uite mee: uidentem mala uniuersa ee sub sole. et cuncta uanitate atq; afflictionem sps. Rursus derelictus sum omne industriam mea. qua sub sole studiosissime laborau: habiturus heredem post me. quem ignororo utru sapiens an stultus futurus sit: et dñabitur in laboribz meis. quibz desudau. et sollicitus fui. Et est qcqm tam uanu: Unde cessau: renunciauitq; cor meum ultra laborare sub sole. Nam cu alius laboret in sapia et doctrina et sollicitudine: et homini ocioso quesita dimittit. Et hoc q uanitas: et magnu malu. Quid enim proderit homini de uniuerso labore suo. et afflictione sps: qua sub sole cruciatus e: Cuncti dies eius doloribz et erumpnis pleni sunt: nec p noctem mente requiescit. Et hoc nonne uanitas est: Nonne melius e comedere et bibere: et ostendere anime sue bona de laboribz suis. Et hoc de manu dei est. Quis ita uorabit; et delicias affluet ut ego. Homini bono in co spectu suo: dedit ds sapiam et sciam et leticiam. Peccatori aut

uidit mala que sub sole fiunt. Kursum contemplantus sum omnes labores hominum: et industrias animarum uerti patere inuidie proximi. Et in hoc ergo: uanitas et cura superflua est. Stultus complicat manus suas: et comedit carnes suas: dicens. Melior est pugillus cum reque: quam plena utraque manus cum labore et afflictione animi. Considerans. reperi et aliam uanitatem sub sole. Unus est: secundum non habet. non filium. non fratrem; et tamen laborare non cessat. nec satiantur oculi eius diuitiis: nec recogitat dicens. Cui laboro: et fraudo animam meam bonis. In hoc quoque est uanitas: et afflictio pessima. Melius ergo est duos esse simul. quam unum: habent enim emolumentum societatis sue. Si unus ceciderit: ab altero fulcietur. De soli: quia cum ceciderit. non habet subleuantem se. Et si dormierint duo: fouebuntur mutuo. Unus quomodo calefiat. Et si quispiam preualuerit contra unum: duo resistent ei. Funiculus triplex: difficile rumpitur. Melior est puer pauper et sapiens rege stulto et sene: qui nescit prouidere in posterum. quod et de carcere cathanisque. interdum quis egrediatur ad regnum: et alius natus in regno. inopia consumatur. Vidi cunctos uiuentes qui ambulant sub sole. cum adolescente scilicet: qui consurgit pro eo. Infinitus numerus

est populi omnium qui fiunt ante eum: et qui postea sunt futuri non letabuntur in eo. Sed et hoc uanitas: et afflictio spiritus. Custodi pedem tuum ingrediens domum dei: et appropinqua ut audias. Multo enim melior est obedientia. quam stultorum uictime: qui nesciunt quid faciant mali.

Ne temere quid loquaris: neque cor tuum sit uelox ad preferendum sermonem coram deo. Deus enim in celo. et tu super terram: idcirco sunt pauci sermones tui. Multas curas secuntur sompnia: et in multis sermonibus inuenietur stulticia. Siquid uouisti deo. ne moreris reddere: displicet enim ei. infidelis et stulta promissio: sed quodcumque uoueris redde. Multoque melius est non uouere: quam post uotum promissa non reddere. Ne dederis os tuum. ut peccare facias carnem tuam: neque dicas coram angelo. non est prudentia: ne forte iratus dominus super sermones tuos. dissipet cuncta opera manuum tuarum. Ubi multa sunt sompnia. plurime uanitates: et sermones innumeri. Tu uero dominum time. Si uideris calumpnias egenorum. et uiolenta iudicia. et subiti iusticiam in puincia. non mireris super hoc negotio: quia excelsio excelsior est alius. et super hos quoque eminentiores sunt alii. et insuper uniuerse terre rex impati seruienti. Auarus non implebitur pecunia: et qui

amat diuitias. fructus n̄ capiet
ex eis. Et hoc ḡ uanitas. Vbi mul-
te sunt opes: et multi qui come-
dunt eas. Et quid p̄dest possesso-
ri; nisi qđ cernit diuitias oculis
suis. Dulcis est sompnus opan-
ti: siue parum siue multū come-
dat. Saturitas aut̄ diuitis: nō
finit eum dormire. Est et alia in-
firmitas pessima quā uidi sub
sole: diuitie conseruate in malū
dñi sui. Pereunt enī: in afflicti-
one pessima. Generauit filium:
qui in sūma egestate erit. Sicut
egressus ē nudus de utero ma-
tris sue. sic reuertetur: et nichil
auferet secum de labore suo. Mi-
serabilis. p̄fus infirmitas. Quo-
modo uenit: sic reuertetur. Quid
ergo p̄dest ei; quod laborauit in-
uentum. Cunctis dieb; uite sue
comedit in tenebris et in curis
multis: et in erumpna atq; tri-
sticia. Hoc itaq; in uisum ē bonū;
ut comedat quis et bibat. et fru-
atur leticia ex labore suo quo la-
borauit ip̄e sub sole. numero dier̄
uite sue quos dedit ei d̄s: et hec
est pars illius. Et omni homini
cui dedit d̄s diuitias atq; substā-
tiam. potestatemq; ei tribuit ut
comedat ex eis. et fruatur parte
sua. et letetur de labore suo: hoc
est donum dei. Non enī satis re-
cordabitur dier̄ uite sue: eo qđ
d̄s occupet delicias cor ei. **VI.**

Est et aliud malum qđ uidi
sub sole: et quidem frequēs

apud hōies. Vir cui dedit d̄s diui-
tias et substantiā et honorem. et
nichil deest anime sue ex omnib;
que desiderat; nec tribuit ei po-
testatem d̄s ut comedat ex eo: s;
homo extraneus uorabit illud. Hec
uanitas et magna miseria ē. Si
genuerit quispiam centū liberos.
et uixerit multos annos. 7 plures
dies etatis habuerit. et anima il-
lius nō utatur bonis substantie
sue. sepulturaq; careat: de hoc e-
go p̄nuntio. qđ melior illo sit ab-
ortiuus. Frustra enim uenit et
pergit ad tenebras: 7 obliuione
delebitur nom̄ eius. Non uidit
solem: neq; cognouit distantiam
boni et mali. Etiam si duob; mi-
lib; annis uixerit. et nō fuerit p̄
fructus bonis; nonne ad unū lo-
cum p̄perant omnia. Om̄is labor
hominis in ore eius: sed aīa illius
nō implebitur. Quid habet am-
plius ab stulto sapiens; et quid
paup. nisi ut p̄gat illuc ubi est
uita. Melius est uidere qđ cupi-
as: qm̄ desiderare qđ nescias. S;
et hoc uanitas ē: et presumptio
sp̄s. Qui futurus ē. iam uocātū
est nom̄ eius; et scitur qđ homo
sit: et non possit contra fortiorē
se in iudicio contendere. Verba
sunt plurima: multamq; in dis-
putando uanitatē habētia. **VII.**

Quid necesse est homini ma-
iora se querere; cū ignoret
quid conducat sibi in uita sua.
numero dier̄ p̄grinationis sue.

et tempore qd' uelut umbra p̄terit:
Fuit quis ei poterit indicare: quid
 post eum futurum sub sole sit: **M**e-
 lius ē nomen bonū qm̄ ungenta
 p̄iosa: et dies mortis. die natiui-
 tatis. **M**elius ē ire ad domū luc-
 tus: qm̄ ad domū conuiuū. In il-
 la enim finis cunctoz̄ amonetur
 hominū: et uiuens cogitat quid
 futurum sit. **M**elior est ira risu:
 quia p̄ tristitiam uultus. corrigi-
 tur animus delinquentis. **C**or sapi-
 entū ubi tristitia est: et cor stultoz̄
 ubi leticia. **M**elius est a sapiente
 corrip. qm̄ stultoz̄ adulatione de-
 capi: quia sicut somitus spinay ar-
 dentium sub olla. sic risus stulti.
S; et hoc uanitas. **C**alumpnia cō-
 turbat sapientē: et perdet robur
 cordis eius. **M**elior est finis oratio-
 nis: qm̄ principū. **M**elior est paci-
 ens: arrogante. **N**e sis uelox ad ira-
 scendum: quia ira in sinu stulti
 requiescit. **N**e dicas. **Q**uid putas
 cause est. qd' priora tempa meliora
 fuere. qm̄ nunc sunt. **S**tulta est
 enī huiusmodi interrogatio. **U**tili-
 or enim ē sapia cum diuitijs: et
 magis p̄dest uidentib; solem. **S**i-
 cut enim p̄tegit sapia: sic p̄tegit
 pecunia. **H**oc aut̄ plus habet eru-
 ditio et sapientia: qd' uitam tri-
 buunt possessori suo. **C**onsidera
 opa dei: qd' nemo possit corrigere
 quem ille desperent. **I**n die bona
 fruiere bonus: et malam diem p̄-
 caue. **S**icut enī hanc sic et illam
 fecit d̄s: ut nō inueniat homo

contra eū iustas querimonias. **H**ec
 quoq; uidi in diebus uanitatis
 mee. **I**ustus perit in iusticia sua:
 et impius multo uiuit tempore ī
 sua malicia. **N**oli ēē iustus multū;
 neq; plus sapias qm̄ necesse ē: ne
 obstupescas. **N**e impie agas mul-
 tum; et noli ēē stultus: ne moria-
 ris in tempore nō tuo. **B**onū est
 te sustentare iustum; s; et ab illo
 ne subtrahas manū tuam: quia
 qui timet d̄m nichil negligit. **S**a-
 pientia confortauit sapientē: sup̄
 decem p̄ncipes ciuitatis. **N**on est
 enī iustus homo in terra: qui fa-
 ciat bonum. et non peccet. **S**ed et
 cunctis sermonib; qui dicuntur: ne
 accōmodes cor tuū: ne forte audi-
 as seruū tuū maledicentem tibi.
Scit enī conscientia tua: q̄a tu
 crebro maledixisti alijs. **C**uncta
 temptaui in sapia. **D**ixi: sapiens
 efficiat: et ip̄a longius recessit a
 me. multo magis qm̄ erat. **E**t al-
 ta p̄funditas; quis inueniet eā?
Iustrauī uniuersa animo meo;
 ut scirem et considerarem et que-
 rerem sapiam et rationē: et ut
 cognoscerem impietate stulti. et
 errorem imprudentū. **E**t inueni
 amariorē morte mulierē; que
 laqueus uenatoz̄ est. et sagena
 cor eius: uincula sūt manus illi.
Qui placet deo. effugiet illam:
 qui autē peccator est. capietur
 ab illa. **E**cce hęc inueni. dixit ec-
 clesiastes. unū et alterum. ut in-
 uenirem rationem quam adhuc

quert aia mea: et nō inueni. **V**
 rum de mille unū reperi: mulie
 rem ex omnib; nō inueni. Solū
 modo hoc inueni: qm̄ fecerit d̄s
 hōiem rectum; et ipse se īfinitis
 misierit questionib;. Quis ta
 lis ut sapiens est. et quis nouit
 solutionem uerbi. **VIII**

Sapientia hōis lucet in uultu
 eius: et potentissimus faciē
 illius cōmutauit. Ego os regis
 obseruo: et p̄cepta iuramenti dei.
 Ne festines recedere a facie eius.
 neq; p̄maneat in opere malo: q̄a
 omne qd̄ uoluerit faciet. et ser
 mo illius potestate plenus est:
 nec dicere ei quisq̄m̄ potest. q̄re
 ita facis. Qui custodit p̄ceptū:
 nō expietur quicq̄m̄ mali. Tem
 pus et responsionē: cor sapientis
 intelligit. **O**mnī negotio temp̄
 est et oportunitas; et multa ho
 minis afflictio: qui ignorat p̄te
 rita. et futura nullo scire potest
 nuncio. Non est in hōis ditione
 phibere sp̄m; nec habet potesta
 tem in die mortis. nec finitur q̄
 escere ingruente bello: neq; sal
 uabit impietas impiū. **O**mnia
 hec considerauī: et dedi cor meū
 in cunctis operib; que fiunt sub
 sole. **I**nterdum d̄natur homo ho
 mini: in malū suū. **I**di impios
 sepultos; qui etiā cum adhuc ui
 uerent in loco scō erant: et lau
 dabantur in ciuitate. quasi iustoz
 opum. **S**ed et hoc uanitas est.
Et enī quia n̄ p̄fertur cito cōtra

malos sententia: absq; timore ul
 lo filii hominū p̄petrant mala. **A**t
 tamen peccator ex eo qd̄ centies
 facit malum. et per patientiā
 sustentatur: ego cognoui qd̄ erit
 bonū timentib; d̄m. qui uerent
 faciem eius. **N**on sit bonum im
 pio: nec plongentur dies eius: s;
 quasi umbra transeant. qui non
 timent faciem d̄ni. **E**st et alia
 uanitas: que sit sup̄ terrā. **S**unt
 iusti quib; mala p̄ueniunt: quasi
 opera egerint impiozū. **E**t sunt
 impij: qui ita securi sunt quasi
 iustoz facta habeant. **S**; et hoc:
 uanissimū iudico. **L**audauī igit̄
 leticiam. qd̄ non ēet homini bo
 nū sub sole. nisi qd̄ comederet et
 biberet atq; gauderet: et hoc so
 lum secum afferret de labore suo:
 in dieb; uite sue quos dedit ei d̄s
 sub sole. **E**t apposui cor meum ut
 scirem sapiam: et intelligerē dis
 tinctionē que uersatur in terra.
Est homo: qui dieb; ac noctib;
 sompnū nō capit oculis. **E**t in
 tellexi qd̄ omnū operum dei nul
 lam possit homo inuenire ratio
 nem: eoz que fiunt sub sole. **E**t
 quanto plus laborauerit ad que
 rendum: tanto minus inueniet.
Et si dixerit sapiens se nosse:
 non poterit reperire. **O**mnia hec
 tractauī in corde meo: ut curiose
 intelligerem. **IX**

Sunt iusti atq; sapientes: et
 opera eoz in manu dei: et tamē
 nescit homo utrū amore an odio

is. sed omnia in futuro
 et merita: eo qd̄ inuenit
 in manu iusto et impio.
 malo. mundo et timido:
 in ueritas et sacra
 menti. **S**icut bonus. sit
 p̄uenit. ita et ille qui
 deiecit. hoc est pessimū
 omnia que sub sole fiunt:
 d̄m cunctis euenit. **I**n
 uita filioz hominū imple
 uita et contempta i iura
 postea ad inferos dedit
 hōiem et q̄ semp̄ uiuat:
 p̄uenit et habeat fidem
 hōiem et cunctis uiuus: leo
 uita. **I**uuentis enī sciunt
 merita: mortui uero in
 ueritate amplius. nec ha
 uita merita: qua obli
 uita est memoria eoz.
 p̄uenit et obliu et inuide
 p̄uenit: nec habent patri
 uerita. et in opere qd̄ sub
 p̄uenit. **S**ed et ego et comede
 uita p̄uenit tuum: et uide
 p̄uenit tuū tuū: quia de
 uita tua. **O**m̄ tempo
 uita tua tancidida
 uita de capite tuo n̄ defina
 uita uita cum uxor tua
 uita cunctis dieb; uite m̄
 uita tue: qui d̄m sunt uita
 uita tempo uita
 uita enī pars in uita. et
 uita tuo: quo laboras sit
 uita cunctis p̄uenit face ma
 uita uita uita opere: q̄a

dignus sit. sed omnia in futuro ser-
uantur incerta: eo qd̄ uniuersa
eque eueniant iusto et impro. bo-
no et malo. mundo et imundo: i-
molanti uictimas et sacrificia cō-
tempnenti. Sicut bonus. sic ⁊ pec-
cator: ut piurus. ita et ille qui
uerum deierat. Hoc est pessimū
inter omnia que sub sole fiunt:
q̄a eadem cunctis eueniūt. **U**n-
de et corda filioꝝ hominū imple-
tur malicia et contemptu i uita
sua: et post hec ad inferos dedu-
centur. Nemo est q̄ semp̄ uiuat:
et qui huius rei habeat fiduci-
am. Melior est canis uiuus: leo-
ne mortuo. **I**uuentus enī sciunt
se ēē morturos; mortui uero ni-
chil nouerunt amplius. nec ha-
bent ultra mercedem: quia obli-
uioni tradita est memoria eoz.
Amor quoq; et odium et inuidie
simul perierunt: nec habent partē
in hoc seculo. et in opere qd̄ sub
sole geritur. **V**ade ergo et comede
in leticia panem tuum; et bibe
cum gaudio uinū tuū: quia deo
placent opa tua. **O**mni tempore
sint uestimenta tua candida:
et oleum de capite tuo n̄ deficiat.
Perfruere uita cum uxore quā
diligis: cunctis dieb; uite insta-
bilitatis tue. qui dati sunt tibi
sub sole. omni tempore uanitati
tue. **H**ec est enī pars in uita. et
in labore tuo: quo laboras sub
sole. **Q**uodcūq; potest facē ma-
nus tua instanter operare: q̄a

nec opus. nec ratio. nec scientia. n̄
sapientia. erunt apud inferos q̄
tu properas. **V**erti me ad aliud;
uidiq; sub sole. nec uelocium esse
cursum. nec fortium bellū. nec sa-
pientiū panem. nec doctorū diuiti-
as. nec artificum grām: sed tem-
pus casumq; in omnib;. **N**escit
homo finem suū; s; sicut pisces
capiuntur hamo. et sicut aues
comphenduntur laqueo: sic ca-
piuntur hōies tempore malo. cū
eis extrimplo supuenerit. **H**anc q̄
sub sole uidi sapiām: et pbau-
maximā. **C**uuitas parua ⁊ pauci
in ea uiri: uenit contra eam rex
magnus. et uallauit eam. extru-
xitq; munitiones p̄ girum: et p̄-
fecta est obsidio. **I**uuentusq; in
ea uir paup̄ et sapiens: libauit
urbem p̄ sapiām suam: et nullū
deinceps recordatus est hominis
illius pauperis. **E**t dicebam ego:
melioꝝ ēē sapiām fortitudine.
Quomodo ergo sapiām pauperis
est contempta. et uerba illius nō
sunt audita: **U**erba sapientiū
audiuntur in silentio: plus qm̄
clamor p̄ncipis int̄ stultos. **M**e-
lior est sapiām: qm̄ arma bellica.
Et qui in uno peccauerit: mul-
ta bona perdet. **X**
Mysce morientes: perdunt
suauitatē unguenti. **P**reciosior
est sapiām. paruaq; gloria: ad
tempus stulticia. **C**or sapientis
in dextera eius: et cor stulti in si-
nistra illius. **S**; et in uia stultus

ambulans: cū ipse insipiens sit. om̄s stultos estimat. Si sp̄s potestatem habentis ascenderit sup te. locum tuū ne dimiseris: quia curatio cessare faciet pecc̄a maxima. Est malū quod uidi sub sole. quasi p̄ errorem egrediens a facie principis; positum stultū in dignitate sublimi: et diuites sedere deorsum. Vidi seruos in equis: et p̄ncipes ambulantes q̄si seruos sup terram. Qui fodit foueam incidet in eam: et qui dissipat sepem. mordebit eū coluber. Qui transfert lapides. affligetur in eis: et qui scindit ligna. uulnērabitur ab eis. Si retusum fuit ferrum. et hoc non ut prius. sed hebetatum fuerit: multo labore exacuetur. Et post industriam. sequetur sapia. Si mordeat serpens in silentio: nichil eo minus habet qui occulte detrahit. Verba oris sapientis. gratia: et labia insipientis precipitabunt eū. Inicū uerborū eius stulticia: ⁊ nouissimū oris illius error pessimus. Stultus uerba multiplicat. Ignorat homo qd̄ ante se fuerit: et quod post futurū est. quis illi poterit indicare. Labor stulcorū affliget eos: qui nesciunt i urbem p̄gere. De tibi terra cuius rex puer est: et cuius p̄ncipes mane comedūt. Beata terra cuius rex nobilis ē: et cuius p̄ncipes uescuntur in tempore suo. ad reficiendum et nō ad luxuriam. In pigritis hu-

milabitur contiguatio: et in firmitate manū p̄stabit dom̄. In risu faciunt panem et unum: ut epulentur bibentes. Et pecunie obediunt om̄ia. In cogitatione tua regi ne detrahas: et in secreto cubilis tui. ne maledixeris diuiti: quia et aues celi portabūt uocem tuam. et qui habet pennas annūtrabit sententiam. XI. **M**itte panem tuū sup transeuntes aquas: q̄a post multa tempa inuenies illū. Da partes. septem necnon et octo: quia ignoras quid futurum sit mali sup terrā. Si replete fuerint nubes: ymbrem sup terrā effundēt. Si ceciderit lignum ad austrum aut ad aquilonē: in quocūq; loco ceciderit. ibi erit. Qui obseruat uentum nō seminat: et qui cōsiderat nubes. numq̄m metet. Quo modo ignoras que sit uia sp̄s. et qua ratione compungantur ossa in uentre pregnantis: sic nescis opera dei qui fabricator est om̄um. Mane semina semen tuū. et uel pere ne cesser manus tua: quia nescis quid magis oriatur hoc aut illud: et si utrumq; simul. melius erit. Dulce lumen: et delectabile est oculis uidere solem. Si annis multis uixerit homo. et in his omnib; letus erit: meminisse debet tenebrosi tempis. et dierum multorū. qui cū uenerint. uanitatis arguuntur p̄terita. Letare ergo iuuenis i ado-

na tua. et in bono fructu
dieb; iuuenitis tue: et
la in tuis cordis tui. et in
oculorū tuorū: et factū qd̄
p̄bis: hys adducet et dō in
p̄. Aufer nam a corde tuo
malitiam a carne tua.
intra enim et uoluptas
ama sunt. XII. **M**
mento creatoris tui i dieb;
natis tui. ante qm̄ ueniat
afflictio. et appropin
quata de quib; dicas. non
saberet. ante qm̄ tenebres
et tūmen et stelle et luna:
nata nubes post pluuiam.
ad inuolubuntur uolucēs
et uolabunt uen fortiss
uolē erunt molentes in
nomen et tenebrosent
is p̄ suauita. et claudere
p̄ lana. in humilitate uo
tatis. et consurgit ad uo
lucis: et obscuritē om̄
de carnis. Excella quoq;
uere: et formidabunt in wa
de amigdalis. impingua
stilla. et dissipabitur cap
m̄ ubi homo in domutu
tatis sue: et erantur in
uolungentes. Anteqm̄ tum
tatis argenteus. et reu
aurea: et conteratur y
fontem. et confringatur
p̄ sternam. et reuatur
p̄ terrā suam unde erit:
beat ad eum qui dedit il
uirtas uanitatis dicit

lescentia tua. et in bono sit cor tuum. in diebus iuuentutis tue; et ambula in uis cordis tui. et in intuitu oculor tuor: et scito qd' pro omnib; hys adducet te ds in iudiciu. Aufer iram a corde tuo: et amoue maliciam a carne tua. Adolescentia enim et uoluptas

Muana sunt. **XII**
Memento creatoris tui i diebus iuuentutis tue. ante qm ueniat tempus afflictionis. et appropinquent anni de quib; dicas. non michi placent; ante qm tenebrescat sol. et lumen et stelle et luna: et reuertantur nubes post pluuiam. Quando comouebuntur custodes domus. et nutabunt uiri fortissimi: et ociose erunt molentes in minuto numero. et tenebrescent uidentes p foramina. et claudent ostia in platea. in humilitate uocis molentis. et consurgent ad uocem uolucris: et obsurdescet omnes filie carminis. Excelsa quoq; timebunt: et formidabunt in uia. Florebit amigdalus. impingua bitur locusta. et dissipabitur caparis; qm ibit homo in domum eternitatis sue. et circubunt in platea plangentes. Ante qm rum patur fumis argenteus. et recur rat uitta aurea; et conteratur ydria sup fontem. et confringatur rota super cisternam. et reuertatur puluis in terra suam unde erat: et sps redeat ad eum qui dedit illum. Vanitas uanitatium dixit

ecclesiastes: et omnia uanitas. Cuiq; eet sapientissimus ecclesiastes. docuit poplm; et enarrauit que fecat: et inuestigans composuit parabolas multas. Quesiuit uerba utilia: et conscripsit sermones rectissimos. ac ueritate plenos. Verba sapientiu sicut stimuli; et quasi clau in altum defixi: que p magistror consilium data sunt a pastore uno. Hys amplius fili mi ne requiras. Faciendi plures libros nullus est finis: frequis q; meditatio. carnis est afflictio. Finem loquendi: pariter omes audiamus. Deum time. et mandata eius obserua: hoc e omnis homo. Cuncta que fiunt adducet ds in iudicium: pro omni erato. siue bonu siue malum sit.

Explicit liber ecclesiastes. Incipit

unt cantica can
sculetur me **ti**
osculo oris sui.
Quia meliora
sunt ubera tua
uino: fragrantia
ungentis optimis. Oleum effu
sum nomen tuu: ideo adolescen
tule dilexerunt te. Trahe me p
te: curremus in odore unguetor
tuor. Introduxit me rex in cella
ria sua. Exultabimus et letabi
mur in te: memores uberu tuor
sup unum. Recti diligunt te.
Agra sum sed formosa filie ihe
rlm: sicut tabernacula cedar. sic
pelles salomonis. Nolite me con

donec aspiret dies. et inclinentur
umbre. Reuertere. similis esto
dilecte mi capree hinnuloq; cer
uor: sup montes betel. III

In lectulo meo p noctes quesiui:
quem diligit anima mea. Que
siui illum: et no inueni. Surgam
et circuibo ciuitatem: per uicos
et plateas queram que diligit
anima mea. Quesiui illum: et
non inueni. Inuenerunt me uigi
les: qui custodiunt ciuitate. Num
quem diligit anima mea uidistis:
Paululum cu ptransissem eos:
inueni quem diligit anima mea.
Tenui eum nec dimittam: donec
introducam illum in domu ma
tris mee. et in cubiculum geni
tricis mee. Aduro uos filie ihe
rusalem p capreas ceruosq; cam
porum: ne suscitatis neq; euigila
re faciatis dilectam: donec ipa
uelit. Que est ista que ascendit
p desertum. sicut uirgula fumi
ex aromatibus mirre et thuris:
et uniuersi generis pulueris pig
mentary. **E**n lectulum salomo
nis. sexaginta fortes ambiunt
ex fortissimis isrl: omnes tenen
tes gladios. et ad bella doctissi
mi. Inuiscuiusq; ensis super fe
mur suum: propter timores noc
turnos. **F**erculum fecit sibi rex
salomon: de lignis lybani. **C**o
lumpnas eius fecit argenteas:
reclinatorium aureu. ascensum
purpureum: media caritate con
strauit. propter filias iherl.

Egredimini et uidete filie syon
regem salomonem. in diademate
quo coronauit eum mater sua:
in die desponsationis illius. et i
die leticie cordis eius. III

Quam pulchra es amica mea.
quam pulchra es: oculi tui
columbaru. absq; eo quod intrin
secus latet. Capilli tui sicut gre
ges caprarum: que ascenderunt
de monte galaad. Dentes tui si
cut greges tonsarum: que ascen
derunt de lauacro. Omnes ge
mellis fetibus: et sterilis non
est inter eas. **S**icut uicta cocci
nea labia tua: et eloquium tu
um dulce. **S**icut fragmen mali
punica. ita gene tue: absq; eo
quod intrinsecus latet. **S**icut
turre dauid collum tuu: que
edificata est cum ppugnaculis.
Nulle clipei pendent ex ea: om
nis armatura fortium. **D**uo ube
ra tua. sicut duo hinnuli capree
gemelli: qui pascentur in lylis:
donec aspiret dies. et inclinentur
umbre. **D**adam ad monte mirre:
et ad collem thuris. **T**ota pul
chra es amica mea: et macula
non est in te. **V**eni de lybano.
sponia mea: ueni de lybano. ue
ni. **C**oronaberis. de capite ama
na. de uertice sanir. et hermon:
de cubilibus leonum. de montib;
pardorum. **V**ulnerasti cor meum
foror mea sponia: uulnerasti cor
meum in uno oculo tuorum.
et in uno crine colli tui. **Q**ua

plene iacinctis. Venter ei sicut
 neus: distinctus saphiris. Crura
 illius columpne marmoree: que
 fundate sunt super bases aureas.
 Species eius ut lybani: electus
 ut cedri. Guttur illius suauissi-
 mu: et totus desiderabilis. Ta-
 lis est dilectus meus. et iste est
 amicus meus: filie iherusalem.
 Quo abiit dilectus tuus: o pul-
 cherrima mulieru. Quo declina-
 ut dilectus tuus: et queremus
 eum tecum.

Dilectus meus descendit in
 ortum suu. ad areolam aroma-
 tum: ut pascatur in ortis. et hylia
 colligat. Ego dilecto meo. et di-
 lectus meus michi: qui pascitur
 inter hylia. Pulchra es amica
 mea. suauis et decora sicut iheru-
 salem: terribilis ut castrorum
 acies ordinata. Auerte oculos tu-
 os a me: quia ipsi me auolare
 fecerunt. Capilli tui sicut grex
 caprarum: que apparuerunt de
 galaad. Dentes tui sicut grex
 ouium: que ascenderunt de la-
 uacro. Omnes gemellis fetibz:
 et sterdis non est in eis. Sicut cor-
 tex mali punici sic gene tue: abs-
 q: occultis tuis. Sexaginta suo
 regine. et octoginta concubine:
 et adolescentulaz non est nume-
 rus. Una est columba mea. pfecta
 mea: una est matri sue. electa
 genitricis sue. Viderunt eam fi-
 lie. et beatissimam pdicauerunt:
 regine et concubine laudauerunt

eam. Que est ista que pgrreditur
 quasi auroza consurgens. pulch
 ut luna. electa ut sol. terribilis
 ut castror acies ordinata. Des-
 cendi in ortum nucum. ut uide-
 rem poma conuallis: et inspicere
 rem si florisset uinea: et germi-
 nasset mala punica. Nesciui. Ani-
 ma mea conturbauit me: ppter
 quadrigas aminadap. Reuerte-
 re reuertere sinamitis: reutere
 reutere. ut intueamur te.

Quid uidebis in sinamite. nisi
 choros castror: Quam pul-
 chri sunt gressus tui in calciame-
 tis: filia principis. Juncture fe-
 minu tuor sicut monilia: que fa-
 bricata sunt manu artificis. Am-
 bilicus tuus crater tornatilis: n-
 numqm indigens poculis. Venter
 tuus sicut aceruus tritici: ualla-
 tus hylis. Duo ubera tua: sicut
 duo humuli gemelli capree. Col-
 lum tuu: sicut turris eburnea.
 Oculi tui sicut piscine i esebon:
 que sunt in porta filie multitudi-
 nis. Nasus tuus sicut turris ly-
 bani: que respicit contra damas-
 cum. Caput tuu ut carmelus:
 et come capitis tui sicut purpura
 regis. uncta canalibz. Quam pul-
 chra es et quam decora: carissima.
 in deliciis. Statura tua assimi-
 lata est palme: et ubera tua bo-
 tris. Dixi. Ascendam in palma:
 et apprehendam fructus ei. Et
 erunt ubera tua sicut botri ui-
 nee: et odor oris tui sicut odor

N

N

3

in eo xpi aduentus qui est f. pia
patris. et passio euidenter expri
mitur. **Explicit prologus. Incipit
liber sapientie.**

Diligite iusticiam.
qui iudicatis ter
ram. Sentite de
dño in bonitate.
et i simplicitate
cordis querite illum. **Q**m inue
nitur ab hys qui nõ temptant il
lum: apparet autem eis qui fidem
habent in illum. Peruerse eni co
gitationes separant a deo: pba
ta autem uirtus corripit insipie
tes. **Q**m in maliuolam animã
non introibit sapia: nec habita
bit in corpore subdito peccatis.
Sp̄s enim sc̄us discipline. effu
giet fictum; et auferet se a cogi
tationib; que sunt sine intellcũ:
et corripietur a supueniente ini
quitate. Benignus est eni sp̄s
sapientie: et non liberabit male
dictum a labijs suis: qm̄ renum
illius testis est d̄s. et cordis illi
scrutato: est uerus; et lingue il
lius auditor. **Q**m sp̄s domini
repleuit orbem terrarũ: et hoc
qd̄ continet omnia. scientiam
habet uocis. Propter hoc qui lo
quitur iniqua. non potest latere:
nec p̄teriet illum corripens iu
dicium. In cogitationib; enim
impy: interrogatio erit. **S**erimo
nũ autẽ illius auditio ad dñm
ueniet. et ad correptionẽ iniqui
tatum illius: qm̄ auris zeli au

dit omnia; et tumultus murmu
rationũ non absconderetur. **C**usto
dite ergo uos a murmuratione
que nichil prodest; et a detractio
ne parcite lingue: qm̄ sermo ob
scurus in uacui non ibit. **O**s au
tem quod mentitur: occidit ani
mã. Nolite zelare mortem in
errore uite urẽ: neq; acquiratis
p̄ditionem in operib; manuu
uray: qm̄ deus nõ fecit mortem.
nec ieratur in p̄ditione uiuoy.
Creauit eni deus ut eẽnt omnia:
et sanabiles fecit nationes or
bis terray. Non enim est in illis
medicamentũ exterminy: nec
inferoy regnum in t̄ra. **I**usticia
eni perpetua est et immortalis:
iniusticia autẽ mortis acquisitio.
Impy autẽ manib; et uerbis ac
cerfuerunt illam; et estimantes
illam amicam. defluerunt. et
sponsiones posuerunt ad illam:
qm̄ morte digni sunt. qui sunt

Dex parte illius. **I**
ixerunt eni impy: cogitan
tes apud se non recte. **E**xiguum
et cum tedio est: tempus uite
urẽ. Non est refrigerium in fine
hominis: et non est qui agnit
sit reuersus ab inferis. **Q**uia ex
nichilo nati sumus: et post hec
erimus tamqm̄ non fuerimus.
Qm fumus afflatus est in na
rib; nr̄is: et sermo scintille ad
cõmouendum cor nr̄m. **Q**uia
extinctus cinis erit corpus nr̄m:
et sp̄s diffundetur tamqm̄ mollis

70
aer. Et transiet uita nra tamq̄
uestigium nubis: et sicut nebu-
la dissoluetur que effugata est
a radis solis. et a calore illius
aggrauata. Et nomen nrm̄ ob-
liuionē accipiet p̄ tempus: ⁊ ne-
mo habebit memoriā opum
nr̄oz. Imbre enim transitus est
tempus nrm̄; et non est reuersio
finis nostri. qm̄ consignata est:
et nemo reuertitur. Venite ergo;
et fruamur bonis que sunt: et
utamur creatura tamq̄m in iu-
uentute celeriter. Nino p̄cioso
et unguentis nos impleam: et
non pretereat nos flos temporis.
Coronemus nos rosas ante qm̄
marcescant: nullum pratū sit
qd̄ non p̄transeat luxuria nra.
Nemo nrm̄: exors sit luxurie
nr̄e. Ubique relinquamus signa
leticie: qm̄ hec est pars nra. et
hec est fors. Opprimamus pau-
pem iustum; et non parcamus
uidue: nec ueterani reueram̄
canos multi temporis. Sit aut̄
fortitudo nra: lex iusticie. Qd̄
enī infirmū est: inutile inueni-
tur. Circūueniamus ergo iustū;
qm̄ inutilis ē nobis. ⁊ cōtrarius
est operib; nr̄is: et impropat no-
bis peccata legis. et diffamat in
nos p̄c̄ta discipline nostre. Pro-
mittit se scientiam dei habere:
et filium dei se nominat. Factus
est nobis: in traductionem cogi-
tationū nr̄az. Grauis est nobis
etiam ad uidendum: qm̄ dissimi-

lis est alius uita illius. et immuta-
te sunt uie eius. Tamq̄m nugaces
estimati sumus ab illo. ⁊ abstinet
se a uis nr̄is tamq̄m ab imundi-
cijs: et prefert nouissima iustoz:
et gloriatur se d̄m patrem habe-
re. Videamus ergo si sermones il-
lius ueri sint. et temptemus que
uentura sunt illi: et sciemus que
erunt nouissima illius. Si enim
est uerus filius dei. suscipiet illū:
et liberabit eum de manib; con-
trarioz. Contumelia et tormēto
interrogemus eum: ut sciamus
reuerentiam illius. et probemus
patientiam eius. Nocte turpissi-
ma condempnemus eū: erit enī
respectus in sermonib; illi. Hec
cogitauerunt: et errauerunt. Ex-
cerauit enī illos malicia eorum.
Et nescierunt sacramenta dei:
neq; mercedem spauerunt iusti-
cie. nec iudicauerunt honorem a-
nimaz sanctaz: qm̄ d̄s creauit
hōiem inexterminabilem. ⁊ ad
ymaginem similitudinis sue fe-
cit illum. Inuidia autē diaboli
mors introiit in orbem terraz:
imitantur autem illum qui sunt
ex parte illius. **III**
Iustozum autē anime in manu dei
sunt: et non tanget illos tormen-
tum mortis. Visi sunt oculis insi-
pientū mori: et estimata ē affli-
ctio exitus illoz. et ab itinere ius-
to abierunt in exterminū. et qd̄
a nobis est iter exterminū: illi
autem sunt in pace. Et si coram

hominib; tormenta passi s̄: spes
illoꝝ immortalitate plena ē. In
paucis uerati. in multis bene dis
ponentur: qm̄ d̄s temptauit illos.
et inuenit illos dignos se. Tamq̄
aurum in fornace probauit illos.
et quasi holocausta hostie accepit
illos: et in tempore erit respectus
illoꝝ. Fulgebunt iusti: et tamq̄
scintille in arundineto discurrent.
Judicabunt nationes. et dñabun
tur poplis: et regnabit dñs illoꝝ
in perpetuū. Qui confidunt in
illum intelligent ueritatem: et
fideles in dilectione acquiescent
illi: qm̄ donum et pax est electis
eius. Impi aut̄ sc̄dm̄ que cogi
tauerunt correptionē habebunt:
qui neglexerunt iustū. et a dño
recesserunt. Sapiam̄ enī et dis
ciplinam qui abicit. infelix est:
et uacua est spes illoꝝ. et labores
sine fructu: et inhabilia opera
illoꝝ. Mulieres eoz̄ insensate s̄:
et nequissimi filij eoz̄. Maledic
ta creatura eoz̄. Qm̄ felix steri
lis et incoquinata. que nesciunt
thozum in delicto: habebit fruc
tum in refectione animay sc̄ay.
Et spado qui non opatus est p̄
manus suas iniquitatem: nec
cogitauit adūsus deum nequis
sima. Dabitur enim illi fidei do
num electum: et fors in templo
dei acceptissima. Bonoz̄ enim
laboz̄ gloriosus ē fructus: ⁊ que
non concidat radix sapie. Filij
autem adulteroz̄ in consumma

tionē erunt: et ab iniquo thoro
semen exterminabitur. Et si qui
dem longe uite erunt. in nichilū
computabūtur: et sine honore e
rit nouissima senectus illoꝝ. Et
si celerius defuncti fuerint. non
habebunt spem: nec in die agni
tionis allocutionē. Nationes enī
iniquę: dice sunt consumationis.

Quam pulchra est
casta generatio: cū claritate.
Immortalis est enī memoria illi:
qm̄ et apud dñm̄ nota est. et apud
homines. Cum p̄sens est imitan
tur illam: et desiderant eam cū
se eduxerit: et in perpetuū coro
nata triumphat. incoquina
toꝝ certaminū premiū uincens.
Multigena aut̄ impioꝝ multitu
do non erit utilis: et adulterine
plantaciones nō dabunt radices
altas: nec stabile firmamentū
collocabunt. Et si in ramis in
tempore germinauerint. ifirmi
ter posite a uento cōmouebunt:
et a nimietate uentoz̄ eradica
buntur. Confringentur enim ra
mi inconsumati: et fructus illoꝝ
inutiles et acerbi ad manducan
dum: et ad nichilum apti. Et in
iquis enī omnes filij qui nascen
tur: testes sunt nequicie adūsus
parentes interrogatione sua. Ius
tus aut̄ si morte p̄occupatus fue
rit: in refrigerio erit. Senectus
enim uenerabilis ē: nō diuturna.
neq; numero annoꝝ computata.
Cani sunt sensus hōis: et eras

80
senectutis uita immaculata. Placens deo. factus dilectus. et uiuens inter peccatores. translatus est. Raptus est ne malicia mutaret intellectum ei: aut ne fictio deciperet animam illius. Fascinatio enim nugacitatis obscurat bona: et inconstancia concupiscentie. transuerit sensum sine malicia. Consummatus in breui. expleuit tempora multa: placita enim erat deo anima illius. Propter hoc: properauit educere illum de medio iniquitatum. Populi autem uidentes et non intelligentes. nec ponentes in precordiis talia: quoniam gratia dei et misericordia est in sanctis eius. et respectus in electos illius. Contempnat autem iustus mortuos uiuos impios: et uiuentis celerius consummata. longam uitam iniusti. Videbunt enim finem sapientis. et non intelligent quod cogitauerit de illo deus: et quare munierit illum dominus. Videbunt enim et contempnent: illos autem dominus irridebit. Et erunt post haec decedentes sine honore: et in contumelia inter mortuos in perpetuum: quoniam dirumpet illos inflatos sine uoce. et commouebit illos a fundamentis: et usque ad supremum desolabuntur. et erunt gementes: et memoria illorum perierit. Venient in cogitatione peccatorum suorum timidi: et traducent illos ex aduerso iniquitates ipsorum.

Tunc stabunt iusti in magna constantia aduersus eos qui se angustiauerunt: et qui abstulerunt labores illorum. Uidentes turbabuntur timore horribili: et mirabuntur in subitatione in sperate salutis. gementes pro angustia spiritus. dicentes intra se penitentiam agentes: et pro angustia spiritus gementes. Hi sunt quos habuimus aliquando in derisum: et in similitudinem improperum. Hos insensati uitam illorum estimabamus insaniam: et finem illorum sine honore. Quomodo computati sunt inter filios dei: et inter sanctos sanctorum illorum est. Ergo errauimus a uia ueritatis: et iusticie lumen non luxit nobis: et sol intelligentie non est ortus nobis. Lassati sumus in uia iniquitatis et perditionis: et ambulauimus uias difficiles: uiam autem domini ignorauimus. Quid nobis profuit superbia: aut diuitiarum iactantia quod contulit nobis. Transierunt omnia illa tamquam umbra. et tamquam nuncius percurrentis: et tamquam nauis que pertransit fluctuantem aquam. cuius cum perierit. non est uestigium inuenire. neque semitam carine illius in fluctibus: aut auis que transuolat in aere. Nullum inuenitur argumentum itineris illius: sed tantum sonitus alarum uerberans leuem uentum. et scintillans per uim itineris aerem. Con-

motis alis transuolauit: et post hoc nullum signum inuenitur itineris illius. Aut tanquam sagitta: emissa in locum destinatum. Diuisus aer continuo in se reclusus est: ut ignozetur transitus illius. Sic et nos nati. continuo desuimus esse: et uirtutis nullum quidem signum ualuumus ostendere: in malignitate autem nostra consumpti sumus. Talia dixerunt in inferno hi qui peccauerunt. Quoniam spes impy tanquam lanugo est que a uento tollitur. et tanquam spuma gracilis. que a procella dispergitur. et tanquam fumus qui a uento diffusus est: et tanquam memoria hospitis unius diei pretereuntis. Iusti autem in perpetuum uiuent: et apud dominum est merces eorum: et cogitatio eorum apud altissimum. Ideo accipient regnum decoris. et diadema speciei de manu domini: quoniam dextera sua teget eos: et brachio sancto suo defendet illos. Et accipiet armaturam zelus illius: et armabit creaturam ad ultionem inimicorum. Induet pro thorace iusticiam: et accipiet pro galea iudicium certum. Sumet scutum inexpugnabile equitatem: acuet autem iram diram in lanceam: et pugnabit cum illo orbis terrarum contra insensatos. Ibiunt directe emissiones fulgurum: et tanquam a bene curuato arcu nubium exterminabuntur. et ad certum locum insilient: et a petrosa ira

plene mittentur grandines. Et candescet in illos aqua maris: et flumina concurrent duriter. Contra illos stabit uirtutis spiritus. et tanquam turbo uenti diuident illos: et ad heremum perducet omnem terram iniquitas illorum: et malignitas euertet sedes potentum. Melior est sapientia quam uires: et uir prudens melior quam fortis.

Audite ergo reges et intelligite: discite iudices finium terre. Prebete aures uos qui continetis multitudines: et placetis uobis in turbis nationum. Quoniam data est a domino potestas uobis: et uirtus ab altissimo: qui interrogabit opera uestra: et cogitationes scrutabitur. Quoniam cum essetis ministri regni illius. non recte iudicastis: neque custodistis legem iusticie: neque sanctam uoluntatem dei ambulastis. Horrende et cito apparebit uobis: quoniam iudicium durissimum in his qui presunt fiet. Exiguo enim conceditur misericordia: potentes autem potenter tormenta patientur. Non enim subtrahet personam cuiusquam dominus: nec uerebitur magnitudinem cuiusquam. Quoniam pusillum et magnum ipse fecit: et equaliter cura est illi de omnibus. Fortioribus autem: fortior instat cruciatio. Ad uos ergo reges sunt hi sermones mei: ut discatis sapientiam. et ne excidatis. Qui enim custodierint iusticiam. iuste iudicabuntur: et qui

didicerint iusta. inuenient quod
respondeant. **C**oncupiscite ergo
sermone meos. et diligite illos:
et habebitis disciplinam. Clara
est et que numquam marcescet sa-
pientia; et facile uidetur ab his
qui diligunt eam: et inuenitur
ab his qui querunt illam. Pre-
occupat qui se concupiscunt: ut
illis se priorem ostendat. Qui
de luce uigilauerit ad illam. non
laborabit: assidentem autem illam
foribus suis inueniet. Cogitare
ergo de illa. sensus est consumma-
tus: et qui uigilauerit propter
illam. cito erit securus. Quonia
dignos se ipsa circue querens:
et in uis suis ostendit se illis
hilariter: et in omni prudentia
occurret illis. Iudicium enim illius:
uerissima est discipline concupis-
centia. Cura ergo discipline di-
lectio est: et dilectio. custodia
legum illius est. Custoditio au-
tem legum: consummatio incor-
ruptionis est. Incorruptio autem:
facit esse proximum deo. Concupis-
centia itaque sapientie: deducet
ad regnum perpetuum. Si ergo de-
lectamini in sedibus: et sceptris
o reges populi: diligite sapiam.
ut in perpetuum regnetis. Dili-
gite lumen sapientie: omnes qui
preestis populis. Quid est autem
sapientia: et quemadmodum facta
sit referam; et non abscondam a
uobis sacramenta dei: sed ab
initio natiuitatis inuestigabo.

Et ponam in lucem scientiam illi:
et non preteribo ueritatem: neque cum
inuidia tabescente iter habebō:
quoniam talis homo non erit particeps
sapientie. Multitudo autem sapi-
entium. sanitas est orbis terrarum:
et rex sapiens. populi stabilitamen-
tum est. Ergo accipite disciplinam
per sermone meos: et prederit uobis.

Sym quidem et ego **VI**
mortalis homo similis omni-
bus. et ex genere terreni illius qui
prior factus est: et in uentre ma-
tris figuratus sum caro. Decem
mensium tempore coagulatus
sum in sanguine. ex semine hominis:
et delectamento sompni conue-
niente. Et ego natus accepi com-
munem aerem: et similiter de-
cidi in factam terram: et primam
uocem similem omnibus emisi.
plorans. In inuolumentis nutri-
tus sum: et curis magnis. Nemo
enim ex regibus: aliud habuit nati-
uitatis initium. Unus ergo in-
troitus est omnibus ad uitam: et
similis exitus. Propter hoc op-
taui. et datus est michi sensus: et
inuocaui. et uenit in me spiritus sa-
pientie. Et preposui illam regnis
et sedibus: et diuitias nichil esse
dixi in compatione illius: nec
compaui illi lapidem preciosum.
Quoniam omne aurum in compatione
illius arena est exigua: et tanquam
lutum estimabitur argentum in
conspectu illius. Super salutem
et spem dilexi eam: et proposui

pro luce habere illam: quoniam inextinguibile est lumen illius. Venerunt autem michi omnia bona pariter cum illa: et innumerabilis honestas per manus illius. Et letatus sum in omnibus: quoniam antecedebat me ista sapientia: et ignorabam quoniam omnium bonorum mater est. Quam sine fictione didici: et sine invidia communico: et honestatem illius non abscondo. Infinitus enim thesaurus est hominibus: quo qui usi sunt. participes facti sunt amicitie dei. propter discipline dona commendati. Michi autem dedit deus dicere ex sententia. et presumere digna horum que mandantur: quoniam ipse sapientie dux est. et sapientium emendator. In manu enim illius et nos et sermones nostri: et omnis sapientia. et operum scientie disciplina. Ipse enim dedit in horum que sunt scientiam veram: ut sciam dispositionem orbis terrarum. et virtutes elementorum. initium et consummationem et medietatem temporum. vicissitudinum permutationes. et consummationes temporum. anni cursus. et stellarum dispositiones. naturas animalium. et iras bestiarum. uinum uentorum. et cogitationes hominum. differentias uirgultorum. et uirtutes radicum: et quecumque sunt absconsa et improuisa didici. Omnium enim artifex: docuit me sapientia. Est enim in illa spiritus intelligentie. sanctus. multiplex. unicus. subtilis. disertus. mobilis. incoinquinatus. certus.

suauius. amans bonum. Qui nichil uetat benefacere: humanus. benignus. stabilis. securus. omnem habens uirtutem. omnia prospiciens. et qui capiat omnes spiritus intelligibiles. mundus. subtilis. Omnibus enim mobilibus: mobilior est sapientia. Attingit autem ubique: propter suam mundiciam. Vapor est enim uirtutis dei: et emanatio quedam est claritatis omnipotentis dei sincera: et ideo nichil inquinatum in illam incurrit. Candor est enim lucis eterne: et speculum sine macula dei maiestatis: et ymago bonitatis illius. Et cum sit una. omnia potest: et permanens in se. omnia innouat. Et per nationes. in animas sanctas se transfert: amicos dei et prophetas constituit. Reminere enim diligit deus: nisi eum qui cum sapientia inhabitat. Est enim hec speciosior sole: et super omnem dispositionem stellarum. Luci comparata uenit prior: illi enim succedit nox. Sapientiam autem: non uincit malicia. **A**ttingit ergo a fine **VIII** usque ad finem fortiter: et disponit omnia suauius. Hanc amavi. et exquisiui eam a iuuentute mea: et quesiuui eam in sponsam assumere: et amator factus sum forme illius. Generositate illius glorificat. contubernium habens dei: sed et omnium dominus dilexit illam. Doctrina enim est discipline dei: et electrix opum illius. Et

si diuitie appetantur in uita; qđ
 sapientia locupletius que opera-
 tur omnia. Si autē sensus opa-
 tur; quis horum que sūt magis
 quam illa est artifex. Et si iusti-
 ciam quis diligit: labores huius
 magnas habent uirtutes. So-
 brietatem enī et sapiam docet
 et iusticiam. et uirtutem: quib;
 utilius nichil est in uita homi-
 nib;. Et si multitudinē scientie
 desiderat quis: scit p̄terita. et
 de futuris estimat. Scit uersu-
 tias sermonū: et dissolutiones
 argumentoz. Signa et mōstra
 scit ante quam fiant: et euent
 tempoz et seculoz. Proposui ḡ
 hanc adducere in ad conuiuendū.
 sciens qm̄ mecum cōmunicabit
 de bonis: et erit allocutio cogi-
 tationis et tedi mei. Habebo
 propter hanc claritatem ad tur-
 bas: et honorem apud seniores.
 Iuuenis et acutus inueniar in
 iudicio; et in conspectu potenti-
 um admirabilis ero: et facies
 principū mirabuntur me. Ta-
 centem me sustinebunt; et lo-
 quentē me respicient: et sermo
 cinante me plura. manus ori-
 suo imponent. Preterea habe-
 bo p̄ hanc imortalitatem: et
 memoriam eternā hys qui post
 me futuri sunt relinqū. Dispo-
 nam populos: et nationes in e-
 runt subiecte. Timebūt me au-
 dientes reges horrendi: et in
 multitudine bonus uidebor. et

in bello fortis. Intrans in domū
 meam: conquiescam cū illa. Hō
 enim habet amaritudinem con-
 uersatio illius: nec tedium con-
 uictus illius: sed leticiā et gau-
 dium. Hec cogitans apud me.
 et cōmemorans in corde meo. qm̄
 immortalis est in cogitatione
 sapiā. et in amicitia illius delect-
 tatio bona. et in operib; manū
 illius honestas sine defectioe. 7
 in certamine loquere illius sa-
 pientia. et p̄claritas in cōmuni-
 catione sermonū ipsius: circui-
 bam querens ut illam in assu-
 merem. Puer autē eram ingem-
 osus: et sortitus sum aiām bo-
 nam. Et cum eē magis bonus:
 ueni ad corpus incoinquinatū.
 Et ut sciu qm̄ aliter nō possum
 eē continens nisi deus det. 7 hoc
 ipsum erat sapientia. scire cuius
 esset hoc donum; adij dñm. 7 de-
 precatus sum illum: et dixi ex
 totis precordis meis. IX

Deus patrum meoz et dñe
 misericōdie. qui fecisti omnia
 uerbo tuo. et sapientia tua con-
 stituisti hōiem ut dominaretur
 creature que a te facta est. ut
 disponat orbem terrarū in equi-
 tate et iusticia. et in directione
 cordis iudicium iudicet; da mi-
 sedium tuaz astuticem sapiam.
 et noli me reprobare a pueris tu-
 is: qm̄ seruus tuus ego sum et
 filius ancille tue. homo infir-
 mus et exigui tempis. et minor

lectu uidetur et legi
 ree confirmatus uer
 mū: si uisigere ab
 na tua: ut nichilum
 Tu autē elegisti me
 mo. et uicem filii
 serui: et dicitur edicti
 om i morte sō tuo: et
 te habitationis tue alie
 mōne tabernaculi sō
 parata ab inno. Et re
 ma tua que nouit ope
 que te abur tunc cu ubi
 faceret: et secebat qđ pl
 uir in oculis tuis. et qui
 fiam in pceptis tuis. Au
 te celis sōis tuis. et a se
 mechnes tue: ut merui
 mōi laborer: ut sciam
 tum sō apud te. Et er
 ma. et intelligit: et de
 in operib; meis sobre:
 dicit me in sua potētia:
 accepta opera mea: et d
 um populi tuam uide: 7 e
 nus sedum patris mei. Au
 a hominū potēre seire co
 tu det: aut quis potēre te
 rudi nēle deis: Cogita
 um moralium timide: et
 rē p̄ndente nē. Corpus
 qđ corumpitur aggraua
 me et terrena in habitati
 me sensu multa cogitari
 hēre estimamus que u
 dicit: et que in p̄spectu si
 mus cū labore: que in re
 sō: aut quis inuestigabit:

ad intellectū iudicij et legum. Et si quis erit consummatus inter filios hominū; si auferget ab illo sapientia tua: ut nichilum cōputabitur. Tu autē elegisti me regē poplō tuo. et iudicem filioꝝ tuoꝝ et filiarum; et dixisti edificare templum ī monte scō tuo: et in ciuitate habitationis tue altare. similitudinē tabernaculi scī tui. qđ preparasti ab initio. Et tecū sapientia tua que nouit opera tua; que et affuit tunc cū orbem terraz faceres: et sciebat qđ placitum eēt in oculis tuis. et quid directum in pceptis tuis. Scitte illam de celis scīs tuis. et a sede magnitudinis tue: ut mecum sit et mecum laboret: ut sciam qđ acceptum sit apud te. Scit enī illa omnia. et intelligit; et deducet me in operib; meis sobrie: et custodiet me in sua potentia. Et erunt accepta opera mea; et disponam poplū meum iuste: et ero dignus sedium patris mei. Quis enim hominū poterit scire consilium dei; aut quis poterit cogitare quid uelit deus. Cogitationes enī mortalium timide: et incerte pudentie nrē. Corpus enī quod corrumpitur aggrauat animā: et terrena inhabitatio deprimit sensū multa cogitantē. Et difficile estimamus que in terra sunt. et que in pspectu sūt inuenimus cū labore; que in celis sunt aut quis inuestigabit.

Sensum autē tuū quis sciet: nisi tu dederis sapiam. et miseris spm scīm tuum de altissimis. Et si correcte sunt semite eozū qui in terris sunt: et que tibi placet didicerunt homines. Nam p sapiam tuam sanati sunt: qui cumq; placuerunt tibi domine a principio. **X** et illum qui primus formatus est a deo pater orbis terrarū. cum solus eēt creatus. custodiuit: et eduxit illum a delicto suo. Et eduxit illum de limo: et dedit illi uirtutē continendi omnia. Ab hac ut recessit iniustus in irā sua: p iram homicidij fractitas deperit. Propter qđ cum aqua deleteret terram: sanauit iterū sapiā. p contemptibile lignum. iustum gubernans. Hec et in consensu superbie cum se nationes extulissent. sciuit iustum; et conseruauit sine querela deo: et in filijs misericordiam fortem custodiuit. Hec iustum a pereuntib; impijs liberauit fugientē. descendente igne in pentapolim; quib; in testimoniū nequitię. fimgabunda constat deserta tra. et in certo tempore fructus habentes arbores: et incredibilis anime memoria. stans figmentum salis. Sapiam enī pretereuntes nō tantum in hoc lapsi sunt ut ignorarent bona: s; et insipientie sue reliquerunt hominib; memoriā. ut in his que

peccauerunt nec latere potuissent.
Sapientia autem hos qui se obseruat:
a doloribus liberabit. Hec autem
profugum ire fratris iustum de-
duxit per vias rectas; et osten-
dit illi regnum dei: et dedit illi
scientiam sanctorum. Honestavit illum
in laboribus; et compleuit labores
illius. In fraude circumuentum
illi affuit: et honestum fecit illum.
Custodiuit illum ab inimicis:
et a seductoribus; tutauit illum.
Et certamen forte dedit illi ut vin-
ceret: et sciret quoniam omnium poten-
tior est sapientia. Hec uenditum ui-
stum non dereliquit: sed a peccatori-
bus liberauit eum. Descenditque
cum illo in foueam. et in uinci-
lis non dereliquit illum: donec
afferret illi sceptrum regni. et
potentiam aduersus eos qui eum
deprimebant: et mendaces os-
tendit qui maculauerunt illum.
et dedit illi claritatem eternam.
Hec populum iustum. et semen sine
querela liberauit a nationibus: qui
illum comprimebant. Intrauit
in animam serui dei: et stetit con-
tra reges horrendos in portentis
et signis. Et reddidit iustis mer-
cedem laborum suorum: et deduxit e-
os in uiam mirabilem. Et fuit illis
in uelamento diei: et in luce
stellarum nocte. Et transtulit
illos per mare rubrum: et transue-
xit illos per aquam nimiam. In-
imicos autem illorum demersit in mare:
et ab altitudine inferorum eduxit

illos. Ideo iusti tulerunt spolia
imporum: et decantauerunt domi-
num nomen sanctum tuum: et uictorem ma-
nium tuam laudauerunt pariter.
Quia sapientia aperuit os mutorum:
et linguas infantium fecit diser-
tas. Direxit opera eorum: in manu-
bus prophete sancti. **XI**
Ter fecerunt per desertum que non in-
habitantur: in locis desertis fixe-
runt casae. Steterunt contra hos-
tes: et de inimicis se uindicauerunt.
Stiterunt eo inuocauerunt te: et
data est illis aqua de petra altissi-
ma. et requies sitis de lapide du-
ro. Per que enim penas passi sunt
inimici illorum. a defectione potus
sui. et in eis cum habundarent
filii israel letati sunt: per hec cum illis
desissent. bene cum illis actum est.
Nam pro fonte quidem semper
in fluminis: humanum sanguinem
dedisti iniustus. Qui cum inue-
rentur in traductione infantium
occisorum. dedisti illis habundantem
aquam in sperate: ostendens per
sitim que tunc fuit. quemadmodum
tuos exaltares. et aduersarios
illorum necares. Cum enim temptati
sunt. et quidem cum misericordia
disciplinam accipientes: scierunt
quemadmodum cum ira iudicati im-
pij tormenta paterentur. Hos qui
dem tanquam pater monens pro-
basti: illos autem tanquam durus rex
interrogans condempnasti. Absen-
tes enim et presentes: similiter tor-
quebantur. Duplex enim illos acce-

perat tedium et gemitus: cū me-
 mozia p̄eritor. Cum enī audiret
 p̄ sua tormenta bene secum agi: cō-
 memorati sūt dñm. admirantes ī
 finem exitus. Quem enī in expo-
 sitione praua p̄dictum deriserunt.
 in finem euentus mirati sunt: n̄
 similiter iustis faciens. Pro cogi-
 tationib; aut̄ insensatis: iniquita-
 tes illoꝝ. Quidem errantes co-
 lebant mutos serpentes et bestias
 supuacuas. imisiisti illis multitu-
 dinē mutoz animalū in uindic-
 tam: ut scirent quia p̄ que peccat
 quis. p̄ hec et torquetur. Non enī
 impossibilis erat omp̄s manus
 tua. que creauit orbem terraz ex
 materia inuisa. immittere illis
 multitudinē urfoꝝ. aut̄ audaces
 leones. aut̄ noui generis ira ple-
 nas et ignotas bestias. aut̄ uapo-
 rem igneum spirantes. aut̄ fumi
 odorem p̄ferentes. aut̄ horrendas
 ab oculis scintillas emittentes:
 quarum nō solum lesura poterat
 illos exterminare. s; et aspectus
 p̄ timorem occidere. Nam et sine
 hys uno sp̄u poterant occidi: p̄se-
 cutionem passi ab ip̄is factis suis.
 et dispersi per sp̄m uirtutis sue.
Sed omnia in mensura et nume-
 ro et pondere disposuisti. Multū
 enim ualere tibi soli supererat
 semp; et uirtuti brachij tui quis
 resistet. Qm̄ tanquā momentū
 statere sic est ante te orbis terra-
 rum: et tanquā gutta rosis ante
 lucani. que descendit in terram.

Et misereris omnium qm̄ omnia
 potes: et dissimulas peccata ho-
 minū propter penitentiam. Dili-
 gis enim omnia que sūt. et nichil
 odisti eoz que fecisti: nec enim
 odians aliquid constituisti. aut̄
 fecisti. Quomodo aut̄ posset ali-
 quid p̄manere. nisi tu uoluisses;
 aut̄ quod a te uocatum non eēt
 conseruaretur. **P**arcis autē om-
 nib; qm̄ tua sunt dñe: qui amas
O quam bo **XII** animas.
 nus et suauis est dñe sp̄s
 tuus: in omnib;. Ideoq; hos qui
 exerrant partib; corripis; et de
 quib; peccant. animones et allo-
 queris: ut relicta malicia credāt
 in te dñe. Illos enī antiquos in-
 habitatores terre scē tue quos ex-
 horruisti. qm̄ odibilia tibi opera
 faciebant p̄ medicamina et sacri-
 ficia iniusta. et filioꝝ suoꝝ neca-
 tores sine misericordia. et cōmestores
 uiscerum hominū. et deuoratores
 sanguinis. et auctores parentes
 animaz inauxiliataꝝ. perdere
 noluisti a medio sacramēto tuo
 p̄ manus parentū n̄roꝝ: ut dig-
 nam p̄cipere peregrinationē
 p̄ueroꝝ dei. que tibi omni carior
 est terra. Sed et hys tanquā ho-
 minib; peperuisti; et misisti ante-
 celloꝝ exercitus tui uespas: ut
 illos paulatim exterminarent.
Non quia impotens eras ī bello
 subicere impios iustis. aut̄ bestijs
 seuis. aut̄ uerbo duro simul ex-
 terminare; sed patrib; iudicans

SA

dabas locum penitentie. n̄ igno-
rans qm̄ iniqua est natio eor. et
naturalis malicia ip̄oz. et qm̄
non poterat mutari cogitatio
illoz in perpetuū. Semen enim
erat maledictum ab initio. nec ti-
mens aliquē. ueniam dabas pec-
catis illoz. Quis enī dices tibi;
quid fecisti. Aut quis stabit con-
tra iudicium tuū. Aut quis in
conspetu tuo ueniet iudex im-
quoz hominū. Aut quis tibi
imputabit; si perierint natione
quas tu fecisti. Hec enim ē ali-
us deus qm̄ tu. cui cura est de
hominibz; ut ostendas qm̄ non
inuste iudicas iudiciū. Neq; rex
neq; tyrannus ī conspectu tuo in-
quirent: de hys quos pdidisti.
Cum ergo sis iustus: iuste oīa
disponis. Et ipm̄ quoz qui nō
debet puniri condempnas: et ex-
terum estimas a tua uirtute.
Uirtus enī tua iusticie iudiciū
est: et ob hoc qd̄ omnū dñs es.
omnibz; te parcere facis. Virtu-
tem enim ostendis tu qui n̄ cre-
deris ēē in uirtute consumatus:
et hos qui te nesciunt. in auda-
cia traducis. Tu autem dñator
uirtutis. cū tranquillitate iudi-
cas: et cum magna reuerentia
disponis nos. Subest enim tibi:
cum uolueris posse. Docuisti au-
tem popl̄m tuum p̄ talia opera.
qm̄ oportet iustum ēē ⁊ humanū;
et bone spei fecisti filios tuos:
qm̄ iudicans das locum ī pecca-

ris penitentie. Si enim inimicos
seruoz tuoz. et debitos morti cū
tanta cruciasti attentione. et
liberasti dans tempus ⁊ locum
p̄ que possint mutari a malicia;
cū quanta diligentia iudicas
ti filios tuos. quoz parentibz; ui-
ramenta et conuentiones dedi-
sti bonarū promissionū. Cum
ergo das nobis disciplinam. im-
micos n̄ros multiplici flagellas;
ut bonitatem tuam cogitemus
iudicantes: et cū de nobis iudi-
catur. speremus m̄iam tuam.
Unde et illis qui in uita sua in-
sensate et iniuste uixerunt: p̄ hec
que coluerunt dedisti sūma tor-
menta. Et enim in erroris uia
diutius errauerunt. deos esti-
mantes hec que in animalibz; s̄
supuacua: infantium insensatoz
more uiuentes. Propter hoc tan-
quā pueris insensatis: iudiciū
in derisum dedisti. Qui aut lu-
dibrijs et increpationibz; non cor-
recti sunt: dignum dei iudiciū
experti sūt. In hys enī que patie-
bantur moleste ferebant: in quibz;
patientes indignabantur. P̄ hec
que putabant deos in ipis cum
exterminarentur: uidentes illū
quē olim negabant se nosse. ue-
rum dñm agnouerunt. Propter
quod: et finis condempnatois il-
loz ueniet sup illos. **XIII**

Cum autem sunt om̄s homi-
nes in quibz; nō subest sci-
entia dei: et de hys que uident

bona non potuerunt intelligere eum qui est: necq; operib; attendentes. agnouerunt quis eēt artifex. Sed aut ignem aut spm. aut citatum aerem aut girum stellarū. aut nimitā aquam aut solem et lunam: rectores orbis terrarū. deos putauerunt. Quoz si specie delectati deos putauerūt: sciant quanto hys dñator eozū speciosior est. Speciei enim generator: hec omnia constituit. Aut si uirtutē et opera eoz mirati sūt: intelligunt ab illis qm̄ qui hec fecit. fortior est illis. A magnitudine enim speciei et creature: cognoscibiliter hoz creator poterit uideri. S; tamen adhuc in hys minor est querela. Et h; enī fortasse errant: dñm querentes. et uolentes inuenire. Ctenim cū in operib; illius conuersentur: et inquirunt et psuasum habent. qm̄ bona sunt que uidentur. Iterū autē: nec hys debet ignosci. Si enim tantum potuerunt scire ut possēt estimare scim; quomodo huius dñm facilius non inuenerūt. In felices autē sunt. et int̄ mortuos spes illoz est: qui appellauerunt deos opa manūū hominū. aurū et argentū. artis inuentionē. et similitudines animalū. aut lapidem inutilem. opus manus antique. Aut si quis artifex faber de silua lignum rectum secuerit. et huius docte eradat corticem omnem. et arte sua usus. diligenter

fabricet uas inutile in conūlati onem uite. reliquus autē huius operis ad pparationem esse abutatur. et reliquū horum qd' ad nullū usum facit. lignū curuū et uorticib; plenum sculpat diligenter p uacuitatem suam. et p scientiam sue artis figuret illud. et assimilet illud ymagini hōis. aut alicui ex animalibus illud comparet. pliniens rubrica. et rubicundum faciens fūco colorem illius. et omnē maculam que in illo est pliniens: et faciat ei dignam habitationē. in pariete ponens illud. et confirmans ferro ne forte cadat: prospiciens illi. sciens qm̄ non potest adiuuare se. Imago enim est: et opus est illi adiutorū. Et de substantia sua et de filis suis et de nuptis. uotum faciens: inquit. Non erubescit loqui cū illo: qui sine anima est. Et p sanitate quidem infirmū deprecatur: et pro uita rogat mortuū. et in adiutorū inutilem inuocat. Et p itinere petit ab eo qui ambulare non potest: et de acquirendo et de opando et de omnū rerū euentu. petit ab eo: qui in omnib; est terum **XIII** inutilis. alius nauigare cogitans. et p feros fluctus iter facere incipiens: ligno portante se fragilius lignum inuocat. Illud enī cupiditas acquirendi excogitauit: et artifex. sapia fabricauit sua.

aut insanie plenas uigilias habentes: neq; uitam. neq; nuptias mundas iam custodiunt. **S;** et alius alium p inuidiam occidit. aut adulterans contristat; 7 omnia comixta sunt. sanguis. homicidium. furtum. et fictio. corruptio. infidelitas. turbatio. et purium. tumultus. et honoru dñi immemoratio. animatu inquinatio. natiuitatis imutatio. nuptiarum inconstantia. inordinatio mechie. et impudicitie. In sandoz enim ydoloru cultura. omnis mali causa est: et initiu et finis. Aut eni dum letantur insanunt. aut certe uaticinantur falsa; aut uiuunt iniuste: aut peierant cito. Dum eni confidunt in ydolis que sunt sine anima: male iurantes noceri se no sperant. **U**traq; ergo illis euenient digne; qm male senserunt de deo attendentes ydolis: et iurauerunt iniuste in ydolo. contempnentes iusticiam. Non eni iuramentum est uirtus: sed peccantiu pena. pambulat semp iniustoz

Conpreuaricatione. **XV.**
Uy aut dñs nr suauis et uertus es: patiens. et in misericordia disponens omnia. **E**tenim si peccauerimus tui sumus: scientes magnitudinem tuam. **E**t si non peccauerimus: scimus qm apud te sumus computati. **N**osse eni te consummata iusticia est: et scire iusticiam et uirtutem tua. radix e

imortalitatis. **N**on enim in errore induxit nos. hominum male artis excogitatio. nec umbra picture. labor sine fructu. effigies sculpra. p uarios colores; cuius aspectus insensato dat concupiscentiam: 7 diligit mortue ymaginis effigiem sine anima. **M**aloz amatores digni sunt morte; qui spem habent in talib; et qui faciunt illos. et qui diligunt. et qui colunt. **S;** 7 figulus mollem terram premens. laboriose fingit ad usus nros unum quodq; uas: et de eodem luto fingit que munda sunt i usum uasa. et similiter que hys contraria sunt. **H**orum aut uasoz quis sit usus: iudex est figulus. **E**t cum labore uano deum fingit de eodem luto. ille qui paulo ante de terra factus fuerat; et post pusillum ducit se unde acceptus fuerat: repetitus anime debitum quam habebat. **S**ed est cura illi non quia laboraturus e. nec quam breuis illi uita est: s; concertatur aurificib; et argentariis. **S**ed et erarios imitatur: et glam preffert. qm res supuacuas fingit. **C**inis e enim cor eius. et terra supuacua spes illius; et luto uilior uita illius. qm ignorauit eum qui se finxit et qui inspirauit illi animam. et amat que opatus e: et insufflauit ei spm uitalem. **S;** et estimauerunt lusum esse uitam nram; et consolationem uite compositam ad lucrum: et

S A

oportere undecūq; etiā ex malo
acquirere. Hic enim scit se super
omnes delinquere: qui ex tre ma
teria. fragilia uasa et sculptilia
fingit. Omnes enī insipientes
et infelices. supra modum ani
me sue superbi sunt: inimici po
puli tui. et impantes illi. Quā
omnia ydola nationū deos esti
mauerunt: quib; neq; oculor ui
sus est ad uicendum. neq; nates
ad p̄cipiendum sp̄m. neq; aures
ad audiendū. neq; digiti manu
um ad tractandum: sed et pedes
eor; pigri ad ambulandū. Homo
enim fecit illos: et qui sp̄m mu
tuatus ē. is finxit illos. Nemo e
nim sibi similem homo poterit
d̄m fingere. Cum sit enim morta
lis: mortuū fingit manib; iniqs.
Melior est enim ip̄e hys quos co
lit: quia ip̄e quidem uixit cum
ēet mortalis. illi aut nūq̄m. S;
et animalia miserimi colunt.
Insensata enim compata hys:
illis sunt deteriora. S; nec aspe
ctu aliquid ex hys animalib;:
bona potest consp̄cere. Effuge
runt autem dei laudem: et be
nedictionē eius. **XVI**

Propter hec et hys similia
passi sunt digne tormenta: et p
multitudinem bestiar; extermi
nati sunt. Pro quib; tormentis
bene disposuisti poplū tuū: q̄b;
dedisti concupiscentiā delectamē
ti sui. nouum saporem. escam
parans eis ortigometrā: ut illi

q̄dem concupiscentes escam. p̄pter
ea que illis ostensa et missa sunt.
etiā a necessaria concupiscentia
auiterentur. Hui autē in breui mo
pes facti. nouam gustauerūt es
cam. Oportebat enim illis sine ex
cusatione quidem supuenire iure
ritum exercentib; tyrannidē: hys
aut tantū ostendē quēadmodū
inimici eor; exterminabantur. Et
enī cum illis supuenit seua besti
arum ira: mortib; pueror; colu
broz exterminabantur. Sed non
in perpetuū tua ira p̄mansit: s;
ad correctionē in breui turbati
sunt: signū habentes salutis.
ad cōmemorationē mandati le
gis tue. Qui enī conuersus est.
non p̄ hoc qd̄ uidebat sanabat:
sed per te omniū saluatorē. In
hoc autem ostendisti inimicis
tuis: quia tu es qui liberas ab
omni malo. Illos enī locustarū
et muscarū occiderunt mosus: et
non ē inuenta sanitas aīe illoz:
quia digni erant ab huiusmodi
exterminari. Filios autē tuos.
nec draconū. nec uenenatorū ui
cerunt dentes: misericordia enī tua
adueniens sanabat illos. In me
moria enī sermonū tuor; extermi
nabantur: et uelociter sanabā
tur: ne in altam incidentes ob
liuonē. non possent tuo uti ad
uitoio. Ctenim neq; herba neq;
malagina sanauit eos: sed tuus
d̄ne sermo. qui sanat omnia. Tu
es d̄ne qui uite et mortis habes

potestatem: et deducis ad portas
 mortis. et reducis. Homo autē occi-
 dit quidem p maliciam aīam su-
 am: et cum exierit sp̄s non reuer-
 tetur. nec reuolabit anima que re-
 cepta est: s̄ tuam manū effugere
 impossibile est. Regantes enim
 nosse te impy: p fortitudinē bra-
 chy tui flagellati sunt. Flouis aq̄s
 et grandinib; et pluuius p̄secutio-
 nem passi sunt: et p ignem con-
 sumpti. Qd̄ enim mirabile erat:
 in aqua que omnia extinguit.
 plus ignis ualebat. Vindex est
 enim orbis. iustoz. Quodam enī
 tempore mansuetabatur ignis.
 ne comburerentur que ad impio-
 missa erant animalia: s̄ ut ipsi
 uidentes scirent. qm̄ dei iudicio
 patiuntur p̄secutionē. Et quoda
 tempore in aqua supra uirtutē.
 ignis exardebat undiq;: ut ini-
 quam terre nationē extermina-
 ret. Pro quib; angeloz esca nu-
 tristi populū tuū: et p̄paratum
 panem de celo prestisti illis sine
 labore: omne delectamentū in se
 habentē. et omnis saporis suau-
 tatem. Substantiā enim tuam
 et dulcedinem tuā quā in filios
 habes ostendebas: et deseruiens
 uniuscuiq; uoluntati. ad quod
 quisq; uolebat conuertebatur. Fix
 autē et glacies sustinebant uim
 ignis. et non tabescebant: ut sci-
 rent qm̄ fructus inimicoy exter-
 minabat ignis ardens in grandi-
 ne. et pluuiā choruscans. Hec autē

iterū ut nutrirentur iusti: etiam
 sue uirtutis oblitus ē. Creatura
 enī tibi factori deseruiens. exar-
 descit in tormentū aduersus in-
 iustos: et lenior fit ad benefaci-
 endum pro hys qui in te confi-
 dunt. Propter hoc et tunc omnia
 transfigurata omniū nutriti gr̄e
 tue deseruebant. ad uoluntatem
 eoy qui a te desiderati sūt. ut sci-
 rent filii quos dilexisti dñe. qm̄
 nō natiuitatis fructus pascunt
 homines: sed sermo tuus. hos q̄
 in te credunt conseruat. Qd̄ enī
 ab igne non poterat exterminari.
 statim ab exiguo radio solis cale-
 factum tabescebat: ut notum oī-
 bus eēt. qm̄ oportet preuenire so-
 lem ad benedictionem tuā. et ad
 ortum lucis te adorare. Ingrati
 enī spes tanqm̄ ybernalis gla-
 cies tabescit: et disperiet tanqm̄
 aqua superuacua. XVII

Magna enim sunt iudicia
 tua dñe: et inenarrabilia
 uerba tua. Propter ea indiscipli-
 nate anime errauerunt. Dum
 enī p̄suasum habent inq̄ posse
 dominari nationi sc̄e: uinculis
 tenebray et longe noctis compe-
 dit. inclusi sub tectis fugitiui.
 perpetue prouidentie iacuerunt.
 Et dum putant se latere ī obscu-
 ris peccatis. tenebroso obliuionis
 uelamīto dispersi sunt: pauentes
 horrende. et cū admiratōe nimia
 p̄turbati. Hecq; enī que contine-
 bat illos spelunca. sine timore

perabant. Propter quod ignis ardentem columpnā ducem habuerunt ignote uie: et solem sine lesura boni hospitiū prestasti. **D**igmi quidem illi carere luce: et pati carcerē tenebrarū: qui inclusos custodiebant filios tuos. p̄ quos in capiebat incorruptū legis lumen seculo dari. Cum cogitarent uisitorū occidere infantes. et uno exposito filio et liberato. in traductio nem illoꝝ multitudinem filioꝝ abstulisti: et pariter illos p̄didisti in aqua ualida. Illa enim nox est cognita ante a patribus nostris: ut uere scientes quibus iuramentis crediderunt: animequozes eēt. **S**uscepta est autē a populo tuo. sanitas quidem iustoz: iniustoz autē exterminatio. **S**icut enim lesisti adūlteros n̄os: sic et nos p̄uocans magnificasti. Absconse enim sacrificabant iusti pueri bonoz: et iusticie legem in concordiam disposuerunt. similiter bona et mala recepturos iustos: patri oīum decantantes laudes. **R**esonabat autē inconueniēs inimicorū uox: et flebilis audiebatur planctus ploratoꝝ infantū. **S**imili autē pena seruus cum dño afflictus est: et popularis homo regi similia passus. **S**imilit̄ ergo omnes: uno nomine mortis. mortuos habebant innumerabiles. **N**ec enī ad sepeliendū uiui sufficiebant: qm̄ uno momento que erat p̄clarior natio eozum exterminata ē.

De omnibus enī non credentes. p̄ beneficia: tunc cū primū fuit exterminū primogenitoꝝ. spoponderunt pl̄m dei se eē. **C**um enī quietum silentiū contineret omnia. et nox in suo cursu medium iter haberet: om̄s sermo tuus domine exiliens de celo a regalibus sedibus. durus debellatoꝝ in mediū exterminū terrā p̄siliuit. gladius acutus. insimulatū imperiū tuū portans: et stans repleuit omnia morte: et usq; ad celum attingebat stans in terra. **T**unc continuo uisus sompnoꝝ maloz turbauerunt illos: et timores supuenerūt insperati. **E**t alius alibi. p̄fectus seminiuus: p̄pter quā moriebatur causam demonstrabat mortis. **V**isiones enī que illos turbauerunt hec premonabant: ne insequare mala pariebantur p̄rent. **T**etigit autē tunc et iustos temptatio mortis: et cōmotio in heremo facta est multitudinis. **S**ed non diu p̄mansit ira tua. **P**roperans enim homo sine querela. deprecari pro populis. proferens seruitutis sue scutum orationē. et p̄ incensum deprecationē allegans. restitit ire: et finem imposuit necessitati: ostendens qm̄ tuus est famulus. **N**icit autē turbas nō in uirtute corporis. nec armatura potentie: sed uerbo illum qui se uexabat subiecit. iuramentā parentum et testamentum cōmemorans. **C**um enī iam acer

uatim cecidissent sup alterutrum
mortui: interstitit et amputauit
imperium. et diuisit illam que ad
uiuos ducebat uiam. In ueste
enim poteris quam habebat. totus
erat orbis terrarum; et parentum
magnalia in quatuor ordinibus;
lapidum erant sculpta: et mag-
nificencia tua. in diademate ca-
pitis illius scripta erat. Is autem
cessit qui exterminabat: et hec
extimuit. Erat enim sola tempta-
tio ire: sufficiens. **XIX**

Timpus autem: usque in nouissimum
sine miscella ira superuenit. Pre-
sciebat enim et futura illorum.
Quoniam cum promississent ut se edu-
cerent. et cum magna sollicitudine
promississent illos: consequebantur
enim illos penitentie actus. Ad-
huc enim inter manus habentes
luctum. et deplozantes ad mo-
numenta mortuorum: aliam sibi
assumpserunt cogitationem insci-
entiae. Et quos rogantes prece-
rant: hos tanquam fugitiuos perse-
quebantur. Ducebat enim illos ad
hunc finem: digna necessitas.
Et horum que acciderant commemo-
rationem amittebant: ut que
decerant tormentis repletur pu-
nitio. et populus quidem tuus mi-
rabiliter transiret. illi autem no-
uam mortem inuenirent. Omnis
enim creatura ad suum genus ab
inicio refigurabatur. deseruiens
preceptis tuis: ut pueri tui cus-
todirentur illesi. Nam nubes

castra eorum obumbrabat: et ex aqua
que ante erat terra apparuit ar-
ida. et in mari rubro uia sine im-
pedimento. et campus germinans
de profundo nimio: per quem omnis
natio transiit que tua manu
regebatur. uidentes tua mirabi-
lia et monstra. Tanquam enim equi
depauerunt. et tanquam agni ex-
ultauerunt: magnificantes te do-
mine. qui liberasti illos. Memores
enim erant adhuc eorum que in-
colatu illorum facta fuerant: que
admodum per natione animalium
eduxit terra muscas. et per piscibus
eructauit fluuius multitudinem
ranarum. Nouissime autem uiderunt
nouam creaturam auium: cum ab-
ducti concupiscentia. postulaue-
runt escas epulationis. In allo-
cutione enim desiderii: ascendit
illis de mari ortigometra. Et
uerationes peccatoribus superue-
runt: non sine illis que ante facta
erant argumentis. per uim flu-
minum. Iuste enim patiebantur:
secundum suas nequicias. Ceterum de-
testabiliorem inhospitalitate in-
stituerunt. Alii quidem ignotos
non recipiebant aduenas: alii
autem bonos hospites in seruitu-
tem redigebant. Et non solum hec
sed et alius quidem respectus il-
lorum erat: quoniam multi recipie-
bant extraneos. Qui autem cum
leticia receperunt: hos qui eisdem
usui erant instituti. seuisissimis
affligerunt doloribus. Percussi sunt

terrate sine illi fa-
liberatos cooperer-
nos: uniuersosq; con-
in quebat. In se en-
in deum conuertunt
in qualitate foris
in omnia sui bonum
inde etiam ex ipso
in celest. Agrestia enim
in uentilantur: et quoniam
in natura in tra ream
in aqua ualebat sup
in uentem: et aqua ex
in mare oblatu cebat. In
in uento temperat am
in uentem carnes ce-
in uentem: ut dissoluerent
in uentem dissoluerent
in uentem etiam. In omni
in uentem populi tui
in uentem et non despicere
in uentem et in omni la-
in uentem. **Capitulum liber**
in uentem in librum
in uentem nobis et
in uentem per legem
in uentem phreas aliosq;
in uentem aut hunc illos.
in uentem in quibus opo-
in uentem des. dicitur: et sapi-
in uentem. Quia non solum ipso
in uentem necesse est ee petros
in uentem extraneos posse: et dicit
in uentem inuenire dactylimos
in uentem in his postquam se am-
in uentem ad diligenciam lecton-
in uentem postquam. et alioq; lib-
in uentem quibus a parentibus uis

autē cecitate sicut illi in foribus uisum
 cum subitaneis cooperti essent
 tenebris: unusquisque transitum
 ostii sui querebat. In se enim ele-
 menta dum conuertuntur. sicut in
 organo qualitatis sonus imuta-
 tur: et omnia suū sonum custodi-
 unt. Unde estimari ex ipso certo
 uisu potest. Agrestia enim in aqua
 conuertebantur: et quecumque
 erant natantia. in terra transibant.
 Ignis in aqua ualebat supra su-
 am uirtutem: et aqua exstinguen-
 tis nature obliuiscatur. Flāme
 econtrario corruptibilium animalium
 non uexauerunt carnes coam-
 bulantium: nec dissoluebant illam
 que facile dissoluebatur sicut gla-
 cies. bonam escam. In omnibus enim
 magnificasti populum tuum domine et
 honorasti. et non desperasti: in
 omni tempore et in omni loco as-
 sistens eis. **Explicit liber sapientie. In-
 cipit prologus in librum ecclesiastici.**

Multorum nobis et mag-
 norum per legem et pro-
 phetas aliosque qui se-
 cuti sunt illos. sapientia
 demonstrata est: in quibus oportet
 laudare israel. doctrine et sapientie
 causa. Quia non solum ipsos lo-
 quentes necesse est esse peritos: sed
 etiam extraneos posse et dicentes
 et scribentes doctissimos fieri.
 Auus meus ihesus postquam se amplius
 dedit ad diligentiam lectionis le-
 gis et prophetarum. et aliorum librorum
 qui nobis a parentibus nostris tra-

ditū sunt: uoluit et ipse scribere
 aliquid horum que ad doctrinam
 et sapientiam pertinent. ut desideran-
 tes discere. et illorum periti fieri.
 magis magisque attendat animo.
 et confirmetur ad legitimam ui-
 tam. Hortor itaque uenire uos cum
 beniuolentia. et attentiori studio
 lectionem facere: et ueniam ha-
 bere in illis in quibus uidemur se-
 quentes ymaginem sapientie. et
 deficere in uerborum compositione.
 Nam deficiunt uerba hebraica:
 quando fuerint translata ad ali-
 am linguam. Non autem solum
 hec: sed et ipsa lex et prophete.
 ceteraque librorum. non paruum ha-
 bent differentiam: quando inter
 se dicuntur. Nam in octauo et
 tricesimo anno. temporibus prolo-
 mei euergetes regis. postquam
 ueni in egiptum. et cum multum
 temporis ibi fuisset: inueni ibi
 libros relictos. non parue neque
 contempnende doctrine. Itaque
 bonum et necessarium putavi et
 ipse aliqua adclere diligentiam
 et laborem interpretandi istum
 librum: et multa uigilia attuli
 doctrinam. in spacio temporis
 ad illa que ad finem ducunt li-
 brum dare: et illis qui uolunt
 animam intendere. et discere que
 admodum oporteat instituire
 mores. qui secundum legem do-
 mini proposuerunt uitam age-
 re. **Explicit prologus. Incipit li-
 ber ecclesiastici.**

e d q

Omnis sapientia
a dño deo est: et
cū illo fuit semp.
et est ante euum.
Arenam maris ⁊
pluue guttas et
dies seculi: quis dinumerat? Al-
titudinem celi et latitudinem
terre et pfundum abyssi: quis
dimensus est? Sapientiam dei p̄ce-
dentem omnia: quis iuelligauit?
Prior omnium creata est sapia: et
intellectus prudentie ab euo.
Fons sapientie uerbum dei i ex-
celsis: et ingressus illius man-
data eterna. Radix sapie cui re-
uelata est: et altutias illius q̄s
agnouit? Disciplina sapie cui
reuelata est et manifestata: et
multiplicationē ingressus illius
quis intellexit? Unus est altissi-
mus creator omnium: omps. et
rex potens. et metuendus nimis:
sedens sup thronum illius. ⁊ do-
minans deus. Ipse creauit illam
in spū sc̄o. et uidit ⁊ diminerauit.
et mensus est: et effudit illam
super omnia opera sua. et sup
omniē carnem. Sc̄dm datum su-
um: prebet illam diligentib; se.
Timor dñi gloria et gloriatio et
leticia: et corona exultationis.
Timor dñi delectabit cor: et da-
bit leticiam. et gaudiū in longi-
tudine dierum. Timenti deum
bene erit in extremis: et in die
definctionis sue bñdicetur. Di-
lectio dei: honorabilis sapientia.

Quib; autē apparuerit in uisu: di-
ligunt eam in uisione. et in agni-
tione magnalium suorum. Inicium sa-
pientie timor dñi: et cum fidelib;
in uulua concreatus est. et cum
electis feminis graditur: et cū
iustis et fidelibus agnoscitur. Ti-
mor dñi: scientie religiositas. Re-
ligiositas custodiet ⁊ iustificabit
cor: iocunditatem atq; gaudiū
dabit. Timenti dñm bene erit: ⁊
in dieb; consolationis illius bene
dicetur. Plenitudo sapie timere
dñm: et plenitudo a fructib; illi.
Omne donum illius implebit a
generationib;: et receptacula a
thesauris illius. Corona sapie
timor dñi. replens pacem et salu-
tis fructum: et uidit et dimine-
rauit eam. Utraq; autē: sunt do-
na dei. Scientiam et intellectū
prudentie sapia compertietur:
et glām tenentū se exaltat. Ra-
dix sapientie timere dominū: ra-
mi enim illius longeu. In thesau-
ris sapie. intellectus et scientie
religiositas: execratio autē pecca-
torib; sapientia. Timor domini:
expellit peccatū. Nam qui sine
timore est: non poterit iustifica-
ri. Iracundia enī animositatis
illius: subuersio illius est. Usq;
in tempus sustinebit patiens:
et postea redditio iocunditatis.
Bonus sensus usq; in tempus
abscondet uerba illius: et labia
multorum enarrabunt sensum illi.
In thesauris sapie significatio

discipline: execratio autē peccati
cultura dei. **F**ili concupiscens sa-
pientiam. conserua iusticiam: et
deus p̄lebit illam tibi. **S**apientia
enim et disciplina timor dñi: et
quod placitum ē illi. fides ⁊ man-
suetudo: et adimplebit thesau-
ros illius. **N**on sis incredibilis
timori domini: et ne accesseris
ad illum duplici corde. **N**e fueris
ypocrita in conspectu hominū:
et non scandalizeris in labijs tu-
is. **A**ttende in illis ne forte cadas.
et adducas anime tue inhonora-
tionē: et reueler deus absconsa
tua. et in medio synagoge elidat
te: qm̄ accessisti maligne ad do-
minū. et cor tuum plenum est

Hdolo et fallatia. **I**
uli accedens ad seruitutem
dei. sta in iusticia et timore: et
prepara aīam tuam ad tempta-
tionē. **D**eprime cor tuum et sus-
tine: inclina aurem tuā. et exci-
pe uerba intellectus: et ne festi-
nes in tempore obductōis. **S**us-
tine sustentationes dei: comuni-
gere deo et sustine: ut crescat ī
nouissimo uita tua. **O**mnē qd̄
tibi applicatum fuerit accipe: et
in dolore sustine: et in humilita-
te tua patientiam habe: qm̄ in
igne probatur aurū et argentū;
homines uero receptibiles ī ca-
mino humiliationis. **C**rede deo
et recupabit te: et dirige uiam
tuam. et spera in illum. **S**erua
timorē illius: et in illo ueterasce.

Aetuentes dñm. sustinete mise-
ricordiam eius: et nō defleatatis
ab illo ne cadatis. **Q**ui timetis
dñm credite illi: et non euacua-
bitur merces ur̄a. **Q**ui timetis
dñm sperate in illum: et in oble-
tatione ueniet uobis misericordia.
Qui timetis dñm diligite illū:
et illuminabūtur corda ur̄a. **R**e-
spicite filii nationes hominū: et
scitote qm̄ nullus sp̄auit in dño
et confusus est: p̄mansit ī man-
datis eius. et derelictus est. **A**ut
quis inuocauit illum: et desper-
it eum? **Q**m̄ pius et misericors
est d̄s; et remittet in die tribula-
tionis peccata: et p̄tor est om-
nib; exquirentib; se in ueritate.
De duplici corde ⁊ labijs scelesti:
et manib; malefacientib; ⁊ pec-
catori terrā ingredienti duab;
uiuis. **D**e dissolutis corde. qui nō
credunt deo: et ideo nō protegen-
tur ab eo. **D**e hys qui p̄diderunt
sustinentiam: et qui derelique-
runt uias rectas: et diuiterunt
in uias prauas. **E**t quid faciet
cum inspicere ceperit dñs? **Q**ui
timent dñm non erunt incredi-
biles uerbo illius: et q̄ diligūt
illum conseruabūt uiam illius.
Qui timent dñm. inquirent
que beneplacita sunt ei: et qui
diligunt eum. replebūtur lege
ip̄ius. **Q**ui timent dñm. prepa-
rabunt corda sua: et in conspe-
ctu illius sc̄ficabunt animas
suas. **Q**ui timent dñm custodi

ent mandata ipsius: et patientiam habebunt usque ad inspectionem illius. dicentes. Si penitentiam non egerimus: incidemus in manus domini. et non in manus hominum. Secundum enim magnitudinem ipsius: sic et misericordia illius cum ipso est.

Filius sapientie ecclesiarum iustorum: et natio illorum obedientia et dilectio. Iudicium patris audite filii dilecti: et sic facite ut salvi sitis. Deus enim honoravit patrem in filiis: et iudicium matris exquirens. firmavit in filios. Qui diligit dominum. exorabit pro peccatis: et continebit se ab illis: et in oratione dierum exaudietur. Et sicut qui thesaurizat: ita et qui honorificat matrem suam. Qui honorat patrem suum. iocundabitur in filiis: et in die orationis sue exaudietur. Et qui honorat patrem suum. vita vivet longiore: et qui obedit patri. refrigerabit matrem. Qui timet dominum. honorat parentes: et quasi dominus serviet hijs qui se genuerunt. in opere et sermone. et in omni patientia. Honora patrem tuum ut supereminat tibi benedictio a deo: et benedictio illius in novissimo manet. Benedictio patris firmat domos filiorum: maledictio autem matris eradicat fundamenta. Ne gloriaris in contumelia patris tui: non est enim tibi gloria. sed confusio. Gloria

enim hominis ex honore patris sui: et dedecus filii. pater sine honore. Fili suscipe senectam patris tui: et ne contristes eum in vita illius. Et si defecerit sensu. veniam dabit: et ne spernas eum in tua virtute. Clemosina enim patris: non erit in oblivione. Nam pro peccato matris restituetur tibi bonum: et in iusticia edificabitur tibi. et in die tribulationis commemorabitur tui: et sicut in sereno glacies solventur peccata tua. Quam male fame est qui relinquit patrem: et est maledictus a deo. qui exaspavit matrem. Fili in mansuetudine opera tua perfice: et super hominum gloriam diligere. Quanto magis es. humiliata te in omnibus: et coram deo invenies gratiam: quam magna potentia dei solius: et ab humilibus honoratur. Altiora te ne quaeris. et fortiora te ne scrutatus fueris: sed que precepit dominus tibi. cogita illa semper: et in pluribus eius operibus: ne fueris curiosus. Non enim tibi necessarium: ea que abscondita sunt videre oculis tuis. In superuacuis rebus noli scrutari multipliciter: et in pluribus eius operibus: ne fueris curiosus. Plurima enim: super sensum hominum ostensa sunt tibi. Multos enim supplantavit suspitio eorum: et in vanitate detinuit sensus illorum. Cor durum habebit male in novissimo: et qui amat periculum. in illo peribit. Cor ingredies

duas vias. non habebit successus: et prauicornis in illis scandalizabitur. Cor nequam grauabitur in doloribus: et peccator adiciet ad peccandum. Synagoge superborum non erit sanitas. Frutex enim peccati eradicabitur in illis: et non intelligetur. Cor sapientis intelligitur in sapientia: et auris bona audiet cum omni concupiscentia sapientiam. Sapientis cor et intelligibile abstinabit se a peccatis: et in operibus iusticie successus habebit. Ignem ardentem extinguit aqua: et elemosina resistit peccatis: et deus inspector eius qui reddet gratiam. meminit in posterum: et in tempore calis sui inueniet firmitatem. IIII

Fili elemosinam pauperis ne defraudes: et oculos tuos ne transuertras a paupere. Animam esurientem ne despexeris: et non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne affixeris: et non perahas datum angustiantis. Rogatione contribulati ne abicias: et non auertas faciem tuam ab egeno. Ab inope ne auertas oculos tuos propter iram: et non relinquant querentibus tibi retro maledicere. Maledicentis enim tibi in amaritudine anime: exaudietur precatio illius. Exaudiet autem eum: quia fecit illum. Congregationi pauperum affabilem te facito: et presbitero humilia animam tuam: et magnato humilia caput tuum. Inclina pauperi sine tristitia au-

rem tuam: et redde debitum tuum: et responde illi pacifica in mansuetudine. Libera eum qui iniuriam patitur de manu superbi: et non accide feras in anima tua. In iudicando esto pupillis misericors ut pater: et pro uiro matri illorum: et eris tu uelut filius altissimi obediens: et miserebitur tui magis quam mater. Sapientia filius suus uitam inspirat: et suscipit exquirentes se: et prebuit in uia iusticie. Et qui illam diligit: diligit uitam: et qui uigilauerint ad illam: complectentur placorem eius. Qui tenuerint illam: uitam hereditabunt: et quo introibit benedicet deus. Qui seruiunt ei obsequentes erunt sancti: et eos qui diligunt illam: diligit deus. Qui audit illam: iudicat gentes: et qui intuetur illam: permanebit confidens. Si crediderit ei: hereditabit illam: et erunt in confirmatione creature illorum: quoniam in temptacione ambulat cum eo: et in primis elegit eum. Timorem et metum et probationem inducet super illum: et cruciabit illum in tribulatione doctrine sue: donec temptet eum in cogitationibus illius: et credat anime illius. Et firmabit illum: et iter adducet directum ad illum: et denudabit absconsa sua illi: et thesaurizabit super illum scientiam: et intellectum iusticie. Si autem oberrauerit derelinquet eum: et tradet eum in manus inimici

sui. **F**ili conserva tempus: et de
 uita a malo. **P**ro anima tua: n̄
 confundaris dicere uerum. **E**st
 enī confusio adducens peccatū:
 et est confusio adducens glām
 et grām. **N**e accipias faciem ad
 uersus faciem tuā: nec adūsus
 aīam tuam mendatiū. **N**e reue
 rearis proximū tuū in casu suo:
 nec retineas uerbum in tempe
 salutis. **N**on abscondas sapien
 tiam tuam: in decore eius. **I**n
 lingua enī sapīa dinoscitur: et
 sensus et scientia et doctrina in
 uerbo sensati: et firmamentum
 in operib; iusticie. **N**on cōtradi
 cas uerbo ueritatis ullo modo:
 et de mendatio inereditiōis tue
 confundere. **N**on confundaris cō
 fiteri peccata tua: et ne subicias
 te omni pro peccato. **N**oli resis
 tere contra faciem potentis: ne
 coneris contra ictum flumin. **P**ro
 iusticia agonizare pro aīa tua:
 et usq; ad mortem certa p iusti
 cia: et d̄s expugnabit pro te in
 micos tuos. **N**oli citatus ēē in
 lingua tua: et inutilis et re
 missus in operib; tuis. **N**oli ēē
 sicut leo in domo tua: euerrens
 domesticos tuos. et opprimens
 subiectos tibi. **N**on sit porrecta
 manus tua ad accipiendum:
 et ad dandum collecta.

Noli attendere ad possessio
 nes iniquas: et ne dixeris.
 est michi sufficiens uita. **N**ihil
 enim p̄derit: in tempe uindictę

et obductionis. **N**e sequaris in
 fortitudine tua concupiscentiā
 cordis tui: et ne dixeris. **Q**uom̄
 potui: aut quis me subiciet p̄pter
 facta mea. **D**s enim uindicans
 uindicabit. **N**e dixeris. **P**eccauī:
 et quid m̄ accidit triste. **A**lissi
 mus enim: est patiens redditōr.
De propiciatu peccatorū noli ēē
 sine metu: neq; adicias peccatū
 sup peccatum. **E**t ne dicas. **M**ise
 ratio dei magna est: multitudi
 nis peccōr meorū miserebitur.
Misericordia enim et ira. ab illo cito
 proximat: et in peccatores respi
 cit ira illius. **N**e tardes conuerti
 ad d̄m: et ne differas de die in
 diem. **S**ubito enim ueniet ira
 illius: et in tempe uindictę dis
 perdet te. **N**oli anxius ēē in di
 uiciis iniustis: non enī p̄derunt
 in die obductionis et uindictę.
Non uentiles te in omnem uen
 tum. et non eas in omnē uiam:
 sic enim peccatorū p̄batur in du
 plici lingua. **E**sto firmus i uia
 d̄ni. et in ueritate sensus tui et
 scientia: et p̄sequatur te uerbū
 pacis et iusticie. **E**sto mansuet
 ad audiendum uerbū dei. ut in
 telligas: et cū sapientia p̄feres
 responsum uerum. **S**i est tibi
 intellectus. responde proximo:
 sin autē. manus tua sit sup os
 tuum: ne capiaris in uerbo in
 disciplinato. et confundaris. **H**o
 nor et glā in sermone sensati:
 lingua uero imprudentis. sub

uersio ipsius est. Non appelleris
 susuro in uita tua: et lingua
 tua ne capiaris. et confundaris.
Sup furem enī est confusio et pe
 nitentia: et deuotatio pessima
 sup bilinguem. **S**usurratori autē:
 odium et inimicitia et contumelia.
Iustificata pusillum: et magnum si
 mali fieri pro **VI**. **M**uliter.
Amico: inimicus proximo.
Improperū enim et contumeliā
 malus hereditabit: et omnis pec
 cator. inuidus et bilinguis. Non
 te extollas in cogitatione anime
 tue uelut taurus; ne forte elida
 tur uirtus tua p̄ stulticiam. et
 folia tua comedat. et fructus tu
 os perdat: et relinquareis uelut li
 gnum aridum in heremo. **A**ni
 ma enī nequam dispdet qui se
 habet; et in gaudium inimici
 dat illum: et deducet in sortem
 impiorū. **V**erbum dulce multipli
 cat amicos. et mitigat inimicos:
 et lingua eucharis in bono hōie
 habundabit. **M**ulti pacifici sint
 tibi: et consiliarius sit tibi unū
 de mille. **S**i possides amicū. in
 temptatione posside eum: et ne
 facile credas ei. **E**st enī amicus
 scdm̄ tempus suū: et non p̄ma
 nebit in tempe tribulatois. **E**st
 et amicus qui conuertitur ad
 inimicitias: est et qui odium et
 rixam et conuicia denudabit.
Est autē amicus locus mense:
 et non p̄manet in die necessita
 tis. **A**micus si p̄manserit fixus.

erit tibi quasi coequalis: et in
 domesticis tuis fiducialit̄ ager.
Si humiliauerit se contra te: a
 facie tua abscondet se. **A**nanimē
 habebis amicitiam bonam. **A**b
 inimicis tuis separare: et ab a
 micis tuis attende. **A**micus fide
 lis: fortis protectio. **Q**ui autē
 inuenit illum: inuenit thesau
 rum. **A**mico fideli nulla est com
 paratio: et non est digna ponde
 ratio auri et argenti. contra bo
 nitatem fidei illius. **A**micus fi
 delis. medicamentū uite et in
 mortalitatis: et qui metuumt
 dñm. inueniunt illum. **Q**ui ti
 met dñm eque habebit amicitia
 am bonam: qm̄ secundū illum
 erit amicus illius. **F**ili a iuuen
 tute tua excipe doctrinam: et
 usq; ad canos inuenies sapien
 tiam. **Q**uasi is qui arat et semi
 nat accede ad eam: et sustine bo
 nos fructus illius. **I**n opere enī
 ipsius exiguum laborabis: et
 cito edes de generationib; illius.
Quam aspera est nimū sapia
 indoctis hominib;: et nō p̄ma
 nebit in illa excors. **Q**uasi lapi
 dis uirtus p̄batio erit in illis:
 et nō demorabuntur proicere il
 lam. **S**apia enim doctrine se
 cundum nomen est eius: et nō
 multis ē manifesta. **Q**uib; au
 tem cognita est: p̄manet usq; ad
 conspectum dñi. **A**udi fili. et acci
 pe consilium intellectus: et ne
 abicias consilium meū. **I**nice

tardabit. Humilia ualde spm̄
 tuū: qm̄ uindicta carnis impi.
 ignis et uermis. Noli puaricari
 in amicum pecuniā differentē:
 neq; fr̄em carissimū auro spre
 ueris. Noli discedere a muliere
 sensata et bona: quam sortitus
 es in timore dñi. Gratia enī uere
 cundie illius: super aurum. Non
 ledas seruū in ueritate operantē:
 neq; mercennariū dantem ani
 mam suam. Seruus sensatus:
 sit tibi dilectus. quasi aīa tua.
 Non defraudes illum libertate:
 neq; inopem derelinquas illum.
 Pecora tibi sunt attende illis:
 et si sunt utilia. pseuerent apd̄
 te. Filij tibi sunt. erudi illos: et
 curua illos a puericia illoꝝ. Filie
 tibi sunt. serua corpus illaz: et
 non ostendas hilarem faciem
 tuam ad illas. Trade filiam. et
 grande opus feceris: et homini
 sensato da illam. Mulier si est
 tibi sc̄lm̄ aīam tuam. nō proici
 as illam: et odibili nō credas te
 in toto corde. Honora patrem tu
 um: et gemitus matris tue ne
 obliuiscaris. Memento. qm̄ nisi
 p̄ illos non fuisses: et retribue il
 lis quomodo et illi tibi. In tota a
 nima tua time dñm: et sacerdo
 tes illius sanctifica. In om̄i iur
 tute tua dilige eum qui te fecit:
 et ministros eius non derelin
 quas. Honora dñm. ex tota aīa
 tua: et honorifica sacerdotes;
 et purga te cum brachys. Da

illis partem sicut mandatū est
 tibi. primitiaz et purgationis: ⁊
 de negligentia tua purga te cū
 paucis. Datum brachioꝝ tuoꝝ.
 et sacrificium sc̄ificationis offe
 res dño: initia sc̄oꝝ. Et pauperi
 porrige manū tuam: ut pficia
 tur propiciatio et b̄ndictio tua.
 gratia dati. in conspectu omnis
 uiuentis: et mortuo nō phibeas
 gr̄am. Non desis plorantib; in
 consolatione: et cum lugentib;
 ambula. Non te pigeat uisitare
 infirmū: ex hys enim in dilec
 tione firmaberis. In omnib; ope
 rib; tuis memorare nouissima
 tua: et in eternum nō peccabis.

Non litiges cum **VII**
 homine potente: ne forte
 incidas in manus illius. Non
 contendas cū uiro locuplete: ne
 forte econtrario cōstituat litem
 tibi. Stultos enim pdidit aurū
 et argentum: et usq; ad cor re
 gum extendit et conuicit. Non
 litiges cū homine linguato: et
 ne struas in ignem illius ligna.
 Non cōmunicēs homini idocto:
 ne male de p̄genie tua loquatur.
 Ne despicias hōiem auertentē
 se a peccato: neq; improperes ei.
 Memento: qm̄ in corruptione
 omnes sumus. Ne spernas ho
 minē in sua senectute: etenim
 ex nobis senescunt. Noli de mor
 tuo inimico tuo gaudere: sc̄ies
 qm̄ omnes morimur. et in gau
 dium uolumus uenire. Ne despi

e d q

cias narrationes p̄broy sapien-
 tium: et in puerbis eorum con-
 uersare. Ab ipsis enim discas sa-
 pientiam et doctrinam intelle-
 ctus: et seruire magnatis sine
 querela. Non te p̄tereant narra-
 tio senoy. et ip̄i enim didicer̄t
 a patrib; suis: q̄m ab ip̄is discas
 intellectum. et in tempe necessi-
 tatis dabis responsum. Non in-
 cendas carbones peccatoy. argu-
 ens eos: et ne incendaris flam-
 ma ignis peccoy illoy. Ne con-
 tra faciem stes contumeliosi: ne
 sedeas quasi insidiator ori tuo.
Noli fenerare homini fortiori-
 te: qd̄ si feneraueris. quasi pdi-
 tum habe. Non spondeas super
 uirtutem tuā: quod si sponde-
 ris. quasi restituens cogita. Non
 iudices contra iudicem: quoniam
 sc̄dm̄ qd̄ dignum ē iudicat. Cū
 audace non eas in uia: ne forte
 grauet mala sua in te. Ipse enī
 sc̄dm̄ uoluntate suam uadit: et
 simul cū stulticia illius peries.
Cum iracundo ne facias rixam:
 et cū audace non eas in desertū:
 q̄m quasi nichil est ante illum
 sanguis: et ubi non est adiuto-
 rum. elidet te. Cum fatuus con-
 silium nō habeas: non enī pote-
 runt diligere. nisi que placent
 eis. Coram extraneo ne facias
 consiliū: nescis enī quid pariat.
 Non om̄i homini cor tuū mani-
 festes: ne forte inferat tibi grām.
 et conuictetur tibi. **L**

Non zeles mulierem sinus tui:
 ne ostendat sup te maliciā
 doctrine nequam. Non des mu-
 lieri potestatem anime tue: ne
 ingrediatur in uirtute tua: et
 confundaris. Ne respicias mulie-
 rem multiuolam: ne forte inci-
 das in laqueos illius. Cum salta-
 trice ne assiduius sis. nec audias
 illam: ne forte pereas in effica-
 cia illius. Virgine ne conspicias:
 ne forte scandalizeris in decore
 illius. Non des fornicarij ani-
 mā tuam in ullo: ne perdas te
 et hereditatem tuā. Noli circum-
 spicere in uicis ciuitatis: nec ob-
 erraueris in plateis illi. Auerre
 faciem tuam a muliere compra:
 et ne circūspicias speciem alienā.
Propter speciem mulieris. multi
 pierunt: et ex hoc concupiscentia
 quasi ignis exardescit. Omnis
 mulier que est fornicaria: quasi
 stercus in uia conculcabitur. Spe-
 ciem mulieris aliene multi ad-
 mirati. reprobi facti sunt: colloq-
 uum enī illius quasi ignis exar-
 descit. Cum aliena muliere ne se-
 deas omnino. nec accumbas cū
 ea sup cubitum. et nō alterceris
 cum illa in uino: ne forte decli-
 net cor tuum in illā: et sanguis
 tuo labaris in pditionem. Non
 derelinquas amicum antiquū:
 nouus enim nō erit similis illi.
Vinum enī nouum: amicus no-
 uus. Verterascet: et cum suau-
 tate bibes illud. Non zeles glo-

opus petens: nō enī
 cura se illius futurū
 placet tibi inuana
 bonis qm̄ usq; ad infero-
 rebus impus. Longe
 potestatem
 moti: et non suspicari
 motes. Et si accesseris
 noli aliquid committere
 a uisum uicem tuā. C
 me tuus fecit: qm̄ m
 uoy: ingreditis: et su
 a uoluntate a uoluntate
 in uirtute tuam. caue te
 mo tuo: et cū sapientib;
 bonis tracta. Non uultu
 mouet: et in timore de
 p̄tando. et in sensu ser
 moti dei: et omnis euari
 te in p̄ceptis altissimi. J
 in uirtutum opera laudat
 re p̄ceptis populū in sapi-
 entis sui: in sensu uo sen-
 tibus. Terribis est in ciui-
 la bono inuolatus: et ten-
 tus in uirtute suo. sc̄d̄m̄
 sapientis uirtutis. **X**
 in domo: et in p̄ceptis sen-
 tibus enī. Sc̄dm̄ iudicem
 se et minister eius. Et qu
 moti est ciuitatis: tales e
 motes in ea. Rex insipie
 moti populū suum: et ciuitat
 moti domat p̄sentem pe-
 moti. In manu dei potest
 moti. et uirtutis omnis in
 moti: et uirtutis redder
 moti. et uirtutis sup illam

riam et opus pectoris: nō enī scis
 que futura sit illius subuersio.
Non placeat tibi iniuria inius
 tor: sciens qm̄ usq; ad inferos
 non placebit impius. Longe ab
 esto ab homine potestatem habē
 te occidendi: et non suspicaberis
 timorē mortis. Et si accesseris ad
 illum: noli aliquid committere:
 ne forte auferat uitam tuā. Cō
 munionē mortis scito: qm̄ in me
 dio laqueorū ingredieris: et sup
 arma dolentium ambulabis. Se
 cundū uirtutē tuam. caue te a
 proximo tuo: et cū sapientib; et
 prudentib; tracta. Viri iusti sint
 tibi conuiue: et in timore dei sit
 tibi gloriatio. et in sensu sit tibi
 cogitatus dei: et omnis enarra
 tio tua in pceptis altissimi. In
 manu artificum opera laudabi
 tur: et pnceps populi in sapia
 sermonis sui: in sensu uō senioꝝ
 uerbum. Terribilis est in ciuitā
 te sua homo linguosus: et teme
 rarius in uerbo suo. odibilis erit.
Iudex sapiens iudicabit
 poplū suum: et pncipatus sensa
 ti stabilis erit. Scdm̄ iudicem
 ppli: sic et ministri eius. Et qua
 lis rector est ciuitatis: tales et
 habitantes in ea. Rex insipiens
 perdet poplū suum: et ciuitates
 inhabitabuntur p sensum pru
 dentū. In manu dei potestas
 terre: et execrabilis omnis inq̄
 tas gentiū: et utilem rectorem
 in tempus suscitabis sup illam.

In manu dei potestas hominis:
 et sup faciem scribe imponet ho
 nozem suū. Omnis iniurie proxi
 mi ne memineris: et nichil agas
 in operib; iniurie. Odibilis corā
 deo est et hominib; supbia: et exe
 crabilis omnis iniquitas gentiū.
 Regnum a gente in gentem tūc
 fertur: ppter iniusticias et iniuri
 as et contumelias et diuersos do
 los. Avaro enī nichil est scelestū.
 Quid superbit terra et cinis? Ni
 chil est iniquius: qm̄ pecuniam
 amare. Hic enim et aiām suam
 uenalem habet: qm̄ in uita sua
 proiecit intima sua. Omnis po
 tentatus: breuis uita. Languor
 prolixior grauat medicū: breuem
 languorem p̄cidit medicus. Sic
 et rex hodie est: et cras morietur.
 Cum enī morietur homo: here
 ditabit serpentes. et bestias et uer
 mes. Iudicium supbie hominis a
 postatate a deo: qm̄ ab eo qui fe
 cit illum recessit cor eius: qm̄ ini
 tium oīs peccati est supbia. Qui
 tenuerit illam. adimplebitur
 maledictis: et subuertet eum in
 finem. Propterea exhonozauit
 dñs conuentus maloz: et destru
 xit eos usq; in finem. Sedes du
 cū ~~superboꝝ~~ superboꝝ destruxit dñs:
 et sedere fecit mites pro eis. Ra
 dices gentiū supbarum arefecit
 dñs: et plantauit humiles ex ip̄is
 gentib;. Terras gentiū euertit
 dñs: et perdidit eas usq; ad fun
 damentū. Arefecit ex ip̄is et

282
dispersidit eos: et cessare fecit
memoriam eorum a terra. Perdidit
deus memoriam superborum: et
reliquit memoriam humilium sen-
su. Non est creata hominibus su-
perbia: neque iracundia nationi
mulierum. Semen hominum ho-
norabitur: hoc quod timet deum:
semen autem hoc exhonorabitur:
quod preterit mandata domini. In me-
dio fratrum: rector illorum in ho-
nore: et qui timent dominum. erunt
in oculis illius. Gloria diuitum ho-
noratorum et pauperum. timor dei est:
non despicere hominem iustum pau-
perem. et non magnificare irum
peccatorem diuitem. Magnus est
iudex. et potens est in honore:
et non est maior illo qui timet de-
um. Seruo sensato liberi serui-
ent: et uir prudens et discipli-
natus non murmurabit correptus:
et inscius non honorabitur.
Noli te extollere in faciendo ope-
re tuo: et noli cunctari in tempe-
angustie. Melior est qui opatur
et habundat in omnibus: quam
qui gloriatur. et eget pane. Fili in
mansuetudine serua animam tu-
am: et da illi honorem secundum
meritum suum. Peccantem in ani-
ma sua quis iustificabit. Et
quis honorificabit exhonoran-
tem animam suam. Pauper glori-
atur pro disciplina. et timorem su-
um: et est homo qui honorifica-
tur propter substantiam suam. Qui
autem gloriatur in paupertate;

quod magis in substantia. Et qui
gloriatur in substantia: paupertate
tem uereatur. **S**
apientia humiliati exalta-
bit caput illius: et in medio mag-
natorum confidere illum faciet. Non
laudes irum in specie sua: neque
spernas hominem in uisu suo. Bre-
uis in uolatilibus est apis: et in-
tium dulcoris habet fructus eius.
In uestitu ne gloriaris unquam:
nec in die honoris tui extollaris:
quam mirabilia opa altissimi solue-
ret. et gloriosa et absconsa et inuisa
opa illius. Multi tyranni sederunt
in throno: et insuspicabilis por-
tauit diadema. Multi potentes
oppressi sunt ualide: et gloriosi
traditi sunt in manus alterorum.
Prius quam interrogares. ne uicupe-
res quemquam: et cum interroga-
ueris. corripe iuste. Prius quam
audias. ne respondeas uerbum: et
in medio seniorum ne adicias loquium.
De ea re que te non molestat. ne
certaris: et in iudicio peccantium
ne consistas. Fili. ne in multis
sint actus tui: et si diues fueris.
non eris immunis a delicto. Si
enim secutus fueris. non appre-
hendes: et non effugies si prece-
curreris. Est homo laborans. et
festinans et dolens impius: et
tanto magis non habundat. Est
homo marcidus. egens recupera-
tione. plus deficiens uirtute. et
habundans paupertate: et oculus
dei respexit illum in bono. et erexit

in humilitate ipsius: et
capere eius: et mirari sunt
mulier. et honorauerunt dominum
et mala uita et mors. pa-
et honestas: a deo sunt
id est permanet iustus: et
illius succellus habebunt
m. Est qui loquatur
gratid: et hoc pars merce
is in eo quod dicit. mueri
in uobis: et tunc mada
domi: eius solus. Et nes
tempus preterat: et rehin
mnia alij. Era in testa
tuos. et in illo colloquet:
per mandatorum uoce uere
se manifestis in operibus
te: confide autem in deo. et
in loco tuo. facile est eni
s dei: subito honorare
Benedictio dei in me-
ra festinat: et tu hono-
operibus illius fructifi-
cas. Quid est nisi opus:
nam nichil ex hoc bona:
is sufficiens sum: et
prope sum aliorum. In die
re memo. sis malor: et
nolite me in memo: sis bo-
nitate est coram deo. in
re retribuere unicuique
re suas. Malicia hore-
re facit luxurie magne:
et hominis denudato ope-
is. ante morte ne laudes
merito: qui in filijs su-
lorum: non omne
aduas in domum tua.

eum ab humilitate ipsius. et exaltauit caput eius. et mirati sunt in illo multi. et honorauerunt dñm.
Bona et mala. uita et mors. paupertas et honestas. a deo sunt. **D**atio dei permanet iustis. et perfectus illius successus habebunt in eternū. **E**st qui locupletatur parte agendo. et hec pars mercedis illius in eo qd dicit. inueni requiem michi. et nunc māducabo de bonis meis solus. **E**t nescit qd tempus p̄tereat. et relinquat omnia alijs. **S**ta in testamento tuo. et in illo colloquere. et in opere mandatorū tuorū ueterasce. **N**e manseris in operibus peccatorū. confide autē in deo. et mane in loco tuo. **F**acile est enī in oculis dei. subito honestare pauperem. **B**enedictio dei in mercedem iusti festinat. et in honore ueloci processus illius fructificat. **N**e dicas. **Q**uid est m̄ opus. et que erunt michi ex hoc bona. **N**e dicas. **S**ufficiens sum. et quid ex hoc pessimabor. **I**n die bonorū ne inemor sis malorū. et in die malorū ne inemor sis bonorū. qm̄ facile est coram deo. in die obitus retribuere unicuiq; scdm̄ uias suas. **M**alicia hore obliuionē facit luxurie magne. et in fine hominis denudatio operum illius. **A**nte mortē ne laudes hōiem quemq; qm̄ in filijs suis agnoscitur uir. **N**on omnē hominē inducas in domū tuā.

multe enim sunt insidie dolosi. **S**icut enī eructant precordia feotentū. et sicut perdyx inducitur in caueam. et ut caprea in laqueum. sic et cor superborū. et sicut prospector uidens casum pximi sui. **B**ona enī in mala conitens insidiatur. et in electis iponet maculam. **A**b scintilla una augetur ignis. et ab uno doloso augetur sanguis. **H**omo uero peccator. sanguini insidiatur. **A**tende tibi a pestifero. fabricat enī mala. ne forte inducat super te sublannationē in perpetui. **A**dmitte ad te alienigenam. et subuertet te in turbine. et abalienabit te a tuis proprijs. **XII**
Si benefeceris. scito tui feceris. et erit gratia in bonis tuis multa. **B**enefac uisto. et iuuenies retributionē magnā. et si non ab ipso. certe a domino. **N**on est ei bene qui assiduus ē in malis. et elemosinam nō danti. qm̄ et altissimus odio habet peccōres. et misertus ē penitentibus. **D**a misericordi. et ne suscipias peccatorem. **E**t impijs et peccōrib; reddet uindictam. custodiens eos in die uindictę. **D**a bono. et non receperis peccōrem. **B**e ne fac humili. et non dederis impio. **P**rohibe panes illi dare. ne in ipsis potentior te sit. **N**am duplicia mala inuenies ī omib; bonis. qm̄ et altissimus odio habet peccatores. et impijs reddet

287

uindictam. Non agnosceretur in bonis amicus: et non abscondetur in malis inimicus. In bonis uiri: inimici illius in tristitia: et in malicia illi amicus agnitus est. Non credas inimico tuo in eternum. Sicut enim eramentum: eruginat nequicia illius. Et si humiliatus uadat curuius; abice animum tuum: et custodi te ab illo. Non statuas illum penes te. nec se deat ad dexteram tuam. ne conuersus stet in loco tuo; ne forte conuersus in locum tuum inquirat cathedram tuam: et in nouissimo cognoscas uerba mea. et in sermonibus meis stimuleris. Quis medebitur uicantatori a serpente percusso. et omnibus qui appropiant bestiis: et qui comitatur cum uiro iniquo. et obuolutus est in peccatis eius. Una hora tecum permanebit: si autem declinaueris. non subportabit. In labiis suis indulcat inimicus. et in corde suo insidiatur: ut subuertat te in foueam. In oculis suis lacrimatur inimicus; et si inuenierit tempus. non siccabitur sanguine. Si incurrerit tibi mala: inuenies illum illic priorem. In oculis tuis lacrimabitur inimicus: et quasi adiuuans suffodiet plantas tuas. Caput suum mouebit. et plaudebit manu: et multa susurrans comitabit uultum suum. **XIII.** **Q**ui tetigerit picem inquina-

bitur ab ea: et qui communicauit superbo. induet superbiam. Ponderus super se tollit: qui honestiori se communicat. Et ditiori te: ne sciens fueris. Quid communicabit cacabus ad ollam: Quando enim se colliserint: confringetur. Diues iniuste egit et fremebit: pauper autem lesus tacebit. Si largitus fueris assumet te: et si non habueris. derelinquet te. Si habes. conuiuuet tecum; et euacuabit te: et ipse non dolebit super te. Si necessarius illi fueris. supplantabit te: et subridens spem dabit. narrans tibi bona. Et dicet. Quid opus est tibi: Et confundet te in cibus suis. donec te exmaniat bis et tertio: et in nouissimo deridet te. Postea uidens derelinquet te: et caput suum mouebit ad te. Humiliare deo: et expecta manus eius. Attende: ne seductus in stulticia humiliaris. Noli esse humilis in sapientia tua: et ne humiliatus in stulticiam. seducaris. Aduocat a potentiore discede: ex hoc enim magis te aduocabit. Ne impudens sis. ne impingaris: et ne longe sis ab eo. ne eas in obliuionem. Ne retineas ex equo loqui cum illo: nec credas multis uerbis illius. Ex multa enim loquela temptabit te: et subridens interrogabit te. De absconditis tuis imittes animo illius; et non conseruabit uerba tua: et non parceret. De malicia

mactis carne nobis et am
inter auditu tuo: qui
stione tua ambulat. A
illa quasi in somp
e cruciabit. Omni
lege deum: et inuoc
et tua. Omne animal
mille filio: sic et ois homi
na filio. Omnis caro ad
sibi conuenerit: et on
stomachi sui locabitur. Si
mactet lupus agno alio
peccat: iusto. Que con
no homini latere ad cane
que pars bona diuina ad p
ne? Quanto leuiss onage
rem: sic palcia hie diu
pays. Et sicut aduocant
no humilitas: sic et ex
fims pauper. Diues con
schematur ab amicos su
nolis autem cum cerd dexte
tore et a nonis. Diueri de
mulo recipiatis. Locu
tore: et iustificauerunt illo
mulo decipis est: in sup
uare. Louis e sentate:
e domis laous. Diues locu
tamis rancient: et uerb
es ruf ad rubes perducit
uare louis est: et dicim
est hoc? Et si offenderit
mulo illum. Bona e subol
non e peccatum in con
uare nequissima pauper
umpy. Cui hominis im
stima illius: sicut in bon
mulo. Defigum cordis

et de unculis caue tibi. et attende diligenter auditui tuo. qm̄ cū subuersione tua ambulas. Audiens uero illa quasi in sompnis uide. et euigilabis. **O**mnī uita tua dilige deum. et inuoca illū in salute tua. **O**mnē animal diligit simile sibi. sic et oīs homo proximi sibi. **O**mnis caro ad similem sibi coniungetur. et omīs homo simili sui sociabitur. **S**icut cōmunicabit lupus agno aliquando. sic peccator iusto. **Q**uē cōmunicatio homini sancto ad canem. **A**ut que pars bona diuiti ad pauperem. **V**enatio leonis onager in heremo. sic pasua sūt diuitū pauperes. **E**t sicut abhominatio superbo humilitas. sic et execratio diuitis pauper. **D**iuēs cōmōtus confirmatur ab amicis suis. humilis autē cum ceciderit. expelletur et a notis. **D**iuiti decepto. multi recuperatores. **L**ocutus ē superbe. et iustificauerunt illum. **H**umilis deceptus est. insup et arguitur. **L**ocutus ē sensate. et n̄ est ei datus locus. **D**iuēs locutus ē. et omnes tacuerunt. et uerbū illius usq; ad nubes perflucent. **P**auper locutus est. et dicunt. **Q**uis est hic. **E**t si offenderit. subitent illum. **B**ona ē substantia. cui non ē peccatum in conscientia. et nequissima paupertas in ore impij. **C**or hominis inuitat faciem illius. siue in bono siue in malo. **V**estigium cordis

boni et faciem bonā. difficile inuenies. et cum labore. **XIII**

Beatus uir qui non ē lapsus uerbo ex ore suo. et non est stimulatus in tristitia delicti. **F**elix qui non habuit animi sui tristitiam. et non excidit ab spe sua. **U**iro cupido et tenaci sine ratōe est substantia. et homini luuido ad quid aurum. **Q**ui aceruat ex animo suo inuiste. alijs congregat. et in bonis illius alius luxuriabitur. **Q**ui sibi nequam est. cui alij bonus erit. **E**t nō iocundabitur in bonis suis. **Q**ui sibi inuidet. nichil est illo nequius. et hec est redditio malicie illius. **E**t si benefecerit. ignoranter et non uolens facit. et ī nouissimo manifestat maliciam suā. **N**eqm̄ est oculus luuidi. et autens faciem. et despiciens aīam suā. **I**n faciabilis oculus cupidi in partem iniquitatis. nō faciabitur donec consumet. arefaciens animā suam. **O**culus malus ad mala. et non faciabitur pane indigens. et in tristitia erit sup̄ mentem suam. **F**ili si habes. benefac tecum. et deo dignas oblationes offer. **M**emor esto qm̄ mors non tardat. et testamentū inferorū qd̄ demonstratum ē tibi. **T**estamentū enim huius mūdi. morte morietur. **A**n̄te mortem bene fac amico tuo. et scdm̄ uires tuas exporrigens da pauperi. **N**on defrauderis a die bona. et par

hominē: et reliquit illū in manū
consilij sui. Adiecit mandata ⁊
precepta sua. Si uolueris man-
data conseruare. conseruabunt
te: et in perpetuū fidem placi-
dam facere. Apposuit tibi aq̄m
et ignem: ad quod uolueris por-
rige manū tuam. Ante hōiem
uita et mors. bonum et malū;
qd̄ placuerit dabitur illi: qm̄
multa sapiā dei. et fortis in po-
tentia. et uidens omnes sine in-
termissione. Oculi dñi ad timē-
tes eum: et ip̄e agnoscit omnem
opam hominis. Remini manda-
uit impie agere: et nemini dedit
spatium peccandi. Non enī con-
cupiscit multitudinē filiorū infi-
delium et inuicium. **XVI**

Ne iocunderis in filiis impij.
si multiplicentur: nec oble-
cteris sup̄ ip̄os. si non ē timor dei
in illis. Non credas uite illorū:
et ne respexeris in labores illoꝝ.
Melior est enī unus timens dñi:
qm̄ mille filij impij. Et utile est
mori sine filiis: quā relinquere
filios impios. Ab uno sensato in-
habitabitur patria: et a tribz im-
pijs deseretur. Multa alia uidit
oculus n̄s: et fortiora horum au-
diuit auris mea. In synagoga
peccantiū exardabit ignis: et in
gente incredibili exardescet ira.
Non exorauerunt pro pecc̄is suis
antiqui gigantes: qui destructi
sunt. confidentes sue uirtuti. Et
nō pepererit pegrinationi illoꝝ. s̄

percussit eos: et execratus ē illos.
pre superbia uerbi illoꝝ. Non mi-
sertus est illis: totam gentem p-
dens. et extollentem se in pecca-
tis suis. Et sic sexcenta milia pe-
ditum. qui congregati sunt in
duricia cordis sui: et si unus fu-
isset ceruicatus. mirum si fuisset
imūnis. Misericordia enim et ira:
cum illo est. Potens exoratio: et
effundens iram. Scdm̄ m̄iam su-
am: sic et correptio illius. hōiem
scdm̄ opera sua iudicat. Non effu-
giet in rapinam peccatoꝝ: et nō
retardabit sufferentia m̄iam fa-
cientis. Omnis misericordia faciet
locum unicuiqz scdm̄ meritum
operū suoz: et scdm̄ intellectū
pegrinationis ip̄ius. Non dicas.
A deo abscondar: et ex summo
quis mei memorabitur. In p̄lo
magno non agnoscat. Que est
enim anima mea in tam imen-
sa creatura. Ecce celum et celi ce-
lorum. abyssus et uniuersa terra.
et que in eis sunt. in conspectu il-
lius comouebuntur: montes si-
mil et colles. et fundamenta terre.
Et cum conspexerit illa d̄s: tre-
more concutientur. Et in omnibz
hys: insensatum ē cor. Et om̄e
cor intelligitur ab illo: et uias
illius quis intelligat. et pcellam
quā nec oculus uidebit homini.
Nam plurima opa illius sunt
in abscondis. Sed opera iusticie
eius quis enuntiabit. aut quis
sustinebit. Longe enim est testa-

bucione. unicuique in caput ipsorum:
 et conuerteret in interiores partes
 terre. Penitentibus autem dedit ui-
 am iusticie: et confirmauit de-
 ficientes sustinere: et destinauit
 illis sortem ueritatis. Conuer-
 te ad dominum: et relinque peccata
 tua. Precare ante faciem domini:
 et minue offendicula. Reuere
 ad dominum. et auertere ab inulti-
 cia tua: et nimis odito execra-
 tione. Et cognosce iusticias et
 iudicia dei: et sta in sorte po-
 sitionis. et orationis altissimi
 dei. In partes uade seculi sci:
 cum uiuis et dantibus: confessio-
 ne deo. Non demoreris in errore
 impiorum. Ante mortem confitere:
 a mortuo quasi nichil perit. Con-
 fiteberis uiuens: uiuus et sanus
 confiteberis. et laudabis dominum: et
 gloriaberis in miserationibus illius.
 Quam magna misericordia dei: et p-
 piciatio illius conuidentibus ad se.
 Hec enim omnia possunt esse in
 omnibus: quoniam non est immortalis
 filius hominis: et in uanitate
 malicie placuerunt. Quid lu-
 cidius sole. Et hic deficiet. Aut
 quid nequius. quam quod excogita-
 uit caro et sanguis. Et hoc ar-
 guetur. Virtutem altitudinis ce-
 li ipse conspiciat: et omnes homi-
 nes terra et cinis. **XVII**

Qui uiuit in eternum: creauit
 omnia simul. Deus solus
 iustificabitur: et manet inuictus
 rex in eternum. Quis sufficere

enarrare opera illius: Quis enim
 inuestigabit magnalia illius.
 Virtutem autem magnitudinis ei
 quis enuntiabit. Et quis ad-
 ciet enarrare misericordiam eius. Non
 est minuere neque adicere: nec est
 inuenire magnalia dei. Cum con-
 sumauerit homo. tunc incipiet:
 et cum quiesuerit opabitur. Quid
 est homo. et que est gratia illius.
 Et quid est bonum. aut quid
 nequam illius. Numerus dierum
 hominum ut multum centum anni.
 quasi gutta aque amare depu-
 tati sunt: et sicut calculus are-
 ne. sic exigui anni in die eui. Prop-
 ter hoc patiens est deus in illis: et
 effundit super illos misericordiam suam.
 Vidit presumptionem cordis eorum
 quoniam mala est: et cognouit subu-
 sionem illorum. quoniam nequam est. Ideo
 adimpleuit propitiationem suam
 in illis: et ostendit illis uiam
 equitatis. Misericordia hominis circa
 proximum suum: misericordia autem do-
 mini super omnem carnem: qui mi-
 sericordiam habet. et docet et eru-
 dit. quasi pastor gregem suum.
 Misereatur excipiens doctrinam
 miserationis: et qui festinant in
 iudicium eius. Fili in bonis non
 des querelam: et in omni dato
 non des tristitiam uerbi mali.
 Nonne ardorem refrigerabit ros.
 Sic et uerbum: melius quam datum.
 Nonne ecce uerbum super datum
 bonum. Et utraque cum homi-
 ne iustificato. Stultus acriter

087

imperabit: et datus indiscipli
 nati tabescere facit oculos. An
 te iudiciū para iusticiam tibi:
 et ante qm loquaris. dilce. Ante
 languorem adhibe medicinā;
 et ante iudicium interroga te
 ipm: et in conspectu dei inue
 nies ppiationē. Ante languo
 rem humilia te: et in tempore
 infirmitatis ostende conuersa
 tionē tuam. Non impediaris
 orare semper: et nō ueteris usq;
 ad mortem iustificari: qm mer
 ces dei manet in eternū. Ante
 orationē prepara aīam tuam:
 et noli ēē quasi homo q temp
 tat dñm. Nemento ire in die
 consumationis: et tempus re
 tributionis in conūlatione fa
 cies. Nemento paupertatis in
 tempore habundantie: et neces
 sitatem paupertatis in die diu
 tiarum. A mane usq; ad ueste
 rum imutabitur tempus: et hec
 omnia citata in oculis dei. Ho
 mo sapiens in omnib; metuit:
 et in dieb; delictorū attendet ab
 inercia. Omnis astutus agno
 scit sapiam: et inuementi eā
 dabit confessionē. Sensati in
 uerbis et ipi sapienter egerūt.
 et intellexerunt ueritatem et
 iusticiam: et implorauerunt p
 uerbia et iudicia. Post concu
 piscencias tuas non eas: et a
 uoluntate tua auertere. Si
 prestes anime tue concupiscē
 tias eius: faciet te in gaudiū

inimicis tuis. Ne oblecteris i tur
 bis. nec in modicis: assidua est
 enim cōmissio illoz. Ne fueris
 mediocris in contentione ex feno
 re: et non est tibi nichil in seculo.
 Cris enim inuidus anime tue.
Operarius ebriosus **XIX**
 non locupletabitur: et qui
 spernit modica. paulatim decidit.
 Vinum et mulieres apostatare
 faciunt etiā sapientes: et argu
 unt sensatos: et qui se iungit
 fornicarijs. neqm erit. Putredo
 et uermes hereditabunt illum;
 et extolletur in exemplū maus:
 et tolletur de numero eius aīa.
 Qui credit cito. leuis corde est:
 et minorabitur. Et qui delinqt
 in aīam suam: insuper habebi
 tur. Qui gaudet iniquitate de
 notabitur: et qui odit correptio
 nē. minuetur uita. Et qui odit
 loquacitatem: extinguit malici
 am. Qui peccat in aīam suam
 nō penitebit: et qui iocundatur
 in malicia. denotabitur. Ne ite
 res uerbum durum et nequam:
 et nō minoraberis. Amico et i
 mico noli narrare sensum tuū:
 et si est tibi delictum. noli denu
 dare. Audiet enim te. et custo
 diet te. et quasi defendens pecca
 tum odiet te: et sic aderit tibi
 semp. Audisti uerbum adūsus
 proximū tuum; cōmoriatur in
 te: fidens qm non te disrum
 per. A facie uerbi parturit fatu
 us: tanqm genitus partus in

Sagitta infra fr
 sic uerbum i corde fr
 pe amari ne fuerit no
 mt. et deat no feri:
 mt: ne uerbum adla
 mt: ne uerbum adla
 corpe proximi. ne
 ierit: et si dixerit. ne
 mt. Compe amicum. se
 ite commissio: et nō or
 i credit. Et qui labret
 na sua: sed non ex am
 ite enim. qui non delice
 in lingua sua. Corpe p
 iare qm committens: et d
 in timore altissimi. Eui
 as sapientia timo. de:
 la reme dñm. In omni
 na dispositio legis: et
 hūmana nequie dissep
 e non ē cogitatus pecca
 tiona. Et nequicia: et
 terrano. Et est insuper
 ratur sapi. Nemo
 no qui ueritatem sapiā et
 me sensu. in timore: qm q
 iudae sensu: et transige
 legem altissimi. Et soler
 o et ipa iniqua: et est qui
 ut uerbum certu. enarra
 tione. Et est qui nequie
 hui fr: et ueritatem et pleni
 tate. Et est iustus: qui si
 iudicabit a multa hui
 et est iustus: qui uel
 hūm. et frige se non u
 iudicatum est. Et si a
 iudicare uerum uerit pe
 iudicatur tempus mal

fantis. Sagitta infixi femori
 canis: sic uerbum i corde stulti.
 Corripe amicum ne forte no in
 tellexerit. et dicat no feci; aut
 si fecerit: ne iterum addat fa
 cere. Corripe proximum. ne forte
 non dixerit: et si dixerit. ne for
 te iteret. Corripe amicum. sepe
 enim fit commissio: et no omni
 uerbo credas. Est qui labitur
 lingua sua: sed non ex animo.
 Quis est enim. qui non deliquit
 in lingua sua: Corripe pri
 mum ante qm commineras: et da
 locum timori altissimi. Quia
 omnis sapientia timor dei: et
 in illa timere dm. In omni sa
 pientia dispositio legis: et non
 est sapientia nequicie discipli
 na: et non e cogitatus peccoz
 prudentia. Est nequitia: et in
 ipa execratio. Et est insipiens:
 qui minuitur sapia. Melior est
 homo qui minuitur sapia et de
 ficens sensu. in timore: qm qui
 habundat sensu: et transgredi
 tur legem altissimi. Est sollertia
 certa. et ipa iniqua: et est qui e
 mittit uerbum certu. enarrans
 ueritate. Et est qui nequiter hu
 miliat se: et interiora ei plena
 sunt dolo. Et est iustus: qui se
 nimiu submittit a multa humi
 litate. Et est iustus: qui incli
 nat faciem. et fingit se non uide
 re. qd ignoratum est. Et si ab
 imbecillitate uirium ueretur pec
 care: si inuenerit tempus male

faciendi. malefaciet. Ex uisu cog
 noscitur uir: et ab occurfu faciei
 cognoscitur sensatus. Amictus
 corporis et risus dentium et in
 gressus hominis: enuntiant de
 illo. Est correctio mendax in ira
 contumeliosi: et est iudiciu qd
 non probatur ee bonum. Et est
 tacens: et ipse est prudens. **XX**
Quam bonu est arguere qm
 irasci: et confitentem in ora
 tione non prohibere. Concupis
 centia spadois deurginauit iu
 uenculam: sic qui facit per uim
 iudiciu iniquu. Qua bonum e
 correptum. manifestare peniten
 tiam: sic enim effugies uolunta
 ruu peccm. Est tacens qui inue
 nitur sapiens: et est odibilis q
 procaz est ad loquendum. Est
 aute tacens. no habens sensum
 loquede: et est tacens. sciens tem
 pus apti temporis. Homo sapi
 ens tacebit usq ad tempus: las
 ciuus aute et imprudens no ser
 uabunt tempus. Qui multis uti
 tur uerbis. ledit aiã suam: et
 qui potestatem sibi assumit in
 iuste. odietur. Est processio i ma
 lis uiro indisciplinato: et est in
 uentio in detrimentu. Est datu
 quod non e utile: et est datum
 cuius retributio duplex. Est pp
 ter glam minoratio: et est qui
 ab humilitate leuabit caput. Est
 qui multa redimat modico pre
 cio: et restituens ea in septuplu.
 Sapiens in uerbis seipm ama

mū suam impendit̄ alienis :
 quasi qui colligat lapides suos
 in hīeme. **S**tuppa collecta syna-
 goga peccantium : et consuma-
 tio illoꝝ flamma ignis. **V**ia pec-
 cantium complantata lapidibꝫ :
 et in finem illoꝝ inferi. et tene-
 bre. et pene. **Q**ui custodierit iu-
 sticiam : continebit sensum et.
Consumatio timoris dei : sapi-
 entia et sensus. **N**on erudietur :
 qui non ē sapiens in bono. **E**st
 autē insipientia que habundat
 in malo : et non est sensus ubi
 habundat amaritudo. **S**apientis
 scientia tanquā inundatio
 habundabit : et consiliū illius
 sicut fons uite pmanet. **C**or fa-
 tui quasi uas confractum : et
 omnem sapientiā non tenebit.
Verbum sapiens quodcuqꝫ au-
 dierit sciens : laudabit ⁊ adiciet.
Audiet luxuriosus et displice-
 bit ei : et piciet illud post dorsū
 suū. **N**arratio fatui quasi sarcina
 in uia : nam in labijs sensa-
 ti inuenietur gr̄a. **O**s pruden-
 tis queritur in ecclia : et uerba
 illius cogitabunt in cordibꝫ su-
 is. **T**anquā domus extermina-
 ta. sic fatuo sapia : et scientia
 insensati inenarrabilia uerba.
Compedes in pedibꝫ stulto doc-
 trina : et quasi uincula manū
 sup manū dexterā. **F**atuius in
 risū exaltat uocem suam : uir
 autē sapiens uix tacite ridebit.
Ornamentū aureum prudenti

doctrina : et quasi brachiale in
 brachio dextro. **P**es fatui faci-
 lis in domū proximi : et homo
 peritus confunditur a persona
 potentis. **S**tultus a fenestra ref-
 piciet in domū : uir autē erudi-
 tus foris stabit. **S**culticia hoīs
 auscultare p ostium : et prudēs
 grauabitur contumelia. **L**abia
 imprudentū stulta narrabunt :
 uerba autē prudentū statēra
 ponderabūtur. **I**n ore fatuoꝝ cor
 eoz : et in corde sapientium os il-
 loꝝ. **D**um maledicit impius
 diablin : maledicit ip̄e animā
 suam. **S**u furo comquinabit a-
 nimā suam. et in omibꝫ odietur :
 et qui manserit odiosus erit. **T**a-
 citus et sensatus honorabitur.
In lapide luteo lapi. **XXII**
Dabitur piger : et omīs loquens
 sup aspersionē illius. **D**e ster-
 core boum lapidatus ē piger : et
 omnis qui tetigerit eū excutiet
 manus. **C**onfusio patris est de
 filio indiscipinato : in filia autē
 in deminoratione fiet. **F**ilia pru-
 dens hereditas uiro suo : nā que
 confundit. in contumelia fit gem-
 toris. **P**atrem et uirum cōfundit
 audax : et ab impijs nō minora-
 bitur : ab utrisqꝫ autem inhono-
 rabitur. **M**usica in luctu : impo-
 tuna narratio. **F**lagella ⁊ doctri-
 na : in omni tempore sapientia.
Qui docet fatuum : quasi qui
 conglutinat testam. **Q**ui narrat
 uerbum nō audienti : quasi qui

excitat dormientē de graui sompno. Cum dormiente loquitur. qui enarrat stulto sapientiam: et in fine narrationis dicit. Quis est hic? **S**upra mortuū plora. defecit enim lux eius; et supra fatuum plora: defecit enim sensus. **M**odicum plora supra mortuū: quā requieuit. **R**equissimū enim nequissima uita: super mortem fatui. **L**uctus mortui septem dies: fatui autem et impij. omnes dies uite illoꝝ. **C**um stulto ne multum loquaris: et cū insensato ne abieris. **S**erua te ab illo. ut non molestiam habeas: et nō comquinaberis in peccato illius. **D**eflecte ab illo et inuenies requiem: et nō accidiaberis in stulticia illius. **S**up plumbū quid grauatū: **E**t quod illi aliud nomē quā fatuus. **H**arenam et salem et massam ferri facilius ē ferre: quā hominē imprudentē et fatuū et impiū. **S**icut loramentū ligneum colligatum in fundamento edificij non dissoluetur: sic et cor confirmatū in cogitatione consilij. **C**ogitatus sensati: in omni tempore uel metu non deprauabitur. **S**icut pālee in excelsis. et cimenta sine impensa posita contra faciem uenti. non pmanebunt: sic et cor timidum in cogitatione stulti. contra impetum timoris non resistit. **S**icut ornatus arenosus ī pariete limpido: sic et cor trepidum in

cogitatione fatui. omni tempore non metuet. **S**ed qui in pceptis dei pmanet semp. pungens oculum deducit lacrimas: et qui pungit cor. profert sensum. **M**ittens lapidem in uolatilia deiciet illa: sic et qui conuiciatur amico. dissoluit amicitiam. **A**d amicum et si pduxeris gladium: nō desperes. **E**st enim regressus ad amicum. **S**i aperuerit os triste: ne metuas. **E**st enī concordatio: excepto conuicio. et impetio. et superbia. et misterij reuelatione. et plaga dolosa. **I**n hys omnibz: effugiet amicus. **F**idem posside cum amico in paupertate illius: ut et in bonis illius leteris. **I**n tempore tribulationis illius: pmane illi fidelis: ut et in hereditate illius coheres sis. **A**n te ignem camini. uapoz et fumus ignis inalcatur: sic et ante sanguinem. maledicta et contumelie et mine. **A**micum salutare non confundat. et a facie illius nō me abscondam: et si mala michi per illum euenerint. sustinebo. **O**mnis qui audiet: cauebit se ab eo. **Q**uis dabit ori meo custodiam. et super labia mea signaculū certum. ut nō cadam ab ipsis. et lingua mea perdat me. **XXIII**

Domine pater et dominator uite mee. ne derelinquas me in cogitatu et consilio illoꝝ: nec sinas me cadere in illa exp

bratione. Quis supponit in cogitatu meo flagella. et in corde meo doctrinā sapientie. ut ignorantibus eorum non parcat in. et nō appareant delicta illorum. et adincrefcent ignorantie mee. et multiplicentur delicta mea. et peccata mea habundent. et incidam in conspectu aduersariorum meorum. et gaudeat inimicus meus. **D**ñe pater et d's uite mee: ne derelinquas me in cogitatu illorum. **E**xtollentiam oculorum meorum ne dederis mihi: et omne desiderium auerte a me. **A**ufer a me uentris concupiscentias; et concubitus concupiscentie ne apprehendant me: et anime irreuerenti et infrumite ne tradas me. **D**octrinam oris audite filii: et qui custodierit illam non periet labijs suis; nec scandalizabitur in operibus nequissimis. **I**n uanitate sua apprehendetur peccator: et supbus et maledicus scandalizabitur in illis. **I**uratio enim non assuescat os tuum: multi enim casus in illa. **N**ominatio uero dei non sit assidua in ore tuo; et nominibus sanctorum ne admiscearis: quoniam non eris immunis ab eis. **S**icut enim seruus interrogatus assidue. a liuore non minuitur: sic omnis iurans et nominans. in toto a peccato non purgabitur. **V**ir multum iurans replebitur iniquitate: et non discedet a domo illius plaga. **E**t si frustra uerit. delictum illius super ipsum erit: et si dis-

simulauerit. delinquet dupliciter: et si inuacuum iurauerit. non iustificabitur. **R**eplebitur enim retributione pessima: domus illius. **E**t et alia loquela e contratio in mortem: non inueniatur in hereditate iacob. **E**t enim a misericordibus omnia hec auferentur: et in delictis non uoluntabunt. **I**n discipline loquela non assuescat os tuum: est enim in illa uerbum peccati. **M**emento patris et matris tue. in medio enim magnatorum consistis: ne forte obliuiscatur te deus in conspectu illorum. et assiduitate tua infatuatus. imperium patiaris: et maluisse non nasci. et diem natiuitatis tue maledicas. **H**omo assuetus in uerbis imperii: in omnibus diebus suis non erudietur. **D**uo genera habundant in peccatis: et tertium adducit iram et perditionem. **A**nima calida quasi ignis ardens. non extinguetur donec aliquid glutiat: et homo nequam in ore carnis sue. non desinet donec incendat ignem. **H**omini fornicatio omnis panis dulcis: non fatigabitur transgrediens usque ad finem. **O**mnis homo qui transgreditur lectum suum. contempnens in animam suam. et dicens quis me uidet. tenebre circumdant me. et parietes cooperiunt me. et nemo circumspicit me. quem uereor. delictorum meorum non memorabitur altissimus. et non intelligit quoniam omnia uidet oculus

restas mea. Et radicaui in populo
honorificato; et in partes dei mei
hereditas illius: et in plenitudine
sanctorum detentio mea. Quasi ce-
ditus exaltata sum in lybano: et
quasi cypressus in monte syon.
Et quasi palma exaltata sum in
cades: et quasi plantatio rose in
iericho. Quasi oliua speriosa in
campis: et quasi platanus exal-
tata sum iuxta aquam. In plateis.
sicut cinnamomum et balsamum a-
romatizans: odorem dedi. Quasi
mirra electa. dedi suauitatem odo-
ris: et quasi storax et galbanus.
et unguis et gutta. Et quasi ly-
banus non incensus uaporum ha-
bitationem meam: et quasi balsa-
mum non mixtum. odor meus. Ego
quasi therebintus extendi ra-
mos meos: et rami mei honoris
et gratie. Ego quasi uitis fructifica-
ui suauitatem odoris: et flores
mei. fructus honoris et honesta-
tis. Ego mater pulchre dilectio-
nis et timoris: et agnitionis et
sancte spei. In me gratia omnis
uite et ueritatis: in me omnis spes
uite et uirtutis. Transite ad me
omnes qui concupiscitis me: et a
generationibus meis implemini.
Spiritus enim meus super mel dulcis: et
hereditas mea super mel et fauam.
Memoria mea: in generatione se-
culorum. Qui edunt me adhuc esu-
rient: et qui bibunt me adhuc si-
tiant. Qui audit me non confun-
detur: et qui opantur in me non

peccabunt. Qui elucidant me: ui-
tam eternam habebunt. Hec omnia
liber uite. et testamentum altissi-
mi: et agnitionis ueritatis. Legem
mandauit moyses in preceptis ui-
sitarum: et hereditatem domui ia-
cob. et israel promissiones. Posuit
dauid puero suo. exercitare regem
ex ipso fortissimum: et in throno ho-
noris sedentem in sempiternum.
Qui implet quasi phison sapi-
entiam: et sicut tygris in diebus
nouorum. Qui adimplet quasi eu-
frates sensum: qui multiplicat
quasi iordanis in tempore messis.
Qui mittit disciplinam sicut
lucem: et assistens quasi gyon.
in die uindictae. Qui perficit pri-
mus scire ipsam: et infirmorum non
inuestigabit eam. A mari enim
habundabit cogitatio: et consi-
lium illius ab abyssis magna.
Ego sapientia effudi flumina: ego
quasi trames aque immense de
fluuio. Ego quasi fluuius dixi:
et sicut aqueductus exiui a pa-
radiso. Dixi. Rigabo ortum me-
um plantationum: et inebriabo
partus mei fructum. Et ecce fa-
ctus est in trames habundans:
et fluuius meus propinquauit ad
mare. Quia doctrinam quasi an-
telucanum illumino omnibus: et e-
narrabo illam usque in longin-
quum. Penetrabo inferiores partes
terre. et inspiciam omnes dormien-
tes: et illuminabo omnes span-
tes in domino. Adhuc doctrinam quasi

007
 phetiam effundam; et relinqua
 illam querentibus sapiam: et non
 desinam in progenies eorum usque in
 eum scilicet. Videte quoniam non solum
 michi laboravi: sed omnibus exi
 rentibus ueritatem. **XXV**

H tribus placitum est spiritui meo.
 que sunt probata coram deo et
 hominibus: concordia fratrum. et
 amor proximorum. et uir et mulier
 bene sibi consentientes. Tres spe
 cies odit anima mea: et aggre
 uor ualde anime illoz. Pauperem
 superbum. et diuitem mendacem.
 et senem fatuum et insensatum.
 Que in iuuentute tua non con
 gregasti; quomodo inuenies in
 senectute tua. Quam speciosum
 canicie iudicium: et presbiteris
 cognoscere consilium. Quam specio
 sa ueteranis sapientia: et gloriosus
 intellectus et consilium. Corona
 senum in multa pericia: et gloria
 illoz timor dei. Houem insuspi
 cabilia cordis magnificauit: et
 decimum dicam in lingua homi
 nibus. Homo qui iocundatur in
 filiis: uiuens. et uidens subuer
 sionem inimicorum. Beatus qui
 habitat cum muliere sensata; et
 qui lingua sua non est lapsus: et
 qui non seruuit indignis se. Bea
 tus qui inuenit amicum uerum:
 et qui enarrat iusticiam auri
 audienti. Quam magnus qui in
 uenit sapiam et scientiam: sed
 non est super timentem deum. Ti
 mor dei super omnia supposuit. Be

atus cui donatum est habere timo
 rem dei. Qui tenet illum; cum as
 similabitur. Timor dei. initium
 dilectionis eius: fidei autem initium.
 agglutinandum est et. Omnis pla
 ga tristitia cordis est: et omnis
 malicia nequitia mulieris. Et
 omnem plagam et non plagam
 uidebit cordis; et omnem nequiti
 am et non nequitiam mulieris. et
 omnem obductum et non obductum
 odientium: et omnem uindictam
 non uindictam inimicorum. Non est
 caput nequius super caput colubum:
 et non est ira super iram mulie
 ris. Comorari leoni et draconi pla
 cebit: quoniam habitare cum muliere
 nequam. Nequitia mulieris im
 mutat faciem eius; et obsecra
 uit uultum suum tanquam ursus:
 et quasi sacco ostendet in me
 dio proximorum. In genuit uir et:
 et audiens suspirauit modicum.
 Breuis omnis malicia: super ma
 liciam mulieris. Sors peccatorum:
 cadat super illam. Ascensus areno
 sus in pedibus ueterani: sic mulier
 linguata homini quieto. Ne res
 picias mulieris speciem: et non
 concupiscas mulierem. In specie
 mulieris ira et irreuerentia: et
 confusio magna. Mulier si pri
 matum habeat: contraria est uiro
 suo. Cor humile. et facies tristis.
 et plaga mortis: mulier nequam.
 Manus debiles et genua disso
 luta: mulier que non beatificat
 uirum suum. A muliere initium scilicet

... et yllam omnes
 Non des aque tue ex
 ... ne mulier neq
 ... non an
 ... ad manu tuam: con
 ... in conspectu timidi
 ... tuus absente illam:
 ... re aburatur. **XXV**
 ... bene beatus in
 ... omnis enim amoz il
 ... ficut foris oblecta
 ... et amos tur illu
 ... plebe: Pars bona m
 ... in parte bona tunc
 ... datur uir po fact
 ... omis autē et uampe
 ... in omni tempore u
 ... holares. **XXV** tim
 ... et in quarto fac
 ... obsecram tu
 ... collectione populi. et cal
 ... mulierem. **XXV** mo
 ... grama. Dolor cordis
 ... mulier zelosa. In mu
 ... lingua: flagellum lingu
 ... conuincans. **XXV** uen
 ... quomodo mouetur: ita
 ... neque. **XXV** tenet illam
 ... qui apprehendat scorp
 ... mulier deuosa. ita magi
 ... mulier: et turpido
 ... fronicato mulie
 ... mollema oculo: et u
 ... illius agnosceret. **XXV**
 ... auertere se. firma o
 ... ne uenit occasio
 ... se. **XXV** omni irreuer
 ... caue: et ne uirum si

est peccati: et p illam omnes mo-
 rimur. Non des aque tue exitum
 nec modicū: nec mulieri nequā
 ueniam pdeundi. Si non ambu-
 lauerit ad manū tuam: confun-
 det te in conspectu inimicoy. A
 carnib; tuis abscede illam: ne
 semper te abutatur. **XXVI**

Mulieris bone beatus uir:
 numerus enī annoꝝ illoꝝ
 duplex. Mulier fortis oblectat ui-
 rum suū: et annos uite illius i
 pace implebit. Pars bona muli-
 er bona: in parte bona timentū
 dñm. dabitur uiro pro factis
 bonis. Diuitis autē et pauperis
 cor bonum: in omni tempe uul-
 tus illoꝝ hilares. A trib; timuit
 cor meum; et in quarto facies
 mea metuit: delaturam ciuita-
 tis et collectionē popli. et calūp-
 niam mendacem. Sup mortem:
 omnia graua. Dolor cordis et lu-
 ctus: mulier zelotipa. In mulie-
 re zelotipa: flagellum lingue
 omnib; comunicans. Sicut bo-
 um iugum qd' mouetur: ita et
 mulier neqm. Qui tenet illam:
 quasi qui apprehendat scorpio-
 nem. Mulier ebriosa. ira magna
 et contumelia: et turpitudō ei
 non tegetur. Fornicatio mulie-
 ris: in extollentia oculoy et in
 palpebris illius agnosceatur. In
 filia non auerente se. firma cus-
 todiam: ne inuenta occasione
 abutatur se. Ab omni irreueren-
 tia oculis caue: et ne mireris si

te neglexerit. Sicut uator sici-
 ens. ad fontem os aperiet. et ab
 omni aqua proxima bibet; et
 contra omnem palum sedebit.
 et contra omnē sagittā aperiet
 pharetram: donec deficiat. Gra-
 tia mulieris sedule. delectabit
 uirum suum: et ossa illius im-
 pinguabit. Disciplina illius:
 datus dei. Mulier sensata et ta-
 cita: non est immutatio erudi-
 te anime. Gratia super gratiā:
 mulier sancta et pudorata. Om-
 nis autem ponderatio: non est
 digna continentis anime. Sicut
 sol oriens in mundo i altissimis
 dei: sic mulieris bone species. i
 ornamentum domus eius. Lu-
 cerna splendens sup candelabū
 sanctum: et species faciei sup
 etatem stabilem. Columpne au-
 ree super bases argenteas: et
 pedes firmi sup plantas stabili
 mulieris. Fundamenta eterna
 supra petram solidam: et man-
 data dei in corde mulieris scē.
 In duob; contristatum ē cor me-
 um: et in tercio iracundia michi
 aduenit. Vir bellator deficiens
 per inopiam: et uir sensatus cō-
 temptus. Et qui transgreditur
 a iusticia ad peccatū: deus pa-
 raui eum ad rumpheam. Due
 species difficiles et periculose:
 michi apparuerūt. Difficile exi-
 tur negocians a negligentia: et
 non iustificabitur caupo a pecca-
 tis labiorum. **XXVII**

e e d

Propter inopiam multi deli-
querunt: et qui querit locu-
pletari. auerit oculum suū. Si-
cut in medio compāgnis lapi-
dum palus figitur: sic inter me-
dium uenditionis et emptionis.
angustiabitur peccatis. Contere-
tur cū delinquente delictum. Si
non in timore dñi tenueris te
instanter: cito subūteretur domus
tua. Sicut in pūstura cribri. re-
manebit puluis: sic apozia ho-
minis in cogitatu illius. Vasa
figuli probat fornax: et homines
uistos temptatio tribulationis.
Sicut uisicatio de ligno osten-
dit fructum illius: sic uerbum
excogitatū. cor hominis. Ante
sermonē ne collaudes uirum:
hec enim temptatio ē hominū.
Si sequaris iusticiā apprehendes
illam: et indues quasi poderem
honoris illam. Et inhabitabis
cum ea; et proteget te in sempi-
ternū: et in die agnitionis in-
uenies firmamentū. Volatilia
ad sibi similia conueniunt: et
ueritas ad eos qui opantur il-
lam reuertetur. Leo uenationi in-
sidiatur semp: sic peccata ope-
rantib; iniquitatē. Homo scūs
in sapientia manet sicut sol: n-
nam stultus sicut luna mutat.
In medio sensatoꝝ serua uerbū
tempoꝝ: in medio aut cogitan-
tium assiduius esto. Narratio
peccantiū odiosa: et risus illoꝝ
in delictis peccā. Loquela multū

uirans. horripilationem capiti
statuet: et irreuerentia ipius. ob-
turatio aurū. Effusio sanguinis
in rixa superboꝝ: et maledictio
illoꝝ auditus grauis. Qui denu-
dat archana amici. p̄dit fidem:
et non inuenit amicum ad animū
suū. Dilige proximū: et coniu-
gere fide cum eo. Quod si denu-
daueris absconsa illius: nō p̄se-
queris post eum. Sicut enī ho-
mo qui perdit amicum suū: sic
qui perdit amicitia proximi sui.
Et sicut qui dimittit auem de
manu sua: sic qui reliquisti pri-
mū tuum. et n̄ eum capies. Non
illum sequeris: qm̄ longe abest.
Effugit enim quasi caprea de
laqueo: qm̄ uulnerata est aīa
eius. Ultra eum nō poteris colli-
gare. Sed maledicti est concordia-
tio. Denudare aut amici mistia:
desperatio ē anime infelices. An-
nuens oculo. fabricat iniqua: et
nemo eum abiciet. In cōspectu
oculoꝝ tuoꝝ condulcabit os suū:
et sup sermones tuos admirabi-
tur. Nouissime aut p̄uertet os
suū: et in uerbis tuis dabit scan-
dalum. Multa audiui et nō coe-
quauit ei: et dñs odierit illū. Et
in altum mittit lapidem. super
caput eius cadet: et plaga dolo-
sa. dolosi diuidet uulnera. Et qui
foueam fodit incidet in eam: et
qui statuit lapidem primo. offen-
det in eo: et qui laqueum alio po-
nit. peribit in illo. Facienti consi-

lum nequissimū. sup ipm deuoluetur: et non agnoscer unde adueniat illi. Illusio et imperatio superbor et uindicta: sicut leo insidiatur illi. Laqueo peribunt qui oblectantur casu iustoz: dolor autem consumet eos ante qm moriantur. Ira et furor utraq; execrabilia sunt: et ir peccator stinens erit illorum. **XXXIX**

Qui uindictam uult. a dño inueniet uindictam: et peccata illius seruans seruabit. Relinque proximo tuo nocenti te: et tunc deprecanti tibi peccata soluentur. Homo homini seruat iram; et a deo querit medelam. In hominē similem sibi. non habet miam; et de peccatis suis deprecatur. Ipse dum caro sit. reseruat iram; et ppiationē petit a deo. Quis exorabit p delictis illius. Memeto nouissimoz: et desine inimicari. Tabitudo enī et mors: imminet in mandatis eius. Memorare timorem dñi: et non irascaris proximo. Memorare testamentū altissimi: et despice ignorantiam proximi. Abstine te a lite: et minues peccata. Homo enim iracundus incendit litem; et ir peccator cōturbabit amicos: et in medio pacem habentū. immittet inimicitiam. Scdm enī ligna silue. sic ignis exardescit; et scdm uirtutē hominis sic iracundia illius erit: et scdm substantiā suam. exaltabit iram suā. Certamen festinatum

incendet ignem; et his festinans effundet sanguinē: et lingua testificans adducet mortem. Si sufflaueris. quasi ignis exardebit: et si expueris sup illam. extinguetur. **U**traq; ex ore pficiuntur. Sufurro et bilinguis maledictus: multos enim turbauit pacem habentes. Lingua tertia multos cōmouit: et dispersit illos a gente in gentem. Ciuitates iuratas diuitum destruxit: et domos magnatorum effodit. Virtutes populoz concidit: et gentes fortes dissoluit. Lingua tertia mulieres iuratas eiecit: et priuauit illas laboribus suis. Qui respicit illam. nō habebit requiem: nec habebit amicum in quo requiescat. Flagelli plaga liuorem facit: plaga autē lingue cōminuet ossa. Mulci ceciderunt in ore gladii: sed non sic qsi qui interierunt p linguā suam. Beatus qui tectus ē a lingua neqm; qui in iracundia illius nō transiuit: et qui nō attraxit iugum eius. et in unculis illius non est ligatus. Iugum enī illius iugum ferreum est: et unculū illi unculum ereum ē. Mors illius mors nequissima: et utilis potius in ferus qm illa. Perseuerantia illi non pmanebit: sed obtinebit uias inuultoz. In flamma sua nō comburet iustos. Qui relinquit dñm. incident in eam: et ardebit in illis. et non extinguetur. Et imittetur in illos qsi leo: et quasi

pardus ledet illos. Sepi aures tuas spiritibus; et noli audire linguam nequam; et ori tuo facito ostia. et seras auribus tuis. Aurum tuum et argentum tuum conflat. et uerbis tuis facito stateram. et frenos ori tuo rectos; et accende ne forte labaris in lingua. et cadas in conspectu inimicorum insidiantium tibi. et sit casus tuus insanabilis in mortem.

Qui facit misericordiam. feneratur proximo suo: et qui proualeat manu. mandata seruat. Fenerare proximo tuo in tempore necessitatis illius: et iterum redde proximo in tempore suo. Confirma uerbum. et fideliter age cum illo: et in omni tempore inuenies quod tibi necessarium est. Multi quasi inuentione estimauerunt fenus: et presiterunt molestiam hijs qui se adiuuerunt. Donec accipiant osculantur manus dantis: et in promissionibus humiliauerit uocem suam. Et in tempore redditionis postulabit tempus; et loquetur uerba tedi et murmurationum: et tempus causabitur. Si autem potuerit reddere: aduersabitur. Solidi uix reddet dimidium: et computabit illud quasi inuentione. Sin autem. fraudabit illum pecunia sua; et possidebit illum inimicum gratis: et conuicia et maledicta reddet illi. et pro honore et beneficio. reddet illi contumeliam. Multi non causa

nequicie non fenerati sunt: sed fraudari gratis timuerunt. Verumtamen super humilem animo. fortior esto: et pro elemosina non trahas illum. Propter mandatum assume pauperem: et propter inopiam eius ne dimittas eum uacuum. Perde pecuniam propter fratrem et amicum: et non abscondas illam sub lapide. in perditione. Pone thesaurum tuum in preceptis altissimi: et proderit tibi magis quam aurum. Conclude elemosinam in corde pauperis: et hec pro te exorabit ab omni malo. Elemosina uiri quasi sacculus cum ipso: et gratiam homini quasi pupillam conseruabit; et postea resurget: et retribuet illis retributionem. uniuersique in caput illorum. Super scutum potentis. et super lanceam: aduersus inimicum tuum pugnabit. Vir bonus fidem facit proximo suo: et qui perdidit. confusione derelinquet se. Gratiam fideiussoris ne obliuiscaris: dedit enim pro te animam suam. Repromissorem fugit: peccator et immundus. Bona repromissoris sibi ascribit peccator: et ingratus sensu. derelinquet liberantem se. Vir repromittit de proximo suo: et cum perdidit reuerentiam. derelinquetur ab eo. Repromissio nequissima multos perdidit diligentes: et commouit illos quasi fluctus maris. Viros potentes giras migrare fecit: et uagati sunt in gentibus alienis. Peccator transgre

mandata dñi. incedit
in illone negm: et qui
dicit agere. incedit in
recepta proximi scilicet
parati: et accende ne forte
labaris in lingua. et cadas in
conspectu inimicorum insidiantium
tibi. et sit casus tuus insanabilis
in mortem. **XX**
Qui facit misericordiam. feneratur
proximo suo: et qui proualeat
manu. mandata seruat. Fenerare
proximo tuo in tempore necessitatis
illius: et iterum redde proximo
in tempore suo. Confirma uerbum.
et fideliter age cum illo: et in
omni tempore inuenies quod tibi
necessarium est. Multi quasi
inuentione estimauerunt fenus:
et presiterunt molestiam hijs
qui se adiuuerunt. Donec accipiant
osculantur manus dantis: et in
promissionibus humiliauerit uocem
suam. Et in tempore redditionis
postulabit tempus; et loquetur
uerba tedi et murmurationum:
et tempus causabitur. Si autem
potuerit reddere: aduersabitur.
Solidi uix reddet dimidium: et
computabit illud quasi inuentione.
Sin autem. fraudabit illum pecunia
sua; et possidebit illum inimicum
gratis: et conuicia et maledicta
reddet illi. et pro honore et
beneficio. reddet illi contumeliam.
Multi non causa

diens mandata dñi. incidet in
repromissionē neqm̄. et qui cona-
tur multa agere. incidet in iudici-
um. Recupera proximū scdm̄ uir-
tutem tuam. et attende tibi ne
incidas. Initium uite hominis.
aqua et panis. et uestimentū et
domus protegens turpitudinem.
Melior est uictus paupis sub teg-
mine asserum. qm̄ epule splendi-
de in peregre sine domicilio. Mini-
mū pro magno placeat tibi. et
imperū peregrinationis nō au-
diēs. Vita neqm̄ hospitandi de
domo in domū. et ubi hospitabi-
tur nō fiducialiter ager. nec ape-
riet os. Hospitabitur et pascet et
potabit ingratos. et ad hec ama-
ra audiet. Transi hospes. et orna-
mentam. et que in manu habes.
ciba ceteros. Exi a facie honoris
amicorū meorū. necessitudine domi-
mee. hospicio in factus es frater.
Graua hec homini habenti sen-
sum. domus correptio. et impro-
perium feneratoris. **XXI**

Qui diligit filium suū assi-
duat illi flagella. ut leter
in nouissimo suo. et n̄ palpet. pri-
morū ostia. Qui docet filium suū
laudabitur in illo. et in medio
domesticorū in illo glābitur. Qui
docet filium suū. in zelo mittit
inimicū. et in medio amicorū in
illo glābitur. Mortuus est pater
illius. et q̄si non est mortuus. si-
milem enim sibi reliquit post se.
In uita sua uidit. et letatus est

in illo. In obitu suo non est con-
tristatus. nec confusus ē coram
inimicis. Reliquit enim defenso-
rem domus contra inimicos. et a-
micis reddentē grām. Pro aiābz
filiorū colligabit uulnera sua. et
sup̄ omnem uocem turbabuntur
uiscera eius. Quius indomitus
euadet durus. et filiū remissus e-
uadet preceps. Lacta filium. et pa-
uentem te faciet. Iude cum eo. et
contristabit te. Non contideas illi
nec condoleas. et in nouissimo ob-
stupescant dentes tui. Non des
illi potestatem in uuentute. et ne
despicias cogitatus illius. Curua
ceruicem eius in uuentute. et
tunde latera illius dum infans
est. ne forte induret et n̄ credat
tibi. et erit tibi dolor aiē. Duce
filium tuū. et operare in illo. ne
in turpitudine illius offendas.
Melior est pauper sanus et fortis
uiribz. qm̄ diues imbecillis et fla-
gellatus malicia. Salus anime
in scitate iusticie. et melior omni
auro et argento. et corpus uali-
dum qm̄ census inuentus. Non
est census super censum salutis
corporis. et non ē oblectamentū
sup̄ cordis gaudium. Melior est
mors qm̄ uita amara. et req̄es
eterna qm̄ languor pseuerans.
Bona abscondita in ore clauso.
quasi appositiones epularū cir-
cumposite sepulchro. Quid pro-
derit libatio ydolo. Nec enim
manducabit. nec odorabitur.

Sic effugatur a dño. et portans mercedes iniquitatis; uidens oculus et ingeniscens: sicut spado complectens uirginē. et suspirās. Tristitiam nō des anime tue: et non affligas te metipm in consilio tuo. Jocunditas cordis. hec est uita hominis; et thesaurus sine defectione sanctitatis: et exultatio uiri est longeuitas. Misere anime tue. placens deo; et contine. et congrega cor tuū in sanctitate eius: et tristitiam longe expelle a te. Multi enim occidit tristitia: et non est utilitas in illa. Zelus et iracundia minuent dies: et ante tempus. senectam adducent cogitatus. Splendidum cor. bonum i epulis: epule enim illius diligenter **Vigilia** sunt. **U**honestatis tabefaciet carnes: et cogitatus illius auferet sompniū. Cogitatus p̄sentie auerit sensum: et infirmitas grauis. sobriam facit aīam. Laborauit diues in congregatione substantie: et in requie sua replebitur bonis suis. Laborauit pauper in diminutione uictus: et in fine inops fit. Qui aurū diligit. non iustificabitur: et q̄ insequitur consumptionē. replebitur ex ea. Multi dati sunt in auri casus: et facta ē in specie ipsius. pditio illoꝝ. Lignum offensionis ē aurum sacrificantiū: ue illis qui sectantur illud:

et omnis imprudens deperiet in illo. Beatus diues qui inuictus est sine macula. et qui post aurū non abijt: nec sperauit in pecunia et thesauris. Quis est hic et laudabimus eū: fecit enim mirabilia in uita sua. Qui probatus est in illo. et p̄fectus inuentus ē: et erit illi gloria eterna. Qui potuit transgredi. et non est transgressus: et facere mala. et non fecit. Ideo stabilita sunt bona illius in dño: et elemosinas illius enarrabit omnis ecclia sanctoꝝ. **S**upra mensam magnā sedisti: non aperias sup illam. faucem tuam prior. Non dicas. si multa sunt: que sup illam sunt. Memto: qm̄ malus est oculus neqm̄. Nequius oculo quid creatum est. Ideo ab omni facie sua lacrimabitur: cū uiderit. Ne extendas manū tuam prior: et in uidia contaminatus. erubescas. Non cōprimaris in cōuiuio. uino. **I**ntellige que sunt proximitui: ex te ipso. **V**tere q̄si homo frugi hys que tibi apponuntur: ut non cum manducas multū. odio habearis. Cessa p̄or causa discipline: et noli nimius ēē. ne forte offendas. **E**t si in medio multoꝝ sedisti. prior illis ne extendas manū tuam: nec prior poscas bibere. Quā sufficiens ē homini erudito. uinū exiguū: et in dormiendo nō laborabis ab illo. et n̄ senties laborem. **V**igilia

ra et tunc. uero in
 opus sanctatis i hom
 Deemerit: mane: et
 um ipso sicut dicitur.
 fueris in dno. uel
 medio et uome: et
 et n̄ adducis corpus
 trare. Audi me fili. et n
 me: et tu nouissimo i
 uerba mea. In omnib; dy
 lo uelut: et omis infir
 uerteret tibi. Splend
 uerba: benedixerit labia m
 et testimonij ueritatis
 In nouissimo parte: u
 dicit caritas: et testimo
 uer illis. uerum ē. **V**ig
 uo uos prouocare: im
 boni operum: uerum
 p̄parat ferrum durū: s
 uelut superboꝝ arguit: u
 uerum potatum. **C**qua uer
 uerba: uinū in sobrietate:
 et mod̄ moderate: etis sobri
 uerba: que nō in uerba
 et mod̄ defraudat ueram
 et mod̄ in uerba: et mod̄
 et mod̄ moderate: ab in
 uerba anime et cordis: uer
 uerba potatum. **S**antitas
 uerba: sobrius potat
 uerba: uerba: uerba
 uerba: et uerba multas
 uerba anime: uerba
 uerba. **C**urietatis
 cas. i p̄sentis offensio
 is uerba: et factes uer
 uerba uerba si arguas

et colera et tortura. uero infirmi-
to: sompnus sanitatis i homine
parco. Dormiet usq; mane: et aia
illius cum ipso delectabitur. Et si
coactus fueris in edendo multu.
surge e medio et uome; et refrige-
rabit te: et n̄ adduces corpori tuo
infirmitate. Audi me fili. et ne
spernas me: et in nouissimo iue-
nies uerba mea. In omnib; opib;
tuis esto uelox: et omnis infirmi-
tas n̄ occurrer tibi. Splendidu
in panib; benedicent labia mul-
tor: et testimoniu ueritatis illi
fidele. In nequissimo pane. mur-
murabit ciuitas: et testimoniu
nequicie illius. uerum e. Diligen-
tes in uino noli prouocare: mul-
tos enim exterminauit uinum.
Ignis probat ferrum duru: sic
uinu corda superboz arguet. in
ebrietate potatum. Qua uita
hominib;: uinu in sobrietate. Si
bibas illud moderate: eris sobrius.
Que est uita. que nō minuitur
uino: Quid defraudat uitam?
Mors. Uinum i iocunditate crea-
tum est. nō in ebrietate: ab initio.
Exultatio anime et cordis: uinu
moderate potatum. Sanitas e
anime et corporis: sobrius potus.
Uinum multu potatum: irrita-
tionē et iram. et ruinas multas
facit. Amaritudo anime: uinu
multum potatum. Ebrietatis
animositas. imprudentis offensio:
minorans uirtute. et facies nul-
nera. In conuiuio uini n̄ arguas

proximu: et non despicias cum i
iocunditate illius. Verba impro-
peru nō dicas illi: et nō premas
illum in repetendo. XVII

Rectorem te posuerunt: noli
extolli. Esto in illis: quasi
unius ex ipsis. Curam illoz habe.
et sic considera. et omni cura tua
explicita recumbe: ut letēris pp̄
illos. et ornamentu gr̄e accipias
coronam. et dignitate consequaris
congregationis. Loquere ma-
ior natu. decet enim te primum
uerbu diligentis scientia: et nō
impedias musicam. Ubi auditu
n̄ est non effundas sermonē: et
importune noli extolli in sapia
tua. Gemmula carbunculi in or-
namento auri: et compatio mu-
sicoz in conuiuio uini. Sicut in
fabricatione auri signum e fina-
ragdi: sic numerus musicoz in
iocundo et moderato uino. Audi
tacens: et pro reuerentia accedet
tibi bona gr̄a. Adolescens loque-
re in causa tua iux: cum necesse
fuerit. Si bis interrogatus fuīs:
habeat caput tuum responsum
tuu. In multis esto q̄si inscius:
et audi tacens simul et querens.
Et loqui in medio magnatoz n̄
psumas: et ubi sunt senes. non
multa loquaris. Ante grandinē
prebit choruscatio; et ante uere-
cundiam p̄bit gr̄a: et pro reue-
rentia accedet tibi bona gratia.
Et hora surgendi n̄ te trices. Pre-
curre autē prior in domu tuam;

ed d

et illic aduocare. et illic lude. et
age conceptiones tuas: et n̄ in
delictis et uerbo supbo. Super
hys omnibz benedicto dñm q̄
fecit te: et mebrantem te ab
omnibz bonis suis. Qui timet
dñm. excipiet doctrinam eius: et
qui uigilauerint ad illum. in
uenient benedictionem illius.
Qui querit legem replebitur
ab ea: et qui infidiose agit. et
scandalizabitur ab ea. Qui ti
ment dñm. inuenient iudicium
iustum: et iusticias quasi lum̄
accendent. Peccator homo uita
bit correptionē: et sc̄m uolun
tatem suam inueniet compati
onem. Vir consiliy nō disperdet
intelligentiā: alienus et super
bus n̄ primescet timorem. Crā
postq̄m fecit cum eo sine consi
lio: et suis insectationibz argue
tur. Fili. sine consilio nichil faci
as: et post factum non penite
bis. In uia ruine nō eas: et nō
offendes in lapides. Hec credas
te uie laboriose: ne ponas ani
me tue scandalū. Et a filijs tui
caue: et a domesticis tuis atten
de. In omni opere tuo: crede ex
fide anime tue. Hec est enī con
seruatio mandator. Qui credit
deo attendit mandatis: et qui
confidit in illo. non minoratus
Timenti dñm **XXIII** erit.
nō occurrent mala: sed in
temptatione d̄s illum conserua
bit. et liberabit a malis. Dapi

ens n̄ odit mandata et iustici
as: et non illidetur quasi in pro
cella nauis. Homo sensatus cre
dit legi dei: et lex illi fidelis. Et
interrogationē manifestat. pa
rabit uerbum: et sic deprecatus
exaudietur: et conseruabit disci
plinā. et tunc respondebit. Pre
cordia fatui quasi rota carri: et
quasi axis uersatilis cogitatus
illius. Equus emissarius. sic et
amicus subannator: sub omni
suprasedente humit. Quare die
diem superat. et iterum lux lu
cem. et annus annū. sol solem.
A domini scientia separati sunt:
facto sole et p̄ceptum custodien
te. Et imutabit tempa. et dies
festos ipsor. et in illis dies festo
celebrauerunt ad horam. Ex ip
sis exaltauit. et magnificauit d̄s:
et ex ipis posuit et in numerū
dierum. Et homines omnes de
sole. et ex terra: unde creatus est
adam. In multitudine discipli
ne domini separauit eos: et im
mutauit uias eor. Ex ipis bene
dixit et exaltauit: et ex hys sc̄i
ficauit. et ad se applicauit. Ex
ipis maledixit. et humiliauit: et
conuertit illos a separatōe illoz.
Quasi lutum figuli in manu
ipius plasmare illud et dispone
re: omnes uie eius sc̄m disposi
tionē eius: sic homo i manu il
lius qui se fecit. et reddet illi se
cundum iudiciū suum. Contra
malū bonū ē. et cōtra uitā mors:

sic et contra uitium iustū peccator. Et sic intueri: in omnia opa altissimi. Duo contra duo: unū contra unū. Et ego nouissimus uigilau; et quasi qui colligit a cinos post uindematores. in benedictione dei et ipse sperau; et quasi qui uindemat. repleui torcular. Respicite qm̄ non in soli laborau; sed omnib; exquirentib; disciplinam. Audite me magnati et omnes popli: ⁊ rectores ecclie aurib; percipite. Filio et mulieri. fratri et amico. nō des potestatem sup te in uita tua; et non dederis alij possessionem tuam: ne forte peniteat te. ⁊ de p̄ceris pro illis. Dum adhuc superes et aspiras: non imutabit te omnis caro. Melius est enī ut filij te rogent: qm̄ te respice re in manus filiorum tuorū. In omnib; operib; tuis p̄cellens esto: ne dederis maculam in gloriam tuam. In die consummationis dierum uite tue. et in tempe exitus tui: distribue hereditatem tuam. Cibaria et uirga et onus asino: panis et disciplina et opus seruo. Operatur in disciplina. et querit requiescere: laxa manus illi. et querit libertatē. Jugum et lorum curuant collū durum: et seruū inclinant operationes assidue. Seruo maliuolo tortura. et compedes: mitte illū in opationem ne uacet. Multam enī maliciam: docuit ociositas.

In opere constitue eum: sic enī concedet illum. Quod si non ob audierit. curua illum compedib; et nō amplifices super omnē carnem. Verum sine iudicio nichil facias graue. Si est tibi seruus fidelis: sit tibi quasi anima tua. Quasi fr̄em sic eum tracta: qm̄ in sanguine anime comparasti eum. Si leseris eum inuiste. in fugam conuertetur: et si extollens discesserit: quem queras. et ī qua uia queras illum. nescis.

Uana spes et mendacium insensato uico: et somnia extollunt imprudentes. Quasi qui apprehendit umbrā et p̄sequitur uentum: sic qui attendit ad uisa mendacia. Scdm̄ hoc uisio sompniorū. Ante faciem hōis: similitudo alterius hominis. Ab imundo quid mūdabitur. et a mendace quid uerum dicetur. Diuinitio erroris. et auguria mendacia. et sompna male facientū: uanitas est. Et sicut parturientis cor tuum fantasias patitur: nisi ab altissimo fuerit emissa uisitatio. Ne dederis in illis cor tuū. Multos enī errare fecerunt sompna: et exciderunt sperantes in illis. Sine iudicio consumabitur uerbum: et sapia in ore fidelis cōplanabitur. Qui nō temptatus ē. quid scit. Vir ī multis expertus cogitabit multa: et qui multa didicit. enarrabit intellectū. Qui n̄ est expertus:

sanctifica decimas tuas. Da altissimo scdm donatum eius; et i bono oculo adiuventione facito manuū tuarū: qm̄ retribuens ē dñs. et septies tantum reddet tibi. Noli offerre munera praua: non enī suscipiet illa. Et noli inspicere sacrificiū inuultū; qm̄ dñs iudex est: et non est apud illum gloria p̄sone. Non accipiet dñs p̄sonam in paup̄em: et dep̄cationē lesi exaudiet. Non despiciet preces pupilli: nec uiduam si effundat loquelam gemitus. Nonne lacrimae uiduae ad maxillam descendunt. et exclamatio eius sup̄ deducentem eas. A maxilla enim ascendunt usq; ad celū: et dñs exauditor. non delectabitur in illis. Qui adorat dñm. in oblectatione suscipietur: et peccatio illius usq; ad nubes p̄pinquabit. Oratio humiliantis se nubes penetrabit: et donec p̄pinquet. nō consolabitur: et non discedet donec altissimus aspiciat. Et dominus nō elongabit: s; iudicabit iustos: et faciet iudicium. Et fortissimus nō habebit in illis pacientiam. ut contribulet dorsum illorū; et gentib; reddet uindictā. donec tollat plenitudinē sup̄bor. et sceptrā iniquorū contribulet. donec reddat omnib; scdm̄ actū suos. et scdm̄ opera adē et scdm̄ p̄sumptionē illius. donec iudicet iudiciū plebis sue: et oblectabit iustos misericordia sua. Spectiosa di-

misericordia in tempore tribulationis: quasi nubes pluuie in tempore siccitatis. Misereatur dñs omnium et respice nos. et ostende nobis lucem miserationū tuarum; et imitte timorem tuū sup̄ gentes que non exquisierunt te. ut cognoscant qm̄ non ē dñs nisi tu: ut enarrēt magnalia tua. Alleua manū tuā sup̄ gentes alienas: ut uideant potentiam tuā. Sicut enī in conspectu eorū sc̄ificatus es in nobis. sic in conspectu nōro magnificaberis in eis; ut cognoscant te sicut et nos cognouimus: qm̄ non est dñs preter te dñe. Innoua signa: et immuta mirabilia. Glorifica manū: et brachiū dextrum. Excita furorem: et effunde iram. Extolle aduersarium: et afflige inimicū. Festina tempus; et memento finis: ut enarrent mirabilia tua. In ira flāme deuoretur qui saluatur: et qui pessimant plebē tuam inueniant p̄ditionē. Contere caput p̄ncipum et inimicorū: dicentium. non ē alius p̄ter nos. Congrega om̄s tribus iacob. et cognoscant quia nō est dñs nisi tu. ut enarrent magnalia tua: et hereditabis eos sicut ab initio. Misereatur plebi tue. sup̄ quam inuocatum est nom̄ tuum: et israel que coequali primogenito tuo. Misereatur ciuitati sanctificationis tue iherl̄m: ciuitati requietis tue. Reple syon inenarrabilib; uir-

002

tutib; tuis: et gl'a tua pplm tuū.
 Da testimoniū. quia ab inicio creature tue sunt: et suscita p'ca-
 tiones. quas locuti sunt in noie tuo pphete priores. Da mercedē sustinentib; te. ut pphete tui fideles inueniantur: et exaudi orationē seruoꝝ tuoꝝ. Scdm benedictionē aaron da pplō tuo; et dirige nos in uiam iusticie: ut sciant om̄s qui habitant terrā. quia tu es deus conspectoꝝ seculoy. Omnē escam manducabit uenter: et est cibus cibo melioꝝ. Fauces contingunt cibum: et cor insensatū uerba mendacia. Cor prauū dabit tristitiam: et homo rectus resistet illi. Omnem masculū excipiet mulier: et est filia melioꝝ filio. Species mulieris exhilarat faciem uiri sui: et sup omnē concupiscentiā hominis supducet desiderium. Si est lingua curationis: est et mitigationis et misericordie. Non ē uir illi? scdm filios hominū. Qui possidet mulierem bonā: inchoat possessionē. Adulterū scdm illum est: et columpna ut requies. Ubi nō est sepes diripietur possessio: et ubi non est mulier ingemiscit e gens. Cui credit. qui non habet nidum. Et deflectens ubicumq; obscurauerit: quali succinctus latro. exiliens de ciuitate ī ciuitatē.

Omnis amicus **XXVII**
 dicit. Et ego amicitiam copulau. Sed est amicus: solo

nomine amicus. Nonne tristitia inest usq; ad mortem. Sodalis aut et amicus: ad inimicitia conuertitur. O psumptio neq;issima; unde creata es. coopire aridam maliciam. et dolositatem illius. Sodalis amico conuocundatur ī oblectatione: et in tempe tribulationis adūsarius erit. Sodalis amico condolet causa uentris: et contra hostem accipiet scutū. Nō obliuiscaris amici tui in animo tuo: et non īmemor sis illius in operib; tuis. Noli consiliari cū socio tuo: et a zelantib; te absconde consiliū. Omnis consiliarius prodit consiliū: sed est consiliarius ī semetipō. A consiliario: serua animā tuam. Prius scito que sit illius necessitas. et quid ipse in animo suo cogitabit; ne forte mittat sudem in terrā. et dicat tibi. bona est uita tua: et ster e cōtrario. uidere quid tibi eueniat. Cū uiro irreligioso tracta de scitate. et cū iniusto de iusticia. et cū muliere de hys que emulatur; cum timido de bello. cū negotiatore de traiectione. cū emptore de uenditione. cū uiro liuido de gratis agendis. cū impijs de pietate. cum inhonesto de honestate: cū opario agrario de omni opere. cū operario annuali de consumatione anni. cū seruo pigro de multa opatione. Non attendas hys in omni consilio; sed cum uiro scō assiduus esto. quicūq; cognouens

natte timorem dei: car
 est scdm aiā tuam
 tribauerit in tenebris
 uerbo tibi. Et cor boni cō
 recum: non ē enim tibi
 illo. Anna uer se
 quāto uera: quā sepr
 p'cedes. sedentes in
 d' speulandū. Et in hys
 deperare altissimū: ut d
 ueritate uiam tuā. Au
 opera uerbi uerax p
 et ante omne actum
 m' scilicet. Verbum neqm
 dicit: ex quo quatuor p
 uenit: boni et mali. u
 nes: et dominatrix illoꝝ
 his lingua. Iste peritus n
 uoluit: et aie sue suau
 uoluptate loquitur olebil
 in omni re defraudabit: et
 in illa a dno gra data: o
 deperata defraudatus e
 sapientis anime sue sapien
 timis sensus illius lauda
 iste sapientis plebem suā e
 et fructus sensus illius fi
 iste: Iste sapientis implebitur
 rationib;: et uidentes. Ille
 dante data uiri in numer
 mos: alius aut tibi innumer
 iste: Sapientis in pplō hec
 d' honorem: et romen ill
 uenit in eternū. fili in u
 p'gra aiā tuam: et si fi
 p'rio des illi potestatem
 in omnia omnib;: expedit
 in omni aie omne genus

obseruante timorem dei: cuius anima est scdm animam tuam. Qui cumq; titubauerit in tenebris: non condolebit tibi. Et cor boni consilii statue tecum: non est enim tibi aliud plus illo. Anima uiri sci enunciat aliquando uera: quam septem circumspectores. sedentes in excelsum ad specularandum. Et in hys omnibus deprecare altissimum: ut dirigat in ueritate uiam tuam. Ante omnia opera uerbum uerax precedat te: et ante omnem actum consilium stabile. Verbum nequam: immutabit cor. ex quo quatuor partes oriuntur: bonum et malum. uita et mors: et dominatrix illorum est assidua lingua. Vir peritus multos erudiuit: et anime sue suauis est. Qui sophisticè loquitur odibilis est: in omni re defraudabit. Non enim est illi a domino gratia data: omnem enim sapientia defraudatus est. Est sapiens anime sue sapiens: et fructus sensus illius laudabilis. Vir sapiens plebem suam erudit: et fructus sensus illius fideles sunt. Vir sapiens implebitur benedictionibus: et uidentes illum laudabunt. Vita uiri in numero dierum: dies autem israel innumera biles sunt. Sapiens in populo hereditabit honorem: et nomen illius erit uiuens in eternum. Fili in uita tua tempta animam tuam: et si fuerit nequam. non des illi potestatem. Non enim omnia omnibus expediunt: et non omni anime omne genus

placet. Noli auudus esse in omni epulacione: et non te effundas super omnem escam. In multis enim escis erit infirmitas: et auuiditas appropinquabit usque ad coleram. Propter crapulam multi obierunt: qui autem abstinens est. adiciet uitam.

Honora medicum. **APLIX** propter necessitatem: etenim illum creauit altissimus. A deo est enim omnis medicina: et a rege accipiet donationem. Disciplina medici exaltabit caput illius: et in conspectu magnatorum collaudabitur. Altissimus de terra creauit medicinam: et uir prudens non abhorrebit eam. Nonne a ligno in dulcata est aqua amara: Ad agnitionem hominum: uirtus illorum. Et dedit hominibus scientiam altissimus: honorari in mirabilibus suis. In hys curans: mitigabit dolorem. Et ungentarius faciet pigmenta suauitatis: et unctiones conficiet sanitatis: et non consumabuntur opera eius. Pax enim dei: super faciem terre. Fili in tua infirmitate non despicias te ipsum: sed ora dominum: et ipse curabit te. Auerte a delicto. et dirige manus: et ab omni delicto munda cor tuum. Da suauitatem. et memoriam similaginis: et impingua oblationem. Et da locum medico. etenim illum dominus creauit: et non discedat a te: quia opera eius sunt necessaria. Est enim tempus: quando in manus eorum incurras. Ipsi uero dominum deprecabunt:

ut dirigat requiem eoz et sanita-
 tem. ppter conuersione eoz. **Q**
 delinquit in conspectu eius qui fe-
 cit illum: incidet in manus medi-
 ci. **F**ili in mortuu pduc lacrimas.
 et quasi dira passus incipe plo-
 rare: et scdm iudicium contege
 corpus illius: et non despicias se-
 pulturam ipius. **P**ropt delaturam
 aute amare fer luctum illi uno
 die: et consolare ppter tristitiam:
 et fac luctum scdm meritum eius
 uno die uel duobz: ppter detractio-
 ne. **A** tristitia enim festinat mors.
 et cooperit uirtutem: et tristitia
 cordis flectit ceruicem. **I**n abduc-
 tione pmanet tristitia: et substā-
 tia inopis scdm cor eius. **N**on de-
 deris in tristitia cor tuum: sed re-
 pelle eam a te: et memento no-
 uissimoz. et noli obliuisci. **N**eqz
 enim ē conuersio: et huic nichil
 proderis: et te ipm pessimabis.
Memor esto iudicii mei: sic enim
 erit et tuū. **M**ichi heri: et tibi ho-
 die. **I**n requie mortui. requiescere
 fac memoriā eius: et consolare il-
 lum in exitu sps sui. **S**apientiam
 scribe in tempe uacuitatis: et
 qui minoratur actu. sapiam pec-
 pter: quia sapia replebitur. **Q**ui
 tenet aratrum. et qui glatur in
 iaculo. stimulo boues agitāt: et
 conūsatur in operibz eoz: et nar-
 ratio eius in filis taurozū. **C**or
 suū dabit ad uersandos sulcos:
 et uigilia eius i sagina uaccar.
Sic omnis faber et architectus:

qui noctem tanqm diem tūfigit;
 qui sculpsit signacula sculpsilia: et
 assiduitas eius uariat picturam.
Cor suū dabit in similitudinē pi-
 cturę: et uigilia sua pficit opus.
Sic faber ferrarius sedens iuxta
 incidem: et considerans opus fer-
 ri. **V**apoz ignis uret carnes eius:
 et in calore fornacis concertatur.
Vox mallei innouat aurem ei:
 et contra similitudinē uasis oclis
 eius. **C**or suū dabit in consumati-
 onem opez: et uigilia sua ornabit
 impfectionē. **S**ic figulus sedens
 ad opus suū. et conuertens pedibz
 suis rotam: qui in sollicitudine
 positus ē semper ppter opus suū:
 et innumera est omnis opatio
 eius. **I**n brachio suo formabit lu-
 tum: et ante pedes suos curuabit
 uirtutē suam. **C**or suū dabit ut
 consumet linicionem: et uigi-
 lia sua mundabit fornacē. **O**m-
 nes hy in manibz suis speraue-
 runt: et unusquisqz in arte sua
 sapiens est. **S**ine hys omnibz nō
 edificatur ciuitas: et nō in habi-
 tabunt nec inambulabunt: et i
 eccliam non transibunt. **S**uper
 sellam iudicis non sedebunt. et
 testamentū iudicii nō intelligunt:
 neqz palam facient iudicium et
 disciplinā: et in parabolis nō in-
 ueniuntur. **S**z creaturā eui confir-
 mabit: et deprecatio illoz in ope-
 ratione artis: accōmodantes ani-
 mā suam. et conqurentes in le-
 ge altissimi.

ipiam amiqz omnia
 ptere sapiens: et in pph
 tr. **S**arratione uicou
 opz confecturabz: et i uer
 ma bolaz simul uicou
 a puerbz exquire: et
 dtes parabolaz conu
 medio magnatoz: m
 te in conspectu pfectis a
 e. **A**ntem altengnat
 traster: bona eni et ma
 mntz: tempabit. **C**or su
 ad uigilantem dilu
 in qui fere illum: et in con
 altissim deprecatur. **A**pe
 suū in oratione: et pro d
 s deprecatur. **S**i eni di
 opz uoluerit: spū intelligi
 nibe illum. **E**t ipse ratiqz
 tes mter eloqua sapie sue
 amone confecturabz: et i
 ptinge consilium eius et
 ipiam: et in abscondis si
 uoluntate. **I**ste palam facie
 tūā dōctine sue: et in lege
 uenit dōi glabatur. **C**ollau
 uisim sapiam eius: et uig
 suū dēbetur. **N**on receder
 tūā eius: et nomen eius re
 a generatōie i genera
 sapientia eius enarrabit
 et laudem et enuntiat
 qz manent nom eius. de
 plus qm mille: et si te
 ptere illi. **A**ll huc confi
 marm: ut furore eni
 su. **E**t in uoce dicit. **O**
 que dūm fructus: et qz

Sapientiam antiquorum omnium exquiret sapiens: et in prophetis uocabitur. Narrationem uerborum nominatorum conseruabit: et in uersutias parabolarum simul introibit. Occulta uerborum exquiret: et in absconditis parabolarum conisabitur. In medio magnatorum ministrabit: et in conspectu presidis apparebit. In terram alienigenarum gentium transiet: bona enim et mala in omnibus temptabit. Cor suum tradet ad uigilandum diluculo. ad dominum qui fecit illum: et in conspectu altissimi deprecabitur. Aperiet os suum in oratione: et pro delictis suis deprecabitur. Si enim dominus magnus uoluerit: spiritu intelligente replebit illum. Et ipse tanquam ymbres mittet eloquia sapientie sue: et in oratione confitebitur domino. Et ipse diriget consilium eius et disciplinam: et in absconditis suis consiliabitur. Ipse palam faciet disciplinam doctrine sue: et in lege testamenti domini gloriabitur. Collaudabunt multi sapientiam eius: et usque in seculum non delebitur. Non recedet memoria eius: et nomen eius requiratur a generatione in generationem. Sapientiam eius enarrabunt gentes: et laudem eius enuntiabit ecclesia. Si permanserit nomen eius. derelinquet plus quam mille: et si requieuerit. perdetur illi. Adhuc consiliabor ut enarrem: ut furore enim repletus sum. Et in uoce dicit. Ob audite me diuini fructus: et quasi

rosa plantata super riuos aquarum. fructificate. Quasi lybanus: odorem suauitatis habere. Florete flores. quasi lilium date florem: et frondete in gratiam: et collaudate canticum. et benedicite dominum in operibus suis. Date nomini eius magnificentiam: et confitemini illi in uoce labiorum uerborum. in canticis labiorum et cytharis: et sic dicetis in confessione. Opera domini uniuersa: bona ualde. In uerbo eius stetit aqua sicut congeries. et in sermone oris illius sicut exceptoria aquarum: quoniam in precepto illius placor fit: et non est minor ratio in salute ipsius. Opera omnis carnis coram illo: et non est quicquam absconditum ab oculis eius. A seculo usque in seculum respicit: et nichil est mirabile in conspectu eius. Non est dicere. quid est hoc aut quid est illud: omnia enim in tempore suo querentur. Benedictio illius: quasi fluuuius inundabit. Et quomodo cathachismus a ridam inebriauit: sic ira ipsius gentes que non exquisierunt eum hereditabit. Quomodo conuertit aquas in siccitatem. et siccata est terra. et uie illius uis illoz directe sunt: sic peccatoribus offensiones in ira eius. Bona bonus creata sunt ab initio: sic nequissimis bona et mala. Iudicium necessarie rei uite hominum: aqua. ignis. et ferrum. sal. et lac. et panis similia. gineus. et mel. et botrus uue. et

dulcabitur: et in ea iuuet the-
 saurū. Fili. edificatio ciuitatis cō-
 firmabit nomen: et super hanc
 mulier imaculata computabitur.
 Vinum et musica letificant cor:
 et sup utraq; dilectio sapie. Ty-
 bie et psalterium suauem faciunt
 melodiam: et sup utraq; lingua
 suauis. Grām et speciem deside-
 rabit oculus: et sup hec uirides
 sationes. Amicus et socialis in
 tempe conuenientes: et super u-
 trosq; mulier cū uiro. Frēs in ad-
 uitōiū in tempe tribulationis:
 et super eos misericōdia liberabit.
 Aurum et argentū et cōstitutio
 pedum: et sup utrumq; consiliū
 beneplacitū. Facultates ⁊ uirtu-
 tes exaltant cor: et sup hec timor
 dñi. Non est in timore dñi. mino-
 ratio: et non ē in eo inquirere ad-
 uitōiū. Timor dñi sicut paradisus
 benedictionis: et sup omnē glori-
 am opuerunt illum. Fili. in tempe
 uite tue ne indigeas: melius est
 enī mori qm̄ indigere. Vir respi-
 ciens in mensam alienā: non ē
 uita eius in cogitatione uictus;
 alit enim aiām suam cibus alie-
 nis. Vir autē disciplinatus et e-
 ruditus: custodiet se. In ore im-
 prudentis condulcabitur inopia:
 et in uentre eius ignis ardebit.

O mors qm̄ amara **XVII**
 Est memoria tua. homini
 pacem habenti in substantiis su-
 is: uiro quieto. et cuius uie dire-
 cte sunt in omnibz: et adhuc ualen-

ti accipe cibum. **O** mors qm̄ bonū
 est iudiciū tuū homini indigenti.
 et qui minoratur uiribz. defecto
 etate. et cui de omnibz cura est: et
 incredibili qui perdit sapiām. No-
 li metuere iudiciū mortis. Memē-
 to que ante te fuerunt: et que su-
 puentura sunt tibi. Hoc iudiciū
 a dño. omni carni. Et que sup-
 uenient tibi in beneplacito al-
 tissimi: siue decem. siue centum.
 siue mille anni. Non est enim ī
 inferno accusatio uite. Fili. abho-
 minationū fiunt filii peccōz: et
 qui conūsantur secus domos im-
 pioz. Filioz peccatoz periet he-
 reditas: et cum semine illoz assi-
 duitas obprobri. De patre impio
 queruntur filii: qm̄ ppter illum
 sunt in obprobrio. De uobis uiri
 impy: qui dereliquistis legem al-
 tissimi. Et si nati fueritis. ī ma-
 ledictionē nascemini: et si mor-
 tui fueritis. ī maledictione erit
 pars uīa. Omnia que de terra
 sunt in terram conuertentur: sic
 impy a maledicto in perditionē.
 Luctus hominū in corpore ipoz:
 nomen autē impioz delebitur. Cu-
 ram habe de bono nomine: hoc
 enī magis pmanebit tibi. quā
 mille thesauri magni et pretiosi.
 Bone uite numerus dierum: bo-
 num autē nom̄ pmanebit in eio.
 Disciplinam in pace conseruate
 filii. Sapia enim abscondita et
 thesaurus inuisus: que utilitas
 in utrisq; Melior est homo qui

abscondit stulticiam suā: quā homo qui abscondit sapientiā suam. Verū tamen reueremini i hijs: que procedunt de ore meo. Non est enim bonū omnē irreuerentiā obseruare: et n̄ omnia omnib; bene placent in fide. **C**rucescite a patre et a matre de fornicatione. et a p̄sidente et a potente de mendatio. a principe et a iudice de delicto. a synagoga et plebe de iniquitate. a socio et amico de iniusticia; et de loco in quo habitas de furto. de ueritate dei et testamento. de discubitu in panib;. et ab obfuscatione dati et accepti. a saluantib; de silentio. a respectu mulieris fornicarie: et ab auersione uultus cognati. **N**e auertas faciem a proximo tuo. **E**t ab auferendo parrem: et nō restituendo. **N**e respicias mulierē alieni uiri; et ne scruteris ancillam eius: neq; steteris ad lectum ei. **A**b amicis de sermonib; impperi: et cū dederis. ne impropetes. **XIIII**

Non duplices sermonē auditus. de reuelatione sermoni absconditi; et eris uere sine confusione: et inuenies grām in cōspectu omnium hominū. **N**e pro hijs omnib; confundaris: et ne accipias p̄sonam ut delinquas. **D**e lege altissimi et testamento. de iudicio iustificare impium. de uerbo socioꝝ et uiatoꝝ. et de datione hereditatis amicor; de equa

litate statere et ponderū. de acquisitione multor; et paucor;. de corruptione emptionis et negotiator;. et de multa disciplina filioꝝ: et seruo pessimo latus sanguinare. **S**up mulierē neq̄m: bonū est signum. **U**bi manus multe sūt claude. et q̄cumq; trades numera. et appende: datum uō ⁊ acceptum omne describe. **D**e disciplina insensati et fatui: et de seniorib; qui iudicantur ab adolescentib;. **E**t eris eruditus in omnib;: et probabilis in conspectu omnium uiroꝝ. **F**ilia patris abscondita ē. uigilia et sollicitudo eius aufert sompnū; ne forte i adolescentia sua adulcera efficiatur. et cum uiro cōmorata odibilis fiat. neq̄ndo polluiatur in uirginitate sua. et in paternis suis grauida inueniatur: ne forte cū uiro cōmorata transgrediatur. aut certe sterilis efficiatur. **S**up filiam luxuriosā confirma custodiam; ne q̄ndo faciat te in obprobrium uenire inimicis. a detractione in ciuitate. et abiectioe plebis: et cōfundat te in multitudine populi. **O**mnium homini noli intendere in specie: et in medio mulierū noli commorari. **D**e uestimentis enī procedit tineā: et a muliere iniquitas uiri. **M**elior est iniquitas uiri. quam mulier benefaciens: et mulier cōfundens in obprobrium. **N**emoz ero igitur opum dñi: et que uidi annuntiabo. **I**n sermonib; dñi:

et res. Sol illuminans p om
perit: et glā dñi plerum
is erit. **H**omine dñi fecit
s marate omnia mirabi
que confirmat dñs oī
solus in glā sua: **A**ly:
oz homini inuestigant:
hita a eorum excoꝝtaur:
ore enī dñs omne sciam.
p̄or in signum cui annū
que p̄ceperunt: et que sup
na sunt. reuelans uestigia
et non p̄ceperit illum
rogatus. et n̄ abscondit
uultus sermo. **S**ignalia
uere deuorant. que est an
si utiq; in seim; neq; abie
neq; mutatur: et non
tantes consilio. **E**uā de
na sunt omnia opa eui:
in firmam que est con
s. **D**ona a hec uiuunt et
in seim; et in omī neces
taria obaudiunt ei. **O**m
uolens. enim contra unū:
sine quocūq; creesse. **A**u
de confirmabit bona. **E**t
uolunt uidentis glām ei.
uolens firma. **XIIII**
enī pulchritudo eius ē:
et in uisione glē. **S**ol in
annuntians in circuitu: uas
uile opus exressi. **I**n mer
tate terram: et in cōspe
us eius quis poterit sust
inacem ostendens: in
uolens. **T**riplex sal ex
uolens. radios igneos ex

opera eius. Sol illuminans p omnia respexit: et gl'a dñi plenum est opus eius. Nonne dñs fecit sanctos enarrare omnia mirabilia sua. que confirmavit dñs oī potens. stabilis in gl'a sua. Abyssum et cor hominū inuestigavit: et in astutia eorum excogitavit. Cognovit enī dñs omnē sciam. et inspexit in signum eui. annūtiāns que p̄terierunt. et que sup uentura sunt. reuelans uestigia occultor: et non preterit illum omnis cogitatus. et n̄ abscondit se ab eo ullus sermo. Magnalia sapientie sue decoravit. que est ante seculū et usq; in seculū; neq; abietum ē neq; minuitur: et non eget alicuius consilio. Quā desiderabilia sunt omnia opa eui: et tanq̄m scintillam que est considerare. Omnia hec uiuunt et manent in seculū: et in omī necessitate omīa obaudiunt ei. Omnia duplicia. unū contra unū: et non fecit quicq̄m deesse. Uni uscuusq; confirmabit bona. Et quis satiabitur uidens gl'am ei?

Altitudinis firma. **XLIII.**
 Altitudinis pulchritudo eius ē: species celi in uisione gl'e. Sol in aspectu annūtiāns in exitu: uas admirabile. opus excelsi. In meridiano exiit terram; et in cōspectu ardoris eius quis poterit sustinere. Fornacem custodiens: in operib; ardoris. Tripliciter sol exurens montes. radios igneos ex

sufflans: et refulgens. radius suus obcecat oculos. Magnus dñs qui fecit illum: et in sermonib; eius festinabit iter. Et luna ī omniū; in tempore suo: ostensio tempis. et signum eui. A luna: signum diei festi. Luminare qd̄ minuit in consumatione; mensis sc̄lm nom̄ eius est: crescens admirabiliter in consumatione. Mas castroꝝ in excelsis: in firmamento celi resplendens gloriosa. Species celi gl'a stellatum: mundū illuminans in excelsis dñs. In uerbis sc̄is stabunt ad iudicium: et non deficient in uigiliis suis. Uide arcum: et benedic q̄ fecit illum. Valde speciosus est in splendore suo: girauit celum in circuitu gl'e sue. Manus excelsi: aperuerunt illum. Imperio suo accelerauit niuem: et accelerat choruscationes emittere iudici sui. Propterea aperti sunt thesauri: et euolauerūt nebule sicut aues. In magnitudine sua posuit nubes: et contracti s̄ lapides grandinis. In conspectu illius comouebuntur montes: et in uoluntate eius aspirabit notus. Vox tonitruū eius uerberabit terrā: tempestas aquilonis. et congregatio sp̄s. Et sicut auis deponens ad sedendū aspergit niuem: et sicut locusta demergens. descensus ei. Pulchritudinem coloris eius admirabitur ocl's: et sup ymbrem ei. expauescit cor. Celu sicut salem

pace sepulta sunt: et nomen eorū
 uiuet in generationes et genatio
 nes. Sapientia ipsorum narrent populi:
 et laudem eorum nunciet ecclesia. Noe
 placuit deo. et translatus est in
 paradysum: ut det gentibus sapien
 tiam. Noe inuentus est perfectus
 iustus: et in tempore iracundie
 factus ē reconciliatio. Ideo dimis
 sum ē reliquū terre: cum factū est
 diluuiū. Testamenta sepi posita
 sunt apud illum: ne deleri possit
 diluuiū omnis caro. Abrahā ma
 gnus pater multitudinis gentiū:
 et non ē inuentus similis illi in
 glā. Qui conseruauit legem excel
 si: et fuit in testamento cum illo.
 In carne eius stare fecit testamē
 tum: et in temptatione inuētus
 est fidelis. Ideo uireurando dedit
 illi glā in gente sua; crescere il
 lum quasi terre cumulum. et ut
 stellas exaltare semen eius: et he
 reditare illos a mari usq; ad mare.
 et a flumine usq; ad terminos fr̄e.
 Et ysaac eodem modo fecit: ppter
 abrahā patrem ipsius. Benedic
 tionē omniū gentiū dedit illi dñs:
 et testamentū confirmauit sup
 caput iacob. Agnouit eū in bene
 dictionibus suis; et dedit illi heredi
 tatem: et diuisit illi partem in
 tribub; duodecim. Et conseruauit
 illi homines miscellie: inuenien
 tes gratiam in oculis oīs carnis.

Dilectus deo et **XLVI**
 hominibus moyses: cui me
 moria in benedictione ē. Simile

illum fecit in glā sanctorum: et mag
 nificauit eum in timore inimicorum:
 et in uerbis suis monstra placuit.
 Glorificauit illum in conspectu re
 gum; et iussit illi coram populo suo:
 et ostendit illi glā suam. In
 fide et lenitate ipsius sc̄in fecit
 illum: et elegit eum ex omni car
 ne. Audiuit enī eum et uocem ip
 sius: et induxit illū in nubem.
 Et dedit illi precepta. et legem
 uite et discipline: docere iacob
 testamentū. et iudicia sua isrl̄.
 Excelsum fecit aaron fr̄em suū:
 et similem sibi de tribu leui. Sta
 tuit ei testamentū eternū: et de
 dit illi sacerdotium gentis: et be
 atificauit illū in gloria. Et circū
 cinxit eum zona iusticie: et indu
 it eū stola glorie: et coronauit eū
 in uasis uirtutis. Circūpedes ⁊
 femoralia et humerale posuit ei;
 et cinxit eum tintinnabulis au
 reis plurimis in giro. Dare sonitū
 in incessu suo: auditum facere so
 nitum ī templo. in memoriā fili
 is gentis sue. Strolam sc̄am. auro
 et iacincto et purpura. opus tex
 tile uiri sapientis iudicio et ueri
 tate pediti: torto cocco. opus ar
 tificis. gemmis p̄ciosis figurati
 in ligatura auri. et ope lapida
 ry sculptis. in memoriā secundū
 numerū tribuū isrl̄. Corona au
 rea sup mitram eius. expressa si
 gna sanctitatis: glā honoris et
 opus uirtutis. desiderio oculorū
 ornata. Sic pulchra ante ipm

non fuerunt talia: usq; ad orientem. Non ē indutus illa alienigena aliquis: sed tantū filii ipsius soli. et nepotes eius p omne tempus. Sacrificia ipsius: consumpta sunt igni cotidie. Compleuit moyses manus eius: et unxit illum oleo scō. Factum ē illi in testamentū eternū. et semini eius sicut dies celi: fungi sacerdote et habere laudem: et gloriificari populum suū in nomine suo. Ipse elegit ab omni uiuente: offerre sacrificiū deo. incensum et bonum odorem in memoriā. placare populo suo. Et dedit illi in pceptis suis potestatem. in testamentis iudiciorū: docere iacob testimonia. et in lege sua lucem dare israel. Quia contra illum steterunt alieni: et ppter inuidiam circūderunt illum ī deserto homines qui erant cū dathan et abiron. et congregatio chore. in iracundiā. Vidit dñs dñs. et nō placuit illi: et consumpti sūt in impetu iracundie. Fecit illis monstra: et consumpsit illos in flāma ignis. Et addidit aaron glām: et dedit illi hereditatē: et pmitias frugum terre diuisit illi. Panem ipsis ī primis parauit: in sacietatem. Nam et sacrificia dñi edent: que dedit illi et semini eius. Ceterū in terra gens nō hereditauit: et pars non ē illi in gente. Ipse est enim pars eius: et hereditas. Phinees filius eleazari tercius in

glā est: imitando eū in timore dei. et stare in reuerentia gentis. In bonitate et alacritate anime sue: placuit deo et israel. Ideo statuit illi testamentū pacis. et pncipem scō et gentis sue: ut sit illi et semini eius sacerdotū dignitas in eternū. Et testamentum dauid regis filii yesse de tribu iuda. hereditas ipsi et semini eius: ut daret sapiām in cor nrm. uidicare gentem suā in iusticia. ne abolerentur bona ipsorū: et glām ipsorū in gentē eorū eternam fecit.

Horns in bello **XLVII**

Phenauē successor moysi in prophis; qui fuit magnus scdm nomen suū. maximus in salutē electorū dei. expugnare insurgentes hostes: ut consequeretur hereditatem israel. Quam glām adeptus est in tollendo manus suas: et iactando contra ciuitates rüpheas. Quis ante illum sic restitit. Nam hostes ipse dñs percussit. Aut non in iracundia eius impeditus ē sol. et una dies facta est quasi duo. Inuocauit altissimū potentē: in oppugnando inuicos undiq;. Et audiuit illū magnus et scūs deus: in saxis grandinis uirtutis ualde fortis. Impetum fecit contra gentem hostilem. et in descensu perdidit contrarios: ut cognoscant gentes potentiam eius. quia contra dñm pugnare nō est facile: et secutus est a tergo potentes. Et in dieb; moysi misericordiam

se. et calid filius rephone
 uera hostem: exphibere
 a pñs. et pñgeret mur
 dicit. Et ipi duo coltraui.
 fuit dicitur: a numero
 et tñlii pñtum: induit
 hereditatem. in terra que
 iat et mel. Et dedit dñs
 h hereditatē. et usq; in se
 pmanere illi uirtus. ut
 heret in excelsum terre lo
 rionem. ipius obtinuit he
 ritatē: ut uiderent omis filii
 dñm. et obsequi scō deo.
 in frugū suo rōte. quoy
 inuocauit cor: qui non a
 lio dño: ut sit memoria
 hereditatione: et ossa eorū
 in loco suo. Et nomen
 uirtutem: pmanente
 in scō: uirtorū glā. Dile
 ctio suo sanuēt. ppha
 uant imperiū: et unxit
 in pñt sua. In lege dñi
 uirtutem: et uirtutem
 dñi in fide sua. pñtis ē
 in uirtutis suis
 uirtutem dñm lucis. Et
 in dñm dñm potentem. ī
 uirtutem hostes rēuēstantes
 in uirtutem uirtu. in uirtu
 uirtutem de celo dñs: in so
 pñt uirtutem fecit uocem
 uirtutem pñtis tyriorū.
 lucis pñtis. Et ante
 dñm uirtutem et scō: resti
 tuitur ī conspectu dñi et
 uirtutem et usq; ad caluamē

fecit ipse. et caleb filius iephone stare contra hostem: et prohibere gentem a peccis. et pstringere murmur malicie. Et ipsi duo constituti. a piculo sunt liberati: a numero sexcentorum milium peditum: inducit illos in hereditatem. in terra que manat lac et mel. Et dedit dominus ipsi caleb fortitudinem. et usque in senectutem permansit illi uirtus. ut ascenderet in excelsum terre locum; et semen ipsius obtinuit hereditatem: ut uiderent omnes filii israel quia bonum est obsequi sancto deo. et iudices singuli suo nomine. quorum non est corruptum cor. qui non auersi sunt a domino; ut sit memoria illorum in benedictione: et ossa eorum pululant de loco suo. Et nomen eorum permansit in eternum: permansente ad filios eorum sanctorum uiuorum gloria. Dilectus a domino deo suo samuel propheta domini. renouauit imperium: et unxit principes in gente sua. In lege domini congregationem iudicauit: et uidit dominus iacob. Et in fide sua probatus est propheta; et cognitus est in uerbis suis fidelis: quia uidit dominum lucis. Et inuocauit dominum omnipotentem. in oppugnando hostes circumstantes undique: in oblatione uiri inuolati. Et in tonitru de celo dominus; in sonitu magno auditam fecit uocem suam: et contriuit principes tyriorum. et omnes duces philistinum. Et ante tempus finis uite sue et seculi: testimonium prebuit in conspectu domini et christi. Pecunias et usque ad calciamentum

ta ab omni carne non accepit: et non accusauit illum homo. Et post hoc dormiuit; et notum fecit regi. et ostendit illi finem uite sue: et exaltauit uocem eius de terra in propheta. delere impietatem gentis.

Post hec sunt **XLVII**
 Prexit nathan propheta: in diebus dauid. Quali adeps separatus a carne: sic dauid a filiis israel. Cum leonibus lussit quasi cum agnis: in uersis similiter fecit. sicut cum agnis ouium. In iuuentute sua numquam non occidit gigantem. et abstulit obprobrium de gente. In tollendo manum in saxo funde. deiecit exultationem golie: ubi inuocauit dominum omnipotentem. Et dedit in dextera eius tollere hominem fortem in bello: et exaltare cornu gentis sue. Sic in decem milibus glorificauit eum. et laudauit in benedictionibus domini: in offerendo illi glorie coronam. Contriuit enim inimicos undique. et extirpauit philistinum contrarios: usque in hodiernum diem. Contriuit cornu ipsorum: usque in eternum. In omni opere dedit confessionem sancto. et excelso: in uerbo glorie. De omni corde suo laudauit dominum; et dilexit dominum qui fecit illum: et dedit illi contra inimicos potentiam. Et stare fecit cantores contra altare: et in sono eorum dulces fecit modos. Et dedit in celebrationibus decus; et ornauit tempora usque ad consummationem uite: ut laudarent nomen sanctum

dñi. conciliare cor patris ad filiū:
 et restituere tribus iacob. Beati
 sunt qui te audierūt: et in amicitia
 tua decorati sunt. Nam nos uita
 uiuimus tantū: post mortem autē
 non erit tale nomen nr̄m. Helias
 qui in turbine reclusus est: et in he
 lyseo completus ē sp̄s eius. In dieb;
 suis nō p̄tinuit p̄ncipem; et poten
 tia nemo uicit illum. nec superauit
 illum uerbū aliqd̄: et mortuū pro
 ph̄auit corpus eius. In uita sua
 fecit monstra: et in morte mirabi
 lia opatus est. In omnib; istis nō
 penituit p̄ls. et non recesserunt a
 p̄ctis suis; usq; dum abiecti sūt
 de terra sua: et dispersi sunt in
 omnē terram. Et relicta est gens
 perpauca: et p̄nceps in domo da
 uid. Quidam ip̄oz fecerunt qd̄
 placeret deo: alij autē multa cō
 miserunt p̄ctā. Ezechias muni
 uit ciuitatem suam; et induxit ī
 medium ei aquam: et fodit ferro
 rupem. et edificauit ad aquā pu
 teum. In dieb; ip̄ius ascendit sen
 nachetib. et misit rāpsacem: et
 sustulit manū suam contra illos.
 Et extulit manum suā in syon: et
 superbus factus est potentia sua.
 Tunc mota sunt corda et manus
 ip̄oz: et doluerunt quasi parturi
 entes mulieres. Et inuocauerunt
 dñm misericordem; et expanden
 tes manus. extulerunt ad celum:
 et sc̄is dñs deus audiuit cito uo
 cem ip̄oz. Non est cōmemoratus
 peccatorū illoꝝ; neq; dedit illos

inimicis suis: sed purgauit illos ī
 manu ysaię p̄phete sancti. Deiecit
 castra assyrioz: et contriuit illos
 angl̄s dñi. Nam fecit ezechias
 quod placuit deo; et fortiter iuit
 in uia dauid patris sui: quā man
 dauit illi ysaias p̄ph̄a magnus. ⁊
 fidelis in conspectu dei. In diebus
 ip̄ius retro rediit sol: et addidit
 regi uitam. Sp̄u magno uidit ul
 tima: et consolatus est lugentes
 in syon. usq; in sempiternū. Osten
 dit futura. et abscondita: ante
 quam euenirent.

Memoria iosie in compositōe
 odoris facta: opus pigmen
 tary. In omni ore quasi mel in
 dulcabitur eius memoria: et ut
 musica in conuiuio uini. Ip̄e est
 directus diuinitus ī penitentiā
 gentis: et tulit abhominaciones
 impietatis. Et gubernauit ad
 dñm cor ip̄ius: et in dieb; p̄ctoz
 corroborauit pietatem. Preter da
 uid et ezechiam et iosiam: om̄es
 reges cōmiserunt peccatū. Nam
 reliquerunt legem potentis. reges
 iuda: et cōtempserunt timorem
 dei. Dederunt enī regnū suum a
 liis: et gl̄am suā alienigene gen
 ti. Incenderunt electā ciuitatem
 sanctitatis: et desertas fecerunt
 uias ip̄ius ī manu iheremie. Nā
 male tractauerunt illum qui a
 uentre matris consecratus est. p̄
 pheta: euertere et eruere et p̄dere.
 et iterum edificare et renouare.
 Ezechiel qui uidit conspectum

204

glorie: quā ostendit illi in curru cherubin. Nam cōmemoratus ē inimicōz in ymbze: benefacere illis qui ostenderūt uias rectas. Et duodecim ppharum ossa: pululant de loco suo. Nam corroboraauerunt iacob: et redemerūt se in fide uirtutis sue. Quomodo amplificemus zorobabel: Nā et ipse quasi signum: in dextera manu isrl. Et ihm filium ioseph: Qui in dieb; illis edificauerunt domū: et exaltauerunt templū sc̄m dño: paratum in glām sempiternā. Et neemias in memoria multi tempis: qui erexit nobis muros euerfos. et stare fecit portas et seras: qui erexit domos nr̄as. Nemo natus ē in tra: qualis enoch. Nam et ipse: receptus ē a terra. Et ioseph qui natus est homo princeps fratrum: firmamentū gentis: rector fratru. stabilimentū pli. Et ossa ipius uisitata sunt: et post mortem pphauerunt. Seth et sem. apud homines glām adepti s̄: et sup omne aīam i origine adam. **S**imon onie filius. sacerdos magnus: qui in uita sua susculit domū: et in dieb; suis corroborauit templū. Templi etiā altitudo ab ipso fundata est: duplex edificatio. et excelsi parietes templi. In dieb; ipius emanauerunt putei aquar: et quasi mare adimpleri sunt supra modū. Curauit gentem suā: et libauit

eam a pditione. Qui pualuit amplificare ciuitatem: qui adeptus est glām in conūlatione gentis: et ingressum domus et atrij amplificauit. Quasi stella matutina in medio nebulę: et quasi luna plena in dieb; suis lucet. et quasi sol resurgens: sic ille effulgit in templo dei. Quasi arcus resurgens inter nebulas glē: et quasi flos rosarum in dieb; uernis: quasi lilia que sunt in transitu aque: et quasi thus redolens in dieb; estatis. Quasi ignis effulgens: et thus ardens in igne. Quasi uas auri solidum: ornatum omni lapide p̄cioso. Quasi oliua pillulans: et cypressus in altitudine se tollens. In accipiendo ipm stolam glē. et uestiri eum consumatione uirtutis: in ascensu altaris sc̄i. glām dedit sc̄itatis amictum. In accipiendo aut partes de manu sacerdotum: et ipse stans iuxta aram. Circa illū corona fr̄m. quasi plantatio cedri in monte libano: sic circa illum steterunt quasi rami palme: et omnes filii aaron in gloria sua. Oblatio aut dñi in manib; ipoz: coram omni synagoga isrl. Et consumatione fungens in aram. amplificare oblationē excelsi regis: porrexit manū suam in libatione: et libauit de sanguine uue. Effudit in fundamento altaris odorem diuinū: excelso p̄ncipi. Tunc exclamauerūt filii aaron. in tubis ducti

memoria: et audita fecerunt
magna in memoriam
et omnes p̄s simul
et ceterum in fa
adare dñm de
omnipo
Et amplificate
illeres in uerb; suis:
factus est so
plenus. Et roga
excellum in p̄ce.
est honor dñi:
Tunc
suas exiit
f̄ctoz
alabus suis.
Et
uolens
Et plus
magna fe
dies
f̄ctoz
m̄sciam.
et
p̄
cedere israhel
ut liberet
Dnas gentes o
non
Qui seder
er
in syri
capie et dista
iste fi
qui re
Be
bonis.
lapp

lib; sonuerunt: et auditā fecerūt
uocem magnā in memoriā co-
ram deo. Tunc omnis pl̄s simul
propauerunt; et ceciderunt in fa-
ciem sup̄ terram. adorare dñm de-
um suum: et dare preces omnipo-
tenti deo excelso. Et amplificaue-
runt psallentes in uocib; suis:
et in magna domo factus est so-
nus suauitatis plenus. Et roga-
uit pl̄s dñm excelsum in prece.
usq; dum p̄fectus est honor dñi:
et munus suū p̄fecerunt. Tunc
descendens manus suas extulit
in omnē congregationem filioꝝ
isrl̄: dare gl̄am deo a labijs suis.
et in nomine ip̄ius gloriari. Et
iterauit orationem suā: uolens
ostendere uirtutē dei. Et plus
orauit dñm omnium. qui magna fe-
cit in omni terra; qui auxit dies
nr̄os a uentre matris nr̄e. et fecit
nobiscum sc̄dm suam misericordiam.
dedit nobis iocunditatē cordis. et
fieri pacem in dieb; nr̄is in isrl̄ p̄
dies sempiternos: credere israhel
nobiscū esse m̄iam dei. ut liberet
es in dieb; suis. Quas gentes o-
dit anima mea: terra autē non
est gens quā oderim. Qui sedet
in monte seyr et philistim: et
stultus pl̄s qui habitat in hyci-
mis. Doctrinam sapie et disci-
pline scripsit in codice isto ihs fi-
lius syrach iherosolimita: qui re-
nouauit sapiam de corde suo. Be-
atus qui in istis uersatur bonis.
Qui ponit illa in corde suo: sapi-

ens erit semp. Si enim hec fecerit.
ad omnia ualebit: quia lux dei
uestigium eius est. **III**

Confitebor tibi dñe rex: et col-
laudabo te dñm saluatorem
meum. Confitebor nomini tuo.
qm̄ adiutor et protector factus
es michi: et liberaisti corpus meū
a perditione. a laqueo lingue ini-
que. et a labijs operantiū men-
datum. Et in conspectu astanti-
um factus es m̄ adiutor; et libe-
rasti me sc̄dm multitudinē misere-
cordie nominis tui a rugientib;
p̄paratis ad escam. de manib; que
rentiū aiām meam. et de multis
tribulationib; que circumdederunt
me. a pressura flame que circū-
dedit me. et in medio ignis non
sum estuatus: de altitudine uen-
tris inferi. et a lingua conuulsa
et a uerbo mendaciū. a rege iniq;
et lingua iniusta. Laudabit usq;
ad mortem aiā mea dñm: et uita
mea appropinquans erat inferno
deorsum. Circumdederūt me un-
diq; et non erat qui adiuuaret.
Respicens eram ad adiutorium
hominū: et nō erat. Memoratus
sum misericordie tue dñe et cooperati-
onis tue. que a seculo sunt: qm̄ e-
rius sustinentes te. et liberas eos
de manib; gentiū. Exaltasti sup̄
terrā habitationē meam: et pro
morte defluenti deprecatus sū. In-
uocaui dñm patrem dñi mei: ut
non derelinquat me in die tribu-
lationis mee ⁊ in tempe superboꝝ.

404

sine adiutorio. Laudabo nom̄ tuū
 assidue: et collaudabo illud in
 confessione. Et exaudita est ora
 tio mea: et liberaſti me de pctio
 ne: et eripuisti me de tempore ini
 quo. Propterea confitebor et lau
 dem dicam tibi: et benedicam no
 mini dñi. Cum adhuc iunior ſū
 prius qm̄ oberrarem: queſiui ſa
 pientiam palam. in oratione mea.
 Ante tempus poſtulabā pro illa;
 et uſq; in nouiſſimis inquiram e
 am: et florebit tanqm̄ pcor̄ iua.
 Letatum ē in ea cor meū:ambu
 lauit pes m̄s iter rectum. A uiuē
 tute mea inueſtigabā eam: incli
 nauit modice aurem meam: et ex
 cepti illam. Multam inueni i me
 ipſo ſapientiam: et multū profeci i
 ea. Danti m̄ ſapientiam: dabo glo
 riam. Conſiliatus ſum enim: ut
 facerem illam. Felatus ſum bo
 nū: et nō confundar. Colluctata
 eſt anima mea cū illa: et in faci
 endo eam confirmatus ſum. Ma
 nus meas extendi in altum: et
 in ſapientia eius luxit aīa mea:
 et ignorantias meas illumina
 uit. Animā meā dixi ad illam:
 et in agnitionē inueni eam. Pos
 ſedi cum ipſis cor ab inuicio: ppter
 hoc non derelinquat. Venter m̄s
 conturbatus ē querendo illam:
 ppter ea bonam poſſidebo poſſe
 ſionē. Dedit enim m̄ dominus
 linguam. mercedem meā: et in
 ipſa laudabo eum. Appropiate
 ad me indocti: et congregate

uos in domū discipline. Quid
 adhuc retardatis. et quid dicitis
 in hys. Anime uſe ſicut uehe
 menter. Aperui os meum: et locu
 tus ſum. Comparate uobis ſine
 argento ſapientiam: et collum ur̄m
 ſubicite iugo eius: et ſuſcipiat a
 nima ur̄a diſciplinam. In primo
 eſt enim: inuenire eam. Videte
 oculis ur̄is. quia modicum la
 borauit: et inueni in multam re
 quietem. Aſſumite diſciplinā in
 multo numero argenti: et copt
 oſum aurum poſſidete i ea. Le
 tetur anima ur̄a in miſericordia ei:
 et non confundemini in laude ip
 ſius. Opamini opus ur̄m ante
 tempus: et dabit uobis mercedē
 ur̄am in tempore ſuo. *Explicit li
 ber eccleſiaſticus. Incipit prologus*

in libri yſate prophē.
Nemo cū prophas uide
 rit uerſib; eſſe descrip
 tos. merito eſtimer eos
 apud hebreos ligari. et aliquid
 ſimile habere de pſalmis uel ope
 rib; ſalomonis: ſed quod in de
 moſtene et tullio ſolet fieri ut p
 cola ſcribantur et comata: qui
 utiq; proſa et nō uerſib; ſcripſe
 runt. Hos quoq; utilitati legen
 tium pudentes: interpretationē
 nouam nouo ſcribendi genere
 diſtinximus. Ac p̄mū de yſata
 ſciendum. qd̄ in ſermone ſuo di
 ſertus ſit: quippe ut uir nobilis
 et urbane eloquentie. nec habēs
 quicqm̄ in eloquio. ruſticitatis

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Vertical text on the right edge of the page, possibly a marginal note or page number.]

Nester. 322.
 Job. 329.
 Psalmole salomonis 347.
 Ecclesiastes. 379.
 Canticum. 364.
 Sapientiae. 367.
 Ecclesiasticus. 377.

[Faint handwritten notes in a cursive script, likely bleed-through from the reverse side of the page.]